N. F.

The

SUTTA-NIPĀTA,

being a collection of some of Gotama Buddha's

dialogues and discourses.

EDITED BY

V. FAUSBØLL.

LONDON.

Published for the Pāli Text Society, by the aid of the Carlsberg Fund.

By HENRY FROWDE.

Oxford University Press Warehouse, London

130. b. K.S. 136.

The

SUTTA-NIPĀTA,

being a collection of some of Gotama Buddha's

dialogues and discourses.

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

EDITED BY

V. FAUSBØLL.

PART II. GLOSSARY.

LONDON.

Published for the Pāli Text Society.

By HENRY FROWDE.

Oxford University Press Warehouse, London.

Kat

LSansk
S9677F
671461
15.1.58

Printed by Nielsen & Lydiche. — Copenhagen.

PREFACE.

I have long wondered that, 50 years after a historical and comparative investigation of languages has been instituted by Grimm, Rask and Bopp, still we have not done away with making dictionaries in the stupid fashion of an absurd oldalphabetical arrangement.

1. For it is well known that that old alphabet which has come to us through the Romans and Greeks from the Semites, is only an accidental order of letters that has nothing to do with the system of sounds in any language, not even with that of the languages in which it originated.

The words of a dictionary ought of course to be arranged in accordance with the system of sounds (letters) which are to be found in each particular language or group of cognate languages. But this, again, is only the frame of the arrangement or the exterior scheme of arranging the words.

2. For as language consists of an organic mass of words that like plants have sprung from a root, the single words must, as far as possible, be referred to the root and be arranged according to their derivation and relationship. In this manner it will be possible to survey all those that belong together, to learn how many members a family of words consists of, and to see in what degree they are related, and which words are only isolated members, the relations of which have died off. This is the only sensible way of writing dictionaries.

And this way is not really new, for already from the very beginning of lexicography such eminent men as Henricus Stephanus[1] (after him Jo. Scapula[2]) and Basilius Faber[3] have acknowledged this, and written their dictionaries from an etymological point of view, and P. J. Coldingius[4], P. Danetius[5], Chr. Cellarius[6], Chr. E. Steinbach[7], C. T. Damm[8], I. I. G. Scheller[9], J. Baden[10], A. C. Niz[11], E. G.

---

[1] Thesaurus Græcæ linguæ, ab Henrico Stephano constructus. In quo, præter alia plurima, quæ primus præstitit, (paternæ in Thesauro Latino diligentiæ æmulus) vocabula in certas classes distribuit, multiplici derivatorum serie ad primigenia, tanquam ad radices unde pullulant, revocata. 1—5 vol. (Paris—Genf 1572). Folio.

[2] Joan. Scapulæ Lexicon Græco—Latinum. Paris 1579. Folio. (Jöcher: war H. Stephani Famulus, und verfertigte 1579, ohne seines Herren Wissen, aus dessen Thesauro linguæ græcæ ein Lexicon, durch welchen kurzen Begriff jenes liegen blieb, und Stephanus arm wurde).

[3] Thesaurus eruditionis scholasticæ -- a Basilio Fabro Sorano. Lipsiæ 1572. Folio.

[4] Pauli Jani Coldingii Etymologicum Latinum, in quo dictiones latinæ ab originibus -- explicantur. Rostochii 1622. Folio.

[5] Petrus Danetius, Radices seu Dictionarium Linguæ Latinæ in quo singulæ voces suis radicibus subjiciuntur. In usu Delphini. Parisiis 1677. 8vo.

[6] Latinitatis probatæ et exercitæ Liber Memorialis naturali ordine ita dispositus etc., conscriptus a Christophore Cellario Merseburgi 1702. 8vo.

[7] Chr. E. Steinbachs Vollst. Deutsches Wörter-Buch, vel Lexicon Germanico-Latinum. T. 1—2. Bresslau 1734. 8vo.

[8] Novum Lexicon Græcum Etymologicum et Reale cui pro basi substratæ sunt concordantiæ et elucidationes Homericæ et Pindaricæ cum Indice universali Alphabetico. Collegit et digessit Chr. T. Damm. Berolini 1765. 4to.

[9] I. I. G. Schellers kleines lateinisches Wörterbuch. (1. Auflage Leipzig 1779?). 2. Aufl. Leipzig 1781. 8vo.

[10] Jacob Baden, Latinsk-Dansk Lexicon. 1—2 D. Kbhvn. 1786. 8vo.

[11] Kleines griechisches Wörterbuch in etymologischer Ordnung. Von A. G. Niz. Berlin 1808. 8vo.

Graff[12], H. Sjögren[13], and Chr. Cavallin[14] have rightly followed in their track.

Scapula who epitomised H. Stephanus, says in the edition of 1598:

> Primitivorum enim propria et nativa significatione cognita, derivatorum significationes assequi quam non sit difficile, nemo ignorat: siquidem derivata suorum primitivorum vim sequi, composita suorum simplicium significationem retinere solent: non secus ac liberi parentum ingenium referre, rivi fontium proprietatem resipere, surculi stirpium et radicum naturam servare consveverunt.

and in the edition of 1652:

> Quæ prius hîc illîc varie dispersa jacebant,
> Hic sunt ad proprium cuncta reducta locum
> Hîc voci sedes defertur prima parenti,
> Quam certo soboles ordine subsequitur etc.

Scheller says in the second edition of his Wörterbuch 1781:

> Noch muss ich erinnern, dass die lateinischen Wörter, so wie im Faber und Cellarius, nach der Abstammung oder Etymologie insgemein rangirt worden. Dies hat den grossen Nutzen, dass der Lehrling zugleich die ganze Familie eines Wortes überschaut, und auf einmal eine Menge mit grosser Leichtigkeit lernt.

And J. Baden:

> Men for dem, der attraae en grundig Kundskab i det latinske Sprog, og skulle föres dertil, er det uden Tvivl meget vigtigt, at finde et Ords hele Gene-

---

[12] E. G. Graff, Althochdeutscher Sprachschatz. 1—6 Bd. 1834—43.

[13] H. Sjögren, Lexicon Manuale Latino—Suecanum. Wexiö 1795.

[14] Christian Cavallin, Latinskt Lexicon - - i etymologisk uppställning. Stockholm 1873.

alogie, saa at sige, paa eet Sted for Öine, og at blive vaer, hvorledes Hovedordets Begreb forplanter sig paa de afstammende og sammensatte Ord, hvilke blot ved en forskiellig Form eller Sammensætning erholde det Bibegreb, hvorved de adskilles fra hinanden og fra Stammemoderen, uden at kunne fornægte fælles Herkomst. Det er ikke engang muligt at faae noget fuldstændigt og frugtbart Begreb om et afstammet eller sammensat Ords Bemærkelse, uden at enten igienkalde sig Stammeordet, eller at slaae det efter.

And Niz:

Um es desto nützlicher zu machen, muss es in etymologischer Ordnung verfasst seyn, damit man bei jedem Worte gleich die ganze Familie und Verwandschaft desselben durch die blosse Stellung übersieht, und durch die verschiedene Modification solcher Familiengruppen zugleich den Bau und die Natur der Sprache sinnlich anschaut. Der Lehrling wird dann, wenn er das Stammwort weiss, die Bedeutungen der Derivationen nicht bloss auswendig lernen, sondern zugleich begreifen, warum sie so heissen, und so heissen können.

In compliance with the principle of these learned men I have elaborated the following glossary which, beside being etymologically arranged, at the same time should be a complete collection of the phrases found in the Suttanipāta. As to the derivations I have been guided particulary by Whitney, Lanman and Benfey, but I feel highly that as a first attempt my work necessarily craves forbearance.

25. 2. 1894.

ADDITIONS TO THE PREFACE AND THE INDEX OF PARALLEL PASSAGES OF THE TEXT.

Page	IV.		On the time of the Nikāyas see Bühler in the Epigraphia Indica Part X p. 93 and Hultzsch in the Indian Antiq. 1892 p. 227.
—	VI.		Add 7. Verse 599 reminds us of the Gospel of St. John 1_4 8_{12}. 9_5.
—	XV.	2.	V. 33 - 34 add Saṁyutta- I p. 107.
—	—	3.	V. 71, add: cfr. v. 213.
—	—	4.	After p. 125 add Saṁyutta- I p. 172.
—	—	5.	Add Grimblot 7 S. P. p. 349.
—	XVI.	9.	After v. 857 add V. 171 = Saṁyutta- I p. 16. V. 173–75 cfr. Saṁyutta- I p. 53. V. $176_3 = 1059_3$, 1091_4. V. 177 = Saṁyutta- I p. 33. V. 192 = Sumañgala- I p. 232.
—	—	10.	= Saṁyutta- p. 213 14 42.
—	—	12.	V. 217 read: Ya-d-aggato.
—	—	2.	Āmagandha- V. 240 read: Ya-d-añh-.
—	XVII	5.	= Saṁyutta- I p. 207.
—	—	6.	V. 276 cfr. J. P. T. Soc. 1887 p. 30.
—	—	11.	After v. 375 add V. 338_3, cfr. Dhp. vv. 375 185. V. $342_4 = 949_4$.
—	—	13.	V. 365 read: viditva. V. 369_{1-2} = v. 14.
—	—	1.	Pabbajjasutta V. $424_2 = 1098_2$.
—	—	2.	After p. 25 add V. 447 - 48 = Saṁyutta- I p. 124, and after p. 108 Saṁyutta- I p. 122.
—	—	7.	V. $458_{1-2} = 1043_{3-4}$.
—	XVIII.	6.	V. 512 = Sumañgala- I p. 155. S. N. p. 102_{19} and 103_{18}, cfr. Dīgha- I p. 88 and 105. 109.
—	—	7.	After St. John- add V. $562_4 = 1015_4$. V. $564_4 = 1128_4$. V. $567_2 = 1137_2$.
—	—	10.	Before V. 661 insert V. 658—60 = Añguttara- II p. 3.
—	—	11.	After See add Jātaka I p. 54.

Page XVIII. 12. Before V. 728 insert V. $724_{,4} = 1037_{,4}$, and add after p. 21: cfr. Saṁyutta- I p. 113, Vinaya- I p. 185, Frankf. Hdb. p. 139.

— — 2. Aṭṭhakavagga. Add V. $776_{,4} = 901_{,4}$.

— — 3. After V. $797_{,1}$ add V. $785_{,2} = 907_{,2}$, $801_{,4}$, $837_{,2}$.

— — 4. Add V. $793_{,1-2} = 914_{,1-2}$.

— — 7. Add V. $821_{,3}$ = Dhp. v. 61.

— — 8. Add V. $824_{,1-2} = 892_{,1-2}$, V. $824_{,3} = 910_{,3}$.

— — 9. Add V. $839_{,1} = 1078_{,1}$, V. $840_{,6} = 908_{,2}$.

— XIX. 10. Add V. $861_{,2} = 950_{,3}$. V. $860_{,2} = 954_{,2}$, $860_{,3} = 954_{,1}$,

— — 11. Add V. $875_{,1-2} = 1052_{,1-2}$.

— — 12. Add V. $879_{,1} = 904_{,3}$, $883_{,3}$. V. $879_{,3-4} = 903_{,3-4}$.

— — 14. Add V. $931_{,1} = 943_{,1}$.

— — 15. Add V. $940_{,5} = 1061_{,4}$. V. 949 = 1099. $950_{,1} = 1100_{,1}$

— — 16 Add V. $963_{,4} = 1050_{,2}$.

— — 1. Pārāyanavagga- V. 1030 cfr. Sumañgala- I p. $155_{,7}$.

— — 2. V. 1032 cfr. Mahābh. (Calcutta) III v. 17366, XII v. 11030.

— — 4. Add $1043_{,2} = 1105_{,8}$ $1043_{,5} = 1045_{,5}$ $1047_{,5}$. $1049_{,1}$. $1061_{,1}$. V. $1047_{,3-4} = 1081_{,6-7}$. V. $1048_{,3-4} = 1060_{,3-4}$.

— — 5. Add V. $1052_{,4} = 1056_{,3}$; $1052_{,5} = 1075_{,3-4}$; $1052_{,6} = 1102_{,4}$. V. 1053 = 1056. V. $1054_{3-4} = 1080_{,4-5}$. V. $1057_{1-2} = 1083_{,1-2}$.

— — 9. V. 1084 = 1135 V. $1087_{,1-2} = 1095_{,1-2}$.

— — 12. V. $1097_{,4-5} = 1120_{,5-6}$, $1122_{,6-7}$.

— — 14. V. 1106—7 = Añguttara- I p. 134

— — 17. V. $1121_{,3-4} = 1123_{,3-4}$. V. $1141_{,4} = 1149_{,2}$.

TO THE MISPRINTS.

Page XV, line 11 read 369.
— 1. V. 1 read: ivā- or iva-ttacaṁ.
— 5. V. 29 read: na ahaṁ pun' upessaṁ.
— 29. V. 168_2 read: kismiṁ.
— 31. At the bottom read Āḷavakassa.
— 51. V. 287 read vatthehi.
— 59. V. 334 for pamādā read: sabbadā, cfr. Therag. p. 44. After the second rajo put comma.
— 61, line 12 read āyasmā.
— 62. V. 352 read tavêdaṁ.
— 65. V. 369 so nirāsaso anāsasāno = $1090_{,1}$; cfr. Morris in J. P. T. Soc. 1886 p. 158. V. 370 read āsava-.
— 67. V. 379 read: āgacchi.
— 73. V. 418 read: sayāna-?
— 77. V. 446 read padāpadaṁ. V. 448 read Gotamā.
— 89. V. 507 read mettaṁ cittaṁ.
— 91, line 10 read gaṇī ca.
— 97. V. 538 read osaraṇāni. V. 539 read dukhassa, and khīṇāsavaṁ va maññe?
— 100, line 4 read sammā-.
— 103, line 1. Abhivijiya, I think, ought to be abhivijīya or — jiyya but Dīgha- I p. 89_7 has also -jiya. Line 13 read antarantarā.
— 108. V. 570 read āgamha, cfr. v. 597; likewise v. 91. 1110 and Therag. p. 80.
— 118. V. 636 read yo 'dha.
— 149. V. 790_4 read nêdha.
— 152. V. 806_2 read yaṁ poso mamêdan ti.
— 156. V. 830 read vivādiyetha.
— 163. V. 873_2 read kathaṁ.
— 166. V. 891_3 read evam pi.
— 168. V. 905 read vambhayitena.

Page 170. V. 918 read athavâpi.
— 180. V. 982 read sabbaṁ.
— 181. V. 989 read mêttha.
— 191. V. 1048 read yass' iñjitaṁ.
— 194. V. 1070 read Bhagavā.
— 198. V. $1090_1 = 369_3$.
— 200. V. 1098 read vineyya.
— 204. V. 1120 put comma after vītavaṇṇo.

Mark further misprints in the Glossary (cfr. p. 384):
Page 61^{13} read samanta-.
— 189^{30} — dutiya.
— 321^{15} — ūrnā.
— 340^{25} before Yassānusayā add āsasāna v. 1090. After 340^{26} insert: Āsaṁsā = āçaṁsā, nirāsasa 369. 1090—91.
Page 316 read bhovādin.
— 346 at the bottom add Sar = çṝ. Dhātum. + sam. saṁsīna. See patta.

A COMPLETE PHRASEOLOGICAL GLOSSARY TO SUTTANIPĀTA

with the words arranged according to their derivation.

Index.

A-, an- 12. aṁsa 16. 28. akakkasa 59. akaṁkha 64. akathaṁkathin 57. akappiya 62. akalla 78. akalya 76. akalyarūpa 302. akāca 77. akāma 63. akāmakāmin 64. akāla 78. akālacārin 122. akālika 78.

akiñcana 58. akukkucca 72. akutobhaya 252. akusala 84. akusītavutti 312. akuha, akuhaka 84. akevalin 85. akopa 82. akovida 333. akkuṭṭha 83. akkuṭṭhavandita 318. akkodhana 82. akkosa 83.

akkh 1. akkha 1. akkhadhutta 203. akkhara 89. akkhāta 89. akkhātar 90. akkhi 1. akkhigūthaka 113. akkhitta 93. akkheyya 91. akhila 92.

agaru 109. agāra 2. agārin 2. agiddha 111. agihin 95. agga 3. aggapuggala 230. aggaḷa 4. aggi 4. aggini 4. agginisamā 364. aggisikhā 350. aggisikhūpama 276. aggihutta 379. -mukha 279.

agha 4. aghāvin 4.

añga 4. añgaṇa 4. añgāra 4. añgārakāsu 77. añguli 4.

acira 127. acirapakkanta 66. aciraparinibbuta 322. acirūpasampanna 220. acc. 5. acc- 8. accanta 12. accantasuddhi 357. accaya 40. acci 5. accuṇha 325. accuta 128. acchariya 5. achambhin 165.

aj 5. aja 5. ajina 5. ajegaccha 112. ajeyya 136. ajj 5. ajja 178. ajjatagga 3. ajjava 5. ajjavamaddava 278. ajjh- 12. ajjhatta 9. ajjhattacintin 127. ajjhattasanti 345. ajjhapatta 36. ajjhāya 40. ajjhāyakula 80. ajjhena 41. ajjhenakujja 81.

añc 6. añj 7. añjali 7. añña 7. aññatara 8. aññatitthiyapubba 233. aññatra 8. aññathā 8. aññathābhāva 258. aññadatthu 32. aññaneyya 210. aññamañña 8. aññamokkha 281. aññasita 348. aññā 143.

aññāṇa 141. aññāṇapakkha 213. aññāta 143. aññāvimokha 281.

aṭṭa 26. aṭṭhacattarīsa 173. aṭṭhaṅga 4. aṭṭhaṅgika 4. aṭṭhaṅgupeta 42. aṭṭhan 8. aṭṭhāna 166. aṭṭhānavuti 207. aṭṭhi 8. 28. aṭṭhīnahārusaññutta 293. aḍḍha 8. 11. aḍḍhakumbhūpama 277. aṇu 8. aṇukathūla 167. aṇudhamma 195. aṇuṁthūla 167. aṇumatta 276. aṇṇava 23.

ati 8. atiga 108. atiṇṇa 158. aticca 40. aticcasuddhipañña 145. atiṇṇapubba 233. atitula 162. atipāta 215. atipātin 215. atimāna 270. atimānin 270. atiriva 21. ativatta 312. ativela 340. atisara 366. atisaraṁdiṭṭhi 183. atīta 40. atītayobbana 294. atulya 162. attagarahin 109. attañjaha 377. attuṭṭhapañña 145. attadaṇḍa 171. attadattha 24. atta 175. attan 8. attadīpa 187. attabhāva 258. attamat 9. attamana 267. attavetanabhata 247. attasambhūta 261. attahetu 378. attasammāpaṇidhi 201. attānudiṭṭhi 185. attha 31. 23. 32. atthakāmin 63. atthakusala 84. atthagata 101. atthadassin 185. atthabaddha 238. atthayati 24. atthavasa 324. atthasaṁhita 202. atthi 32. atthika 25. atthin 25. atthipañha 224. atthiya 25. atthu 32. atha, atho 11.

ad 11. adaṇḍa 171. adassana 185. adānasīla 352. adiṭṭha 182. adiṭṭhi 183. aditi 177. adinna 174. adukkha 87. aduṭṭha 187. adūsika 187. addh 11. addha 11. addhagata 101. addhatelasa 172. addhan 11. addhā 17. adha 12. adhama 12. adhamma 195. adhi- 12. adhigata 104. adhiṭṭhita 167. adhideva 179. adhipanna 218. adhipāta 215. adhibhū 259. adhimanasa 268. adhivacana 308. adhivāhana 329. adho 12.

an 12. an- 12. anagāra 2. anagāriya 3. anagāriyupeta 42. anaṅgaṇa 4. anañña 8. anaññaposin 234. anaññeyya 210. anaññāta 143. anatimānin 270. anattagarahin 109. anattan 9. anattha 24. anatthadassin 185. ananugiddha 111. ananuyāyin 48. ananuvajja 317. ananta 12. anantapuñña 145. ananvaya 41. anapara 15. anapekha 1. anapekhin 1. anabhijjhitā 140. anabhibhūta 259. anarahat 27. anariyadhamma 196. anarya 26. anavajja 315. anavajjapada 217. anavajjabhojin 254. anavaya 28. anavasesa 35. anavassuta 373. anasana 29. anassāvin 374. anākula 80. anāgata 105. anāgatattha 24. anāgāmin 105. anādara 172. anādāna 175. anārambha 97. anāriya 26. anālambha 304. anāvaraṇa 321. anāvaraṇadassāvin 185. anāsakatta 29.

anāsava 373. anāhāra 248. anigha anīgha 4. aniketa-
sārin 366. anicca 209. aniccha 47. aniṭṭhurin 168.
animitta 277. anissita 349. anīka 12. anīkagga 3.
anītika 51. anītiha 375. anu- 12. anuesin 47. anukampin
67. anukkama 65. anuga 109. anuggaha 96. anugiddha
111. anuññāta 142. anuṭṭhātar 167. anuṇṇata 206.
anutīra 158. anuttara 52. anudiṭṭhi 185. anuddhata 115.
anudhamma 195. -cārin 122. anunīta 210. anupanīta 211.
anupakkuṭṭha 83. anupatita 215. anupanna 218. anu-
palitta 305. anupassanā 223. anupassin 223. anupādāna
176. anupādi 146. anupādisesa 351. anupubba 233.
anuppatta 36. anubhāva 259. anuyutta 292. anurodha
300. -virodhavippahīna 378. anulomika 307. anuvajja
317. anuvidita 335. anusaya 352. anusayita 352. anu-
siṭṭha 342. anusota 373. -gāmin 103. anussada 362.
anusuyyaka 54. anūpaya 42. aneka 21. anekapariyāya
45. aoekarūpa 302. anekasākha 347. aneja 50. aneḷa-
mūga 284. anoka 52. anokasārin 366. anoghatiṇṇa 158.
anottāpin 156. anoma 28. anomanāma 209. anoma-
pañña 145. anomavaṇṇa 320. anomaviriya 339. ano-
sita 371.
anta 12. anta- 14. antakara 69. antakiriyā 71.
antagū 107. antapura 235. antar- 14. antara 14. an-
tarantarā 14. antarantarākathā 60. antarā 14. antarā-
kathā 60. antarāya 15. 41. antali- 14. antalikkha 86.
anti 14. antika 14. antima 13. antimadehadhārin 198.
ant masārīra 346. andha 14. andhakāra 70. andha-
makasa 262. anna 11. annada 175. annapāna 226.
annaya 41. anvaya 41.
apa 14. apacāyin 125. apacca 14. apara 14. apa-
raddhā 298. aparipuṇṇa 235. aparimāna 277. apaviddha
319. aparājita 136. apāya 41. apāra 221. api 15.
apiccha 47. apihālu 229. apuñña 230. apunabbhava
258. apekhā 1. appa 16. appaka 16. appakicca 72.
appagabbha 99. appaccaya 43. appaṭigha 116. appaṭi-
buddhacitta 126. appatiṭṭha 169. appativattiya 313.
appadassa 184. appaduṭṭha 187. appanighosa 117. appa-
bhoga 254. appamañña 277. appamatta 265. appamatta
276. appamāṇa 277. appamāda 265. appasadda 344.
appassāda 370. appaharita 376. appāhāra 248. ap-
piya 229. appodaka 54. appossukka 54.
abaddha 238. abandhana 238. abala 238. abbata
323. abbūḷha 239. abbūḷhasalla 347. abbha 16. abbha-
ghana 114. abbhamutta 280. abbhuggata 106. abbhuta 16.

abbhokāsa 78. abrahmacariya 122. abrāhmaṇa 244. abhabba, abhabbatā 257. abhi- 16. abhikkanta 64, -dassāvin 185, -vaṇṇa 320. abhigīta 110. abhijātika 134. abhijjhā 139. abhijjhitā 140. abhiññāta 143. abhiṭṭhāna 167. abhiṇha 1. abhiṇhasaṁvāsa 328. abhitatta 156. abhinibbuta 322. abhinibbutatta 9. abhippasanna 363. abhippahāraṇa, -ṇī 249. abhisamaya 46. abhihāra 248. abhibhuyyacārin 122. abhibhū 259. abhibhūta 259. abhirata 297. abhiranta 297. abhiratta 295. abhirūpa 302. abhilāpa 304. abhilepana 305. abhisaṁkhāra 75. abhisajjanā 361. abhisambhava 261. abhisitta 372. abhūta 256, -vādin 316. abhejja 252. abhojaneyya 253.

am 16. amacca 16. amaccharin 263. amata 273, -phala 236. amatogadha 99. amama 34. amara 273. amāna 269, -satta 31. amāya 269. amitta 278. amutta 271. amūga 284. amosa 283, -dhamma 197. ambucārin 122. amhan 17.

ayana 39. ayam 17. aya, ayas, ayo 23. ayasūla 358. ayoguḷa 112. ayomaya 276. ayosaṁkusamāhataṭṭhāna 166. ar 23. arañña 27. arati 296. arah 27. arahat 27. aritta 25. ariya 25, -garahin 109, -dhamma 196, -pavedita 335, -satta 31, -sāvaka 355. arūpa 302. aroga 300. arosaneyya 302. arya 25. arh 27. alam 25. alasa 304. alābha 99. alīna 305, -citta 121. alika 28. alola 306. alolupa 306. ava 28. avaca 28. avama 28. avara 28. avajja 315. avajjha 318. avañc 6. avadaññū 315. avadāniya 315. avadhāna, avadhi 199. avalepana 305. avaṁsarin 365. avaṁsira 350. avasesa 351. avassuta 373. avahita 199. avikatthin 60. avijjā 333, -paccaya 43. aviññāta 146. avitiṇṇakaṁkha 64. avittacitta 126. avidūra 188. aviddasu 334. avidvas 334. avippavāsa 327. aviruddha 301. avirūḷhi 51, -chanda 129. avivāda 318, -bhūmi 257. avihiṁsā 117. avīta 45, -taṇha 160. avītivatta 312. avīdadāta 178. avedha 319, -dhamma 197. avera 339. avhaya 380. avhāna 380.

as = aç, aṁç 28. as = aç 29. as 29. as 32. asaṁkappa 82. asaññata 290. asaññin 147. asat 30. asatta 360. asattha 347. asana 29. asantāsin 160. asantuṭṭha 162. asanthava 170. asabha 26. asama 365, -dhura 198. asampakampiya 67. asampaduṭṭha 188. asampavedhin 319. asambādha 319. asaṁsaṭṭha 367. asaṁhīra 249. asāta 347. asāra 365. asita 348. Asitavhaya 380, -sāsana 341. asīla, asīlatā 353. asukha 88.

asuci 355. asucīka 356, -missita 279. asutāmuta 271. asuddha 357, -dhamma 196. asuddhi 357. asubha 358. asura 372, -rakkhasa 6. asūra 358. asevanā 374. asesa 351, -virāganirodha 301. asoka 356. assa 28, -medha 285. assaddha 202. assama 346. assamaṇa 346. assava 355. assāda 370. assādanā 370. assāva 374. assu = sma 33. assu = svid 33. assuka = açruka 32. assuti 354.

ah 33. ahan 33. aham 33. ahas 33. ahita 199. ahirika 379.

Ākāsa 79. ākiñcañña 58. ākiñcaññāsambhava 261. ākiṇṇa 80, -varalakkhaṇa 303. ākula 80. āgata 105. āgamana 105. āgamita 105. āgu 35. āgāmin 105. ācariya 122, -pācariya 122, -sadisa 184. ācāra 122. ājañña 134, -saṁyutta 293. ājava 139. ājāna 143. ājāniya 134. ājīva 138. ājīvika 138.

āṇī 35.

ātañka 155, -phassa 237. ātapa, ātappa 156. ātāpa 156. ātāpin 156. ātura 35. ādara 172. ādāna 175, -gantha 94, -taṇhā 160, -satta 31. ādi 176, -kalyāṇa 76. ādicca 177, -bandhu 238. āditta 187. ādīnava 186. ādu 35. āna 39. ānantarika 14. ānanda 205, -jāta 131. ānisaṁsa 340.

āp 35. āpa 35. āpagā 106. ābādha 318. āma 37. āmalaka 37. āmagandha 94. āmantanā 270.

āya 42. āyata 290. āyati, āyatika 290. āyasmat 37. āyāga 288. āyuta 291. āyuppamāṇa 277. āyus 37. āragga 3. āracaya, āracayāracaya 294. ārati 297. āraddha 97, -viriya 339. āraddha 298, -citta 126. ārambha 97, -paccaya 43. ārammaṇa 304. ārā 37. ārāma 297. āruppa 302, -vāsin 326. ārogya 300. āroha 51. ālamba 304. ālaya 305. āloka 300. āvaṭa 321. āvaraṇa 321. āvasatha 326. āvāsa 336. āvahana 329. āvāha 329. āvila 37. āvilatta 37. āvuso 37.

ās 38. āsa = āça 29. āsa 32. āsaṁkā 343. āsaṁkin 343. āsañga 361. āsatti 361. āsada 362. āsana 38. āsanūpagata 106. āsaya 352. āsava 373, -khīṇa 91. āsā 340. āsānatta 296. āsiṁsamāna 342. āsīna 38. āhara 248. āhāra 248, -paccya 44. āhita 199. āhu 39. āhuti 379.

Iti 39. ikkh 1. iṁgha 49. icc- 19. icch 27. icchakā 27. icchā 47. icchānidāna 177. icchāvatiṇṇa

159. icchita 47. iñj 49. iñjana 49. iñjita 49. iñjitapaccaya 44.

iṭṭha 47. iṇa 50. iṇaga 114.

itara 19. itarītara 19. iti 19. itibhavābhavatā 257. itiha 375. itihāsa 32. itihāsapañcama 214. itihītiha 375. ito 19. itoja 131. itonidāna 177. ittara 39. itthatta 20. itthabhāva 258. itthabhāvaññathābhāva 258. itthaṁ 19. itthī 372. itthidhutta 203. itthisoṇḍī 359. idaṁ 17. idāni 20. iddhābhisaṁkhāra 76. iddhi 50. iddhimat 50. idh 50. idha 20. idhaloka 300. inda 51. indakhīla 93. indriya 51.

iriyā 52, -patha 216. iva 20.

is 26. is 46. isabha 26. isi 27, -sattama 30. isi 46. -vhaya 380. issattha 32. issara, issariya 52. issā 51.

Īti 51. īr 52. īs 52. īsā 52.

Ukkā 52, -dhāra 198, -mukha 279. ukkhitta 92, -paligha 116. uggaha, uggahaṇa 96. ugghaṭṭa 113, -pāda 218. ugghaṭṭa 113. ugghāti 115.

uc 52. ucca 53. uccāvasa 28. ucchinna 130, -bhavataṇha 160. uju, ujju 5. ujjugata 101. uñcha 52.

uṭṭhātar 167. uṭṭhita 167. uṇṇata, uṇṇati 206. uṇha 325.

utu 25, -veramaṇī 297. utūpasevana 375. uttama 53. uttamattha 24. uttamavaṇṇa, -vaṇṇin 320. uttamavedanā 334. uttara 52. uttarāmukha 279, -saṅga 361. uttarin 53. utrasta 160. ud 52. ud, uda, -dhi 199. udaka 53. udakamaṇika 264, -rahada 298, -vindu 240. uda 53. udagga 3, -citta 126. udara 76, -pūra 235. udāhu 39. udi, udin 54. udumbara 54. uddha 54. uddhaṁsara 365. uddhata 115. uddhana 54.

upakkama 66. upakkilesa 81. upakkuṭṭha 83. upaga 109. upagata 106. upacita 124. upajāvin 138. upajjhāya 41. upaṭṭhāna, upaṭṭhita 168. upaddava 187. upadhi 200, -kkhaya 91, -nidāna 177, -paccaya 44. upanāha, upanāhin 208. upanisad 362. upanissita 350. upanīta 211. upapatti, upapanna 219. upapāta 216. upamā 276. upaya 42. upayaññū 142. uparata 297. uparodhana 301. upalitta 305. upavāda 317. upavāhana 329. upavuttha 327. upavutthuposatha 327. upasaṁkheyya 90. upasanta 345. upasama 345. upasampadā, upasampanna 220. upasaṁhita 202. upasevanā

375. upāgata 106. upātipanna 218. upātivatta 312. upādāna 176, -paccaya 44, -bbhaya 91. upādi 176, -sesa 351. upāya 42. upāyāsa 291. upāsaka 38, -sata 343. upāsanna 39. upāsita 38. upekhaka, upekhā 2, -satisaṁsuddha 337. upeta 42. uposatha 327. uppatita 215. uppatti 218. uppanna 218, -ñāṇa 81. uppāda 218. ubha, ubhaya 190. ubhanta, ubhayanta 12. ummādana 265. ummādananta 13.

uyyuta 291. ura, uras 320. uraga 107. uru 320. uḷāra 26.

us 325. usabha 26. usu 46. usuyyā, usūyā, usūyaka 54. ussa 53. ussada 362. ussuka 54.

Ūna, ūnaka 54. ūnūdara 26. ūmi 54. ūru 320.

Ekaṁsa 16. 28. eka 21, -guṇa 111. ekagga 3. ekacara, ekacariyā 121. ekacca 21. ekaja 131. ekatta 21. ekadā 21. ekamanta 13. ekameka 21. ekarattivāsa 326. ekarūpa 302. ekāsana 38. ekodi 54. ekodibhūta 256.

ej 49. ejā 49. ejānuga 109.

eṇī 54. eṇijaṁgha 114.

etad 150. etarahi 153. etādisa 184. etta, ettaka, ettāvat, etto 151. ettha 22. edisaka 183. edh 50. ena 154.

eḷa, eḷaka 54. eḷakasamāna 365. eḷamūga 284. elambuja 55. eva 22. evarūpa 302. evam 22, -kalyāṇa 76, -citta 126, -dhamma 196, -vagguvada 315, -vihārin 249, -sameta 45.

es, esa, esana, esin 47.

Oka 52. okaṁjaha 377. okāsa 78, -kamma 71, -matta 276. okkhitta 92, -cakkhu 118, ogādha, ogāhana 99. ogha 329, -tama 157, -tiṇṇa 158. oghātiga 108.

oṭṭha 167.

otāra, otiṇṇa 159. ottappa, ottāpin 156. odana 54. odhi 199. onīta 210, -pattapāṇi 227.

oma 28. ora, oraka 28. orapāra 221. osadha, osadhi 55. osaraṇa 346. osāna 371. osita 371. ohita 199.

Kaṁs 77. kaṁsapātī 226. ka, kad 55. kakkasa, kakkassa 59. kaṁkh, kaṁkhā, kaṁkhita, kaṁkhin 64. kaṁkhacchida 130. kaṁkhāyati, kaṁkhāyita 65. kacci 56. kaccha, kacchā 59. kaccha 60. kañcana 60.

kaṭṭha 60. kaṭṭha 77. kaṇṇa 60, -gūthaka 113, -sota 373. kaṇha 60, -sirivhaya 380, -sukka 356. kaṇhābhijātika 134.

kat 60. katta 60. kata 69. kicca 72. katañjali 7. kataññū, kataññutā 142. katapuñña, katapuññatā 230. katāvakāsa, katokāsa 78. katama 56. kati 56. kattar 71. katth 60. katthitar 60. kattha 56, -vāsa 326. katthaci 57. kath 60. kathā 60, -pariyosāna 371. kathaṁ, kathā 57. kathaṁkathā 57. kathaṁkara 70. kathaṁjīvin 138. kathaṁdassin 185. kathaṁsameta 45. kathaṁsīla 353. kathappakāra 74. kathojjà 315. kadariya, kadarya 26. kanta 62. kand 61.

kap 61. kapaṇa 61. kapalla 61. kapi 67. kapp 61. kappa 61. kappaṁjaha 377. kappātīta 40. kappin, kappiya 61. kam 62. kam 65. kamaṇḍalu 67. kamp 67. kambala 67. kamma, kamman 71. -nibandhana 238, -vipākakovida 333. kammanta 13. kamyatā, kamyā 64. kammāra 71.

kaya 81. kar 67. kara 69. karaṇa 75. karaṇīya 71. karuṇa 76. karuṇāyati 76. karīsa 80. kalaha 76. kalahābhirata 297. kaḷāya 76. kali 76. kaḷīra 76. kalya, -rūpa 302. kalyāṇa 76, -dassana 185, -pīti 227.

kas 77. kasambu 77. kasāva 77. kasira 79. kasī 77. kass 77. kassaka 77. kahaṁ 57.

kāka 77. kākola 77. kākolagaṇa 93. kāmasukha 88. kaca 77. kānana 77. kāma 63, -kāma 64, -kāra 70, -guṇa 111, -cāgin 119, -cchanda 129, -paṅka 213, -bhava 257, -bhavaparikkhīṇa 91, -rāga 295, -saññā 147. kāmālaya 306. kāya 124, -gata 101, -gutta 112, -veyyāvaṭika 221. kāra 70. kāraka 70. kāraṇa 71. kāraṇattha 24. kārin 70. kāraṇḍava 77. kāla 77. kālakata 69. kālakiriyā 71. kālaññū 142. kās 78. kāsāya 77, -vattha 325, -vāsin 325. kāsu 77.

ki, kiṁ 57. kiṁsamācāra 123. kiṁsaṁyojana 293. kiṁsīla 353. kiṁjacca 133. kicca 72. kiccakāra 70. kiccākicca 72, -ppahīna 378. kiccha 79. kiñcana 57. kiñcâpi 58. kiñci 58. kiñcikkha 87, -kamyatā 64.

kit 79. kitt 79. kittita 79. kitti 80.

kipillika 80. kibbisa 80, -kārin 70. kimi 80. kimpattin 36.

kir 80. kira 80. kiriyā 71. kilid 80. kilis 80. kilesa 81.

kis 80. kisa 81. kī 81. kīṭa 81. kīdisa 183. kīḷ 81. kīva, kīvat 59.

ku 59. kukkucca 72, -vūpasanta 345. kukkucciya 72. kucchi 83. kujj 81. kujja 81.

kuṭi 81. kuṭhāri 82. kuṇapa 82.

kuto 59, -ja 131, -nidāna 177. kudācanaṁ 59. kudh 82. kunta, kuntha 82. kup 82. kuppa 82. kuppapaṭiccasanti 345. kubbanaka 82. kumāra, kumāraka 82. kumbha 82, -kāra 70, -dūhana 188. kummagga 263, -paṭipanna 219.

kul 80. kula 80, -dūsaka 187, -dvāra 190. kulala 83. kuvaṁ 59.

kus 83. kus 83. kusala 83. kusalānuesin 47. kussobbha 359.

kuh 84. kuha, kuhaka, kuhana 84. kuhiṁ, kuhiñci 59.

kūj 84. kūṭa 84. kūpa 84. kūla 84.

keṭubha 84. Keṇiyassama 346, -miya 346. kevala 85, -kappa 61, -paripuṇṇa 235. kevalin 85. kesa 85.

ko 59. koṭi 85, -sata 343. kodha 82. paññāṇa 145. kodhana 82. kodhātimāna 270. kopa 82. kola, kolaṭṭhi 85. kovida 333. kovilāra 172. kosa 83. kosala, kosalaka 85. kosalamandira 272. kosohita 199.

kva, kvaci 59.

Kha 85. kha 86. khaggavisāṇakappa 61. khaṇ 86. khaṇa 1. khaṇaññū 142. khaṇātīta 40. khattiya 86. khan 86. khantībala 239. khanti 88. khand 88. khandh 88. khandha 88, -ja 131. kham 88. khambh 89.

khaya 91. khayātīta 40. khar 89. khara 89. kharājina 5. khalu 89.

khā 89. khād 91. khādaniya 91. khādā 91. khārī 91.

khi 86. khi, khī 91. khiḍḍā 81. khitta 92. khip 92. khippa 92. khila 92.

khī 91. khīṇa 91, -bīja 241, -punabbhava 258, -vyappatha 340, -sota 373. khīṇāsava 373. khīra 93. khīla 93.

khud 93. khudā 93. khud 93. khudda, khuddaka 93. khuppipāsā 226. khura 93, -dhāra 202, -dhārūpama 277. khetta 86, -jina 136. khema 86, -dassin 185. khemin 86. kheyya 91. khela, kheḷa 93. kho 89.

Ga 106. gajj 93. gaṇ 93. gaṇa 93. gaṇavassa 328, -vassika 328. gaṇācariya 122. gaṇin 93. gaṇḍa 94.

gata 101, -yobbana 294. gati 103. gatta 107. gath 94. ganth 94. gantha 94. gandha 94. gandhabba 94, -mānusa 269.

gabbh 99. gabbh 94. gabbha 95, -karaṇa 70, -seyyā 351. gabbhara 99. gabh 94. gabh 99. gam 100. gama, gamana 103. gamin 103. gambhīra 99, -pañña 195.

gar 109. garah, garh 109. garahā 109. garahita 109. garahin 109. garu 109. gaḷ 110. gaḷa 94. gava 113. gavampati 227. gavāssa 28. gavipphala 236. 110.

gat 99. gat 94. gaha 95. gahaṭṭha 166, -vatta 311. gahapati 227. gahaṇa 95.

gā 106. gā 110. gāthā 110. gāthābhigīta 110. gāma 110, -kathā 60. hāmanta 13. gāmin 103. gārayha 109. gārava 109. gāh 99. gāhaka 95.

gijjha 111. giddha 111. giddhi 111, -māna 269. gidh 111. gini 4. gimh 111. gir 111. girā 111. giri 111. giha 95. gihin 95. gihibandhana 238. gihivijañjana 7.

gīvā 111.

guṇa 111. guṇṭh 112. gutta 112, -dvāra 190. guttindriya 51. gup 112. gumba 112. guyha 112. guru 109. guḷa 112. guh 112. guhā 112.

gū 107. gū 113. gūtha 113, -kūpa 84.

gedh 111. gedha 111. geha 95, -nissita 349.

go 113. gocara 121. Gotamasāsana 341. gotta 113, -tthaddha 164, -pañha 224, -rakkhā 6, -rakkhita 6. godharaṇī 191. Godhāvarīkūla 84. gopa 227. gopī 227. gomaṇḍala 264, -paribbūḷha 239. gomika 113.

Ghaṁs 113. gha 114. ghaṭ 114. ghaṭṭ 114. ghan 114. ghana 114. ghamman 117. ghammatatta 155. ghammābhitatta 156. ghar 117. ghar 117. ghara 95. gharamesin 47. gharāvāsa 326. ghas 117. ghāsa 117. ghāsesana 47.

ghus 117. ghosa 117.

Ca 117. cakka 118, -vattana 312, -vattin 312. cakkh 118. cakkhu 118, -mat 118. caj 116. catu, catur 119. catuttha 119. catuddasa 172. catuddisa 180. catuppada 217. catuvīsatakkhara 89. catuvīsati 173. cattārīsat 173. canda 119. car 119. cara 121. caraṇa, -vat 121. carita 121. cariya, cariyā 121. carahi 153. cal 123.

cāga 118. cāgin 119. cātuddasī 172. cātuddisa 180. cāturanta 13. cāmara 124, -chattagāhaka 45. cāra, cāraṇa. cārikā, cārin 122. cāru 124. cārudassana 185.

ci 124. ci 125. ciñgūlaka 127. ciccitāyati 127. ciṭicitāyati 127. ciṇṇa 121. cit 125. citta 125, -sibbana 371. citta, citra 126. cint 127. cintā 127. cira 127, -pabbajita 310, -ratta 297.

cīnaka 127. cīvara 127.

cu 128. cuta 128. cuti 128. cutūpapāta 216. cud 128. cudita 128. cur 128. culla 93.

cūla, cūḷa 93.

ce 18. cetas 126. cetiya 124. cetovimutti 281, -hīna 377, -sampanna 220. codita 128. cora 128.

Cha 128. chaṭṭha, chaṭṭhama 128. chaḍḍ 128. chatta 129. chattiṁsat 173. chad 128. chadana 128. chaddan 129. chanda 129, -gū 108, -jāta 131, -rāga 295, -rāgaviratta 295. chandānidāna 177. chandānunīta 210. chandas 129. channa 128. chamā 88. chambhin 165. chavi 129.

chā 249. chāyā 129.

chid 129. chida 130. chinna 130, -kathā 61, -gantha 94, -saṁsaya 352, -sota 373.

chettar 130. cheda 130, -bandhana 238. chedana 130.

Ja 131. jañgha 114. jaṁghāvihāra 249. jacca 133. jaṭā, jaṭin, jaṭila 130. jaṭājinadhara 191.

jan 130. jana 132. janapada 217, -tthāvariyappatta 36. janavāda 316, -dhamma 196. jantu 132.

japp 134. jappa, jappana, jappita 135. jambu 135, -saṇḍa 359. jamman 133.

jaya 136. jar 137. jaras, jarā 137. jarāmaccuparikkhaya 91. jarāmaccupareta 44. jarāmaraṇa 273. jal 135. jalla. jallikā 135. jala 110. java 139. jaha 377. jahita 377.

jāgara, jāgariya 109. jāta 130, -veda 334. jāti 133. jātika 133. jātikkhaya 91. jātikkayantadassin 185. jātijarā 137. jātijarūpaga 109. jātitthaddha 164. jātippabhavānupassin 223. jātimat 133. jātimaya 276. jātimaraṇa 273, -kovida 333. jātivāda 136. jātivibhañga 246. jātisaṁsāra 367. jātu 133.

jāyanta 130. jāla 135.

ji 136. jigiṁsaka 248. jigucchita 112. jiṇṇa, jiṇṇaka 137. jina 136. jivhā 137. jīr 137. jīv 137. jīvita 138, -saṁkhaya 92, -sesa 351. jīvin 138.

jut 179. jutimat 179. juh 379. jū 139.

jeguccha 112. jeyya 136. jotimat 179.

Jhā 139. jhāna 139, -pasuta 371, -rata 296. jhānānuyutta 292. jhāyin 139.

Ñā 140. ñāṇa 141, -dassin 185, -patha 216, -bhanda 238. ñāṇūpapanna 219. ñāta, ñātaka 141. ñāti 141, -saṁgha 116, -sālohita 307. ñū 142. ñeva 22.

Ṭaṁkita 148. -mañca 264.

Ṭha 166. ṭhā 165. ṭhāna 166. ṭhita 166. ṭhitatta 10. ṭhiti 167.

Ḍaṁsa 170. ḍaṁsàsiriṁsapa 367. ḍaṁsādhipāta 367. ḍāsà 178.

Tak 155. takk 154. takka 154. takkāsaya 352. takkavaḍḍhana 51. taggha 155. taṅk 155.

tac 155. taca 155, -maṁsāvalepana 305. taccha 153. taṇḍula 155. taṇhā 159. taṇhakkhaya 91. taṇhāgata 101, -chida 130, -dukkha 87, -dutiya 189. taṇhādhippanna 218. taṇhānighātana 115, -paccaya 44, -bhava 258.

tata 155. tatiya 161. tatta 155. tattha, tatra 151. tatha 152. tathatta 153. tathā 152, -kārin 70, -gata 101. tathāgatasāvaka 355. tathārūpa 302, -vādin 316, -vidha 201. tathūpama 277. tathiya 153. tad 155. tad, tadam 148. tadahu 33. tadahuposatha 327. tadā 153. tan 155. tanuka 155. tand 155. tandi 155.

tap 155. tapa, tapas 155. tapassin 156. tap 156. tapp 156. tapparāyana 44. tama, tamas 157. tamanuda 212. tamonivuta 321. tamonuda 212. tammaya 276.

tar 159. tar 157. tara 158. taramānarūpa 303.

tas 159. tasiṇā 159. tas 160. tasa, tasara 160. tasathāvara 166. tasita 160.

tā 160. tāṇa 160. tādi, tādisa, tādisaka 183. 184. tārā 165. tārāsabha 26. tālu 160. tāva, tāvat 153.

ti 19. ti 160. tiṁsat 173. tikicchā 79. tij 161. tiṇa 161, -rukkha 299. tiṇṇa 158, -kathaṁkatha 57. tiṇha 161, -dhāra 202. tittha 158, -kara 70. titthiya, tithya 158. tidasa 172, -gaṇa 93. tipada 217. timbarutthanī 164. tiriyaṁ 158. tila 161, -vāha 329. tisata 343. tīra 158.

tu 161. tuccha 162. tuṭṭha 162. tuṇhibhāva 258. tuṇhībhūta 256. tud 162. tuma 11. tumhādisa 184. tur 162. tul 162. tulā, tulya 162. tus 162. tūla 162.

te 160. tejas, tejin 161. tela 161, -pajjota 179. teḷasa 172. tevijja 333. toya 162. tosana 162. tosanattha 24. tras 160. tvad 163.

Thaddha 164. thana 164. thambh 164. thambha 164. thar 165. thala 166.

thā 165. thā 169. thā 169. thāmaka, thāman, thāvara 166. thāvariya 167. thāmabalūpapanna 219.

thī 169. thīna 169, -middha 279. thu 169. thun 170. thūla 166.

then 169. theyya 169. thera 167. thoma 169. thomayati 169.

Daṁs 170. da 175. dakkhiṇa, dakkhiṇeyya 170. daṭṭhukāma 64. daḍḍha 173. daṇḍa 171. datta 174. dad 174. dada 175. danta 11. danta 111. dam 171. dama 171, -ppatta 36. damas 171. damma 171.

day 171. dayā 171. dar 171. dara, daratha 171. darathaja 131. darh 173. daḷ 172. daḷha 173, -dhammadassin 185, -nikkama 66, -parakkama 67.

dasa 184. dasan 172. dasaporisa 234. dasasata 343. dassa 184. dassana 184, -sampadā, sampanna 220. dassāvin, dassin 185. dah 173. dahara 174.

dā 177. dā 178. dā 178. dā 177. dā 174. dātar 174. dāna 175, -pati 227. dāṭhā 170. dāṭhabalin 239. dāni 20. dāma 177. dāya 187. dāyaka 175. dāra 171, -posin 234. dāruṇa 172. dās 178. dāsa 178, -porisa 234.

di 174. di 189, -guṇa 112. dija 131. diṭṭha 181. -dhamma 196, -dhammābhinibbuta 322. diṭṭhapada 217. diṭṭhasuta 354, -sutamuta 271. diṭṭhi 182, -gata 102. -nivesa 337, -sārin 366, -visūka 374. diti 177. dinna 174. dipada 217. dipaduttama 53. dipādaka 217. dibba 178. div 178. divasa 178, -santatta 156. divā 178, -vihāra 249. divya 178. dis 180. disa 183. dis 179. disā 180. disatā 180. dis 186. dih 186. dī 186. dīgha 186, -piṭṭhika 228, -ratta 297. dīgharattānusayita 352. dīp 180. dīpa 187. du 187. du 187.

dukkata 69, -kārin 70. dukkara 70. dukkha 87, -kkhaya 91, -nirodha 301. nirodhagāmin 103. dukkhantagū 108. dukkhavepakka 214, -samudaya 42, -sammata 271. dukkhita 88. dukkhūpanīta 211. dukkhūpasama 345. dukkhūpasamagāmin 103. dugga 107. duggati 104. duggandha 94. duccarita 121.

duṭṭha 187, -mana 267.
dutiya 189. duttara 158. duddasa 184. duddhakhīra 93.
duppamuñca 280. dubbaṇṇa 320. dubbala 239, -thāmaka 166. dubbisodha 357. dubbh 188. dubbhāsita 251. dubhaya 190. dummana 267.
duraccaya 40. durannaya 41. durabhisambhava 261. durājāna 143. durāsada 362. dullabha 99.
dus 187. dus 188. dussa 188. dussaṅgaha 97. dussīla 353, -ludda 306. duh 188. duh 188. duhana 188.
dūta 188, -vacana 308. dūbh 188. dūra 188. -vihāravutti 312. dūsaka, dūsika. dūsin 187.
deyya 164, -dhamma 196.
dev 188. deva 178, -manussa 268, -manussapūjita 284, -manussaloka 300. devayāna 48. devasaṁgha 116. devisi 27. devaka 179. devatā 179. desa 180. desita 180. dessin 186. deha 186. do 177. domanassa 267. dosa 186. dosa 187.
dva 189. dvaya 189, -dhamma 196. dvattiṁsa 173. dvayata 189. dvādasa 172. dvāra 190, -bhatta 245. dvi 189.

Dhaṁs 190. dhaṁka 190. dhaja 190. dhajinī 190. dhana 191, -parājaya 136, -viriya 339, -tthadha 164. dhanatthika 25. dhanahetu 378. dham 191. dhamma 191, -kāma 64, -cakka 118, -cariyā 121, -ṭṭha 166, -takkapurejava 139, -dessin 186, -dhara 191, -pada 217, -pariyāya 45, -pīti 227, -pītirasa 298, -magga 263, -rakkhita 6, -rata 296, -rājan 6, -laddha 99, -vara 324, -vinaya 211, -vinicchayaññū 142, -sandosavāda 316, -savana 354, -sākacchā 61. dhammārāma 297. dhammika, dhammin 198. dhar 191. dhara, dharaṇa 191.
dhā 199. dhāra 198. dhārin 198. dhāra, dhārā 202. dhāv 203.
dhi 203. dhi 199. dhiti 198. dhitimat 198. dhīra 139. dhīra 198. dhu, dhū 203. dhutta 203. dhumā 191. dhur 203. dhura 198, -dhorayha 329. dhuravat 198. dhū 203. dhūma 203.
dhenupa 226. dheyya 199. dhona 203. dhorayha 198. 329. dhov 204.

Na 204. na- 204. na 153. nakkhatta 204. nakha

204. naga 107. nagara 204. nagga 204. naggiya 204. naṅgala 204. 304, -sata 343.

nacira 127. nace 204.

natta 204. nattamahaṁ 33. natthi 32, -sambhava 261. natthika 32, -diṭṭhi 183. nad 205. nadī 205. nand 205. nandanā 205. nandi 205. nandiṁjaha 377. nandībhava 258, -parikkhīṇa 91, -saṁyojana 293. nandhī 208.

nabh 205. nabhas 205. nabhasigama 103. nam 205. namas 205. namass 205.

nara 207. narādhama 12. narāsabha 27. narinda 51. naruttama 53. naraka 207. naḷa 207, -setu 371. nalāṭa 207, -maṇḍala 264. nava 207. navan 207. navama 207. navuti 207.

nas 208. nah 208. nah 213. nahātaka 213. nahāru 208. nahuta 208.

nāga 107, -nāga 107, -rājan 6, -saṁghapurakkhata 75. nāga 208. nāth 208. nātha 208. nānā 208, -kuṇapaparipūra 235, -jana 132, -ratta 294. nāma 208. nāmagotta 113. nāmarūpa 303. nāya 210. nāyaka 210. nārī 207, -varagaṇāyuta 291. nāvā 209. nāsā 209. nāsikasota 373.

ni 209. nikati 73. niketa 79. niketin 79. nikkama 66. nikkaruṇa 76. nikkāma 64. nikkāraṇa 71. nikkuha 84. nikkha 209.

nigaṇṭha 94. nigama 106. niggāhaka 96. nigghātana 115. nigghosa 117. nigrodha 51. nighaṇḍu 209. nighāti 115.

nicca 209. nicchāta 250.

niṭṭhā 168. niṭṭhita 168. niṭṭhurin 168.

nidassana 185. nidāna 177. niddara 171. niddā 178, -sīlin 353. niddāna 177. niddosa 187. niddhanta 191, -kasāvamoha 284. nidhi 201. nind 209. nindā 209, -pasaṁsa 341. nindiya 209. ninna 209.

nipaka 214. nipacca 216, -vādin 316. nipuṇa 209. nipuṇatthadassin 185. nippāpa 228. nippipāsa 226. nibandhana 238. nibbana 319. nibbāna 330, -gāmin 103, -patti 36, -pada 217, -manasa 268, -sacchikiriyā 75, -santika 14. nibbānābhirata 297. nibbiṭṭha 337. nibbidā 335, -bahula 240. nibbuta 322. nibbuti 322. nimantita 270. nimitta 277. nimmakkha 262.

niya 131. niyata 290. niyāma 290, -dassin 186, niyyāna 48. niyyānika 49. nir 209. niraggaḷa 4. niratthа 24. nirāmagandha 94. nirāsa 340. nirāsattin 361. nirāsaya 352. nirupadhi 200. niratta 32. niraya 42.

-gāmin 103, -dukkha 88. nirodha 301. nillolupa 306. nivattitukāma 64. nivāta 330, -vutti 312. nivāraṇa 321. nivāsa 327. niviṭṭha 336. nivissa 337, -vādin 316. nivuta 321. nivuttakesa 85. nivesa 337. nivesana 337.
nisaṁkhiti 76. nisinna 362. nisedha 372. nissaya, nissayatā, nissita 349. nihīna 377, -kamma 71. -pañña 145.
nī 209. nīca 6. -kula 80. -kulīna 80. -mana 267. nīceyya 6. nīla 212, -gīva 111, -vanarāji 5. nīvaraṇa 322.
nu 212. nud 212. nuda 212. nūna 212. nūpadhīka 200.
neka 22. nekkha 209. nekkhamma 66. netar, netta, neyya 210. nerayika 43. no 204. noce 19. 204. no 212. nhā 213. nhātaka 213.

Pa 213. pa 226. pa 227. pakata 73. pakappana 62. pakāra 74. pakka 213. pakkodana 54. pakkha 213. pakkhin 213. pakkhandin 88. pagabbha 99. pagāḷha 100. pagumba 112. paṅka 213, -danta 11.
pac 213. pac 213. pacc- 214. paccatta 10. paccanīka 12. paccaya 43. paccayika 44. paccuṭṭhāpanā 167. pacceka 22, -gaṇin 93, -sacca 31. paccha 7. pajappa 135. paja 134. pajāna 145. pajja 217. pajjota 179, -kara 70. pañc 213. pañca 214. pañcadasa, -sī 172. pañcama 214. pañcamatta 276. pañcaseṭṭha 358. paññāsat 173. pañjali 7. pañjalika 7. pañña, paññavat 145. paññakappin 61. paññā 144, -jīvin 138, -dada 175, -bala 239, -vimutta 281, -vimutti 281. paññāṇa, paññāṇavat 145. pañha 223, -vīmaṁsaka 266.
paṭi 214, -gijjha 111, -gha 116. paṭighasaññā 147. paṭicca 43. paṭiccasamuppādadassa 184. paṭicchada 129. paṭicchannakammanta 13. paṭiññāta 146. paṭipada, paṭipanna 219. paṭipuggala 230. paṭibaddhacitta 126. paṭibhāna, paṭibhānavat 250. paṭirūpadesavāsa 326. paṭiladdhamagga 263. paṭivāta 330. paṭisallāna 306. paṭisūra 358. paṭiseni 358. 371. paṭisenikattar 71. 74. paṭiseniyati 358. 371. paṭhama 213. paṭhamuppatti 218. paṭhavī 232. paṇ 214. paṇidhi 201. paṇihita 201. paṇīta 211. paṇunna 213, -kodha 82. paṇḍara 214. paṇḍavapabbata 221. paṇḍita 214. paṇḍu 215, -kambala 67. paṇṇa 215.
patañga 107. patāpa, patāpavat 156. pat 215. pata- 215. pataṁ 215. pati 227. pati 214, -ṭṭhā 169. -ṭṭhita 168, -paviṭṭha 338, -rūpa 303, -rūpakārin 70, -līna 306, -līnacara 121, -sallāna, -sallīna 306, -ssata

368. patīta 43, -rūpa 303. patta 215, -yāna 48. patta 225, -pāṇi 227, -cīvara 128. patta 36, -phala 236. patti, pattin, pattipatta 36. pattika 217. patthiya 24. path 231. path 216. patha 216. pad 216. pada, padaka 217. padasadda 344. padakkhiṇa 170. padara 172. padīpa 187. paduṭṭha 187. paduma 217, -niraya 43. padumin 217. padosa 188. paddha 217, -gū 108. padhāna 201, -pahitatta 10. padhānavat 201. pana 220. panūdana, panudana, panūdita 213. panta 13. pantha 216. panna 216, -bhāra 247. pannarasa 172.

papañca 213, -nāmarūpa 303, -saṁkhā 90. papata, papatana 216. papphāsa 221. pabbajita 310. pabbajitānulomika 307. pabbajjā 310. pabbata 221. pabhava 259. pabhassara 251. pabhā 250. pabhaṁkara 250. pabhāta 250. pabheda, pabhedana 252. pamatta 265, -bandhu 238. pamaddana 265. pamāṇa 277. pamāda 265. pamādānupatita 215. pamukha 279. pamutta 280. pamūḷha 284. pamocana 280. pamoha 284. pamodita 282.

payata 290. payutta 293. par 221. par 221. para 221. parakkama 67. parattha 222. paradattūpajīvin 138. paradāra 172, -sevanā 375. paradhammika 198. paraneyya 210. parapāṇarodha 300. parapessa 46. parabhojana 253. paraloka 300. paravāda 216. paravediya 334. parahetu 378. parama 222. paramatthapatti 36. paramatthadassin 185. paramavisuddha 357. paramahita 199. parasenappamaddana 265. parājaya 136. parābhava 260. parāyana 39. 44. pari 222. parikkhaya 91. parikkhāra 74. parikkhīṇa 91. pariggaha 97. pariññā 146. pariññacārin 146. pariṇāma 207. pariṇāyaka 211. parinibbuta 322. paribbājaka, paribbāja 310. paritta 177, -pañña 145. paridеva, paridevaneyya 189. paridevadhamma 196. paridevasoka 356. paridevamacchara 262. paridevita 189. pariddava 187. parinibbānagata 102. paripuṇṇa 235. paripuṇṇakāya 124. paripūra 235. paripuṇṇamānin 269. parimāṇa 277. paribbūḷha 239. paribhāvita 260. paribhotabba 260. pariyanta 13, -cārin 122. pariyāya 45. pariyādāna 176. pariyiṭṭhi 48. pariyosāna 371, -kalyāṇa 77. pariḷāha 173. parivajjayitar 311. parivāraka 322, -soḷasa 171. parivitakka 154. parivuta 322. parivesanā 338. parisagga 3. parisad 363. parisuddha 357. parissaya 371, -vinaya 211. parihīna 378, -pañña 145. parūpavāda 317. pareta 44. paro 222, -vara 28, -sahassa 369. palāpa 222. palāpa 304. paligha 116. palipatha 216.

paloka 300. palokin 300. pavattar 309. pavara 324. pavāda, pavādiya 317. pavicaya 125. pavitakka 154. paviveka 332, -rasa 298. pavutta 309. pavadita 355. paveni 340.

pas 222. pas 222. pas 223. pasaṁsā 341. pasaṁsakāma 64. pasaṁsācitta 126. pasaṁsalābha 99. pasaṁsāvahana 329. pasaṁsita 341. pasaṁsiya 341. pasattha 341. pasanna 363, -netta 210, -mānasa 268. pasu 222. pasuta 371. passa 236. pahātabba 378. pahāna 378. pahāya 378. pahāyin 378. pahita 201. pahitatta 10. pahīna 377, -jātimaraṇa 273, -bhayabherava 253, -malamoha 284, -māna 269. pahu 262. pahūta 261, -jivhā 137, -pañña 145, -vitta 336.

pā 227. pā 226. pātī 226. pāna 226. pāgabbhiya 99. pāṭikaṁkha 65. pāṭicchatta 228. pācana 5. pācariyā 122. pāṭirūpika 303. pāṭihāraka 249. pāṭihārakapakkha 213. pāṇa 12. pāṇabhūta 256. pāṇātipāta 215. pāṇin 12. pāṇupeta 42. pāṇi 227. pāta 215. pātar, pāto 228. pātarāsa 29. pātimokkha 281. pātu 228, -bhāva 258. pād 217. pāda 218, -lola 306. pādūdara 26. pāpa 228. pāpaka 228. pāpakamma 71. pāpakara 70. pāpamakkha 262. pāpamakkhin 262. pāpasīla 353. pāpasaṁkappa 62. pāpiccha 47. pāpaācāragocara 121. pāpimat, pāpiyas 228. pāmujja 282. pāmujjakaraṇa 70. pāyāsa 227. pāra 221. pāraṁ- 221. pāramī 222. pārāyana 39. pāraga 107. pāragata, pārañgata 102. pārañgamana, -niya 103. pāragū 108. pāripūrī 235. pāruta 321. pāsa 29. pāsa 222. pāsaṇa 228. pāsāda 362.

pi 15. piṭṭhi 228, -maṁsa 262, -sika 262. piṇḍa 228. piṇḍapāta 215, -cāra 122. pitar, pitā- 227. pitāmaha 275. pitāmahayuga 292. pitta 229. pipāsā 226. piya 229. piyāyati 230, -rūpa 303, -vippayoga 293. piḷaka 229. pilu 235. pis 229. pih 229. pihaka 229. pihālu 229. pī 229. pīti 229, -mana 267, -somanassajāta 131. pīti 227.

puggala 230. puṅ 230. puñgava 113. pucch 224. pucchanā, pucchita 225. pucchā 225. puñña 230, -tthika 25, -khetta 86, -pāpa 228, -pekkha 2, -sañcaya 125. puṭṭha 225. puṭh 230. puṇḍarīka 231. puṇṇa 235. puṇṇamā 276.

putta 231, -dāra 172. puth 231. puthu 231, -kāma 64, -vacana 308, -sippa 350. puthuso 232. puthuj

232, -ja, -jana 131. 132. puna, punar 220. punappuna 220. punabbhava 258.

puppha 232. pubba 234, -lohitamissa 279. pubba 233. pubbaka 233. pubbaṇha 33, -samaya 46. pubbamanta 13. pubbavāsanavāsita 331. pubbāpara 15. pubbāsava 373. pubbenivāsa 327.

pura 232. puruttama 53. pura, puras, pūra 232. purakkhata 74. puratthato 232. pura 232. purāṇa 232, -sālohita 307. purima 232. pure 232. purekkhata 74. purisa 233. purisanta 13. purisadhammasārathi 25. purisamedha 285. purisuttama 53. purejava 139. purohita 201. pul 234. puḷava 234. puḷavāvasatha 326.

pus 234.

pūga 234. pūj 234. pūjanīya, pūjā, pūjita, pūjiya 234. pūtilatā 304. pūy 234. pūr 234. pūra 235. pūrita 234. pūraḷāsa 178. 232. 305.

pe 235. pekha 2. peta 43. peman 230. peyya 226. peḷa 235. pesala 229. pesuṇa, pesuṇiya, pesuṇeyya 229. pesita, pessa, pessika 46. pokkhara 235, -patta 215. porāṇa 233. porisa 234. porohicca 201. posa 234. posin 234. plav 235.

Phand 235. phar 236. pharusa 236. phal 236. phala 236. phalānisaṁsa 341. phassa 237, -nidāna 177, -paccaya 44, -pareta 44. phassābhisamaya 46.

phā 236. phāla 236, -pācana 5. phāsu, phāsuka 236.

phīta 236. phuṭṭha 237. phus 236. phussita 232. phussitagga 3.

Baddha 238. bandh 237. bandh, bandhana, bandhava, bandhu 238. bala 238, -kāya 124, -da 175, -vat 239. balānīka 12. balin 239. balīyati 239. bali 239. balivadda 239. baḷisa 239. bah 239. bahi, bahiddhā 240. bahu 239. bahu 239, -jana 132, -janahitānukampin 67, -jāgara 109, -dhā 240, -phala 236. bherava 253. bahula, -lī 240. bahussuta 354.

bādh 318. bāla 240, -kanta 63. bāha 240. bāhayati 240. bāhussacca 354.

bindu 240. bindu 240, -ssara 369. billi 24. bīja 241. buddha 241, -pamukha 279, -vacana 308, -seṭṭha 358. budh 241.

beḷuva 242. bodhi 241, -satta 31.

brah 242. brahmakosa 83, -khetta 86, -cariya 121, --parāyana 44. --pariyosāna 371, -cārin 122. brahman

242. brahmabandhu 238. brahmabhūta 256, -loka 300, -lokūpaga 109, -lokūpapatti 219, -sama 365. brāhmaṇa 243, -gāma 110, -dhamma 196, -mahāsāla 348. brū 244. brūh 242.

Bha 247. bhakuṭi 81. bhakkh 245. bhaga 245. bhagavat 245. bhaginī 245. bhaj 244. bhaj 245. bhaj 246. bhañj 246. bhaṇ 246.

bhata, bhataka, bhati 247. bhatta 245, -kāla 78. bhadda 247, -yāna 48. bhand 247. bhabba 257. bham 247. bhamu, bhamuka 247. bhamukantara 14.

bhaya 252. bhar 247. bhar 247. bhara, bhariyā 247. bhava 257, -rāga 295, -rāgapareta 44, -rāgaratta 294, -sāta 347, -sātabaddha 238, -sotānusārin 366. 373. bhavābhava 258. bhavāsava 373. bhavūpanīta 211. bhavūpapatti 219. bhavat, bhavas 255. bhavana 258.

bhas 249. bhas 250. bhassa 251, -samuccaya 348.

bhā 250. bhāga 245. bhāgaso 245. bhāgineyya 245. bhājana 245. bhāṇa 247. bhāṇin 247. bhātar 247. bhānu 250. bhānumat 250. bhāra 247. bhāva 258. bhāvita 259. bhāvitatta, bhāvitattan 10. bhāvetabba 259. bhās 250. bhās 251. bhāsita 251.

bhikkh 245. bhikkhā 245, -cariyā 122. bhikkhu 245, -dhamma 196, -bhāva 258, -saṁgha 116, -saṁghaparivuta 322, -saṁghapurakkhata 75, -sata 343. bhid 252. bhinna 252. bhiyyo 240. bhisapuppha 232. bhisi 252. bhī 252. bhīru 253.

bhuj 253. bhuja 253. bhuj 253. bhutta, bhuttāvi 253. bhumma 257. bhusa 254. bhusappamatta 265. bhū 254. bhūta 256. bhūna 247, -hu 115. bhūmi 257. bhūri 240, -pañña, paññāṇa 145, -medhasa 285.

bhejja 252. bheda, bhedana 252, -pariyanta 13. bhedasaṁkin 343. bherava 253. bho 255. bhoga 254, -nagara 204. bhoja, bhojana, bhojaniya, bhojaneyya 253. bhojarājan 6. bhojin 254. bhotī 255. bhovādin 316.

Maṁsa 262, -bhojana 253. makasa 262. makkha 262. maga 263, -jina 136, -jīvin 138, -jhāyin 139, -dūsin 187, -desaka, -desin 180. maggāmagga 163. maṁku 262. maṅgala 262, -dosavippahīna 378

macca 273. maccu 273, -tara 158, -dheyya 199, -dheyyapāra 221, -parāyana 44, -pareta 44, -mukha 279, -rājan 6, -vasa 324, -hāyin 377. maccha 262, -maṁsa 262. macchara 262. maccharin 262. maccha-

riya 263, -yutta 292. majj 263. majja 264, -pa, -pāna 226. majjha 263, -gā 107. majjhekalyāṇa 77. majjhima 264. mañca 264.

maṇi, maṇika 264. maṇḍala 264, -māla 277.

mata 272. matta 264. matta 276, -ññū 142. mattikā 264, -bhājana 245. mattī 275, -sambhava 261. mattha 264, -luñga 306. math 264. mad 264. mada 264, -ppamāda 265. madd 265. maddava 278. madhu, madhura 265. man 265. mana, manas 266. manasi- 266. manasa 268. manāpa 37. manu 268, -ja 131. manujinda 51. manussa 268, -phassa 237, -loka 300. mano 266, -chaṭṭhaka 128, -pañha 224, -padosa 188, -rama 296. mant 270. manta 269, -pāraga 107, -pāragū 108, -bandhava 338, -bhānin 247. mand 272. manda 272. mandira 272. mamatta 34. mamāyati, mamāyita 35.

maya 276. mar 272. mara, maraṇa 273. maru 274. mala 274.

mas 274. mass 274. mah 274. mahat 274. mahapphala 236. mahabbhaya 253. mahallaka 275. mahā-kāya 124, -gedha 111, -taṇha 160, -nubhāva 259, -patha 216, -purisa 233, -purisalakkhaṇa 303, -muni 271, -megha 279, -moha 284, -yañña 288, -rājan 6, -lābha 99, -vīra 339, -sāla 347. mahiddhika 50. mahogha 329. mahodadhi 199. mahodika 53.

mā 275. māṇava 269, māṇavaka 269, -sata 343. mā 275. mātar 275. mātāpitar, mātāpitu 227. mādisa 184. māna 269. mānamakkhappahāyin 378, -satta 31. mānātimāna 270. mānānusaya 352. mānābhisamaya 46. mānin 269. mānava 269. mānasa, mānasāna 268. mānusa 268. mānusika 269. māmaka 34. māyā 269, -kata 69, -vin 269. māra 274, -dheyya 199, -dheyyānupanna 218, -vasānuga 109, -saṁyoga 293. mārasenappamaddana 265. mārābhibhū 259. mārisa 274. māla 277. māluva 277. māsa 276.

mi 279. miga 263. migādhibhū 259. micchā 278. mita 275. mitāhāra 248. mitta 278, -ddu 188. mith 285. mith 277. mithu, mithuna 277. mid 278. mid 278. middha 279. middh 279. midh 285. miss 279. missa, missita 279. mih 279. mihi 279. mī 279.

mukha 279, -dugga 107. mukhara 280, -jātika 133. mugga 280. muc 280. mucch 281. mucchā 281. 280. muñja 282, -maya 276. muṇḍa, muṇḍaka, muṇḍiya 282. mu 271. muta, muti, mutimat 271. mutta

279. mutta 280, -saddha 202. mutyapekha 1. mud 282. mudita 282, -mana 267. mudu 278. muddhan 283. muddhapāta 215. muddhādhipāta, muddhādhipātin 215. mudhā 283. muni 271, -dassana 185, -pavara 324. mus 283. musā 283. musāvāda 316. muh 283. muhutta 284.

mūga 284, -sammata 271. mūla 284, -dassāvi 185, -phala 236. mūḷha 283.

megha 279. metta 278. meth 285. methuna 278. meda 279, -vaṇṇa 320. medh 285. medha, medhaka, medhasa 285. medhā, medhāvin 285. merumuddhavāsin 326. mokkh 281. mokkha 281. mogha 284. mona 272, -patha 216. moneyya 272, -sampanna 220, -seṭṭha 359. momuha 283. mosa 283, -dhamma 196, -vajja 315. moha 283. mohana 284. mohantara 14. mohadhamma 197. mohamagga 263.

Yaka 287, -pela 235. yakkha 287. yaj 287. yañña 288, -kāla 78, -patha 216, -sampadā 220. yaṭṭhukāma 64. yat 290. yata 290, -cārin 122. yatatta 10. yatonidāna 177. yattā 48. yattha 288. yathā 288, -kara 70, -kamma 71, -kammapūga 109, -tathā, -tathaṁ, -tathiya, -tacchaṁ 152. yathānudhamma 195. yathābhiranta 297. yathābhūta 256. yathāvāda 316. yathāraha 27. yad 290. yad 285. yadā, yadi 289. yam 290. yas 290. yasas 291. yasassin 291.

yā 48. yāga 288. yāc 49. yāca 49, -yoga 292. yāja, yājaka 287. yājayoga 292. yāna 48. yāva, yāvat 289. yāvatatiya 161. yāvatā 289.

yu 291. yuga 292, -naṅgala 304, -matta 276. yuj 292. yuta 291. yutta 292. yuddha 293. yudh 293. yuvan 294. yūtha 291. yūh 294. 330.

yenicchaka 27. yebhuyyo 240. yeva 22. yoga 292. yoga 292, -kkhema 86, -kkhemādhivāhana 329. yotta 292. yodha 294. yodhājīva 138. yoni 291, -ja 131. yobbana 294.

Raṁsi 298. rakkh 6. rakkhasa, rakkhā, rakkhita 6, -mānasāṇa 268. rakkhitindriya 51. rac 294. raj 5. rājata 5. raj 294. rajas, raja 294. rajassira 350. rajja 6. rañj 294. raṭṭha 6. rata 296. ratana 296, -vara 324. rati 296. ratta 294. rattaññū 142. rattindiva 178. rattī 296. ratha 25. rathesabha 27. randha 296. randhamesin 47. 296. rabh 97. ram 296. rama

296. ramaṇīya 296. ramma 296. rasa 298. rasmi 298. rassa, rassaka 298. rah 298. rahas, raho 298, -gata 102. rahada 298.

raga 295, -patha 216, -ratta 294, -rāgin 295. rāgin 295. rāgūpasaṁhita 202. rāj 5. rāja 5. rāja-khādā 91, -dūta 188. rājābhirājan 6. rāji 5. rādh 298. rāhugahaṇa 95.

ric, riñc 298. ritta 298, -pesuṇa 229. rittāsana 38. ru 298. rukkha 299, -mūla 285. ruc 299. ruci 299. ruj 300. ruṇṇa 299. rud 299. rudh 51. rudh 300. rus 301. rusita 301. ruh 51. ruha 51. rūpa 302. rūpūpaga 109.

roga 300, -mūla 285. rodha 51. rodha 300. rosaka, rosaneyya 302.

Lakkh 303. lakkhaṇa 303, -mantapāragū 108, -sampanna 220. lag 304. latā 304, laddha 99. lap 304. labbhā 99. labh 98. labha 99. lamb 304. las 304. lasa 304. lasikā 305, lābha 99, -kamyā 64. lāsa 305.

liñga 305. lip 305. lī 305. līna 305. lu 306. luñga 306. luj 300. luḍ 306. luta 306. ludda 306. lup 306. lubh 306. lul 306. lūkhasa 306.

lok 299. loka 299, -dhamma 197, -nātha 208, -nāyaka 210. lokantagū 108. lokapariyāya 45. lokavidū 333. lokāyata 290, -mahāpurisalakkhaṇa 304. lobha 306, -kodha 82, -guṇa 112, -pāpa 228. loman 306. lomahaṭṭha 375, -jāta 131. lomahaṁsa 375. lomahaṁsana 375. lola 306. lolupa 306. loha 307, -maya 276. lohita 307.

Va 20. va 22. vaṁsa 307, -kaḷīra 76. vaka 307. vakka 307. vagga 311, -gata 102, -sārin 366. vaggu 307. vac 307. vacana 308. vacanīya 307. vacas, vacī, vaco 308. vacī 308, -gutta 112, -duccarita 121. vaj 309. vaj 309. vajj 311. vajja 315. vajjha 318. vañc 311. vañcana 311.

vaḍḍh 50. vaḍḍhana 51. vaṇijjā 214. vaṇṇa 320, -da 175, -vat 321. vaṇṇayati 321. vaṇṇāroha 51. vaṇṇūpasaṁhita 202.

vata 311. vata 323, -anujīvita 138, -upapanna 219, -sampanna 220. vatavat 334. vatt 311. vatta 311. vattana 312. vattin 312. vattha 325, -guyha 112. vatthi 313. vatthu 326, -gāthā 110. vad 313. vada

315. vadaññū, vadāniya 315. vadh 50. vaddha 50. vaddhāpacāyin 125. vadh 318. vaddh 318, -chedabandhana 238. van 319. vana 319. vanatha 320, -ja 131. vanibbaka 320. vana 320. vananta 13. vanappagumba 112. vanasaṇḍa 359. vand 318. vandita 318.

vap 320. vappa 320, -kāla 78. vam 320. vambh 320. vaya 45. vayas 338. vayha 329. var 320. var 323, vara 324, -cakkavattana 312, -ññū 142, -da 175. pañña 145, -medhasa 285, -lakkhaṇa 303. varāhara 248. varāyuta 291, -sāvaka 355. varattā 320.

vas 324. vasa 324, -gata 102. vasānuga 109. vasin 324. vas 325. vas 325. vas 325. vasana 325. vasala 324, -karaṇa 71. vasalaka 324. vasalādhāma 12. vasā 324. vasā 328. vasitabba 325. vasu 328. vasuttama 53. vass 328. vassa 328, -sata 344. --sahassa 369. vah 328.

vā 330. vā 330. vākya 309. vācapeyya 226. vāca 309. vāc, vācā 308, -pariyanta 13, -yata 290. vācābhilāpa 304. vāja 304. vāṇija 214. vāta 330, -vega 332. vātātapa 156. vāda 315, -kāma 64, -patha 216, -sīla 353. vādin 316. vādiyati 316. vāma 331. vāyasa 338. vāri 331, -gocara 121, -ja 132, -bindu 240. vās 331. vāsana, vāsita 331. vāsa, vāsin 325. vāsa, vāsin 326. vāha, vāhana 329.

vi 331. vikappita 62. vikāla 78, -bhojana 253. vikiraṇa 80. vikkaya 81. vigata 106, -khila 92, -middha 279, -raja 295. viggāhika 97. vighāta 116, -bhūmi 257.

vic 331. vicakkhaṇa 118. vicāraṇa 123. vicikicchā 127. vicikicchaṭhāna 166. vicikicchita 126. vij 332. vijāna 147. vijaya, vijita, vijitāvin 136. vijitindriya 51. vijjā 333, -gata 102, -caraṇapariyiṭṭhi 48, -caraṇasampanna 220. viññapana 147. viññāta 146, -dhamma 197, -sāra 366. viññāṇa 147, -upasama 345, -ṭṭhiti 167, -paccaya 44. viññū 147, -garahita 109, -jātika 133.

vitakka 154. vitata 155. vitatha 152. vitiṇṇa 153, -kaṁkha 64. vitta 336. vitti 334. vitthārika 165. vid 332. vida, vidita, vidū 333. vidvas 334. vidisā 180. vidūra 188. viddha 319. viddhasta 190. vidh 319. vidhā 201. vidhura 198. vidhūma 203. vinaya 211. vinaḷa 207. vinaḷīkata 207. 69. vinā 331. vinābhāva 259. vinighāti 115. vinicchaya 124. vinipāta 216. vinibandha 238. vinīlaka 212. vinetar 212. vind 335.

vipannadiṭṭhi 183. vipallāsa 32. vipassin 223. vipāka 214. vipiṭṭhi- 228. vipula 234. vippamutta 281. vippayutta 293. vippayoga 293. vippavāsa 327. vippasanna 263. vippahāna 378. vipahīna 378. vibhaṅga 246. vibhatta 246. vibhava, vibhāva, vibhāvin 260. vibhūta 260, -rūpasaññin, -saññin 147. vibhūti 260. vibhūsanaṭhāna 166. vimala 274. vimāna 277, -dassin 185. vimutta, vimutti, vimuttin, vimokha 281.

viya 20. viyañjana 7. viyatta 36. viyākata, viyākāra 73. viyākhyāta 90. viyāpanna 218. viyārambha 98. viyūha 294. 330. viraja 295. virata, virati 297. viratta 295, -citta 126. virāga 295. viriya, viriyavat 339. viruta 298. viruddha 301. virodha 301. virūḷhi 51. vivaṭa 323, -cakkhu 118. vivaṇṇa 320. vivatta 313. -cchadda 129. vivasana 328. vivāda 317, -jāta 131. vivādiyati 318. vivāha 330. vivitta 331, -mānasa 268. viveka 332, -dassin 135.

vis 336. vis 338. vis 338. visa 338. visaṁyutta 293. visaññasaññin 147. visata 366. visatta 361. visattikā 361. visama 365. visaya 338. visalla 347. visāṇa 338. visāla 348. visuddha, visuddhi 357. visūka 374. visodha 357. viseni 358. 371, -bhūta 256. visesa, visesin 351. vissuta 355. viha 338. vihaṅgama 103. vihāra 249. vihiṁsā 117. vihesā 117. vihesābhirata 297. vī 338. vīṇā 339, -kacchā 59, vīta 45, -gedha 111, -taṇha 160, -dosa 186. macchara 262, -mada 264, -moha 284, -raṁsi 298, -rāga 295, -lobha 306, -vaṇṇa 321. vītivatta 312. vīmaṁsaka, vīmaṁsin 266. vīra 339. vīraṅga 4. vīraṅgarūpa 303. vīvadāta 178. vīsat, vīsati 172, -khārika 91. vuṭṭhi 328. vuṭṭhita 167. vutta 307. vutti 312. vuddha 50. vusita 325, -brahmacariya 122. vusitavat 325. vusīmat 339. vūpakaṭṭha 77. vūpasanta 345.

ve 339. ve 339. vega 332. vecikicchin 127. veda 334, -gū 108, -ññū 142. vedantagū 108. vedanā 334, -paccaya 44. vedita 333. vedh 319. vedhadhamma 197. vedhā 319. ven 339. veni 339. vepakka 214. vebhūtiya 260. vemajjha 264. vematta, vemattatā 276. veyyākaraṇa 73. veyyāvaṭika 221. vera 339. bhayātīta 40. veramaṇī 297. velā 340. veviccha 340. vesiyā vessa, vessāyana, vessika 336. vokāra 72. vohāra 248, -kūṭa 84.

vyaggha 340. vyagghusabha 27. vyappatha, vyap-

pathi 340. vyañjana 7. vyasana 32. -gata 102. vyāruddha 301. vyārosana 302. vyāvaṭa 221.

Sa 359. sa 359. sa 360. sa 360. saṁyata 290. saṁyatatta 10. saṁyama 290. saṁyuta 292. saṁyutta 293. saṁyoga 293. saṁyojana 293, -kkhaya 91. saṁyojanaṁjātikhayantadassin 185. saṁyojaniya 293. saṁvara 323. saṁvāsa 328. saṁvāsiya 328. saṁvigga 332. saṁvidita 335. saṁvuta 323. saṁvega 332. saṁvedhita 319. saṁs 340. saṁsaggajāta 131. saṁsaya 352. saṁsāra 367. saṁsita 367. saṁsīnapatta 215. sāṁsuddha 357, -gahaṇa, -gahaṇika 95, -cāraṇa 122, -jina 136, -pañña 145. saṁsuddhi 357. saṁhita 202. saṁhīra 249.

saupādisesa 351. sak 342. saka 359. sakāyana 39. sakāsa 78. sakiñcana 58. sakunta 343, -maṁsa 262. sakka 342. sakkāya 124, -diṭṭhi 183. sakkāra 75. sakkhin 1. sakkhipuṭṭha 225. sakyapuñgava 113. sakyamuni 272. sakhi 360. sakhettavatthu 326. sagga 372. saggāpāya 41. sañk 343. sañku 343. sañkappa 62, -yattā 48. sañkilesa 81. sañkhaya 92. sañkhā 90. sañkhāta 90, -dhamma 197. sañkhāra 75, -nirodhañāṇakusala 84, -paccaya 44. sañkheyya 90, -kāra 70. sañga 360. sañgaṇa 4. sañgata 106. sañgama 106. sañgaṁjāla 135. sañgaṇikarata 296. sañgamūla 285. sañgaha 97. sañgahītattabhāva 258. sañgatiya 108. sañgāma 111. sañgha 116. sañghin 116. sañghāṭi 114, -rajūpavāhana 329, -vāsin 325.

sace 18. sacca 31, -nikkama 66, -mana 267, -vādin 316, -vhaya 380. saccābhisamaya 46. sacchikiriyā 75. saj 360. saj 360. sajja 367. sajjhāya 41 sañcaya 125. sañchinnapatta 215. sañj 360. sañjāta 134, -khandha 88. saññakkhara 89, -saññanissita 349. saññata 290. saññatatta 10. saññatta 148. saññama 290. saññasaññin 147. saññasatta 360. saññā 147, -nidāna 177, -vimokha 281, -viratta 295. saññin 147. saññutta 293. saññojana 293.

saṭṭhi 359, -matta 276. saṭha 343. saṇiṁ 344. saṇṭhāna 169. saṇṭhita 169. saṇḍa 359. saṇha 343.

sat 30. sat 344. sata 343. sata 368. satata 155. sataṁsahassa 369. sati 368. satimat 368. satta 31. satta 360. sattadhā 362. sattan 361. sattaratta 297. sattama 362. sattaratanasamannāgata 105. sattama 30. sattha 347. satthar 341. satthudanvaya 41. sad 362.

sadisa 184. sadevakaloka 179. sadevamanussa 268. sadda 344. saddahāna 202. saddha 202. saddhā 202, -pakata 73. saddhāyika 202. saddhāsatisamādhi 200. saddhiṁ 11, -cara 121. sadhamma 197. san 363. sanantana 363. santa 30. santa 31. santa 344, -citta 126. satatta 156. santāpa 156, -jāta 131. santāsa 160. santindriya 51. santi 344, -pada 217, -vāda 316, -soraccasamādhisaṇṭhita 169. santika 14. santuṭṭhi, santusita, satussaka 162. santhata 165. santhava 169. sandāna 177. sandiṭṭhi 186, -rāga 295. sandiṭṭhika 186. sandosa 188. sannidhi 201. sannibha 250. sannisinna 363.

sapañña 145. sapatta 227. sapadāna 40, -cārin 122. sapariggaha 97. saparisa 363. sapp 367. sappa 367, -visa 338. sappañña 145. sappi 368, -tela 161. sappurisa 234. sabala 344. sabrahmaka 243. sabrahmacārin 122. sabba 363. sabbattha, sabadā 364. sabbadukkhappahīna 378. sabbadhi 364. sabbaso 364. sabba, -kāyuppahāyin 378, -kosamūlabandhana 238, -khettamūlabandhana 238. sabbañjaha 377, -dukkha 88, -dhamma 197, -dhammakkhaya 91, -pajāna 134, -papaka 228, -bhava 258, -bhavātivatta 312, -moha 284, -yogavisaṁyutta 293, -ratana 296, -rogamūlabandhana 238, -loka 300, -lokābhibhū 259, -vidū 333, -vedanā 334, -saṁyoga 293, -saṁyojana 293, -saṁyojanabandhanacchida 130, -saṁyojanavippamutta 281, -saṁyojaniya 293, -saṁsaya 352, -saṁkhārasamatha 345, -saṅgamūlabandhana 238, -saññojanātiga 103, -sattuttama 53, -sama 365, -soka 356. sabbābhiññābalappatta 36. sabbābhibhū 259. sabbāmitta 278. sabbārambha 98. sabbāhāra 248. sabbūpadhi 200. sabhagga 3. sabhā 364, -sīlin 353. sabhojana 254. sam 364. sam 346. sam 344. sama 364. sama 345. samagga 3. samaṅgin 4. samaṅgibhūta 256. samacchida 130, -gatta 107. samaññā 144. samaññāta 143. samaṇa 346, -ppavādasita 348, -brāhmaṇa 244, -mānin 269, -saṁgha 116. samaṇopāsana 39. samaṇaka 346. samatta 37, -rūpa 303. samatha 345. samadhura 198. samanta 13, -kapalla 61, -cakkhu 118. samannāgata 105. samappita 26. samaya 45. samā 364. samāgata 105. samācāra 123. samādapita 177. samādhi 200, -saṇṭhita 169, -sāra 366. samāna 365, -bhāva 259, -vāsa 326. samāniya 365. samāpanna 218. samāra, -ka 274. samārambha 98. samāsana 39. samāhita 200. samāhitatta 11. samitāvin 345. samuggahīta 96. sa-

muccaya 348. samujju 5, -pañña 145. samuttejita 161. samudaya 42. samudāgata 105. samudda 54. samuppanna 218. samuppāda 218. samuppilavāsa 295. samūhata 115. sameta 45. sampajāna 145. sampadā 220. sampanna 219, -caraṇa 126, -veyyākaraṇa 73. sampamūḷha 284. samparāya 44. samparāyika 45. sampahaṭṭha 113. sampahaṁsita 375. sampiya 230. sampuṇṇa 235. sampha, samphassa 237. sambahula 240. sambādha 319. sambuddha 249. sambodha 242, -gāmin 103. sambodhi 242, -patta 36. sambodhiyagga 3. sambhava 261. sambhavesin 47. sambhūta 260. samma 7, -ddasa 184, -pañña 144. sammata 270. sammasitar 274. sammā 7, -dvayatānupassanā 223, --passin 223, -pariṇāma 207, -pāsa 29, -sambuddha 242, --sāsana 341. sammiñjeti 49. sammukha 279. sammuti 272. sammūḷha 284. sammodanīya 282.

sayana 351. sayanāsana 38. sayānabhūmi 257. sayam 359, -pabha 250. sayha 369. sar 346. sar 368. sar 365. sara 369. sara 365. saraṇa 346. sarada 347. saras 365. sarikkha 184. sarit, sarin 365. sarīra 346. sarūpa 303. saroruha 51. sal 347. salakkhaṇa 304. salāṭuka 347. salila 365. salla 347, -katta 60, -viddha 319. sallahukavatti 312. savana 354. savāhana 329. savyañjana 7.

sas 340. sas 347. sasarīra 346. sasīsa 350. sassatī 347. sassamaṇabrāhmaṇī 244. sassū 347. sah 369. saha 360, -anukkama 65, -ja 132, -pesuṇa 229, -macchara 262. sahattha 376. sahas 369. sahassa 369, -netta 210, -bhāga 245, -maṇḍala 264. sahā 369. sahājanetta 210. sahāya 46. -majjha 264, -sapadā 220. sahitar 369. sahirañña 376.

sā 347. sā 370. sākacchā 61. sākkharappabheda 252. sākhā 347. sāgara 369, -pariyanta 13. sāta, sātiya 347. sattha 24. sād 370. sādāna 176. sādu 370. sādh 370. sādhu 370. -guṇa 112, -vihārin 249, -samāhita 200, -sammata 271. sādhuka 370. sāma 347. sāmaggiya 3. sāman 370. sāmantakapalla 61. sāmaṁ 370. sāmayika 46. sāmāka 347. sāmin 359. sāya 370. sāyanha 33. -samaya 46. sāra 365. sāratta 296. sārathi 25. sārambha 98, -kakkassakasāvamucchā 281, sārin 366. sāruppa 303. sālā 347. sāli 348. sālohita 307. sāvajjānavajja 315. sāvaha 364. sās 341. sāsana 341, -kārakā 70. sāsapo 370, -matti 276. sāhasa 369.

si 348. si 370. si 371. siṁs 342. sid 372. sid-

khā, sikkhita 342. sikha, sikhin 350. sigāla 350. siṁghāṇikā 372. sic 372. sita 348. sidh 372. sinih 372. sineha 372, -dosa 187. sippa 350. sippika 350. sibbana, sibbanī 371. siras 350. siri 350. siriṁsapa 367. silā 350. silis 350. silesa 350. siloka 354. siva 350. sis 351. sī 351. sī 352. sīgha 352, -gāmin 103, -sara 365, -sota 373. sita 352. sītin 352. sītibhūta 256. sīman, sīmanta 371. sīmātiga 108. sīla 352. sīlabbata 323. sīlavat 353. sīlavata 323. sīlavatānujīvita 138. sīlavatūpapanna 219. sīlasampanna 220. sīlin 353. sīluttamā 53. sīsa 350. sīha 369.

su 353. su 33. su 373. su 372. su 372. suakkhāta etc., see under su. sukka 356. sukha 88. sukhada 175. sukhasammata 271. sukhita 88. sukhitatta 11. sukhin 88. sukhuma 374. sukhumāla 82. suc 356. suc 355. suci 355, -pesalasādhuguṇa 112, -bhojana 254, -vasana 325. suñña 356. suta 353. sutavat, suti 354. sutta 371. sudaṁ 33. sudda 356, -vessika 336. suddha 356. suddhatā 357. suddhānupassin 223. suddhi 357. suddhiṁvada 315. suddhināya 210. suddhipañña 145. sudh 356. sup 374. supāṇa 215. supita, supina 374. subh 357. subha 357. subhāsubha 358. sura 372. surādhutta 203. suriya 372. suvaṇṇa 321, -daṇḍa 171, -vaṇṇa 321. suvāmin 359. sus 358. . susāna, susira, susu 358. sussūsa, sussūsamāna 354. suhajja 376. sū 372. sūc 374. sūcaka 374. sūju 5. sūra, sūla 358.

sekha 343. sec 359. seṭṭha 358. seta 358. setu 371. seda 372. sena 351. senā 370, -pati 227. senappamaddana 265. seni 358. semhan 350. seyyas, seyyo 358. seyyā 351. seritā 52. serin 52. sev 374. sevanā 374. sevin 375. sevitabba 374. sesa 351.

so 359. so 370. soka 356, -paridevamacchara 262, -pariddava 187, -pareta 44, -mala 274, -salla 347, -sallasamappita 26. sokhya 88. socanā 356. soṇī 359. soṇḍa 359. sota 373. sota 354. sotāvadhānūpanisūpapanna 219. sottiya 354. sotthāna 40. sotthi 32. sona 359. sopadhīka 200, sobbhu 359. somanassa 268, -domanassa 267. soracca 296. sorata 296. soḷasa 172. sovacassa, sovacassatā 308. sneha 372, -ja 132. snehanvaya 41. svākkhāta 90. svātana 359. svātivatta 312.

Ha 375. haṁs 113, haṁs 375. haṁsa 375. haṁsa 375. haṁsana 375. haṭṭha 375. hattha 375. hatthin 376. hadaya 376, -nissita 349. han 114. handa 376. har 247. har 376. harita 376. havya. 379, -sesa 351. has 376. hassa 376. hā 376. hāyin 377. hi 378. hi 378. hiṁs 116. hita 199, -sukhatā 88. hīna 376, -vāda 316. hirañña 376. hiri 379. hirīnisedha 372. hīḷ 379. hu 115. hu 379. huta 379. hutta 379. hura 379. hū 261. heṭh 117. hetu 378, -kappa 61. hes 117. hve 380.

Akkh = *ax (Benfey).

Akkha = axa. Appamatto ayaṁ kali yo akkhesu dhanaparājayo 659.

Akkhi = axi. See -gūthaka. Akkhimhā akkhigūthako 197. Na kesehi na sīsena na kaṇṇehi na akkhihi 608.

Sakkhin = sāxin. See -kar, -kiriyā. Brahmā hi sakkhi 479. 508. Akittayi vivaṭacakkhu sakkhi dhammaṁ parissayavinayaṁ 921. Sakkhi dhammaṁ anītihaṁ adassī 934.

Ikkh = īx.

Khaṇa = xaṇa. See -ñū, -atīta. Khaṇo ve mā upaccagā 333.

Abhiṇha = abhīxaṇa. See -saṁvāsa. Itthaṁ sudaṁ Bhagavā āyasmantaṁ Rāhulaṁ imāhi gāthāhi abhiṇhaṁ ovadati p. 60. Te ca pāpesu kammesu abhiṇhaṁ upadissare v. 140. Dullabhaṁ dassanaṁ hoti Sambuddhānaṁ abhiṇhaso 559. 560. 998.

\+ apa. Tassa mêvaṁ viharato pattass' uttamavedanaṁ kāme nâpekkhate cittaṁ 435. Na hi aññamokkhā pacchā pure vâpi apekhamānā 773.

Apekhā = apexā. Vaṁso visālo va yathā visatto puttesu dāresu ca yā apekhā 38.

Anapekha. Anapekhā honti ñātayo 200.

Anapekkhin. Taṁ brūmi upasanto ti kāmesu anapekhinaṁ 857. 166. Rittassa munino carato kāmesu anapekhino 823.

Mutyapekha. So taṁ namassaṁ acari mutyapekho 344.

\+ ava. Suññato lokaṁ avekkhassu 1119. Evaṁ lokaṁ avekkhantaṁ maccurājā na passati 1118. 1119.

\+ sam-ava. Ete parābhave loke paṇḍito samavekkhiya 115.

\+ upa. Ñatvā ca so sammutiyo puthujjā upekhatī uggahaṇaṁ tam aññe 912.

Upekhā. See -saṁsuddha. Laddhān' upekhaṁ samathaṁ visuddhaṁ 67. Mettaṁ upekham karuṇaṁ vimuttiṁ āsevamāno muditañ ca kāle 73. Upekhaṁ ārabbha samāhitatto 972.

Upekhaka. Sabbattha upekhako satīmā na so hiṁsati kañci sabbaloke 515. 855. Santo asantesu upekhako so 912.

\+ pa. Yugamattañ ca pekkhati 410. Pekkhataṁ yeva ñātīnaṁ passa lālapataṁ puthu ekameko va maccānaṁ go vajjho viya niyyati 580. Ādīnavaṁ snehajaṁ pekkhamāno 36. Etam bhayaṁ santhave pekkhamāno 37. 39. 40. 49. Ākiñcaññaṁ pekkhamāno pajaṁ imaṁ maccudheyye visattaṁ 1104. Taṇhādipanne manuje pekkhamāno santāpajāte jarasā parete 1123. Khiḍḍaṁ ratiṁ kāmasukhañ ca loke analaṁkaritvā anapekkhamāno 59.

Pekha = prexa.

Puññapekha. Yo brāhmaṇo puññapekho yajetha 463. 487. 490.

\+ pati. So Nālako upacitapuññasañcayo Jinaṁ patikkhaṁ parivasi rakkhitindriyo 697.

Agāra. Nâgāram āvase 805. Sace agāraṁ āvasati 1002. p. 102. Yo vā agārā anagāram eti agārino vā pan' upāsakāse 376. 1003. Agārasmā 274.

Agārin 376.

Anagāra. Yo 'dha kāme pahatvāna anagāro paribbaje 639. 640. Anagāram 376. Asaṁsaṭṭhaṁ gahaṭṭhehi anāgārehi c' ūbhayaṁ 628.

Anagariya. See -upeta. Pabbajito pi ce hoti agārasmā anagariyaṁ 274. 1003. p. 15. 103.

Agga = (agra) agāra.

Anīkagga. Sobhayanto anīkaggaṁ. 421.

Parisagga. Sabhaggato vā parisaggato vā ekassa c' eko na musā bhaṇeyya 397.

Sabhagga 397.

Agga = agra. See -puggala. Ettāvat' aggaṁ no vadanti h' eke 875. 876. Yad aggato majjhato sesato vā piṇḍaṁ labhetha paradattūpajīvī 217.

Ajjatagga = adya-t-agra; cfr. Majjhimanikāya I p. 528. Upāsakaṁ maṁ bhavaṁ Gotamo dhāretu ajjatagge pāṇupetaṁ saranaṁ gataṁ p. 25. 90.

Āragga = ārāgra. Yassa rāgo ca doso ca māno makkho ca pātito sāsapo-r-iva āraggā 631. Vāri pokkharapatte va āragge-r-iva sāsapo yo na lippati kāmesu 625.

Udagga = udagra. See -citta. Iti attamano pamodito udaggo pītisomanassajāto Bhagavantaṁ pañhaṁ pucchi p. 92. 93. 97. So Bāvarī attamano udaggo taṁ devataṁ pucchati vedajāto 995. 994. Disvāna deve muditamane udagge 680.

Ekagga = ekāgra. Asubhāya cittaṁ bhāvehi ekaggaṁ susamāhitaṁ 341.

Phussitagga = (Ct. pupphitagga). Vanagumbe yathā phussitagge 233.

Samagga = samagra. Sabbe samaggā hutvāna abhinibbijjayātha naṁ 281. Tato samaggā nipakā dukkhass' antaṁ karissatha 283.

Sāmaggiya = sāmagrya. Sāmaggiyaṁ (Ct. patirūpaṁ) āhu tassa taṁ yo attānaṁ bhavane na dassaye 810.

Sambhodiyagga = sambodhyagra. Sambodhiyaggaṁ phusissat' āyaṁ kumāro 693.

Aggaḷa = argaḷa.

Niraggaḷa 303.

Aggi = agni. See -hutta, -sikhā. Aggîva daḍḍhaṁ anivattamāno 62. Aggi pajjalito hoti p. 21. Aggiṁ juhati aggihuttaṁ paricarati p. 79.

Aggini = agni. See -samā.

Gini = agni. Channā kuṭi, āhito gini, atha ce pathayasī pavassa deva v. 18. Vivaṭā kuṭi, nibbuto gini, atha etc. 19.

Agha.

Aghāvin (Ct. dukkhita). Ten' amhi aṭṭo vyasanagato aghāvī 694.

Anīgha, anigha = a-ni-agha. Yo nīvaraṇe pahāya pañca anīgho tiṇṇakathaṁkatho visallo 17. Santo vidhūmo anigho nirāso atāri so jātijaraṁ 1048. 460. So vītataṇho anigho nirāso 1060. Abhibhuṁ akathaṁkathiṁ vimuttaṁ anighaṁ sabbadhi-m-āhu sottiyo 534. Dantā vimuttā anighā nirāsā 491. Visenikatvā anighā nirāsā 1078.

Aṅga. See -rūpa. Catūhi aṅgehi sumannāgatā vācā subhāsitā hoti p. 78.

Aṭṭhaṅga = aṣṭāṅga. See -upeta.

Aṭṭhaṅgika. Etaṁ hi aṭṭhaṅgikaṁ āh' uposathaṁ 401.

Vīraṅga. See -rūpa.

Samaṅgin. See -bhūta.

Aṅgaṇa.

Anaṅgaṇa. Vigatarajaṁ anaṅgaṇaṁ visuddhaṁ pattaṁ jātikkhayaṁ tam āhu buddhaṁ 517. Yo appaduṭṭhassa narassa dussati suddhassa posassa anaṅgaṇassa 662.

Saṅgaṇa = sāṅgaṇa. Yo ca evarūpo assa dubbisodho hi saṅgaṇo 279.

Aṅgāra. See -kāsu. Aṅgāre santhate senti 668.

Aṅguli. Na hatthehi na pādehi na aṅgulīhi nakhehi vā 610.

Acc = arc, ṛc.

Acci = arci. Accī yathā vātavegena khitto atthaṁ paleti na upeti saṁkhaṁ 1074.

Acchariya = āçcarya. Acchariyaṁ vata bho abbhutaṁ vata bho p. 92.

Aj.

Aja.

Ajina. See -thara. Ekaṁsaṁ ajinaṁ katvā 1027.

Kharājina. Na naggiyaṁ muṇḍiyaṁ jaṭā jallaṁ kharājināni vā 249.

\+ pa.

Pācana = prājana p. 13.

Phālapācana 77.

Ajj = arj, ṛj.

Ujju, uju = ṛju. See -gata. Brahā uju patāpavā 550. 143. Yo ve ṭhitatto tasaraṁ va ujjuṁ jigucchatī kammehi pāpakehi 215. 464. 497. Ujuṁ janapado rāja Himavantassa passato dhanaviriyena sampanno Kosalesu niketino 422.

Ajjava = ārjava. See -maddava. 292.

Samujju = sam-ṛju? See -pañña.

Sūju = su-ṛju. Sakko uju ca sūjū ca 143.

Rāji.

Nīlavanarāji p. 103.

Raj = ṛj.

Rajata. Kammāro rajatassêva niddhame malam attano 962.

Rāj.

Rājan. Rāja-, see -abhirāja, -khāda, -dūta, -putta. Rājā va raṭṭhaṁ vijitam pahāya 46. 303. 308. 309. 419. 552. 568. 619. 652. Rājā migânaṁ 72. Rājâpi taṁ Vessavaṇo Kuvero upeti dhammaṁ paripucchamāno 380. Rājā vā Māgadho Seniyo Bimbisāro p. 102. Rājâham asmi v. 554. Rāja 422. 423. Rājino ca viyākāraṁ 299. Eko ca dūto āgantvā rājino paṭivedayi 415.

Dhammarājan p. 102. v. 554.
Nāgarājan 379.
Bhojarājan 553.
Maccurājan 332. 1118. 1119.
Mahārājan 416.
Rājābhirājan 553.

Rajja = rājya. Rājābhirājā manujindo rajjaṁ kārehi Gotama 553. So 'dha rajjaṁ patthayati 114.

Raṭṭha = rāṣṭra. Raṭṭhā raṭṭhaṁ vicarissaṁ 444. Yo hi koci manussesu gāmaṁ raṭṭhaṁ ca bhuñjati 619. 46. Raṭṭhā 287. 444.

Rakkh = rax. Niccaṁ munī rakkhati pāṇine yato 220. Tasmā hi ne rakkhatha appamattā 223. Manopadosaṁ rakkheyya 702.

Rakkhita. See -indiya.
Gottarakkhita 315.
Dhammarakkhita 288.

Rakkhā = raxā.

Gorakkhā. Yo hi koci manussesu gorakkhaṁ upajīvati 612.

\+ anu. Mātā yathā niyaṁ puttaṁ āyusā ekaputtaṁ anurakkhe 149.

\+ pari. Tasmā sucipesalasādhuguṇesu vācaṁ manaṁ satataṁ parirakkhe 678.

Rakkh.

Rakkhasa = rāxasa.

Asurarakkhasa. Tato ca devā pitaro Indo asurarakkhasā 'adhammo' iti pakkanduṁ yaṁ satthaṁ nipatī gave 310.

Añc.

\+ ava.

Avañc = avāñc. Āvaṁ-, see -siras, -sar.

\+ ni.

Nīca. See -kula, -kulīna, -manas. Nīcaṁ āsanaṁ gahetvā p. 107.

Nīceyya. Na visesī na niceyyo 855. Nīceyyo athavâpi sarikkho 918.

\+ pas.

Paccha = paçca (Lanman's S. R.). Pacchā = paçcāt 645. 773. 949.

\+ sami.

Sammā, samma = samyañc. Sammā, see -anupassin, -anupassanā, -niviṭṭha, -paṇidhi, -sambuddha. Samma, see -dasa. Kathaṁ sammā so loke paribbajeyya 359 and foll. Sammā viditvā dhammaṁ 365. Sammā so loke iriyāno na pihetîdha kassaci 947. So sammā dhammaṁ parivīmaṁsamāno 975. Yass' atthāya kulaputtā samma-d-eva agārasmā anagāriyaṁ pabbajanti p. 15. Samma-d-aññāya 733. 765.

Añjali. Ayam añjalī pacchimo suppaṇāmito 352. Yena Bhagavā ten' añjaliṁ paṇāmetvā Bhagavantaṁ gāthāya ajjhabhāsi p. 61. 78. 97. 108.

Katañjali = kṛtāñjali. Vicinteti jano sabbo vedajāto katañjali 1023.

Pañjali = prāñjali. See -kar. Sambuddhena katokāso nisīditvāna pañjali 1031.

Pañjalika. Bhakuṭiṁ vinayitvāna pañjalikā namassatha 485. Candaṁ yathā khayātītaṁ pecca pañjalikā janā vandamānā namassanti evaṁ lokasmi Gotamaṁ 598.

Añj.

\+ vi.

Vyañjana, viyañjana. Ath' assa gatte disvāna paripūrañ ca vyañjanaṁ 1017. Narassa hi sujātassa ye bhavanti viyañjanā sabbe te tava kāyasmiṁ mahāpurisalakkhaṇā 549.

Gihivyañjana. Oropayitvā gihivyañjanāni 44. 64.

Savyañjana. Sātthaṁ savyañjanaṁ kevalaparipuṇṇaṁ parisuddhaṁ brahmacariyam pakāseti p. 100.

Añña = anya. See -attha, -atthu, -titthiya, -neyya, -mokkha, -sita. Añño 459. 979. Aññaṁ

100. 290. 797. 798. 875. 888. 907. 931. 1071. Aññaṁ ito 891. Aññena 82. 389. 789. 813. 908. p. 136 a. foll. Aññato 790. 919. Aññassa 904. 905. Aññe 189. 201. 296. 315. 321. 382. 399. 587. 663. 796. 883. 903. 911. 912. Dvādasa koṭisatāni pun' aññā 677. Aññesaṁ 213. Aññesu p. 92. v. 824. 892. Aññāsu 610.

Aññamaññam 597. 825. 882. Aññamaññassa 148. Aññamaññā hi jātiyo 600 a. f. Aññamaññehi vyāruddhe 936.

Aññatara. -ro pp. 15. 99. 123. -rā pp. 17. 45. -raṁ vv. 35. 210. pp. 107. 135. -rasmiṁ p. 80.

Aññatra. Kiṁ aññatra adassanā v. 206. Aññatra tamhā samayā 271. Ko nu aññatram-ariyehi 765. Na h' eva saccāni bahūni nānā aññatra saññāya niccāni loke 886. Aññatra Tathāgatassa vā Tathāgatasāvakassa vā p. 14.

Aññathā. See -bhāva. Yena yena hi maññanti tato taṁ hoti aññathā 588. 757.

Anañña. Yehi samannāgatassa mahāpurisassa dve va gatiyo bhavanti anaññā p. 102.

Aṭṭhan = aṣṭan. Aṭṭha- see -aṅga, -aṅgika, -cattārīsa. Aṭṭhā-, see -navuti. Ye puggalā aṭṭha sataṁ pasatthā 227. Aṭṭhannam p. 86. Aṭṭhamo 107. 437. -maṁ 105. 230. -miṁ 402. 570.

Aṭṭhi = asthi. Aṭṭhī, see -saññutta.

Aḍḍha = ardha. See upama.

Aṇu-. See -dhamma, -matta; aṇuṁ-, see -thāla. Aṇū pi saññā 802. Ito ca nâddhaki aṇum pi saññaṁ 841. Disvāna aṇuto aṇuṁ rājino ca viyākāraṁ 299.

Ati-, acc-. See -anta, -uṇha, -ga, -tula, -vela, -sara.

Attan = ātman. Atta-, see -attha, -anudiṭṭhi, -garahin, -daṇḍa, -dīpa, -paṇidhi, -bhāva, -sambhūta. Yo

c' attānaṁ samukkaṁse 132. 438. Yāya attānaṁ na tāpaye 451. Yo attanâttānaṁ nânupassati 477. Sammūḷho hiṁsam attānaṁ 583. 585. Yāya chindati attānaṁ 657. Attānaṁ upamaṁ katvā 705. Attānam abhitosayaṁ 709. 'Samo' ti attānaṁ anūpaneyya 799. Yo attānaṁ bhavane na dassaye 810. p. 104. yo ātumānaṁ sayaṁ eva pāvā 782. 888. 918. Ken' attanā gacchati brahmalokam 508. Pajjena katena attanā parinibbānagato 514. Himsam attānam attanā 585. Sayam attanā so 'kusalo' vadāno 888. 477. 659. Rajaṁ vaḍḍheti attano 275. Sāruppam attano viditvā 368. Paridevaṁ pajappañ ca domanassañ ca attano attano sukham esāno abbahe sallam attano 592. 334. Yo dukkhassa pajānāti idh' eva khayam attano 626. Ath' attano gamanam anussaranto 691. Yo attano sīlavatāni jantu anānupuṭṭho ca paresa pāvā 782. Icchaṁ bhavanam attano nâddasāsiṁ anositaṁ 937. Kammāro rajatassêva niddhame malam attano 962. Dukkhaṁ mando paraloke attani passati kibbisakārī 666. Yad attanī passati ānisaṁsaṁ 784. 797.

Ajjhatta = adhyātma. See -cintin, -santi. Ajjhattam eva upasame 919. 7. 916. Ajjhattañ ca bahiddhā ca kāye chandaṁ virājaye 203. 738. 1111. 1113. Ajjhattaṁ bahiddhā ca 516. 521. 526. 527. 530. 532. Ajjhattaṁ athavâpi bahiddhā 917.

Attamat
Anattan } Anattani attamāni passa lokaṁ sadevakaṁ niviṭṭhaṁ nāmarūpasmiṁ 'idaṁ saccan' ti maññati 756.

Abhinibbutatta = abhinirvṛtātma. Aggāḷave kālam akāsi bhikkhu ñāto yasassī abhinibbutatto 343. Saṁghāṭivāsī agiho carāmi

nivuttakeso abhinibbutatto 456. Yo vītalobho amamo nirāso panunnakodho abhinibbutatto 469. Santo ca bhikkhu a. 783.

Thitatta = sthitātta. Yo ve ṭhitatto tasaraṁ va ujjuṁ jigucchatī kammehi pāpakehi 215. Care vītamado ṭhitatto 328. Danto parinibbuto ṭhitatto 370. Samāhito ujjugato ṭhitatto 477. Vimalo sādhusamāhito ṭhitatto 519. Pucchāma muniṁ pahūtapaññaṁ tiṇṇaṁ pāragataṁ parinibbutaṁ ṭhitattaṁ 359.

Paccatta = pratyātma. Paccattaṁ sasarīresu manusesv-etaṁ na vijjati 611. Suddhī hi nesaṁ paccattam eva 906.

Pahitatta = prahitātma. Eko vūpakaṭṭho appamatto ātāpī pahita|tt|o p. 15. Evaṁ maṁ pahit|attam pi kiṁ jīvam anupucchasi 432. Kiñ ca me pahitattassa lohitaṁ n'ūpasussaye 433. Kāni sīlabbatān' assu pahitattassa bhikkhuno 961. Bhikkhuno appamattassa ātāpino pahitattassa viharato p. 135. Te appamattā pahitattā 445.

Padhānapahitatta = pra-. Taṁ maṁ padhānapahitattaṁ - - viparakkamma jhāyantaṁ - - Namucī - - upāgami 425.

Bhāvitatta, -ttan, = bhāvitātman. Evam pi pi yo vedagu bhāvitatto bahussuto hoti avedhadhammo 322. Pucchāmi taṁ bhagavā, brūhi mêtaṁ, maññāmi taṁ vedaguṁ bhāvitattaṁ 1049. Vihesaṁ bhāvitattānaṁ 277.

Yatatta. Yo saññatatto na karoti pāpaṁ daharo ca majjho ca munī yatatto 216. Ye ve asattā vicaranti loke akiñcanā kevalino yatattā 490.

Saṁyatatta, saññatatta. Yo ca jānaṁ saṁyatatto jānaṁ na bahu bhāsati 723. 216. Isayo pubbakā āsuṁ saññatattā tapassino 284.

Susaññatatta. Ye kāme hitvā agihā

caranti **susaññatattā** tasaraṁ va ujjuṁ 464. 497.

Samāhitatta. Upekhaṁ ārabbha samāhitatto takkāsayaṁ kukkucciy' ūpachinde 972.

Sukhitatta. Sukhino vā khemino hontu sabbe sattā bhavantu sukhitattā 145.

Tuma (for ātuma) = tman (Oldenberg in Kuhn's Zeitschr. 25. p. 319). Parassa ce hi vacasā nihīno tumo sahā hoti nihīnapañño 890. (Ct. so pi ten' eva saha nihīnapañño hoti). Jānāmi passāmi tath' eva etaṁ diṭṭhiyā eke paccenti suddhiṁ, addakkhi ce kiṁ hi tumassa tena, atisitvā aññena vadanti suddhiṁ 908.

Atha 18 etc. 667. 670—71. 674. 719. 819. 834. 901. 925. 990. 1047. 1124. p. 12—14. 78. 85—86. 124. 135. Ath' attano 691. Ath' addasāsiṁ 1145. Ath' antarā 694. Ath' assa 197. 199. 898. 1017. Ath' ettha 938. Atha kho p. 17. 21. 31. 45. 47—48. 50. 61. 66. 78—80. 85. 90—98. 100. 102—108. 112—13. 121—122. 135. v. 804. Atha ce 890. Atha vā 134. Atha vâpi 917—18. 921. Athâparāni 965. 974. Athàpi 820. Atha-ppiyaṁ 968.

Atho (atha + u). 43. 155. 157 etc. 647. 724 etc. 859. 924. 974. 1122. Atho pi 222. 537. 780. 895. 927. 985.

Ad.

Danta (Benfey, Grassmann).

Paṁkadanta 980.

Anna. See -da, -pāna. Annaṁ 240. 971. Annena 82. 403. Annānaṁ 924.

Addh = ṛdh (B. Gr.).

Addha, aḍḍha = ardha. See -teḷasa.

Saddhiṁ = sārdhaṁ. Gotamena saddhiṁ p. 103. 66. 92. 99. 103. 113. Saddhiṁ balakāyena p. 102. 107.

Addhan = adhvan. Addha-, see -gata. Dīgham addhāna saṁsaraṁ v. 740.

Adha. Adhama.

Narādhama 246.

Vasalādhama 135.

Adho = adhas. 150. 537. 1055. 1122.

Adhi-, ajjh-. See adhivacana, ajjhatta etc.

An-. See -agāra, -ussada, oka etc.

a-. See -rati, -vijja, -sat etc.

An.

Anīka. See -agga.

Paccanīka. Paccanīkaṁ idaṁ hoti sabbalokena passataṁ 761.

Balānīka. Khantībalaṁ balānīkaṁ taṁ ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ 623.

\+ pa.

Pāṇa = prāṇa. See -rodha, -atipāta. Yo 'dha pāṇaṁ vihiṁsati 117. Pāṇaṁ na hane 394. 400. Yassa pāṇe dayā n' atthi 117. Jātivibhañgaṁ pāṇānaṁ 600. Kacci pāṇesu saññato 156. 247. Aviruddho asāratto pāṇesu tasathāvare 704.

Pāṇin. Ye c' aññe santi pāṇayo 201. Evaṁdhammā hi pāṇino 575. Niccaṁ munī rakkhati pāṇine yato 220. Parikkhāro so hi pāṇinaṁ 307.

Anu-. See -esin, -dhamma, -pubba.

Anta. See -kara, -kiriyā, -gū, -dassin. Dukkhass' antaṁ karissatha 283. Tassa tass' eva pañhassa ahaṁ antaṁ karomi te 512. Yo vedi jātimaraṇassa antaṁ 467. Ubho ante asampassaṁ 582. Ubhosu antesu vineyya chandaṁ 778.

Accanta = atyanta. See -suddhi.

Ananta. See -pañña.

Ubhanta. Ko ubhantam abhiññāya majjhe mantā na lippati 1040. 1042.

Ubhayanta. Yass' ūbhayante paṇidhîdha n' atthi 801.

Ummādanta. U-taṁ iti naṁ viditvā 398.

Ekamanta = ekānta. Upasaṁkamitvā ekamantaṁ aṭṭhāsi p. 12. 17. 45. 50. 61. 66. 86. 92. 100. 107. 113. 121. v. 1017.

Kammanta = karmānta. Yena Kasibhāradvājassa kammanto ten' upasaṁkami p. 12. Anākulā ca kammantā 262.

Paṭicchannakammanta. Yo p-to taṁ jaññā 'vasalo' ti 127.

Gāmanta = grāmāntā. Tato ratyā vivasane gāmantam abhihāraye 710.

Caturanta. Sace agāraṁ ajjhāvasati rājā hoti cakkavattī dhammiko dhammarājā cāturanto vijitāvī p. 102. v. 552.

Panta (Ct. dūra) = prānta. Pantañ ca sayanāsanaṁ 338. Pantamhi sayanāsane 960. Aratiṁ sahetha sayanamhi pante 969. Sevetha pantāni senāsanāni 72.

Pariyanta. See -cārin. Pariyantam akāsi nāmarūpaṁ 537.

Bhedanapariyanta. Sabbe bh-tā 577.

Vācāpariyanta. Yasmiṁ pare v-taṁ vadanti 214.

Sāgarapariyanta. So imaṁ paṭhavaṁ s-tam adaṇḍena ajjhāvasati p. 103.

Pubbamanta = pūrvānta. Pubbamantam anissito vemajjhe n' ūpasaṁkheyyo 849.

Purisanta (Ct. antimapurisa) = puruṣānta 664.

Vananta. Sa piṇḍacāraṁ caritvā vanantam abhihāraye 708. Sa jhānapasuto dhīro vanante ramito siyā 709.

Samanta. See -kapalla, -cakkhu. Samantam asāro loko 937. Samantā dhajiniṁ disvā yuttaṁ Māraṁ savāhanaṁ 442 p. 80.

Antima. See -dhārin, -sarīra. Ayaṁ antimā, n' atthi punabbhavo 502. Sarīrañ ca antimaṁ dhāreti 478.

Antar-. See -dhā. **Anta-**, see -pūra.

Antarā. Aññatra tamhā samayā uturuveramaṇiṁ pati antarā methunaṁ dhammaṁ nâssu gacchanti brāhmaṇā 291. Ath' antarā me bhavissati kālakiriyā 694.

Antarantarā. Yadā câhaṁ bho samaṇena Gotamena saddhiṁ manteyyaṁ mā me bhonto antarantarā kathaṁ opātetha p. 103.

Antarāya (? Ct. antarā eva). Mâhaṁ nassaṁ momuho antarāya 1120.

Antali-. See -kha.

Antara. Yass' antarato na santi kopā 6.

Ānantarika. Yaṁ buddhaseṭṭho parivaṇṇayī suciṁ samādhim ānantarikañ ñam āhu 226.

Bhamukantara. Uṇṇ' assa bhamukantare 1022.

Mohantara (Ct. -kāraṇa, -paccaya). M-rā yassa na santi keci 478.

Anti.

Antika.

Santika = sa + antika. Alattha kho brāhmaṇo Bhagavato santike pabbajjaṁ p. 15. 90. 107. v. 379. 426. 429. 564. 566. 763.

Nibbānasantika. Sa ve n-ke 822.

Andha. See -kāra. Andhaḷṁ va timisam āyanti 669.

Apa.

Apa-cca = apatya. Apacco Okkākarājassa 991.

Apa-ra. Vimokho tassa nâparo 1089. Kataṁ karaṇīyaṁ nâparaṁ itthattāya p. 15. v. 1092. Idaṁ vatvā Sugato athâparaṁ etad avoca Satthā p. 78. 124. 135 etc. Purimaṁ pahāya aparaṁ sitāse v. 791. Athâparaṁ pañca rajāni loke yesaṁ satīmā vinayāya sikkhe 974. Mante sisse punâpare 1004. Athâparāni abhisambhaveyya parissayāni kusalānuesī 965.

Anapara. Etaṁ dīpaṁ anāparaṁ 1094. **Pubbāpara.** Etam ādīnavaṁ ñatvā muni pubbāpare idha ekacariyaṁ daḷhaṁ kayirā 821.

Api. Nadīnam api sotāni ayaṁ vāto visosaye 433. kin nu tamhā vippavasasi muhuttam api Piñgiya- 1138. Disvāna Taṇhaṁ Aratiṁ Ragañ ca nâhosi chando api methunasmiṁ 835. Ko disvā na-ppasīdeyya api kaṇhābhijātiko 563. Aham api daṭṭhukāmo 685. Dhenupâpi 28. 43. 380. 780. 659. 681. 803. 804. 807. 808. 815. 817. 820. 835. 839. 965. p. 80. 123. Câpi 294. 361. 373. 380. 382. 383. 537. 601. 692. 717. 843. 869. 902. 1029. 1055. 1058. 1076. 1099. Kiñcâpi p. 121. Vâpi 100. 112. 211. 249. 296. 382. 773. 798. 864 etc. 900. 951. p. 14. Tīraṁ ap' atthi 672. App-ekacce uddhanāni khaṇanti app-ekacce kaṭṭhāni phāḷenti app-ekacce bhājanāni dhovanti app-ekacce udakamaṇikaṁ patiṭṭhāpenti app-ekacce āsanāni paññāpenti p. 101.

Pi. Vuṭṭhim pi saheyyum āgataṁ 20. 35. 210. 224. 276. 322. 345. 432. 565. 575. 591. 799. 800. 806. 807. 817. 828. 830. 875. 876. 881. 883. 892. 895. 896. 965. 968. p. 12. 13. 32. 86. 92. 100. 101. 104. 121. Aṇumattena pi puññena 431. 806. p. 136. Ekassa pi p. 86. Tattha pi tāva ciraṁ vasitabbaṁ 678. Na pi bhariyaṁ kiṇiṁsu te 290. Na rāgarāgī na pi rāgaratto 795. 911. Iti pi p. 100. Pakkhī pi 606. Bahū pi 301. 802. Aññe pi 389. 399. 601. 603 etc. 800. 804. 868. Usabho pi 26. 27. 222. 274. 348. 366. 379. 462. 537. 652. 661. p. 102. 104. No pi 217. 389. 811. 839. 913. Evam p' ahaṁ 1134. Sabbāni p' etāni 52. 989.

Api. Api assādanā siyā 447. Ap' ettha muduṁ vindema 447. Api ca. Na khv-āhan taṁ āvuso

passāmi yo me cittaṁ vā khipeyya hadayaṁ vā phāleyya---, api ca tvaṁ āvuso puccha yad ākaṁkhasi. p. 32. Na khv-āhan taṁ āvuso bhāyāmi, api ca te samphasso pāpako p. 47. Te Sabhiyena pañhe puṭṭhā na sampāyanti, asampāyantā kopañ ca dosañ ca appaccayañ ca pātukaronti, api ca Sabhiyañ ñeva paṭipucchanti p. 90. 91. Yo---so cattāro māse parivasati, catunnaṁ māsānaṁ accayena āraddhacittā bhikkhū pabbājenti upasampādenti bhikkhubhāvāya, api ca mêttha puggalavemattatā viditā p. 99. Na me Sela āvāho bhavissati---, api ca kho me mahāyañño paccupaṭṭhito atthi, samaṇo Gotamo---, so me nimantito p. 102. Api ce vassasataṁ jīve 589.

Appa = alpa. See -icchā, udaka, -nigghosa, -bhoga, -matta, -sadda. Appaṁ dānaṁ na hīḷeyya 713. Appaṁ hi taṁ jīvitaṁ, āhu dhīrā 775. Appam vata jīvitaṁ idaṁ 804. Appaṁ hi etaṁ na alaṁ samāya 896.

Appaka. Kāmaṁ bahuṁ passatu appakaṁ vā 909.

Abbha = abhra. See -ghana, -mutta.

Abbhuta = adbhuta. Acchariyaṁ vata bho, abbhutaṁ vata bho p. 92. Kim abbhutaṁ daṭṭhu marū pamoditā 681.

Abhi-. See -bhū.

Am.

Aṁsa. Na gīvāya na aṁsehi 609.

Ekaṁsa = ekāṁsa. Ekaṁsaṁ cīvaraṁ katvā p. 61. 78. 108. Ekaṁsaṁ ajinaṁ katvā v. 1027. Ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā p. 97.

Amacca = amātya.

Mittāmacca = mitrāmātya. Atha kho Keṇiyo jaṭilo---upasaṁkamitvā mittāmacce ñāti-

sālohite āmantesi: suṇantu me bhonto mittāmaccā ñātisālohitā p. 101.

Amhan = açman. Taṁ te paññāya vejjhāmi āmaṁ pattaṁ va amhanā 443.

A-yam. Ayam añjalī pacchimo suppaṇāmito 352. 383. 433. 659. p. 80. 112. 135. Yāva loke nivattiṁsu sukham editth' ayam pajā 298. 502. 730. p. 112. 135, Nibbanti dhīrā yathâyam padīpo 235. 411. 676. 764. Sambodhiyaggaṁ phusissat' āyaṁ kumāro 693. Na orak' āyaṁ 692. Dipādako 'yaṁ asuci 205. 406. Yo 'yaṁ tayā Bhagavā suppavutto 383. Tad aminâpi jānātha yathā me 'daṁ nidassanaṁ 137. Asmā lokā paraṁ lokaṁ kathaṁ pecca no socati 185. Asant' assa piyā honti, sante na kurute piyaṁ 94. 154. 197. 199. 208. 209. 231. 692. 693. 819. 827. 898. 994. 1017. 1019. 1022. 1033. 1108. p. 102. Sâssa 830. Ky-āssa 961. Ass' 584. Ki 'ssâbhilepanaṁ brūsi 1032. Kacci 'ssa āsavā khīṇā 162. 354. Asmiṁ loke paramhi ca 634. Asmiṁ puthavimaṇḍale 990.

Addhā (Grassmann) 47. 375. 459. 503. 541. 766. 968. 1057. 1059. 1149.

I-dam. Sabbaṁ vitatham idaṁ 9 etc. 36. 224 etc. 504. 714. 730. 756. 761. 832. 835 837. 878. 895. 951. p. 78. 123. 135. 143. 145. 205. Yathā idaṁ tathā etaṁ 203. Ye h' ettha jānanti yathātathā idaṁ: 'ayam antimā, n' atthi punabbhavo' ti 502. 680. 685. 981. 986. Appaṁ vata jīvitaṁ idaṁ 804. 808. Alatthaṁ yad idaṁ sādhu 712. Evaṁ muni nôpalippati yadidaṁ diṭṭhasutaṁ mutesu vā 812. 813. 963. p. 102. Tay-idaṁ kathaṁ su 1077. Yathā me 'daṁ nidassanaṁ 137. Tava-y-idaṁ 352. Mama-y-idaṁ 806. Tvañ ca me dīpam akkhāhi yathā-y-idaṁ nâparaṁ siyā

1092. Seyyathīdaṁ 90. p. 102. 112. Sabbaṁ accagamā imaṁ papañcaṁ 8. 30. 409. 419. 556. 638. p. 80. 100. 102. Te duttaraṁ oghaṁ imaṁ taranti 273. 398. 706. 779. 1059. 1060. 1064. 1069. Imaṁ bhonto nisāmetha 410. 562. Nibbijjha imaṁ parañ ca lokaṁ 516. 520. Tiṇṇo tāres' imaṁ pajaṁ 545. 571. 768. p. 123. Vijeyya pathaviṁ imaṁ 1002. 776. 1104. Iminā upakkamena parikkhayaṁ pariyādānaṁ gaccheyya p. 123. Tasmā imassa dhammapariyāyassa Pārāyanan t' eva adhivacanaṁ p. 205. Yo kho aññatitthiyapubbo imasmiṁ dhammavinaye ākaṁkhati pabbajjaṁ p. 99. Imasmiṁ kho pana veyyākaraṇasmiṁ bhaññamāne p. 145. Ime dasasatā yakkhā iddhimanto yasassino sabbe taṁ saranaṁ yanti 179. 773. Ye kec' ime titthiyā 381. 382. 880. 895. 1044. 1045. 1079. Brāhmaṇā tisatā ime 566. 1049. C' ime 384. Hîme 879. Yā kāc' imā sammutiyo 897. Dasa disā imāyo 1122. Imā gāthā bhaṇaṁ Māro 429. Tass' imāni sattaratanāni bhavanti p. 102. Imehi catūhi aṅgehi samannāgatā vācā subhāsitā hoti p. 78. Imāhi gāthāhi p. 60. 107. Sacco nu vādo katamo imesaṁ 879.

Ce = ced (ca + id). Atha ce patthayasī pavassa deva 18. 890. 'Brāhmaṇo' ce tvaṁ brūsi 457. Etañ ce 565. Etādisañ ce ratanaṁ na icchasi 836. Paridevayamāno ce 583. Api ce 589. Tassa ce 766—67. Diṭṭhena ce 789. Yo ce 804. Parassa ce 890. 905. Addakkhi ce 908. Majjhe ce 949. Te ce 1047. Tiṭṭhe ce 1073. Iti ce p. 135. Ekamekassa ce pi p. 205. Pabbajito pi ce v. 274. Daharo pi ce p. 91. Rittāsanaṁ sayanaṁ sevato ce v. 963.

Sace labhetha nipakaṁ sahāyaṁ 45. Sace cuto sīlavatāto hoti 899. Sace me yācamānassa 983. Sace agāraṁ 1002. Sace ca so 1003.

Sace munī brūsi 1081. Sace me na vyākarissasi cittaṁ'te khipissāmi p. 32. 47. 51. 99. 102. 103. Sace pi so v. 389.

Noce hi jātu puriso kilese vāto yathā abbhaghanaṁ vihane tamo v' assa nivuto sabbaloko na jotimanto pi narā tapeyyuṁ 348. Disvāna Sakyā isim avocuṁ rudantaṁ: noce kumāre bhavissati antarāyo 691. Noce kira diṭṭhiyā na sutiyā na ñāṇena - - maññām' ahaṁ momuham eva dhammaṁ 840.

Itara.

Itarītara = itaretara. Santussamāno itarītarena 42.

Iti, icc-, ti, t'. Iti me mano ahū 873. Ādānasatte iti 1104. Nigrodhakappo iti nāma p. 61. v. 116. 137. 998. Tasmā 'Pārāyanaṁ' iti 1130. 824. 398. 406. Icc-abravī 385. 955. 1084. 241. 251. Musā ti 883. Paṇḍito ti 523. 528. 533—35. 882. 513. 696. 518. 'Iti han' ti sīlesu akatthamāno 783. Kā upanisā savanāyā 'ti iti ce pucchitāro assu p. 135. Hirin tarantaṁ vijigucchamānaṁ 'sakhâham asmi' iti bhāsamānaṁ sayhāni kammāni anādiyantaṁ 'n eso maman' ti iti naṁ vijaññā 253. Tasmā imassa dhammapariyāyassa Pārāyanan t' eva adhivacanaṁ p. 205. (Incomplete).

I-to = itas See -nidāna. Ito samuṭṭhāya 271. Yan taṁ saraṇaṁ āgamma ito aṭṭhami cakkhumā sattarattena Bhagavā dant' amha tava sāsane 570. Ito cutāse 774. Ito ca nâddakkhi aṇum pi saññaṁ 841. Aññaṁ ito y' ābhivadanti dhammaṁ 891. Idh' eva nipako sato ito sutvāna nigghosaṁ sikkhe nibbānam attano 1062. Sutvāna nāgassa apanamissanti ito 1101. Na me diṭṭho ito pubbe evaṁvagguvado satthā 956.

I-ttham. Ittha-, see bhāva. Itthaṁ sudaṁ Bhagavā

āyasmantaṁ Rāhulaṁ imāhi gāthāhi abhiṇhaṁ ovadati p. 60.

Itthatta = itthatva. Khīṇā jāti vusitaṁ brahmacariyaṁ kataṁ karaṇīyaṁ itthattāya p. 15.

I-dāni, dāni. Kathan nu 'dāni puccheyyaṁ puthū samaṇabrāhmaṇe v. 190.

I-dha. See -loka. Sutvāna Buddhavacanaṁ bhikkhu paññāṇavā idha so kho naṁ parijānāti 202. 243. 246. 247. 347. 355. 440. 456. 487. 531. 536. 574. 589. 664. 676. 678. 790. 821. 875. 902. 957. 961. 971. 1038. 1040. 1060. 1086. 1097. Idha vā huraṁ vā 224. 468. 470. 496. 801. Kicchā vatâyaṁ idha vutti 676. p. 61. 78. Idha-m-āhu 151. App-ev' idha abhivinde sumedhaṁ 460. Idhâhaṁ 564. 694. 430. Gavampatîdha 27. 222. 801. 912. 947. Saddh' īdha 182. 833. 1082. 795. 802. Idh' eke 294. p. 80. Idh' eva 87. 318. 626. 775. 787. 824. 892. 898. 1056. 1062. 1065. Sū 'dha 173. Ye 'dha 246. 636. 832. Ko 'dha 173. 1040. 87. 114. 117. 131. 639. 640. 948. 189.

I-va, va, viya (Benfey). So bhikkhu jahāti orapāraṁ urago jiṇṇam iva tacaṁ purāṇaṁ 1. 5. 686. 687. Usabho-r-iva chetvā bandhanāni 29. 214. 631. 625. 687. 1134. Aggîva daḍḍhaṁ anivattamāno 62. 255. 654. 791. Nâyaṁ nīcakulā-m-iva 411. Dhaṁkam iv' ossajanti 270. Nigrodhassêva 272. 768. 962. Ivôdakaṁ 770. Phalānam iva pakkānaṁ pāto papatanā bhayaṁ evaṁ jātānaṁ maccānaṁ niccaṁ maraṇato bhayaṁ 576. Yo uppatitaṁ vineti kodhaṁ visataṁ sappavisaṁ va osadhehi 1. 2. 4. 29. 62. 213. 215. 316. 396. 443. 662. 1016. 1014. 637. 591. 684. 687. 816. Rājā va raṭṭhaṁ vijitam pahāya 46. 272. 350. Macche va 777.

625. Kāko va 448. 721. 1014. 1065. 1097. 38. 53. 71. 346. 416. 465. 467. 550. 562. 721. 1015. Sīhaṁ v' ekacaraṁ 166. Tasito v' udakaṁ sītaṁ 1014. Ṭhito vajantaṁ viya sīghagāmiṁ 381. 420. 580. 818.

Ati-r-iva = ati-viya, atîva. Ten' amha tuṭṭhā atiriva kalyarūpā 683. 680. 679.

E-ka. See -aṁsa, -agga, -anupassanā, -āsana, -udin, -guṇa, -cara, -cariyā, -ja. Eko care khaggavisāṇakappo 35 etc. 102. 388. 397. 415. 718. 816. 956. 1069. 1136. p. 108. Ekaṁ samayaṁ p. 12. 17. 21. 31. 45. 47. 50. 61. 66. 78. 79. 86. 90. 99. 112. 121. 135. Tam āhu ekaṁ muninam carantaṁ 208. 213. Ekass c' eko na musā bhaṇeyya 397. Ekassa pi dadāmi dvinnam pi dadāmi p. 86. Eke 43. 294. 390. 441. 780. 840. 875. 876. 908. Yam āhu 'saccaṁ tathiyan' ti eke tam āhu aññe 'tucchaṁ musā' ti 883. 903.

Aneka. See -rūpa, -sākha.

Eka-cca = ekatya. (Senart, Le Mahāvastu 1,388). Muṇḍâpi hi idh' ekacce brāhmaṇā bhavanti p. 80. App-ekacce uddhanāni khaṇanti appekacce kaṭṭhāni phāḷenti app-ekacce bhājanāni dhovanti p. 101.

Eka-tta = ekatva. Ekattaṁ monam akkhātaṁ 718.

Eka-dā. Mukhena vamat' ekadā pittaṁ semhañ ca vamati kāyamhā sedajallikā 198.

Ekameka = ekaika. Ekameko va maccānaṁ go vajjho viya niyyati 580. Seyyathâpi vīsatikhāriko tilavāho tato puriso vassasatassa vassasatassa accayena ekamekaṁ tilaṁ uddhareyya p. 123. Ekamekassa ce pi pañhassa attham aññāya dhammaṁ aññāya dhammānudhammaṁ paṭipajjeyya p. 205. v. 1129.

Neka = naika. Nekā satasahassiyo gāvo yaññe aghātayi 308.

Pacceka = pratyeka. See -gaṇin, -sacca.

E-ttha = atra. See -vāsa. Parittam ettha sokhyaṁ, dukkhaṁ ettha bhiyyo 61. 171. 424. 441. 447. 502. 504. 506. 762. 893. p. 91. Mêttha 989, 1149. p. 99. Viññāṇassa nirodhena etth' etaṁ uparujjhati 1037.

E-va. Ninnañ ca thalañ ca pūrayanto mahāmegho pāvassi tāvad eva 30. p. 135. Gomiko gohi tath' eva nandati 33. 34. Vijjāya-m-eva sampanno 163. 169. Randham evânupassī 255. Piyavācam eva bhāseyya 452. 383. 451. 662. 840. 903. 906. 919. 939. 832. 895. 782. 889. 883. 808. 721. 868. 659. 512. 978. 512. 831. 888. 318. 626. 775. 824. 892. 898. 1056. 1062. 1065. 666. 817. 346. 349. 375. 384. 888. 906. 908. 815. 252. 1073. p. 122. v. 1103. p. 123. 136. etc. v. 241. p. 205. v. 815. 449. 327. p. 112. v. 610. 922. 886. 712. 729. 835. 1036. (Not arranged).

Yeva. Manasā yeva 1004. Vivekaṁ yeva 822. 580. p. 101.

Ñeva. Subhāsitaṁ ñeva bhāsati dhammañ ñeva bhāsati p. 78. 90. 91.

Va. Na vâhaṁ 882. 909. 293. 901. Vijjāgatā va 730. 897. Sahā v' assa 231. 348. Majjhe va 346. p. 15. 102. 133. v. 141. 343. 222. 350. 879. 880. 895. 1001. 390. 973. 67. 831. 686. 296. 382. 864 etc. Mando va 820. 38. 580. Chamāyaṁ va 401. 211. 712. 798. 900.

E-vam. See -kalyāṇa, -citta, -dhamma, -vaggu, -vihārin, -sadda, -sameta, yathā seyyathā. Evaṁ me sutaṁ p. 12. 17. 21. 31. 45. 47. 50. 61. 66. 78. 79. 86. 90. 99. 112. 121. 135. 13. 112. 49. 80. 171. 313. 314. 432. 485. 509. 551. 581. 596. 612. 653. 732. 739. 806. 878. 879.

883. 891. 892. 896. 904. 1022. 1064. 1091. 1111. 1149. Evaṁ vutte p. 21. 25. 55. 90. 100. 103. 121. 123. Evam bho p. 21. 51. 101. Mā h' evaṁ p. 121 etc. Te evaṁ p. 135. Tassa mêvaṁ viharato 435. Evam evaṁ abhiññāya tato tattha vipassati 1115. p. 15. Evam eva p. 14.

Ayas, ayo. Ayo-, aya-, see -guḷa, -maya, -saṁku, -sūla.

Ar = ṛ.

Aṇṇava = arṇava. Saddhāya taratī oghaṁ appamādena aṇṇavaṁ 184. 183. 173.

Attha = artha. See -kāmin, -dassin, -baddha, -vasa, saṁhita. Attho bhisiyā na vijjati 21. 25. Ko attho supitena vo 331. Puññena attho mayhaṁ na vijjati 431. So 'haṁ ajja pajānāmi yo attho samparāyiko 190. Mantā atthaṁ so bhāsati 159. Imaṁ atthaṁ Dhaniyo abhāsatha 30. 409. 419. Mitte suhajje anukampamāno hāpeti atthaṁ paṭibaddhacito 37. Pucchāmi taṁ Kassapa etam atthaṁ 241. Iccetaṁ atthaṁ Bhagavā punappunaṁ akkhāsi 251. Tath' eva dhammaṁ avibhāvayitvā bahussutānaṁ anisāmay' atthaṁ 320. Aññāya atthaṁ paṭipajjamāno viññātadhammo so sukhaṁ labhetha 323. p. 205. Atthaṁ dhammaṁ saññamaṁ brahmacariyaṁ anussare c' eva samācare ca 326. Ajjhattasantîti yam etam atthaṁ kathaṁ nu dhīrehi paveditaṁ taṁ 838. 869. So hasatī uṇṇamati-cca tena pappuyya tam atthaṁ yathā mano ahu 829. Samaṇaṁ Gotamaṁ etam atthaṁ pucchissāma p. 112. Paridevamāno ce kañcid atthaṁ udabbahe 583. Atthena 460. Pamattabandhu pāpima yen' atthena idhâgato 430. Yass' atthāya kulaputtā samma-d-eva agārasmā anagāriyaṁ pabbajanti p. 15. Atthāya vata me Buddho vāsāyâḷaviṁ āgamā v. 191.

Sacce atthe ca dhamme ca āhu santo patiṭṭhitā 453.

Attadattha = ātmārtha. Pañcakāmaguṇe hitvā attadattham acārisuṁ 284.

Anattha. Yo atthaṁ pucchito santo anatthaṁ anusāsati 126.

Anāgatattha. Khuddañ ca bālaṁ upasevamāno anāgatatthañ ca usūyakañ ca 318.

Uttamattha. Gambhīrapaññaṁ medhāviṁ maggāmaggassa kovidaṁ uttamatthaṁ anuppattaṁ 627. Uttamatthañ ca pāpuṇe 324.

Kāraṇattha. Bhajanti sevanti ca kāraṇatthā 75.

Tosanattha = toṣaṇārtha. Annañ ca laddhā vasanañ ca kāle mattaṁ so jaññā idha tosanatthaṁ 971.

Nirattha. Niratthā paridevanā 585. Ubho ante asampassaṁ niratthaṁ paridevasi 582.

Sāttha = sārtha. Sātthaṁ savyañjanaṁ kevalaparipuṇṇaṁ parisuddhiṁ brahmacariyaṁ pakāseti p. 100.

Atthayati.

\+ pa. Atha ce patthayasī pavassa deva 18. Appabhogo mahātaṇho khattiye jāyate kule so 'dha rajjaṁ patthayati 114. Sa jappatī patthayatîdha suddhiṁ 899. Taṇhakkhayaṁ patthayaṁ appamatto 70. Patthayamānassa hi jappitāni 902. Ākiñcaññaṁ patthayāno 976. Suddhiṁ asuddhin ti apatthayāno 900. Etādisañ ce ratanaṁ na icchasi nāriṁ narindehi bahūhi patthitaṁ 836.

Patthiya = prārthika. Sa pannabhāro muni vippayutto na kappiyo n' ūparato na patthiyo 914.

\+ abhi-pa. Tamhā kulā pabbajito 'mhi rāja na kāme abhipatthayaṁ 423. Nibbānapad' ābhipatthayāno 365.

Atthin = arthin. Atthi-, see -pañha.

Atthika. Tasmā ti ha tvaṁ brāhmaṇa atthena a t t h i k o upasaṁkamma puccha 460. Yāya devā manussā ca sitā tiṭṭhanti a t t h i k ā tarath' etaṁ visattikaṁ 333.

Dhanatthika. Kuhako so dhanatthiko 987.

Puññatthika = puṇyārthika. Yo yācayogo dānapatī gahaṭṭho puññatthiko yajati puññapekho 487 etc.

Atthiya = arthya. Yad a t t h i y a ṁ brahmacariyaṁ acāri Kappāyano kacci 'ssa taṁ amoghaṁ 354.

Aritta = aritra. Piyen' a r i t t e n a samañgibhūto 321.

Alam = araṁ. Yad-aggato majjhato sesato vā piṇḍaṁ labhetha paradattūpajīvī n â l a ṁ thutun no pi nipaccavādī 217. Appaṁ hi etaṁ na a l a ṁ samāya 890.

Utu = ṛtu. See -upasevanā, -veramaṇī.

Ratha. See -isabha. 654. 300. 304.

Sārathi. S ā r a t h ī n a ṁ pavaraṁ 83.

Purisadammasārathi p. 100.

Arya, ariya. See -garahin, -dhamma, -pavedita, -sacca. Chetvā āsavāni ālayāni vidvā so na upeti gabbhaseyyaṁ saññaṁ tividhaṁ panujja paṁkaṁ kappan n' eti tam āhu a r i y o ti 535. A r i y a ṁ 533. A r i y e pathe kamamānaṁ mahesiṁ 177. Ye te kusalā dhammā a r i y ā niyyānikā sambodhagāmino p. 135. Amosadhammaṁ nibbānaṁ tad ariyā saccato vidū 758. Yaṁ pare sukhato āhu tad ariyā āhu dukkhato 762. 'Sukhan' ti diṭṭhaṁ a r i y e h i sakkāyass' uparodhanaṁ 761. Ko nu aññatra-m-a r i y e h i padaṁ sambuddhum arahati 765. Tadam a r i y ā n a ṁ 'etaṁ musā' ti yathābhūtaṁ sammapaññāya suddiṭṭhaṁ p. 143. 135. Vivekaṁ yeva

sikkhetha etad ariyānaṁ uttamaṁ, tena seṭṭho na maññetha sa ve nibbānasantike 822.

Anarya, anāriya. See -dhamma. Mukhadugga vibhūta-m-anariya 664. Etaṁ tasmiṁ anāriyaṁ 815.

Kadarya, kadariya. Rosako kadariyo ca pāpiccho maccharī saṭho 138. Assaddho kadariyo avadaññū 663. Kadariyaṁ jaheyya bhikkhu 362.

\+ ā.

Aṭṭa = ārta. Ten' amhi aṭṭo vyasanagato aghāvī 694.

\+ ud.

Udara. See -pūra. Udarena 609. Kāyagutto vacīgutto āhāre udare yato saccaṁ karomi niddānaṁ 78. 716.

Ūnūdara. Ū-ro mitāhāro appicch' assa alolupo 707.

Pādūdara = pādodara. P-re pi jānātha urage dīghapiṭṭhike 604.

Uḷāra = udāra. Nāgo sañjātakhandho padumī uḷāro 53. Bahussutaṁ dhammadharaṁ bhajetha mittaṁ uḷāraṁ paṭibhānavantaṁ 58. Disvāna--uḷāraṁ mānusaṁ bhogaṁ abhijjhāyiṁsu brāhmaṇā 301.

\+ sam. Caus.

Samappita. Khaṇo ve mā upaccayā, khaṇātītā hi socanti nirayamhi s-tā 333.

Sokasallasamappita 985.

Is = arṣ, ṛṣ.

Asabha, isabha, usabha = ṛsabha. Sutvāna ghosaṁ Jinavaracakkavattane gantvāna disvā isin' isabhaṁ pasanno moneyyaseṭṭhaṁ munipavaraṁ apucchi 698. Usabho pi gavampatī ca atthi 26. 27. 29. Usabham pavaraṁ vīraṁ 646.

Tārāsabha 687.

Narāsabha. So sabbasattuttamo aggapuggalo narāsabho sabbapajānam uttamo 684. 696.

Rathesabha. Tato ca rājā saññatto brāhmaṇehi rathesabho 303. Cakkavattirathesabho 552.

Vyagghusabha 416.

Isi = ṛṣi. Piñgiyo ca mahā isi 1008. Kaṁkhaṁ vinaya no ise 1025. Ete Buddhaṁ upāgañchuṁ sampannacaraṇaṁ isim 1126. Isayo pubbakā āsuṁ 284. 458. 1043. 1044.

Devisi 1116.

***Icch** = ṛch.

***Icchakā** = ṛcchakā.

Yenicchaka = yadṛcchaka. Migo araññamhi yathā abaddho ye-kaṁ gacchati gocarāya 39.

Arañña = araṇya. Migo araññamhi yathā abaddho 39. Yathābhirantaṁ viharaṁ araññe 53. Gāme vā yadivâraññe 119.

Arh, arah. Yesañ ca attho puññānaṁ te Māro vattum arahati 431. Tathāgato arahati pūraḷāsaṁ 467. 486. 723. 765. Rājā arahasi bhavituṁ 552.

Arahat. Arahā bhavati anuttaro 1003. Antagū si pāragū dukkhassa, arahâsi sammāsambuddho 539. Iti pi so Bhagavā arahaṁ sammāsambuddho p. 100. 103. Yo ve anarahā santo arahaṁ paṭijānati v. 135. Yassa gatiṁ na jānanti devā gandhabbamānusā khīṇāsavaṁ arahantaṁ 644. Tasmā arahato sutvā vineyya paridevitaṁ 590. Ye te bhavanti arahanto sammāsambuddhā p. 104. Aññataro ca kho panâyasmā Bhāradvājo arahatam ahosi p. 15. 99. v. 186.

Anarahat. Anarahā 135.

Yathāraha. Y-haṁ saṁvibhajetha viññū 403.

Alika = alīka. Na kāmakāmā alikaṁ bhaṇanti 239. Saccam bhaṇe nâlikaṁ 450.

Ava. See -añc etc.

Avaca.

Uccāvaca. Sayaṁ samādāya vatāni jantu uccāvacaṁ gacchati saññasatto, vidvā ca vedehi samecca dhammaṁ na uccāvacaṁ gacchati bhūripañño 792. Uccāvacā hi paṭipadā Samaṇena pakāsitā 714. Uccāvacā niccharanti dāye aggisikhūpamā 703. Uccāvacesu sayanesu 959.

Avara, ora. Yassa darathajā na santi keci oraṁ āgamanāya paccayāse 15. Appaṁ vata jīvitaṁ idaṁ, oraṁ vassasatâpi miyyati 804.

Anavaya = anavara. Lokāyatamahāpurisalakkhaṇesu anavayo p. 101. (Differently Trenckner in Pali Misc. p. 65).

Oraka. Na câpi-m-assa bhavissati antarāyo, na orak' āyaṁ, adhimanasā bhavātha 692.

Avama, oma. Na ussesu vadate muni na samesu na omesu 860. 954.

Anoma. See -nāman, -pañña, -vaṇṇa, -viriya.

Parovara = parāvara. Parovaraṁ ariyadhammaṁ viditvā 353. Adhideve abhiññāya sabbaṁ vedi parovaraṁ 1148. Parovarā yassa samecca dhammā viddhūpitā atthagatā na santi 475. Hitvā kāme parovare 704. Saṁkhāya lokasmiṁ parovarāni 1048.

As = aç (aṁç).

Aṁsa = aṁça.

Ekaṁsa. Sahassabhāgo maraṇassa, ekaṁso tava jīvitaṁ 427.

Aṭṭhi = aṣṭi. See -kar.

Assa = açva. See -medha, -ratana.

Gavāssa = gavāçva 769.

As = aç. Dhammena laddhaṁ satam añhamānā 239. Ya-d-añhamāno sukataṁ suniṭṭhitaṁ 240. Kiṁ sū asissāmi kuvaṁ vā asissaṁ 970.

Asana = açana.

Anasana. Tayo rogā pure āsuṁ: icchā a|nasanañ jarā 311.

Āsa = āça.

Anāsakatta = anāçakatva 249.

Pātarāsa = prātarāça. Etesu dhammesu vineyya chandaṁ kālena so pavise pātarāsaṁ 387.

+ pa.

Pāsa = prāça.

Sammāpāsa = samyakprāça. Assamedhaṁ purisamedhaṁ sammāpāsaṁ vācapeyyaṁ niraggaḷaṁ ete yāge yajitvāna 303.

As. Pakkodano duddhakhīro 'ham asmi 18. 19. 24. 253. 916. 1120. 1143. Nâhaṁ bhatako 'smi kassaci 25. 558. Uppannañāṇo 'mhi 55. 423. 455. Ten' amhi 694. Kiso tvam asi dubbaṇṇo 426. 420. Vivattachadd' āsi 378. Dūrato āgato si 511. 539. 540. 541. 546. 548. 302. 345. Atthi vasā, atthi dhenupā, godharaṇiyo paveniyo pi athi, usabho pi gavampatī ca atthi 26. 27. 84. 231. 377. 432. 534. 537. 575. 596. 667. 672. 738. 759. 787. 828. 832. 871. 884. 890. 907. 1122. p. 102. N' atthi p. 136 etc. v. 117. 162. 496. 499. 502. 541. 544. 607. 645. 715. 746. 783. 780. 786. 795. 801. 802. 831. 843. 849. 856. 861. 919. 950. 951. 953. 982. 1048. 1070. 1075. 1076. 1113. 1137. N' atthī 795. 833. Tevijjānaṁ yad akkhātaṁ tatra kevalino 'smase, padak' asmā 595. Tevijjā mayam asm' ubho 594. Dant' amha tava sāsane 570. 683. Yass' antarato na santi kopā 6. 14. 16. 201. 369. 382. 470 etc. 515. 536. 784. 801. 847. 855. 1040. 1041. 1077. Na

hi sant' āniccā pariggahā 805. Kodho mosavajjañ ca kathaṁkathā ca ete pi dhammā dvayam eva sante 868. Yā me kaṁkhā pure āsi tam me vyākāsi cakkhumā 541. 286. 293. 299. 681. 994. 1084. Isayo pubbakā āsuṁ 284. 285. 288. 311. Satī kāyagatā ty-atthu 340. 440. 479. Evaṁ dutiyena sahā mam' assa vācābhilāpo abhisajjanā vā 49. 143. 151. 279. 324. 325. 348. 707. 905. 920. 922. 923. 925. 972. Vaddhāpacāyī anusuyyako siyā 325. 229. 400. 447. 676. 716. 717. 930. 941. 944. 1039. 1073. 1092. 1119. p. 136 etc. Yass' assu lutāni bandhanāni 532. 961. p. 135. Iti ce pucchitāro assu 'siyā' ti 'ssu vacanīyā p. 136.

Sat, santa. Sak-, sap-, see -kāya, -purisa. Yo mātaraṁ vā pitaraṁ vā jiṇṇakaṁ gatayobbanaṁ pahu santo na bharati 98. 124. Yo atthaṁ pucchito santo anattham anusāsati 126. 135. Santo so vītamaccharo nâdeti na nirassati 954. Sati vā upādisese anāgāmitā p. 135. Dhamme satī brāhmaṇa vuttir esā 81. Subhāsitaṁ uttamam āhu santo 450. 453. 932. Asant' assa piyā honti, sante na kurute piyaṁ 94. Sante garahasi kibbisakārī 665. Ye puggalā aṭṭha satam pasatthā cattāri etāni yugāni honti 227. Dhammena laddhaṁ satam añhamānā 239. 527. 763. 917.

Asat. Asataṁ yo 'dha pabrūti mohena paliguṇṭhito 131. Sabbaso nāmarūpasmiṁ yassa n' atthi mamāyitaṁ asatā ca na socati sa ve loke na jiyyati 950. 881. Kismiṁ asante na bhavanti h' ete 869. 870. 871. Asant' assa piyā honti 94. Asabbhi santhavo 245. Asataṁ dhammaṁ roceti 94. 527.

Sattama.

—**Isisattama.** Esa sutvā pasīdāmi vaco te isisattama 356.

Santa.

Vinābhavasantam ev' idaṁ 805.

Satta = sattva. See -uttama. Passa sattassa suddhataṁ 435. Sabbe sattā bhavantu sukhitattā 145. Patanti sattā nirayaṁ avaṁsirā 248. Kammanibandhanā sattā 654. Vijjāgatā va ye sattā nâgacchanti punabbhavaṁ 730. Rūpā ca saddā ca rasā ca gandhā phassā ca ye sammadayanti satte 387. 378. Cutiṁ yo vedi sattānaṁ upapattiñ ca 643.

Ādānasatta. 'Ādānasatte' iti pekkhamāno pajaṁ imam maccudheyye visattaṁ 1104.

Bodhisatta. So Bodhisatto ratanavaro atulyo manussaloke hitasukhatāya jāto 683.

Mānasatta, amānasatta. Yo mānasattesu amānasatto 473.

Sacca = satya. See -abhisamaya, -nikkama, -mana, -vhaya. Sacco nu vādo katamo imesaṁ 879. 903. Sacco siyā appagabbho 941. Giraṁ saccaṁ udīraye 632. 479. 756. 832. 843. p. 78. 143. Saccaṁ have sādutaraṁ rasānam 182. 78. 188. 453. 508. 882. 883. 884. 895. 904. Saccena kittiṁ pappoti 187. 224. 463. Iṁgha aññe pi pucchassu yadi saccā damā cāgā khantyā bhiyyo 'dha vijjati 189. 946. Amosadhammaṁ nibbānaṁ tad ariyā saccato vidū 758. Sacce atthe ca dhamme ca āhu santo patiṭṭhitā 453. Nānā te saccāni sayaṁ thunanti 884—86.

Ariyasacca. Yo ariyasaccāni avecca passati 229. 230. Ariyasaccāna dassanaṁ 267.

Paccekasacca. Yaṁ nissitvā tattha subhaṁ vadānā paccekasaccesu puthū niviṭṭhā 824.

Attha = asta. See -gata. Atthañ gato so udavā so n' atthi udāhu ve sassatiyā arogo 1075.

1076. Accī yathā vātavegena khitto atthaṁ paleti na upeti saṁkhaṁ 1074.

Atthi.

Natthi = nāsti. See -sambhava.

Natthika = nāstika. See -diṭṭhi.

Suvatthi, sotthi = svasti. See -ayana, -āna. Etena saccena suvatthi hotu 224. Etādisāni katvāna sabbattha-m-aparājitā sabbattha sotthiṁ gacchanti 269.

Atthu.

Aññadatthu (Trenckner, Milindap. p. 424). Etam pi disvā virame kathojjaṁ na h' aññadatth' atthi pasaṁsalābhā 828.

Āsa.

Itihāsa. See -pañcama. Lakkhaṇe itihāse ca saṇighaṇḍu saketubhe sadhamme pāramiṁ gato 1020.

As.

Attha = astra.

Issattha = iṣvastra. Yo hi koci manussesu issatthaṁ upajīvati yodhājīvo na brāhmaṇo 617.

\+ nir. Santo so vītamaccharo nâdeti na nirassati 954. Tasmā naro tesu nivesanesu nirassatī ādiyati-cca dhammaṁ 785.

Niratta = nirasta. Attaṁ vâpi nirattaṁ vā na tasmiṁ upalabbhati 858. Ajjhattaṁ upasantassa n' atthi attaṁ kuto nirattaṁ vā 919. Nekkhammaṁ daṭṭhu khemato uggahītaṁ nirattaṁ vā mā te vijjittha kiñcanaṁ 1098.

\+ vi-pari.

Vipallāsa = viparyāsa. Tesaṁ āsi vipallāso 299.

\+ vi.

Vyasana. See -gata.

Assuka = açru-ka. Ath' attano gamanaṁ anussaranto akalyarūpo gaḷayati assukāni 691.

Assu, su = sma. Sahā v' assā dassanasampadāya tay' assu dhammā jahitā bhavanti 231. Annadā baladā c' etā vaṇṇadā sukhadā tathā, etam atthavasaṁ ñatvā nâssu gāvo haniṁsu te 297. 295. 291. 309. Nariyo muniṁ palobhenti tā su taṁ mā palobhayuṁ 703. Ye s' īdha diṭṭhaṁ va sutaṁ mutaṁ vā sīlabbataṁ vâpi pahāya sabbaṁ - - anāsavāse 1082.

Assú, su, sudam = svid. Ken' assu nivuto loko, ken' assu na-ppakāsati, ki 'ssâbhilepanaṁ brūsi, kiṁ su tassa mahabbhayaṁ 1032. Ko sū 'dha taratī oghaṁ 173. 181. Kiṁ su bhavissāma ito cutāse 774. Kiṁ su saṁyojano loko, kiṁ su tassa vicāraṇā 1108. Piyā su lokasmiṁ kutonidānā 864. Kacciṁ su te Bhagavā appamattā atāru jātiñ ca jarañ ca mārisa 1045. 1079. Kathaṁ su taratī oghaṁ 183. 185. 1077. Itthaṁ sudaṁ Bhagavā āyasmantaṁ Rāhulaṁ imāhi gāthāhi abhiṇhaṁ ovadati p. 60.

Ah. Atha ca pana bhavaṁ Gotamo evam āha p. 13. 112. Na brāhmaṇo aññato suddhim āha 790. 839. 796. 661. 887. 888. Taṁ kaṁkhacchidaṁ muniṁ anejaṁ dutiyaṁ bhikkhunam āhu maggadesiṁ 87. 88. 151. 181. 208. 274. 450. 453. 513. 517. 518. 521. 528. 533—35. 537. 762. 775. 782. 810. 824. 827. 867. 879. 882. 883. 886. 892. 898. 903. 904. Etaṁ hi aṭṭhaṅgikam āh' uposathaṁ 401.

Ahan, ahas.

Tadahu = tadahas. See -uposatha.

Nattamaham = naktāhaṁ. Kāme pahāya virato kathāhi taṇhakkhayaṁ nattamah' ābhipassa 1070.

Pubbaṇha = pūrvāhṇa. See -samaya.

Sāyaṇha = sāyāhna. See -samaya.

Aham. Etaṁ vo aham akkhāmi 172. 192. 32. 349. 487. 512. 594. 621 etc. 685. 705. 989. 1063.

1065. 1069. 1083. 1090. 1096. 1097. p. 12. 13. 86. 100. -Âhaṁ 25. 29. 253. 336. 461. 564. 692. 882. 1064. 1065. 1082. 1085. 1120. 1132. 1140. p. 21. 80. 91. 92. 103. 104. -Āhaṁ p. 14. 21. 47. 'Āhaṁ 461. 482. 1116. p. 15. 86. 'Haṁ 18. 19. 24. 190. 560. 600. 682. 694. 783. 1120. 1143. Maṁ 356. 366. 425. 432. 442. 456. 457. 461. 512. 539. 540. 564. 936. 1050. 1058. 1063. p. 25. 47. 78. 91. 123. Mayā 135. 336. 557. 590. 935. p. 91. Mayhaṁ 431. 479. p. 61. Me 23. 24. 77. 78. 81. 85. 137. 191. 346. 356. 385. 424. 440. 461. 479. 489. 504. 508. 510. 540. 541. 558. 682. 700. 848. 869. 873. 938. 951. 955. 982. 983. 988. 1036. 1038. 1043. 1052. 1075. 1084. 1085. 1096. 1097. 1116. 1133. 1135. 1136. 1143. 1144. p. 12. 17. 21. 31. 32. 45. 47. 50. 61. 90. 100. 104. Mêtaṁ 51. Mêttha p. 99. Mama 22. 23. 241. 432. 434. 445. 504. 806. 997. Mam' assa 49. N' eso maman ti iti naṁ vijaññā 253. Mamañ ca āyu 694. Yaṁ kho mamaṁ deyyadhammaṁ sabbaṁ visajjitaṁ mayā 982. Mayī 559. Mayaṁ 31. 91. 167. 180. 345. 565. 594. 597. 599. 999. p. 12. 56. Upāsake no bhavaṁ Gotamo dhāretu ajjatagge pāṇupete saraṇaṁ gate p. 56. Lābhā vata na anappakā ye mayaṁ Bhagavantam addasāma 31. 76. 178. 179. 296. 345. 346. 349. 374. 383. 508. 596. 599. 649. 875. 1021. 1025. p. 50. 112. Āgātāni kho pana asmākaṁ mantesu dvattiṁsa mahāpurisalakkhaṇāni p. 102.

Amama. Asamā ubho dūravihāravuttino: gihi dāraposī amamo ca subbato 220. 469. 777. Ye vītalobhā amamā nirāsā 494. 495.

Māmaka. Tato hiriñ ca saddhañ ca bhiyyo kubbetha māmako 719. 806. 927.

Mamatta = mamatva. Kismiṁ asante na

mamattam atthi 871. Yassa n' atthi 'idam me' ti 'paresaṁ vâpi kiñcanaṁ' mamattaṁ so asaṁvindaṁ 'n' atthi me' ti na socati 951.

Mamāyati. Na ca mamāyetha kiñci lokasmiṁ 922.

Mamāyita. Gāme vā yadi vâraññe yaṁ paresaṁ mamāyitaṁ theyyā adinnaṁ ādiyati 119. Sabbaso nāmarūpasmiṁ yassa n' atthi mamāyitaṁ asatā ca na socati 950. Mamāyite passatha phandamāne macche va appodake khīṇasote 777. Socanti janā mamāyite, na hi sant' āniccā pariggahā 805. Sokaparidevamaccharaṁ na jahanti giddhā mamāyite 809. Asajjamānā vicaranti loke sadā satā hitvā mamāyitāni 466. 1056.

Āgu = āgas. Āguṁ na karoti kiñci loke 522.

Āṇi. Kammanibandhanā sattā rathassâṇîva yāyato 654.

Ātura. Āturānaṁ hi kā niddā sallaviddhāna ruppataṁ 331.

Ādu = āt + u. Yad atthiyaṁ brahmacariyaṁ acāri Kappāyano kacci 'ssa taṁ amoghaṁ, nibbāyi so ādu saupādiseso, yathā vimutto ahu taṁ suṇāma 354.

Āpa = ap. Yathā āpo ca paṭhavī ca hiraññaṁ dhanadhāniyaṁ evaṁ gāvo manussānaṁ 307. Piṇḍaṁ vihāraṁ sayanāsanañ ca āpañ ca -- saṁkhāya seve varapaññasāvako 391. Tasmā hi piṇḍe sayanāsane ca āpe ca saṁghāṭi rajūpavāhane etesu dhammesu anūpalitto 392.

Dīpa = dvīpa. Paṁke pariphandamāno dīpā dīpaṁ upaplaviṁ 1145. 1092.

Āp.

+ pa. Kathaṁ su kittiṁ pappoti 185. Na hi ruṇṇena sokena santiṁ pappoti cetaso 584. Uttamatthañ ca pāpuṇe 324. Jaraṁ pi patvā maraṇaṁ, evaṁdhammā hi pāṇino 575. 347.

Abbūḷhasallo asito santiṁ pappuyya cetaso 593. 482. 829.

Patta = prāpta. So yasaṁ paramaṁ patto 138. 55. 478. 647. 992. Pattaṁ jātikkhayaṁ tam āhu buddhaṁ 517. Tassa mêvaṁ viharato pattass' uttamavedanaṁ kāme nâpekkhate cittaṁ 435.

Janapadatthāvariyappatta p. 102.

Damappatta 542.

Pattipatta 540. 536. 537. 228.

Sabbābhiññābalappatta 992.

Sambodhipatta 503. 696.

Patti = prāpti. See -patta. Yogakkhemassa pattiyā 425.

Nibbānapatti 186. 454.

Paramatthapatti 68.

Pattin = *prāptin.

Kimpattin. Kimpattinam āhu bhikkhunaṁ 513. 518. 528. 533.

\+ adhi-ā-pa.

Ajjhapatta = adhyāprāpta. Dijo yathā kubbanakaṁ pahāya bahupphalaṁ kānanaṁ āvaseyya evam p' ahaṁ appadasse pahāya mahodadhiṁ haṁsa-r-iv' ajjhapatto 1134.

\+ anu-ppa.

Anuppatta. Samaṇo khalu bho Gotamo -- Āpaṇaṁ anuppatto p. 100. Atha kho sambahulā Kosalakā brāhmaṇamahāsālā jiṇṇā vuddhā mahallakā addhagatā vayo anuppattā yena Bhagavā ten' upasaṁkamiṁsu p. 50. 91. Gambhīrapaññaṁ medhāviṁ maggāmaggassa kovidaṁ uttamatthaṁ anuppattaṁ 627. 635.

\+ vi.

Viyatta = vyāpta? Sa ve viyattesu na vaggasāri 800. (Ct. sa ve viyuttesu nānā diṭṭhivasena bhinnesu).

\+ sam.

Samatta = samāpta. See -rūpa. Atīsaraṁdiṭṭhiyā so samatto 889. (Ct. puṇṇo uddhumāto). Diṭṭhī hi tesam pi tathā samattā 881. 889. Āgatāni hi mantesu mahāpurisalakkhaṇā, dvattiṁsā ca viyākhyātā samattā anupubbaso 1000. Sayaṁ samattāni (Ct. paripuṇṇāni). pakubbamāno yathā hi jāneyya tathā vadeyya 781.

Manāpa from manas + āpa = manohara. Gopī mama assavā alolā dīgharattaṁ saṁvāsiyā manāpā 22. Rūpā saddā rasā gandhā phassā dhammā ca kevalā aṭṭhā kantā manāpā ca yāvat' atthîti vuccati 759.

Āma. See -gandha. Yaṁ te taṁ na-ppasahati senaṁ loko sadevako taṁ te paññāya bhañjāmi (Codd. gacchāmi and vejjhāmi) āmaṁ pattaṁ va amhanā 443.

Āmalaka. See -mattī.

Āyus. Āyu-, see -pamāṇa. Mamañ ca āyu naciraṁ idhâvaseso 694. Vīsaṁ vassasataṁ āyu 1019. Mātā yathā niyaṁ puttaṁ āyusā ekaputtam anurakkhe 149.

Āyasmat = āyuṣmat. Atha kho āyasmā Vaṅgīso uṭṭhāyâsanā ekaṁsaṁ cīvaram katvā p. 61. 15. 78. 108. 176. 188. 190. 191. 196—98. 200—206. Āyasmantaṁ p. 60. Āyasmato p. 61.

Ārā. See -agga.

Ārā = ārāt. Kacci ārā pamādamhā 156. Tesaṁ phassaparetānam ārā saṁyojanakkhayo 736.

Āvila. Manasā nâvilo siyā 1039.

Anāvila. Tiṇṇo samaṇo anāvilo 515. Atho cittaṁ anāvilaṁ 161. 483. Vippasannaṁ anāvilaṁ 637.

Āvilatta = āvilatva. Yad āvilattaṁ manaso vijaññā 967.

Āvuso. Atha kho Āḷavako yakkho yena Bhagavā ten' upasaṁkami, upasaṁkamitvā Bhagavantaṁ etad

avoco: „nikkhama samaṇā“ 'ti; „sādh' āvuso“ ti Bhagavā nikkhami p. 31.

Ās.

Āsīna. Eko tamanud' āsīno jātimā so pabhaṁkaro Gotamo bhūripaññāṇo 1136. Jhāyiṁ virajam āsīnaṁ katakiccaṁ anāsavaṁ 1105.

Āsana. See -upagata. Aññataraṁ nīcaṁ āsanaṁ gahetvā ekamantaṁ nisīdi p. 107. Bhikkhuno vijigucchato bhajato rittam āsanaṁ 958. Taṁ enaṁ Bāvarī disvā āsanena nimantayi 981. Utthāyâsanā p. 61. 78. 80. 97. 101. 108. 122. Paññatte āsane nisīdi p. 107. App-ekacce āsanāni paññāpenti p. 101. Atha āsanesu sayanesu appasaddesu bhikkhu vihareyya 925.

Ekāsana. Ekāsanassa sikkhetha 718.

Rittāsana = riktāsana. Vijigucchamānassa yad idam phāsu rittāsanaṁ sayanaṁ sevato ce sambodhikāmassa yathānudhammaṁ tan te pavakkhāmi yathā pajānaṁ 963.

Sayanāsana, **senāsana** = çayanāsana. Mitte bhajassu kalyāṇe pantañ ca sayānasanaṁ 338. 391. Cīvare piṇḍapāte ca paccaye sayanāsane etesu taṇhaṁ mā kāsi 339. 392. Yehi bhikkhu na vedheyya nigghose sayanāsane 959. 960. Sīho yathā - - sevetha pantāni senāsanāni 72.

\+ upa.

Upāsita. Tamonudo Buddho - - upāsito me 1133.

Upāsaka. See -sata. Atha kho Dhammiko upāsako - - Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi p. 66. Upāsakaṁ maṁ bhavaṁ Gotamo dhāretu p. 25. Sabbe c' ime bhikkhavo sannisinnā upāsakā câpi tath' eva sotuṁ suṇantu dhammaṁ vimalenânubuddhaṁ 384. Kathaṁkaro sāvako sādhu hoti yo vā agārā anagāram eti agārino vā pan' upāsakāse 376.

Upāsana.

Samaṇopāsana. Ekāsanassa sikkhetha samaṇopāsanassa ca 718.

+ sam.

Samāsana. So Assakassa visaye Aḷakassa samāsane vasī 977.

Āhu = āho.

Udāhu = utāho. Parinibbuto nu kho me upajjhāyo udāhu no parinibbuto p. 61. Jātiyā brāhmaṇo hoti udāhu bhavati kammanā 599. 875. Atthaṅgato so uda vā so n' atthi udāhu ve sassatiyā arogo tam me munī sādhu viyākarohi 1075. 1077. Saccāni sutāni bahūni nānā udāhu te takkam anussaranti 885.

I. Sūro yathā--abhigajjam eti paṭisūram iccham 831. Na hi nassati kassaci kammaṁ, eti ha taṁ, labhat' eva suvāmī 666. Yo vā agārā anagāram eti 376. Devamanussesu kappiyesu kappan n' eti 521. 535. 860. Na hi jātu gabbhaseyyaṁ punar eti 152. Na vedagū diṭṭhiyā na mutiyā sa mānam eti 846. Ñatvā vimutto na vivādam eti 877. 894. Na so upadhīsu sāram eti 364. Sanantā yanti kussobbhā 720. Na pāraṁ diguṇaṁ yanti 714. Sabbe maccuvasaṁ yanti 578. Anūpayo so, upayaṁ kim eyya diṭṭhe sute khantim akubbamāno 897.

Ittara = itvara. Yena yena hi maññanti tato taṁ hoti aññathā, taṁ hi tassa musā hoti, mosadhammaṁ hi ittaraṁ 757.

Ayana, āna.

Parāyana. Tuvaṁ hi lokassa sadevakassa gatiṁ pajānāsi parāyanañ ca 377.

Pārāyana. Apārā pāram gaccheyya bhāvento maggam uttamaṁ maggo so pāraṅgamanāya tasmā Pārāyanaṁ iti 1130. 1131. p. 205.

Sakāyana. Evam pi tithyā puthuso ni-

viṭṭhā *sakāyane* tattha daḷhaṁ vadānā 892. 893. Sadhammapūjā ca panā tath' eva yathā pasaṁsanti *sakāyanāni* 906.

Sapadāna = sapadi-ayana. Atha kho Bhagavā Sāvatthiyaṁ *sapadānaṁ* piṇḍāya caramāno yena brāhmaṇassa nivesanaṁ ten' upasaṁkami p. 21. *Sapadānañ* caramāno guttadvāro susaṁvuto khippaṁ pattaṁ apūresi 413.

Sotthāna = svasti-ayana. Bahū devā manussā ca maṅgalāni acintayuṁ ākaṁkhamānā *sotthānaṁ* 258.

+ ati. Viriyena dukkhaṁ *acceti* 184. 183. Sakaṁ hi diṭṭhiṁ katham *accayeyya* 781.

Aticca. See -pañña. Saṁsāram *aticca* 519. Saṅgaṁjālam aticca so muni 527. Sabbaṁ vedam aticca vedagū so 529. Nirayadukkham aticca viriyavā so 531. Yo çe pi aticca jīvati atha kho so jarasâpi miyyati 804.

Atīta. Nirāsattī anāgate *atītaṁ* nânusocati 851. 1112. *Atītesu* anāgatesu câpi kappātīto 373.

Kappātīta 373.

Khaṇātīta. *Khaṇātītā* hi socanti nirayamhi samappitā 333.

Khayātīta. Candaṁ yathā *khayātītaṁ* pecca pañjalikā janā vandamānā namassanti evaṁ lokasmi Gotamaṁ 598.

Verabhayātīta. Buddhaṁ *verabhayātītaṁ* mayaṁ pucchāma Gotamaṁ 167.

Accaya. Catunnaṁ māsānaṁ *accayena* p. 99. 107. 123.

Duraccaya. Kāmapaṁko *duraccayo* 945. Yo 'dha kāme accatari saṁgaṁ loke *duraccayaṁ* 948.

+ adhi.

Ajjhāya = adhyāya.

Sajjhāya = svadhyāya. See -dhañña.

Ajjhena = adhyayana. See -kujja.

\+ upādhi.

Upajjhāya = upādhyāya. Āyasmato Vañgīsassa upajjhāyo Nigrodhakappo nāma thero p. 61.

\+ anu. Tato naṁ dukkhaṁ anveti 770. Yaṁ yaṁ hi lokasmiṁ upādiyanti ten' eva Māro anveti jantuṁ 1103. Yo maṁ icchati anvetu 564.

Anvaya, annaya.

Ananvaya. Ananvayaṁ piyaṁ vācaṁ yo mittesu pakubbati akarontaṁ bhāsamānaṁ parijānanti paṇḍitā 254.

Satthudanvaya. Ko nu senāpatī bhoto sāvako satthudanvayo, ko te imaṁ anuvatteti dhammacakkaṁ pavattitaṁ 556.

Snehanvaya. Saṁsaggajātassa bhavanti snehā, snehanvāyaṁ dukkhaṁ idaṁ pahoti 36.

Durannaya. Citrāhi gāthāhi muni-ppakāsayi nirāmagandho asito durannayo 251 Ye idha kāmesu asaññatā janā rasesu giddhā' asucīkamissitā natthikadiṭṭhī visamā durannayā 243.

\+ antar.

Antarāya. No ce kumāre bhavissati antarāyo 691. Nâhaṁ kumāre ahitam anussarāmi, na câpi-m-assa bhavissati antarāyo 692.

\+ apa. Kāko va selaṁ āsajja nibbijj âpema Gotamā 448; cfr. Feer, Samyutta-Nik. I p. 124. Ct. Gotamaṁ (read: -mā) nibbijjaṁ (read: nibbijja) apema.

Apāya. Catūh' apāyehi ca vippamutto 231.

Saggāpāya. Pubbenivāsaṁ yo vedi saggāpāyañ ca passati 647.

\+ ava. Yo ariyasaccāni avecca passati 229. Sabbaṁ tuvaṁ ñāṇaṁ avecca dhammaṁ pakāsesi satte anukampamāno 378.

\+ ā. Muniṁ vanasmiṁ jhāyantaṁ ehi passāma Gotamaṁ 165. Etha māṇavā akkhissaṁ, suṇotha vacanaṁ mama 997.

Āya. Tass' eva upanissāya gāmo ca vipulo ahu, tato jātena āyena mahāyaññam akappayi 978.

\+ sam-ā. Aññāya padaṁ samecca dhammaṁ 374.

\+ sam-ud.

Samudaya.

Dukkhasamudaya. Ayaṁ dukkhasamudayo p. 135.

\+ upa. Rājâpi taṁ Vessavaṇo Kuvero upeti dhammaṁ paripucchamāno 380. 404. 660. 661. Haṁsassa nôpeti javaṁ kudācanaṁ 221. Vidvā so na upeti gabbhaseyyaṁ 535. Tiṇhadhāraṁ ayasūlam upeti 667. Punappunaṁ dukkham upeti mando 728. Avitiṇṇakaṁkho maraṇaṁ upeti 318. Na brāhmaṇo kappam upeti saṁkhaṁ 911. 209. 749. 1074. Saraṇaṁ tam upema cakkhuma 31. Na tāṇaṁ upenti 668.

Upeta. Damasā upeto 463. Yaṁ samaṇo bahu bhāsati upetaṁ atthasaṁhitaṁ 722.

Aṭṭhaṅgupeta 402.

Anagāriyupeta 700.

Pāṇupeta p. 25. 56.

Upaya. Upayo hi dhammesu upeti vādaṁ 787. 897.

Anūpaya. Māyañ ca mānañ ca pahāya dhono sa kena gaccheyya, anūpayo so 786. Yā kāc' imā sammutiyo puthujjā sabbā va etā na upeti vidvā, anūpayo so, upayaṁ kim eyya diṭṭhe sute khantim akubbamāno 897. Upayo hi dhammesu upeti vādaṁ, anūpayaṁ kena kathaṁ vadeyya 787.

Upāya. See -ññu.

\+ nis.

Niraya. See -gāmin, dukkha. Nirayo

p. 123. Nirayaṁ upeti 660. 661. Patanti sattā nirayaṁ avaṁsirā 248. Khaṇātītā hi socanti nirayamhi samappitā 333. Kīva dīghaṁ nu kho bhante Padume niraye āyuppamāṇaṁ p. 123. v. 677.

Padumaniraya p. 122.

Nerayika. Mā bahubhāṇ' idha, nerayiko si 664.

+ pa. Asmā lokā paraṁ lokaṁ kathaṁ pecca na socati 185. 248. 278. 661.

Peta. Petaṁ kālakataṁ disvā 590. 807. Nāmam evâvasissati akkheyyaṁ petassa jantuno 808. Na tena petā pālenti 585.

+ pati, paṭi = prati. Taṁ eva bālaṁ pacceti pāpaṁ sukhumo rajo paṭivātaṁ va khitto 662. Suddhānupassîti pacceti ñāṇaṁ 788. Diṭṭhim pi so na pacceti kiñci 800. Pāraṁgato na pacceti tādi 803. Diṭṭhiyā eke paccenti suddhiṁ 840. 908.

Paṭicca. See -santi. Nāmañ ca rūpañ ca paṭicca phassā 872. Kiṁ devasaṁgho atiriva kalyarūpo, dussaṁ gahetvā bhamayatha kiṁ paṭicca 680. Kām' ābhijappanti paṭicca lābhaṁ 1046.

Patīta. See -rūpa. Ānandajāte Tidasagaṇe patīte -- Asito isi addasa divāvihāre 679.

Paccaya. Cīvare piṇḍapāte ca paccaye sayanāsane etesu taṇhaṁ mā kāsi 339. Yassa darathajā na santi keci oraṁ āgamanāya paccayāse so -- 15.

Appaccaya. Te Sabhiyena paribbājakena pañhe puṭṭhā na sampāyanti, asampāyantā kopañ ca dosañ ca appaccayañ ca pātukaronti p. 90.

Avijjāpaccaya. Yaṁ kiñci dukkhaṁ sambhoti sabbaṁ avijjāpaccayā p. 137.

Ārambhapaccaya. Yaṁ kiñci dukkhaṁ

sambhoti sabbaṁ ārambhapaccayā p. 140. v. 744. 745.

Āhārapaccaya p. 141. v. 747. 748.

Iñjitapaccaya p. 141. v. 750. 751.

Upadhipaccaya p. 136.

Upādānapaccaya p. 140. v. 742.

Taṇhāpaccaya p. 139.

Phassapaccaya p. 138.

Viññāṇapaccaya p. 138. v. 734. 735.

Vedanāpaccaya p. 139.

Saṁkhārapaccaya p. 137. v. 731. 732.

Paccayika. Kiñcâpi me bhante Bhagavā saddhāyiko paccayiko atha kho pāpicchā va Sāriputta-Moggallānā pāpikānaṁ icchānaṁ vasagatā p. 122.

+ parā, palā. Yo have iṇaṁ ādāya cujjamāno palāyati 'na hi te iṇam atthîti' 120. Yen' eva so tena palehi sūra 831. Accī yathā vātavegena khitto atthaṁ paleti 1074. Jiṇṇassa me dubbalathāmakassa ten' eva kāyo na paleti tattha 1144.

Pareta. Saṁkappehi pareto yo kapaṇo viya jhāyati 818. Taṇhādhipanne manuje pekkhamāno santāpajāte jarasā parete 1123.

Jarāmaccupareta 1092.

Phassapareta 736.

Bhavarāgapareta 764.

Maccupareta 579.

Sokapareta 764.

Parāyana = parāyaṇa.

Tapparāyana. Viññāṇaṭṭhitiyo sabbā abhijānaṁ Tathāgato tiṭṭhantaṁ enaṁ jānāti vimuttaṁ tapparāyanaṁ 1114.

Brahmacariyaparāyana 717.

Maccuparāyana 578.

+ sam-parā.

Samparāya. Piyā su lokasmiṁ kutonidānā ye vâpi lobhā vicaranti loke, āsā ca niṭṭhā ca

kutonidānā ye samparāyāya narassa honti 864. Diṭṭhe va dhamme gārayhā, samparāye ca duggati 141.

Samparāyika. So 'haṁ ajja pajānāmi yo attho samparāyiko 190.

+ pari.

Pariyāya. Passa lokassa pariyāyaṁ 588. 'Siyā aññena pi pariyāyena sammādvayatānupassanā' ti iti ce bhikkhave pucchitāro assu 'siyā' ti 'ssu vacanīyā p. 136.

Anekapariyāya. Evam evaṁ bhotā Gotamena anakapariyāyena dhammo pakāsito p. 15.

Dhammapariyāya. Tasmā imassa dhammapariyāyassa Pārāyanan t' eva adhivacanaṁ p. 205.

Lokapariyāya 581.

+ vi.

Vīta. See -gedha, -taṇhā, -macchara, -mada, -raṁsi, -rāga, -lobha, -vaṇṇa.

Avīta. See -taṇhā.

Vaya = vyaya. Vayaṁ passaṁ 739.

+ saṁ. Bhavābhavāya na sameti dhīro 877. Atikkamma bhavaṁ samecca dhammaṁ sammā so loke paribbajeyya 361. 792. Taṁ taṁ namassāmi samecca nāga 1058.

Sameta.

Evaṁsametassa vibhoti rūpaṁ 874.

Kathaṁsametassa vibhoti rūpaṁ 873.

Samaya. Ekaṁ samayaṁ Bhagavā Magadhesu viharati p. 12. 17. 21. 31. 45. 47. 50. 61. 66. 78. 79. 86. 90. 99. 112. 121. Ettāvat' aggam pi vadanti h' eke yakkhassa suddhiṁ idha paṇḍitāse, tesaṁ pun' eke samayaṁ vadanti anupādisese kusalā vadānā 876. Tena kho pana samayena Kasibhāradvājassa brāhmaṇassa parivesanā vattati p. 12. 21. 47. 61. 79. 90. 101. Piṇḍañ ca bhikkhu samayena

laddhā eko paṭikkamma raho nisīde 388. Aññatra tamhā samayā utuveramaṇim pāti antarā methunaṁ dhammaṁ nâssu gacchanti brāhmaṇā 291. Bhagavā ca tamhi samaye -- bhikkhūnaṁ dhammaṁ deseti 1015.

Pubbaṇhasamaya p. 12. 21. 107.

Sāyaṇhasamaya p. 61.

Sāmayika. Aṭṭhāna taṁ saṁgaṇikāratassa yaṁ phassaye sāmayikaṁ vimuttiṁ 54.

+ abhi-sam. Karaṇīyam atthakusalena yan taṁ santaṁ padaṁ abhisamecca sakko ujū ca sūjū ca suvaco c' assa mudū anatimānā 143.

Abhisamaya.

Phassābhisamaya. Ye ca phassaṁ pariññāya aññāya upasame ratā te ve phassābhisamayā nicchātā parinibbutā 737.

Mānābhisamaya. Animittañ ca bhāvehi mānānusayam ujjaha, tato mānābhisamayā upasanto carissasi 342.

Saccābhisamaya. Amosadhammaṁ nibbānaṁ tad ariyā saccato vidū, te ve saccābhisamayā nicchātā parinibbutā 758.

Sahāya. See -sampadā. Na puttaṁ iccheyya kuto sahāyaṁ 35. 45. 46. 57. Seṭṭhā samā sevitabbā sahāyā 47.

Is = iṣ.

Isi, usu = iṣu. Iss- see attha (as).

+ pa.

Pesita. Te pesitā rājadūtā piṭṭhito anubandhisuṁ 412.

Pessa = preṣya.

Parapessa. Yo hi koci manussesu parapessena jīvati 615.

Pessika = *preṣyaka 615. 651.

Is = iṣ. Etādisañ ce ratanaṁ na icchasi 836. Yo katvā pāpakaṁ kammaṁ 'mā maṁ jaññā' ti icchati 127. Yo maṁ icchati anvetu yo vā

n' icchati gacchatu 564. Laddhā macco yad icchati 766. Nâññena visuddhim icchati 813. Taṁ sāvakaṁ Sakka mayam pi sabbe aññātum icchāma samantacakkhu 345. Yaṁ kiñci manas' icchatha 1030. Kim ev' idaṁ muttakarīsapuṇṇaṁ, pādâpi naṁ samphusituṁ na icche 835. Nâññamaññassa dukkham iccheyya 148. 35. Yutto kathāyaṁ parisāya majjhe pasaṁsam icchaṁ vinighāti hoti 826. 831. 937.

Iṭṭha, icchita. Rūpā saddā rasā gandhā phassā dhammā ca kevalā iṭṭhā 759. Kacci iṭṭhe aniṭṭhe ca saṁkapp' assa vasīkatā 1 54 Dhammâpi tesaṁ na pan' icchitāse 803.

Icchā. See -avatiṇṇa, -nidāna. Tayo rogā pure āsuṁ: icchā anasanañ jarā 311. Hitvā icchañ ca lobhañ ca 706. Sa ve icchāya nicchāto aniccho hoti nibbuto 707. Pāpikānaṁ icchānaṁ vasagatā p. 121. Icchāna santyā na mamattam atthi 872.

Aniccha 707.

Appiccha 707. 628.

Pāpiccha 133. 280. p. 121. v. 282.

Es = eṣ. Nâññato bhikkhu santim eseyya 919. Attano sukham esāno abbahe sallam attano 592.

Esa = eṣa. Yaṁ tesaṁ pakataṁ āsi dvārabhattaṁ upaṭṭhitaṁ saddhāpakatan esānaṁ dātave tad amaññisuṁ 286.

Esin = eṣin.

Gharamesin 188.

Randhamesin 826.

Sambhavesin 147.

Esana = eṣaṇa.

Ghāsesana. Ghāsesanaṁ chinnakatho na vācam payutam bhaṇe 711.

\+ anu.

Anuesin.

Kusalānuesin 965.

\+ sam + anu. Ekamantaṁ nisinno kho Selo brāhmaṇo Bhagavato kāye dvattiṁsa mahāpurisalakkhaṇāni samm-annesi p. 103. (B[ai] saṁmanesi; Ct. gavesi).

\+ pari. Dhammena bhoge pariyesāmi p. 86. Dhammena bhoge pariyesati p. 86. Yaṁ yaññakāle pariyesamāno pappuyya tava sāsanaṁ 482. Dhammena bhoge pariyesitvā p. 86.

Pariyiṭṭhi = paryeṣṭi.

Vijjacaraṇapariyiṭṭhiṁ acaruṁ brāhmaṇā pure 289.

Yā. Sanantā yanti kussobbhā, tuṇhī yāti mahodadhi 720. Sabbe maccuvasaṁ yanti 578. Kammanibandhanā sattā rathassâṇîva yāyato 654. Sa yānabhūmiṁ yāyitvā yānā oruyha khattiyo pattiko upasaṁkamma āsajja naṁ upāvisi 418.

Yattā = yātrā.

Saṁkappayattā 1144. (Ct. saṁkappagamanena).

Yāna. See -bhūmi. Eko pubbe caritvāna methunaṁ yo nisevati yānaṁ bhantaṁ va taṁ loke hīnam āhu puthujjanaṁ 816. Yānā oruyha 418.

Devayāna 139.

Pattayāna 606.

Bhaddayāna 417.

\+ anu.

Anuyāyin.

Ananuyāyin. Saññāvimokhe parame vimutto tiṭṭhe nu so tattha anānuyāyī 1071. 1073.

\+ ā. Āyāma kho Bhāradvāja, yena samaṇo Gotamo ten' upasaṁkamissāma p. 112. Andhaṁ va timisaṁ āyanti 669.

\+ nis. Taramānarūpo niyyāsi yena Paṇḍavapabbato 417.

Niyyānam pucchito brūhi: kathaṁ dukkhā

pamuccati 170. Etaṁ lokassa niyyānaṁ akkhātaṁ vo yathātathaṁ 172.

Niyyānika. Ye te bhikkhave kusalā dhammā āriyā niyyānikā sambodhagāmino tesaṁ vo kusalānaṁ dhammānaṁ ariyānaṁ niyyānikānaṁ sambodhagāmīnaṁ kā upanisā savanāya p. 135.

+ sam-pa. Dhonena yugaṁ samāgamā, na hi tvaṁ sagghasi sampayātave 834.

Yāc. So ca naṁ upasaṁkamma satāni pañca yācati 980. Brāhmaṇā tisata ime yācanti pañjalīkatā: brahmacariyaṁ carissāma Bhagavā tava santike 566. Sace me yācamānassa bhavaṁ nânupadassati 983. Taṇḍulaṁ sayanaṁ vatthaṁ sappitelañ ca yāciya 295.

Yāca. See -yoga.

+ abhi. Kappaṁjahaṁ abhiyāce sumedhaṁ 1101.

Iṁgha = aṅga. Kati loke samaṇā tad iṁgha brūhi 83. 862. 875. Iṁgha aññe pi pucchassu puthū samaṇābrāhmaṇe 189.

Iñj = iṅg.

Iñjita. See -paccaya. Yass' iñjitaṁ* n' atthi kuhiñci loke 1048. Ko 'dh santusito loke, kassa no santi iñjitā 1040—41. Iñjitānan tv-eva asesavirāganirodhā n' atthi dukkhassa sambhavo p. 141. v. 750.

Iñjanā. Caraṁ vā yadi vā tiṭṭhaṁ nisinno uda vā sayaṁ sammiñjeti pasāreti, esā kāyassa iñjanā 193.

+ saṁ. **Samminjeti** pasāreti 193. It seems to be a corrupted form of Sanskrit sami-añc, cfr. Oldenberg in Kuhn's Zeitschrift Bd. 25 p. 324.

Ej = iñj. Yena vajju puthujjanā atho samaṇabrāhmaṇā taṁ tassa apurekkhataṁ, tasmā vādesu n' ejati 859.

Ejā. See -anuga. Etam ādīnavaṁ ñatvā duk-

* See Moris in the Journal of the P. T. Soc. 1885 p. 57.

khaṁ iñjitapaccayā tasmā ejaṁ vossajja saṁkhāre uparundhiya anejo anupādāno sato bhikkhu paribbaje 751.

Aneja. Saṁsuddhajino vivattacchaddo dhammesu vasī pāragū anejo 372. 477. 638. 751. 952. 1112. Evaṁ ṭhito anej' assa 920. Anejaṁ 87. 646. 1043. 1101. Anejassa 953.

Iṇa. See -gha. Yo have iṇam ādāya cajjamāno palāyati 'na hi te iṇam atthîti' 120.

Idh = ṛdh, ardh. Yattha hutaṁ ijjhate brūhi me taṁ 461. Evaṁ ijjhanti dakkhiṇā 485. Ya-d-antagū vedagū yaññakāle yassâhutiṁ labhe tass' ijjhe ti brūmi 458. 459.

Iddhi. See -abhisaṁkhāra.

Mahiddhika. Daharo pi ce samaṇo hoti so ca hoti mahiddhiko mahānubhāvo p. 91.

Iddhimat. Ime dasasatā yakkhā iddhimanto yasassino sabbe taṁ saranaṁ yanti 179.

+ saṁ. Kāmaṁ kāmayamānassa tassa ce taṁ samijjhati addhā pītimano hoti laddhā macco yad icchati 766.

Edh = ṛdh. Yāva loke avattiṁsu sukham edhitth' ayam pajā 298.

Vaḍḍh, vaddh = vṛdh, vardh. Na tassa paññā ca sutañ ca vaḍḍhati yo sāhaso hoti naro pamatto 329.

Caus. Rajaṁ vaḍḍheti attano 275. Atha kho Kāsibhāradvājo brāhmaṇo mahatiyā kaṁsapātiyā pāyāsaṁ vaḍḍhetvā Bhagavato upanāmesi p. 13.

Vuddha, vaddha = vṛddha. See -apacāyin. Atha kho sambahulā Kosalakā brāhmaṇamahāsālā jiṇṇā vuḍḍhā mahallakā addhagatā vayo anuppattā yena Bhagavā ten' upasaṁkamiṁsu p. 50. 91. v. 382. Sutaṁ kho pana me taṁ brāhmaṇānaṁ vuddhānaṁ mahallakānaṁ ācariyapācariyānaṁ bhāsamānānaṁ p. 104.

Vaḍḍhana = vardhana.
Takkavaḍḍhana 1084.
+ pa. Bhiyyo taṇhā pavaḍḍhatha 306.
Rudh.
Rodha.
Nigrodha = nyagrodha 272.
Ruh. Caus. Yo jātam ucchijja na ropayeyya jāyantam assa nânuppavecche 208.
Ruha.
Saroruha 2.
+ ava, o. Yānā oruyha 418.
Caus. Oropayitvā gihivyáñjanāni 44.
+ ā. Turitā pabbatam āruhuṁ 1014. Nāvaṁ daḷhaṁ āruhitvā 321. Devayānam āruyha 139.
Āroha.
Vaṇṇāroha. Vaṇṇārohena sampanno 420.
+ vi.
Virūḷhi = virūḍhi.
Avirūḷhi. See -chanda.
Inda = indra.
Narinda 836.
Manujinda 553.
Indriya. Yass' indriyāni bhāvitāni ajjhattaṁ bahiddhā ca sabbaloke 516. Saṁvuto pātimokkhasmiṁ indriyesu ca pañcasu satī kāyagatā ty-atthu 340.
Guttindriya 63.
Rakkhitindriya 697.
Vijitindriya 250.
Santindriya 144.
Susamāhitindriya 214. 465.
Issā = īrṣyā. Tassā issā na supati 110.
Īti. Ītī ca gaṇḍo ca upaddavo ca 51.
Anītika. Yo me dhammam adesesi sandiṭṭhikaṁ akālikaṁ taṇhakkhayam anītikaṁ 1137.

Īr. Bhagavā hi kāme abhibhuyya iriyati 1097. Passām' ahaṁ devamanussaloke akiñcanaṁ brāhmaṇaṁ iriyamānaṁ 1063. Sammā so loke iriyāno na pihetîdha kassaci 947.

Iriyā = īryā. See -patha. Tesaṁ me nipako iriyaṁ puṭṭho pabrūhi mārisa 1038.

Serin = svairin.

Seritā = svairitā. Viññū naro seritaṁ pekkhamāno 39. 40.

Caus. Khippaṁ giraṁ eraya vaggu vagguṁ 350. Dhammiṁ kathaṁ erayitaṁ khaṇaññū suṇeyya sakkacca subhāsitāni 325.

\+ ud. Caus. Akakkasaṁ viññapaniṁ giraṁ saccaṁ udīraye 632.

\+ abbh-ud = abhyud. Caus. Pasannacitto giram abbhudīrayi 690.

\+ saṁ. Caus. Disā sabbā sameritā 937.

Īs = īç.

Issara = īçvara. Jambusaṇḍassa issavo 552.

Issariyā = aiçvarya. Issariyasmiṁ ṭhāpeti 112.

Īsā = īṣā. Hiri īṣā 77.

Ukkā = ulkā. See -dhāra, -mukha.

Uc.

Oka. See -sārin, okaṁ- see jaha. Okam pahāya aniketasārī 844.

Anoka 966.

Uñcha 977.

Ud. See -agga.

Uttara. Uttara-, Uttarā see -āsañga, -mukha.

Anuttara. Tvan no satthā anuttaro 179. 345. 234. 554. 560. 1003. p. 100. Anuttar' āyaṁ dipadānam uttamo 690. Patto ca sambodhiṁ anuttaraṁ sivāṁ 478. Puññakkhettam anuttaraṁ 486. Dhammacakkaṁ anuttaraṁ 557. Tad anuttaraṁ brahmacariyapariyosānaṁ p. 15. Dhamme ca ye

ariyapavedite ratā anuttarā te vacasā manasā kammanā ca 330.

Uttarin. Atha kho Sabhiyo paribbājako -- Bhagavantaṁ uttariṁ pañhaṁ apucchi p. 93—96. 'Paraman' ti diṭṭhīsu paribbasāno yad uttariṁ kurute jantu loke 'hīnā' ti aññe tato sabbam āha 796.

Uttama. See -attha, -vaṇṇin, -vedanā. Sabbapajānam uttamo 684. 690. Muni pabrūhi me puṭṭho moneyyaṁ uttamaṁ padaṁ 700. Etad ariyānam uttamaṁ 822. Tam me Gotama pabrūhi pucchito uttamaṁ naraṁ 848. Bhāvento maggam uttamaṁ 1130. Brūhi maṅgalaṁ uttamaṁ 258. Etaṁ brāhmaṇaṁ uttamaṁ 655. Subhāsitaṁ uttamam āhu santo 450.

Dipaduttama 83. 995. 998.

Naruttama 1021.

Purisuttama 544.

Puruttama 1012.

Vasuttama 274.

Sabbasattuttama 684.

Sīluttama 898.

Ucca. See -avaca.

Ussa = ucca. Na ussesu vadate muni na samesu na omesu 860. 954.

Uda = uta. See -āhu, -vā. Nirāsaso so uda āsasāno paññāṇavā so uda paññakappī 1090. Na me diṭṭho ito pubbe na-ssuto uda kassaci evaṁvagguvado satthā 955. Na brāhmaṇo no 'mhi na rājaputto na vessāyano uda koci no 'mhi 455.

Ud.

Uda. See -dhi.

Mahodika 319.

Udaka. See -bindu, -maṇika, -rahada. Tasito v' udakaṁ sītaṁ -- turitā pabbatam āruhuṁ 1014. Tato naṁ dukkham anveti nāvaṁ

bhinnam ivôdakaṁ 770. Tato macche pi jānātha udake vārigocare 605. p. 14.

Appodaka = alpodaka. Mamāyite passatha phandamāne macche va appodake khīṇasote 777.

Udi or **udin.**

Ekodi having one and the same course (cfr. ekāyana). See -bhūta, -bhāva 962. (Ct. ekaggacitto paṇḍito). Cfr. Morris in P. T. S. J. 1885. p. 32.

Samudda = samudra. Oghaṁ samuddaṁ atitariya 219. Majjhe yathā samuddassa ūmi no jāyati ṭhito hoti 920.

Odana.

Pakkodana 18.

Udumbara 5.

Uddhana = uddhāna p. 101.

Uddha = ūrdhva. Uddhaṁ-, see -sara. Uddhaṁ adho ca tiriyañ ca 150. Uddhaṁ adho ca tiriyañ câpi majjhe 537. 1055. 1103. Disā catasso vidisā catasso uddham adho, dasa disā imāyo 1122. Vinicchaye ṭhatvā sayaṁ pamāya uddhaṁ so lokasmiṁ vivādaṁ eti 894.

Usūyā, usuyyā (B ussuyā) = asūyā 245.

Usūyaka = as-. Khuddañ ca bālaṁ upasevamāno anāgatatthañ ca usūyakañ ca 318.

Anusuyyaka 325.

Ussuka = uts-. Kiccākiccesu ussukā 298.

Ussukka = autsukya.

Appossukka. Appossukko paraputtesu hutvā 43.

Ūna. See udara.

Ūnaka. Yad ūnakaṁ taṁ sanati 721.

Ūmi = ūrmi 920.

Eṇī. See -jaṁghā.

Eḷa = eḍa. See -mūga.

Eḷaka = eḍaka. See -samāna.

Elambuja 845.
Osadhi = oṣ-.
Osadha = auṣa-. Gāvo no paramā mittā yāsu jāyanti osadhā 296. 1.
Ka, ka-d. See -ariya, -maṇḍalu. Ko sū 'dha taratī oghaṁ, ko 'dha tarati aṇṇavaṁ, appatiṭṭhe anālambe ko gambhīre na sīdati 173. 508. 556. 563. 765. 1024. 1040. 1047. p. 80. Ko attho supitena vo 331. Atho ko carahi jānāti -- muddhaṁ muddhādhipātañ ca tam me akkhāhi devate 990. Kam maggajinaṁ vadanti buddhā 85. 523. 1024. 1040. Sakāyane câpi daḷhaṁ vadāno kam ettha bālo ti paraṁ daheyya 893. Kaṁ so sikkhaṁ samādāya ekodi nipako sato kammāro rajatassêva niddhame malam attano 962. 'Saccan' ti so brāhmaṇo kiṁ vadeyya 'musā' ti vā so vivadetha kena yasmiṁ samaṁ visamañ câpi n' atthi sa kena vādaṁ paṭisaṁyujeyya 843. 902. Ken' assu nivuto loko, ken' assu na-ppakāsati 1032. 1034. Māyañ ca mānañ ca pahāya dhono sa kena gaccheyya, anūpayo so 786. Kiṁpattinam āhu brāhmaṇaṁ samaṇaṁ kena kathañ ca 'nhātako' ti 518. 523. 528. 533. 787. Ko sujjhatī muccati bajjhatī ca, ken' attanā gacchati Brahmalokaṁ 508. Kasmā nu saccāni vadanti nānā pavādiyāse 'kusalā' vadānā 885. Kasmā na ekaṁ samaṇā vadanti 883. Atha kassa câhaṁ bho Gotama imaṁ pāyāsaṁ dammi p. 14. Kassa no santi iñjitā 1040. Āturānaṁ hi kā niddā 331. p. 135. Ky-āssa vyappathayo assu, ky-āss' assu idha gocarā, kāni sīlabbatān' assu pahitattassa bhikkhuno 961. Kimsīlo kiṁsamācāro kāni kammāni bruhayaṁ naro sammānivitth' assa 324.
Na ne koci nivāresi kuladvāresu sabbaso 288. 905. Na brāhmaṇo no 'mhi na rājaputto na vessāyano uda koci no 'mhi 455. Na tesaṁ

koci parihīnapañño 881. Na koci bālo samaṇesu atthi 890. Yo hi koci manussesu gorakkhaṁ upajīvati kassako so na brāhmaṇo 612. Sāruppam attano viditvā na ca bhikkhu hiṁseyya kañci loke 368. 515. 216. 632. 1064. 148. 1023. Sace pi so sallape sāvakena aññena vā kenaci bhikkhunā vā 389. 309. Nâhaṁ bhatako 'smi kassaci 25. 244. 955. Na hi nassati kassaci kammaṁ 666. Sammā so loke iriyāno na pihetîdha kassaci 947. Anejassa vijānato n' atthi kāci nisaṁkhiti 953. Diṭṭhim pi so na pacceti kañci 800. Yassânusayā na santi keci 14—16. 369. Ye kec' ime brāhmaṇā vādasīlā vuddhā câpi brāhmaṇā santi keci 382. 470. 474. 478. 801. 146. 347. 381. 382. 1049. 1044. 1045. 1079. Yā kāci taṇhā ajjhattaṁ tāsaṁ vinayā sadāsato sikkhe 916. Yā kāc' imā sammutiyo puthujjā 897.

Kacci, kacciṁ ɔ: ka-d-cid. Kacci abhiṇhasaṁvāsā nâvajānāsi paṇḍitaṁ 335. 154 etc. 354. Kacc' āhaṁ bho Gotama evaṁ dadanto evaṁ yajanto bahuṁ puññaṁ pasavāmi p. 86. Kacciṁ su te Bhagavā yaññapathe appamattā atāru jātiñ ca jarañ ca mārisa 1045. 1079.

Katama. Sacco nu vādo katamo imesaṁ, sabbe va hîme kusalā vadānā 879. Katamaṁ taṁ upādānaṁ yattha loko vihaññati 170. Katamamhi gāme nigamamhi vā puna katamamhi vā janapade lokanātho 995. Catūhi bhikkhave aṅgehi samannāgatā vācā subhāsitā hoti --, katamehi catūhi p. 78.

Kati loke samaṇā 83. Kati parissayā loke gacchato amataṁ disaṁ 960. Mantesu pāramiṁ brūhi, kati vāceti brāhmaṇo 1018.

Kattha. See -vāsa. Kattha hutaṁ yajamānassa sujjhe 487. Paññā c' eva satī ca

nāmarūpañ ca mārisa -- katth' etaṁ uparujjhati 1036.

Katthaci. Nâtimaññetha katthaci naṁ kañci 148.

Kathaṁ, katha. See -kara, -jīvin, -dassin, -pakāra, -sīla, -sameta. Maggajjhāyī kathaṁ atulyo hoti 85. 90. 170. 183. 185. 190. 359. 419. 508. 513. 518. 523. 528. 533. 781. 787. 838. 873. 915. 999. 1052. 1077. 1110. 1113. 1118. p. 112. 136 etc.

Kathaṁkathā. Kodho mosavajjañ ca kathaṁkathā ca 866. Kathaṁkathā ca yo tiṇṇo 1088. Kathaṁkathaṁ sabbaṁ upātivattā 500. Pamuñca maṁ Sakka kathaṁkathāhi 1063.

Tiṇṇakathaṁkatha 17. 86. 367.

Kathaṁkathin 868. 1064.

Akathaṁkathin 635. 638. 534.

Kahaṁ (= kuhiṁ), = kuha, = kutra. Kahaṁ pana bho Keṇiya etarahi so bhavaṁ Gotamo viharati p. 103.

Ki.

Kiṁ. See -nissita, -pattin, -saṁyojana, -samācāra, -sīla. Kim parābhavato mukham 91. Kim aññatra adassanā 206. Sotānaṁ kiṁ nivāraṇaṁ 1034. 1032. 181. 1108. Kiṁ su bhavissāma ito cutāse 774. Kim ev' idaṁ muttakarīsapuṇṇaṁ 835. Kin te samaṇabhāvena 551. 908. Kiṁ sū asissāmi 970. 681. Kiñ ca dvayataṁ vadetha p. 135. Kiṁ padhānena kāhasi 428. Ki' ssâbhilepanaṁ brūsi 1032. 833. Kiṁ so pare sakkhati tārayetuṁ 319. 433. 671. 843. 897 1138. p. 91. 192. Kiṁ jīvam anupacchasi 432. Kismiṁ loko samuppanno, kismiṁ kubbati santhavaṁ, kissa loko upādāya kismiṁ loko vihaññati 168. 869. 871. 1108. Kissa hetu 1131.

Kiñcana. Yaṁ pubbe taṁ visosehi, pacchā

te mâhu kiñcanaṁ, majjhe ce no gahessasi upasanto carissasi 949. 951. 1122. 1098. 1099. 1104.

Akiñcana. Akiñcano manta carāmi loke 455. Yassa pure ca pacchā ca majjhe ca n' atthi kiñcanaṁ akiñcanaṁ anādānaṁ 645. 620. 1094. 176. 1059. 1091. 1063. Ye ve asattā vicaranti loke akiñcanā kevalino yatattā 490. 501.

Ākiñcañña. See -sambhava. Kosālānaṁ purā rammā agamā Dakkhiṇāpathaṁ ākiñcaññaṁ patthayāno brāhmaṇo mantapāragū 976. 1070. 1071.

Sakiñcana. Na câhaṁ brāhmaṇaṁ brūmi yonijaṁ mattisambhavaṁ, bhovādi nāma so hoti sa ve hoti sakiñcano 620.

Kiñci. Tassā na suṇāmi kiñci pāpaṁ 22. 24. 145. 395. 522. 534. Na tena dhammena sam' atthi kinci 225. Anupādiyāno lokasmiṁ kiñci 915. 922. 1113. Yaṁ kiñci vittam idha vā huraṁ vā 224. 775. p. 136 etc. Yaṁ kiñci manas' icchasi 512. 1030. 917. Sīlabbataṁ vâpi yad atthi kiñci 231.

Kiñc' āpi. Ye ariyasaccāni vibhāvayanti gambhīra paññena sudesitāni kinc' āpi te honti bhusappamattā na te bhavaṁ aṭṭhamaṁ ādiyanti 230. Kiñc' āpi so kammaṁ karoti pāpakaṁ kāyena vācā uda cetasā vā abhabbo so tassa paṭicchadāya 232. Kiñc āpi te tattha yathā caranti nâtariṁsu jātijaran ti brūmi 1080. Kiñc' āpi bho Gotama mahā bhikhusaṁgho - - ahaṁ ca brāhmaṇesu abippasanno adhivāsetu me bhavaṁ Gotamo svatanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghena p. 100. Kiñc' āpi me bhante Bhagavā saddhāyiko paccayiko atha kho pāpicchā va Sāriputta-Moggallānā pāpikānaṁ icchānaṁ vasagatā p. 121.

Kīvat = kiyat. Uccāvacesu sayanesu kīvanto tattha bheravā 959.

Kīva = kiyat. Kīva dīghaṁ nu kho bhante Padume niraye āyuppamāṇaṁ p. 123.

Ku. Kum-, see magga.

Kuto. See -ja, -nidāna, -bhaya. Na puttaṁ iccheyya kuto sahāyaṁ 35. 919. Kuto samuṭṭhāya mano vitakkā kumārakā dhaṁkaṁ iv' ossajanti 271. Kuto pahūtā kalahā vivādā -- kuto pahūtā te, tad iṁgha brūhi 862. 866 etc. Kuto nu dukkhāya sadā gatā ime ye keci lokasmi anekarūpā 1049.

Kudācanaṁ. Sikhī yathā nīlagīvo vihañgano haṁsassa nôpeti javaṁ kudācanaṁ 221.

Kuvaṁ, kva-. Kiṁ sū asissāmi kuvaṁ vā asissaṁ, dukkhaṁ vata settha, kuv' ajja sessaṁ 970.

Kvaci. Yo yobbane na upanibajjhate kvaci 218. Tato adinnaṁ parivajjayeyya kiñci kvaci sāvako bujjhamāno 395. Yassa n' atthi upamā kvaci 1137.

Kuhiṁ. Kuhiṁ bhikkhu gamissati 411. Kuhiṁ kumāro, aham api daṭṭhukāmo 685.

Kuhiñci. Hitvāna piyañ ca appiyañ ca anupādāya anissito huhiñci 363. Yesaṁ taṇhā n' atthi kuhiñci loke 496. 783. 786. 794. 1048. Tasmā munī n' atthi khilo kuhiñci 780. 920. 929. Sa kena vedheyya kuhiñci jappe 902. Kuhiñci bhavañ ca nâbhijappeyya 923.

Ko. See -vida.

Kakkasa = karkaça.

Akakkasa 632.

Kakkassa = kārkaçya. See -mucchā.

Kaccha = kaxa.

Vīṇākacchā. Tassa sokaparetassa vīṇākacchā abhassatha 449.

Kaccha. Kacche rūḷhatiṇe caranti gāvo 20.
Kañcana = kā-. See -taca.
Kaṭṭha = kāṣṭha. Kaṭṭhā have jāyati jātavedo 462. App-ekacce kaṭṭhāni phāḷenti p. 101.
Kaṇṇa = karṇa. See -gūthaka, sota. Kaṇṇehi 608.
Kaṇha = kṛṣṇa. See -abhijātika, -sukka. Esā Namuci te senā kaṇhassâbhippahāraṇī 439. Yad āvilattaṁ manaso vijaññā 'Kaṇhassa pakkho' ti vinodayeyya 967.
Kat = kṛt.
Katta.
Sallakatta = çalyakarta = çalyakarttar. Sallakatto anuttaro 560. 562.
Katth. Santo ca bhikkhu abhinibbutatto iti 'han ti sīlesu akatthamāno 783.
Katthitar. Na ca katthitā siyā bhikkhu 930.
\+ vi.
Avikatthin 850.
Kath. Kathaṁ viggāhikaṁ na kathayeyya 930.
Kathā. See -ujja, -pariyosāna. Sammodanīyaṁ kathaṁ sārāṇīyaṁ vītisāretvā p. 86. 92. 103. 113. v. 419. Dhammiṁ kathaṁ erayitaṁ khaṇaññū suṇeyya sakkacca subhāsitāni 325. Kathaṁ na viggayha janena kayirā 844. Yutto kathāyaṁ parisāya majjhe pasaṁsaṁ icchaṁ vinighāti hoti 826. Virato kathāhi 1070.
Antarākathā. Atha kho Vāseṭṭha-Bhāradvājānaṁ - - ayam antarākathā udapādi p. 112.
Antarantarākathā. Yadā câhaṁ bhosamaṇena Gotamena saddhiṁ manteyyaṁ mā me bhonto antarantarākathaṁ opātetha p. 103.
Gāmakathā. Gāmakathāya āvaraye sotaṁ 922.

Chinnakatha. Ghāsesanaṁ chinnakatho na vācam payutam bhaṇe 711.

Sākacchā = *saṁ-kath-yā. Abhidhāna 120.

Dhammasākacchā 266.

Kand = krand.

+ pa. Tato ca devā pitaro Indo asurarakkhasā 'adhammo' iti pakkanduṁ yaṁ satthaṁ nipatī gave 310.

Kap = krap, kṛp.

Kapaṇa. Saṁkappehi pareto yo kapaṇo viya jhāyati 818.

Kapalla = kapāla.

Sāmantakapalla. Sabbasamā hi samantakapallā 672.

Kapp = kalp, klṛp. Na āmagandho mama kappati 241. Caus. Na kappayanti na purekkharonti 'accantasuddhîti' na te vadanti 794. 803. Suddhā suddhehi saṁvāsaṁ kappayavho patissatā 283. Diṭṭhim pi lokasmiṁ na kappayeyya ñāṇena vā sīlavatena vâpi 799. Tato yaññam akappayuṁ 295. Devatānaṁ yaññaṁ akappayiṁsu puthū idhaloke 458. 1043.

Kappa. See -atīta, -jaha. Saññaṁ tividhaṁ panujja paṁkaṁ kappan n' eti 535. 521. 860. Na brāhmaṇo kappam upeti saṁkhaṁ 911. Kappāni viceyya kevalāni saṁsāraṁ dubhayaṁ cutūpapātaṁ 517.

Kevalakappa. Kevalakappaṁ Jetavanaṁ obhāsetvā p. 17. 45. 122.

Khaggavisāṇakappa. Eko care khaggavisāṇakappo 35.

Hetukappa. Yassa vanathajā na santi keci vinibandhāya bhavāya hetukappā 16.

Kappin.

Paññakappin. Paññāṇavā so uda paññakappī 1090.

Kappiya. Sa pannabhāro muni vippayutto

na kappiyo n' ūparato na patthiyo 914. Devamanussesu kappiyesu kappan n' eti 521.

Akappiya. Kappaṁ n' eti akappiyo 860.

\+ pa. Takkañ ca diṭṭhīsu pakappayitvā saccaṁ musā ti dvayadhammaṁ āhu 886.

Pakappita. Dhonassa hī n' atthi kuhiñci loke pakappitā diṭṭhi bhavābhavesu 786. Tass' īdha diṭṭhe va sute mute vā pakappitā n' atthi aṇū pi saññā 802. Samaññā h' esā lokasmiṁ nāmagottaṁ pakappitaṁ sammuccā samudāgataṁ tattha tattha pakappitaṁ 648. 910. Pakappitā saṁkhatā yassa dhammā purakkhatā santi avīvadātā 784. Vinicchayā yāni pakappitāni te ve munī brūsi anuggahāya 838. Patthayamānassa hi jappitāni saṁvedhitaṁ câpi pakapitesu 902.

Pakappana 945.

\+ vi. Puṭṭho anekarūpehi nâtumānaṁ vikappayan tiṭṭhe 918. Tam eva dassiṁ vivaṭaṁ carantaṁ ken' īdhalokasmi vikappayeyya 793. 802.

Vikappita.

Suvikappita. Haṁsā va paggayha saṇiṁ nikūjā bindussarena suvikappitena 350. Yassa vitakkā vidhūpitā ajjhattaṁ suvikappitā asesā 7.

\+ saṁ.

Saṁkappa. See -yattā. Vasiṁ karitvā saṁkappaṁ 444. Kacci iṭṭhe aniṭṭhe ca saṁkapp' assa vasīkatā 154. Saṁkappehi pareto yo Kapaṇo viya jhāyati 818.

Pāpasaṁkappa 280.

Kam. Kāmaṁ kāmayamānassa tassa ce taṁ samijjhati addhā pītimano hoti laddhā macco yad icchati. Tassa ce kāmayānassa chandajātassa jantuno te kāmā parihāyanti sallaviddho va ruppati 766—67.

Kanta. Iṭṭhā kantā manāpā ca 759.

Bālakanta. Etaṁ apuññāyatanaṁ vivajjaye ummādanaṁ mohanaṁ bālakantaṁ 399.

Kāma. See -kāmin, -kāra, -guṇa, -cāgin, -chanda, -bhava. Kāmaṁ kāmayamānassa 766. Kāmaṁ bahuṁ passatu appakaṁ vā 909. Evaṁ munī santivādo agiddho kāme ca loke ca anūpalitto 845. Kāmā hi citrā madhurā manoramā virūparūpena mathenti cittaṁ 50. Kāmā te paṭhamā senā 436. 767. Kāmā hi loke na hi suppahāyā 772. Yasmiṁ kāmā na vasanti 1088. Hitvāna kāmāni yathodhikāni 60. Tasmā jantu sadāsato kāmāni parivajjaye 771. Nikkhamma gharā panujja kāme kathaṁ bhikkhu sammā so loke paribbajeyya 359. Na kāme abhipatthayaṁ 423. Tassa mêvaṁ viharato pattass' uttamavedanaṁ kāme nâpekkhate cittaṁ 435. Ye kāme hitvā agihā caranti 464. 467. 497. 639. 704. 1070. Yo kāme parivajjeti 768. Yo 'dha kāme accatari 948. Kāme abhibhuyya 1097. Yo kāme anugijjhati 769. Nibbijjha sabbaso kāme 940. Ime va kāme purime va jappaṁ 773. 1046. Yan nūnâhaṁ hīnāyâvattitvā kāme paribhuñjeyyaṁ p. 91. Vippamutto ca kāmehi 483. 844. Kāmānaṁ vasam upāgamuṁ 315. Na so rajjati kāmesu 161. 1071. 361. Kāmesu anapekhinaṁ 166. 857. Ye idha kāmesu asaññatā janā 243. Rāgaṁ vinayetha mānusesu dibbesu kāmesu câpi bhikkhu 361. Yo na lippati kāmesu 625. Kāmesu giddhā 774. 1039. 1098. Rittassa munino carato kāmesu anapekhino oghatiṇṇassa pihayanti kāmesu gathitā pajā 823. Kāmesu brāhmacariyavā 1041. Kāmesv-ādīnavaṁ disvā 424.

Akāma 1096. Akāmassa 445.

Atthakāmin. Utrastaṁ dukkhitaṁ disvā devatā atthakāminī 986.

Kāmakāma. Na kāmakāmā alikaṁ bhaṇanti 239.

Akāmakāmin. Sutvān' āhaṁ vīraṁ akāmakāmiṁ 1096.

Daṭṭhukāma 685.

Dhammakāma 92.

Nikkāma 1131.

Nikkāmin 228.

Nivattitukāma p. 80.

Pasaṁsakāma 825.

Puthukāma 769.

Yaṭṭhukāma 461.

Vādakāma 825.

Kamyā = kāmyā.

Lābhakamyā na sikkhati 854. 929.

Kamyatā = kāmyatā.

Kiñcikkhakamyatā 121.

+ abhi.

Abhikkanta = abhikānta. See -dassāvi, -vaṇṇa. Abhikkantaṁ bho Gotama, abhikkhantaṁ bho Gotama p. 15. 25. 55. 85. 90. 98. 121.

+ ni. Aññaya sabbāni nivesanāni anikāmayaṁ aññataram pi tesaṁ 210.

Kaṁkh = kāñx. Nibbijjha imaṁ parañ ca lokaṁ kālaṁ kaṁkhati 516. Dvisu mahāpurisalakkhaṇesu kaṁkhati p. 103.

Kaṁkhita. Yaṁ me kaṁkhitaṁ aññāsi 540.

Kaṁkhā = kāñxā. Yā me kaṁkhā pure āsi tam me vyākāsi cakkhumā 541. Na mêttha kaṁkhā 1149. Vineyya kaṁkhaṁ 58. Vinayassu mayī kaṁkhaṁ 559. 1025.

Akaṁkha 477. 1059.

Vitiṇṇakaṁkha 514.

Avitiṇṇakaṁkha 318. 320. 249.

Kaṁkhin. Kaṁkhī vecikicchi āga-

maṁ 510. Pañhān' antakaro Satthā kaṁkhīnaṁ paṭijānataṁ 1148.

Kaṁkhāyati.

Kaṁkhāyita. Mā no kaṁkhāyitaṁ ahu 1021.

+ abhi. Vāc' abhikaṁkhāmi mahesi tuyhaṁ 1061. 353. Pañhe pucchituṁ abhikaṁkhamāno 510. Nānājanā janapadehi saṅgatā tava vīra vākyaṁ abhikaṁkhamānā 1102.

+ ā. Api ca tvaṁ āvuso puccha yad ākaṁkhasi p. 32. Yo kho aññatitthiyapubbo imasmiṁ dhammavinaye ākaṁkhati pabbajjaṁ ākaṁkhati upasampadaṁ p. 99. Ākaṁkhantā p. 99. Ākaṁkhāmānā sotthānaṁ 258. Puññaṁ ākaṁkhamānānaṁ saṁgho ve yajatam mukhaṁ 569.

+ paṭi. **Pāṭikaṁkha** = pratikāñxya. Evaṁ sammādvayatānupassino kho bhikkhuno appamattassa -- dvinnaṁ phalānaṁ aññataraṁ phalaṁ pāṭikaṁkhaṁ: diṭṭhe va dhamme aññā sati vā upādisese anāgāmitā p. 135. 144.

Kam = kraṁ. Taṁ passatha sabbadhi vippamuttaṁ dibbe pathe kamamānaṁ mahesiṁ 176.

+ ati. Tena kho pana samayena Kharo ca yakkho Sūcilomo ca yakkho Bhagavato avidūre atikkamanti p. 47. Parassa dāraṁ nâtikkameyya 396. Sabbamohaṁ atikkanto 160. 593. Atikkamma bhavaṁ 361.

+ sam-ati. Upadhī te samatikkantā 546.

+ anu. Jaṁghāvihāram anucaṁkamamāno p. 101. Atha kho Vāseṭṭha-Bhāradvājānaṁ māṇavānaṁ jaṁghāvihāraṁ anucaṁkamamānānaṁ anuvicaramānānaṁ ayam antarakathā udapādi p. 112.

Anukkama.

Sahanukkama 622.

\+ apa. Aladdhā tattha assādaṁ vāyas' etto apakkami 448.
\+ abhi. Abhikkantāya rattiyā p. 17. 45. 122.
\+ ava, o. Eso adhammo daṇḍānaṁ okkanto purāṇo ahū 312.
\+ vo (ɔ: vy-ava or vy-apa). Saccā avokkamma muni thale tiṭṭhati brāhmaṇo 946.
\+ upa.

Upakkama. Na hi so upakkamo atthi yena jātā na miyyare 575. Seyyathâpi bhikkhu vīsatikhāriko kosalako tilavāho tato puriso vassasatassa vassasatassa accayena ekamekaṁ tilaṁ uddhareyya khippataraṁ kho so bhikkhu vīsatikhāriko kosalako tilavāho iminā upakkamena parikkhayaṁ pariyādānaṁ gaccheyya na tv-eva eko abbudo nirayo p. 123.

\+ ni.

Nikkama.

Daḷhanikkama 68.

Saccanikkama 542.

\+ nis. 'Nikkhama samaṇā' ti, 'sādh' āvuso' ti Bhagavā nikkhami p. 31. Na khv-āhaṁ taṁ āvuso nikkhamissāmi p. 32. Saddhāya gharā nikkhamma dukkhass' antakaro bhava 337. 359. 414. Purā Kapilavatthumhā nikkhanto lokanāyako 991.

Nekkhamma = (*naiṣkramya). Kāmesv-ādīnavaṁ disvā nekkhammaṁ daṭṭhu khemato padhānāya gamissāmi 424.

\+ abhi-nis. Kāsāyavattho abhinikkhamitvā eko care khaggavisāṇakappo 64.
\+ pa. Atha kho Sabhiyo paribbājako yena Rājāgahaṁ tena cārikaṁ pakkāmi p. 92. 108. 122. Jaṭājinadharā sabbe pakkāmuṁ uttarāmukhā 1010.

Acirapakkanta p. 122.

\+ paṭi. Piṇḍañ ca bhikkhu samayena laddhā eko paṭikkamma raho nisīde 388.

\+ parā. Viriyaṁ parakkamma daḷhaṁ kareyya 966.

Parakkama = parākrama.

Daḷhaparakkama 293.

\+ vi-parā. Tam maṁ padhānapahitattaṁ nadiṁ Nerañjaram pati vipa͵rakkamma jhāyantaṁ yogakkhemassa pattiyā Namucī karuṇaṁ vācaṁ bhāsamāno upāgami 425.

\+ upa-saṁ. Yena Kasibhāradvājassa brāhmaṇassa kammanto ten' upasaṁkami p. 12. 14. 17. 21. 31. 45. 47. 61. 66. 80. 86. 92. 100. 101. 107. 121. Yena Bhagavā ten' upa͵saṁkamiṁsu p. 50. 113. Upasaṁkamissāma p. 112. Upasaṁkamitvā p. 12. 14. 17. 31. 45. 47. 50. 61. 66. 80. 86. 90. 92. 100. 101. 107. 112. 113 etc. Upasaṁkamma 166. 418. 460. 980. 986.

Kamaṇḍalu. P. 80.

Kamp. Phuṭṭassa lokadhammehi cittaṁ yassa na kampati 268.

Kapi. Te uggahāyanti nirassajanti kapîva sākhaṁ pamuñcaṁ gahāya 791.

\+ anu. Mitte suhajje ȧnukȧmpamāno hāpeti atthaṁ paṭibadhhacitto 37. 378. 695.

Anukampin.

Bahujanahitānukampin 693.

\+ sam-pa.

Asampakampiya. Yath' indakhīlo paṭhaviṁ sito siyā catubbhi vātehi asampakampiyo tathūpamaṁ sappurisaṁ vadāmi 229.

\+ vi. Tīsu vidhāsu avi͵kampamāno 'samo visesîti' na tassa hoti 842. Taṁ ānisaṁsaṁ pabrūmi pucchito avikampitaṁ 952.

Kambala.

Paṇḍukambala. Disvā jaṭī Kaṇhasirivhayo isi suvaṇṇanekkhaṁ viya paṇḍukambale 689.

Kar = kṛ. Kāyagutto vacāgutto āhāre udare yato saccaṁ karomi niddānaṁ 78. Yaṁ kiñci manas' icchasi tassa tass' eva pañhassa ahaṁ

antaṁ karomi te 512. Abhūtavādī nirayaṁ upeti yo vâpi katvā na karomîti câha 661. Yo saññatatto na karoti pāpaṁ 216. Kiñcâpi so kammaṁ karoti pāpakaṁ 232. Āyuṁ na karoti kiñci loke 522. Yo ve avidvā upadhiṁ karoti 728. Ñāṇe pi so nissayaṁ no karoti 800. Narādhamā ye 'dha karonti kibbisaṁ 246. Madā hi pāpāni karonti bālā karonti c' aññe pi jane pamatte 399. Kismiṁ kubbati santhavaṁ 168. Sabbattha munī anissito na piyaṁ kubbati no pi appiyaṁ 811. Āsaṁ na kubbanti kuhiñci loke 794. Asant' assa piyā honti sante na kurute piyaṁ 94. Paraman ti diṭṭhīsu paribbasāno yad uttarim kurute jantu loke hīnā ti aññe tato sabbam āha 796. Atha satthāni kurute paravādehi codito 819. Rūpesu disvā vibhavaṁ bhavañ ca vinicchayaṁ kurute jantu loke 867. Hitvāna sabbāni vinicchayāni na medhakaṁ kurute jantu loke 894. Yaṁ te karaṇīyaṁ taṁ karohi p. 32. Tena h' ātappaṁ karohi 1062. Mettaṁ karotha mānusiyā pajāya 223. Kayira c' enaṁ vicakkhaṇo 583. Tasmā pajānaṁ upadhiṁ na kayirā 728. Annānaṁ - - na sannidhiṁ kayirā 924. Sampajāno saṭhāni na kayirā 931. Ekacariyaṁ daḷhaṁ kayirā 821. Kathaṁ na viggayha janena kayirā 844. Ussadaṁ bhikkhu na kareyya kuhiñci 920. Paridevaṁ bhikkhu na kareyya 923. Upavādaṁ bhikkhu na kareyya kuhiñci 929. Viriyaṁ parakkamma daḷhaṁ kareyya 966. Theyyaṁ na kareyya 967. Rūpe snehaṁ na kubbaye 943. Yena me kāyaveyyāvaṭikaṁ kareyyātha p. 101. Samānabhāvaṁ kubbetha gāme akkuṭṭhavanditaṁ 702. Tato hiriñ ca saddhañ ca bhiyyo kubbetha māmako 719. Na tena mānaṁ kubbetha 917.

Akarontaṁ bhāsamānaṁ parijānanti paṇḍitā

254. Gāme akubbaṁ muni santhavāni 844. Pubbāsave hitvā nave akubbaṁ 913. Bhavesu āsattim akubbamāno 777. 778. 897. Jīvaṁ puññāni kāhasi 427. Kiṁ padhānena kāhasi 428. Tato samaggā nipakā dukkhass' antaṁ karissatha 283. Aggāḷave kālam akāsi bhikkhu 343. Māyaṁ mānam atho pi lobhakodhaṁ pariyantam akāsi nāmarūpaṁ 537. Atha kho Kokāliyo bhikkhu ten' evâbādhena kālam akāsi p. 122. Etesu taṇhaṁ mā kāsi 339. Bhavābhavāya mā kāsi taṇhaṁ 1068. Sakaṁ sakaṁ diṭṭhim akaṁsu saccaṁ 882. Yo katvā pāpakaṁ kammaṁ 127. 661. Attānaṁ upamaṁ katvā 705. Katvā ca naṁ padakkhiṇaṁ 1010. Ekaṁsaṁ ajinaṁ katvā 1027. p. 61. Chadanaṁ katvāna subbatānaṁ 89. Etādisāni katvāna 269. Vasiṁ karitvā saṁkappam 444. Pāpāni karitvā 674. Vittiṁ karitvā 680. Ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā p. 97.

Kata. See -avakāsa, -kicca, -ñutā, -puññatā. 'Nigrodhakappo' iti tassa nāmaṁ tayā kataṁ 344. Yaṁ - - taṁ me idaṁ samaṇena Gotamena okāsakammaṁ kataṁ p. 92. Kataṁ karaṇīyaṁ p. 15. Pajjena katena attanā parinibbānagato 514. Yathâpi kumbhakārassa katā mattikabhājanā sabbe bhedanapariyantā 577.

Kālakata p. 122. 123. v. 586. 590. 807.

Dukkata. See -kārin.

Māyākata 328.

Vinaḷīkata 542.

Sukata 240. 300. 304.

Kara.

Antakara. Dukkhass' antakaro bhava 337. Tes' (pañhānaṁ) antakaro bhavāhi puṭṭho 510. Pañhān' antakaro Satthā 1148. Dukkhass' antakarā atārayī maṁ 539.

Jātimaraṇassa pāragā dukkhass' antakarā bhavāmase 32.

Kathaṁkara. Kathaṁkaro sāvako sādhu hoti 376.

Kiccakara. Tasmā idha jīvitasese kiccakaro siyā naro na ca majje 676.

Titthakara p. 90. 91.

Dukkara 429. 701.

Pajjotakara 349.

Pabhaṁkara. Sakyaputto pabhaṁkaro 991. 1136.

Pāpakara 674.

Yathākara. Gahaṭṭhavattaṁ pana vo vadāmi yathākaro sāvako sādhu hoti 393.

Sukara. Taṁ na sukaraṁ saṁkhātuṁ p. 123.

Kāra.

Andhakāra. Nivutānaṁ tamo hoti andhakāro apassataṁ 763. Andhakāre vā telapajjotaṁ dhāreyya p. 15.

Kāmakāra. Na kāmakāro hi puthujjanānaṁ 351.

Kumbhakāra 577.

Saṁkheyyakāra. Saṁkheyyakāro ca tathāgatānaṁ 351.

Kāraka.

Sāsanakāraka 445.

Kārin.

Kibbisakārin = kilviṣa- 665. 666. 671. 672. 676.

Tathākārin. Yathāvādī tathākārī ahū Buddhassa sāvako 357.

Dukkatakārin 664.

Patirūpakārin 187.

Karaṇa.

Gabbhakaraṇa 927.

Pāmujjakaraṇa 256.

Vasalakaraṇa p. 21.
Karaṇīya 143. p. 15. 32.
Kāraṇa. See -attha.
Nikkāraṇa. Nikkāraṇā dullabhā ajja mittā 75.
Kattar = kartar or kartṛ.
Paṭisenikattar. Vide infra.
Kamman, kamma = karman. See -anta, -nibandhana, -vipāka. Na hi nassati kassaci kammaṁ 666. 537. Yo katvā pāpakaṁ kammaṁ 127. 232. 899. 900. Kammanā vasalo hoti kammanā hoti brāhmaṇo 136. 164. 596. 599. 650. etc. 330. 365. 846. Anavajjāni kammāni 263. 324. Yo ve ṭhitatto tasaraṁ va ujjuṁ jigucchatī kammehi pāpakehi 215. Te ca pāpesu kammesu abhiṇhaṁ upadissare 140.
Okāsakamma. Yaṁ vatâhaṁ aññesu samaṇabrāhmaṇesu okāsamattam pi nâlatthaṁ taṁ me idaṁ samaṇena Gotamena okāsakammaṁ kataṁ p. 92.
Nihīnakamma. Ubho pi te pecca samā bhavanti nihīnakammā manujā parattha 661.
Pāpakamma. Pabbajitvāna kāyena pāpakammaṁ vivajjayi 407.
Yathākamma. See -upaga.
Kammāra = karmāra. See -putta. Kammāro rajatassêva niddhame malam attano 962.
Kiriyā = kriyā.
Antakiriyā. Yaṁ Buddho bhāsatī vācaṁ khemaṁ nibbānapattiyā dukkhass' antakiriyāya sa ve vācānam uttamā 454. Abbhabbā te antakiriyāya te ve jātijarūpagā 725. 727.
Kālakiriyā. Mamañ ce āyu naciram idhâvaseso, ath' antarā me bhavissati kālakiriyā 694.

Kicca = kṛtya. See -kara.

Appakicca = alpa-kṛtyā 144.

Katakicca 1105.

Kiccākicca. See -pahīna. Kiccākiccesu ussukā 298.

Kukkucca, kukkucciya = kaukṛtya. See -vūpasanta. Virame kukkuccaṁ 925. Kukkucciy' ūpachinde 972. Kukkuccānaṁ nivāraṇaṁ 1106.

Akukkucca. Akkodhano asantāsī avikatthī akukkuco 850.

\+ aṭṭhi. Tad aṭṭhikatvāna (Ct. suṇitvā) nisamma dhīro 317.

\+ anu. Sikhī yathā nīlagīvo vihaṅgamo haṁsassa nôpeti javaṁ kudācanaṁ evaṁ gihī nânukaroti bhikkhuno munino vivittassa vanamhi jhāyato 221.

\+ alaṁ. Khiddaṁ ratiṁ kāmasukhañ ca loke analaṁkaritvā anapekkhamāno 59.

\+ sam-alaṁ. Nariyo ca samalaṁkatā 299. 304.

\+ vy-ava, vo?

Vokāra = *vyavakāra? Paccattaṁ sasarīresu manussesv-etaṁ na vijjati, vokārañ ca manussesu samaññāya pavuccati 611.

\+ nir-aṁ = nirā. Jātivādaṁ niraṁkatvā kāmānaṁ vasam upāgamuṁ 315. Kālen̄a gacche garunaṁ sakāsaṁ thambhaṁ niraṁkatvā nivātavuttī 326.

\+ vy-ā, viyā. Anupubbaṁ anudhammaṁ vyākaromi te 511. Yo te - - ime pañhe puṭṭho vyākaroti p. 90. v. 1116. Puṭṭho me Bhagavā vyākarohi 513. 510. Taṁ vyākarohi Bhagavā 1025. Tam me munī sādhu viyākarohi 1052, 1075. Tesaṁ tuvaṁ sādhu viyākarohi 1102. Pañhaṁ taṁ samaṇa pucchissāmi, sace me na vyākarissasi cittaṁ vā te khipissāmi - - p. 32. 48. Kiṁ pana me samaṇo Gotamo ime pañhe

puṭṭho vyākarissati p. 91. 113. v. 993. Yā me kaṁkhā pure āsi taṁ me vyākāsi cakkhumā 541. 1116. p. 205. Tesaṁ Buddho viyākāsi pañhe puṭṭho yathātathaṁ 1127. Ye me pubbe viyākaṁsu huraṁ Gotamasāsanaṁ 1084. 1135.

Viyākata. Sutvā pañhe viyākate 1023.

Viyākāra. Disvāna aṇuto aṇuṁ rājino ca viyākāraṁ 299.

Veyyākaraṇa = vaiyā-. Tena kho pana samayena Selo brāhmaṇo Āpaṇe paṭivasati tiṇṇaṁ vedānaṁ pāragū sanighaṇḍuketubhānaṁ sākkharappabhedānaṁ itihāsapañcamānaṁ padako veyyāk'araṇo p. 101. Pañhānaṁ veyyākaraṇe tosesi brāhmaṇe muni 1127. Imasmiṁ kho pana veyyākaraṇasmiṁ bhaññamāne saṭṭhimattānam bhikkhūnaṁ anupādāya āsavehi cittāni vimucciṁsu p. 145. Padak' asmā veyyākaraṇā jappe ācariyasādisā 595.

Sampannaveyyākaraṇaṁ tava-y-idaṁ samujjupaññassa samuggahītaṁ 352.

\+ āvi = āviṣ. Caturo samaṇā, na pañcam' atthi, te te āvikaromi sakkhipuṭṭho 84. Atha me āvikarohi maggadūsiṁ 85. Parisāsu no āvikarohi Kappaṁ 349.

\+ ni. Na paro paraṁ nikubbetha 148.

Nikati = nikṛti 242.

\+ pa. Ananvayaṁ piyaṁ vācaṁ yo mittesu pakubbati akarontaṁ bhāsamānaṁ parijānanti paṇḍitā 254. Sayaṁ samattāni pakubbamāno yathā hi jāneyya tathā vadeyya 781. Attañjaho nêdha pakubbamāno 790.

Pakata. Yaṁ tesaṁ pakataṁ āsi dvārabhattaṁ upaṭṭhitaṁ saddhāpakataṁ esānaṁ dātave tad amaññisuṁ 286.

Saddhāpakata 286.

Pakāra.

Kathappakāra = katham-prakāra. Pucchāmi taṁ Kassapa etam atthaṁ: kathappakāro tava āmagandho 241.

\+ pañjalī = prāñjali. Brāhmaṇā tisatā ime yācanti pañjalīkatā 566. Bhikkhavo tisatā ime tiṭṭhanti pañjalīkatā 573.

\+ paṭiseni = *pratiçreṇi. Sutvā rusito bahuṁ vacaṁ samaṇānaṁ puthuvacanānaṁ pharusena ne na pativajjā, na hi santo paṭisenikaronti 932.

Paṭisenikattar = *pratiçreṇikartṛ. Te tvaṁ vadassu: na hi te 'dha atthi vādamhi jāte paṭisenikattā (Ct. paṭilomakārako) 832.

\+ pari.

Parikkhāra = pariṣkāra. Yathā āpo ca paṭhavī ca hiraññaṁ dhanadhāniyaṁ evaṁ gāvo manussānaṁ, parikkhāro so hi pāṇinaṁ 307.

\+ pātu = prādus. So pūjito tasmiṁ pasannacitto bahussuto pātukaroti dhammaṁ 316. Asampāyantā kopañ ca dosañ ca appaccayañ ca pātukaronti p. 90. Ye te bhavanti arahanto sammāsambuddhā te sake vaṇṇe bhaññamāne attānaṁ pātukaronti p. 104.

\+ puras, pure. Na kappayanti na purekkharonti accantasuddhîti na te vadanti 794. 803. Pakappitaṁ diṭṭhi purekkharāno 910. Kāmehi ritto apurekkharāno kathaṁ na viggayha janena kayirā 844. Paññaṁ purakkhatvā kalyāṇapīti vikkhambhaye tāni parissayāni 969.

Purakkhata, purekkhata. Subhato naṁ maññatī bālo avijjāya purakkhato 199. 277. Pakappitā saṁkhatā yassa dhammā purakkhatā santi avīvadātā yad attanī passati ānisaṁsaṁ taṁ nissito kuppa paticcasantiṁ 784. Vītataṇho purā bhedā pubbamantam anissito vemajjhe n' ūpasaṁkheyyo tassa n' atthi purekkhathaṁ 849. Yena vajju puthujjanā

atho samaṇabrāhmaṇā taṁ tassa apurekkhataṁ, tasmā vādesu n' ejati 859.

Nāgasaṁghapurakkhata 421.

Bhikkhusaṁghapurakkhata 1015.

+ bahula. Niddaṁ na bahulīkareyya 926.

+ manas. Tena hi brāhmaṇa suṇābi, sādhukaṁ manasikarohi, bhāsissāmi p. 21. 51.

+ vasa = vaça. Sabbāmitte vasīkatvā modāmi akutobhayo 561. Kacci iṭṭhe aniṭṭhe ca saṁkapp' assa vasīkatā 154.

+ vi-piṭṭha = vipṛṣṭha. Vipiṭṭhikatvā pesunāni kodhaṁ kadariyaṁ jaheyya bhikkhu 362. Vipiṭṭhikatvāna sukhaṁ dukkhañ ca 67.

+ viseni = *viçreṇi? Visenikatvā pana ye caranti diṭṭhīhi diṭṭhiṁ avirujjhamānā (Ct. kilesasenaṁ vināsetvā) 833. Visenikatvā anighā nirāsā caranti ye te 'munayo' ti brūmi 1078.

+ sacchi = (sāxin), sāxa. Tad anuttaraṁ brahmacariyapariyosānaṁ diṭṭhe va dhamme sayaṁ abhiññā sacchikatv|ā upasampajja vihāsi p. 15. 100.

Sacchikiriyā = sāxātkriyā.

Nibkānasacchikiriyā 267.

+ sat. Atho pi sakkacca suṇantu bhāsitaṁ 222. 325. 679.

Sakkāra 438.

+ saṁ. Pakappitā saṁkhatā yassa dhammā purakkhatā santi avīvadātā 784. Baddhā hi bhisī susaṁkhatā 21. Sālīnam annaṁ paribhuñjamāno sakuntamaṁsehi susaṁkhatehi 241.

Saṁkhāra. See -kusala, -paccaya, -samatha. Saṁkhāre uparundhiya anejo anupādāno sato bhikkhu paribbaje 751. Saṁkhārānaṁ tveva asesavirāganirodhā n' atthi dukkhassa sambhavo p. 137. Saṁkhārānaṁ nirodhena n' atthi dukkhassa sambhavo 731.

+ abhi-saṁ. Abhisaṁkharitvā kuhako bheravaṁ so akittayi 984. Atha Bhagavā tathārūpaṁ iddhā-

bhisaṁkhāraṁ abhisaṁkhāsi yathā addasa Selo brāhmaṇo Bhagavato kosohitaṁ vatthaguyhaṁ p. 103.

Abhisaṁkhāra.

Iddhābhisaṁkhārā p. 103.

+ ni-saṁ.

Nisaṁkhiti = nisaṁskṛti. Anejassa vijānāto n' atthi kāci nisaṁkhi'ti 953.

Karuṇa, -ṇā. Namucī karuṇaṁ vācaṁ bhāsamāno upāgami 426. Mettaṁ upekhaṁ karuṇaṁ vimuttiṁ āsevamāno 73.

Nikkaruṇa 244.

Karuṇāyati. Anusāsa brahme karuṇāyamāno vivekadhammaṁ yam ahaṁ vijaññaṁ 1065.

Kaḷīra = karīra.

Vaṁsakaḷīra. Vaṁso visālo va yathā visatto puttesu dāresu ca yā apekhā, vaṁsākaḷīro va asajjamāno eko care khaggavisāṇakappo 38.

Kalaha. See -abhirata 862. 863.

Kaḷāya = kalāya. See -mattī.

Kali. Appamatto ayaṁ kali yo akkhesu dhanaparājayo, ayam eva mahattaro kali yo Sugatesu manaṁ padosaye 659. Mukkhadugga vibhūta-m-anariya bhūnahu pāpaka dukkatakāri purisanta kalī avajāta mā bahubhāṇ' idha, nerayiko si 664. Yo nindiyaṁ pasaṁsati taṁ vā nindati yo pasaṁsiyo vicināti mukhena so kaliṁ, kalinā tena sukhaṁ na vindati 658.

Kalya. See -rūpa.

Akalya. Disvāna Sakye isi-m-avoca akalye 692.

Kaḷyāṇa. See -dassana, -pīti. Mitte bhajassu kalyāṇe 338.

Ādikalyāṇa p. 100.

Evaṁkalyāṇa p. 100. 112.

Pāriyosānakalyāṇa p. 100.
Majjhekalyāṇa p. 100.

Kasambu (from ka + samb?). Kasambuṁ apakassatha 281.

Kas, kass = kṛṣ. Ahaṁ kho samaṇa kasāmi ca vapāmi ca p. 12. Kassako bhavaṁ yaṁ hi bhavaṁ Gotamo amataphalaṁ kasiṁ kasati p. 13. Tvam pi samaṇa kasassu ca vapassu ca kasitvā ca vapitvā ca bhuñjassu p. 12. Etaṁ kasiṁ kasitvāna sabbadukkhā pamuccati v. 80.

Kaṭṭha = kṛṣṭa. Evaṁ esā kasī kaṭṭhā 80.
Kasī = kṛṣi. 80. 76.
Kassaka = kṛṣaka. 76. 612. 651.
Kāsu = karṣū.
Aṅgārakāsu 396.

+ apa. Kasambuṁ apakassatha 281.
+ vi-upa.

Vūpakaṭṭha. Acirūpasampanno kho panâyasmā Bhāradvājo eko vūpakaṭṭho appamatto ātāpī pahitatto viharanto p. 15. 108.

Kaṁs = karṣ, kṛṣ.
+ sam-ut. Yo c' attānaṁ samukkaṁse pare ca avajānati 438. 132.

Kasāva = kaṣāya. See -mucchā.
Kāsāya = kāṣāya. See -vattha, -vāsin.

Kāka 448. 201.
Kākola. See -gaṇa.

Kāca.
Akāca = vimala 476.

Kānana 1134.

Kāraṇḍava 281.

Kāla. See -ñū, -kata, -kiriyā. Kālo bho Gotama, niṭṭhitaṁ bhattaṁ p. 107. Bhagavato Kālaṁ ārocāpesi p. 107. Nibbijjha imaṁ parañ ca lokaṁ kālaṁ kaṁkhati bhāvito sa danto 516. Aggālave kālam akāsi bhikkhu 343. Atha

kho Kokāliyo bhikkhu ten' evâbādhenà kālam akāsi p. 122. Kālena gacche garunaṁ sakāsaṁ 326. Kālena so pavise pātarāsaṁ 387. Kālena tamhi havyaṁ pavecche 463. Kālena so sammā dhammaṁ parivīmaṁsamāno 975. 265. 266. Mettaṁ upekhaṁ karuṇaṁ vimuttiṁ āsevamāno muditañ ca kāle 73. Gāmañ ca piṇḍāya careyya kāle 386. Annañ ca laddhā vasanañ ca kāle mattaṁ so jaññā idha tosanatthaṁ 971.

Akāla. See -cārin.

Akālika. Svākkhātaṁ brahmacariyaṁ sandiṭṭhikaṁ akālikaṁ yattha amoghā pabbajjā appamattassa sikkhato 567.

Akalla = akālya. Akalla‿maṁ brāhmaṇa pucchasi gottapañhaṁ 456.

Bhattakāla 130.

Yaññakāla 458. 482.

Vappakāla p. 12.

Vikāla. See -bhojana 386. Na ve vikāle vicareyya bhikkhu, gāmañ ca piṇḍāya careyya kāle, akālacāriṁ hi sajanti saṅgā 386.

Kās = kāç.

Kāsa.

Sakāsa. Kālena gacche garunaṁ sakāsaṁ 326.

\+ ava, o.

Okāsa. See -kamman, -matta.

Katāvakāsa. katokāsa. Sambuddhena katokāso nisīditvāna pañjali Ajito paṭhamaṁ pañhaṁ tattha pucchi Tathāgataṁ 1031. 1030.

\+ abhi-ava.

Abbhokāsa = abhyavakāça, 'Sambādho 'yaṁ gharāvāso rajassâyatanaṁ' iti 'abbhokāso ca pabbajjā' iti disvāna pabbaji 406. Tena kho

pana samayena Bhagavā - - abbhokāse nisinno hoti p. 135.

\+ ā.

Ākāsa. Anusāsa brahme karuṇāyamāno vivekadhammaṁ yam ahaṁ vijaññaṁ yathâhaṁ ākāso va avyāpajjamāno idh' eva santo asito careyyaṁ 1065. Ākāsaṁ na sito siyā 944. (Ct. taṇhan nissito na bhaveyya, taṇhā hi rūpādīnāṁ ākāsanato ākāso ti vuccati).

\+ pa. Ken' assu nivuto loko, ken' assu na-ppakāsati 1032. Caus. Sātthaṁ savyañjanaṁ kevalaparipuṇṇaṁ parisuddhaṁ brahmacariyaṁ pakāseti p. 100. Lakkhaṇānaṁ pavicayaṁ Bāvarissa naruttama taṇhacchida pakāsehi 1021. Citrāhi gāthāhi muni-ppakāsayi 251. Sabbaṁ tuvaṁ ñāṇam avecca dhammaṁ pakāsesi satte anukampamāno 378. Evam evaṁ bhotā Gotamena anekapariyāyena dhammo pakāsito p. 15. v. 401. 135. 714.

Kiccha = kṛcchra. Kicchā vatâyaṁ idha vutti yaṁ jano passati kibbisakārī 676.

Kasira = kṛcchra. Animittam anaññātaṁ maccānaṁ idha jīvitaṁ kasirañ ca parittañ ca 574.

Kit = cit. Caus. Cf. Westergaard's Radīces.

\+ ni.

Niketa. See -sārin. Niketā jāyate rajo 207.

Aniketa 207.

Niketin. Kosalesu niketino 422.

Kit. Des.

Tikicchā = cikitsā. Tikicchaṁ māmako na seveyya 927.

Kitt = kṝt. (Cf. Dhātumañjūsā and Westergaard's Radīces). Pabbajjaṁ kittayissāmi 405. 935. 1053. 1066. 1132. Yaṁ taṁ apucchiṁha akittayī no 875. 921. 984.

Kittita.

Sukittita 1057.

Kitti = kīrti. See -sadda. Yaso kittī ca yā pubbe hāyat' evâpi tassa sā 817. Kathaṁ su kittiṁ pappoti 185.

Kipillika = pipīlika 602.

Kibbisa = kilviṣa. See -kārin. Narādhamā ye 'dha karonti kibbisaṁ 246.

Kimi = kṛmi 201.

Kir = kṝ.

Karīsa = karīṣa. See -puṇṇa.

\+ ā. Rajam ākirasi ahitāya 665.

Ākiṇṇa. See -lakkhaṇa.

\+ vi.

Vikiraṇa, -ī. Itthisoṇḍiṁ vikiraṇiṁ purisaṁ vâpi tādisaṁ issariyasmiṁ ṭhāpeti 112.

Kul (Cfr. Westergaard's Radices).

Kula. See -dvāra. Tamhā kulā pabbajito 423. p. 99. 112. Kule kule appaṭibaddhacitto 65. Khattiye jāyate kule 114. Kulesu ananugiddho 144. Na munī gāmam āgamma kulesu sahasā care 711.

Ajjhāyakula 140.

Nīcakula. Nâyaṁ nīcakulā-m-iva 411.

Nīcākulīna. Mā jātiṁ puccha, caranañ ca puccha, kaṭṭhā have jāyati jātavedo, nīcākulīno pi munī dhitīmā ājāniyo hoti hirīnisedho 462.

\+ ā.

Ākula.

Anākulā kammantā 262.

Kira = kila. Esa sutvā pasīdāmi vaco te isisattama, amoghaṁ kira me puṭṭhaṁ, na maṁ vañcesi brāhmaṇo 356. No ce kira diṭṭhiyā na sutiyā na ñāṇena sīlabbatenâpi visuddhim āha 840.

Kilid = klid. Yañ ñan disataṁ adhiseti tattha kilijjati samphusamāno 671.

Kilis, kis = kliç.

Kilesa. No ce hi jātu puriso kilese vāto yathā abbhaghanaṁ vihāne 348.

\+ upa.

Upakkilesa. Pahāya pañcâvaraṇāni cetaso upakkilese vyapanujja sabbe 66.

\+ pari. Athâpi methune yutto mando va parikissati 820.

\+ saṁ.

Saṁkilesa. Saṁkilesaṁ na jānāti maggaṁ nirayagāminaṁ 277.

Kisa = kṛça. Kiso tvam asi dubbaṇṇo, santike maraṇaṁ tava 426. 585. Eṇijaṁghaṁ kisaṁ dhīraṁ appāhāraṁ alolupaṁ muniṁ vanasmiṁ jhāyantaṁ ehi passāma Gotamaṁ 165.

Kī = krī. Na brāhmaṇā aññam agamuṁ na pi bhariyaṁ kiṇiṁsu te 290.

Kaya = kraya. See -vikkaya.

\+ vi.

Vikkaya = vikraya. Kayavikkaye na tiṭṭheyya 929.

Kīṭa 602.

Kīḷ = krīḍ.

Khiḍḍā = krīḍā 41. 59. 926.

Kujj = kuñc, kruñc, kuñj? cfr. nikuñcita.

\+ ud. Seyyathâpi bho Gotama nikkujjitaṁ vā uk-
\+ ni. kujjeyya paṭicchannaṁ vā vivareyya mūlhassa vā maggaṁ ācikkheyya p. 15.

Kujja?

Ajjhenakujja. Pāṇātipāto vadachedabandhanaṁ theyyaṁ musāvādo nikatī vañcanāni ca ajjhenakujjam paradārasevanā 242. (Ct. niratthakānatthakajanakaganthapariyāpuṇanaṁ).

Kuṭi. Channā kuṭi, āhito gini 18. Vivaṭā kuṭi, nibbuto gini 19.

Bhakuṭi = bhrakuṭi. Bhakuṭiṁ vinayitvāna pañjalikā namassatha pūjetha annapānena 485.

Kuṭhārī. Purisassa hi jātassa kuṭhārī jāyate mukhe yāya chindati attānam bālo dubbhāsitam bhaṇaṁ 657.

Kuṇapa. See -paripūra.

Kudh = krudh.

Kodha = krodha. See -atimāna. Kodho mosavajjañ ca kathaṁkathā ca ete pi dhammā dvayam eva sante 868. 866. 245. Yo uppatitam vineti kodhaṁ visaṭaṁ sappavisaṁ va osadhehi 1. 362. 928.

Paṇunnakodha 469.

Lobhakodha 537.

Kodhana 116.

Akkodhana 19. 850. 941. 624.

Kunta, kuntha. See -kipillika.

Kup. Nindāya so kuppati randhamesi 826. Lābhakamyā na sikkhati, alābhe na ca kuppati 854.

Kuppa. See -paṭicca.

Kopa. Asampāyantā kopañ ca dosañ ca appaccayañ ca pātukaronti p. 90. Yass' antarato na santi kopā 6.

Akopa. Samitāvino vītarāgā akopā yesaṁ gati n' atthi idha vippahāya 499.

\+ saṁ.

Asaṁkuppa. Asaṁhīraṁ asaṁkuppaṁ yassa n' atthi upamā kvaci addhā gamissāmi 1149.

Kubbanaka = kubra or kuvana. Dijo yathā kubbanakaṁ pahāya bahupphalaṁ kānanaṁ āvaseyya 1134.

Kumāra. See -brahmacariya. Kuhiṁ kumāro, aham api daṭṭhukāmo 685. 693. Kumāraṁ 686. 687. No ce kumāre bhavissati antarāyo 691. 692.

Kumāraka.

Sukhumāla 298.

Kumbha, -ī. See -upama, -kāra, -dūhana. Atha lo-

hamayaṁ pana kumbhiṁ agginisamaṁ jalitaṁ pavisanti 670.

Kulala = kurara 675.

Brahmakosa 525.

Kucchi — kuxi.

Kus — kuç.

Kosa = koça. See -ohita, -bandhana. Kosāni viceyya kevalāni dibbaṁ mānusakañ ca brāhmakosaṁ 525.

Kus — kruç.

+ ā. **Akkuṭṭha.** See -vandita. Yo 'vandati man' ti na uṇṇameyya akkuṭṭho pi na sandhiyetha bhikkhu 366.

Akkosa. Akkosaṁ vadhabandhañ ca aduṭṭho yo titikkhati 623.

+ upa. **Upakkuṭṭha.**

Anupakkuṭṭho jātivādena p. 112.

+ paṭi. Idaṁ paṭikkosam akevalī so 878.

Kusala = kuçala. See -anuesin. Tatr' ūpayaññū kusalo mutīmā 321. Sabbakosamūlabandhanā pamutto kusalo tādi pavuccate tathattā 525. Yo idha caraṇesu pattipatto kusalo sabbadā ajāni dhammaṁ 536. Evam pi dhīro sappañño paṇḍito kusalo naro khippam uppatitaṁ sokaṁ vāto tūlaṁ va dhaṁsaye 591. Yen' eva bālo ti paraṁ dahāti tenâtumānaṁ kusalo ti câha, sayam attanā so kusalo vadāno aññaṁ vimāneti 888. Kusalo sabbadhammānaṁ sato bhikkhu paribbaje 1039. Kaṁ khettajinaṁ vadanti buddhā, kusalaṁ kena, kathañ ca paṇḍito ti 523. Vācaṁ pamuñce kusalaṁ nâtivelaṁ 973. Sukhañ ca kusalaṁ pucchi 981. Alatthaṁ yad idaṁ sādhu nâlatthaṁ kusalām iti, ubhayen' eva so tādī rukkhaṁ va upanivattati 712. Ye te bhikkhave kusalā dhammā ariyā niyyānikā sambodhagāmino tesaṁ vo bhikkhave kusalānaṁ dhammānaṁ ariyānaṁ niyyānikānaṁ sambodha-

gāmīnaṁ kā upanisā savanāya p. 135. Yo attano sīlavatāni jantu anānupuṭṭho ca paresa pāvā anariyadhammaṁ kusalā tam āhu yo ātumānaṁ sayam eva pāvā 782. 783. 798. 830. 878. 881. 909. 1078. 825. 876. 879. 885. 898.

Akusala. Evam pi viggayha vivādiyanti 'bālo paro akusalo' ti câhu 879. 887. Yassânusayā na santi keci mūlā akusalā samūhatāse 14. 369.

Atthakusala. Karaṇīyam atthakusalena yantaṁ santaṁ padaṁ abhisamecca 143.

Saṁkhāranirodhañāṇakusalā 372.

Sukusala. See -

Kuh.

Kuha.

Akuha 957.

Nikkuha 56.

Kuhaka 984. 987.

Akuhaka 852.

Kuhana 328.

Kūj.

+ ni. Khippaṁ giram eraya vaggu vagguṁ, haṁsā va paggayha saṇiṁ nikūja bindussarena suvikappitena 350.

Kūṭa.

Ayomayakūṭa. Jālena ca onahiyānā tattha hananti ayomayakūṭehi 669.

Kūṭa.

Vohārakūṭa. Ye pāpasīlā iṇaghā ca sūcakā vohārakūṭā idha pāṭirūpakā 246.

Kūpa.

Gūthakūpa 279.

Kūla.

Godhāvarīkūla 977.

Keṭubha = kaiṭabha. Tena kho pana samayena Selo brāhmaṇo Āpaṇe paṭivasati tiṇṇaṁ vedānaṁ pāragū sanighaṇḍukeṭubhānaṁ sākkha-

rappabhedānaṁ itihāsapañcamānaṁ padako veyyākaraṇo lokāyatamahāpurisalakkhaṇesu anavayo tīṇi māṇavakasatāni mante vāceti p. 101. Lakkhaṇe Itihāse ca s a n i g h a ṇ ḍ u s a k e ṭ u b h e — pañca satāni vāceti — sadhamme pāramiṁ gato 1020.

Kevala. See -kappa, -paripuṇṇa. Gahaṭṭhavattaṁ pana vo vadāmi yathākaro sāvako sādhu hoti, na h' eso labbhā sapariggahena phassetu yo k e v a l o bhikkhudhammo 393. K e v a l a m pi nalāṭamaṇḍalaṁ jivhāya chādesi p. 104. Rūpā saddā rasā gandhā phassā dhammā ca k e v a l ā iṭṭhā kantā mānāpā ca yāvat' atthîti vuccati 759. Kappāni viceyya k e v a l ā n i 517. 524. 525. 529.

Kevalin. Bāhetvā sabbapāpakāni vimalo sādhusamāhito ṭhitatto saṁsāram aticca k e v a l ī so asito tādi pavuccate brahmā 519. Aññena ca k e v a l i|n a ṁ mahesiṁ khīṇāsavaṁ kukkucavūpasantaṁ annena pānena upaṭṭhahassu 82. Tevijjānaṁ yad akkhātaṁ tatra k e v a l i n o 'smase 595. Ye ve asattā vicaranti loke akiñcanā kevalino yatattā kālena tesu havyaṁ pavecche 490.

Akevalin. Idaṁ paṭikkosam a k e v a l ī so 878. Aññaṁ ito y' ābhivadanti dhammaṁ aparaddhā suddhim a k e v a l ī n o 891.

Kesa — keça 608.

Nivuttakesa 456.

Koṭi. See -sata. Te gaṇitā vidūhi tilavāhā ye Padume niraye upanītā, nahutāni hi k o ṭ i y o pañca bhavanti dvādasa koṭisatāni pun' aññā 677.

Kola. P. 122.

Kolaṭṭhi = kaulatthī? p. 122.

Kosala = Koçala.

Kosalaka p. 123.

Kha = xa, xi.

Antalikkha = antarixa. Yānîdha bhūtāni samāgatāni bhummāni vā antalikkhe 222. Anekasākhañ ca sahassamaṇḍalaṁ chattaṁ marū dhārayuṁ antalikkhe 688.

Khattiya = xatriya. Sutvāna dūtavacanaṁ bhaddayānena khattiyo taramānarūpo niyyāsi 417. 418. 420. Āgañchuṁ tass' upaṭṭhānaṁ khattiyā brāhmaṇā bahū 138. 314. 315. 458. 553. 1043. Appabhogo mahātaṇho khattiye jāyate kule 114.

Khi = xi.

Khetta = xetra. See -jina, -bandhana, -vatthu. Khettaṁ hi taṁ puññapekhassa hoti 82. Khettaṁ vatthuṁ hiraññaṁ vā -- yo naro anugijjhati 769. 858. Khettāni viceyya kevalāni 524.

Puññakhetta 486.

Brahmakhetta 524.

Khema. See -dassin. Phuṭṭhassa lokadhammehi cittaṁ yassa na kampati asokaṁ virajaṁ khemaṁ, etaṁ maṅgalam uttamaṁ 268. Yaṁ Buddho bhāsatī vācaṁ khemaṁ nibbānapattiyā dukkhass' antakiriyāya sā ve vācānam uttamā 454. Virato so viyārambhā Khemaṁ passati sabbadhi 953. Etam pi disvā na vivādiyetha khem' ābhipassaṁ avivādabhūmiṁ 896. Nekkhammaṁ daṭṭhu khemato 414. 1098.

Yogakkhema 425.

Khemin. Sukhino vā khemino hontu sabbe sattā bhavantu sukhitattā 145.

Khan, khaṇ. Uddhanāni khaṇanti p. 101. Addasā kho Selo brāhmaṇo Keṇiyassamiye jaṭile appekacce uddhanāni khaṇante p. 101.

\+ ni. Khīlā nikhātā asampavedhī 28.

\+ pali = pari. Mūlam pi tesaṁ palikhañña tiṭṭhe 968.

Kha.

Kiñcikkha = kiñcit + kha. Yo ve kiñcikkhakamyatā panthasmiṁ vajataṁ janaṁ hantvā kiñcikkham ādeti taṁ - - 121. Asataṁ yo 'dha pabrūti mohena paligunṭhito kiñcikkhaṁ nijigiṁsāno taṁ - - 131. (Cfr. E. Müller's Paligrammar p. 35).

Dukkha = duṣkha. See -antagū, -upanīta, upasama, -khaya, -nirodha-, -panudana, -pahīna, -vepakka, -samudaya, -sammata. Snehanvayaṁ dukkham idaṁ pahoti 36. Dukkham ettha bhiyyo 61. 584. 586. Nâññamaññassa dukkhaṁ iccheyya 148. Kathaṁ su dukkhaṁ acceti 183. 184. Sa ve tādisako bhikkhu pecca dukkhaṁ nigacchati 278. 742. Dukkhaṁ pariññāya sakhettavatthuṁ 473. Dukkhaṁ mando paraloke attani passati kibbisakārī 666. Ye dukkhaṁ na-ppajānanti 724. Yo ve avidvā upadhiṁ karoti punappunaṁ dukkham upeti mando 728. Sukhaṁ vā yadi vā dukkhaṁ 738. 739. 873. 67. Tato naṁ dukkham anveti 770. 1033. Diṭṭhena ce suddhi narassa hoti ñāṇena vā so pajahâti dukkhaṁ 789. 1056. 1057. Idaṁ dukkhaṁ p. 135 etc. Dukkhaṁ vata settha 970. Tañ ca dukkhena saññutaṁ 574. Kuto nu dukkhāya sadā gatā ime ye keci lokasmi anekarūpā 1049. Kathaṁ dukkhā pamuccati 170. Yaṁ pare sukhato āhu tad ariyā āhu dukkhato 762. Antagū si pāragū dukkhassa 539. Yo dukkhassa pajānāti idh' eva khayam attano 626. 724. 728. 742. 1050. Dukkhass' antakarā bhavāmase 32. 283. 337. 454. 539. Upadhīnidānā pabhavanti dukkhā 728. Yāva dukkhā nirayā idha vuttā tattha pi tāva ciraṁ vasitabbaṁ 678.

Adukkha. See -asukha.

Taṇhādukkha 741.

Nirayadukkha 531.

Sabbadukkha. See -pahīna. 80.

Dukkhita. Tassa taṁ vacanaṁ sutvā Bāvarī dukkhito ahu 984. 986.

Sukha. See -da, -sammata. Vipiṭṭhikatvāna sukhaṁ dukhañ ca 67. Dhammo sucinno sukham āvahāti 181. 182. 256. 323. 439. 658. 738. 761. 873. 981. 592. Sukham editth' ayaṁ pajā 298. Yaṁ pare sukhato āhu tadariyā āhu dukkhato 762. Ayaṁ hi dhammo nipuṇo sukho ca 383.

Asukha. Sukhaṁ vā yadi vā dukkhaṁ adukkhamasukhaṁ sahā 738.

Kāmasukha 59.

Sukhatā.

Hitasukhatāya jāto 683.

Sukhita. See -attan. Sukhito Bāvarī hotu 1029.

Sukhin. Sukhino vā khemino hontu sabbe sattā bhavantu sukhitattā 145.

Sokhya = saukhya. Parittam ettha sokhyaṁ 61.

Khand = skand.

+ pa. **Pakkhandin** = praskandin. 89.

Khandh = skandh.

Khandha. See -ja.

Sañjātakhandha. Nāgo va yūthāni vivajjayitvā sañjātakhandho padumī uḷāro yathābhirantaṁ viharaṁ araññe 53.

Kham = xam.

Chamā = xamā. Mañce chamāyaṁ va sayetha santhate 401.

Khanti = xānti. See -bala. Khantī ca sovacassatā samaṇānañ ca dassanaṁ 266. Khantiñ câpi avaṇṇayuṁ 292. 294. Diṭṭhe sute khantiṁ akubbamāno 897. Nave khantiṁ na kubbaye 944. Iṁgha aññe pi pucchassu puthū

samaṇabrāhmaṇe yadi saccā damā cāgā khantyā bhiyyo 'dha vijjati 189.

Khambh = skambh.

\+ vi. Paññaṁ purakkhatvā kalyāṇapīti vikkhambhaye tāni parissayāni 969.

Khar = xar.

Akkhara = axara. See -nissita, -pabheda.

Catuvīsatakkhara. Taṁ Sāvittiṁ pucchāmi tipadaṁ catuvīsatakkharaṁ 457.

Saññakkhara (?). See -nissita.

Khara. See -ajina.

Khalu. Assosi kho Keṇiyo jaṭilo: samaṇo khalu bho Gotamo Sakyaputto Sakyakulā pabbajito Aṅguttarāpesu cārikaṁ caramāno p. 99.

Kho. Prākrit khu, cfr. Pischel Hem's Gramm. I p. 71. See atha kho. Tena kho pana samayena p. 12. Addasā kho, ahaṁ kho, aham pi kho, na kho pana p. 12 etc. Alattha kho. aññataro ca kho p. 15. Ekamantaṁ ṭhitā kho p. 17. Evam bho ti kho p. 21. Sandissanti nu kho p. 50. Na khv-āhaṁ p. 21. Esa khv-assa v. 819.

Khā = khyā.

\+ ā. Etaṁ lokassa niyyānaṁ akkhātaṁ vo yathātatthaṁ etaṁ vo aham akkhāmi 172. Paramaṁ paraman ti yo 'dha ñatvā akkhāti vibhajati idh' eva dhammaṁ 87. Jātiṁ c' akkhāhi pucchito 421. 988. 990. 1085. 1092. Akkhāhi me Bhagavā dakkhiṇeyye 489. Etha māṇavā akkhissaṁ 997. Icc-etam attham Bhagavā punappunaṁ akkhāsi 251. Akkhāsi me Bhagavā dakkhiṇeyye 504. Yathā addakkhi tathā akkhāsi 1131. Pasaṁsito vā pana tattha hoti akkhāya vādam parisāya majjhe 829.

Akkhāta. Etaṁ lokassa niyyānaṁ akkhātaṁ vo yathātathaṁ 172. 276. 718. Tevijjānaṁ yad akkhātaṁ tatra kevalino 'smase 595.

Svākkhāta 567.

Desid. Parittapaññassa me bhūripañña ācikkha dhammaṁ 1097. 1120. Mūḷhassa vā maggaṁ ācikkheyya p. 15.

Akkhātar. Akkhā[t]āraṁ pavattāraṁ sabbadhammāna pāraguṁ 167.

\+ vi-ā. Tesaṁ vo 'haṁ vyakkhissaṁ anupubbaṁ yathātathaṁ jātivibhaṅgaṁ pāṇānaṁ 600.

Viyākhyāta 1000.

Desid. Muṇiṁ ahaṁ Sakka yathā vijaññam tam me viyācikkha samantacakkhu 1090.

\+ saṁ. **Saṁkhāya** vatthūni pamāya bījaṁ sineham assa nânuppavecche 209. Saṁkhāya lokasmiṁ parovarāni 1048. Ārogyaṁ samma-d-aññāya āsavānaṁ parikkhayā saṁkhāya sevī dhammaṭṭho saṁkhaṁ nôpeti vedagū 749. Kāmesu brahmacariyavā vītataṇho sadāsato saṁkhāya nibbuto bhikkhu tassa no santi iñjitā 1041. Dīghaṁ kho bhikkhu Padume niraye āyuppamānaṁ, taṁ na sukaraṁ saṁkhātuṁ p. 123. Piṇḍaṁ vihāraṁ sayanāsanañ ca āpañ ca saṁghāṭirajūpavāhanaṁ sutvāna dhammaṁ Sugatena desitaṁ saṁkhāya seve varapaññasāvako 391.

Saṁkhāta. See -dhamma.

Saṁkheyya = saṅkhyeyya. See -kāra.

Saṁkhā = saṅkhyā. Sa ve munī jātikkhayantadassī takkaṁ pahāya na upeti saṁkhaṁ 209. Accī yathā vātavegena khitto atthaṁ paleti na upeti saṁkhaṁ evaṁ munī nāmakāyā vimutto atthaṁ paleti na upeti saṁkhaṁ 1074. Na brāhmaṇo kappam upeti saṁkhaṁ 911. Saṁkhaṁ nôpeti vedagū 749.

Papañcasaṁkhā. Saññānidānā hi papañcasa[ṁ]khā 874. Mūlaṁ papañcasaṁkhāya 'mantā asmîti' sabbam uparundhe 916.

\+ upa-saṁ. **Upasaṁkheyya.** Vītataṇho purā bhedā

pubbamantam anissito vemajjhe n' ūpasaṁkheyyo tassa n' atthi purekkhataṁ 849.

Khād. Khādanti naṁ supāṇā ca 201. 675.

Khādaniya p. 107. v. 924.

Khādā.

Rājakhādā 831.

Khārī.

Vīsatikhārika p. 123.

Khi, khī = xi. Khīyamāna 434.

Khīṇa. See -āsava, -punabbhava, -bījā, -sota. Khiṇā jāti p. 15. Khīṇaṁ purāṇaṁ, navaṁ natthisambhavaṁ 235.

Āsavakhīṇa 370.

Kheyya.

Akkheyya. Nāman evâvasissati akkheyyaṁ petassa jantuno 808.

Khaya. See -atīta, -dassin. Yo dukkhassa pajānāti idh' eva khayam attano 626. Khayaṁ virāgaṁ amataṁ paṇītaṁ yad ajjhagā Sakyamunī samāhito 225.

Upadhikkhaya 992.

Upādānakkhaya 743. 475.

Jātikkhaya 517. 647. 743.

Taṇhakkhaya 70. 1070. 1137. 211.

Dukkhakkhaya 732.

Saṁyojanakkhaya 736.

Sabbadhammakkhaya 992.

+ pari. **Parikkhīṇa.**

Kāmabhavaparikkhīṇa 639.

Nāndībhavaparikkhīṇa 175. 637.

Parikkhaya. Iminā upakkamena parikkhayaṁ pariyādānaṁ gaccheyya p. 123. Sabbūpadhīnaṁ parikkhayā no sammā so loke paribbajeyya 374. 749.

Jarāmaccuparikkhayā 1094.

+ saṁ.

Saṁkhaya.

Jīvitasaṁkhaya. Asantasaṁ jīvitasaṁkhayamhi 74.

Khip = xip. Na khv-āhan taṁ passāmi — yo me cittaṁ vā khipeyya hadayaṁ vā phāleyya p. 32. Sace me na vyākarissasi cittaṁ vā te khipissāmi hadayaṁ vā te phālessāmi p. 32.

Khitta 662. 1074.

Akkhitta p. 112.

Khippa = xipra. Khippaṁ giraṁ eraya vaggu vagguṁ 350. Khippaṁ pattaṁ apūresi 413. 591. 998. Dhunātha me saṁsayaṁ khippa marisā 682. Khippataraṁ kho so bhikkhu -- iminā upakkamena parikkhayaṁ pariyādānaṁ gaccheyya p. 123.

\+ ava, o. **Okkhitta.** See -cakkhu.

\+ ud. **Ukkhitta.** See -paligha.

\+ ni. Appasaddā bhonto āgacchantu pade padaṁ nikkhipantā p. 103.

\+ pa. Atha kho so pāyāso udake pakhitto ciccitāyati p. 14.

Khila = kīla. Vadanti ve duṭṭhamanâpi eke atho pi ve saccamanā vadanti, vādañ ca jātaṁ muni no upeti, tasmā munī n' atthi khilo kuhiñci 780. Cudito vacībhi satimâbhinande, sabrahmacārīsu khilaṁ pabhinde 973.

Akhila. Yo attanâttānaṁ nânupassati samāhito ujjugato ṭhitatto sa ve akhilo akaṁkho Tathāgato 477. Tiṇṇo ca pāram akhilo akaṁkho 1059. Esa bhiyyo pasīdāmi sutvāna munino vaco, vivattacchaddo Sambuddho akhilo paṭibhānavā 1147. Namo te muni monapathesu pattipatta, akhila ādiccabandhu sorato si 540. Saṅgā pamuttaṁ akhilaṁ anāsavaṁ taṁ vâpi dhīrā muniṁ vedayanti 212.

Vigatakhila 19.

Khīra = xīra.

Duddhakhīra 18.

Khīla = kīla. Khīlā nikhātā asampavedhī 28.

Indakhīla = Indrakīla 229.

Khud = xudh. Khup-, see pipāsā.

Khudā = xudhā. Sītañ ca uṇhañ ca khudaṁ pipāsaṁ - - abhisambhavitvā 52. Ātamkaphassena khudāya phuṭṭho sītaṁ accuṇhaṁ adhivāsayeyya 966.

Khud? = xud.

Khudda = xudra. Na ca khuddaṁ samācare kiñci yena viññū pare upavadeyyuṁ 145. Khuddañ ca bālaṁ upasevamāno 318.

Khuddaka. Catuppade pi jānātha khuddake ca mahallake 603.

Culla, cūla, cūḷa = xulla. See -viyūha.

Khura = xura. See -dhārā.

Khela, kheḷa = kheṭa 196.

Gajj = garj.

+ abhi. Sūro yathā rājakhādāya puṭṭho abhigajjam eti paṭisūram icchaṁ 831.

Gaṇ. Te gaṇitā vidūhi tilavāhā ye Padume niraye upanītā 677.

Gaṇa. See -ācariya, -āyuta, -vassikā.

Kākolagaṇa 675.

Tidasagaṇa 679 (Ct. tettiṁsa).

Gaṇin. Ayam pi samaṇo Gotamo saṁghī c' eva gaṇī ca gaṇācariyo ca ñāto yasassī titthakaro sādhusammato bahujanassa p. 91. Na me diṭṭho ito pubbe na-ssuto uda kassaci evaṁvagguvado satthā Tusitā gaṇi-m-āgato 955. Tam Buddhaṁ asitaṁ tādiṁ akuhañ gaṇim āgataṁ bahunnam idha baddhānaṁ atthi pañhena āgamaṁ 957. Ye te samaṇabrāhmaṇā saṁghino gaṇino gaṇācariyā ñātā p. 90.

Paccekagaṇin 1009.

Gaṇḍa 51.

Gath, ganth = grath, granth. Kathaṁ mittāni ganthati 185. Kāmesu gathitā pajā 823. Ādānaganthaṁ gathitaṁ visajja āsaṁ na kubbanti kuhiñci loke 794. Yāni loke gathitāni 940. Te tattha mante ganthetvā Okkākuṁ tad' upāgamuṁ 302. 306.

Gantha = grantha. Taṁ vâpi ganthaṁ kusalā vadanti yaṁ nissito passati hīnam aññaṁ 798. Ye keci ganthā idha mohamaggā aññāṇapakkhā vicikicchaṭhānā Tathāgataṁ patvā na te bhavanti 347. Saññāvirattassa na santi ganthā 847. Ganthā tassa na vijjanti 857. Visajja ganthāni munîdha loke 912.

Ādānagantha 794.

Chinnagantha 219.

Nigaṇṭha = nirgrantha. Ye kec' ime titthiyā vādasīlā ājīvikā vā yadi vā nigaṇṭhā paññāya taṁ nâtitaranti sabbe ṭhito vajantaṁ viya sīghagāmiṁ 381.

Gandha. Mālaṁ na dhāre na ca gandham ācare 401. Rūpā ca saddā ca gandhā phassā ca ye sammadayanti satte 387. 759. Rūpesu saddesu atho rasesu gandhesu phassesu sahetha rāgaṁ 974.

Āmagandha 240 etc.

Nirāmagandha 251. 252. 717.

Duggandha 205.

Gandhabba = gandharva. See -mānusa.

Gaḷa = gaḍa.

Gabh, gah = grabh, grah. Yaṁ pubbe taṁ visosehi, pacchā te mâhu kiñcanaṁ, majjhe ce no gahessasi upasanto carissasi 949. Saññaṁ ca diṭṭhiñ ca ye aggahesuṁ te ghaṭṭayantā vicaranti loke 847. Kapîva sākhaṁ pamuñcaṁ gahāya 791. Pādesu va gahetvā Pāragañgāya khipissāmi p. 32. 80. Jivhaṁ baḷisena

gahetvā 673. 679. Tā visāṇe gahetvāna rājā satthena ghātayi 309.

Gabbha = garbha. See -karaṇa, -seyya. Vinipātaṁ samāpanno gabbhā gabbhaṁ tamā tamaṁ sa ve tādisako bhikkhu pecca dukkhaṁ nigacchati 278.

Gaha = gṛha. See -ṭṭha, -pati.

Giha = gṛha.

Agiha = agṛha. Saṁghāṭivāsī agiho carāmi nivuttakeso abhinibbutatto alippamāno idha mānavehi 456. Pucchām' aham bho Gotamaṁ vadaññuṁ kāsāyavāsim agihaṁ carantaṁ 487. Ye kāme hitvā agihā caranti 464. 497.

Gihin = gṛhin. Sikhī yathā nīlagīvo vihaṅgamo haṁsassa nôpeti javaṁ kudācanaṁ evaṁ gihī nânukaroti bhikkhuno munino vivittassa vanamhi jhāyato 221. 220. Dhammena mātāpitaro bhareyya, payojaye dhammikaṁ so vaṇijjaṁ, etaṁ gihī vattayaṁ appamatto Sayampabhe nāma upeti deve 404.

Geha = gṛhā. See -nissita.

Ghara. See -āvāsa, -esin. Atho gahaṭṭhā gharam āvasantā 43. Saddhāya gharā nikkhamma dukkhass' antakaro bhava 337. 359. Sa jappatī patthayatîdha suddhiṁ satthā va hīno pavasaṁ gharamhā 899.

Gahaṇa = grahaṇa.

Rāhugahaṇa. Cando va Rāhugahaṇā pamuttā 465.

Saṁsuddhagahaṇa.

Saṁsuddhagahaṇika p. 112.

Gāhaka = grāhaka.

Cāmarachattagāhaka 688.

+ ud. Purimaṁ pahāya aparaṁ sitāse ejānugā te na taranti saṅgaṁ, te uggahāyanti nirassajanti kapîva sākhaṁ pamuñcaṁ gahāya 791. Ye diṭṭhiṁ uggayha vivādiyanti 832. 845. Passañ ca diṭṭhīsu anugahāya ajjhattasantiṁ pacinaṁ

adassaṁ 837. 838. 839. 900. Atha kho Sabhiyo paribbājako tassā devatāya santike te pañhe uggahetvā p. 90. Tass' idha n' atthī param uggahītaṁ 795. 833. Kāmesu vinaya gedhaṁ nekkhammaṁ daṭṭhu khemato uggahītaṁ nirattaṁ vā mā te vijjhittha kiñcanaṁ 1098.

Uggaha.

Anuggaha 912.

Uggahaṇa. Ñatvā ca so sammutiyo puthujjā upekhatī uggahaṇaṁ, tam aññe 911. Santo asantesu upekkhako so anuggaho uggahaṇaṁ tam aññe 912.

\+ sam-ud. Tad eva so tattha samuggahāya nihīnato passati sabbam aññaṁ 797.

Samuggahīta. Sampannaveyyākaranaṁ tavêdaṁ samujjupaññassa samuggahītaṁ 352. Dhammesu niccheyya samuggahītaṁ 785. 837. 907. Sīmātigo brāhmaṇo, tassa n' atthi ñatvā va disvā va samuggahītaṁ 795. Nivesanā tassa na santi keci dhammesu niccheyya samuggahītā 801. Diṭṭhiñ ca nissāya anupucchamāno samuggahītesu pamoham āgā 841.

\+ ni. Pahīnajātimaraṇaṁ asesam niggayha dhonaṁ vadessāmi dhammaṁ 351.

Niggāhaka. Yo hanti parirundhati gāmāni nigamāni ca niggāhako samaññāto taṁ jaññā vasalo iti 118.

\+ pa. Khippaṁ giraṁ eraya vaggu vagguṁ, haṁsā va paggayha saṇiṁ nikūja bindussarena suvikappitena 350. Evaṁ vutte Keṇiyo jaṭilo dakkhiṇaṁ bāhaṁ paggahetvā Selaṁ brāhmaṇaṁ etad avoca p. 103. Tena kho pana samayena Aggikabhāradvājassa brāhmaṇassa nivesane aggi pajjalito hoti āhutī paggahitā p. 21.

\+ paṭi, pati. Patigaṇhātu me Bhagavā, bhuñjatu me Bhagavā pūraḷāsaṁ 479. Udaggacitto sumano paṭiggahe, paṭiggahetvā pana Sakya-

puñgavaṁ jigiṁsako lakkhaṇamantapāragū pasannacitto giram abbhudīrayi 689—90.

\+ pari.

Pariggaha. Sokaparidevamaccharaṁ na jahanti giddhā mamāyite, tasmā munayo pariggahaṁ hitvā acariṁsu khemadassino 809. Nivesanaṁ yo manaso ahāsi pariggahā yassa na santi keci anupādiyāno idha vā huraṁ vā Tathāgato arahati pūraḷāsaṁ 470. Sacanti janā mamāyite, na hi sant' āniccā pariggahā 805. Phasso nu lokasmiṁ kutonidāno, pariggahā vâpi kuto pahūtā 871. Nāmañ ca rūpañ ca paṭicca phassā, icchānidānāni pariggahāni 872. Saññaṁ pariññā vitareyya oghaṁ pariggahesu muni nôpalitto 779.

Sapariggaha. Na h' eso labbhā sapariggahena phassetu yo kevalo bhikkhudhammo 393.

\+ vi. Kathaṁ na viggayha janena kayirā 844. 878. Evam pi viggayha vivādiyanti 879. 883. 904.

Viggāhika. Kathaṁ viggāhikaṁ na kathayeyya 930.

\+ saṁ. **Saṁgahīta.** See -attabhāva.

Sañgaha. Mātāpitu upaṭṭhānaṁ puttadārassa sañgaho anākulā ca kammantā, etam mañgalam uttamaṁ 262. 263.

Dussañgaha. Dussañgahā pabbajitâpi eke 43.

Rabh (for grabh).

\+ ā.

Āraddha. See -viriya. Upekhaṁ ārabbha 972.

Ārambha. See -paccaya. Ārambhānaṁ nirodhena n' atthi dukkhassa sambhavo 744. p. 140.

Anārambha. Etam ādīnavaṁ ñatvā dukkhaṁ ārambhapaccayā sabbārambhaṁ paṭinis-

sajja a n ā r a m b h e vimuttino ucchinnabhavataṇhassa santacittassa bhikkhuno vitiṇṇo jātisaṁsāro, n' atthi tassa punabbhavo 745.

Sabbārambha 745.

\+ vi-ā.

Viyārambha. Virato so v i y ā r a m b h ā khemaṁ passati sabbadhi 953. (Ct. vividhā puññābhisaṁkhārādikā ārambhā).

\+ sam-ā.

Samārambha. Tayo rogā pure āsuṁ: icchā anasanañ jarā, pasūnañ ca s a m ā r a m b h ā aṭṭhānavuti-m-āgamuṁ 311.

\+ sam.

Sārambha = saṁrambha. S ā r a m b h ā yassa vigatā cittaṁ yassa anāvilaṁ vippamutto ca kāmehi 483.

Labh. Atho pasaṁsam pi l a b h a n t i tattha 895. Kathaṁ su l a b h a t e paññaṁ 185. Na naṁ asūro jināti jetvā ca labhate sukhaṁ 439. Na hi nassati kassaci kammaṁ, eti ha taṁ labhate va suvāmī 666. L a b h e y y' āhaṁ bhoto Gotamassa santike pabbajjaṁ l a b h e y y a ṁ upasampadaṁ p. 15. 85. Tesu tvaṁ kiṁ l a b h e t h o Pasūra yes' īdha n' atthī param uggahītaṁ 833. Sace l a b e t h a nipakaṁ sahāyaṁ 45. 46. 217. 323. Ya-d-antagū vedagū yaññakāle yassâhutiṁ l a b h e tass' ijjhe ti brūmi 458. A l a b h a m ā n o 924. Sok' assa tanuko āsi pītiṁ vipulaṁ l a b h i 994. Hutañ ca mayhaṁ hutam atthu saccaṁ yaṁ tādisaṁ vedagunaṁ a l a t t h a ṁ 479. 712. p. 92. A l a t t h a kho Kāsibhāradvājo brāhmaṇo Bhagavato santike pabbajjaṁ alattha upasampadaṁ p. 15. 85. 99. 107. v. 687. A l a t t h' p. 99. L a d d h ā mudhā nibbutiṁ bhuñjamānā 228. Te ca tattha dhanaṁ laddhā sannidhiṁ samarocayuṁ 306. 366. 388. 766. 924. 971. Ete a l a d d h ā 47. 448. L a d d h ā n' upekhaṁ samathaṁ visuddhaṁ 67.

Laddha. Micchā laddho ca yo yaso 438. Dhammena laddhaṁ satam añhamānā 239. 106.

Dhammaladdha p. 86.

Labbhā = (labhyā). Tasmā arahato utvā vineyya paridevitaṁ, petaṁ kālakataṁ disvā 'na so labbhā mayā' iti 590.

Labha.

Dullabha. Ghoso pi kho eso dullabho lokasmiṁ yadidaṁ 'Buddho' ti p. 102. v. 560. 998. 75.

Sudullabha 138. 559.

Lābha. See kamyā. 438. Lābhā vata no anappakā ye mayaṁ Bhagavantam addasāma 31. Kām' ābhijappanti paṭicca lābham 1046.

Alābha 854.

Pasaṁsalābha 828.

Mahālābha 1014.

+ upa. Passive. Na tassa puttā pasavo, khettaṁ vatthuṁ na vijjati, attaṁ vâpi nirattaṁ vā na upalabbhati 858.

Gabbh = galbh. (Akin to grabh, Benfey).

+ pa.

Pagabbha. Pakkhandī kuladūsako pagabbho 89.

Appagabbha 144. 852. 941.

Pāgabbhiya = prāgalbhya 930.

Gabh, Gah, gāh.

Gabbhara = gahvara. Nisinno vyagghusabho va sīho va girigabbhare 416.

Gambhīra. See -paññā. Apatiṭṭhe anālambe ko gambhīre na sīdati 173.

+ ava, o.

Ogāhana = avagāhana. Yo ogahane thambho-r-ivâbhijāyati 214.

Ogādha = avagāḍha.

Amatogadha 635. (Ct. nibbānaṁ ogahetvā).

\+ pa. Esa khv-assa mahāgedho mosavajjaṁ pagāhati 819.

Pagāḷha = pragāḍha. Mohanasmiṁ pagāḷho 772. Pagāḷhā ettha na dissanti eke samaṇabrāhmaṇā 441.

\+ vi. Yo rāgam udacchidā asesaṁ bhisapupphaṁ va saroruhaṁ vigayha 2. Amataṁ vigayha 228. Te vādakāmā parisaṁ vigayha bālaṁ dahantī mithu aññamaññaṁ 825.

Gam. Migo araññamhi yathā abaddho yenicchakaṁ gacchati gocarāya 39. 79. Ken' attanā gacchati Bramalokaṁ 508. Sayaṁ samādāya vatāni jantu uccāvacaṁ gacchati saññasatto 792. 793. Etādisāni katvāna sabbattha-m-aparājitā sabbattha sotthiṁ gacchanti 269. Antarā methunaṁ dhammaṁ nâssu gacchanti brāhmaṇā 291. Tañ ca maggaṁ na jānanti yena gacchanti subbatā 441. Yo maṁ icchati anvetu yo vā n' icchati gacchatu 564. Kālena gacche garunaṁ sakāsam 326. Kodhātimānassa vasaṁ na gacche 968. Gacche pāraṁ apārato 1129. Yassa so pāyāso bhutto sammā pariṇāmaṁ gaccheyya p. 14. Parikkhayaṁ pariyādānaṁ gaccheyya p. 123. Māyañ ca mānañ ca pahāya dhono sa kena gaccheyya, anūpayo so 786. Apārā pāraṁ gaccheyya 1130. Gaccheyy' eva jarāmaraṇassa pāraṁ p. 205. Kati parissayā loke gacchato amataṁ disaṁ 960. Tesaṁ maccuparetānaṁ gacchataṁ paralokato na pitā tāyate puttaṁ ñātī vā pana ñātake 579. Gantuṁ na hi tīraṁ ap' atthi 672. Kāmesvādīnavaṁ disvā nekkhammaṁ daṭṭhu khemato padhānāya gamissāmi 424. Nâhaṁ gamissāmi pamocanāya kathaṁkathiṁ Dhotaka kañci loke 1064. Asaṁhāraṁ asaṁkuppaṁ yassa n' atthi upamā kvaci addhā gamissāmi 1149. Gamissasi Piṅgiya maccudheyyapāraṁ 1146.

Kuhiṁ bhikkhu gamissati 411. Te gamissanti yattha gantvā na socare 445. Bahūni ca duccaritāni caritvā gañchisi kho papataṁ cirarattaṁ 665. Agamā Rajagahaṁ Buddho 408. Kosalānaṁ purā rammā agamā Dakkhiṇāpathaṁ 976. Sa vâpi methunaṁ dhammaṁ supinantena nâgamā 293. Na brāhmaṇā aññam agamuṁ, na pi bhariyaṁ kiṇiṁsu te 290. Yattha gantvā na socati 79. 445. 128. 995. Gantvāna tattha sayaṁ paripucchiyāno carassu tasmiṁ Bhagavati brahmacariyaṁ 696. 698. 993. 998.

Gata. Lakkhaṇe Itihāse ca sanighaṇḍusakeṭubhe sadhamme pāramiṁ gato 1020. Yassa maggaṁ na jānāsi āgatassa gatassa vā 582. Kuto nu dukkhāya sadā gatā ime ye keci lokasmi anekarūpā 1049. Upāsake no bhavaṁ Gotamo dhāretu ajjatagge pāṇupete saraṇaṁ gate p. 56.

Atthagata. Parovarā yassa samecca dhammā vidhūpitā atthagatā na santi 475. 472.

Addhagata. Atha kho sambahulā brāhmaṇamahāsālā jiṇṇā vuddhā mahallakā addhagatā vayo anuppattā p. 50. 91.

Ujjugata. Yo attanâttānam nânupassati samāhito ujjugato ṭhitatto 477. Sabbe va te ujjugatā suṇoma 350.

Kāyagata. Saṁvuto pātimokkhasmiṁ indriyesu ca pañcasu satī kāyagatā ty-atthu 340.

Taṇhāgata. Passāmi loke pariphadamānaṁ pajaṁ imaṁ taṇhāgataṁ bhavesu 776.

Tathāgata. Yo kāme hitvā abhibhuyyacārī yo vedi jātimaraṇassa antaṁ parinibbuto udakarahado va sīto Tathāgato 467. Viññāṇaṭṭhitiyo sabbā abhijānaṁ Tathāgato 1114. Tathāgataṁ devamanussapūjitaṁ

Buddhaṁ namassāma 236. 347. 557. 1031. Tathāgatassa p. 14. Tathāgatānaṁ 351.

Diṭṭhigata. Dīgharattam anusayitaṁ diṭṭhigatam ajānataṁ 649. Etādisañ ce ratanaṁ na icchasi nāriṁ narindehi bahūhi patthitam diṭṭhīgataṁ sīlavatānujīvitaṁ bhavūpapattiñ ca vadesi kīdisaṁ 836. Atha tvaṁ pavitakkam āgamā manasā diṭṭhigatāni cintayanto 834. Sa vippamutto diṭṭhigatehi dhīro 913.

Parinibbānagata. Pajjena katena attanā parinibbānagato vitiṇṇakaṁkho vibhavañ ca bhavañ ca vippahāya vusitavā khīṇapunabbhavo sa bhikkhu 514.

Pāragata, pāraṁgata. Baddhā hi bhisī susaṁkhatā, tiṇṇo pāragato vineyya oghaṁ 21. Sa ve munī vītagedho agiddho nâyūhati, pāragato hi hoti 210. Yo imaṁ palipathaṁ duggaṁ saṁsāraṁ moham accagā tiṇṇo pāragato jhāyī anejo akathaṁkathī anupādāya nibbuto 638. Pucchāma muniṁ pahūtapaññaṁ tiṇṇaṁ pāragataṁ parinibbutaṁ ṭhitattaṁ 359. Pāraṁgato na pacceti tādi 803.

Rahogata. Atha kho āyasmato Vaṅgīsassa rahogatassa patisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi p. 61.

Vaggagata. Saddho sutavā niyāmadassī vaggagatesu na vaggasāri dhīro 371.

Vasagata. Pāpikānaṁ icchānaṁ vasagatā p. 121.

Vijjāgata. Avijjā h' ayaṁ mahāmoho yen' idaṁ saṁsitaṁ ciraṁ, vijjāgatā va ye sattā nâgacchanti punabbhavaṁ 730.

Vyasanagata. So 'ham na sussaṁ asamadhurassa dhammaṁ, ten' amhi aṭṭo vyasanagato aghāvī 694.

Sugata. Idaṁ vatvā Sugato athâparaṁ etad avoca Satthā p. 78. 124. 135. Paṭibhāti maṁ Sugata p. 78. Cutiṁ yo vedi sattānaṁ upapattiñ ca sabbaso asattaṁ sugataṁ buddhaṁ taṁ ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ 643. Sutvāna dhammaṁ Sugatena desitaṁ 391. Te dakkhiṇeyyā Sugatassa sāvakā 227. Brahmacariyaṁ Sugate carāmase 32. Ayam eva mahattaro kali yo Sugatesu manaṁ padosaye 659.

Caus. Cittaṁ hi te tattha gamenti dūre 390.

Gama.

Nabhasigama. Disvā kumāraṁ sikhim eva pajjalantaṁ tārāsabhaṁ va nabhasigamaṁ visuddhaṁ 687.

Vihaṅgama 221. 606.

Gamin. Aññe pi passa gamine yathākammūpage nare maccuno vasaṁ āgamma phandant' ev' idha pāṇino 587.

Gamana. Ath' attano gamanam anussaranto akalyarūpo gaḷayati assukāni 691. Āmantanā hoti sahāyamajjhe vāse ṭhāne gamane cārikāya 40.

Pāraṅgamana 1130.

Pāraṅgamanīyā ime dhammā p. 205.

Gāmin.

Anusotagāmin 319.

Dukkhanirodhagāmin p. 135.

Dukkhūpasamagāmin 724.

Nibbānagāmin 233.

Nirayagāmin 277.

Sambodhagāmin p. 135.

Sīghagāmin 381.

Gati. Avijjāy' eva sā gati 729. Yesaṁ gatī n' atthi idha vippahāya 499. Tuvaṁ hi lokassa sadevakassa gatiṁ pajānāsi parāyanañ ca 377. Yassa gatiṁ na jānanti devā gandhabbamānusā

644. Āgatani kho pana asmākaṁ mantesu dvattiṁsa mahāpurisalakkhaṇāni yehi samannāgatassa mahāpurisassa dve va g a t i y o bhavanti anaññā p. 102. v. 1001.

Duggati. Diṭṭhe va dhamme gārayhā samparāye ca d u g g a t i, na ne jāti nivāreti d u g g a c c ā garahāya vā 141.

\+ ati. Yo nâccasārī na paccasārī sabbaṁ a c c a g a m ā imaṁ papañcaṁ 8.

\+ adhi. Yo n â j j h a g a m ā bhavesu sāraṁ vicinaṁ puppham iva udumbaresu 5. 379. Satta vassāni Bhagavantaṁ anubandhiṁ padāpadaṁ, otāraṁ n â d h i g a c c h i s s a ṁ Sambuddhassa satīmato 446.

Adhigata p. 86.

\+ ā. Vijjāgatā va ye sattā n â g a c c h a n t i punabbhavaṁ 730. 733. 743. Addasā kho Aggikabhāradvājo brāhmaṇo Bhagavantaṁ dūrato va ā g a c c h a n t a ṁ p. 21. Appasaddā bhonto ā g a c c h a n t u pade padaṁ nikkhipantā p. 103. Ye ca rūpūpagā sattā ye ca āruppavāsino nirodhaṁ appajānantā ā g a n t ā r o punabbhavaṁ 754. Kaṁkhī vecikicchi ā g a m a ṁ pañhe pucchitum abhikaṁkhamāno 510. 957. 1043. 1096. 1112. Atthāya vata me Buddho vāsāyâḷaviṁ ā g a m ā 191. Atha tvaṁ pavitakkam ā g a m ā manasā diṭṭhigatāni cintayanto 834. Yaṁ taṁ saraṇam ā g a m h a (Codd. āgamma) 570. Pasūnañ ca samārambhā aṭṭhānavuti-m-ā g a m u ṁ 311. Mā lokaṁ punar ā g a m i 339. Tasmiṁ patipaviṭṭhamhi añño ā g a ñ c h i brāhmaṇo 979. Ā g a ñ c h u ṁ tass' upaṭṭhānaṁ khattiyā brāhmaṇā bahū 138. Ā g a c c h i te santike nāgarājā 379. Parābhavantaṁ purisaṁ mayaṁ pucchāma Gotamaṁ Bhagavantaṁ puṭṭhum ā g a m m a 91. 1110. Maccuno vasaṁ āgamma phandant' ev' idha pāṇino 587. Na munī gāmam āgamma kulesu sahasā care

711. Eko ca dūto āgantvā rājino paṭivedayi 415.

Āgata. Pamattabandhu pāpima yen' atthena idhâgato 430. Dūrāto āgato si 511. 955. Vuṭṭhim pi saheyyuṁ āgataṁ 20. Yo ve parakulaṁ gantvā bhutvāna sucibhojanaṁ āgataṁ na paṭipūjeti 128. Tādisaṁ yaññam āgataṁ 484. Yassa maggaṁ na jānāsi āgatassa gatassa vā 582. Āgatāni kho pana asmākaṁ mantesu dvattiṁsa mahāpurisalakkhaṇāni p. 102 v. 1000.

Anāgata. See -attha. Nirāsattī anāgate atītaṁ nânusocati 851. Atītesu anāgatesu câpi kappātīto 373.

Caus. Kathāpariyosānam me bhavanto āgamentu p. 103.

Āgamana. Yassa darathajā na santi keci oraṁ āgamanāya paccayāse 15.

Āgāmin.

Anāgāmita p. 135.

\+ sâm-ā. Dhonena yugaṁ samāgamā 834.

Samāgata. Samāgate Asitavhayasâsane 698. Yānîdha bhūtāni samāgatāni 222.

\+ sam-anu-ā. **Samannāgata.** Samannāgato kho samaṇo Gotamo dvattiṁsamahāpurisalakkhaṇehi paripuṇṇehi p. 104. Imehi kho bhikkhave catūhi aṅgehi samannāgatā vācā subhāsitā hoti p. 78. Yehi samannāgatassa mahāpūrisassa dve va gatiyo bhavanti anaññā p. 102.

Sattaratanasamannāgata p. 102.

\+ sam-ud-ā. **Samudāgata.** Samaññā h' esā lokasmiṁ nāmagottaṁ pakappitaṁ samuccā samudāgataṁ tattha tattha pakappitaṁ 648.

\+ upa-ā (cfr. upagaṁ). Suddhodanassa bhavanaṁ upāgāmi 685. 426. Vipassinaṁ jānam upāgamamha 349. Ete Buddhaṁ upāgañchuṁ

sampannacaraṇaṁ isiṁ, pucchantā nipuṇe pañhe Buddhaseṭṭhaṁ upāgamum 1126. 302. Kāmānaṁ vasaṁ upāgamuṁ 315.

Upāgata. Candaṁ yathā pannarase pāripūriṁ upāgataṁ 1016.

\+ abhi-ud. **Abbhuggata.** Taṁ kho pana Bhagavantaṁ Gotamaṁ evaṁkalyāṇo kittisaddo abbhuggato p. 100. 112.

\+ paṭi-ud. Samantā dhajinaṁ disvā yuttaṁ Māraṁ savāhanaṁ yuddhāya paccuggacchāmi 442.

\+ upa. Diṭṭhiñ ca anupagamma 152.

Upagata.

Asanūpagata 708.

Vasūpagata 415.

\+ ni. Sa ve tādisako bhikkhu pecca dukkhaṁ nigacchati 278. 586. 742.

Nigama. Yena Āpaṇaṁ nāma Aṅguttarāpānaṁ nigamo tad avasari p. 99. Katamamhi gāme nigamamhi vā puna katamamhi vā janapade lokanātho 995. Yo hanti parirundhati gāmāni nigamāni ca 118.

\+ nir. So Sākiyānaṁ vipulaṁ janetvā pītiṁ antepuramhā niragama brahmacārī 695.

\+ vi. **Vigata.** See -rajas. Sārambhā yassa vigatā 483.

\+ saṁ. Sampiyen' eva saṁvāsaṁ saṅgantvā samarocayuṁ 290.

Saṁgata. Supinena yathâpi saṅgataṁ paṭibuddho puriso na passati 807. Nānājanā janapadehi saṅgatā tava vīra vākyaṁ abhikaṁkhamānā 1102.

Saṁgama. Yadâpi āsi asurehi saṅgamo jayo surānaṁ asurā parājitā 681.

Gā. Osaraṇāni vineyya oghatam' agā 538.

Gā, ga.

Āpagā. Yathā naro āpagaṁ otaritvā mahodikaṁ salilaṁ sīghasotaṁ so vuyha-

māno anusotagāmī kiṁ so pare sakkhati tārayetuṁ 319.

Uraga. So bhikkhu jahāti orapāraṁ urago jiṇṇam iva tacaṁ purāṇaṁ 1. Pādūdare pi jānātha urage dīghapiṭṭhike 604.

Dugga = durga. Duggo maggo padhānāya 429. Yo imaṁ palipathaṁ duggaṁ saṁsāraṁ moham accagā 638. Atha Vetaraṇiṁ pana duggaṁ tiṇhadhāraṁ khuradhāraṁ upenti 674.

Mukhadugga 664.

Naga. Te mayaṁ vicarissāma gāmā gāmaṁ nagā nagaṁ 180.

Nāga. See -purakkhata, -rājan. Nāgo pūtilataṁ va dālayitvā 29. Nāgo va yūthāni vivajjayitvā ṣañjātakhandho padumī uḷāro 53. 518. Sīhaṁ v' ekacaraṁ nāgaṁ kāmesu anapekhinaṁ upasaṁkamma pucchāma maccupāsā pamocanaṁ 166. Pāde vīra pasārehi nāgā vandantu Satthuno 573.

Nāganāga 543.

Pataṅga 602.

Pāraga. Jātimaraṇassa pāragā dukkhass' antakarā bhavāmase 32.

Mantapāraga 997.

Majjhagā. Eko carati majjhagā 956.

Gatta = gātra. Ath' assa gatte disvāna paripūrañ ca vyañjanaṁ 1017. Tīṇ' assa lakkhaṇā gatte 1019. Yass' ete honti gattesu mahāpurisalakkhaṇā 1001.

Samacchidagatta. Asipattavanaṁ pana tiṇhaṁ taṁ pavisanti samacchidagattā 673. (Ct. taṁ pavisanti tato suṭṭhu chinnagattā honti).

Gū.

Antagū. Ya-d-antagū vedagū yaññakāle

yassâhutiṁ labhe tass' ijjhe ti brūmi 458. Antagū si pāragā dukkhassa 539.

Dukkhantagū 401.

Lokantagū 1133.

Vedantagū 463.

Chandagū 913.

Paddhagū. Na te Māravasānugā, na te Mārassa paddhagū 1095.

Pāragū. Te pahāya tare oghaṁ nāvaṁ sitvā va pāragū 771. Pāragū dukkhassa 539. 992. 372. Tiṇṇaṁ vedāna pāragū 1019. p. 101. Sabbadhammāna pāraguṁ 167. 699. 1105. 1112.

Mantapāragū 251. 976.

Lakkhaṇamantapāragū 690.

Vedagū 322. 458. 472. 503. 529. 749. 846. 890. 947. 1060. Vedaguṁ 459. 528. 1049. 1059. Vedagunaṁ 479. Vedaguno 733.

\+ ati. Accagā vata Kappāyano maccudheyyaṁ suduttaraṁ 358. Yo imaṁ palipathaṁ duggaṁ saṁsāraṁ moham accagā 638. So idha sibbaniṁ accagā 1042.

Atiga.

Oghātiga 1096.

Saṅgātiga 250. 473. 621.

Sabbasaññojanātiga 175.

Sīmātiga 795.

\+ upa-ati. Khaṇo ve mā upaccagā 333. Ye 'dha puññañ ca pāpañ ca ubho saṅgaṁ upaccagā 636. Dibbaṁ yogaṁ upaccagā 641. 'Upaccagā man' ti anutthunāti 827.

\+ adhi. Chandarāgaviratto so bhikkhu paññāṇavā idha ajjhagā amataṁ santiṁ nibbānapadam accutam 204. Khayaṁ virāgaṁ amataṁ paṇītaṁ yad ajjhagā Sakyamunī samāhito 225. Sa munī monaṁ ajjhagā 723. Te santisoraccasamādhisaṇṭhitā sutassa paññāya ca sāraṃ ajjhagū 330.

+ anu. Anutthunanto kālakataṁ sokassa vasam a n v a g ā 586.

Anuga.

Ejānuga 791.

Vasānuga 332.

Māravasānuga 1095.

+ ā. Bhavantaṁ puṭṭhuṁ ā g a m h ā 'Sambuddhaṁ' iti vissutaṁ 597. 570.

+ upa.

Upaga.

Jātijarūpaga 725.

Brahmalokūpaga 139.

Yathākammūpaga 587.

Rūpūpaga 754.

+ anu-pari. Medavaṇṇaṁ va pāsāṇaṁ vāyaso a n u p a r i y a g ā 447.

Gar = gṛ, jāgṛ.

Jāgara.

Bahujāgara 972.

Jāgariya 926.

Garah, garh = garh. Sante g a r a h a s i kibbisakārī 665. Yattha edisakaṁ passati yājakaṁ g a r a h a t ī jano 313.

Garahita.

Viññugarahita 313.

Gārayha 141.

Garahā. Na ne jāti nivāreti duggaccā g a r a h ā y a vā 141.

Garahin.

Attagarahin 778.

Anattagarahin 913.

Ariyagarahin 660.

Garu, guru = guru. Kālaññu c' assa g a r u n a ṁ dassanāya 325. Kālena gacche garunaṁ sakāsaṁ 326.

Agaru. Sace bhoto Gotamassa a g a r u p. 51.

Gārava = gaurava 265.

Gaḷ = gal. Cfr. gir.
Caus. Ath' attano gamanam anussaranto akalyarūpo galayati assukāni 691.
Jala 845.
Gavipphala 239.
Gā = gai. Selenti gāyanti ca vādayanti ca 682.
Gāthā. See -abhigīta. Atha kho Kasibhāradvājo brāhmaṇo Bhagavantaṁ gāthāya ajjhabhāsi p. 13. 17. 32. 45. 48. 61. 86. 92. Imā gāthā bhaṇaṁ Māro aṭṭhā Buddhassa santike 429. Citrāhi gāthāhi muni-ppakāsayi 251. Itthaṁ sudaṁ Bhagavā āyasmantaṁ Rāhulaṁ imāhi gāthābi abhiṇhaṁ ovadati p. 60. Dhammiko upāsako Bhagavantaṁ gāthāhi ajjhabhāsi p. 66. 80. 108. 113. Bhagavantaṁ sammukhā sāruppāhi gāthāhi abhitthavi p. 97. 104. Keṇiyaṁ jaṭilaṁ Bhagavā imāhi gāthāhi anumodi p. 107.
Vatthugāthā p. 59. 131. 187.
\+ anu. Pārāyanaṁ anugāyissaṁ 1131. Tattha sikkhânugīyanti 940.
\+ abhi.
Abhigīta.
Gāthābhigītam me abhojaneyyaṁ 81. 480.
Gāma = grāma. See -anta, -kathā. Tass' eva upanissāya gāmo ca vipulo ahu 978. Gāmañ ca piṇḍāya careyya kāle 386. Yo hi koci manussesu gāmaṁ raṭṭhañ ca bhuñjati 619. 711. Te mayaṁ vicarissāma gāmā gāmaṁ nagā nagaṁ 180. 192. Avhānaṁ nâbhinandeyya abhihārañ ca gāmato 710. So bodhisatto - - jāto Sakyāna gāme janapade Lumbineyye 683. 702. 844. 929. 971. Katamamhi gāme nigamamhi vā puna katamamhi vā janapade lokanātho 995. Gāme vā yadi vârañña 119. Yo hanti parirundhati gāmāni nigamāni ca 118.
Brāhmaṇagāma p. 12.

Saṁgāma. Saṁgāme me mataṁ seyyo yañ ce jīve parājito 440.

Gidh (gedh) = gṛdh, gardh.

Giddha = gṛddha. Rasesu giddhā 243. 248. Kāmesu giddhā 774. Sokaparidevamaccharaṁ na jahanti giddhā mamāyite 809.

Agiddha 210. 845.

Giddhi = (gṛddhi) gṛdhyā. See -māna.

Gedha = gṛdhyā. Rasesu gedhaṁ akaraṁ alolo 65. Kāmesu vineyya gedhaṁ 152. 1098. Gedhaṁ brūmi mahogho ti 945.

Mahāgedha 819.

Vītagedha 210. 860. 1100.

Gijjha = gṛdhra. Kākā gijjhā ca khādanti 201.

Paṭigijjha 675.

+ anu. Khettaṁ vatthuṁ hiraññaṁ vā gavāssaṁ dāsaporisaṁ thiyo bandhū puthu kāme yo naro anugijjhati 769. Aviruddho ca taṇhāya rasesu nânugijjhati 854. Rase ca nânugijjheyya 922.

Anugiddha.

Ananugiddha 144. 952. Anānugiddho 86.

+ abhi. Kāmesu nâbhigijjheyya 1039.

Gimha = grīṣma. Gimhāna māse paṭhamasmi gimhe 233.

Gir = gṝ.

Girā. Khippaṁ giraṁ eraya vaggu vagguṁ 350. Akakkasaṁ viññapaniṁ giraṁ saccaṁ udīraye 632. Pasannacitto giram abbhudīrayi 690. Pahīnamalamohassa mānamakkhappahāyino handâhaṁ kittayissāmi giraṁ vaṇṇūpasaṁhitaṁ 1132.

Giri. See -gabbhara.

Gīvā = grīvā 609.

Nīlagīva 221.

Guṇa.

Ekaguṇa. Na idaṁ ekaguṇaṁ mutaṁ 714.

Kāmaguṇa. Pañca kāmaguṇā loke mano-

chaṭṭhā paveditā 171. Pañca kāmaguṇe hitvā attadattham acārisuṁ 284. 337. Ādīnavaṁ kāmaguṇesu disvā 50. Etaṁ bhayaṁ kāmaguṇesu disvā 51.

Diguṇa = dviguṇa. Na pāraṁ diguṇaṁ yanti 714.

Lobhaguṇa. Yo lobhaguṇe anuyutto so vacasā paribhāsati aññe 663.

Sucipesalasādhuguṇa 678.

Guṇṭh.

\+ pali = pari. Asataṁ yo 'dha pabrūti mohena paliguṇṭhito 131.

Gup.

Gutta = gupta. See -dvāra. Sotesu gutto vijitindriyo care 250. 971.

Kāyagutta 78.

Vacīgutta 78.

Desid. Jigucchati = jugupsati. Yo ve ṭhitatto tasaraṁ va ujjuṁ jigucchatī kammehi pāpakehi 215.

Jigucchita 901.

Jeguccha = jugupsu.

Ajeguccha 852.

\+ vi. Bhikkhuno vijigucchato -- kīvanto tattha bheravā 958. Piyavippayogaṁ vijigucchamāno 41. 253. 963.

Gumba = gulma.

Pagumba = (pragulma).

Vanappagumba 233.

Guḷa = guḍa.

Ayoguḷa. See -sannibha.

Guh.

Guyha = guhya.

Vatthaguyha p. 103. 104. v. 1022.

Gúhā. Satto guhāyaṁ bahunâbhichanno tiṭṭhaṁ naro mohanasmiṁ pagāḷho dūre vivekā hi tathāvidho so 772. Pabbatānaṁ guhāsu vā 958.

Gū.

Gūtha. See -kūpa.

Akkhigūthaka 197.

Kaṇṇagūthaka 197.

Go, gava. See -cara, -rakkha; -assa; gavam = gavām- see -pati. Ekameko va maccānaṁ go vajjho viya niyyati 580. 'Adhammo' iti pakkanduṁ yaṁ satthaṁ nipatī gave 310. Kacche rūḷhatiṇe caranti gāvo 20. 296. 307. 309. Nâssu gāvo haniṁsu te 295. 297. 304. 308. Gomiko gohi tath' eva nandati 33.

Puṅgava.

Sakyapuṅgava 690.

Gotta = gotra. See -pañha, -rakkhita. Gottaṁ pariññāya pathujjanānaṁ akiñcano mānta carāmi loke 455. Jātiṁ gottañ ca lakkhaṇaṁ mante sisse punâpare muddhaṁ muddhādhipātañ ca manasā yeva pucchatha 1004. Gottaṁ brūhi salakkhaṇaṁ 1018. Ādiccā nāma gottena Sākiyā nāma jātiyā 423. So ca gottena Bāvarī 1019.

Nāmagotta. Samaññā h' esā lokasmiṁ nāmagottaṁ pakappitaṁ 648.

Gomika. Gomiḳo gohi tath' eva nandati 33. 34.

Ghaṁs, haṁs = gharṣ, ghṛṣ.

+ ud.

Ugghaṭṭha, ugghaṭṭa. See -pāda.

+ sam-pa.

Sampahaṭṭha.

Sukusalasampahaṭṭha. Tato kumāraṁ jalitam iva suvaṇṇaṁ ukkāmukhe va sukusalasampahaṭṭhaṁ daddallamānaṁ siriyā anomavaṇṇaṁ dassesu puttaṁ Asitavhayassa Sakyā 686. (Ct. kusalena suvaṇṇakānena saṁghaṭṭhitaṁ).

Ghaṭṭ (from gharṣṭ). Saññañ ca diṭṭhiñ ca ye aggahesuṁ te ghaṭṭayantā vicaranti loke 847.

+ saṁ. Disvā suvaṇṇassa pabhassarāni kammāraputtena suniṭṭhitāni saṁghaṭṭamānāni duve bhujasmiṁ 48.

Ghaṭ.

+ saṁ.

Saṁghāṭi. See -upavāhana, -vāsin.

Ghan, han. Yo hanti parirundhati gāmāni nigamāni ca 118. Yo mātaraṁ vā pitaraṁ vā bhātaraṁ bhaginiṁ sasuṁ hanti 125. 629. Jālena ca onahiyānā tattha hananti ayomayakūṭehi 669. Pāṇaṁ na hane 400. 394. Attānaṁ upamaṁ katvā na haneyya na ghātaye 705. Na cânujaññā hanataṁ paresaṁ 394. Nâssu gāvo haniṁsu te 295. Yo ve kiñcikkhakamyatā panthasmiṁ vajataṁ janaṁ hantvā kiñcikkham ādeti 121.

Passive. Adūsikāyo haññanti 312.

Caus. (Cfr. Böhtl. in Z. d. d. m. Ges. vol. 39 p. 537: Denominative). Nidhāya daṇḍaṁ bhūtesu tasesu thāvaresu ca yo na hanti na ghāteti 629. Na haneyya na ghātaye 705. Pāṇaṁ na hane na ca ghātayeyya 394. Nekā satasahassiyo gāvo yaññe aghātayi 308. Tā visāṇe gahetvāna rājā satthena ghātayi 309.

Ghana.

Abbhaghana. No ce hi jātu puriso kilese vāto yathā abbhaghanaṁ vihāne 348.

Gha.

Iṇagha. Ye pāpasīlā iṇaghā ca sūcakā vohārakūṭā idha pāṭirūpikā narādhamā ye 'dha karonti kibbisaṁ 246.

Jaṅgha. See -vihāra. Na jaṁghāhi na ūrūhi 610.

Eṇijaṁghaṁ kisaṁ dhīraṁ appāhāraṁ alolupaṁ muniṁ vanasmiṁ jhāyantaṁ ehi passāma Gotamaṁ 165.

Hu = ha.

Bhūnahu = (bhrūṇaha) bhrūṇaghna 664.

\+ ā. Jivhāya tāluṁ āhacca udare saññato siyā 716. Caus. Kālakato ca Kokāliyo bhikkhu Padumanirayaṁ upapajji Sāriputta-Moggallānesu cittaṁ āghātetvā p. 122.

\+ apa-ā. Yutto kathāyaṁ parisāya majjhe pasaṁsam icchaṁ vinighāti hoti, apāhatasmiṁ pana maṁku hoti, nindāya so kuppati randhamesī 826. Yam assa vādaṁ parihīnam āhu apāhataṁ pañhavimaṁsakā ye paridevatī socati hīnavādo 827.

\+ abhi-ā. Evam abbhāhato loko maccunā ca jarāya ca 581.

\+ sam-ā. Samāhata. See -ṭhāna.

\+ ud. Attānudiṭṭhiṁ ūhacca evaṁ maccutaro siyā 1119. (Ct. sakkāyadiṭṭhiṁ uttaritvā).

Uddhata.

Anuddhata 850.

Ugghāti = (udghāti,) udghāta 828.

\+ sam-ud.

Samūhata. Yassa maṅgalā samūhatā (Ct. suṭṭhu ūhatā paññāsatthena succhinnā) uppādā supinā ca lakkhaṇā ca 360. Yassânusayā na santi keci mūlā akusalā samūhatāse 14. 369. Sabbesu dhammesu samūhat'esu samūhatā vādapathâpi sabbe 1076.

\+ upa. Passive. Na hi ruṇṇena sokena santiṁ pappoti cetaso. bhiyy' ass' uppajjate dukkhaṁ sarīraṁ upahaññati 584.

\+ ni.

Nighāti 828.

\+ vi-ni.

Vinighāti 826.

\+ nis.

Nigghātana = nirghātana.

Taṇhānigghātana 1085.

\+ paṭi.

Paṭigha. Lobhaṁ dosaṁ vineyya paṭighaṁ 371. Paṭighā yassa na santi caranavā so 536.

Appaṭigha 42.

\+ pali = pari.

Paligha.

Ukkhittapaligha 622.

\+ vi. Jivhaṁ baḷisena gahetvā āracayāracayā vihananti 673. Kālena so parivīmaṁsamāno ekodibhūto vihane tamaṁ so 975. Vāto yathā abbhaghanaṁ vihāne 348.

Passive. Kismiṁ loko viḥaññati 168. Disvāna rūpesu vihaññamāne ruppanti rūpesu janā pamattā 1121.

Vighāta. See -bhūmi. Methunam anuyuttassa vighātaṁ brūhi mārisa 814.

\+ saṁ.

Saṁgha. See -purakkhata. Puññaṁ ākaṁkhamānānaṁ saṁgho ve yajataṁ mukhaṁ 569. Saṁghaṁ namassāma 238. Idam pi Saṁghe ratanaṁ paṇītaṁ 227.

Ñātisaṁgha 589.

Devasaṁgha 680.

Bhikkhusaṁgha. See -parivuta, -purakkhata. Bhikkhusaṁgho p. 100. Bhikkhusaṁghaṁ 403. p. 107. 135. Bhikkhusaṁghena p. 99. 107.

Samaṇasaṁgha 550.

Saṁghin p. 91. 90.

Hiṁs. Na so hiṁsati kañci sabbaloke 515. Na pādā na visāṇena nâssu hiṁsati kenaci gāvo eḷakasmānā 309. Na ca bhikkhu hiṁseyya kañci loke 368. Kiso vivaṇṇo bhavati hiṁsam attānam attanā 585. 583.

\+ vi. Ekajaṁ vā dijaṁ vâpi yo 'dha pāṇaṁ vihiṁsati 117. Tam eva vācaṁ bhāseyya yāy'

attānaṁ na tāpaye pare ca na v i h i ṁ s e y y a 451.

Vihiṁsā.

Avihiṁsā 292.

Hes.

\+ vi. **Vihesaṁ** bhāvitattānaṁ avijjāya parakkhato saṁkilesaṁ na jānāti niggaṁ niragagāminaṁ 277.

Vihesā. See -abhirata. Ye idha pāṇesu asaññatā janā paresaṁ ādāya v i h e s a m uyyutā 247.

Heṭh.

\+ vi. Sabbesu bhūtesu nidhāya daṇḍaṁ a v i h e ṭ h a-y a ṁ aññataram pi tesaṁ na puttam iccheyya kuto sahāyaṁ 35.

Ghar = ghṛ.

Ghamman = (gharman) gharma. Ghamma-see -abhitatta, -tatta. Vāriṁ yathā g h a m m a n i ghammatatto vāc' ābhikaṁkhāmi, sutassa vassa 353.

Ghar = ghṛ.

\+ pa. Billimattiyo hutvā pabhijjiṁsu, pubbañ ca lo-hitañ ca p a g g h a r i ṁ s u p. 122.

Ghas.

Ghāsa. See -esana.

Ghus = ghuṣ.

Ghosa. G h o s o pi kho eso dullabho lokas-miṁ yadidaṁ 'Buddho' ti p. 102. 'Buddho' ti g h o s a ṁ [yada] parato suṇāsi 696. 698.

\+ nis.

Nigghosa = nirghoṣa. Sutvā dhīrānaṁ n i g-g h o s a ṁ 719. 818. Tava sutvāna nigghosaṁ sikkhe nibbānaṁ attano 1061. 1062. Uccāvacesu sayanesu kīvanto tattha bheravā yehi bhikkhu na vedheyya n i g g h o s e sayanāsane 959.

Appanigghosa = alpanirghoṣa 338.

Ca. 6. 24. 26. 30. 32. 38. 41. 42. 51. 52. 59. 60 etc. Ca-ca 132. 150. 196. Ca-ca-ca 143. Incomplete.

Ce = ced = ca + id.
No ce.
Sace.

Cakka = cakra. See -ratana, -vattana, -vattin. Mayā pavattitaṁ cakkaṁ dhammacakkaṁ anuttaraṁ 557. So - - vattessatī cakkaṁ isivhaye vane nadaṁ va sīho balavā migādhibhū 684. 554 - 55.
Dhammacakka. Ko te imaṁ anuvatteti dhammacakkaṁ pavattitaṁ 556. 557. 693.

Cakkh = cax.
Cakkhu = caxus. Cakkhuṁ hi etaṁ paramaṁ narānaṁ 347. Cakkhuṁ loke samuppannaṁ mayaṁ pucchāma Gotamaṁ 599. Passāmi naṁ manasā cakkhunā va rattindivaṁ brāhmaṇa appamatto 1142. Cakkhūhi n' eva lol' assa 922.
Okkhittacakkhu 63. 411. 972.
Vivaṭacakhhu 921.
Samantacakkhu 345. 346. 378. 1063. 1069. 1090. 1133.
Cakkhumat. Buddho dhammesu cakkhumā 160. 161. Sabbadhammesu cakkhumā 992. Pabbajjaṁ kittayissāmi yathā pabbaji cakkhumā 405. 541. 562. 706. 956. 993. 1116. Saraṇaṁ taṁ upema cakkhuma 31. 596. Bāvari brāhmaṇo bhoto saha sissehi mārisa udaggacitto sumano pāde vandati cakkhumā 1028. 570. Te tositā cakkhumatā Buddhenâdiccabandhunā brahmacariyam acariṁsu 1128. Cakkhumanto rūpāni dakkhinti p. 15.

+ vi.
Vicakkhaṇa 186. 583.

Caj = tyaj.
Cāga. Yass' ete caturo dhammā saddhassa gharamesino saccaṁ dhammo dhiti cāgo sa ve pecca na socati 188. Iṁgha aññe pi pucchassu - -

yadi saccā damā cāgā khantyā bhiyyo 'dha vijjati 189.

Cāgin.

Kāmacāgin. Sutvā dhīrānaṁ nigghosaṁ jhāyīnaṁ kāmacāginaṁ 719.

Catur, catu. See -akkhara, -anta, -dasa, -disa, -pada. Caturo samaṇā 84. 188. Caturo sahetha paridevadhamme 969. Yo - - so cattāro māse parivasati p. 99. Disā catasso 1122. Cattāri etāni yugāni honti 227. Ahaṁ cattāri vassāni parivasissāmi p. 99. Yath' indakhīlo paṭhaviṁ sito siyā catubbhi vātehi asampakampiyo 229. Catūhi bhikkhave aṅgehi samannāgatā vācā subhāsitā hoti p. 78. Catūh' apāyehi ca vippamutto 231. Catunnaṁ māsānaṁ accayena p. 99. 86.

Catuttha = caturtha. Catuttho so parābhavo 99. Catutthaṁ Bhagavā brūhi 97. 450. p. 32. Catutthī taṇhā pavuccati 436.

Canda = candra. Ye vītarāgā susamāhitindriyā cando va Rāhugahanā pamuttā 465. Nakkhattānaṁ mukhaṁ cando 569. Candaṁ yathā khayātītaṁ pecca pañjalikā janā vandamānā namassanti evaṁ lokasmi Gotamaṁ 598. 637. Ajito addasa Sambuddhaṁ vītaraṁsiṁ va bhānumaṁ candaṁ yathā pannarase pāripūriṁ upāgataṁ 1016.

Car. Nâhaṁ bhatako 'smi kassaci, nibbiṭṭhena carāmi sabbaloke 25. Akiñcano manta carāmi loke 455. Saṁghāṭivāsī agiho carāmi 456. Sabbaṁ tamaṁ vinodetvā eko carati majjhagā 956. Kacche rūḷhatiṇe caranti gāvo 20. Tasmā vikāle na caranti Buddhā 386. Ye kāme hitvā agihā caranti 464. 497. 1078. Ye ve na taṇhāsu upātipannā vitareyya oghaṁ amamā caranti 495. Kiñc' āpi te tattha yathā caranti nâtariṁsu jātijaran ti brūmi 1080. Carassu tasmiṁ Bhagavati brahmacariyaṁ 696. Gopī

ca ahañ ca assavā, brahmacariyaṁ Sugate carāmase, jātimaraṇassa pāragā dukkhass' antakarā bhavāmase 32. Yo te Sabhiya samaṇo vā brāhmaṇo vā ime pañhe puṭṭho vyākaroti tassa santike brahmacariyaṁ careyyāsi p. 90. Eko care khaggavisāṇakappo 35. 250. 702. 900. 943. Abhibhuyya sabbāni parissayāni careyya ten' attamano satīmā 45. Gāmañ ca piṇḍāya careyya kāle 386. Yaṁ kiñci jaññā visamaṁ ti loke na tassa hetu visamaṁ careyya 775. Etam pi disvā amamo careyya 777. Yathâhaṁ ākāso va avyāpajjamāno idh' eva santo asito careyyaṁ 1065. Māyāvī asaññato palāpo patirūpena caraṁ sa maggadūsī 89. Tiṭṭhaṁ caraṁ nisinno vā sayāno vā 151. 193. Abbūḷhasallo caraṁ appamatto nâsiṁsatī lokam imaṁ parañ ca 779. Yaṁ viditvā sato caraṁ tare loke visattikaṁ 1054. 1085. 1056. Tam āhu ekaṁ muninaṁ carantaṁ 208. 213. 218. 487. Carato ca te brahmacariyaṁ aggihuttañ ca jūhato pahūtaṁ cīyate puññaṁ 428. Rittassa munino carato kāmesu anapekhino oghatiṇṇassa pihayanti kāmesu gathitā pajā 823. 1110. Kacciṁ su te tattha yathā carantā atāru jātiñ ca jarañ ca mārisa 1079. Sapadānañ caramāno 413. p. 21. Anupubbena cārikaṁ caramāno 92. 99. Tato mānābhisamayā upasanto carissasi 342. 949. Brahmacariyaṁ carissāma Bhagavā tava santike 566. So taṁ namassaṁ acari mutyapekho āraddhaviriyo 344. Yad atthiyaṁ brahmacariyaṁ acāri Kappāyano kacci 'ssa taṁ amoghaṁ 354. Aṭṭhacattārīsaṁ vassāni brahmacariyaṁ cariṁsu te vijjācaraṇapariyiṭṭhiṁ acaruṁ brāhmaṇā pure 289. Tasmā munayo pariggahaṁ hitvā acariṁsu khemadassino 809. Te - - brahmacariyaṁ acariṁsu varapaññassa santike 1128. Isayo pubbakā

āsuṁ saññatattā tapassino. pañca kāmaguṇe hitvā attadattham acārisuṁ 284. Sa piṇḍacāraṁ caritvā nikkhamma nagarā muni Paṇḍavaṁ abhihāresi 414. 708. Bahūni ca duccaritāni caritvā gañchisi kho papatam cirarattaṁ 665. Eko pubbe caritvāna methunaṁ yo nisevati yānaṁ bhantam va taṁ loke hīnam āhu puthujjanaṁ 816.

Carita.

Duccarita 665.

Vacīduccarita 407.

Ciṇṇa = cīrṇa.

Suciṇṇa. Dhammo suciṇṇo sukham āvahāti 182. 181.

Cara.

Ekacara. Durāsadā hi te Bhagavanto sīhā va ekacarā p. 103. v. 166.

Gocara. Migo araññamhi yathā abaddho yenicchakaṁ gacchati gocarāya 39. Ky-āss' assu idha gocarā 961.

Pāpaācāragocara 280. 282.

Vārigocara 605.

Patilīnacara 810.

Saddhiṁcara 45. 46.

Caraṇa. See -pariyiṭṭhi, -sampanna. Mā jātiṁ puccha, caraṇañ ca puccha 462. Caraṇena c' eva sampanno yugamattañ ca pekkhati 410. Yo idha caraṇesu pattipatto kusalo sabbadā ajāni dhammaṁ 536.

Sampannacaraṇa 1126.

Caraṇavat 533. 536.

Cariya, cariyā.

Ekacariyā 820. 821.

Dhammacariyā 263. 267. 274.

Brahmacariya. See -parāyana. Vusitaṁ brahmacariyaṁ p. 15. v. 567. 693. Carassu tasmiṁ Bhagavati brahmacariyaṁ 696.

274. 289. 292. 294. 326. 354. 396. 428. 566. 696. 1128. 32. p. 90. 100. Tapena brahmacariyena saṁyamena damena ca etena brāhmaṇo hoti 655.

Abrahmacariya. Abrahmacariyaṁ parivajjayeyya 396. Abrahmacariyā virameyya methunā 400.

Vusitabrahmacariya 463. 493.

Brahmacariyavat 1041.

Bhikkhācariyā 700.

Cāra.

Piṇḍacāra. Sa piṇḍacāraṁ caritvā vanantam abhihāraye 708. 414.

Cārin.

Akālacārin 386.

Anudhammacārin 69.

Abhibhuyyacārin 72. 467.

Ambucārin 62.

Pariyantacārin 964.

Brahmacārin 695.

Sabrahmacārin 973.

Yatacārin 971.

Sapadānacārin 65.

Cāraṇa.

Saṁsuddhacāraṇa 162.

Cārikā. Atha kho Sabhiyo paribbājako yena Rājagahaṁ tena cārikam pakkāmi, anupubbena cārikaṁ caramāno yena Rājagahaṁ Veḷuvanaṁ Kalandakanivāpo yena Bhagavā ten' upasaṁkami p. 91. 99. 100.

+ ā. N' evâcare dhammasandosavādaṁ 327. Mālam na dhāre na ca gandham ācare 401.

Ācāra. See -gocara.

Ācariya = ācārya. See -pācariya, -sādisa.

Gaṇācariya p. 90. 91.

Pācariyā = prācārya.

Ācariyapācariya p. 104.

\+ sam-ā. Na ca khuddaṁ samācare kiñci 145 Atthaṁ dhammaṁ saññamaṁ brahmacariyaṁ anussare c' eva samācare ca 326. Majjañ ca pānaṁ na samācareyya 398.

Samācāra.

Kiṁsamācāra 324.

\+ nis. Uccāvacā niccharanti dāye aggisikkhūpamā 703.

Caus. Ajjhattacintī na mano bahiddhā nicchāraye saṅgahītattabhāvo 388.

\+ pari. Tena kho pana samayena Sundarikabhāradvājo brāhmaṇo Sundarikāya nadiyā tīre aggiṁ juhati aggihuttaṁ paricarati atha kho -- aggihuttaṁ paricaritvā uṭṭhāyâsanā samantā catuddisā anuvilokesi p. 79.

\+ vi. Sambodhipatto vicarati dhammamaggaṁ 696. Asajjamānā vicaranti loke sadāsatā hitvā mamāyitāni 466. Ye ve asattā vicaranti loke 490. Ye attadīpā vicaranti loke 501. Saññañ ca diṭṭhiñ ca ye aggahesuṁ te ghaṭṭayantā vicaranti loke 847. Ye vâpi lobhā vicaranti loke 864. 865. Na vikāle vicareyya bhikkhu 386. Yehi vivitto vicareyya loke na tāni uggayha vadeyya nāgo 845. Sa pattapāṇī vicaranto amūgo mūgasammato appaṁ dānaṁ na hīḷeyya 713. So ahaṁ vicarissāmi gāmā gāmaṁ purā puraṁ namassamāno Sambuddhaṁ 192. 180. Raṭṭhā raṭṭhaṁ vicarissaṁ sāvake vinayam puthu 444.

Vicāraṇa. Kiṁ su tassa vicāraṇā 1108.

\+ anu-vi. Aṭṭha kho Vāseṭṭha-Bhāradvājānaṁ māṇavānaṁ jaṁghāvihāraṁ anucaṁkamānānaṁ anuvicaramānānaṁ ayam antarākathā udapādi p. 112. 101.

Cal. Anissito na calati 752. Nissitassa calitaṁ hotîti ayaṁ ekānupassanā, anissito na calatîti ayaṁ dutiyānupassanā p. 142.

Cāmara. See -gāhaka. Suvaṇṇadaṇḍā vītipatanti cāmarā 688.

Cāru. See -dassana.

Ci. Passive. Carato ca te brahmacariyaṁ aggihuttañ ca jūhato pahūtaṁ cīyate (B) puññaṁ 428. Cfr. ve.

Cetiya = caitya, p. 61.

Kāya. See -gata, -diṭṭhi, -pahāyin, -veyyāvaṭika. Aṭṭhīnahārusaññutto tacamaṁsāvalepano chaviyā kāyo paṭicchanno yathābhūtaṁ na dissati 194. Jiṇṇassa me dubbalathāmakassa ten' eva kāyo na paleti tattha 1144. Acirapakkantassa ca Kokāliyassa bhikkhuno sāsapamattīhi piḷakāhi sabbo kāyo phuṭṭho ahosi p. 122. Upasaṁkamitvā Bhagavato kāyaṁ upanamesi p. 47. Pabbajitvāna kāyena pāpakammaṁ vivajjayi 407. 206. Pittaṁ semhañ ca vamati kāyamhā sedajallikā 198. Esā kāyassa iñjanā 193. Ajjhattañ ca bahiddhā ca kāye chandaṁ virājaye 203. Ekamantaṁ nisinno kho Selo brāhmaṇo Bhagavato kāye dvattiṁsa mahāpurisalakkhaṇāni samannesi p. 103. Sabbe te tava kāyasmiṁ mahāpurisalakkhaṇā 549.

Paripuṇṇakāya 548.

Balakāya p. 102.

Mahākaya 298.

Sakkāya. See -diṭṭhi. 'Sukhan' ti diṭṭham ariyehi sakkāyass' uparodhanaṁ 761.

\+ upa.

Upacita. See -puññasañcaya.

\+ nis. Dhammesu niccheyya samuggahītaṁ 785. 801. 837. 907.

\+ vi-nis.

Vinicchaya. See -ññū. Rūpesu disvā vibhavaṁ bhavañ ca vinicchayaṁ kurute jantu loke 867. Vinicchaye ṭhatvā pahassamāno

'bālo paro akusalo' ti câha 887. 894. Vinicchayā yāni pakappitāni te ve muni brūsi anuggahāya 838. Chando nu lokasmiṁ kutanidāno, vinicchayā vâpi kuto pahūtā 866. Hitvāna sabbāni vinicchayāni na medhakaṁ kurute jantu loke 894.

+ pa. Ajjhattasantiṁ pacinaṁ adassaṁ 837.

+ vi. Yo nindiyaṁ pasaṁsati taṁ va vindati yo pasaṁsiyo vicināti mukhena so kaliṁ 658. Yo nâjjhagamā bhavesu sāraṁ vicinaṁ puppham iva udumbaresu 5. Etañ ca dhammaṁ aññāya vicinaṁ bhikkhu sadāsato sikkhe 933. Kappāni viceyya kevalāni saṁsāraṁ dubhayaṁ catūpapātaṁ 517. 524-26. 529.

+ pa-vi.

Pavicaya. Lakkhaṇānaṁ pavicayaṁ Bāvarissa naruttama taṇhacchida pakāsehi 1021.

+ saṁ.

Sañcaya. So Nālako upacitapuññasañcayo Jinaṁ patikkhaṁ parivasi rakkhitindriyo 697.

Ci.

+ apa. Kacci abhiṇhasaṁvāsā nâvajānāsi paṇḍitaṁ, Ukkādhāro manussānaṁ kacci apacito tayā 335.

Apacāyin.

Vaddhāpacayin 325.

Cit. Janavādadhammāya na cetayeyya 973.

Citta. Cittaṁ mama assavaṁ vimuttaṁ dīgharattaṁ paribhāvitaṁ sudantaṁ 23. Kacci cittaṁ anāvilaṁ 160. 483. Sampannaṁ munino cittaṁ kammanā vyappathena ca 164. Phuṭṭhassa lokadhammehi cittaṁ yassa na kampati 268. Maṁsesu khīyamānesu bhiyyo cittaṁ pasīdati 434. Tassa mêvaṁ viharato pattass' uttamavedanaṁ kāme nâpekkhate cittaṁ 435. Sace me na vyākarissasi cittaṁ vā te khipissāmi hadayaṁ vā te phālessāmi p. 32. Kāmā hi citrā

madhurā manoramā virūpā rūpena mathenti cittaṁ 50. Asubhāya cittaṁ bhāvehi ekaggam susamāhitaṁ 341. Cittaṁ hi te tattha gamenti dūre 390. Sabbattha ca vippasādehi cittaṁ 506. Pasādehi Kokāliya Sāriputta-Moggallānesu cittam p. 121. Imasmiṁ kho pana veyyākaraṇasmiṁ bhaññamāne saṭṭhimattānaṁ bhikkhūnaṁ anupādāya āsavehi cittāni vimucciṁsu p. 145.

Alīnacitta 68. 717.
Avittacitta 1149.
Āraddhacitta p. 99.
Udaggacitta 689. 1028.
Evaṁcitta 985.
Paṭibaddhacitta 37.
  Appaṭibaddhacitta 65.
Pasannacitta 316. 403. 690.
Mettaṁcitta 507.
Virattacitta 235.
Santacitta 746.
Suvimuttacitta 975.

Citra, citta. See -sibbana. Kāmā hi citrā madhurā manoramā virūparūpena mathenti cittaṁ 50. Citrāhi gāthāhi muni-ppakāsayi nirāmagandho ásito durannayo 251.

Cetas. See -vimutti. Kiñc' āpi so kammaṁ karoti pāpakaṁ kāyena vācā uda cetasā vā abhabbo so tassa paṭicchadāya 232. Pahāya pañcâvaraṇāni cetaso 66. Na hi ruṇṇena sokena santiṁ pappoti cetaso 584. 593. Atha kho āyasmato Vaṅgīsassa -- evaṁ cetaso parivitakko udapādi p. 61.

+ vi. Desid. Dvīsu mahāpurisalakkkaṇesu kaṁkhati vicikicchati nâdhimuccati na sampasīdati p. 103.

Vicikicchita. Tay' assu dhammā jahitā bhavanti sakkāyadiṭṭhi vicikicchitañ ca sīlabbataṁ vâpi yad atthi kiñci 231.

Vicikicchā. See -ṭhāna. Sattamī vicikicchā te 437. Chind' eva no vicikiccham 346. Vicikiccham mam atārayi 540. Pucchāma Satthāram anomapaññam diṭṭhe va dhamme yo vicikicchānam chettā 343.

Vecikicchin 510.

Cint. Na câpi bahu cintaye 717. Atha tvam pavitakkam āgamā manasā diṭṭhigatāni cintayanto 834. Bahū devā manussā ca maṅgalāni acintayum ākaṁkhamānā sotthānam 258.

Cintā.

Ajjhattacintin 174. 388.

\+ vi. Puccham hi kañci asuṇanto sutvā pañhe viyākate vicinteti jano sabbo vedajāto katañjali 1023.

Ciṅgūlaka. See -cīnaka.

Ciccitāyati, ciṭiciṭāyati. Atha kho so pāyāso udake pakkhitto ciccitāyati ciṭiciṭāyati sandhūpāyati sampadhūpāyati, seyyathâpi nāma phālo divasasantatto udake pakkhitto ciccitāyati etc. p. 14.

Cira. See -pabbajita, -ratta. Yāva dukkhā nirayā idha vuttā tattha pi tāva ciram vasitabbam 678. Avijjā h' ayam mahāmoho yen' idam samsitam ciram 730. Ciram jīvāhi māṇava 1029.

Acira. See -upasampanna, -pakkanta, -parinibbuta.

Nacira. Mamañ ca āyu naciram idhâvaseso 694. Nacirass' eva p. 15.

Cīnaka. Sāmāka-ciṅgulaka-cīnakāni pattapphalam mūlapphalam gavipphalam dhammena laddham satam añhamānā na kāmakāmā alikam bhaṇanti 239.

Cīvara. Atha kho āyasmā Vaṅgīso uṭṭhāyâsanā ekamsam cīvaram katvā yena Bhagavā ten' añjalim paṇāmetvā Bhagavantam gāthāya ajjhabhāsi p. 61.

78. 108. Cīvare piṇḍapāte ca paccaye sayanāsane etesu taṇhaṁ mā kāsi 339.

Pattacīvara p. 12. 21. 107.

Cu = cyu.

Cuta. Sace cuto sīlavatāto hoti sa vedhatī kammaṁ virādhayitvā 899. Kiṁ su bhavissāma ito cutāse 774.

Accuta. Ajjhagā amataṁ santiṁ nibbānapadam accutaṁ 204. 1086.

Caus. Mā maṁ ṭhānā acāvayi 442.

Cuti. See -upapāta. Cutiṁ yo vedi sattānaṁ upapattiñ ca sabbaso 643.

Cud. Yo have iṇaṁ ādāya cujjamāno palāyati 120.

Cudita, codita. Cudito vacībhi satimâbhinande 973. Atha satthāni kurute paravādehi codito 819.

Cur.

Cora. Yo ve anarahā santo arahaṁ paṭijānāti coro sabrahmake loke esa kho vasalādhamo 135. Yo hi koci manussesu adinnaṁ upajīvati coro eso na brāhmaṇo 616. Coro pi kammanā hoti 652.

Cha = ṣaṣ. Cha câbaiṭhānāni abhabbo kātuṁ 231. Chassu loko samuppanno, chassu kubbati santhavaṁ, channam eva upādāya chassu loko vihaññati 169.

Chaṭṭha, chaṭṭhama = ṣaṣṭha. 437. 103. 101.

Manochaṭṭha. Pañca kāmaguṇā loke manochaṭṭhā paveditā 171.

Chaḍḍ = chard. Tena hi tvaṁ brāhmaṇa taṁ pāyāsaṁ appaharite vā chaḍḍehi appāṇake vā udake opilāpehi p. 14.

Chad. Mukhaṁ jivhāya chādeti 1022. Kevalam pi nālaṭamaṇḍalaṁ jivhāya chādesi p. 104.

Channa 18.

Chadanaṁ katvāna subbatānaṁ 89.

Chaddan = chadman.

Vivattacchadda 372. 378. 1003. 1147. p. 103. (Ct. vivaṭarāgadosamohachadano).

Chatta = chattra. See -gāhaka. Anekasākhañ ca sahassamaṇḍalaṁ chattaṁ marū dhārayum antalikkhe 688. 689.

Chāyā. Tasito v' udakaṁ sītaṁ mahālābhaṁ va vāṇijo chāyaṁ ghammābhitatto va turitā pabbatam āruhuṁ 1014.

\+ abhi. Bahunâbhichanno 772.

\+ paṭi. Chaviyā kāyo paṭicchanno 194. Paṭicchannaṁ vā vivareyya p. 15. Yo atthaṁ pucchito santo anattham anusāsati paṭicchannena manteti 126.

Paṭicchada. Kinc' āpi so kammaṁ karoti pāpakaṁ kāyena vācā uda cetasā vā abhabbo so tassa paṭicchadāya 232.

Chanda. See -anunīta, -gū, -jāta, -nidāna, -rāga, -viratta, -viriya. Nâhosi chando api methunasmiṁ 835. Chando nu lokasmiṁ kutonidāno 866. Sātaṁ asātaṁ ti yam āhu loke tam ūpanissāya pahoti chando 867. Ettha chandaṁ virājitvā 171. Ajjhattañ ca bahiddhā ca kāye chandaṁ virājaye 203. Etesu dhammesu vineyya chandaṁ 387. 975. Ubhosu antesu vineyya chandaṁ 778.

Avirūḷhichanda. Te khīnabījā avirūḷhichandā nibbanti dhīrā yathâyaṁ padīpo 235.

Kāmacchanda 1106.

Chandas. Sāvittī chandaso mukhaṁ 568.

Chavi. Chaviyā kāyo paṭicchanno 194.

Chid. Purisassa hi jātassa kuṭhārī jāyate mukhe yāya chindati attānaṁ bālo dubbhāsitaṁ bhaṇaṁ 657. Chind' eva no vicikicchaṁ 346. Na hi sakkhinti dhenupâpi chettuṁ 28. Acchidā maccuno jālaṁ tataṁ māyāvino daḷhaṁ 357. Acchecchi taṇhaṁ idha nāmarūpe 355. Anis-

sito chetvā sinehadosaṁ 66. Chetvā āsavāni ālayāni 535. Anusaye chetvā 545. Sabbasaṁyojanaṁ chetvā 621. Chetvā nandhiṁ varattañ ca sandānaṁ sahanukkamaṁ 622. Usabhor-r-iva chetva bandhanāni 29. Chetvāna vīro gihibhandhanāni 44.

Chinna. See -kathā, -gantha, -saṁsaya, -sota.

Chida.

Kaṁkhacchida 87.

Taṇhacchida 1021. 1101.

Sabbasaṁyojanabandhanacchida 491.

Cheda, chedana. See -bandhana.

Chettar = chettṛ. Yo vicikicchānaṁ chettā 343.

+ sam-ā.

Samacchida. See -gatta.

+ ud. Yo rāgam udacchidā asesaṁ 2. 3. Yo jātaṁ ucchijja na ropayeyya 208.

Ucchinna. See -taṇhā.

+ upa. Upekham ārabbha samāhitatto takkāsayaṁ kukkucciy' ūpachinde 972.

Jaṭā. See -dhara. 249.

Jaṭin 689.

Jaṭila p. 99. 101.

Jan. Kaṭṭhā have jāyati jātavedo 462. Majjhe yathā samuddassa ūmi no jāyati ṭhito hoti 920. Gāvo no paramā mittā yāsu jāyanti osadhā 296. Appabhogo mahātaṇho khattiye jāyate kule 114. Niketā jāyate rajo 207. Purisassa hi jātassa kuthārī jāyate mukhe 657.

Jāyanta 208.

Jāta. See -veda. So bodhisatto ratanavaro atulyo manussaloko hitasukhatāya jāto 683. Santhavāto bhayaṁ jātaṁ 207. 935. Vādañ ca jātaṁ muni no upeti 780. 208. Tato jātena āyena mahāyaññam akappayi 978. Jātassa

maraṇaṁ hoti 742. 657. Vādamhi jāte 832. Oghe jāte 1092. Na hi so upakkamo atthi yena jātā na miyyare 575. Ete vivādā samaṇesu jātā 828. Ajjhāyakule jātā brāhmaṇā mantabandhavā 140. Evaṁ jātānam maccānaṁ niccaṁ maraṇato bhayaṁ 576.

Anandajāta 687. 679.

Chandajāta 767.

Pītisomanassajāta p. 92. 93. 97.

Lomahaṭṭhajāta p. 14.

Vivādajāta 863. 912.

Saṁsaggajāta 36.

Santāpajata 1123.

Sujāta 548. 549. p. 112.

Caus. So Sākiyānaṁ vipulaṁ janetvā pītiṁ antepuramhā niragama brahmacārī 695.

Ja.

Itoja 271.

Ekaja 117.

Kutoja 270.

Khandhaja 272.

Darathaja 15.

Dija 1134. 117.

Niya = nija. Mātā yathā niyaṁ puttaṁ āyusā ekaputtaṁ anurakkhe 149.

Puthujja = pṛthagja. Yā kāc' imā sammutiyo puthujjā sabbā va etā na upeti vidvā 897. 911.

Manuja. See -inda. Kiṁnissitā isayo manujā khattiyā brāhmaṇā devatānaṁ yaññam akappayiṁsu puthū idhaloke 458. 1043. 1044. 661. Taṇhādhipanne manuje pekkhamāno 1123.

Yonija. Na câhaṁ brāhmaṇaṁ brūmi yonijaṁ mattisambhavaṁ 620.

Vanathaja. Yassa vanathajā na santi keci vinibandhāya bhavāya hetukappā 16.

Vārija. Elambujaṁ kaṇṭakaṁ vārijaṁ yathā jalena paṁkena c' anūpalittaṁ evaṁ munī santivādo agiddho kāme ca loke ca anūpalitto 845.

Sahāja. See -netta.

Snehaja. Ādīnavaṁ snehajaṁ pekkhamāno eko care khaggavisāṇakappo 36. Snehajā attasambhūtā nigrodhassêva khandhajā 272.

Jana. See -pada, -vāda. Yattha edisakaṁ passati yājakaṁ garahatī jano 313. Tumhādisānaṁ hi adassanena añño jano bhuñjati pūraḷāsaṁ 459. Kicchā vatâyaṁ idha vutti yaṁ jano passati kibbisakārī 676. Vicinteti jano sabbo vedajāto katañjali 1023. Panthasmiṁ vajataṁ janaṁ hantvā 121. Evam pi piyāyitaṁ janaṁ petaṁ kālakataṁ na passati 807. Lābhakamyā janaṁ na lāpayeyya 929. Janaṁ passatha medhakaṁ 935. Kathaṁ na viggayha janena kayirā 844. Ye idha kāmesu asaññatā janā 243. 247. 598. 755. 805. 808. 1077. 1121. Madā hi pāpāni karonti bālā karonti c' aññe pi jane pamatte 399.

Nānājana 1102.

Puthujjana = pṛthagjana. Hitvā icchañ ca lobhañ ca yattha satto puthujjano cakkhumā paṭipajjeyya tareyya narakaṁ imaṁ 706. Eko pubbe caritvāna methunaṁ yo nisevati yānaṁ bhantaṁ va taṁ loke hīnaṁ āhu puthujjanaṁ 816. Yena vajju puthujjanā atho samaṇabrāhmaṇā taṁ tassa apurekkhataṁ, tasmā vādesu n' ejati 859. Na kāmakāro hi puthujjanānaṁ saṁkheyyakāro ca tathāgatānaṁ 351.

Bahujana. See -hita. Sādhusammatā bahujanassa p. 90.

Jantu. Sokaṁ appajahaṁ jantu bhiyyo

dukkhaṁ nigacchati 586. Tasmā jantu sadāsato kāmāni parivajjaye 771. 775. 782. 792. 796. 867. 894. Yaṁ yaṁ hi lokasmiṁ upādiyanti ten' eva Māro anveti jantuṁ 1103. Tassa ce kāmayānassa chandajātassa jantuno te kāmā parihāyanti sallaviddho va ruppati 767. Nāmam evâvasissati akkheyyaṁ petassa jantuno 808.

Jamman = janman. Ādissa jammanaṁ brūhi, gottaṁ brūhi salakkhaṇaṁ 1018.

Jāti. See -kovida, -khaya, -jarā, -dassin, -pabhava, -maya, -maraṇa, -vāda, -vibhaṅga, -saṁsāra. Na naṁ jāti nivāresi brahmalokūpapattiyā 139. 141. Khīṇā jāti p. 15. Jātiṁ c' akkhāhi pucchito 421. 1004. p. 80. Mā jātiṁ puccha, caraṇañ ca puccha 462. Kacciṁ su te Bhagavā appamattā atāru jātiñ ca jarañ ca mārisa 1045. 1047. Na jaccā vasalo hoti 136. 142. Na jaccā brāhmaṇo hoti 650. Sākiyā nāma jātiyā 423. 596. 599. 649. Aññamaññā hi jātiyo 600. Yathā etāsu jātisu liṅgaṁ jātimayaṁ puthu 607. 610.

Jātimat. Yuvā ca daharo câsi paṭhamuppattiyā susu vaṇṇārohena sampanno jātimā viya khattiyo 420. Eko tamanud' āsīno jātimo so pabhaṁkaro Gotamo bhūripaññāṇo 1136.

Jātika.

Mukharajātika 275.

Viññujātika 294.

Jacca = jātya.

Kiṁjacca p. 80.

Jātu. Kāmesu vineyya gedhaṁ na hi jātu gabbhaseyyaṁ punar eti 152. No ce hi jātu puriso kilese vāto yathā abbhaghanaṁ vihāne tamo v' assa nivuto sabbaloko 348.

\+ anu.

Mayā pavattitaṁ cakkaṁ dhammacakkaṁ anuttaraṁ Sāriputto anuvatteti a n u j ā t o Tathāgataṁ 557.

\+ abhi. Yo oghane thambho-r-ivâb h i j ā y a t i 214.

Abhijātika.

Kaṇhābhijātika. Brahmabhūtaṁ atitulaṁ mārasenappamaddanaṁ ko disvā na-ppasīdeyya api k a ṇ h ā b h i j ā t i k o 563.

\+ ava. Purisanta kalī a v a j ā t a mā bahubhān' idha, nerayiko si 664.

\+ ā.

Ājañña, ājāniya = ājāneya. See -saṁyutta. Namo te purisā j a ñ ñ a, namo te purisuttama 544. Nīcākulīno pi munī dhitīmā ā j ā n i y o hoti hirīnisedho 462. Yass' assu lutāni bandhanāni ajjhattaṁ bahiddhā ca sañgamūlaṁ sañgamūlabandhanā pamutto ājāniyo tādi pavuccate tathattā 532. 528.

\+ pa.

Pajā. Yāva loke avattiṁsu sukham editth' ayam p a j ā 298. Kammanā vattati pajā 654. Kāmesu gathitā pajā 823. Tuvaṁ anusaye chetvā tiṇṇo tāres' imaṁ p a j a ṁ 545. Passāmi loke pariphandamānaṁ pajaṁ imaṁ taṇhāgataṁ bhavesu 776. 936. 'Ādānasatte' iti pekkhamāno pajaṁ imaṁ maccudheyye visattaṁ 1104. p. 100. Mettaṁ karotha mānusiyā p a j ā y a divā ca ratto haranti ye baliṁ 223. p. 14. 32. 143.

Sabbapajānam uttamo 684.

\+ saṁ.

Saṁjāta. See -khandha.

Japp = jalp. Sace cuto sīlavatāto hoti sa vedhatī kammaṁ virādhayitvā, sa j a p p a t ī patthayatîdha suddhiṁ satthā va hīno pavasaṁ gharamhā 899. Ete ca nissajja anuggahāya santo anissāya bhavaṁ na j a p p e 839. Cutūpapāto idha yassa n' atthi sa kena vedheyya kuhiñci jappe 902.

Pacchā pure vâpi apekhamānā ime va kāme purime va jappaṁ 773.

Jappita. Patthayamānassa hi jappitāni saṁvedhitaṁ câpi pakappitesu 902.

Jappa. Hassaṁ jappam paridevaṁ padosaṁ --hitvā 328. Japp' ābhilepanaṁ brūmi 1033. Padak' asmā veyyākaraṇā jappe ācariyasādisā 595.

Jappana. Gedhaṁ brūmi 'mahogho' ti ājavaṁ brūmi jappanaṁ ārammaṇaṁ pakappanaṁ 'kāmapaṁko duraccayo' 945.

\+ abhi. Kām' ābhijappanti paṭicca lābhaṁ 1046. Kuhiñci bhavañ ca nâbhijappeyya 923.

\+ pa.

Pajappa. Paridevaṁ pajappañ ca domanassañ ca attano attano sukham esāno abbahe sallam attano 592.

Jambu. See -saṇḍa.

Jal = jval. Tato kumāraṁ jalitam iva suvaṇṇaṁ ukkāmukhe va sukusalasampahaṭṭhaṁ daddallamānaṁ siriyā anomavaṇṇaṁ dassesu puttaṁ Asitavhayassa Sakyā 686. Abrahmacariyaṁ parivajjayeyya aṅgārakāsuṁ jalitaṁ va viññū 396. Agginisamaṁ jalitaṁ pavisanti 668.

\+ pa. Disvā kumāraṁ sikhim iva pajjalantaṁ 687. Tena kho pana samayena Aggikabhāradvājassa brāhmaṇassa nivesane aggi pajjalito hoti p. 21.

Jalla, jallikā = jhallikā. Na naggiyaṁ muṇḍiyaṁ jaṭā jallaṁ--sodhenti maccaṁ avitiṇṇakaṁkhaṁ 249. Mukhena vamat' ekadā pittaṁ semhañ ca vamati kāyamhā sedajallikā 198.

Jāla. Jālaṁ va bhetvā salil' ambucārī 62. Acchidā maccuno jālaṁ tataṁ māyāvino daḷhaṁ 357. Jālena ca onahiyānā 669. Vāto va jālamhi asajjamāno 71. 213.

Saṁgaṁjālam aticca so muni 527.

Ji. Esā Namuci te senā kaṇhassâbhippahāraṇī, na naṁ asūro jināti jetvā ca labhate sukkaṁ 439.

Jeyya.

Ajeyya 288.

Jina. See -vara. Āgacchi te santike nāgarājā Erāvaṇo nāma Jino ti sutvā 379. Sāvatthiyaṁ Kosalamandire Jino pahūtapañño varabhūrimedhaso so Sakyputto vidhuro anāsavo muddhādhipātassa vidū narāsabho 996. So Nālako upacitapuññasañcayo Jinaṁ patikkhaṁ parivasi rakkhitindriyo 697. Muddhaṁ muddhādhipāto ca Jinānaṁ h' eta dassanaṁ 989.

Khettajina 524. 523.

Maggajina 84—86.

Saṁsuddhajina 372.

Jaya. Yadâpi āsi asurehi saṅgamo jayo surānaṁ asurā parājitā tadâpi c' etādiso lomahaṁsano 681.

+ parā. Saṁgāme me mataṁ seyyo yañ ce jīve parājito 440. 681.

Aparājita 269.

Parājaya.

Dhanaparājaya. Appamatto ayaṁ kali yo akkhesu dhanaparājayo, ayam eva mahattaro kali yo Sugatesu manaṁ padosaye 659.

+ vi. Sace agāraṁ āvasati vijeyya paṭhaviṁ imaṁ adaṇḍena asatthena dhammena-m-anusāsati 1002.

Vijita. See -indriya. Raṭṭhaṁ vijitaṁ pahāya 46.

Vijitāvin. Rājā arahasi bhavituṁ cakkavattirathesabho cāturanto vijitāvī Jambusaṇḍassa issaro 552. p. 102. Usabhaṁ pavaraṁ vīraṁ mahesiṁ vijitāvinaṁ anejaṁ nahātakaṁ buddhaṁ tam ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ 646.

Vijaya. See -sutta.

\+ abhi-vi. So imaṁ paṭhaviṁ adaṇḍena asatthena dhammena abhivijiya ajjhāvasati p. 103.

Jivhā = jihvā. Jivhaṁ baḷisena gahetvā 673. Atha kho Bhagavā jivhaṁ ninnāmetvā ubho pi kaṇṇasotāni anumasi paṭimasi ubho pi nāsikasotāni anumasi paṭimasi, kevalam pi nalāṭamaṇḍalaṁ jivhāya chādesi p. 104. Mukhaṁ jivhāya chādeti 1022. Jivhāya tāluṁ āhacca 716.

Pahūtajivhatā p. 103.

Jīr, jar = jṝ. Sabbaso nāmarūpasmiṁ yassa n' atthi mamāyitaṁ asatā ca na socati sa ve loke na jiyyati.

Jiṇṇa. Jiṇṇo 'ham asmi abalo vītavaṇṇo 1120. So bhikkhu jahāti orapāraṁ urago jiṇṇam iva tacaṁ purāṇaṁ 1. Jiṇṇassa me dubbalathāmakassa ten' eva kāyo na paleti tattha 1144. Jiṇṇā vuddhā mahallakā addhagatā vayo anuppattā p. 50. 91.

Jiṇṇaka. Yo mātaraṁ vā pitaraṁ vā jiṇṇakaṁ gatayobbanaṁ pahu santo na bharati 98. 124.

Jaras, jarā. See -parikkhaya, -pareta, -maraṇa, -sutta. Appaṁ vata jīvitaṁ idaṁ, oraṁ vassasatàpi miyyati, yo ce pi aticca jīvati atha kho so jarasà pi miyyati 804. Jarasā parete 1123. Tayo rogā pure āsuṁ: icchā anasanañ jarā 311. Jaram pi patvā maraṇaṁ 575. Jaraṁ sita yaññaṁ akappayiṁsu 1044. Atāru jātiñ ca jarañ ca mārisa 1045. 1047. Evam abbhāhato loko maccunā ca jarāya ca 581.

Jātijarā. See -upaga. Nàtariṁsu jātijaraṁ 1046. 1052. 1056. Ācikkha dhammaṁ yam ahaṁ vijaññaṁ jātijarāya idha vippahānaṁ 1097.

Jīv. Magge jīvati 84. 85. 88. Yo hi koci manussesu puthusippena jīvati 613. 615. 618. 804. Jīva

bho 427. Ciraṁ jīvāhi māṇava 1029. Saṅgāme me mataṁ seyyo yañ ce jīve parājito 440. 589. Jīvaṁ puññāni kāhasi 427. Evaṁ maṁ pahitattam pi kiṁ jīvam anupucchasi 432.

Jīvita. See -sesa. Dhi-r-atthu idha jīvitaṁ 440. 181. 275. 427. Animittam anaññātaṁ maccānaṁ idha jīvitaṁ kasirañ ca parittañ ca tañ ca dukkhena saññutaṁ 574. 775. 804. Yathâpi kumbhakārassa katā mattikabhājanā sabbe bhedanapariyantā evam maccāna jīvitaṁ 577. Api ce vassasataṁ jīve bhiyyo vā pana mānavo ñātisaṁghā vinā hoti jahāti idha jīvitaṁ 589. Atha jīvitena paññāya sīlabbatena nâññam atimaññe 931. Ñāṇūpapannaṁ no muniṁ vadanti udāhu ve jīviten' ūpapannaṁ 1077.

Jīvin.

Kathaṁjīvin 181.

Paññājīvin 182.

Maggajīvin 88.

+ anu.

Sīlavatānujīvita = çīlavratānujīvita. Etādisañ ce ratanaṁ na icchasi nāriṁ narindehi bahūhi patthitaṁ diṭṭhīgataṁ sīlavatānujīvitaṁ bhavūpapattiñ ca vadesi kīdisaṁ 836.

+ ā.

Ājīva. Vacīduccaritaṁ hitvā ājīvaṁ parisodhayi 407.

Yodhājīva. Yo hi koci manussesu issatthaṁ upajīvati yodhājīvo 617. 652.

Ājīvika. Ye kec' ime titthiyā vādasīlā ājīvikā vā yadi vā nigaṇṭhā paññāya taṁ nâtitaranti sabbe 381.

+ upa. Yo hi koci manussesu gorakkhaṁ upajīvati kassako so 612. 614. 616. 617.

Upajīvin.

Paradattūpajīvin 217.

Jū.

Java. Sikhī yathā nīlagīvo vihaṅgamo haṁsassa nôpeti j a v a ṁ kudācanaṁ 221.

Purejava = purojava.

Dhammatakkapurejava 1107.

\+ abhi. Na hi vaggu vadanti vadantā, n â b h i j a v a n t i na tāṇaṁ upenti 668.

\+ ā.

Ājava. Gedhaṁ brūmi 'mahogho' ti ā j a v a ṁ brūmi jappanaṁ ārammaṇaṁ pakappanaṁ 'kāmapaṁko duraccayo 945. (Ct. ājavanaṭṭhena ājavaṁ).

Jhā = dhyā, dhyai. Saṁkappehi pareto yo kapaṇo viya j h ā y a t i sutvā paresaṁ nigghosaṁ maṁku hoti tathāvidho 818. Sa jhānapasuto dhīro vanante ramito siyā, j h ā y e t h a rukkhamūlasmiṁ attānaṁ abhitosayaṁ 709. Muniṁ vanasmiṁ j h ā y a n t a ṁ ehi passāma Gotamaṁ 165. 425. Evaṁ gihī nânukaroti bhikkhuno munino vivittassa vanamhi j h ā y a t o 221.

Dhīra. 317. 371. 591. 709. 877. 890. 913. 349. 380. 45. 165. 211. 235. 349. 581. 838. 964. 775. 1009. 1052. 719.

Jhāna. See -anuyutta, -pasuta, -rata. Patisallānaṁ j h ā n a ṁ ariñcamāno 69. Kacci jhānaṁ na riñcati 156. Atha pi evaṁcittassa j h ā n e na ramatī mano 985.

Jhāyin, J h ā y ī na pādalol' assa 925. J h ā y i ṁ virajaṁ āsīnaṁ - - atthipañhena āgamaṁ 1105. J h ā y ī jhānaratā dhīrā 1009. 638. Sutvā dhīrānaṁ nigghosaṁ j h ā y ī n a ṁ kāmacāginaṁ 719.

Maggajhāyin 85.

\+ abhi. Gomaṇḍalaparibbūḷhaṁ nārīvaragaṇāyutaṁ uḷāraṁ mānusaṁ bhogaṁ a b h i j j h ā y i ṁ s u brāhmaṇā 301.

Abhijjhā = abhidhyā.

Abhijjhitā.

Anabhijjhitaṁ seritaṁ pekkhamāno 40.

\+ ā. Yo 'dhā kāme accatari saṅgaṁ loke duraccayaṁ na so socati nâjjheti chinnasoto abandhano 948. (Ct. nâbhijjhati tasmā tumhesu pi yo evarūpo hotum icchati taṁ vadāmi).

\+ ni. Caus. Evam pi yo vedagu bhāvitatto bahussuto hoti avedhadhammo so kho pare nijjhapaye pajānaṁ sotāvadhānūpanisūpapanne 322. Tath' eva dhammaṁ avibhāvayitvā bahussutānaṁ anisāmay' atthaṁ sayaṁ ajānaṁ avitiṇṇakaṁkho kiṁ so pare sakkhati nijjhapetuṁ 320.

\+ upa-ni. Yaṁ bhikkhave sadevakassa lokassa samārakassa sabrahmakassa sassamaṇabrāhmaṇiyā pajāya sadevamanussāya idaṁ saccan ti upanijjhāyitaṁ tadaṁ ariyānaṁ etad musā ti yathābhūtaṁ samma-paññāya sudditthaṁ p. 143. 144.

Ñā. Jānāmi passāmi tath' eva etaṁ diṭṭhiyā eke paccenti suddhiṁ 908. Aham p' etaṁ na jānāmi 989. p. 21. 47. 104. Tvaṁ h' ettha jānāsi yathātathā idaṁ 504. 582. Jānāsi pana tvaṁ brāhmaṇa vasalaṁ vasalakaraṇe vā dhamme p. 21. Kalahābhirato bhikkhu mohadhammena āvaṭo akkhātam pi na jānāti dhammaṁ Buddhena desitam 276. 277. Yo evaṁ jānāti sa vedi dhammaṁ 878. Bhotī carahi jānāti 988. 1114. Yaṁ evarūpaṁ jānātha 280. Tañ ca maggaṁ na jānanti yena gacchanti subbatā 441. 502. 644. 724. Evaṁ jānāhi cakkhuma 596. 612. 1022. Avijjā muddhā ti jānāhi 1026. Tiṇarukkhe pi jānātha 601. 603—06. 137. Sādhu me bhavaṁ Gotamo tathā dhammaṁ desetu yathâham jāneyyaṁ vasalaṁ vā vasalakaraṇe vā dhamme p. 21. Yathā hi jāneyya tathā vadeyya 781. Taṁ jaññā vasalo ti 116. 775. 971. Etam me pabrūhi yathā vibhoti, taṁ

jāniyāma me mano ahū 873. Kasin no pucchito brūhi yathā jānemu te kasiṁ 76. 599. Kathaṁ carahi jānemu disvā 'Buddho' ti brāhmaṇa 999. Vipassinaṁ jānaṁ upāgamamha 349. Mā mohayī jānam anomapañña 352. 353. Jānaṁ so dhammaṁ deseti jānaṁ so bahu bhāsāti 722. 723. Tasmā hi jānaṁ upadhiṁ na kayirā 1051. Sayaṁ ajānaṁ avitiṇṇakaṁkho kiṁ so pare sakkhati nijjhapetuṁ 320. Ajānato me muni brūhi puṭṭho 508. Ajānantā no pabrunti: jātiyā hoti brāhmaṇo 649. Ajānataṁ no pabrūhi yathā jānemu brāhmaṇaṁ 599. 649. Yo idha caraṇesu pattipatto kusalo sabbadā ajāni dhammaṁ 536. Samāhito yo udatāri oghaṁ dhammañ ca ñāsi paramāya ditthiyā 471. Sabbaṁ vitatham idan ti ñatvā 9. 61. 87. 90. 297. 520. 527. 732. 788. 795. 821. 856. 868. 877. 911. 933. 947. Ñatvāna 739.

Ñāta. Aggāḷave kālam akāsi bhikkhu ñāto yasassī abhinibbutatto 343. p. 90. 91.

Ñātaka 296. 579. 263.

Ñāṇa. See -upapanna, -kusala, -dassin, -patha, -bandhu. Muddhani muddhapāte vā ñāṇaṁ tassa na vijjati 987. 788. 1115. Sabbaṁ tavaṁ ñāṇaṁ avecca dhammaṁ pakāsesi satte anukampamāno 378. 1113. Diṭṭhena ce suddhi narassa hoti ñāṇena vā so pajahāti dukkhaṁ aññena so sujjhati sopadhīko 789. 799. 839. 1078. Yāvad eva dvayatānaṁ dhammānaṁ yathābhūtaṁ ñāṇāya p. 135. Attaṁ pahāya anupādiyāno ñāṇe pi so nissayaṁ no karoti 800.

Aññāṇa. See -pakkha. 839.

Uppannañāṇa 55.

Ñāti. See -saṁgha, -sālohita. Jātitthaddho dhanatthaddho gottatthaddho ca yo naro saṁ ñātiṁ atimaññeti 104. Yadā ca so mato seti uddhumāto vinīlako apaviddho susānasmiṁ ana-

pekkhā honti ñ ā t a y o 200. Tesaṁ maccuparetānaṁ gacchataṁ paralokato na pitā tāyate puttaṁ ñ ā t ī vā pana ñātake 579.

Ñū.

Upayaññū 321.

Kataññū.

Kataññutā 265.

Kālaññū 325.

Khaṇaññū 325.

Dhammavinicchayaññū 327.

Mattaññū 338.

Rattaññū p. 91.

Varaññū 234.

Vedaññū p. 86.

+ anu. Yaṁ kho mamaṁ deyyadhammaṁ sabbaṁ vissajjitam mayā, a n u j ā n ā h i me brahme, n' atthi pañca satāni me 982. Pāṇaṁ na hane na ca ghātayeyya na c â n u j a ñ ñ ā hanataṁ paresaṁ 394. 395. 397. 398. Parassa ve dhammam a n ā n u j ā n a ṁ bālo mago hoti nihīnapañño 880.

Anuññāta. See -paṭiññāta.

+ abhi. Diṭṭhin te n â b h i j ā n ā m i Gotamassa yasassino 1117. Yaṁ brāhmaṇaṁ vedaguṁ a b h i j a ñ ñ a ṁ akiñcanaṁ kāmabhave asattaṁ addhā hi so ogham imam atāri 1059. Yaṁ kiñci dhammaṁ a b h i j a ñ ñ ā 917. Viññāṇaṭṭhitiyo sabbā a b h i j ā n a ṁ Tathāgato tiṭṭhantaṁ enaṁ jānāti vimuttaṁ tapparāyanaṁ 1114. 788. Khīṇā jāti vusitaṁ brāhmacariyaṁ kataṁ karaṇīyaṁ nâparaṁ itthattāyā 'ti a b b h a ñ ñ ā s i p. 15. Jātikkhayaṁ a b h i ñ ñ ā y a nâgacchanti punabbhavaṁ 743. 534. Ko ubhantam abhiññāya majjhe mantā na lippati 1040. 1042. Evam evaṁ abhiññāya tato tattha vipassati 1115. Adhideve abhiññāya 1148. Yass' atthāya kulaputtā samma-d-eva agārasmā anagāriyaṁ pabbajanti tad anuttaraṁ brahmacariyapariyosānaṁ

diṭṭhe va dhamme sayaṁ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihāsi p. 15. 100.

Abhiññāta. Tena kho pana samayena sambahulā abhiññātā brāhmaṇamahāsālā Icchānaṁkale pativasanti p. 112. Abhiññeyyaṁ abhiññātaṁ 558.

+ **ava.** Nâhaṁ abhiṇhasaṁvāsā avajānāmi paṇḍitaṁ 336. Kacci abhiṇhasaṁvāsā nâvajānāsi paṇḍitaṁ 335. Yo c' attānaṁ samukkaṁse parañ ca-m-avajānati nihīno sena mānena 132. 438. Paraṁ vā avajāneyya 206. Dātāraṁ nâvajāniya 713.

+ ā. Dhammañ ca seṭṭhaṁ ājānamāno 1064. Taṁ sāvakaṁ Sakka mayam pi sabbe aññātuṁ icchāma 345. Passaṁ naro dakkhiti nāmarūpaṁ disvāna vâññassati tāni-m-eva 909. Yaṁ me kaṁkhitam aññāsi vicikicchaṁ maṁ atārayi namo te 540. Aññāya atthāni 58. Aññāya atthaṁ 323. Aññāya sabbāni nivesanāni 210. Aññāya lokaṁ 219. Aññāya padaṁ 374. Etañ ca dhammaṁ aññāya 933. Etad aññāya 1087. Attham aññāya dhammam aññāya p. 205. Aññāya akathaṁkathī 635. Aññāya upasame ratā 737. Samma-d-aññāya paṇḍitā 733. 743. Ārogyaṁ samma-d-aññāya āsavānaṁ parikkhayā 749. Yaṁ padaṁ samma-d-aññāya parinibbanti anāsavā 765.

Aññāta. Aññatam etam vacanaṁ Asitassa yathātathaṁ 699.

Anaññāta 574.

Aññā. See -vimokha. Diṭṭhe va dhamme aññā, sati vā upādisese anāgāmitā p. 135.

Ājānā = ājñāna.

Durājāna. Passa dhammaṁ durājānaṁ, sampamūḷh' ettha aviddasū 762.

+ **sam-ā.**

Samaññāta. Yo hanti parirundhati gāmāni

nigamāni ca niggāhako samaññāto taṁ jaññā vasalo iti 118. Paṇḍito ti samaññāto ekacariyaṁ adhiṭṭhito 820.

Samaññā h' esā lokasmiṁ nāmagottaṁ pakappitaṁ sammuccā samudāgataṁ tattha tattha pakappitaṁ 648. Vokārañ ca manussesu samaññāya pavuccati 611.

\+ upa. Moneyyan te upaññassaṁ 701. 716.

\+ pa. So 'haṁ ajja pajānāmi yo attho samparāyiko 190. 461. Tuvaṁ hi lokassa sadevakassa gatiṁ pajānāsi parāyanañ ca 377. Yo dukkhassa pajānati idh' eva khayam attano 626. Ye naṁ pajānanti yatonidānaṁ te naṁ vinodenti 273. Ye ca dukkhaṁ pajānanti 726. 724. Tasmā pajānaṁ upadhiṁ na kayirā 728. Tasmā pajānaṁ na upādiyetha 1104. 322. Taṁ te pavakkhāmi yathā pajānaṁ 963. 1050. Nirodhaṁ appajānantā āgantāro punabbhavaṁ 754.

Caus. App-ekacce āsanāni paññāpenti p. 101. Addasā kho Selo brāhmaṇo Keniyassamiye jaṭile app-ekacce uddhanāni khaṇante -pe- app-ekacce āsanāni paññāpente p. 101. Upasaṁkamitvā paññatte āsane nisīdi p. 107.

Paññā = prajñā. See -kappin, -bala, -vimutta, -vimutti, -sāvaka. Paññā me yuganaṅgalaṁ 77. Na tassa paññā ca sutañ ca vaḍḍhati 329. Atthi saddhā tato viriyaṁ paññā ca mama vijjati 432. Bhiyyo sati ca paññā ca samādhi mama tiṭṭhati 434. 1036. Kathaṁ su labhate paññaṁ 185. Paññaṁ purakkhatvā 969. Paññāya parisujjhati 184. Paññaya taṁ nâtitaranti sabbe 381. 443. Atha jīvitena paññāya sīlabbatena nâññam atimaññe 931. Paññāy' ete pithiyyare 1035. Te santisoraccasamādhisaṇṭhitā sutassa paññāya ca sāram ajjhagū 330.

Sammappaññā = samyak-prajñā. Tadam

ariyānaṁ 'etaṁ musā' ti yathābhūtaṁ sammappaññāya sudditthaṁ p. 143.

Pañña = prajña.

Attaṭṭhapañña 75.

Anantapañña 468.

Anomapañña 352. 343.

Gambhīrapañña 176. 627. 230.

Nihīnapañña 880. 890.

Sunihīnapañña 880.

Parittapañña 1097. 390.

Parihīnapañña 881.

Pahūtapañña 539. 996. 83. 359.

Bhūripañña 792. 1143. 346. 376. 538. 1097.

Varapañña 564. 1128.

Saṁsuddhapañña 881.

Sappañña, sapañña 591. 90.

Samujjupañña 352.

Suddhipañña 526.

Aticcasuddhipañña 373.

Paññavat = prajñāvat. 174.

Pajāna = prajānat. Ekaṁ hi saccaṁ na dutīyam atthi yasmiṁ pajāno vivade pajānaṁ 884.

Paññāṇa = prajñāna.

Kodhapaññāṇa 96.

Bhūripaññāṇa 1136. 1138.

Paññāṇavat 202. 1090.

\+ sam-pa. Yaṁ kiñci sampajānāsi uddhaṁ adho tiriyam câpi majjhe etesu nandiñ ca nivesanañ ca panujja viññāṇaṁ bhave na tiṭṭhe 1055.

Sampajāna = samprajānat. Sapadānañ caramāno guttadvāro susaṁvuto khippaṁ pattaṁ apūresi sampajāno patissato 413. Sampajāno saṭhāni na kariyā 931.

\+ paṭi. Kassako paṭijānāsi, na ca passāma te kasiṁ 76. Saṁbuddho paṭijānāsi dhammarājā

anuttaro 554. Yo ve anarahā santo araham paṭijānāti 135. Tiṇarukkhe pi jānātha na câpi paṭijānare 601. Pañhān' antakaro Satthā kaṁkhīnaṁ paṭijānataṁ 1148.

Paṭiññāta. Anuññāta paṭiññātā tevijjā mayam asm' ubho 594.

+ pari. Sutvāna Buddhavacanaṁ bhikkhu paññāṇavā idha so kho naṁ (kāyaṁ) parijānāti, yathābhūtaṁ hi passati 202. Ananvayaṁ piyaṁ vācaṁ yo mittesu pakubbati akarontaṁ bhāsamānaṁ parijānanti paṇḍitā 254. Mānañ ca parijāneyya 943. Dukkhaṁ pariññāya 473. 737. 778. 748. 755. 1082. Saññaṁ pariññā vitareyya oghaṁ pariggahesu muni nôpalitto 779.

Pariññā = parijñā.

Pariññacārin 537.

+ vi. Iti h' etaṁ vijānāma 93. Santike na vijānanti magā dhammass' akovidā 763. Evam pi Todeyya muniṁ vijāna akiñcanaṁ kāmabhave asattaṁ 1091. Tan nadīhi vijānātha sobbhesu padaresu ca 720. Sādh' āhaṁ Bhagavā tathā vijaññaṁ yo dakkhiṇaṁ bhuñjeyya mādisassa 482. Muniṁ ahaṁ Sakka yathā vijaññaṁ tam me viyācikkha 1090. Anusāsa brahme karuṇāyamāno vivekadhammaṁ yam ahaṁ vijaññaṁ 1065. 1097. N' eso maman ti iti naṁ vijaññā 253. Yad āvilattaṁ manaso vijaññā 'Kaṇhassa pakkho' ti vinodeyya 967. Yasmā hi dhammaṁ puriso vijaññā Indaṁ va naṁ devatā pūjayeyya 316. Anejassa vijānato n' atthi kāci nisaṁkhiti 953. Tīhi vijjāhi sampanno santo khīṇapunabbhavo Brahmā Sakko vijānataṁ 656. Mā vo pamatte viññāya maccurājā amohayittha vasānuge 332.

Viññāta. See -dhamma, -sāra 329. 1086.

Aviññāta 1122.

Viññū = vijña. See -garahita, -jātika. 39. 145. 317. 396. 403. p. 78.
Viññāṇa = vijñāna. See -upama, -ṭhiti, -paccaya 1055. Bhavetha viññānaṁ tathāvidhassa 1073. Kathaṁ sutassā carato viññāṇaṁ uparujjhati 1110. Yaṁ kiñci dukkhaṁ sambhoti sabbaṁ viññāṇapaccayā, viññāṇassa nirodhena n' atthi dukkhassa sambhavo 734. 1037. p. 138.
Vijāna = vijānat.
Suvijāna. Suvijāno bhavaṁ hoti suvijāno parābhavo 92.
Caus. Viññāpeti.
Viññapana. Akakkasaṁ viññapaniṁ giraṁ saccaṁ udīraye 632.

+ saṁ.

Saññā = sañjñā. See -nidāna, -nissita, -vimokha, -viratta, -saññin, -satta. Tass' īdha diṭṭhe va sute mute vā pakappitā n' atthi aṇū pi saññā 802. Saññaṁ tividhaṁ panujja 535. Saññaṁ pariññā vitareyya oghaṁ pariggahesu muni nôpalitto 779. Ito ca nâddakkhi aṇum pi saññaṁ 841. Saññañ ca diṭṭhiñ ca ye aggahesuṁ te ghaṭṭayantā vicaranti loke 847. Na h' eva saccāni bahūni nānā aññatra saññāya niccāni loke 886. Saññāya uparodhanā evaṁ dukkhakkhayo hoti 732.
Kāmasaññā 175.
Paṭighasaññā 148.
Saññin = sañjñin.
Asaññin 874.
Vibhūtasaññin 874.
Vibhūtarūpasaññin 1113.
Saññasaññin 874.
Visaññasaññin 874.
Caus. N' eva kho asakkhi Bhāradvājo Vāseṭṭhaṁ saññapetuṁ, na pana asakkhi Vā-

seṭṭho Bhāradvājaṁ saññapetuṁ p. 112. Te na sakkoma s a ñ ñ a t t u ṁ aññamaññaṁ mayaṁ ubho 597.

Saññatta = saṁjñapta. Tato ca rājā s a ñ- ñ a t t o brāhmaṇehi rathesabho nekā satasahassiyo gāv yaññe aghātayi 308. 303.

Ṭaṁkita. See -mañca.

Tad (not arranged). **So** 1. 33. 34. 93. 138. 139. 157. 159. 175. 190. 192. 200. 202. 204. 208. 232. 240. 255. 275. 307. 316. 319. 321. 322. 323. 344. 354. 360. 364. 367. 369. 379. 380. 387. 389. 404. 405. 419. 442. 507. 515. 519. 527. 529. 531. 535. 536. 560. 575. 590. 612. 620. 658. 663. 683—85. 693—95. 697. 712. 722. 772. 786. 787. 789. 797. 800. 813. 829. 831. 843. 846. 857. 877. 878. 888. 889. 893. 894. 897. 910—12. 934. 946—48. 951. 953. 954. 962. 966. 971. 975. 977. 980. 984. 987. 992. 993. 995. 996. 1003. 1019. 1042. 1048. 1059. 1060. 1071. 1073. 1075. 1090. 1130. 1136. p. 14. 47. 91. 99. 100. 102. 103. 123.

Sa 89. 115. 188. 209. 210. 255. 278. 293. 360. 414. 418. 472. 477. 514. 516. 620. 707—09. 713. 723. 786. 793. 800. 822. 843. 846. 850. 861. 878. 899. 902. 913. 914. 946. 947. 950. 964. 1143. **Sv** = so. 998.

Sā 80. 451. 454. 729. 817. 830. 889. 917. p. 17. 45.

Tad. See -ahan, -parāyana. 83. 137. 286. 758. 762. 778. 797. 862. 875. p. 15.

Tadaṁ. Yaṁ bhikkhave sadevakassa lokassa samārakassa sabrahmakassa sassamaṇabrāhma-ṇiyā pajāya sadevamanussāya 'idaṁ saccan' ti upanijjhāyitaṁ t a d a m ariyānaṁ 'etaṁ musā' ti yathābhūtaṁ samma-ppaññāya suddiṭṭhaṁ p. 143.

Taṁ. See -maya. 54. 82. 87. 94. 116. 179. 208. 211. 214. 219. 251. 269. 345. 346. 349.

354. 383. 385. 389. 409. 425. 428. 430. 441. 443. 450. 451. 461. 517. 521. 535. 537. 541. 574. 588. 620. 658. 662. 666. 669. 673. 685. 699. 703. 720. 724. 757. 760. 766. 775. 782. 784. 798. 802. 806. 810. 816. 829. 838. 857. 859. 867. 873. 903. 939. 949. 952. 957. 963. 981. 984. 988. 993. 995. 999. 1025. 1037. 1042. 1050. 1052. 1058. 1075. 1076. 1084. 1090. 1110. p. 14. 92. 100. 104. 112. 123.

Tena 225. 226. 461. 658. 697. 813. 822. 829. 830. 831. 888. 908. 909. 917. 918. 1143. 1144. p. 12. 14. 21. 45. 47. 50. 51. 61. 79. 90. 92. 101. 112. 135. Ten' 45. 585. 683. 694. 839. 842. 1062. 1103. 1142. 1143. 1144. p. 12. 14. 17. 21. 47. 61. 66. 78. 80. 86. 100. 101. 122.

Tasmā 223. 323. 386. 392. 460. 558. 581. 590. 676. 728. 743. 751. 771. 775. 785. 796. 798. 809. 841. 859. 882. 884. 907. 934. 1121. 1130. 1164. p. 205. **Tamhā** 291. 423.

Tato. Dipādako 'yaṁ asuci duggandho parihīrati nānākuṇapaparipūro vissavanto tato tato 205. Tato tato ne va sajanti saṅgā 390. Atha kho Sundarikabhāradvājo brāhmaṇo 'muṇḍo ayaṁ bhavaṁ muṇḍako ayaṁ bhavan' ti tato nivattitukāmo ahosi p. 80. Seyyathâpi bhikkhu vīsatikhāriko kosalako tilavāho tato puriso vassasatassa vassasatassa accayena ekamekaṁ tilaṁ uddhareyya p. 123. Tato palāpe vāhetha assamaṇe samaṇamānine 282. Tato samaggā nipakā dukkhass' antaṁ karissatha 283. 295. 303. 308. 310. 342. 395. 402. 403. 415. 419. 432. 449. 588. 602. 605. 606. 686. 710. 719. 770. 978. 796. 997. 1027. 1115.

Tassa 90. 134. 163. 232. 275. 294. 344. 380. 435. 449. 459. 512. 543. 746. 757. 766. 767. 775. 787. 795. 810. 817. 837. 842. 849. 855.

857—59. 889. 934. 987. 1001. 1032. 1041. p. 90. Tass' 138. 458. 512. 795. 802. 978. p. 102.

Tassā 22. 110. p. 90. 107. 123.

Tasmiṁ 316. 696. 811. 815. 858. 979.

Tamhi 463. 1015.

Te 80. 140. 180. 227. 228. 230. 235. 273. 287. 289. 290. 295. 302. 306 315. 330. 347. 390. 412. 431. 445. 543. 549. 597. 677. 725. 737. 758. 767. 771. 773. 774. 791. 794. 808. 825. 832. 838. 884. 885. 891. 895. 1024. 1045—47. 1058. 1078. 1079. 1095. 1128. p. 50—51. 90. 103. 135. 145.

Tā 309. 703.

Tāni 845. 909. 924. 969.

Tehi 966.

Tesaṁ 24. 35. 210. 269. 286. 299. 306. 579. 596. 600. 601. 736. 803. 876. 881. 965. 968. 1035. 1038. 1102. 1127. p. 135. Tes' 510.

Tāsaṁ 916.

Tesu 464. 490. 785. 833. 940. 971.

Tāsu 670.

E-tad (not fully arranged). **Eso** 998. 61. 253. 312. 313. 393. 616. 619. 742. 830. p. 47. 102. Es' p. 15. **Esa** 6. 81. 135. 242. 356. 416. 440. 453. 504. 819. 1052. 1147. **Esā** 80. 81. 193. 439. 648. p. 103.

Etad. Vivekaṁ yeva sikkhetha, etad ariyānam uttamaṁ 822. p. 80, 91. 102. 104. 274. Etad aññāya ye satā 1087. Athâparaṁ etad avoca Satthā p. 135. 12. 15. 21. 31. 47. 50. 51. 55. 61. 78. 86. 98. 100. 103. 121. 124. v. 430.

Etaṁ. Appaṁ hi etaṁ na alaṁ samāya 896. Na vâham 'etaṁ tathiyan' ti brūmi 882. Katth' etaṁ uparujjhati 1036. 1024. Aññātam etaṁ vacanaṁ 699. 1115. 172. 203. 207. 259.

347. 375. 611. 565. 815. p. 143. Jinānaṁ h' eta dassanaṁ 989. Aham p' etaṁ na jānāmi 989. 869. 873. 1036. 870. 900. 908. 933. 1037. 1118. 732. 821. 1068. 1094. 838. 869. 37. 49. 51. 80. 93. 151. 241. 251. 297. 333. 399. 401. 404. 653. 655. 777. 817. 828. 830. p. 112. Et' 788. 1057.

Etena 224. 655.

Ete. Sadevakassa lokassa ete vo sukhasammatā 760. 868. 869. 870. 1001. 1035. 1126. 135. 188. 705. 828. p. 56. Ete vitakke paridevaneyye vinayetha sekho aniketasārī 970. 839. 887. 47. 90. 115. 303. 830.

Etā. Annadā baladā c' etā 297. Sabbā va etā na upeti vidvā 897.

Etāni 52.

Etesu 1055. 975. 828. 339. 248. 227. 387. 392.

Etāsu 607.

Etta.

Ettaka. Dīghaṁ kho bhikkhu Padume niraye āyuppamāṇaṁ, taṁ na sukaraṁ saṁkhātuṁ ettakāni vassāni iti vā ettakāni vassasatāni iti vā ettakāni vassasahassāni iti vā ettakāni vassasatasahassāni iti vā ti p. 123.

Ettāvat. Ettāvatā yakkhassa suddhi 478. Ettāvatā kho brāhmaṇo hoti p. 112. Ettāvat' aggam pi vadanti h' eke yakkhassa suddhiṁ idha paṇḍitāse 875. 876.

Etto = (attas) atas. Aladdhā tattha assādaṁ vāyas' etto apakkami 448. Udāhu aññam pi vadanti etto 875.

Tatra 595. 321. p. 21.

Tattha 302. 306. 321. 390. 448. 669. 671. 672. 674. 675. 678. 680. 685. 696. 739. 797. 829. 892. 895. 910. 940. 959. 1031. 1071.

1079. 1085. 1115. 1144. Tattha tattha 648. Tatth' 252. 449. 1073. p. 21. 123.

Tathā. See -upama, -kārin, -gata, -rūpa, vādin, -vidha and yathā. Annadā baladā c' etā vaṇṇadā sukhadā tathā 297. Sādh' āhaṁ Bhagavā tathā vijaññaṁ yo dakkhiṇaṁ bhuñjeyya mādisassa yaṁ yaññakāle pariyesamāno pappuyya tava sāsanaṁ 482. Tvaṁ h' ettha jānāsi yathātathā idaṁ, tathā hi te vidito esa dhammo 504. Atha tattaayoguḷasannibhaṁ bhojanaṁ atthi tathā patirūpaṁ 667. Diṭṭhīhi naṁ pāva tathā vadānaṁ 789. Diṭṭhī hi tesam pi tathā samattā 881. 889. Tathā hi te vidito esa dhammo 1052. 1057. 1102. Tath' addasā so 910. Sabbe pavādā tath' ivā bhaveyyuṁ 906. Gomiko gohi tath' eva nandati 33. 34. 349. 375. 384. 888. 908. Sādhu me bhavaṁ Gotamo tathā dhammaṁ desetu yathâhaṁ jāneyyaṁ vasalaṁ vā vasalakaraṇe vā dhamme p. 21. Sadhammapūjā ca panā tath' eva yathā pasaṁsanti sakāyanāni 906.

Tatha, adjective. Etaṁ ñāṇaṁ tathaṁ tassa brāhmaṇassa vusīmato 1115.

Yathātathā, yathātathaṁ, adv. Ye h' ettha jānanti yathātathā idaṁ 502. 504. Etaṁ lokassa niyyānaṁ akkhātaṁ vo yathātathaṁ 172. Tasaṁ vo 'haṁ vyakkhissaṁ anupubbaṁ yathātathaṁ jātivibhaṅgaṁ pāṇānaṁ 600. Aññātam etaṁ vacanaṁ Asitassa yathātathaṁ 699. Etaṁ ñatvā yathātathaṁ 732. Tesaṁ Buddho viyākāsi pañhe puṭṭho yathātathaṁ 1127.

Yathātacchaṁ Bhagavā brūhi me taṁ 1096.

Yathātathiyaṁ viditvā dhammaṁ sammā so loke paribbajeyya 368.

Vitatha. Sabbaṁ vitatham idan ti ñatvā loke 9—13.

Tathatta = tathātva. Samitāvi pahāya puññapāpaṁ virajo ñatvā imaṁ parañ ca lokaṁ jātimaraṇaṁ upātivatto samaṇo tādi pavuccate tathattā 520. 522. 524.

Tathiya = tathya. Na vâham 'etaṁ tathiyan' ti brūmi yaṁ āhu bālā mithu aññamaññaṁ 882. Yam āhu 'saccaṁ tathiyan' ti eke tam āhu aññe 'tucchaṁ musā' ti 883.

Taccha = tathya. Tacchehi nīyetha subhāsitehi 327.

Tadā. See yadā. Te tattha mante ganthetvā Okkākaṁ tad' upāgamuṁ 302. Suddhodanassa [tada] bhavanaṁ upāgami 685.

Carahi = tarhi. Kathaṁ carahi jānemu disvā 'Buddho' ti brāhmaṇa 999. Atha kho carahi devamanussaloke atāri jātiñ ca jarañ ca mārisa 1047. 1081. Bhotī carahi jānāti tam me akkhāhi pucchitā muddham muddhādhipātañ ca 988. Atha ko (MSS. kho) carahi jānāti asmiṁ puthavimaṇḍale muddhaṁ muddhādhipātañ ca tam me akkhāhi devate 990.

Etarahi. Sandissanti nu kho bho Gotama etarahi brāhmaṇā porāṇānaṁ brāhmaṇānaṁ brāhmaṇadhamme p. 50. Kahaṁ pana bho Keṇiya etarahi so bhavaṁ Gotamo viharati p. 103.

Tāvat, tāva. See yāva. Ninnañ ca thalañ ca pūrayanto mahāmegho pāvassi tāvad eva 30.

Na. Na naṁ jāti nivāresi brahmalokūpapattiyā 139. 439. Subhato naṁ maññatī bālo avijjāya purakkhato 199. 789. 835. Khādanti naṁ supāṇā ca 201. 385. 1010. 1142. So kho naṁ parijānāti 202. 418. 701. 770. 'N' eso maman' ti iti naṁ vijaññā 253. 1094. Ye naṁ pajānanti yatonidānaṁ te naṁ vinodenti 273. 398. 1076. Sabbe samaggā hutvāna abhinibbijjayātha naṁ

281. Nâtimaññetha katthaci naṁ kañci 148. Indaṁ va naṁ devatā pūjayeyya 316. 980. No ca kho naṁ jānāmi Buddho vā no vā p. 104. Yathā no samaṇo Gotamo vyākarissati tathā naṁ dhāressāma p. 113.

Ne. Sabbe n e tādisā ti ñatvā 90. Na ne jāti nivāreti duggaccā garahāya vā 141. 288. Tasmā hi ne rakkhatha appamattā 223. Pharusena ne na paṭivajjā 932. 390.

Nesaṁ. Yo n e s a m paramo āsi 293. Yattha c' ete nirujjhanti taṁ nesaṁ dukkhasammataṁ 760. Suddhī hi nesaṁ paccattam eva 906.

E-na. Tam e n a ṁ Bāvarī disvā 981. Tiṭṭhantaṁ enaṁ jānāti vimuttaṁ tapparāyanaṁ 1114. Sammūḷho hiṁsam attānaṁ kayira c' enaṁ vicakkhaṇo 583.

Takk = tark.

Takka = tarka. See -āsaya, -java, -vaḍḍhana. Sa ve munī jātikhayantadassī t a k k a ṁ pahāya na upeti saṁkhaṁ 209. Saccāni sutāni bahūni nānā udāhu te takkam anussaranti 885. T a k k a ñ ca diṭṭhīsu pakappayitvā 'saccaṁ' 'musā' ti dvayadhammaṁ āhu 886.

\+ vi.

Vitakka. Yassa v i t a k k ā vidhūpitā 7. Kuto samuṭṭhāya mano vitakkā kumārakā dhaṁkam iv' ossajanti 270. 271. Nandīsaṁyojano loko, v i t a k k' assa vicāraṇā 1109. Kiṁ sū asissāmi kuvaṁ vā asissaṁ, dukkhaṁ vata settha, kuv' ajja sessaṁ, ete v i t a k k e paridevaneyye vinayetha sekho aniketasārī 970.

\+ pa.

Pavitakka. Atha tvaṁ p a v i t a k k a ṁ āgamā manasā diṭṭhigatāni cintayanto 834.

\+ pari.

Parivitakka. Idha mayhaṁ bhante rahogatassa patisallīnassa evaṁ cetaso p a r i v i t a k k o udapādi p. 61.

Taggha, Abhidh. 1140. Kacc' āhaṁ bho Gotama evaṁ dadanto evaṁ yajanto bahuṁ puññaṁ pasavāmîti. Taggha tvaṁ māṇava evaṁ dadanto evaṁ yajanto bahuṁ puññaṁ pasavasi p. 86.

Taca = tvac. So bhikkhu jahāti orapāraṁ urago jiṇṇam iva tacaṁ purānaṁ 1.

Kañcanasannibhattaca 551.

Taṅk, tak, tac.

\+ ā.

Ātaṅka. See -phassā.

Taṇḍula 295.

Tan.

Tata. Acchidā maccuno jālaṁ tataṁ māyāvino daḷhaṁ 357.

Satata. Rattiṁdivaṁ satataṁ appamatto sabbā disā pharate appamaññaṁ 507. 678.

Tanuka. Sok' assa tanuko āsi 994.

\+ vi.

Vitata. Puthū visattā kāmesu māluvā va vitatā vane 272. Taṁ vitataṁ hi yathā mahikāyo 669.

Tand, tad (Cfr. Dhātumañjūsā).

Tandi = tandri. Niddaṁ tandiṁ sahe thīnaṁ pamādena na saṁvase 942. 926.

Tap. Tamo v' assa nivuto sabbaloko na jotimanto pi narā tapeyyuṁ 348. Disvā kumāraṁ - - suriyan tapantaṁ sarada-r-iv' abbhamuttaṁ ānandajāto vipulam alattha pītiṁ 687. Ādicco tapatam mukhaṁ 569.

Tatta = tapta. See -sannibha.

Ghammatatta 353.

Caus. Tam eva vācaṁ bhāseyya yāy' attānaṁ na tāpaye pare ca na vihiṁseyya 451.

Tapas, tapa. Saddhā bījaṁ, tapo vuṭṭhi 77. 267. Brahmacariyañ ca sīlañ ca ajjavaṁ maddavaṁ tapaṁ soraccaṁ avihiṁsañ ca khantiñ câpi avaṇṇayuṁ 292. Tap' ūpanissāya 901.

Tapena brahmacariyena saṁyamena damena ca etena brāhmaṇo hoti 655. Ye vâpi loke amarā bahū t a p ā 249.

Tapassin = tapasvin. Isayo pubbakā āsuṁ saññatattā t a p a s s i n o 284.

+ abhi.

Abhitatta.

Ghammābhitatta 1014.

+ ā.

Ātapa.

Vātātapa 52.

Ātappa = ātapya. Tena h' ā t a p p a ṁ karohi 1062.

Ātāpa.

Ātāpin. Niddaṁ na bahulīkareyya, jāgariyaṁ bhajeyya ā t ā p ī 926. p. 15. 108. 135.

+ pa.

Patāpa.

Patāpavat. Pasannanetto sumukho brahā uju p a t ā p a v ā majjhe samaṇasaṁghassa ādicco va virocasi 550.

+ saṁ.

Santatta = santapta.

Divasasantatta p. 14.

Santāpa. See -jāta.

Tap = trap.

+ apa.

Ottappa = apatrāpya = apatrapā. Senart M. V. 1,463.

Ottāpin.

Anottāpin. Rosako kadariyo ca pāpiccho maccharī saṭho ahiriko a n o t t ā p ī taṁ jaññā 'vasalo' iti 133.

Tapp = tarp.

+ saṁ.

C a u s. Atha kho Keṇiyo jaṭilo buddhapamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādani-

yena bhojaniyena sahatthā santappesi sampavāresi p. 107.

Tamas, tama. See -nivuta, -nuda. Nivutānaṁ tamo hoti andhakāro apassataṁ 763. Etesu giddhā viruddhātipātino nicc' uyyutā pecca tamaṁ vajanti ye patanti sattā nirayaṁ avaṁsirā 248. Sabbaṁ tamaṁ vinodetvā 956. Kālena so parivīmaṁsamāno ekodibhūto vihane tamaṁ so 975. Vinipātaṁ samāpanno gabbhā gabbhaṁ tamā tamaṁ sa ve tādisako bhikkhu pecca dukkhaṁ nigacchati 278.

Oghatama. Osaraṇāni vineyya oghatam' agā 538.

Tar = tṛ. Ko sū 'dha taratī oghaṁ, ko 'dha tarati aṇṇavaṁ 173. 174. 183. 184. Te duttaraṁ ogham imaṁ taranti atiṇṇapubbaṁ apunabbhavāya 273. Ejānugā te na taranti saṅgaṁ 791. Yāya devā manussā ca sitā tiṭṭhanti atthikā tarath' etaṁ visattikaṁ 333. Ākiñcaññaṁ pekkhamāno satīmā 'n' atthîti' nissāya tarassu oghaṁ 1070. Dhammañ ca seṭṭhaṁ ajānamāno evaṁ tuvaṁ ogham imam taresi 1064. (Ct. tareyyāsi). Te pahāya tare oghaṁ nāvaṁ sitvā va pāragū 771. Yaṁ viditvā sato caraṁ tare loke visattikaṁ 1053. Ārammaṇaṁ brūhi samantacakkhu yaṁ nissito ogham imaṁ tareyya 1069. 706. Hirin tarantaṁ vijigucchamānaṁ 'sakhâhaṁ asmi' iti bhāsamānaṁ sayhāni kammāni anādiyantaṁ 'n' eso maman' ti iti naṁ vijaññā 253.

Eko ahaṁ Sakka mahantam oghaṁ anissito no visahāmi tārituṁ 1069. Atāri jātimaraṇaṁ asesaṁ 355. Atāri so visattikaṁ 857. Atāri jātiñ ca jarañ ca 1047. 1048. Addhā hi so ogham imaṁ atāri 1059. Atāru jātiñ ca jarañ ca 1045. Te yājayogā bhavarāgarattā nâtariṁsu jātijaraṁ 1046. 1080.

Tiṇṇa. See -kathaṁkathā. Tiṇṇo pāragato vineyya oghaṁ 21. 515. 638. Tuvaṁ anusaye chetvā tiṇṇo tāres' imaṁ pajaṁ 545. Tiṇṇo ca pāraṁ akhilo akaṁkho 1059. Kathaṁkathā ca yo tiṇṇo 1088. Pucchāma muniṁ pahūtapaññaṁ tiṇṇaṁ pāragataṁ parinibbutaṁ ṭhitattaṁ 359. Upasantā ca te sadā tiṇṇā loke visattikaṁ 1087.

Atiṇṇa. See -pubba.

Oghatiṇṇa. Yaṁ addasāma Sambuddhaṁ oghatiṇṇaṁ anāsavaṁ 178. 1101. 1145. Oghatiṇṇassa pihayanti kāmesu gathitā pajā 823. Taṇhaṁ pariññāya anāsavāse te ve 'narā oghatiṇṇā' ti brūmi 1082. 1083.

Anoghatiṇṇa. Sace munī brūsi anoghatiṇṇe 1081.

Caus. So tāraye tattha bahū pi aññe 321. Kiṁ so pare sakkati tārayetuṁ 319. Dukkhass' antakarā atārayī maṁ 539. 540. Tiṇṇo tāres' imaṁ pajaṁ 545.

Tara.

Duttara. Oghaṁ tarati duttaraṁ 174. 273.

Suduttara. Accagā vata Kappāyano maccudheyyaṁ suduttaraṁ 358.

Maccutara. Attānudiṭṭhiṁ ūhacca evaṁ maccutaro siyā 1119.

Tīra. Gantuṁ na hi tīram ap' atthi 672. Nadiyā tīre p. 79.

Anutīra 18. 19.

Tiriyaṁ = tiryañc. Yaṁ kiñci sampajānāsi uddhaṁ addho tiriyaṁ câpi majjhe 1055. 537. 150.

Tittha = tīrtha. See -kara.

Tithya, titthiya. See -pubba. Evam pi tithyā puthuso vadanti 891. 892. Ye kec' ime titthiyā vādasīlā ājīvikā vā yadi

vā niganṭhā paññāya taṁ nâtitaranti sabbe 381.

+ ati. Paññāya taṁ nâtitaranti sabbe 381. Yo 'dha kāme accatari saṅgaṁ loke duraccayaṁ 948. Oghaṁ samuddaṁ atitariya tādiṁ 219.

+ ava, o. Āpagaṁ otaritvā 319.

Otiṇṇa. Yena sallena otiṇṇo disā sabbā vidhāvati tam eva sallaṁ abbuyha na dhāvati, nisīdati 939.

Icchāvatiṇṇa 306.

Otāra. Satta vassāni Bhagavantaṁ anubandhiṁ padā padaṁ otāraṁ nâdhigacchissaṁ Sambuddhassa satimato 446.

+ ud. Samāhito yo udatāri oghaṁ 471.

+ vi. Kathan nu dhīrā vitaranti oghaṁ jātijaraṁ sokapariddavañ ca 1052. Akkodhano lobhapāpaṁ vevicchaṁ vitare muni 941. Ye ve na taṇhāsu upātipannā vitareyya oghaṁ amamā caranti 495. 779.

Vitiṇṇa. See -kaṁkhā. Ucchinnabhavataṇhassa santacittassa bhikkhuno vitiṇṇo jātisaṁsāro, n' atthi tassa punabbhavo 746.

Tar = tvar.

Taramāna. See -rūpa.

Tas = tarṣ, tṛṣ.

Tasiṇā = tṛṣṇā.

Taṇhā = tṛṣṇā. See -adhipanna, -khaya, -gata, -chida, -dukkha, -dutiya, -nigghātana, -paccaya, -bhava. Taṇhā yassa na vijjati 1082. Yesaṁ taṇhā n' atthi kuhiñci loke bhavābhavāya idha vā huraṁ vā 496. 856. 436. 306. 916. Yo taṇham udacchidā asesaṁ 3. Etesu taṇhaṁ mā kāsi 339. Acchecchi taṇhaṁ idha nāmarūpe 355. Yo 'dha taṇhaṁ pahatvāna anāgāro paribbaje 640. Bhavābhavāya mā kāsi taṇhaṁ 1068. Taṇhaṁ pariññāya 1082. Aviruddho ca taṇhāya rasesu nânugijjhati 854. Taṇhāya

tv-eva asesavirāganirodhā n' atthi dukkhassa sambhavo p. 139. Ye ve na taṇhāsu upātipannā vitareyya ogham amamā caranti 495.

Ādānataṇhā 1103.

Ucchinnabhavataṇha 746.

Mahātaṇha 114.

Vītataṇha 741. 849. 1041. 1060. 83.

Avītataṇha 776. 901.

Tras, tas. Ye thāvarā ye ca tasanti loke 394.

Tasita = trasta. Ugghaṭṭapādo tasito paṁkadanto rajassiro 980. Tasito v' udakaṁ sītaṁ mahālābhaṁ va vāṇijo chāyaṁ ghammābhitatto va turitā pabbataṁ āruhuṁ 1014.

Tasa. See -thāvara. Ye keci pāṇabhūt' atthi tasā vā thāvarā vā anavasesā 146. Nidhāya daṇḍaṁ bhūtesu tasesu thāvaresu ca 629.

Tasara = trasara. Yo ve ṭhitatto tasaraṁ va ujjuṁ jigucchatī kammehi pāpakehi vīmaṁsamāno visamaṁ samañ ca taṁ -- 215. Susaññatattā tasaraṁ va ujjuṁ 464. 497.

\+ ut. **Utrastaṁ** dukkhitaṁ disvā 986.

\+ pari. Yo ve na paritassati 621. Na ca parittase tāni alabhamāno 924.

\+ saṁ. Paradhammikānam pi na santaseyya disvâpi tesaṁ bahubheravāni 965. Asantasaṁ jīvitasaṁkhayamhi eko care khaggavisāṇakappo 35. Sīho va saddesu asantasanto 71. 213.

Santāsa = santrāsa.

Asantāsin 850.

Tā = trai. Tesaṁ maccuparetānaṁ gacchataṁ paralokato na pitā tāyate puttaṁ ñātī vā pana ñātake 579.

Tāṇa = trāṇa. Na tāṇam upenti 668.

Tālu. Jivhāya tāluṁ ahacca udare saññato siyā 716.

Ti, te = tri, trai, trayas. See -pada, -sata, -dasa, -vijjā. Tayo roga pure āsuṁ 311. Tay' assu dhammā jahitā bhavanti 231. Yāni ca tīṇi yāni ca

saṭṭhi samaṇappavādasitāni -- osaraṇāni vineyya oghatam' agā 538. Tīṇi māṇavakasatāni mante vāceti p. 101. Tīṇ' assa lakkhaṇā gatte 1019. Tīhi vijjāhi sampanno 656. Tīhi māṇavakasatehi parivuto p. 101. Tiṇṇaṁ vedāna pāragū 1019. p. 86. 101. Tīsu vidhāsu avikampamāno 'samo visesîti' na tassa hot 842.

Tatiya = tṛtīya. Tatiyo so parābhavo 97. Kāmā te paṭhamā senā dutiyā arati vuccati, tatiyā khuppipāsā te catutthī taṇhā pavuccati 436. 1001. Tatiyam pi kho Āḷavako yakkho Bhagavantaṁ etad avoca p. 32. 100. 122. v. 88. 95. 450.

Yāvatatiya. Dv' āhaṁ Sakkaṁ apucchissaṁ, na me vyākāsi cakkhumā, yāvatatiyañ ca devisi vyākarotîti me sutaṁ 1116.

Tij. Desid. Akkosaṁ vadhabandhañ ca aduṭṭho yo titikkhati 623.

Tiṇha = tīxṇa. See -dhāra. Asipattavanaṁ pana tiṇhaṁ taṁ pavisanti samacchidagattā 673

Tejas. Bhagavā hi kāme abhibhuyya iriyati ādicco va paṭhaviṁ teji tejasā 1097.

Tejin 1097.

\+ sam-ut. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho Keṇiyaṁ jaṭilaṁ Bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi p. 100.

Samuttejita p. 100.

Tiṇa = tṛṇa. See -rukkha.

Tila. See -vāha. Tato puriso vassasatassa vassasatassa accayena ekamekaṁ tilaṁ uddhareyya p. 123.

Tela = taila.

Sappitela. Taṇḍulaṁ sayanaṁ vatthaṁ sappitelañ ca yāciya 295.

Tu. Yaṁ kiñci dukkhaṁ sambhoti sabbaṁ upadhipaccayā ti ayam ekānupassanā, upadhīnan tv-

eva asesavirāganirodhā n' atthi dukkhassa sambhavo ti ayaṁ dutiyānupassanā p. 136 etc. 123.

Tuccha. Yam āhu 'saccaṁ tathiyan' ti eke tam āhu aññe 'tucchaṁ musā' ti 883.

Tud.

\+ vi. Soṇā sigālā paṭigijjhā kulalā vāyasā ca vitudanti 675.

Tur = tvar. Turitā pabbataṁ āruhuṁ 1014.

Tul.

Tulā.

Atitula. Brahmabhūto atitulo mārasenappamaddano 561. 563.

Tulya. Na t' atthi tulyo nipuṇatthadassī 377.

Atulya. Maggajjhāyī kathaṁ atulyo hoti 85. So bodhisatto ratanavaro atulyo manussaloke hitasukhatāya jāto 683.

Tus = tuṣ. Tuṭṭha. Ten' amha tuṭṭhā atiriva kalyarūpā 683.

Tuṇhi = tūṣṇīm. See -bhāva, -bhūta. Tuṇhī yāti mahodadhi 720.

Caus. Pañhānaṁ veyyākaraṇe tosesi brāhmaṇe muni 1127. Te tositā cakkhumatā Buddhenâdiccabandhunā brahmacariyam acariṁsu 1128.

Tosaṇa. See -attha.

\+ abhi. Caus. Jhāyetha rukkhamūlasmiṁ attānaṁ abhitosayaṁ 709.

\+ saṁ. Santussamāno itarītarena 42. Ko 'dha santusito loke 1040. Sehi dārehi asantuṭṭho 108.

Santuṭṭhi 265.

Santussaka 144.

Tūla. Evam pi dhīro sappañño paṇḍito kusalo naro khippam uppatitaṁ sokaṁ vāto tūlaṁ va dhaṁsaye 591.

Toya. Padumaṁ va toyena alippamāno 71. 213.

Puṇḍarīkaṁ yathā vaggu toye na upalippati 547.

Tva-d. Tvan no satthā anuttaro 179. 241. 345. 380. 383. 426. 460. 461. 504. 508. 547. 832. 833. 834. 993. 1029. 1058. 1085. 1092. 1146. p. 12. 14. 21. 32. 86. 100. Satthā no hohi tuvaṁ mahāmuni 31. 345. 377. 378. 545. 571. 841. 1064. 1102. 1121. Saraṇaṁ taṁ upema cakkhuma 31. 241. 344. 349. 376. 380. 381. 457. 539. 570. 699. 875. 915. 1043. 1049. 1058. 1063. p. 32. 47. 78. Tuvaṁ hi Buddhaṁ pavaraṁ vadanti 377. Ukkādhāro manussānaṁ kacci apacito tayā 335. 344. 379. 383. Sattame divase tujyhaṁ muddhā phalatu sattadhā 983. 1030. 1122. Vāc' ābhikaṁkhāmi mahesi tuyhaṁ 1061. Kathappakāro tava āmagandho 241. Sampannaveyyākaraṇaṁ tavêdaṁ samujjupaññassa samuggahītaṁ 352. Santike maraṇaṁ tava 426. 566. Ekaṁso tava jīvitaṁ 427. 482. N' atthi nīvaraṇā tava 541. Sabbe te tava kāyasmiṁ mahāpurisalakkhaṇā 549. Dant' amha tava sāsane 570. 814. Taṁ suṇoma vaco tava 988. 1110. Tava sutvāna nigghosaṁ 1061. 1102. Kassako paṭijānāsi na ca passāma te kasiṁ 76. 379. 1053. 1066. Caturo samaṇā, na pañcam' atthi, te te āvikaromi sakkhipuṭṭho 84. 461. 963. 1050. 870. p. 90. Na hi te iṇam atthi 120. 302. 832. Sabbe va te ujjugatā suṇoma 350. Esa sutvā pasādāmi vaco te isisattama 356. Carato ca te brahmacariyaṁ aggihuttañ ca jūhato pahūtaṁ cīyate puññaṁ 428. Kāmā te paṭhamā senā 436. Pañcamī thīnamiddhan te 437. Esā Namuci te senā 439. Yaṁ te taṁ na-ppasahati senaṁ loko sadevako 443. Tathā hi te vidito esa dhammo 504. 1052. 1057. 1102. Anupubbaṁ anudhammaṁ vyākaromi te 511. 1037. 1093. Namo te mona-

pathesu pattipatta 540. 544. 921. Upāyāsā ca te sabbe viddhastā 542. 546. Tassa te nāganāgassa mahāvīrassa bhāsato sabbe devā anumodanti 543. N' atthi te paṭipuggalo 544. Yan te karaṇīyaṁ taṁ karohi - - cittaṁ vā te khipissāmi hadayaṁ vā te phālessāmi p. 32. Api ca te samphasso pāpako p. 47. Kiṁ te samaṇabhāvena evaṁ uttamavaṇṇino 551. Khattiyā bhojarājāno anuyuttā bhavanti te 553. Ko te imaṁ anuvatteti dhammacakkaṁ pavattitaṁ 556. Moneyyan te upaññassaṁ 701. 716. 1117. Pacchā te mâhu kiñcanaṁ 949. So te taṁ vyākarissati 993. 1139. Mā te vijjittha kiñcanaṁ 1098. Satī kāyagatā t y-atthu 340. Santi loke munayo, janā vadanti, t a y-idaṁ kathaṁ su 1077. Na t' atthi tulyo nipuṇatthadassī 377. Sabbe t a y ī atthabaddhā bhavanti 382. Ete kho vasalā vuttā mayā v o ye pakāsitā 135. Etaṁ lokassa niyyānaṁ akkhātaṁ vo yathātathaṁ 172. Ko attho supitena vo 331. Mā vo pamatte viññāya [maccurājā] amohayittha vasānuge 332. 385. 393. 560. Tesaṁ vo 'haṁ vyakkhissaṁ 600. 682. 760. p. 135.

Thana = stana.

Timbarutthanī 110.

Thambh = stambh.

Thaddha = stabdha.

Gottatthaddha 104.

Jātitthaddha 104.

Dhanatthaddha 104.

Thambha = stambha. Yo ogahane t h a m-b h o-r-ivâbhijāyati 214. Kodho mado thambho paccuṭṭhāpanā ca māyā ussuyā bhassasamussayo ca mānātimāno ca asabbhi santhavo 245. Makkho thambho te aṭṭhamo 437. Kālena gacche garunaṁ sakāsaṁ t h a m b h a ṁ niraṁkatvā nivātavuttī 326.

Chambhin.

Achambin. Parissayānaṁ sahitā achambhī 42.

\+ saṁ. Santhambhassu daḷho bhava 701. Tato vedena mahatā santhambhitvāna māṇavo ekaṁsaṁ ajinaṁ katvā pādesu sirasā pati 1027.

Thar = star.

Tārā. See -isabha.

\+ vi.

Vitthārika. Vitthārik' assa bhavissati brahmacariyaṁ 693.

\+ saṁ. **Santhata** = (saṁstṛta) saṁstīrṇa. Mañce chamāyaṁ va sayetha santhate 401. Aṅgāre santhate senti 668.

Thā, ṭhā = sthā. Bhiyyo sati ca paññā ca samādhi mama tiṭṭhati 434. Thale tiṭṭhati brāhmaṇo 946. Yāya devā manussā ca sitā tiṭṭhanti atthikā 333. Bhikkhavo tisata ime tiṭṭhanti pañjalīkatā 573. Tatr' eva vasalaka tiṭṭhāhi p. 21. Puṭṭho anekarūpehi nâtumānaṁ vikappayan tiṭṭhe 918. Mūlam pi tesaṁ palikhañña tiṭṭhe 968. Etesu nandiñ ca nivesanañ ca panujja viññāṇaṁ bhave na tiṭṭhe 1055. Tiṭṭhe nu so tattha anānuyāyī 1071. 1073. Kayavikkaye na tiṭṭheyya 929. Atimāne na tiṭṭheyya 942. Tiṭṭheyya so tattha anānuyāyī 1072. Tiṭṭhaṁ caraṁ nisinno vā 151. 193. Satto guhāyaṁ bahunâbhichanno tiṭṭhaṁ naro mohanasmiṁ pagāḷho dūre vivekā hi tathāvidho so 772. Viññāṇaṭṭhitiyo sabbā abhijānaṁ Tathāgato tiṭṭhantaṁ enaṁ jānāti vimuttaṁ tapparāyanaṁ 1114. Majjhe sarasmiṁ tiṭṭhataṁ oghe jāte mahabbhaye jarāmaccuparetānaṁ dīpaṁ pabrūhi mārisa 1092. Imā gāthā bhaṇaṁ Māro aṭṭhā Buddhassa santike 429. Atha kho Bhagavā yena parivesanā ten' upasaṁkami, upasamkamitvā ekamantaṁ aṭṭhāsi p. 12. 17.

45. 123. Vinicchaye ṭhatvā pahassamāno bālo paro akusalo ti câha 887. 894.

Thita. See -attan. Dhamme ṭhito 250. 381. 920. 1017. Ekamantaṁ ṭhitā kho sā devatā Bhagavantaṁ gāthāya ajjhabhāsi p. 17. 45. Addasā kho Kasibhāradvājo brāhmaṇo Bhagavantaṁ piṇḍāya ṭhitaṁ p. 12.

Caus. Itthisoṇḍiṁ vikiraṇiṁ purisaṁ vâpi tādisaṁ issariyasmiṁ ṭhāpeti 112. Passati kho me ayaṁ Selo brāhmaṇo dvattiṁsa mahāpurisalakkhaṇāni yebhuyyena ṭhapetvā dve p. 103.

Ṭha.

Gahaṭṭha = gṛhastha. See -vatta. 90. 398. 487. 134. 43. 628.

Dhammaṭṭha = dharmastha 749.

Thala = sthala. Ninnañ ca thalañ ca pūrayanto mahāmegho pāvassi tāvad eva 30. Saccā avokkamma muni thale tiṭṭhati brāhmaṇo 946.

Thāna = sthāna. Pāmujjakaraṇaṁ ṭhānaṁ 256. Mā maṁ ṭhānā acāvayi 442. Āmantanā hoti sahāyamajjhe vāse ṭhāne gamane cārikāya 40.

Aṭṭhāna. Aṭṭhāna taṁ saṁgaṇikāratassa yam phassaye sāmayikaṁ vimuttiṁ 54.

Ayosaṁkusamāhataṭṭhāna 667.

Vicikicchaṭhāna 347.

Vibhūsanaṭhāna 59.

Thāman = sthāman.

Thāmaka.

Dubbalathāmaka 1144.

Thāvara = sthāvara. Tasā vā thāvarā vā 146. Ye thāvarā ye ca tasanti loke 394. Nidhāya daṇḍaṁ bhūtesu tasesu thāvaresu ca 629.

Tasathāvara. Aviruddho asāratto pāṇesu tasathāvare 704. Mettāya phasse tasathāvarāni 967.

Thāvariya. See -patta.

Thera = sthavira. P. 61. 91.

Thiti = sthiti.

Viññāṇaṭṭhitiyo sabbā abhijānaṁ Tathāgato 1114.

Thūla = sthūla.

Aṇuṁthūla 633.

Aṇukathūla 146.

+ adhi. Tiṭṭhaṁ caraṁ nisinno vā sayāno vā yāvat' assa vigatamiddho etaṁ satiṁ adhiṭṭheyya 151.

Adhiṭṭhita. 'Paṇḍito' ti samaññāto ekacariyaṁ adhiṭṭhito 820.

+ abhi.

Abhiṭṭhāna. Cha câbhiṭhānāni abhabbo kātuṁ 231.

+ ava, o.

Oṭṭha = oṣṭha 608.

+ sam-ava. Samavaṭṭhitā no savanāya sotā 345.

+ ā. Te câpi nūna pajaheyyu dukkhaṁ ye tvaṁ munī aṭṭhitaṁ ovadeyya 1058.

+ ud. Uṭṭhahatha nisīdatha, ko attho supitena vo āturānaṁ hi kā niddā sallaviddhāna ruppataṁ 331. Uṭṭhāyâsanā p. 61. 78. 80. 97. 101. 108. 122.

Uṭṭhita, vuṭṭhita. Atha kho āyasmā Vaṅgīso sāyaṇhasamayaṁ patisallānā vuṭṭhito yena Bhagavā ten' upasaṁkami p. 61.

Suhuṭṭhita. Sudiṭṭhaṁ vata no ajja suppabhātaṁ suhuṭṭhitaṁ yaṁ addasāma Sambuddhaṁ oghatiṇṇam anāsavaṁ 178.

Uṭṭhātar = utthātar. Patirūpakārī dhuravā uṭṭhātā vindate dhanaṁ 187.

Anuṭṭhātar. Niddāsīlī sabhāsīlī anuṭṭhātā ca yo naro alaso kodhapaññāṇo 96.

+ paṭi-ud.

Paccuṭṭhāpanā 245.

\+ sam-ud. Kuto samuṭṭhāya mano vitakkā kumārakā dhaṁkam' iv' ossajanti 270. 271.

\+ upa. Aññena ca kevalinaṁ mahesiṁ khīṇāsavaṁ kukkucavūpasantaṁ annena pānena upaṭṭhahassu 82.

Upaṭṭhita. Sa piṇḍacāraṁ caritvā vanantam abhihāraye upaṭṭhito rukkhamūlasmiṁ āsanūpagato muni 708. Divyā rattī upaṭṭhitā 153. Yaṁ tesaṁ pakataṁ āsi dvārabhattaṁ upaṭṭhitaṁ saddhāpakatam esānaṁ dātave tad amaññisuṁ 286. Bhattakāle upaṭṭhite 130. Upaṭṭhitasmiṁ yaññasmiṁ nâssu gāvo haniṁsu te 295. Vataṁ samādāya upaṭṭhitāse 898.

Upaṭṭhāna. Āgañchuṁ tass' upaṭṭhānaṁ khattiyā brāhmaṇā bahū 138. Mātāpituupaṭṭhānaṁ 262.

\+ paṭi-upa. Api ca kho me mahāyañño paccupaṭṭhito atthi p. 102.

\+ ni. **Niṭṭhitaṁ** bhattaṁ p. 107.

Suniṭṭhita. Ya-d-añhamāno sukataṁ suniṭṭhitaṁ 240. Disvā suvaṇṇassa pabhassarāni kammāraputtena suniṭṭhitāni saṁghaṭṭhamānāni duve bhujasmiṁ 48.

Niṭṭhā. Āsā ca niṭṭhā ca kutonidānā ye samparāyāya narassa honti 864. 865.

Niṭṭhurin = niṣṭhūrin.

Aniṭṭhurin 952.

\+ paṭi. Yajassu yajamāno Māgha sabbattha ca vippasādehi cittaṁ, ārammaṇaṁ yajamānassa yaññaṁ, ettha patiṭṭhāya jahāti dosaṁ 506.

Patiṭṭhita. Tam addasā Bimbisāro pāsādasmiṁ patiṭṭhito 409. Sacce atthe ca dhamme ca āhu santo patiṭṭhitā 453.

Suppatiṭṭhita. Vasiṁ karitvā saṁkappaṁ satiñ ca suppatiṭṭhitaṁ raṭṭhā raṭṭhaṁ vicarissaṁ sāvake vinayaṁ puthu 444.

Caus. App-ekacce udakamaṇikaṁ patiṭṭhāpenti p. 101.

Patiṭṭhā = pratiṣṭhā.

Appatiṭṭha. Appatiṭṭhe anālambe ko gambhīre sīdati 173.

+ saṁ. **Saṇṭhita.**

Santisoraccasamādhisaṇṭhitā 330.

Susaṇṭhita. Ye ca rūpe pariññāya arūpesu susaṇṭhitā nirodhe ye vimuccanti te janā maccuhāyino 755.

Saṇṭhāna.

Susaṇṭhāna. Dāmā muñjamayā navā susaṇṭhānā 28.

(Thā), then (Dhātumañj.) = (stā, stai) sten.

Theyya = steya 242. 967. 119.

Thā, thī (Dhātumañj.) = styā, styai.

Thīna = styāna. See -middha. Thīnaṁ yassa panūditaṁ 483. Niddaṁ tandiṁ sahe thīnaṁ 942. Thīnassa ca panudanaṁ 1106.

Thu = stu. Ya-d-aggato majjhato sesato vā piṇḍaṁ labhetha paradattūpajīvī nâlan thutun no pi nipaccavādī 217.

Thoma = stoma.

Thomayati. Āsaṁsanti thomayanti abhijappanti jahanti 1046. Ānandajāte Tidasagaṇe patīte sakkacca Indaṁ sucivasane ca deve dussaṁ gahetvā atiriva thomayante Asito isi addasa divāvihāre 679.

+ abhi. Yan nūnâhaṁ samaṇaṁ Gotamaṁ sammukhā sāruppāhi gāthāhi abhitthaveyyaṁ p. 104. Yena Bhagavā ten' añjaliṁ panāmetvā Bhagavantaṁ sammukhā sāruppāhi gāthāhi abhitthavi p. 97. 104.

+ saṁ.

Santhava = saṁsthava. Asabbhi santhavo 245. Kismiṁ kubbatī santhavaṁ 168. Santhavāto bhayaṁ jātaṁ 207. Gāme akubbaṁ

santhavāni 844. Etaṁ bhayaṁ santhave pekkhamāno 37.

Asanthava. Aniketaṁ asanthavaṁ etaṁ ve munidassanaṁ 207.

Thun = stan. Nānā te succāni sayaṁ thunanti (? B. pu- or phu-) 884. (Ct. attāna (-naṁ?) vadanti).

+ anu. Yam assa vādaṁ parihīnam āhu apāhataṁ pañhavimaṁsakā ye paridevatī socati hīnavādo, 'upaccagā man' ti anutthunāti (Ct. vippalapati) 827. Tap' ūpanissāya jigucchitaṁ vā atha vâpi diṭṭhaṁ va sutaṁ mutaṁ vā uddhaṁsarā suddham anutthunanti avītataṇhāse bhavābhavesu 901. Sokam appajahaṁ jantu bhiyyo dukkhaṁ nigacchati, anutthunanto kālakataṁ sokassa vasam anvagū 586.

Daṁs = daṁç, daç.

Daṁsa = daṁça. See -adhipāta, -siriṁsapa.

Dāṭhā = daṁṣṭrā.

Susukkadāṭhā 548.

Dakkhiṇa = daxiṇa. Evaṁ vutte Keṇiyo jaṭilo dakkhiṇaṁ bāhaṁ paggahetvā Selaṁ brāhmaṇaṁ etad avoca p. 103. Sādh' āhaṁ Bhagavā tathā vijaññaṁ yo dakkhiṇaṁ bhuñjeyya mādisassa 482. Vāmena hatthena havyasesaṁ gahetvā dakkhiṇena hatthena kamaṇḍaluṁ gahetvā p. 80. Evaṁ ijjhanti dakkhiṇā 485.

Padakkhiṇa = pradaxiṇa. Bāvariṁ abhivādetvā katvā ca naṁ padakkhiṇaṁ 1010. Atha kho Kokāliyo bhikkhu utthāyâsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi p. 122. 123.

Dakkhiṇeyya = daxiṇīya. Ye puggala aṭṭha satam pasatthā cattāri etāni yugāni honti te dakkhiṇeyyā Sugatassa sāvakā 227. Akkhāhi me Bhagavā dakkhiṇeyye 489. 504. Dadaṁ paresaṁ idha annapānaṁ ārādhaye dakkhiṇeyyehi tādi 488. Yo yajatī tividhaṁ

yaññasampadaṁ ārādhaye dakkhiṇeyyehi tādi 529.

Daṇḍa. Sabbesu bhūtesu nidhāya daṇḍaṁ 35. 394. 629. Eso adhammo daṇḍānaṁ okkanto purāṇo ahū 312.

Attadaṇḍā bhayaṁ jātaṁ 935. Aviruddhaṁ viruddhesu attadaṇḍesu nibbutaṁ sādānesu anādānaṁ tam ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ 630.

Adaṇḍa. Sace agāraṁ āvasati vijeyya paṭhaviṁ imaṁ adaṇḍena asatthena dhammena-m-anusāsati 1002. p. 103.

Suvaṇṇadaṇḍā vītipatanti cāmarā 688.

Dam.

Danta. Āsavakhīṇo pahīnamāno sabbaṁ rāgapathaṁ upātivatto danto parinibbuto ṭhitatto 370. 375. 463. 516. 513. 624. 491. Dant' amha tava sāsane 570.

Damma = damya. See -sārathi.

Dama, damas. See -patta. Tapena brahmacariyena saṁyamena damena ca etena brāhmaṇo hoti 655. Saccena danto damasā upeto 463. Iṁgha aññe pi pucchassu puthū samaṇabrāhmane yadi saccā damā cāgā khantyā bhiyyo 'dha vijjati 189.

Day.

Dayā. Yassa pāṇe dayā n' atthi taṁ jaññā 'vasalo' iti 117.

Dar = dṛ.

Dara.

Niddara = nirdara. Pavivekarasaṁ pītvā rasaṁ upasamassa ca niddaro hoti nippāpo dhammapītirasaṁ pivaṁ 257.

Daratha. See -ja.

Dāra. See -posin, -sevanā. Puttañ ca dāraṁ pitarañ ca mātaraṁ dhanāni dhaññāni ca bandhavāni ca hitvāna 60. Asambhuṇanto pana

brahmacariyaṁ parassa dāraṁ nâtikkameyya 396. Sehi dārehi asantuṭṭho 108. Puttesu dāresu ca yā apekhā 38. 123.

Paradāra 108.

Puttadārassa saṅgaho 262.

Dāruṇa. Ye lūkhasā dāruṇā piṭṭhimaṁsikā mittadduno nikkāruṇâtimānino 244.

\+ ā.

Ādara.

Anādara 247.

\+ pa.

Padara = pradara 720.

\+ vi.

Kovilāra = kovidāra. Oropayitvā gihivyañjanāni saṁsīnapatto yathā koviḷāro 44.

Dal. Nāgo pūtilataṁ va dālayitvā 29.

\+ pa. Āsavā te padāletā 546.

\+ saṁ. Sandālayitvāna saṁyojanāni 62. 74.

Dasan = daçan. See -sata. Dasa disā 719. 1122. Dasannam pi dadāmi.

Catuddasa = caturdaça.

Cātuddasī 402.

Tidasa = tridaça. See -gaṇa.

Teḷasa = trayodaça.

Addhateḷasa. Ekaṁ samayaṁ Bhagavā Aṅgutarāpesu cārikañ caramāno mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ aḍḍhateḷasehi bhikkhusatehi yena Āpaṇaṁ -- tad avasari p. 99. 100.

Dvādasa = dvādaça. 677.

Pañcadasa, pannarasa 153. 1016. p. 135.

Pañcadasī 402.

Soḷasa = ṣoḍaça. Sissā solasa brāhmaṇā 1006.

Parivārakasoḷasānaṁ brāhmaṇānaṁ ajjhiṭṭho p. 205.

Vīsati, vīsat = viṁçati, viṁçat (perhaps con-

tracted fr. dvi-daçati, M. Williams). See -khārī. Seyyathâpi bhikkhu vīsati Abbudā nirayā evam eko Nirabbudo nirayo p. 123. Vīsaṁ vassasataṁ āyu 1019. Vīsāya pi dadāmi p. 86.

Catuvīsati. See -akkhara.

Tiṁsat = triṁçat. Tiṁsāya pi dadāmi p. 86.

Dvattiṁsat = dvātriṁçat. Āgatāni kho pana asmākaṁ mantesu dvattiṁsa mahāpurisalakkhaṇāni p. 102. Āgatāni pi mantesu mahāpurisalakkhaṇā, dvattiṁsā ca viyākhyātā samattā anupubbaso 1000.

Chattiṁsat = ṣaṭtriṁçat 660.

Cattārīsat = catvāriṁçat. Cattārīsāya pi dadāmi p. 86.

Aṭṭhacattārīsaṁ vassāni brahmacariyaṁ cariṁsu te 289.

Paññasat = pañcāçat. Paññāsāya pi dadāmi p. 86.

Darh = dṛh.

Daḷha = dṛḍha. See -dhammadassin, -parakkama. Santhambhassu daḷho bhava 701. Nāvaṁ daḷham āruhitvā 321. 357. Evam pi tithyā puthuso niviṭṭhā sakāyane tattha daḷhaṁ vadānā 892. 905. Viriyaṁ parakkamma daḷhaṁ kareyya 966. Ekacariyaṁ daḷhaṁ kayirā 821. Uṭṭhahatha nisīdatha daḷhaṁ sikkhatha santiyā 332. Ye suppayuttā manasā daḷhena nikkāmino Gotamasāsanamhi 228.

Dah. Te vādakāmā parisaṁ vigayha bālaṁ dahantī mithu aññamaññaṁ 825.

Daḍḍha = dagdha. Aggîva daḍḍhaṁ anivattamāno 62.

\+ pari. Anavassuto apariḍayhamāno 63.

Pariḷāha = paridāha. Yassa ca visatā n' atthi chinnasotassa bhikkhuno kiccākiccappahīnassa pariḷāho na vijjati 715.

Dahara = dahra, dabhra. Yo saññatatto na karoti pāpaṁ d a h a r o ca majjho ca munī yatatto 216. Yuvā ca daharo câsi paṭhamuppattiyā susu vaṇṇārohena sampanno jātimā viya khattiyo 420. Samaṇo hi Gotamo daharo c' eva jātiyā navo ca pabbajjaya p. 91. D a h a r ā ca mahantā ye bālā ye ca paṇḍitā sabbe maccuvasaṁ yanti 578.

Dā, di, dad. D a d ā m i bhoge 421. Ekassa pi dadāmi, dvinnam pi dadāmi p. 86. Athá kassa câhaṁ bho Gotama imaṁ pāyāsaṁ d a m m i p. 14. Ekassa pi d a d ā t i p. 86. Yo brāhmaṇaṁ vā samaṇaṁ vā bhattakāle upaṭṭhite roseti vācā na ca d e t i 130. Na ca d e n t i kassaci 244. D a d a ṁ mittāni ganthati 187. Dadaṁ paresaṁ idha annapānaṁ 487. Kacc' āhaṁ bho Gotama evaṁ d a d a n t o evaṁ yajanto bahuṁ puññaṁ pasavāmi p. 86. Yaṁ tesaṁ pakataṁ āsi dvārabhattaṁ upaṭṭhitaṁ saddhāpakataṁ esānaṁ d ā t a v e tad amaññisuṁ 286. Ete yāge yajitvāna brāhmaṇānaṁ a d ā dhanaṁ 303.

Datta. See -upajīvin.

Dinna. So 'haṁ ajja pajānāmi yattha d i n n a ṁ mahapphalaṁ 191. Parehi dinnaṁ payataṁ paṇītaṁ 240. Bhoto dinnaṁ mahapphalaṁ 486. Etesu d i n n ā n i mahapphalāni 227.

Adinna. Theyyā a d i n n a ṁ ādiyati 119. Kacci adinnaṁ nâdiyati 156. Tato adinnaṁ parivajjayeyya -- sabbaṁ adinnaṁ parivajjayeyya 395. Pāṇaṁ na hane na câdinnaṁ ādiye 400. Yo hi koci manussesu adinnaṁ upajīvati 616. Yo ca dīghaṁ vá rassaṁ vā aṇuṁthūlaṁ subhāsubhaṁ loke adinnaṁ nâdiyati 633.

Deyya. See -dhamma.

Dātar. D ā t ā r a ṁ nâvajāniya 713.

Dāna. See -pati, -sīla. 263. Appaṁ dānaṁ na hīḷeyya 713.
Dāyaka p. 86.
Da.
Annada 297.
Balada 297.
Vaṇṇada 297.
Varada 234.
Sukhada 297.
Dada.
Paññādada 177.

\+ ā. Na so adinnaṁ ādiyati 157. 156. 119. 633. Tasmā naro tesu nivesanesu nirassatī ādiyaticca dhammaṁ 785. Yo ve kiñcikkhakamyatā panthasmiṁ vajataṁ janaṁ hantvā kiñcikkhaṁ ādeti 121. Santo so vītamaccharo nâdeti na nirassati 954. Ye ariyasaccāni vibhāvayanti gambhīrapaññena sudesitāni kiñc' āpi te honti bhusappamattā na te bhavaṁ aṭṭhamaṁ ādiyanti 230. Pāṇaṁ na hane no câdinnaṁ ādiye 400. Sayhāni kammāni anādiyantaṁ n' eso maman ti iti naṁ vijaññā 253. Taṁ brāhmaṇaṁ diṭṭhim anādiyānaṁ ken' īdhalokasmi vikappayeyya 802. Yo have iṇam ādāya cujjamāno palāyati 120. Paresaṁ ādāya 247. Pattacīvaraṁ ādāya p. 21. 107. Anādāya pāpāni 452.
Atta = ātta. See -daṇḍa, -jaha, -manas. Attaṁ nirattaṁ na hi tassa atthi 787. Attaṁ pahāya anupādiyāno ñāne pi so nissayaṁ no karoti 800. Na tassa puttā pasavo, khettaṁ vatthuṁ na vijjati, attaṁ vâpi nirattaṁ vā na tasmiṁ upalabbhati 858. Ajjhattaṁ upasantassa n' atthi attaṁ kuto nirattaṁ vā 919.
Ādāna. See -gantha, -taṇhā, -satta. Ādānesu vineyya chandarāgaṁ 364.
Anādāna. Vītataṇho anādāno sato bhikkhu paribbaje 741. Akiñcanaṁ anādānaṁ

tam aham brūmi brāhmaṇaṁ 620. 630. 645. 1094.

Sādāna 630.

Ādi. See -kalyāṇa. Addasa Bhagavā ādiṁ upādānassa Kappiyo 358.

+ upa-ā. Yaṁ yaṁ hi lokasmiṁ upādiyanti ten' eva Māro anveti jantuṁ 1103. Tasmā pajānaṁ na upādiyetha bhikkhu sato kiñcanaṁ sabbaloke 1104. Anissito na calati nissito ca upādiyaṁ itthabhāvaññathābhāvaṁ saṁsāraṁ nâtivattati 752. Kathaṁ disvā nibbāti bhikkhu anupādiyāno lokasmiṁ kiñci 915. 800. Anupādiyāno idha vā huraṁ vā 470. Kissa loko upādāya kismiṁ loko vihaññati 168. Anupādāya anissito kuhiñci 363. Anejo akathaṁkathī anupādāya nibbuto 648. Imasmiṁ kho pana veyyākaraṇasmiṁ bhaññamāne saṭṭhimattānaṁ bhikkhūnaṁ anupādāya āsavehi cittāni vimucciṁsu p. 145.

Upādāna. See -khaya, -paccaya. Katamaṁ taṁ upādānaṁ yattha loko vihaññati 170. Addasa Bhagavā ādiṁ upādānassa Kappiyo 358. Upādānānaṁ tv-eva asesavirāganirodha n' atthi dukkhassa sambhavo p. 140.

Anupādāna. Upadhī te samatikkantā, āsāva te padālitā, sīho si anupādāno pahīnabhayabheravo 546. 751. 753.

Upādi. See -sesa.

Anupādi. See -sesa.

+ pari-ā.

Pariyādāna. Khippataraṁ kho so bhikkhu vīsatikhāriko kosalako tilavāho iminā upakkamena parikkhayaṁ pariyādānaṁ gaccheyya na tv-eva eko Abbudo nirayo p. 123.

+ sam-ā. Sayaṁ samādāya vatāni jantu uccāvacaṁ gacchati saññasatto 792. 898. Kaṁ so sik-

khaṁ samādāya ekodi nipako sato kammāro rajatassêva niddhame malam attano 962.
Caus. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho Keṇiyaṁ jaṭilaṁ Bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi p. 100. So bhāgineyyaṁ sayam anukampamāno samādapesi asamadhurassa dhamme 695.

Samādapita p. 100.

\+ anu-pa. Sace me yācamānassa bhavaṁ nânupadassati sattame divase tuyhaṁ muddhā phalatu sattadhā 983.

Dā, do (Dhātumañjūsā: avakaṇḍane).

Diti.

Aditi.

Ādicca = āditya. See -bandhu. Ādicco va virocasi 550. 1097. Ādicco tapataṁ mukhaṁ 569.

\+ nis.

Niddāna. Saccaṁ karomi niddānaṁ 78.

\+ pari.

Paritta = parītta. Parittam ettha sokhyaṁ 61. Animittam anaññātaṁ maccānaṁ idha jīvitaṁ kasirañ ca parittañ ca 574.

Dā.

Dāma = dāman. 28.

\+ ni.

Nidāna.

Icchānidāna 773. 872.

Itonidāna 271. 865. 870.

Upadhinidāna 728. 1050.

Kutonidāna 270. 864. 866. 869. 871.

Chandānidāna 865.

Phassanidāna 870.

Yatonidāna 273. 869.

Saññānidāna 874.

\+ saṁ.

Sandāna 622.

Dā = dā, dai.
+ vi-ava. **Vīvadāta** = vyavadāta. Sandiṭṭhiyā ve pana vīvadātā 881.
Avīvadāta. Pakappitā saṁkhatā yassa dhammā purakkhatā santi avīvadātā 784.

Dā = drā, drai.
+ ni.
Niddā = nidrā. Āturānaṁ hi kā niddā 331. Niddaṁ na bahulīkareyya 926. 942.

Dās = dāç.
Dāsa.
Pūraḷāsa = puroḍāsa 459.

Dāsa. See -porisa.

Div.
Ajja = adya. See -agga. Bhajanti sevanti ca kāraṇatthā, nikkāraṇā dullabhā ajja mittā 75. Ajja pannaraso uposatho 153. 178. 190. 508. 970. Yass' eso dullabho loke pātubhāvo abhiṇhaso sv-ājja lokamhi uppanno 'Sambuddho' iti vissuto 998.

Divā. See -vihāra. Mettaṁ karotha mānusiyā pajāya divā ca ratto ca haranti ye baliṁ 223.
Rattiṁdiva = rātrindiva. Rattiṁdivaṁ satataṁ appamatto sabbā disā pharate appamaññaṁ 507.

Divasa. See -santatta. Sattame divase tuyhaṁ muddhā phalatu sattadhā 983.

Divya. Ajja pannaraso uposatho, divyā rattī upaṭṭhitā 153. Khettāni viceyya kevalāni divyaṁ mānusakañ ca brahmakhettaṁ 524.

Dibba. Hitvā mānusakaṁ yogaṁ dibbaṁ yogaṁ upaccagā 641. Taṁ passatha sabbadhi vippamuttaṁ dibbe patte kamamānaṁ mahesiṁ 176. Rāgaṁ vinayetha mānusesu dibbesu kāmesu câpi bhikkhu 361.

Deva. See -isi, -pūjita, -manussa, -loka, -saṁgha. Ko nu devo vā Brahmā vā Indo

vâpi Sujampati manasā pucchi te pañhe 1024. Sutvā devassa vassato imam attham Dhaniyo abhāsatha 30. Bahū devā manussā ca maṅgalāni acintayuṁ 258. 310. 333. 384 543. 644. Etaṁ gihī vattayaṁ appamatto Sayampabhe nāma upeti deve 404. 679. 680. Majjhe va no bhāsa samantacakkhu Sakko va devānaṁ sahassanetto 346.

Adhideva. Adhideve abhiññāya sabbaṁ vedi parovaraṁ 1148.

Devatā. Atha kho annatarā devatā abhikkhantāya rattiyā abhikkantavaṇṇā - - yena Bhagavā ten' upasaṁkami p. 17. 45. v. 986. Tam me akkhāhi devate 990. So Bāvari attamano udaggo taṁ devataṁ pucchati vedajāto 995. Atha kho Sabhiyo paribbājako tassā devatāya santike te pañhe uggahetvā p. 90. Yasmā hi dhammaṁ puriso vijaññā Indaṁ va naṁ devatā pūjayeyya 316. Kiṁnissitā isayo manujā khattiyā brāhmaṇā devatānaṁ yaññaṁ akappayiṁsu puthū idhaloke 458. 1043.

Devaka.

Sadevakaloka 443. 1117. p. 100. 143. v. 86. 377. p. 143. 144. v. 760. 956. p. 14. 32. v. 544.

Jút = dyut, jyut.

Juti = dyuti.

Jutimat 508. 539.

Jotimat = jyotiṣmat. 348.

+ pa.

Pajjota = pradyota. See -kara.

Telapajjota. Andhakāre vā telapajjotaṁ dhāreyya p. 15.

Dis = diç. Caus. Dhammaṁ deseti p. 100. v. 722. 993. 1015. Dhammaṁ te desessāmi 461. Yo me dhammaṁ adesesi 1137. Dhammavaraṁ adesayi 233. 234.

Desita 276. 391.

Sudesita 88. 230.

Disā = diçā. Kati parissayā loke gacchato amataṁ disaṁ ye bhikkhu abhisambhave pantamhi sayanāsane 960. Yaṁ yaṁ disaṁ vajati bhūripañño sa tena ten' eva nato 'ham asmi 1143. Disā catasso 1122. Dasa disā 719. Disā sabbā sameritā 936. 939. 507.

Catuddisā. Atha kho Sundarikabhāradvājo brāhmaṇo aggiṁ juhitvā aggihuttaṁ paricaritvā uṭṭhāyâsanā samantā catuddisā anuvilokesi p. 80.

Cātuddisa 42.

Vidisā catasso 1122.

Disatā. Yaṁ ñaṁ disataṁ adhiseti tattha kilijjati samphussamāno 671.

Desa = deça. See -vāsa.

Maggadesaka 84.

Maggadesin 87.

\+ ā. Yo atītaṁ ādisati 1112. Ādissa jammanaṁ brūhi 1018.

\+ ud. Tena kho pana samayena Sabhiyassa paribhājakassa purāṇasālohitāya devatāya pañhā uddiṭṭhā honti p. 90.

Dis (Dhātumañjūsā) = darç, dṛç. Daṭṭhu. See -kāma. Passaṁ naro dakkhiti nāmarupaṁ 909. Seyyathâpi -- andhakāre vā telapajjotaṁ dhāreyya 'cakkhumanto rūpāni dakkhintîti p. 15. Ath' ettha sallaṁ addakkhiṁ duddasaṁ hadayanissitaṁ 938. Ito ca nâddakkhi aṇum pi saññaṁ, tasmā tuvaṁ momuhato dahāsi 841. Addakkhi so santipadaṁ mahesi 208. 908. 1131. Passañ ca diṭṭhīsu anuggahāya ajjhattasantiṁ pacinaṁ adassaṁ 837. Addasā kho Kāsibhāradvājo brāhmaṇo Bhagavantaṁ piṇḍāya ṭhitaṁ p. 12. 21. 80. 101. 103. v. 409. 910. Addasa Bhagavā ādiṁ upādānassa Kappiyo

358. 679. 1016. p. 104. Lābhā vata no anappakā ye mayaṁ Bhagavantaṁ addasāma 31. 178. 459. Icchaṁ bhavanam attano nâddasāsiṁ anositaṁ 937. 1145. Disvā suvaṇṇassa pabhassarāni kammāraputtena suniṭṭhitāni saṁghaṭṭamānāni duve bhujasmiṁ 48. 409. 442. 563. 590. 687. 689. 698. 777. 867. 936. 938. 981. 986. 999. Ādīnavaṁ kāmaguṇesu disvā 50. 51. 90. 424. 795. 805. 817. 828. 830. 896. 915. 965. Addasā kho Kasibhāradvājo brāhmaṇo Bhagavantaṁ piṇḍāya ṭhitaṁ, disvāna Bhagavantaṁ etad avoca p. 12. 21 80. 102. v. 299. 415. 680. 691. 692. 835. 909. 1017. 1121. Vivaṭaṁ disvāna pahānam āsavānaṁ 374. 406. Kāmasv-ādīnavaṁ disvā nekkhammaṁ daṭṭhu (= dṛṣṭvā) khemato padhānāya gamissāmi 424. 1098. Kim abbhutaṁ daṭṭhu marū pamoditā 681. Passive. Chaviyā kāyo paṭicchanno yathābhūtaṁ na dissati 194. 956. 108. Pagāḷhā ettha na dissanti eke samaṇabrāhmaṇā 441. Suvaṇṇadaṇḍā vītipatanti cāmarā, na dissare cāmarachattagāhakā 688.

Diṭṭha. See -dhamma, -pada, -muta, -suta. Brahm' ajja diṭṭho 508. Na me diṭṭho ito pubbe na-ssuto uda kassaci evaṁ vagguvado satthā Tusitā gaṇi-m-āgato 955. 'Sukhan' ti diṭṭhaṁ ariyehi sakkāyass' uparodhanaṁ 761. Sa sabbadhammesu visenibhūto yaṁ kiñci diṭṭhaṁ va sutaṁ mutaṁ vā 793. 901. 914. Tasmā hi diṭṭhaṁ va sutaṁ mutaṁ vā sīlabbataṁ bhikkhu na nissayeyya 798. Ye s' īdha diṭṭhaṁ va sutaṁ mutaṁ vā sīlabbataṁ vàpi pahāya sabbaṁ 1082. Diṭṭhena saṁsuddhi narassa hoti 788. 789. Diṭṭhena sutenâpi vadanti suddhiṁ 1079. Diṭṭhe va dhamme gārayhā samparāye ca duggati 141. 343. 1053. p. 15. 135. Diṭṭhe sute sīlavate mute vā puññe ca

pāpe ca anūpalitto 790. Yad attanī passati ānisaṁsaṁ diṭṭhe sute sīlavate mute vā 797. Tass' īdha diṭṭhe va sute mute va pakappitā n' atthi aṇū pi saññā 802. 887. Diṭṭhe sute khantim akubbamāno 897. Diṭṭhā vā ye va adiṭṭhā 147. 808.

Adiṭṭha. Na tuyhaṁ adiṭṭhaṁ asutāmutaṁ vā atho aviññātaṁ kiñcanam atthi loke 1122. 147.

Sudiṭṭha p. 143. Sudiṭṭha v. 178. Cfr. Trenckner's Majjhima-Nikāya p. 574.

Diṭṭhi. See -gata, -nivesa, -sārin. Dhonassa hī n' atthi kuhiñci loke pakappitā diṭṭhi bhavābhavesu 786. Diṭṭhī hi tesam pi tathā samattā 881. 889. Dhiṭṭhiñ ca anupagamma 152. Paravediyaṁ diṭṭhim upātivatto 474. Sakaṁ hi diṭṭhiṁ katham accayeyya chandānunīto ruciyā niviṭṭho 781. Adhosi so diṭṭhiṁ idh' eva sabbaṁ 787. Diṭṭhim pi lokasmiṁ na kappayeyya 799. Diṭṭhim pi so na pacceti kiñci (kañci?) 800. Taṁ brāhmaṇaṁ diṭṭhim anādiyānaṁ ken' īdhalokasmi vikappayeyya 802. Ye diṭṭhim uggayha vivādiyanti 832. Diṭṭhīhi diṭṭhim avirujjhamānā 833. Diṭṭhiñ ca nissāya anupucchamāno samuggahītesu pamoham āgā 841. Saññañ ca diṭṭhiñ ca ye aggahesuṁ te ghaṭṭayantā vicaranti loke 847. Sakaṁ sakaṁ diṭṭhi paribbasānā viggayha nānā 'kusalā' vadanti 878. 880. 895. Pakappitaṁ diṭṭhi purekkharāno 910. Sakaṁ sakaṁ diṭṭhim akaṁsu saccaṁ 882. Diṭṭhin te nâbhijānāmi Gotamassa yasassino 1117. Na diṭṭhiyā na sutiyā na ñāṇena sīlabbatenâpi na suddhim āha 839. 840. Na vedagū diṭṭhiyā na mutiyā sa mānam eti, na hi tammayo so 846. Na diṭṭhiyā na sutiyā na ñāṇena mun' īdha Nanda kusalā vadanti 1078. Samāhito yo udatāri oghaṁ dham-

mañ ca ñāsi paramāya diṭṭhiyā 471. Jānāmi passāmi tath' eva etaṁ diṭṭhiyā eke paccenti suddhiṁ 908. Diṭṭhīhi naṁ pāva tathā vadānaṁ 789. 833. 'Paraman' ti diṭṭhīsu paribbasāno yad uttariṁ kurute jantu loke 796. Passañ ca diṭṭhīsu anuggahāya ajjhattasantiṁ pacinaṁ adassaṁ 837. Takkañ ca diṭṭhīsu pakappayitvā 'saccaṁ' 'musā' ti dvayadhammam āhu 886. Vivekadassī phassesu diṭṭhīsu ca na niyyati 851.

Atīsaraṁdiṭṭhi 889. (Ct. tāya lakkhaṇātisāriniyā atisāraṁdiṭṭhiyā) Dr. Morris refers atisara to smṛ.

Adiṭṭhi 839.

Natthikadiṭṭhi 243.

Vipannadiṭṭhi 116.

Sakkāyadiṭṭhi 231.

Caus. Sāmaggiyaṁ āhu tassa taṁ yo attānaṁ bhavane na dassaye 810. Dassesu puttaṁ Asitavhayassa Sakyā 686.

Disa = dṛça.

Edisaka = īdṛçaka. Evam eso aṇudhammo porāṇo viññu garahito, yattha edisakaṁ passati yājakaṁ garahatī jano 313.

Kīdisa = kīdṛça. Kathaṁkathā ca yo tiṇṇo vimokho tassa kīdiso 1089. Diṭṭhīgataṁ sīlavatānujīvitaṁ bhavūpapattiñ ca vadesi kīdisaṁ 836.

Tādi, tādī, tādisa = tādṛç, tādṛça. Ārādhaye dakkhiṇeyyehi tādi 488. 509. Asito tādi pavuccate brahmā 519. 520. 522. 524. 803. 'Alatthaṁ yad idaṁ sādhu' 'nâlatthaṁ kusalām' iti, ubhayen' eva so tādī rukkhaṁ va upanivattati 712. Tādiṁ maggajinaṁ vadanti buddhā 86. Aññāya lokaṁ paramatthadassiṁ oghaṁ samuddaṁ atitariya tādiṁ 219. Taṁ Buddhaṁ asitaṁ tādiṁ akuhaṁ gaṇiṁ āgataṁ bahunnam

idha baddhānaṁ atthipañhena āgamaṁ 957. Itthisoṇḍiṁ vikiraṇiṁ purisaṁ vâpi tādisaṁ issariyasmiṁ ṭhāpeti 112. Yo tādisaṁ bhajati appamatto 317. Yaṁ tādisaṁ vedaguṁ addasāma 459. 479. 484. Tenânusiṭṭho hitamanasena tādinā -- so Nālako -- Jinaṁ patikkhaṁ parivasi 697. Kacci mano supaṇihito sabbabhūtesu tādino 154. Sabbe ne tādisā ti ñatvā 90.

Etādisa = etādṛça. Yadâpi āsi asurehi saṅgamo jayo surānaṁ asurā parājitā tadâpi n' etādiso lomahaṁsano 681. 588. Etādisañ ce ratanaṁ na icchasi 836. Etādisena kāyena yo maññe uṇṇametave 206. Etādisāni katvāna 269.

Tādisaka 278.

Tumhādisa = yuṣmādṛça. Tumhādisānaṁ hi adassanena añño jano bhuñjati pūraḷāsaṁ 459.

Mādisa = mādṛça. Yo dakkhiṇaṁ bhuñjeyya mādisassa 482.

Sadisa = sadṛça.

Ācariyasadisa. Padak' asmā veyyākaraṇā jappe ācariyasādisā 595.

Sarikkha = sadṛxa. Seyyo na tena maññeyya nīceyyo athavâpi sarikkho 918.

Dasa, dassa = dṛça, darça.

Appadassa = (alpadṛça,) alpadṛṣṭi. Dijo yathā kubbanakaṁ pahāya bahupphalaṁ kānanaṁ āvaseyya evam p' ahaṁ appadasse pahāya mahodadhiṁ haṁsa-r-iv' ajjhapatto 1134. (Ct. parittapaññe).

Duddasa = durdṛça. 938.

Paṭiccasamuppādadasa 653.

Sammaddasa = samyag-dṛça. 733.

Dassana = darçana. See -sampadā. Samaṇānañ ca dassanaṁ 266. 559. p. 100. Ariyasaccāna dassanaṁ 267. 989. Dassanena

sampanno 152. Kālaññu c' assa garunaṁ dassanāya 325.

Adassana 206. 459.

Kalyāṇadassana 551.

Cārudassana 548.

Munidassana 207.

Dassāvin (= darçivas).

Anāvaraṇadassāvin 1005.

Abhikkhantadassāvin 1118.

Mūladassāvin 1043.

Dassin = darçin. Tam eva dassiṁ vivaṭaṁ carantaṁ ken' idhalokasmi vikappayeyya 793.

Atthadassin 385.

Anatthadassin 57.

Kathaṁdassin 848.

Khemadassin 809.

Jātikhayantadassin 209.

Ñāṇadassin 478.

Daḷhadhammadassin 344.

Nipuṇatthadassin 377. 176. 177.

Niyāmadassin 371.

Paramatthadassin 219.

Paramavisuddhadassin 693.

Vimānadassin 887.

Vivekadassin 474. 851.

Saṁyojanaṁjātikhayantadassin476.

\+ anu.

Anudiṭṭhi = anudṛṣṭi.

Attānudiṭṭhiṁ ūhacca evaṁ maccutaro siyā 1119.

\+ upa. Passive. Te ca pāpesu kammesu abhiṇhaṁ upadissare 140.

\+ ni.

Nidassana = nidarçana. Tad aminâpi jānātha yathā me 'daṁ nidassanaṁ 137.

\+ pa. Sehi dārehi asantuṭṭho vesiyāsu padissati 108.

\+ pati. Yo ñātīnaṁ sakhānaṁ vā dāresu patidissati 123.

\+ saṁ. Passive. Sandissanti na kho bho Gotamo etarahi brāhmaṇā porāṇānaṁ brāhmaṇānaṁ brāhmaṇadhamme p. 50.

Caus. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho Keṇiyaṁ jaṭilaṁ Bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi p. 100. Atha kho Keṇiyo jaṭilo Bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito p. 100.

Sandiṭṭhi = sandṛṣṭi.

Sandiṭṭhika = sāndṛṣṭika. Svākhātaṁ brahmacariyaṁ sandiṭṭhikam akālikaṁ yattha amoghā pabbajjā appamattassa sikkhato 567. Yo me dhammam adesesi sandiṭṭhikam akālikaṁ taṇhakkhayaṁ anītikaṁ yassa n' atthi upamā kvaci 1137.

Dis — dviṣ. Kacc. Dhātumañjūsā: dis and dus.

Dosa = dveṣa. Yassa rāgo ca doso ca māno makkho ca pātito 631. 270. 74. 371. 493. 507. Asampāyantā kopañ ca dosañ ca appaccayañ ca pātukaronti p. 90.

Vītadosa 12.

Dessin = dveṣin.

Dhammadessin. Dhammakāmo bhavaṁ hoti dhammadessī parābhavo 93.

Dih.

Deha. See -dhārin.

Dī.

\+ ā.

Ādīnavaṁ snehajaṁ pekkhamāno 36. Ādīnavaṁ sammasitā bhavesu 69. Kāmesv-ādīnavaṁ disvā 424. Etaṁ ādīnavaṁ ñatvā 732. 821. Ādīnavaṁ kāmaguṇesu disvā 50.

Dīgha = dīrgha. See -anusayita, -piṭṭhi, -ratta. Dīghaṁ va rassaṁ vā 633. Taṇhādutiyo puriso dīgham addhāna saṁsaraṁ 740. Dīghā vā ye mahantā vā 146.

Dīp.

Dīpa.

Attadīpa = ātmadīpa. Ye attadīpā vicaranti loke 501.

+ ā.

Āditta. Yathā saraṇam ādittaṁ vārinā parinibbaye 591.

+ pa.

Padīpa. Nibbanti dhīrā yathâyaṁ padīpo 235.

Du.

Dāya = dāva. Uccāvacā niccharanti dāye aggisikhūpamā 703.

Du = dru.

+ upa.

Upaddava = upadrava 51.

+ pari.

Pariddava.

Sokapariddava. Kathaṁ nu dhīrā vitaranti oghaṁ jātijaraṁ sokapariddavañ ca 1052. 1056.

Dus = duṣ. Yo appaduṭṭhassa narassa dussati 662.

Duṭṭha. See -mana. Kathaṁ hi duṭṭhena asampaduṭṭhaṁ suddhaṁ asuddhena samaṁ kareyya 90.

Aduṭṭha. Akkosaṁ vadhabandhañ ca aduṭṭho yo titikkhati 623.

Dūsaka, dūsika.

Adūsikāyo haññanti 312.

Kuladūsaka 89.

Dūsin.

Maggadūsin 84. 89. 85.

Dosa. See -vippahīna 506.

Niddosa 476.

Snehadosa 66.

+ pa. **Paduṭṭha.**

Appaduṭṭha 662.

Caus. Ayam eva mahattaro kali yo Sugatesu manaṁ padosaye 659.

Padosa 328.

Manopadosa 702.

+ sam-pa.

Asampaduṭṭha 90.

+ saṁ.

Sandosa. See -vāda.

Dus. See -accaya, -abhisambhava, -āsada, -kara, -ga, -carita, -dasa, -pamuñca, -bhāsita.

Dussa = dūṣya. Kiṁ devasaṁgho atiriva kalyarūpo, dussaṁ gahetvā bhamayatha kiṁ paṭicca 680. 679.

Duh.

Duhana.

Kumbhadūhana 309.

Dūta. See -vacana 415.

Rājadūta 411. 412.

Dūbh, dubbh, duh = druh. Dr. Morris refers it to dabh, see Academy 8 June 1889.

Du = druh.

Mittaddu = mitradruh. Ye lūkhasā dāruṇā piṭṭhimaṁsikā mittadduno 244.

Dūra. See -vuttin. Dūrato āgato si 511. Dūre vivekā hi tathāvidho so 772. Samo samehi visamehi dūre Tathāgato hoti anantapañño 468. Cittaṁ hi te tattha gamenti dūre 390.

Vidūra.

Avidūra. Tena kho pana samayena Kharo ca yakkho Sūcilomo ca yakkho Bhagavato avidūre atikkamanti p. 47. Addasā kho Sundarikabhāradvājo brāhmaṇo Bhagavantaṁ avidūre -- nisinnaṁ p. 80.

Dev.

+ pari. Niratthaṁ paridevasi 582. Paridevatī socati hīnavādo 827. Kāmesu giddhā pasutā pamūḷhā avadāniyā te visame niviṭṭhā dukkhū-

panītā paridevayanti: kiṁ su bhavissāma ito cutāse 774. Paridevayamāno ce kañcid atthaṁ udabbahe sammūḷho hiṁsaṁ attānaṁ kayira c' enaṁ vicakkhaṇo 583.

Paridevita. Tasmā arahato sutvā vineyya paridevitaṁ 590.

Paridevaneyya. Ete vitakke paridevaneyye vinayetha sekho aniketasārī 970.

Parideva. See -dhamma, -macchara, -soka. Phassena yadā phuṭṭh' assa paridevaṁ bhikkhu na kareyya 923. 328. 592.

Dva, dvi, di. See -tiṁsa, -guṇa, -ja, -pada, -pādaka. Addasā kho Selo brāhmaṇo Bhagavato kāye dvattiṁsa mahāpurisalakkhaṇāni yebhuyyena ṭhapetvā dve p. 103. Duve vivādassa phalāni brūmi 896. 48. Duve va tassa gatiyo 1001. Yehi samannāgatassa mahāpurisassa dve va gatiyo bhavanti anaññā p. 102. Dv' āhaṁ Sakkaṁ apucchissaṁ 1116. Evaṁ - - bhikkhuno appamattassa - - dvinnaṁ phalānaṁ aññataraṁ phalaṁ pāṭikaṁkhaṁ p. 135. 86. Dvīsu mahāpurisalakkhaṇesu kaṁkhati p. 103.

Dvaya. See -dhamma. Kodho mosavajjañ ca kathaṁkathā ca ete pi dhammā dvayam eva sante 868.

Dvayata. Iti ce bhikkhave pucchitāro assu te evam assu vacanīyā: 'yāvad eva dvayatānaṁ dhammānaṁ yathābhūtaṁ ñāṇāyā' 'ti. Kiñ ca dvayataṁ vadetha p. 135.

Dutiyā. See -anupassana. Dutiyo so parābhavo 95. Kāmā te paṭhamā senā, dutiyā arati vuccati 436. Dutiyam pi kho Āḷavako yakkho Bhagavantaṁ etad avoca: nikkhama samaṇā 'ti p. 32. 100. 121. Dutiyaṁ bhikkhunam āhu maggadesiṁ 87. 93. Ekaṁ hi saccaṁ na dutīyam atthi 884. 450.

Taṇhādutiyo puriso dīgham addhāna saṁ-

saraṁ itthabhāvaññathābhāvaṁ saṁsāraṁ nâtivattati 740.

Dubhaya. Todeyya-Kappā dubhayo 1007. 1125. Kappāni viceyya kevalāni samsāraṁ dubhayaṁ cutūpapātaṁ vigatarajaṁ anaṅgaṇaṁ visuddhaṁ pattaṁ jātikkhayaṁ taṁ āhu buddhaṁ 517. Dubhayāni viceyya paṇḍarāni ajjhattaṁ bahiddhā ca suddhipañño 526.

Ubha. See -anta. Asamā ubho dūravihāravuttino: gihe dāraposī amamo ca subbato 220. Sabbe devā anumodanti ubho Nārada-Pabbatā 543. Ubho ante asampassaṁ 582. Tevijjā mayaṁ asm' ubho 594. 597. Yo 'dha puññañ ca pāpañ ca ubho saṅgaṁ upaccagā 636. Ubho pi te pecca samā bhavanti 661. p. 104. Yato kho ubhato sujāto hoti mātito ca pitito ca saṁsuddhagahaṇiko p. 112. Ubhosu antesu vineyya chandaṁ 778.

Ubhaya. See -anta. Asaṁsaṭṭhaṁ gahaṭṭhehi anāgārehi c' ūbhayaṁ 628. 1106. 'Alatthaṁ yad idaṁ sādhu' 'nâlatthaṁ kusalāṁ' iti, ubhayen' eva so tādī rukkhaṁ va upanivattati 712. Evaṁ puññe ca pāpe ca ubhaye tvaṁ na lippasi 547.

Dvāra. See -bhatta.

Kuladvāra 288.

Guttadvāra 413.

Dhaṁs = dhvaṁs. Caus. Dhammā dhaṁsenti (?) yājakā 312. Evam pi dhīro sappañño paṇḍito kusalo naro khippam uppatitaṁ sokaṁ vāto tūlaṁ va dhaṁsaye 591.

+ vi. **Viddhasta** 542.

Dhaṁka = dhvāṅxa. Kuto samuṭṭhāya mano vitakkā kumārakā dhaṁkam iv' ossajanti 270.

Dhaja = dhvaja.

Dhajinī. Samantā dhajiniṁ disvā yuttaṁ Māraṁ savāhanaṁ yuddhāya paccuggacchāmi 442.

Dhana. See -atthika, -dhañña, -dhāniya, -parājaya, -viriya. Yajassu, bahu te dhanaṁ 302. Kathaṁ su vindate dhanaṁ 185. 303. 306. Dhanāni 60.

Dham, dhumā = dhmā.

\+ ud. Yadā ca so uddhumāto vinīlako 200.

\+ nis. **Niddhame** malaṁ attano 962. Kāraṇḍavaṁ niddhamatha -- tato palāpe vāhetha assamaṇe samaṇamānine niddhamitvāna pāpicche 281—82.

Niddhanta = nirdhmāta. See -moha.

Dhar = dhṛ. Suṇātha me bhikkhavo, sāvayāmi vo dhammaṁ dhutaṁ, tañ ca dharātha sabbe 385. Caus. Sarīrañ ca antimaṁ dhāreti 478. Upāsakaṁ maṁ bhavaṁ Gotamo dhāretu p. 25. Andhakāre vā telappajjotaṁ dhāreyya p. 25. Mālaṁ na dhāre 401. Anekasākhañ ca sahassamaṇḍalaṁ chattaṁ marū dhārayum antalikkhe 688. Upasaṁkamitvā samaṇaṁ Gotamaṁ etam atthaṁ pucchissāma, yathā no samaṇo Gotamo vyākarissati tathā naṁ dhāressāma p. 113.

Passive. Disvā jaṭī Kaṇhasirivhayo isi suvaṇṇanekkhaṁ viya paṇḍukambale setañ ca chattaṁ dhariyanta muddhani 689.

Dhara.

Jaṭājinadhara 1010.

Dhammadhara 58.

Dharaṇa, -ī.

Godharaṇī 26.

Dhamma = dharma. See -adhigata, -anudhamma, -ārāma, -cakka, -cariyā, -java, -ñū, -ṭha, -dassin, -pariyāya, -magga, -rakkhita, -rata, -rasa, -rājan, -laddha, -vara, -vāda, -vinaya, -savana, -sākacchā. Gāthābhigītam me abhojaneyyaṁ, sampassataṁ brāhmaṇa n' esa dhammo 81. Kathaṁ nu dhīrā vitaranti oghaṁ jātijaraṁ

sokapariddavañ ca, tam me munī sādhu viyākarohi, tathā hi te vidito esa dhammo 1052. 504. Evam evaṁ bhotā Gotamena anekapariyāyena dhammo pakāsito p. 15. Dhammo suciṇṇo sukhaṁ āvahati 182. Yass' ete caturo dhammā saddhassa gharamesino saccaṁ dhammo dhiti cāgo sa ve pecca na socati 188. Ayaṁ hi dhammo nipuṇo sukho ca yo 'yaṁ tayā Bhagavā suppavutto 383. Saccaṁ ve amatā vācā, esa dhammo sanantano 453. Bhavarāgaparetehi bhavasotānusārihi māradheyyānupannehi nâyaṁ dhammo susambudho 764. Es' āhaṁ bhavantaṁ Gotamaṁ saraṇaṁ gacchāmi dhammañ ca bhikkhusaṁghañ ca p. 15. 56. v. 237. Buddho so Bhagavā loke dhammaṁ deseti cakkhumā 993. 1015. 1097. 276. 391. 694. 792. 461. p. 100. 21. Paramaṁ paraman ti yo 'dha ñatvā akkhāti vibhajati idh' eva dhammaṁ 87. 316. 318. 320. Asant' assa piyā honti, sante na kurute piyaṁ, asataṁ dhammaṁ roceti 94. Na khv-āhaṁ bho Gotama jānāmi vasalaṁ vā vasalakaraṇe vā dhamme, sādhu me bhavaṁ Gotamo tathā dhammaṁ desetu yathâhaṁ jāneyyaṁ vasalaṁ vā vasalakaraṇe vā dhamme p. 21. Yaṁ pare sukhato āhu tad ariyā āhu dukkhato -- passa dhammaṁ durājānaṁ 762. Saddhahāno arahataṁ dhammaṁ nibbānapattiyā sussūsā labhate paññaṁ appamatto vicakkhaṇo 186. Aññatra tamhā samayā utuveramaṇim pati antarā methunaṁ dhammaṁ nâssu gacchanti brāhmaṇā 291. 293. Sace pi so sallape sāvakena aññena vā kenaci bhikkhunā vā dhammaṁ paṇītaṁ tam udāhareyya na pesuṇaṁ no pi parūpavādaṁ 389. Majjañ ca pānaṁ na samācareyya dhammaṁ imaṁ rocaye yo gahaṭṭho 398. Dhammañ ñeva bhāsati no adhammaṁ p. 78. Tasmā naro tesu nivesanesu nirassatī ādiyati-cca dhammaṁ 785. 840. Yassa nissayatā n' atthi ñatvā

dhammaṁ anissito 856. 947. Kālena so sammā dhammaṁ parivīmaṁsamāno ekodibhūto vihane tamaṁ so ti Bhagavā 975. Atthaṁ dhammaṁ saññamaṁ brahmacariyaṁ anussare c' eva samācare ca 326. Samecca dhammaṁ 361. Sammā viditvā dhammaṁ 365. 368. Dhammaṁ pakāsesi 378. Dhammaṁ paripucchamāno 380. Suṇantu dhammaṁ vimalenânubuddhaṁ 384. Sāvayāmi vo dhammaṁ dhutaṁ 385. Dhammañ ca ñāsi paramāya diṭṭhiyā 471. Asatañ ca satañ ca ñatvā dhammaṁ 527. Yo idha caraṇesu pattipatto kusalo sabbadā ajāni dhammaṁ 536. Jānaṁ so dhammaṁ deseti 722. Yo evaṁ jānāti sa vedi dhammam 878. Parassa ve dhammaṁ anānujānaṁ bālo mago hoti nihīnapañño 880. Aññaṁ ito y' ābhivadanti dhammaṁ aparaddhā suddhiṁ akevalīno 891. Yaṁ āhu 'dhammaṁ paraman' ti eke tam eva 'hīnan' ti panâhu aññe 903. 904. 905. 907. Yaṁ kiñci dhammaṁ abhijaññā ajjhattaṁ athavâpi bahiddhā 917. Akittayi vivaṭacakkhu sakkhi dhammaṁ parissayavinayaṁ 921. 1053. Etañ ca dhammaṁ aññāya vicinaṁ bhikkhu sadā sato sikkhe 933. Tvañ ca me dhammaṁ akkhāhi 1085. 1122. Dhammañ ca seṭṭhaṁ ājānamāno evaṁ tuvaṁ ogham imaṁ taresi 1064. Tañ câhaṁ abhinandāmi mahesi dhammam uttamaṁ 1054. Na tena dhammena sam' atthi kiñci 225. Dhammena laddhaṁ sataṁ añhamānā 239. 295. Dhammena cakkaṁ vattemi 554. Dhammena-m-anusāsati 1002. p. 103. Dhammena mātāpitaro bhareyya 404. Dhammena bhoge pariyesāmi p. 86. Dhammato naṁ pasaṁsasi p. 29. Dhammā dhaṁsenti yājakā 312. Virato methunā dhammā 704. Nivutānaṁ tamo hoti andhakāro apassatam satañ ca vivaṭaṁ hoti āloko passatām iva, santike na vijānanti

magā dhammass' akovidā 763. Namassamānā Sambuddhaṁ dhammassa ca sudhammataṁ 180. 192. Sacce atthe ca dhamme ca āhu santo patiṭṭhitā 453. Evaṁ dhamme viyāpanne vibhinnā suddavessikā 314. Dhammārāmo dhammarato dhamme ṭhito dhammavinicchayaññū n' evâcare dhammasandosavādaṁ 327. 250. Kittayissāmi te dhammaṁ diṭṭhe dhamme anītihaṁ yaṁ viditvā sato caraṁ tare loke visattikaṁ 1053. p. 15. 135. v. 141. 343. So bhāgineyyaṁ sayam anukampamāno samādapesi asamadhurassa dhamme 695. Idam pi dhamme ratanaṁ paṇītaṁ 225. Dhamme ca ye ariyapavedite ratā anuttarā te vacasā manasā kammanā ca 330. Kodho mosavajjañ ca kathaṁkathā ca, ete pi dhammā dvayam eva sante 868. Rūpā saddā rasā gandhā phassā dhammā ca kevalā iṭṭhā kantā manāpā ca 759. Pakappitā saṁkhatā yassa dhammā purakkhatā santi avīvadātā 784. Na kappayanti na purekkharonti, dhammâpi tesaṁ na pan' icchitāse 803. Chando nu lokasmiṁ kutonidāno, vinicchayā vâpi kuto pahūtā kodho mosavajjañ ca kathaṁkathā ca ye vâpi dhammā Samaṇena vuttā 866. Pārañgamanīyā ime dhammā p. 205. Ye te bhikkhave kusalā dhammā ariyā niyyānikā sambodhagāmino tesaṁ vo bhikkhave kusalānaṁ dhammānaṁ - - kā upanisā savanāya p. 135. Yass' ete caturo dhammā - - saccaṁ dhammo dhiti cāgo sa ve pecca na socati 188. Sahā v' assa dassanasampadāya tay' assu dhammā jahitā bhavanti sakkāyadiṭṭhi vicikicchitañ ca sīlabbataṁ vâpi yad atthi kiñci 231. Jānāsi pana tvaṁ brāhmaṇa vasalaṁ vā vasalakarane va dhamme p. 21. Sukhumālā mahākāyā vaṇṇavanto yasassino brāhmaṇā sehi dhammehi kiccākiccesu etc. 298. Ye te kusalā dhammā - - tesaṁ

vo bhikkhave kusalānaṁ dhammānaṁ--kā upanisā savanāya p. 135. Atthañgatassa na pamāṇam atthi, yena naṁ vajju taṁ tassa n' atthi, sabbesu dhammesu samūhatesu samūhatā vādapathâpi sabbe 1076. Rūpā ca saddā ca rasā ca gandhā phassā ca ye sammadayanti satte etesu dhammesu vineyya chandaṁ kālena so pavise pātarāsaṁ 387. 975. Tasmā hi piṇḍe sayanāsane ca āpe ca saṁghāṭirajūpavāhane etesu dhammesu anūpalitto bhikkhu yathā pokkhare vāribindu 392. 211. Mohantarā yassa na santi keci sabbesu dhammesu ca ñāṇadassī 478. Idh' eva suddhiṁ iti vādiyanti, nâññesu dhammesu visuddhim āhu 824. 891. Yassa loke sakaṁ n' atthi asatā ca na socati dhammesu ca na gacchati sa ve santo ti vuccati 861. Parassa ce vamhayitena hīno na koci dhammesu visesi assa 905. Na brāhmaṇassa paraneyyam atthi dhammesu niccheyya samuggahītaṁ 907. 801. 837. 785. Paṭisallāṇaṁ jhānam ariñcamāno dhammesu niccaṁ anudhammacārī 69. Upayo hi dhammesu upeti vādaṁ 787. Ārati virati pāpā majjapānā ca saññamo appamādo ca dhammesu, etaṁ mañgalam uttamaṁ 264. Kacci na rajjati kāmesu, kacci cittaṁ anāvilaṁ, kacci mohaṁ atikkanto, kacci dhammesu cakkhumā 160. 161.

Adhamma. Tato ca devā pitaro Indo asurarakkhasā 'adhammo' iti pakkanduṁ yaṁ satthaṁ nipatī gave 310. Eso adhammo daṇḍānaṁ okkanto purāṇo ahū 312. Dhammañ ñeva bhāsati no adhammaṁ p. 78.

Aṇudhamma. Evaṁ eso aṇudhammo porāṇo viññugarahito 313.

Anudhamma. Anupubbaṁ anudhammaṁ vyākarohi me 510. Tad aṭṭhikatvâna nisamma dhīro dhammānudhammaṁ paṭi-

pajjamāno viññū vibhāvī nipuṇo ca hoti yo tādisaṁ bhajati appamatto 317. p. 205.

Yathānudhamma. Vijigucchamānassa yadidaṁ rittāsanaṁ sayanaṁ sevato ce sambodhikāmassa yathānudhammaṁ tan te pavakkhāmi yathā pajānaṁ 963.

Ariyadhamma. Santo ca bhikkhu abhinibbutatto 'iti 'han' ti sīlesu akatthamāno tam ariyadhammaṁ kusalā vadanti yass' ussadā n' atthi kuhiñci loke 783. Parovaraṁ ariyadhammaṁ viditvā mā mohayī jānam anomaviriya 353.

Anariyadhamma. Yo attano sīlavatāni jantu anānupuṭṭho ca paresa pāvā anariyadhammaṁ kusalā tam āhu yo ātumānaṁ sayam eva pāvā 782.

Asuddhadhamma. Sayam eva so medhakaṁ āvaheyya paraṁ vadaṁ bālaṁ asuddhadhammaṁ 893.

Evaṁdhammā hi pāṇino 575.

Janavādadhammāya na cetayeyya 973.

Diṭṭhadhamma. See -abhinibbuta.

Deyyadhamma. Yaṁ kho mamaṁ deyyadhammaṁ sabbaṁ vissajjitaṁ mayā 982.

Dvayadhamma. 'Saccaṁ' 'musā' ti dvayadhammam āhu 886.

Paridevadhamma. Caturo sahetha paridevadhamme 969.

Brāhmaṇadhamma. Sādhu no bhavaṁ Gotamo porāṇānaṁ brāhmaṇānaṁ brāhmaṇadhammaṁ bhāsatu p. 51. Na kho brāhmaṇā sandissanti etarahi brāhmaṇā porāṇānaṁ brāhmaṇānaṁ brāhmaṇadhamme p. 50.

Bhikkhudhamma 363.

Mosadhamma. Etaṁ dukkhan ti ñatvāna mosadhammaṁ (Ct. nassanadhammaṁ) palokinaṁ phussa phussa vayaṁ passaṁ evaṁ tattha

virajjati vedanānaṁ khayā bhikkhu nicchāto parinibbuto 739. Yena yena hi maññanti tato taṁ hoti aññathā, taṁ hi tassa musā hoti, mosadhammaṁ hi ittaram 757.

Amosadhammaṁ nibbānaṁ tad ariyā saccato vidū 758.

Mohadhamma. Kalahābhirato bhikkhu mohadhammena āvaṭo akkhātam pi na jānāti dhammaṁ Buddhena desitaṁ 276.

Lokadhamma. Phuṭṭhassa lokadhammehi cittaṁ yassa na kampati 268.

Viññātadhamma. Aññāya atthaṁ paṭipajjamāno viññātadhammo so sukhaṁ labhetha 323.

Vivekadhamma. Anusāsa brahme karuṇāyamāno vivekadhammaṁ yam 'ahaṁ vijaññaṁ 1065.

Vedhadhamma.

Avedhadhamma. Evam pi yo vedagu bhāvitatto bahussuto hoti avedhadhammo 322.

Saṁkhātadhamma. Taṇhakkhayaṁ patthayaṁ appamatto anelamūgo sutavā satīmā saṁkhātadhammo niyato padhānavā 70. Ye ca saṁkhātadhammāse ye ca sekhā puthū idha 1038.

Sadhamma. See -pūjā. Sadhamme pāramiṁ gato 1020.

Sabbadhamma. See -khaya. Sutvā sabbadhammaṁ abhiññāya loke sāvajjānavajjaṁ yad atthi kiñci 534. Jhāyiṁ virajam āsīnaṁ katakiccaṁ anāsavaṁ pāraguṁ sabbadhammānaṁ atthipañhena āgamaṁ 1105. 1112. 167. 699. 992. Kusalo sabbadhammānaṁ sato bhikkhu paribbaje 1039. Sa sabbadhammesu visenibhūto 793. 914. Sabbadhammesu cakkhumā sabbadhammakkhayaṁ patto vimutto upadhikkhaye 992.

Sudhamma.

Sudhammatā. Te mayaṁ vicarissāma gāmā gāmaṁ nagā nagaṁ namassamānā Sambuddhaṁ dhammassa ca sudhammataṁ 180. 192.

Dhammin. Dhammiṁ kathaṁ erayitaṁ khaṇaññū suṇeyya sakkacca subhāsitāni 325. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho Keṇiyaṁ jaṭilaṁ Bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi p. 100.

Dhammika. See -sutta. Sace agāraṁ ajjhāvasati rājā hoti cakkavattī dhammiko dhammarājā cāturanto vijitāvī p. 102. Payojaye dhammikaṁ so vaṇijjaṁ 404.

Paradhammikānam pi na santaseyya disvâpi tesaṁ bahubheravāni 965.

Dhāra.

Ukkādhāro mānussānaṁ niccaṁ apacito tayā 336.

Dhārin.

Antimadehadhārin 471.

Dhiti = dhṛti. Yass' ete caturo dhammā saddhassa gharamesino saccaṁ dhammo dhiti cāgo sa ve pecca na socati 188.

Dhitimat. Sītibhūto damappatto dhitimā saccanikkamo 542. Nīcakulīno pi munī dhitīmā ājāniyo hoti hirīnisedho 462.

Dhīra. Na lippatī diṭṭhasutesu dhīro 250. 531. 778. 964.

Dhura. See -dhorayha. Vahanto porisaṁ dhuraṁ 256.

Dhorayha. See -vahya.

Vidhura 996.

Samadhura.

Asamadhura 694. 695.

Dhuravat. Patirūpakārī dhuravā uṭṭhātā vindate dhanaṁ 187.

+ pa. Caus. Evaṁ padhārehi avittacittaṁ 1149.

Dhā. Diṭṭhiñ ca nissāya anupucchamāno samuggahītesu pamoham āgā, ito ca nâddakkhi aṇum pi saññaṁ, tasmā tuvaṁ momuhato d a h ā s i 841. Yen' eva 'bālo' ti paraṁ d a h ā t i tenâtumānaṁ 'kusalo' ti câha 888. Sakaṁ sakaṁ diṭṭhim akaṁsu saccaṁ, tasmā hi 'bālo' ti paraṁ d a h a n t i 882. Sakāyane câpi daḷhaṁ vadāno kam ettha 'bālo' ti paraṁ d a h e y y a 893.

Hita. See -anukampin, -sukhatā.

Ahita. Nâhaṁ kumāre a h i t a ṁ anussarāmi 692. Rajam ākirasi a h i t ā y a 665.

Paramahita. Tathūpamaṁ dhammavaraṁ adesayi nibbānagāmiṁ p a r a m a ṁ h i t ā y a 233.

Dheyya.

Maccudheyya. See -pāra. Accagā vata Kappāyano m a c c u d h e y y a ṁ suduttaraṁ 358. 'Ādānasatte' iti pekkhamāno pajaṁ imaṁ m a c c u d h e y y e visattaṁ 1104.

Māradheyya. See -anupanna.

Dhi.

Udadhi.

Mahodadhi 720. 1134.

\+ antar. Tato so dummano yakkho tatth' ev' a n t a r a d h ā y a t h a 449. Idaṁ vatvā -- tatth' ev' a n t a r a d h ā y i p. 123.

\+ api, pi. Sotānaṁ saṁvaraṁ brūhi, kena sotā p i t h i y y a r e 1034. 1035.

\+ ava, o. Tena hi tvaṁ brāhmaṇa o d a h a s s u sotam 461.

Avahita, ohita.

Kosohitaṁ vatthaguyhaṁ 1022. p. 103. 104.

Avadhāna. See -upapanna.

Avadhi, odhi. Puttañ ca dāraṁ pitarañ ca mātaraṁ dhanāni dhaññāni ca bandhavāni ca hitvāna kāmāni y a t h o d h i k ā n i 60.

\+ ā. **Āhita.** Channā kuṭi, ā h i t o gini 18.

\+ sam-ā. **Samāhita.** See -attan. Khayaṁ virāgaṁ amataṁ paṇītaṁ yad ajjhagā Sakyamunī samāhito 225. Samāhito yo udatāri oghaṁ dhammañ ca ñāsi paramāya diṭṭhiyā 471. 477. Paññābalaṁ sīlavatūpapannaṁ samāhitaṁ jhānarataṁ satīmaṁ 212.

Sādhusamāhita 519.

Susamāhita. See -indriya 174. 341.

Samādhi. See -saṇṭhita, -sāra. Bhiyyo sati ca paññā ca samādhi mama tiṭṭhati 434. Yaṁ buddhaseṭṭho parivaṇṇayī suciṁ samādhim ānantarikañ ñam āhu samādhinā tena samo na vijjati 226. Paṭipadaṁ vadehi, bhaddan te, pātimokkhaṁ athavâpi samādhiṁ 921.

Saddhāsatisamādhi 1026.

\+ upa.

Upadhi. See -khaya, -nidāna, -paccaya. Nandati puttehi puttimā, gomiko gohi tath' eva nandati, upadhī hi narassa nandanā, na hi so nandati yo nirūpadhi 33. 34. Upadhī te samatikkantā, āsavā te padālitā 546. Yo ve avidvā upadhiṁ karoti punappunaṁ dukkham upeti mando 728. Upadhīnaṁ tv-eva asesavirāganirodhā n' atthi dukkhassa sambhavo p. 136. Na so upadhīsu sāram eti 364.

Nirupadhi. Na hi so nandati yo nirupadhi 33. 34. Hitvā ratiñ ca aratiñ ca sītibhūtaṁ nirūpadhiṁ sabbalokābhibhuṁ vīraṁ 642.

Nūpadhīka. Sukittitaṁ Gotama nūpadhīkaṁ 1057.

Sabbūpadhīnaṁ parikkhayā no sammā so loke paribbajeyya 374.

Sopadhīka. Diṭṭhena ce suddhi narassa hoti ñāṇena vā so pajahāti dukkhaṁ aññena so sujjhati sopadhīko 789.

\+ ni. Sabbesu bhūtesu nidhāya daṇḍaṁ 35. 394. 629.

Nidhi. Brahmaṁ nidhim apālayuṁ 285.

+ pa-ni. Yam ariyagarahī nirayaṁ upeti vācaṁ manañ ca paṇidhāya pāpakaṁ 660.

Paṇihita.

Supaṇihita. Kacci mano supaṇihito sabbabhūtesu tādino 154.

Paṇidhi. Yass' ūbhayante paṇidhîdha n' atthi bhavābhavāya idha huraṁ vā 801.

Attasammāpaṇidhi 260.

+ saṁ-ni.

Sannidhi. Te ca tattha dhanaṁ laddhā sannidhiṁ samarocayuṁ 306. Annānam atho pānānaṁ khādaniyānaṁ atho pi vatthānaṁ laddhā na sannidhiṁ kayirā 924.

+ pa. **Pahita.** See -attan.

Padhāna. See -attan. Kiṁ padhānena kāhasi 428. Kāmesv-ādīnavaṁ disvā nekkhammaṁ daṭṭhu khemato padhānāya gamissāmi 424. Duggo maggo padhānāya dukkaro durabhisambhavo 429.

Padhānavat 70. 531.

+ puras. **Purohita.**

Porohicca = paurohitya. Yo hi koci manussesu porohiccena jīvati yājako so na brāhmaṇo 618.

+ vi. Āthabbaṇaṁ supinaṁ lakkhaṇaṁ no vidahe atho pi nakkhattaṁ 927.

Vidhā. Samo visesī uda vā nihīno yo maññatī so vivadetha tena, tīsu vidhāsu avikampamāno 'samo visesîti' na tassa hoti 842.

Tathāvidha. Satto guhāyaṁ bahunâbhichanno tiṭṭhaṁ naro mohanasmiṁ pagāḷho dūre vivekā hi tathāvidho so 772. Saṁkappehi pareto yo kapaṇo viya jhāyati sutvā paresaṁ nigghosaṁ maṁku hoti tathāvidho 818. 1113. Bhavetha viññānam tathāvidhassa 1073.

\+ sad = çrad. **Saddahāno** arahataṁ dhammaṁ nibbānapattiyā sussūsā labhate paññaṁ appamatto vicakkhaṇo 186.

Saddhā = çraddhā. See -pakata, -samādhi. Saddhā bījaṁ 77. Iti disvā na hāpeti tassa saddhā 90. Atthi saddhā tato viriyaṁ paññā ca mama vijjati 432. Saddhā ca pītī ca mano satī ca nāmenti me Gotamasāsanamhā 1143. Saddh' īdha vittaṁ purisassa seṭṭhaṁ 181. Tato hiriñ ca saddhañ ca bhiyyo kubbetha māmako 719. Saddhāya taratī oghaṁ 184. Saddhāya gharā nikkhamma dukkhass' antakaro bhava 337.

Saddha. Saddho sutavā niyāmadassī 371. Sātiyesu anassāvī atimāne ca no yuto saṇho ca paṭibhānavā na saddho na virajjati 853. Yass' ete caturo dhammā saddhassa gharamesino 188.

Assaddha 663.

Muttasaddha (Ct. saddhādhuren' eva arahattaṁ pāpuṇi) 1146.

Saddhāyika p. 122.

\+ saṁ. Passive. Akkuṭṭho pi na sandhiyetha bhikkhu (Ct. na saddhiyethā 'ti na upanayhetha na kuppeyya) 366.

Saṁhita.

Atthasaṁhita 722.

\+ upa-saṁ. **Upasaṁhita.**

Rāgūpasaṁhita 341.

Vaṇṇūpasaṁhita 1132.

Dhāra, dhārā.

Khuradhāra = xura-. See -upama. Atha Vetaraṇiṁ pana duggaṁ tiṇhadhāraṁ khuradhāraṁ upenti 674. (Ct. tiṇhadhārakhuradhāravatin ti vattaṁ hoti.)

Tiṇhadhāra. Ayosaṁkusamāhatatṭhānaṁ tiṇhadhāraṁ ayasūlam upeti 667. 674.

Dhāv. Yena sallena otiṇṇo disā sabbā vidhāvati tam eva sallaṁ abbuyha na dhāvati nisīdati 939.

+ vi. Rājadūtā vidhāvantu: kuhiṁ bhikkhu gamissati 411. 939.

Dhi = dhik. Dhi-r-atthu idha jīvitaṁ 440.

Dhu, dhū. Dhunātha me saṁsayaṁ 682. Adhosi so diṭṭhiṁ idh' eva sabbaṁ 787. Sāvayāmi vo dhammaṁ dhutaṁ 385. (Ct. kilese dhunātîti dhuto, evarūpaṁ kilesadhunakaṁ paṭipadādhammaṁ savayāmi vo).

Dhona. Dhonassa hi n' atthi kuhiṇci loke pakappitā diṭṭhi bhavābhavesu, māyañ ca mānañ ca pahāya dhono sa kena gaccheyya, anūpāyo so 786. Dhono na hi tena maññati yadidaṁ diṭṭhasutaṁ mutesu vā 813. Pahīnajātimaraṇaṁ asesaṁ niggayha dhonaṁ vadessāmi dhammaṁ 351. Dhonena yugaṁ samāgamā 834. (Ct. yo panâyaṁ sabbadiṭṭhigatādidosadhunatāya paññāya samannāgatattā dhono tassa dhonassa -- dhutasabbapāpassa arahato).

+ vi. Caus. Yassa vitakkā vidhūpitā 7. Bhavāsavā yassa vacī kharā ca vidhūpitā atthagatā na santi 472. 475.

+ sam-pa. Caus. Atha kho so pāyāso udake pakkhitto ciccitāyati ciṭiciṭāyati sandhūpāyati sampadhūpāyati p. 14.

+ saṁ. Caus. P. 14.

Dhur = dhvṛ.

Dhutta = dhūrta.

Akkhadhutta v. 106.

Itthidhutta 106.

Surādhutta 106.

Dhūma.

Vidhūma. Santo vidhūmo anigho nirāso atāri so jātijaran ti brūmi 1048. Tasmā ti ha tvaṁ brāhmaṇa atthena atthiko upasaṁkamma

puccha, santaṁ vidhūmaṁ anighaṁ nirāsaṁ app-ev' idha abhivinde sumedhaṁ 460.

Dhov = dhāv. App-ekacce bhājanāni dhovanti p. 101.

Na-. See naga, nūpadhīka, nu etc.

Na used independently, 5. 6. 8. 14—16. 20—25. 27—29. 33—35. 57. 63. 76. 79. 84. 94. 110. 120. 124. 128. 130. 136. 139. 141. 145. 148. 152. 156. 158. 173. 185. 194. 242. 368. 597. 608. 620. etc. p. 12. 15. 32. Na-na p. 102. N' 81.

No (na + u). No ca kho naṁ jānāmi p. 104. Ñāṇe pi so nissayaṁ no karoti 800. Na hi so rajjati no virajjati 813. Pesuṇeyye ca no yuto 852. Tassa no santi ussadā 855. 1040. 1041. Subhāsitaṁ ñeva bhāsati no dubbhāsitaṁ p. 78. 104. Vādañ ca jātaṁ muni no upeti 780. 927. 949. 920. 1069. No ce, see ce. Buddho vā no vā p. 104. Parinibbuto nu kho me upajjhāyo udāhu no parinibbuto p. 61. Na-no pi: nâlaṁ thutun no pi nipaccavādī 217. 389. 811. 846. 913. 839. Na-no-na: Na brāhmaṇo no 'mhi na rājaputto 455. Na no: na no samaṁ atthi Tathāgatena 224.

Nakkhatta = naxatra. Āthabbaṇaṁ supinaṁ lakkhaṇaṁ no vidahe atho pi nakkhattaṁ 927. Nakkhattānaṁ mukhaṁ cando 569.

Nakha. Na aṅgulīhi nakhehi vā 610.

Nagara. Nikkhamma nagarā 414.

Bhoganagara 1013.

Nagga = nagna.

Naggiya = (nāgnya) 249.

Naṅgala = lāṅgala. Na kho pana mayaṁ passāma bhoto Gotamassa yugaṁ vā naṅgalaṁ vā phālaṁ vā pācanaṁ vā balivadde vā p. 12.

Nacc = nart, nṛt. Caus. Seḷenti gāyanti ca vādayanti ca bhujāni poṭhenti ca naccayanti ca 682.

Natta = nakta. See -ahan.

Nad. Sīho va nadatī vane 562. 1015. Nadaṁ va sīho 684.

Nadī. Nadiṁ Nerañjaram pati 425. Sundarikāya nadiyā tīre p. 79. Tan nadīhi vijānātha sobbhesu padaresu ca 720. Nadīnam api sotāni ayaṁ vāto visosaye 433. Nadīnaṁ sāgaro mukhaṁ 568.

Nand. Nandati puttehi puttimā, gomiko gohi tath' eva nandati, upadhī hi narassa nandanā, na hi so nandati yo nirūpadhi 33.

Nandanā 33.

Nandi. See -jaha, -bhava, -saṁyojana. Etesu nandiñ ca nivesanañ ca panujja viññāṇaṁ bhave na tiṭṭhe 1055.

\+ abhi. Et' ābhinandāmi vaco mahesino 1057. 1083. Avhānaṁ nâbhinandeyya 710. Purāṇaṁ nâbhinandeyya 943. Cudito vacībhi satimâbhinande 973. Ajjhattañ ca bahiddhā ca vedanaṁ nâbhinandato evaṁsatassa carato viññāṇaṁ uparujjhati 1111. Bhagavato bhāsitaṁ abhinanduṁ p. 145. Bhagavato bhāsitaṁ abhinanditvā p. 93. 97.

\+ ā.

Ānanda. See -jāta.

\+ pati. Piyavācam eva bhāseyya yā vācā patinanditā 452.

Nabh.

Nabhas. See -gama.

Nam. Maraṇena pi taṁ pahīyati yaṁ puriso 'mama-y-idan' ti maññati, evam pi viditvā paṇḍito na pamattāya nametha māmako 806. Yaṁ yaṁ disaṁ vajati bhūripañño sa tena ten' eva nato 'ham asmi 1143.

Namas. Namo te muni monapathesu pattipatta 540. Namo te purisājañña 544.

Namass = namasy. Taṁ tam namas-

sāmi samecca nāga 1058. 1063. Buddhaṁ namas'sāma 236. Candaṁ yathā khayātītaṁ pecca pañjalikā janā vandamānā namassan'i eva lokasmi Gotamaṁ 598. Bhakuṭiṁ vinayitvāna pañjalikā namassatha pūjetha annapānena 485. Katamamhi gāme nigamamhi vā puna katamamhi vā janapade lokanātho yattha gantvā namassemu Sambuddhaṁ dipaduttamaṁ 995. So taṁ namassaṁ acari mutyapekho 344. 934. So ahaṁ vicarissāmi gāmā gāmaṁ purā puraṁ namassamāno Sambuddhaṁ 192. 180. Namassamāno vivasemi rattiṁ 1142. Nānārattehi vatthehi sayaneh' āvasathehi ca phītā janapadā raṭṭhā te namassiṁsu brāhmaṇe 287.

Caus. Saddhā ca pīti ca mano satī ca nāmenti me Gotamasāsanamhā 1143.

\+ apa. Sutvāna nāgassa apanamissanti ito 1101. Caus. Bhagavā kāyaṁ apanāmesi p. 47.

\+ ud. Pasaṁsito vā pana tattha hoti akkhāya vādaṁ parisāya majjhe, so hassatī uṇṇamati-cca tena pappuyya taṁ atthaṁ yathā mano ahu 829. Yo 'vandati man' ti na uṇṇameyya 366. Na uṇṇameyya pasaṁsito bhikkhu 928. Etādisena kāyena yo maññe uṇṇametave paraṁ vā avajāneyya — kim aññatra adassanā 206.

Uṇṇata = unnata.

Anuṇṇata 702.

Uṇṇati. Yā uṇṇatī sâssa vighātabhūmi 830.

\+ upa. Caus. Atha kho Kasibhāradvājo brāhmaṇo mahatiyā kaṁsapātiyā pāyāsaṁ vaḍḍhetvā Bhagavato upanāmesi p. 13. Upasaṁkamitvā Bhagavato kāyaṁ upanāmesi p. 47.

\+ nis. Caus. Atha kho Bhagavā jivhaṁ ninnāmetvā ubho pi kaṇṇasotāni anumasi paṭimasi p. 104.

\+ pa. Caus. Yena Bhagavā ten' añjalim paṇāmetvā Bhagavantaṁ gāthāya ajjhabhāsi p. 61. 78. Ayam añjalī pacchimo suppaṇāmito 352.

\+ pari.

Pariṇāma.

Sammāpariṇāma. Na khv-āhaṁ taṁ -- passāmi -- yassa so pāyāso bhutto sammāpariṇāmaṁ gaccheyya aññatra Tathāgatassa p. 14.

Nara. See -adhama, -inda, -isabha, -uttama. Naro 39. 96. 104. 106. 116. 122. 319. 324. 329. 591. 676. 769. 772. 785. 909. 942. 1060. Naraṁ 848. Narassa 33. 34. 549. 602. 788. 864. 865. Narā 348. 776. 1082. Nare 587. Narānaṁ 347.

Nārī. See -āyuta. Nāriṁ 836. Nariyo 299. 304. 703.

Naraka. Hitvā icchañ ca lobhañ ca yattha satto puthujjano cakkhumā paṭipajjeyya tareyya narakaṁ imaṁ 706.

Naḷa = naḍa. See -setu.

Vinaḷa.

Vinaḷī-. See -kata.

Nalāṭa = lalāṭa. See -maṇḍala.

Nava. Samaṇo hi Gotamo daharo c' eva jātiyā navo ca pabbajjāya p. 91. Khīṇaṁ purāṇaṁ, navaṁ natthisambhavaṁ 235. Purāṇaṁ nâbhinandeyya, nave khantiṁ na kubbaye 944. Dāmā muñjamayā navā susaṇṭhānā 28. Pubbāsave hitvā nave akubbaṁ 913.

Navan. Navahi 197. Navannaṁ p. 86.

Navama 109. 107.

Navuti = navati.

Aṭṭhānavuti. Tayo rogā pure āsuṁ: icchā anasanañ jarā, pāsūnañ ca samārambhā aṭṭhānavuti-m-āgamuṁ 311.

Nas = naç. Na hi nassati kassaci kammaṁ 666. Nâhaṁ nassaṁ momuho antarāya 1120.

+ vi. Caus. Itthidhutto surādhutto akkhadhutto ca yo naro laddhaṁ laddhaṁ vināseti 106.

Nah.

Nandhī = naddhrī. Chetvā nandhiṁ varattañ ca 622.

+ ava, o. Jālena ca onahiyānā 669.

+ upa.

Upanāha.

Upanāhin. Kodhano upanāhī ca pāpamakkhī ca yo naro 116.

Nahāru = snāyu. See -saññutta.

Nahuta. Te gaṇitā vidūhi tilavāhā ye Padume niraye upamītā, nahutāni hi koṭiyo pañca bhavanti dvādasa koṭisatāni pun' aññā 677.

Nāga. Yehi vivitto vicareyya loke na tāni uggayha vadeyya nāgo 845. Taṁ taṁ namassāma samecca nāga 1058. Sutvāna nāgassa apanamissanti ito 1101.

Nāth.

Nātha 1131.

Lokanātha 995.

Nānā. See -jana, -dhañña, -paripūra, -ratta. Nānā te saccāni sayaṁ thunanti 884. 885. 886. Sakaṁ sakaṁ diṭṭhi paribbasānā viggayha nānā 'kusalā' vadanti 878.

Nāman. See -gotta, -rūpa. 'Nigrodhakappo' iti tassa nāmaṁ tayā kataṁ Bhagavā brāhmaṇassa 344. Diṭṭhâpi sutâpi te janā yesaṁ nāmam idaṁ pavuccati, nāmam evâvasissati akkheyyaṁ petassa jantuno 808. Nāmañ ca rūpañ ca paṭicca phassā 872. Yattha nāmañ ca rūpañ ca asesaṁ uparujjhati 1037. Seyyathâpi nāma phālo divasasantatto udake pakkhitto cicciṭayati p. 14. 61. 99. v. 379. 404. 423. 523. 528. 533. 620.

Anomanāmaṁ Satthāraṁ handa passāma Gotamaṁ 153. 177.

Nāvā. See -sutta. Yathâpi nāvaṁ daḷham āruhitvā 321. Tato naṁ dukkham anveti nāvaṁ bhinnam ivôdakaṁ 770. Te pahāya tare oghaṁ nāvaṁ sitvā va pāragū 771.

Nāsā. Nāsāya 608. Nāsāto 198.

Nāsikā. See -sota.

Ni. In composition.

Nikkha.

Nekkha. Suvaṇṇanekkhaṁ viya.

Nighaṇḍu = nighaṇṭu. See -keṭubha.

Nicca = nitya. Na h' eva saccāni bahūni nānā aññatra saññāya niccāni loke 886. Dhammesu niccaṁ anudhammacārī 69. Niccaṁ munī rakkhati pāṇine yato 220. Ukkādhāro manussānaṁ niccaṁ apacito mayā 336. Evaṁ jātānaṁ maccānaṁ niccaṁ maraṇato bhayaṁ 576. Saṁkappayattāya vajāmi niccaṁ 1144. Nicc' uyyutā 248.

Anicca. Na hi sant' āniccā pariggahā 805.

Nind. No nindiyaṁ pasaṁsati taṁ vā nindati yo pasaṁsiyo 658.

Nindiya 658.

Nindā. See -pasaṁsā. Sabbe va te nindam anvānayanti 895. Nindāya so kuppati randhamesī 826. Nindāya na-ppavedheyya 928.

Ninna = nimna. Ninnañ ca thalañ ca pūrayanto mahāmegho pāvassi tāvad eva 30.

Nipuṇa. See -atthadassin. Viññū vibhāvī nipuṇo ca hoti yo tādisaṁ bhajati appamatto 317. Ayaṁ hi dhammo nipuṇo sukho ca 383.

Nir. See -aggaḷa, -attha, -āmagandha, -āsaya, -upadhi, -kāma etc.

Nī. Ekameko va maccānaṁ go vajjho viya niyyati 580. Vivekadassī phassesu diṭṭhīsu ca na niyyati 851. Tacchehi nīyetha subhāsitehi 327. Mosavajje na niyyetha 931. 943.

Neyya. Na brāhmaṇo sīlavatena neyyo 803. Na kammanā no pi sutena neyyo 846. Kathaṁ neyyo tathāvidho 1113.

Aññaneyya.

Anaññaneyya. Uppannañāṇo 'mhi anaññaneyyo 55. So anissito anaññaneyyo 364. 213.

Paraneyya. Na brāhmaṇássa paraneyyam atthi dhammesu niccheyya samuggahītaṁ 907.

Netar. Yo -- lokassa sadevakassa netā tādiṁ naggajinaṁ vadanti buddhā 86. Netāram aññesaṁ anaññaneyyaṁ 213.

Netta = netra. Jiṇṇo 'ham asmi abalo vītavaṇṇo, nettā na suddhā, savanaṁ na phāsu 1120.

Pasannanetta 550.

Sahassanetta 346.

Sahājanetta 1096.

Nāya.

Suddhināya. Nivissavādī na hi suddhināyo 910.

Nāyaka.

Lokanāyaka 991.

\+ anu. **Anunīta.**

Chandānunīta 781.

\+ ava, o. **Onīta.** See -pāṇi.

\+ ā. Atītayobbano poso āneti timbarutthaniṁ tassā issā na supati 110.

\+ anu-ā. Ye kec' ime diṭṭhi paribbasānā 'idam eva saccan' ti vivādiyanti sabbe va te nindaṁ anvānayanti atho pasaṁsam pi labhanti tattha 895.

\+ sam-ud-ā. Taṇḍulaṁ sayanaṁ vatthaṁ sappītelañ ca yāciya dhammena samudānetvā tato yaññam akappayuṁ 295.

\+ upa. 'Samo' ti attānaṁ anūpaneyya 'hīno' na maññetha 'visesi' vâpi 799.

Upanīta. Te gaṇitā vidūhi tilavāhā ye Padume niraye upanītā 677.

Anūpanīta 846.

Dukkhūpanīta 774.

Bhavūpanīta 898.

\+ pa. **Paṇīta** 224. 240. 389. p. 107.

\+ pari.

Pariṇāyaka. See -ratana.

\+ vi. Yo uppatitaṁ vineti kodhaṁ visataṁ sappavisaṁ va osadhehi 1. Taṁ vyākarohi Bhagavā, kaṁkhaṁ vinaya no ise 1025. Vinayassu mayī kaṁkhaṁ 559. Rāgaṁ vinayetha mānusesu dibbesu kāmesu câpi bhikkhu 361. Ete vitakke paridevaneyye vinayetha sekho aniketasārī 970. Ādānataṇhaṁ vinayetha sabbaṁ 1103. Raṭṭhā raṭṭhaṁ vicarissaṁ sāvake vinayaṁ puthu 444. Tiṇṇo pāragato vineyya oghaṁ 21. Aññāya atthāni vineyya kaṁkhaṁ 58. Kāmesu vineyya gedhaṁ 152. Ādānesu vineyya chandarāgaṁ 364. Lobhaṁ dosaṁ vineyya paṭighaṁ 371. Etesu dhammesu vineyya chandaṁ 387. 975. Osaraṇāni vineyya oghatam' agā 538. Tasmā arahato sutvā v. paridevitaṁ 590. Ubhosu antesu v. chandaṁ 778. Tādisaṁ yaññam āgataṁ bhakuṭiṁ vinayitvāna pañjalikā namassatha pūjetha annapānena 485. (Ct. yaṁ ekacce dubbuddhino yācakaṁ disvā bhakuṭiṁ karonti taṁ vinayitvā pasannamukhā hutvā ti.)

Vinaya. Bāhusaccañ ca sippañ ca vinayo ca susikkhito subhāsitā ca yā vācā 261. Athâparaṁ pañca rajāni loke yesaṁ satīmā vinayāya sikkhe 974. Yā kāci taṇhā ajjhattaṁ tāsaṁ vinayā sadāsato sikkhe 916.

Dhammavinaya p. 99.

Parissayavinaya. Akittayi vivaṭacakkhu sakkhi dhammaṁ parissayavinayaṁ 921.

Vinetar. Sīmantānaṁ vinetāraṁ jātimaraṇakovidaṁ munim moneyyasampannaṁ tādisaṁ -- namassatha 484.

+ pa-vi. So vītarāgo pavineyya dosaṁ 507.

Nīla. See -gīva, -rāji.

Vinīlaka 200.

Nu. Ko nu senāpatī bhoto sāvako satthudanvayo 556. 765. 1024. p. 80. Kin nu p. 102; v. 1138. Kasmā nu 885. Kuto nu 1049. Kathan nu 190. 838. 1052. Kīva dīghaṁ nu kho bhante Padume niraye āyuppamāṇaṁ p. 123. Chando nu lokasmiṁ kutonidāno 866. Tiṭṭhe nu so tattha anānuyāyī 1071. Parinibbuto nu kho me upajjhāyo udāhu no p. 61. Phasse nu lokasmiṁ kutonidāno 871. Sacco nu vādo katamo imesaṁ 879. 903. Sandissanti nu kho bho Gotama etarahi brāhmaṇā porāṇānaṁ brāhmaṇānaṁ brāhmaṇadhamme p. 50.

No = nu. Pucchanti ve bho brāhmaṇā brāhmaṇehi saha 'brāhmaṇo no bhavan' ti 457. Ñāṇūpapannaṁ no muniṁ vadanti udāhu ve jīviten' ūpapannaṁ 1077. 875.

Nūna = nūnaṁ. Muṇḍâpi hi idh' ekacce brāhmaṇā bhavanti yan nūnâhaṁ upasaṁkamitvā jātiṁ puccheyyaṁ p. 80. 91. 104. Te câpi nūna pajaheyyu dukkhaṁ ye tvaṁ munī aṭṭhitaṁ ovadeyya v. 1058.

Nud.

Nuda.

Tamonuda, tamanuda 1133. 1136.

+ vi-apa. Upakkilese vyapanujja sabbe 66.

+ pa. Gāthābhigītaṁ panudanti buddhā 81. Kodhaṁ pesuṇiyañ ca panudeyya 928. Saṁyojanaṁjātikhayantadassī yo pānudī rāgapathaṁ asesaṁ 476. Panujja kāme 359. Saññaṁ tividhaṁ panujja paṁkaṁ 535. Etesu nandiñ

ca nivesanañ ca panujja viññāṇaṁ bhave na titthe 1055.

Paṇunna. See -kodha.

Panūdita 483.

Panudana, panūdana 1106. 252.

\+ vi. Caus. Te naṁ vinodenti 273. Yad āvilattaṁ manaso vijaññā 'Kaṇhassa pakkho' ti vinodayeyya 967. Sabbaṁ tamaṁ vinodetvā 956.

Nhā, nah (Dhātumañjūsā) = snā.

Nhātaka, nahātaka 518. 521. 646.

\+ nis. Ninnahāya sabbapāpakāni ajjhattaṁ bahiddhā ca sabbaloke devamanussesu kappiyesu kappan n' eti tam āhu nhātako ti 521.

Pa = pra. In composition.

Paṭhama = prathama. See -uppatti. 93. 436. 1031. 233.

Pañka. See -danta. 535. 1145. 845.

Kāmapañko duraccayo 945.

Pac, pañc. (Dhātum. Westergaard's Radices.)

Pakkha = paxa. Yad āvilattaṁ manaso vijaññā 'Kaṇhassa pakkho' ti vinodayeyya 967. Tato ca pakkhass' upavass' uposathaṁ cātuddasiṁ pañcadasiñ ca aṭṭhamiṁ pāṭihārakapakkhañ ca pasannamānaso aṭṭhañgupetaṁ susamattarūpaṁ 402.

Aññāṇapakkha 347.

Pāṭihārakapakkha 402.

Pakkhin = paxin. Tato pakkhī pi jānātha pattayāne vihañgame 606.

\+ pa.

Papañca. See -nāmarūpa, -saṁkhā. Sabbaṁ accagamā imaṁ papañcaṁ 8.

Pac. Atha pubbalohitamisse tattha kiṁ paccati kibbisakāri 671. 672. Paccanti hi tāsu cirarattaṁ agginisamāsu samuppilavāsā 607.

Pakka = pakva. Phalānam iva pakkānaṁ

pāto papatanā bhayaṁ evaṁ jātānam maccānaṁ niccaṁ maraṇato bhayaṁ 576.

\+ ni.

Nipaka. 144. 962. 1038. 1062. Sace labhetha nipakaṁ sahāyaṁ saddhiṁcaraṁ sādhuvihāri dhīraṁ 45. 46. Suddhā suddhehi saṁvāsaṁ kappayavho patissatā, tato samaggā nipakā dukkhass' antaṁ karissatha 283.

\+ vi.

Vipāka. See -kovida.

Vepakka (= vaipakya).

Dukkhavepakka 537.

Pañca. See -sata, -seṭṭha. Pañca kāmaguṇā loke manochaṭṭhā paveditā 171. 677. 974. Nīvaraṇe pahāya pañca 17. 66. 660. 980. Pañcahi upāsakasatehi saddhiṁ p. 66. Pañcannam pi dadāmi p. 86. Pañcanna dhīro bhayānaṁ na bhāye v. 964.

Pañcama. 101. 84. 99; pañcamī 437.

Itihāsapañcama p. 101.

Paṭi, pati, pacc = prati. See -atta, -i, -eka, -pada, -vāta, -senā. Aññatra tamhā samayā utuveramaṇiṁ pati antarā methunaṁ dhammaṁ nâssu gacchanti brāhmaṇā 291. Tam maṁ padhānapahitattaṁ nadiṁ Neranjaram pati - - Namucī - - upāgami 425.

Paṇ.

Vāṇija. Yo hi koci manussesu vohāraṁ upajīvati - - vāṇijo so na brāhmaṇo 614. 651. 1014.

Vaṇijjā = vaṇijya. Payojaye dhammikaṁ so vaṇijjaṁ 404.

Paṇḍara Ct. = āyatana. Dubhayāni viceyya paṇḍarāni ajjhattaṁ bahiddhā ca suddhipañño kaṇhāsukkaṁ upātivatto paṇḍito tādi pavuccate tathattā 526.

Paṇḍita. 115. 523. 526. 591. 721. 806. 820. 1007; 335. 254. 578. 653. 733. Paṇḍitāse 875. 259.

Paṇḍu. See -kambala.
Paṇṇa = parṇa.
Paṇṇe vāri yathā na lippati 811.
Supāṇa = suparṇa? 201.
Pat. Patanti sattā nirayaṁ avaṁsirā 248. Pādesu sirasā pati 1027. Caus. Yassa rāgo ca doso ca māno makkho ca pātito sasapo-r-iva āraggā 631.
Pata, pataṁ. See -ga.
Pāta. 576.
Piṇḍapāta 339.
Muddhapāta 987.
Patta = pattra. See -phala, -yāna.
Pokkharapatta 625.
Saṁsīnapatta 44.
Sañchinnapatta 66.
\+ ati.
Atipāta.
Pāṇātipāta 242.
Atipātin 248.
\+ vi-ati. Suvaṇṇadaṇḍā vītipatanti cāmarā 688.
\+ adhi.
Adhipāta.
Ḍaṁsādhipāta 964.
Muddhādhipāta 989; 988. 990. 1004. 1025; 996.
Muddhādhipātin 1026.
\+ anu.
Anupatita.
Pamādānupatito rajo 334.
\+ ava, o. Caus. Yadā câhaṁ bho-samaṇena Gotamena saddhiṁ manteyyaṁ mā me bhonto antarantarā kathaṁ opātetha p. 103.
\+ ud.
Uppatita. Yo uppatitaṁ vineti kodhaṁ 1. Paṇḍito kusalo naro khippaṁ uppatitaṁ sokaṁ vāto tūlaṁ va dhaṁsaye 591.

+ upa.

Upapāta.

Cutūpapāto idha yassa n' atthi 902. 517.

+ ni. 'Adhammo' iti pakkandum yaṁ satthaṁ nipatī gave 310. Bhagavato pādesu sirasā nipatitvā p. 14. 98.

Nipacca = nipātya. Ct. nipātetvā. See -vādin.

+ vi-ni.

Vinipātaṁ samāpanno gabbhā gabbhaṁ tamā tamaṁ sa ve tādisako bhikkhu pecca dukkhaṁ nigacchati 278.

+ pa. Atha Vetaraṇiṁ pana deyyaṁ tiṇhadhāraṁ khuradhāram upenti, tattha mandā papatanti pāpakarā pāpāni karitvā 674.

Papata. Ct. = sobbha. Bahūni ca duccaritāni caritvā gañchisi kho papataṁ cirarattaṁ 665.

Papatana. Phalānam iva pakkānaṁ pāto papatanā bhayaṁ evam jātānaṁ maccānaṁ niccaṁ maraṇato bhayaṁ 576.

Path (Dhātumañjūsā).

Patha, pantha. Taṁ passatha sabbadhi vippamuttaṁ dibbe pathe kamamānaṁ mahesiṁ 176. 177. Yo ve kiṇcikkhakamyatā panthasmiṁ vajataṁ janaṁ hantvā kiñcikkham ādeti 121.

Iriyāpatha 385.

Ñāṇapatha 868.

Palipatha 638.

Mahāpatha 139.

Monapatha 540.

Yaññapatha 1045.

Rāgapatha 370. 476.

Vādapatha 1076. (Cfr. vyappatha).

Pad.

Panna. See -bhāra.

Pad. Yo kāme parivajjeti sappassêva padā siro 768.

Paddha = prādhva? Trenckner. See -gū.

Pattika 418.

Paduma = padma. See -niraya. Padumaṁ va toyena alimpamāno 71. 213. Padume vāri yathā na lippati 812.

Padumin = padmin. Nāgo va yūthāni vivajjayitvā sañjātakhandho padumī uḷāro 53.

Pada. See -sadda. Aññāya padaṁ samecca dhammaṁ 374. Ko nu aññatra-m-ariyehi padaṁ sambuddham arahati yaṁ padaṁ samma-d-aññāya parinibbanti anāsavā 765. Appasaddā bhonto āgacchantu pade padaṁ nikkhipantā p. 103. Sutvāna Buddhassa subhāsitaṁ padaṁ nirāmagandhaṁ sabbadukkhappanūdanaṁ 252. Muni pabrūhi me puṭṭho moneyyaṁ uttamaṁ padaṁ 700. Satta vassāni Bhagavantaṁ anubandhiṁ padā padaṁ 446.

Anavajjapada. Yo dhammapade sudesite magge jīvati saññato satīmā anavajjapadāni sevamāno 88.

Catuppada 603. 964.

Janapada. See -patta. 422. 287. 683. 995. 1102.

Tipada 457.

Dipada. See -uttama. 690.

Dipādaka 205.

Diṭṭhapada 232.

Dhammapada 88.

Nibbānapada. See -abhipatthayāna. Ajjhagā amataṁ santiṁ nibbānapadam accutaṁ 204. 1086.

Santipada, santīpada 208. 915. 1096.

Padaka p. 101. v. 595.

Pajja = padya. Pajjena katena attanā parinibbānagato vitiṇṇakaṁkho 514.

Pād. Pādâpi naṁ samphusituṁ na icche 835.

Na pādā na visāṇena nâssu hiṁsanti kenaci gāvo eḷakasamānā 309.

Pāda. See -udara, -lola. Pāde vīra pasārehi 547. 573. 1028. Pādehi 610. Pādesu vā gahetvā p. 32. Bhagavato pādesu sirasā nipatitvā p. 14. 98. v. 1027.

Ugghaṭṭapāda 980.

+ upa-ati.

Upātipanna. Ye ve na taṇhāsu upātipannā vitareyya oghaṁ amamā caranti 495.

+ adhi.

Adhipanna.

Taṇhādhipanna 1123.

+ anu.

Anupanna.

Māradheyyānupanna 764.

+ vi-ā. Anusāsa brahme karuṇāyamāno vivekadhammaṁ yam ahaṁ vijaññaṁ yathâhaṁ ākāso va avyāpajjamāno idh' eva santo asito careyyaṁ 1065.

Viyāpanna. Evaṁ dhamme viyāpanne vibhinnā suddavessikā 314.

+ sam-ā.

Samāpanna 278.

+ ud. Na hi ruṇṇena sokena santiṁ pappoti cetaso, bhiyy' ass' uppajjate dukkhaṁ 584. Atha kho - - Vaṅgīsassa - - evaṁ cetaso parivitakko udapādi p. 61. Ayam antarākathā udapādi p. 112.

Uppanna 998.

Uppatti.

Paṭhamuppatti 420.

Uppāda 360.

+ sam-ud.

Samuppanna 168. 599.

Samuppāda. See -dasa.

+ upa. Kathaṁ upapajjati Brahmalokaṁ 508. 509.

Kālakato ca Kokāliyo bhikkhu Padumanirayaṁ upapajji p. 122.

Upapanna. Padumanirayaṁ upapanno p. 123. 124. Jīviten' ūpapannaṁ 1077.

Ñāṇūpapanna 1077.

Thāmabalūpapanna 68.

Sīlavatūpapanna 212.

Sotāvadhānūpanisūpapanna 322.

Upapatti. Cutiṁ yo vedi sattānaṁ upapattiñ ca sabbaso 643.

Brahmalokūpapatti 139.

Bhavūpapatti 836.

\+ paṭi. Methunam anuyuttassa mussat' evâpi sāsanaṁ, micchā ca paṭipajjati, etaṁ tasmiṁ anāriyaṁ 815. Ekamekassa ce pi pañhassa attham aññāya dhammam aññāya dhammānudhammaṁ paṭipajjeyya gaccheyy' eva jarāmaraṇassa pāraṁ p. 205. Hitvā icchañ ca lobhañ ca yattha satto puthujjano cakkhumā paṭipajjeyya tareyya narakaṁ imam 706. Ekamekassa pañhassa yathā Buddhena desitaṁ tathā yo paṭipajjeyya gacche pāraṁ apārato 1129. Dhammānudhammaṁ paṭipajjamāno 317. Aññāya atthaṁ paṭipajjamāṇo viññātadhammo so sukhaṁ labhetha 323.

Paṭipanna.

Kummaggapaṭipanna 736.

Paṭipadā. Ayaṁ dukkhanirodhagāminī paṭipadā p. 135. Akittayi vivaṭacakkhu sakkhi dhammaṁ parissayavinayaṁ, paṭipadaṁ vadehi, bhaddan te, pātimokkhaṁ athavâpi samādhiṁ 921.

\+ sam. Te Sabhiyena paribbājakena pañhe puṭṭhā na sampāyanti (= sampadyante, Ct. sampādenti) asampāyantā kopañ ca dosañ ca appaccayañ ca pātukaronti p. 90.

Sampanna. See -caraṇa, -veyyākaraṇa. Dassanena sampanno 152. 410. 420. 422. 656. 164.

Cetovimuttisampanna 727.
Dassanasampanna 115.
Moneyyasampanna 484.
Lakkhaṇasampanna 409.
Vatasampanna p. 112.
Vijjācaraṇasampanna p. 100. v. 164.
Sīlasampanna 174.

Sampadā.
Dassanasampadā 231.
Yaññasampadā 505. 509.
Sahāyasampadā 47.

\+ upa-saṁ. Yass' atthāya kulaputtā samma-d-eva agārasmā anagāriyaṁ pabbajanti tad anuttaraṁ brahmacariyapariyosānaṁ diṭṭhe va dhamme sayaṁ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihāsi p. 15. Caus. Sace bhante aññatitthiyapubbā imasmiṁ dhammavinaye ākaṁkhantā pabbajjaṁ ākaṁkhantā upasampadaṁ cattāro māse parivasanti catunnaṁ māsānaṁ accayena āraddhacittā bhikkhū pabbājenti upasampādenti bhikkhubhāvāya ahaṁ cattāri vassāni parivasissāmi, catunnaṁ vassānaṁ accayena āraddhacittā bhikkhū pabbājentu upasampādentu bhikkhubhāvāya p. 99.

Upasampanna.
Acirūpasampanna p. 15.

Upasampadā. Alattha kho Kasibhāradvājo brāhmaṇo Bhagavato santike pabbajjaṁ alattha upasampadaṁ p. 15. 85. 99. 107.

Pana = punar. 23. 393. 396. 579. 589. 670. 673. 674. 690. 826. 829. 833. 881. 903. 904. 968. p. 12. 13. 15. 21. 47. 79. 90. 91. 99. 100—4. 112. 123. 124. Panā 906. Pan' 376. 803. 830. p. 102.

Puna, punar = punar. See -bhava. Puna 29. 979. 995. 1004. p. 80. Punar 152. 339. Punaṁ 306. Pun' 677. 876.
Punappuna 251. Punappunaṁ 728. 729.

Papphāsa = pupphusa. 195.
Pabbata = parvata. 1014. p. 86. v. 958.
Paṇḍavapabbata 417.
Par = pṛ.
Pāra, pāraṁ-. See -ayana, -ga, -gata, -gamana, -gū. Gaccheyy' eva jarāmaraṇassa pāraṁ p. 205. v. 714. 1129. Tiṇṇo ca pāraṁ akhilo akaṁkho 1059.
Apāra. Gacche pāraṁ apārato 1129. Apārā pāraṁ gaccheyya 1130.
Orapāra 1 etc.
Maccudheyyapāra 1146.
Par = pṛ.
\+ vi-ā.
Vyāvaṭa = vyāpṛta. (Divyāvadāna by Cowell and Neil: vaiyāvṛtya, service).
Veyyāvaṭika.
Kāyaveyyāvaṭikaṁ kareyyātha p. 101.
Para. See -ayana, -avara, -upajīvin, -upavāda, -dham--mika, neyya, -pamaddana, -pessa, -bhojana, -rodha, -loka, -vāda, -vediya. Na paro paraṁ nikubbetha 148. 'Bālo paro akusalo' ti câha 879. 887. Ayaṁ loko paro loko Brahmaloko sadevako 1117. Yo c' attānaṁ samukkkṁse parañ ca-m-avajānati 132. 206. Asmā lokā paraṁ lokaṁ kathaṁ pecca na socati 185. 516. 520. 779. Tass' īdha n' atthī param uggahītaṁ 795. 833. Tasmā hi 'bālo' ti paraṁ dahanti 882. 888. 893. 'Buddho' ti ghosaṁ [yada] parato suṇāsi 696. Parassa dāraṁ nâtikkameyya 396. 880. 890. 905. Āsā yassa na vijjanti asmiṁ loke paramhi ca 634. Na ca khuddaṁ samācare kiñci, yena viññū pare upavadeyyuṁ 145. 214. Yaṁ pare sukhato āhu tad ariyā āhu dukkhato 762. Kiṁ so pare sakkhati tārayetuṁ 319. 322. 438. 451. Parehi

dinnaṁ 240. 255. Paresaṁ 119. 247. 394. 452. 487. 818. 951. Paresa 782.

Parama. See -atthadassin, -visuddha; paramaṁ see -hita. Yo nesaṁ paramo āsi 293. 'Paramaṁ paraman' ti yo 'dha ñatvā akkhāti vibhajati idh' eva dhammaṁ 87. 796. 903. Cakkhuṁ hi etaṁ paramaṁ narānaṁ 347. So yasaṁ paramaṁ patto 138. Passāmi suddhaṁ paramaṁ arogaṁ 788. Dhammañ ca ñāsi paramāya diṭṭhiyā 471. Saññāvimokhe parame vimutto 1071. Gāvo no paramā mittā 296.

Pāramī. Mantesu pāramiṁ brūhi 1018. Sadhamme pāramiṁ gato 1020.

Parattha. Ubho pi te pecca samā bhavanti nihīnakammā manujā parattha 661.

Paro = paras. See -sahassa.

Pari. See -anta.

Palāpa = palāva. Tato palāpe vāhetha assamaṇe samaṇamānine 282.

Pas = paç.

Pasu. Na tassa puttā pasavo 858. Na pasū brāhmaṇān' āsuṁ 285. Pasūnañ ca samārambhā aṭṭhānavuti-m-āgamuṁ (rogā) 311.

Pāsa. Pucchāma maccupāsā pamocanaṁ 166.

Pas = paç, spaç, Na khv-āhaṁ taṁ passāmi yassa -- p. 14. 32. Passāmi loke pariphandamānaṁ pajaṁ imaṁ taṇhāgataṁ bhavesu v. 776. 788. 1142. Jānāmi passāmi tath' eva etaṁ 908. Passām' ahaṁ 1063. Yathābhūtaṁ hi passati 202. Yo ariyasaccāni avecca passati 229. 647. 666. 676. 784. 797. 798. 907. 953. Yattha edisakaṁ passati yājakaṁ garahatī jano 313. 807. 1118. p. 103. Na kho pana mayaṁ passāma bhoto Gotamassa yugaṁ vā naṅgalaṁ vā p. 12. v. 76. Handa passāma Gotamaṁ v. 153 etc. Evam etaṁ yathābhūtaṁ kammaṁ passanti paṇḍitā 653. Pekkhataṁ yeva ñā-

tīnaṁ passa lālapatam puthū ekameko va maccānaṁ go vajjho viya niyyati 580. Passa sattassa suddhataṁ 435. 587. 588. 756. 762. Kāmaṁ bahuṁ passatu appakaṁ vā 909. Taṁ passatha sabbadhi vippamuttaṁ 176. 177. 777. 935. Khippaṁ gantvāna Sāvatthiṁ passavho dipaduttamaṁ 998. Passañ ca diṭṭhīsu anuggahāya ajjhattasantiṁ pacinaṁ adassaṁ 837. Passaṁ naro dakkhiti nāmarūpaṁ 909. 739. 'Ajjhattañ ca bahiddhā ca n' atthi kiñcîti' passato ñāṇaṁ Sakkânupucchāmi 1113. Paccanīkam idaṁ hoti sabbalokena passataṁ 761. Nivutānaṁ tamo hoti andhakāro apassataṁ, satañ ca vivaṭaṁ hoti āloko passatām eva 763.

\+ anu. Yo attanâttānaṁ nânupassati samāhito ujjugato ṭhitatto 477.

Anupassin. Na so mitto yo sadā appamatto bhedāsaṁkī randham evânupassī 255.

Jātippabhavānupassin 728.

Sammādvayatānupassin p. 135.

Suddhānupassin 788.

Anupassanā. 'Idaṁ dukkhaṁ, ayaṁ dukkhasamudayo' ti ayaṁ ekâmupassanā, 'ayaṁ dukkhanirodho, ayaṁ dukkhanirodhagāminī paṭipadā' ti ayaṁ dutiyânupassanā p. 135.

Sammādvayatānupassanā p. 136.

\+ abhi. Taṇhakkhayaṁ nattamah' ābhipassa 1070. Khem' ābhipassaṁ avivādabhūmiṁ 896.

\+ vi.

Vipassin. Vipassinaṁ jhānaṁ upāgamamha 349.

\+ saṁ. Ubho ante asampassaṁ 582. Sampassataṁ brāhmaṇa n' esa dhammo 81.

Pas = praç.

Pañha = praçna. See -vīmaṁsaka. Pañhaṁ taṁ pucchissāmi p. 32. 47. Puccha maṁ

Sabhiya pañhaṁ p. 512. 1031. 1037. Yaṁ kiñci manas' icchasi tassa tass' eva pañhassa ahaṁ antaṁ karomi te 512. 1129. p. 205. Ime pañhe puṭṭho p. 90. 91. Puṭṭho puṭṭho pañhe vyākāsi p. 205. v. 510. 1005. 1023. 1024. 1126. 1127. Pañhānaṁ veyyākaraṇe tosesi brāhmaṇe muni 1127. Pañhān' antakaro 1148.

Atthipañha. Taṁ Buddhaṁ asitaṁ tādiṁ akuhaṁ gaṇim āgataṁ bahunnam idha baddhānaṁ atthipañhena āgamaṁ 957. 1043. 1105. 1112. 1118. (Ct. atthiko pañhena āgato 'mhîti atthikānaṁ vā pañhena atthi āgamanañ cā ti).

Gottapañha 456.

Manopañha 1017.

Pucch = prach. Pucchāmi muniṁ pahūtapaññaṁ 83. Pucchāmi taṁ Kassapa etam atthaṁ 241. 376. 457. 682. 915. 1043. etc. Dukkhassa ve maṁ pabhavaṁ apucchasi 1050. (Ct. ettha a iti padapūraṇamatte nipāto, pucchasi-cceva attho; read: apucchi?). Pucchām' ahaṁ 487. Pucchasi 456. Pucchati p. 90. v. 995. Pucchāma 91. 166. 343. 359. 599. 699. 875. Pucchanti 457. Api ca tvaṁ puccha yad ākaṁkhasi p. 32. v. 460. 462. 512. Pucchatha 1004. Iṁgha aññe pi pucchassu puthū samaṇabrāhmaṇe 189. 993. Katāvakāsā pucchavho yaṁ kiñci manas' icchatha 1030. Muṇḍâpi hi idh' ekacce brāhmaṇā bhavanti yan nūnâhaṁ upasaṁkamitvā jātiṁ puccheyyaṁ p. 80. 91. Kathan nu dāni puccheyyaṁ puthū samaṇabrāhmaṇe v. 190. Pucchantā nipuṇe pañhe 1126. Bhagavantaṁ puṭṭhum āgamma 91. 597. 1096. 1110. Pañhe pucchituṁ abhikaṁkhamāno 510. Pañhaṁ taṁ samaṇa pucchissāmi, sace me na vyākarissasi cittaṁ vā te khipissāmi hadayaṁ vā te phālessāmi p. 32. 47.

Pucchissāma p. 112. Iti ce bhikkhave pucchitāro assu te evam assu vacanīyā p. 135 etc. Dv' āhaṁ Sakkaṁ apucchissaṁ, na me vyākāsi cakkhumā 1116. Apucchi p. 93. 94. 95. 96. v. 698. Pucchi p. 92. v. 981. 1024. 1031. Yam etaṁ pañhaṁ apucchi Ajita taṁ vadāmi te 1037. Yan taṁ apuccimha akittayī no 875.

— **Puṭṭha.** Ajānato me muni brūhi puṭṭho 508. 510. Puṭṭho me Bhagavā vyākarohi 513. etc. Muni pabrūhi me puṭṭho moneyyaṁ uttamaṁ padaṁ 700. 1036. Puṭṭho anekarūpehi nâtumānaṁ vikappayan tiṭṭhe 918. Tesaṁ me nipako iriyaṁ puṭṭho pabrūhi mārisa 1038. Tesaṁ Buddho viyākāsi pañhe puṭṭho yathātathaṁ 1127. p. 90. 205. Amoghaṁ kira me puṭṭhaṁ 356. Puṭṭhā p. 90.

Sakkhipuṭṭha = sāxipṛṣṭa. 84. 122.

Pucchita. Kasin no pucchito brūhi 76. 170. 421. 952. Yo atthaṁ pucchito santo anatthaṁ anusāsati 126. 848. Tassâpi tvaṁ pucchito brūsi dhīra 380. 383. Bhotī carahi jānāti, tam me akkhāhi pucchitā 988. Manasā pucchite pañhe vācāya vissajessati 1005.

Pucchā = pṛcchā. Pucchā p. 189 etc. Pucchaṁ hi kañci asuṇanto 1023.

Pucchanā. Addhā amoghā mama pucchanā ahū 504.

+ anu. Vibhūtarūpasaññissa sabbakāyappahāyino 'ajjhattañ ca bahiddhā ca n' atthi kiñcîti' passato ñāṇaṁ Sakkânupucchāmi 1113. Evaṁ maṁ pahitattam pi kiṁ jīvam anupucchasi 432. Diṭṭhiñ ca nissāya anupucchamāno samuggahītesu pamoham āgā 841. Yo attano sīlavatāni jantu anānupuṭṭho ca paresa pāvā anariyadhammaṁ kusalā tam āhu 782.

+ paṭi. Te Sabhiyena paribbājakena pañhe puṭṭhā na

sampāyanti, asampāyantā kopañ ca dosañ ca appaccayañ ca pātukaronti, api ca Sabhiyañ ñeva paribbājakaṁ paṭipucchanti p. 50.

\+ paṛi. Muddhaṁ Muddhādhipātañ ca Bāvarī paripucchati v. 1025. Dhammaṁ paripucchamāno 380. Gantvāna tattha sayaṁ paripucchiyāno carassu tasmiṁ Bhagavati brahmacariyaṁ 696.

Pā. Pavivekarasaṁ pītvā rasaṁ upasamassa ca niddaro hoti nippāpo dhammapītirasaṁ pivaṁ 257. Majjañ ca pānaṁ na samācareyya dhammaṁ imaṁ rocaye yo gahaṭṭho, na pāyaye pipataṁ nânujaññā ummādanantaṁ iti naṁ viditvā 398.

Pītvā, vide supra.

Peyya.

Vācapeyya = vājapeyya 303.

Caus. Pāyaye, vide supra.

Desid. Pipāsati.

Pipāsā. Sītañ ca uṇhañ ca khudaṁ pipāsaṁ--abhisambhavitvā 52.

Khuppipāsā = xutpipāsā 436.

Nippipāsa 56.

Pa.

Dhenupa 26. 27. 28.

Majjapa 400.

Pāna. Majjañ ca pānaṁ na samācareyya 398. Annena pānena upaṭṭhahassu 82. 403. Annānam atho pānānaṁ khādaniyānaṁ atho vatthānaṁ laddhā na sannidhiṁ kayirā 924.

Annapāna 487. 485.

Majjapāna 264.

Patta = pātra. See -cīvara, -pāṇi. Āmaṁ pattaṁ va amhanā 443. Khippaṁ pattaṁ apūresi 419.

Pātī = pātrī.

Kaṁsapāti. Atha kho Kasibhāradvājo

brāhmaṇo mahatiyā kaṁsapātiyā pāyāsaṁ vaḍḍhetvā Bhagavato upanāmesi p. 13.

Pāyāsa = pāyasa. P. 13. 14.

Pīti.

Kalyāṇapīti 969.

Dhammapīti. See -rasa.

Pā. Caus. Brahmaṁ nidhim apālayuṁ 285. Kiso vivaṇṇo bhavati hiṁsam attānam attanā, na tena petā pālenti, niratthā paridevanā 585. (Ct. na yāpenti, na taṁ tesaṁ upakārāya hoti; cfr. Sumañgala I $\frac{70}{31}$.

Pa.

Gopa 18 etc.

Gopī 22. 32.

Pati. Patiṁ bhariyā avamaññatha 314.

Gavampati 26. 27.

Gahapati. See -ratana.

Dānapati p. 86. v. 487.

Sapatta = sapatna. Mettañ ca sabbalokasmiṁ mānasaṁ bhāvaye aparimāṇaṁ uddhaṁ adho ca tiriyañ ca asambādhaṁ averaṁ asapattaṁ 150. (Ct. vigatapaccatthikaṁ).

Senapatī 556.

Pitar, pitā. See -maha. Tesaṁ maccuparetānaṁ gacchataṁ paralokato na pitā tāyate puttaṁ 579. 296. Yo mātaraṁ vā pitaraṁ vā jiṇṇakaṁ gatayobbanaṁ pahu santo na bharati 98. 124. 125. Yato kho ubhato sujāto hoti mātito ca pitito ca p. 112. Tato ca devā pitaro Indo asurarakkhasā 'adhammo' iti pakkanduṁ yaṁ satthaṁ nipatī gave 310.

Mātāpitar, mātāpitu. See -upaṭṭhāna. Dhammena mātāpitaro bhareyya 404.

Pāṇi.

Pattapāṇi 713.

Onītapattapāṇi p. 107.

Pātar, pāto = prātar. See -āsa. Phalānam iva pakkānaṁ pāto papatanā bhayaṁ 576. 403.

Pātu = prādus. See -kar, -bhāva.

Pāpa. See -ācāragocara, -icchā, -kara, -sīla. Pāpaṁ pana me na vijjati 23. Tam eva bālaṁ pacceti pāpam 662. Pāpaṁ sahāyaṁ parivajjayetha 57. Tassā na suṇāmi kiñci pāpaṁ 22. 24. 216. 636. Ārati virati pāpā 264. Evaṁ puññe ca pāpe ca ubhaye tvaṁ na lippasi 547. Anādāya pāpāni 452. Pāpāni karitvā 674. 399. Te ca pāpesu kammesu abhiṇhaṁ upadissare 140.

Pāpiyas. Jīvitaṁ tassa pāpiyo 275.

Nippāpa 257.

Puññapāpa 520.

Lobhapāpa 341.

Pāpaka. Na khv-āhaṁ taṁ āvuso bhāyāmi, api ca te samphasso pāpako p. 47. Pāpaka v. 664. Vācaṁ manañ ca paṇidhāya pāpakaṁ 660. Katvā pāpakaṁ kammaṁ 127. 232. Yo - - jigucchatī kammehi pāpakehi 215. Pāpikānaṁ icchānaṁ vasagatā p. 121.

Sabbapāpaka 519. 521. 531.

Pāpimat. Iti Māro pāpimā 33. Pamattabandhu pāpima yen' atthena idhâgato 430.

Pārichatta = pārijāta. Ohārayitvā gihivyañjanāni saṁchinnapatto yathā pārichatto 64.

Pāsāṇa = pāṣāṇa. Medavaṇṇaṁ va pāsāṇaṁ vāyaso anupariyagā 447.

Piṭṭhi = pṛṣṭha. See -maṁsika. Piṭṭhiyā 609. Te pesitā rājadūtā piṭṭhito anubandhisuṁ 412.

Vipiṭṭhi-. See -kar.

Dīghapiṭṭhika 604.

Piṇḍa. See -cāra, -pāta. Piṇḍaṁ labhetha paradattūpajīvi 217. 388. 391. Addasā kho Kāsibhāradvājo Bhagavantaṁ piṇḍāya ṭhitaṁ p. 12. Atha kho Bhagavā Sāvatthiyaṁ piṇḍāya pāvisi

p. 21. Gāmañ ca piṇḍāya careyya kāle v. 386. 408. Piṇḍe 392.

Pitta. Lohite sussamānamhi pittaṁ semhañ ca sussati 434. 198. Pittassa 196.

Piḷaka = piḍaka. Acirapakkantassa ca Kokāliyassa sāsapamattīhi piḷakāhi sabbo kāyo phuṭṭho ahosi p. 122.

Pis = piç.

Pesala = peçala. See -guṇa. Pesalā Sāriputta-Moggallānā p. 121.

Pesuṇa = paiçuna. Dhammaṁ paṇītaṁ tam udāhareyya na pesuṇaṁ no pi parūpavādaṁ 389. Vipiṭṭhikatvā pesuṇāni kodhaṁ kadariyaṁ jaheyya bhikkhu 362. 863.

Rittapesuṇa 941.

Sahapesuṇa 862. 863.

Pesuṇiya = paiçunya 928. 663.

Pesuṇeyya 852.

Pih (Dhātum.) = spṛh. Oghatiṇṇassa pihayanti kāmesu gathitā pajā 823. Na pihetîdha kassaci 947.

Pihālu = spṛhayālu.

Apihālu 852.

Pihaka = plihan. 195.

Pī (Dhātum.) = prī.

Pīti = prīti. See -jāta, -manas. Saddhā ca pītī ca mano satī ca nāmenti me Gotamasāsanamhā 1143. Vipulam alattha pītiṁ 687. 994. Sākiyānaṁ vipulaṁ janetvā pītiṁ 695.

Piya = priya. See -rūpa, -vācā. Sante na kurute piyaṁ 94. Paresaṁ bhāsate piyaṁ 452. Ananvayaṁ piyaṁ vācaṁ yo mittesu pakubbati 254. Piyā pahūtā kalahā vivādā 863. Asant' assa piyā honti 94. Chandānidānāni piyāni loke 865. Piyā su lokasmiṁ kutonidānā 864.

Appiya. Hitvāna piyañ ca appiyañ ca 363. Piyaṁ ñeva bhāsati no appiyaṁ p. 78.

Na piyaṁ kubbati no pi appiyaṁ v. 811. Athappiyaṁ vā pana appiyaṁ vā addhā bhavanto abhisambhaveyya 968. Piyaṁ bhaṇe nâppiyaṁ 450.

Sampiya = sampriya. Yo ñātīnaṁ sakhānaṁ vā dāresu patidissati sahasā sampiyena vā (Ct. ubhayasinehavasena) 123. Na brāhmaṇā aññam agamuṁ na pi bhariyaṁ kīṇiṁsu te sampiyen' eva saṁvāsaṁ saṅgantvā samarocayuṁ 290.

Piyāyati. Supinena yathâpi saṅgataṁ paṭibuddho puriso na passati evam pi piyāyitaṁ janaṁ petaṁ kālakataṁ na passati 807.

Peman = preman. Puttesu ca vipulaṁ hoti pemaṁ 41.

Puggala = pudgala. See -vemattatā. Ye puggalā aṭṭha satam pasatthā 227.

Aggapuggala 684.

Paṭipuggala 544.

Puñ. See gava.

Puñña = puṇya. See -atthika, -khetta, -pāpa, -pekha, -sañcaya. Carato ca te brahmacariyaṁ aggihuttañ ca jūhato pahūtaṁ cīyate puññaṁ 428. Evaṁ dadanto evaṁ yajanto bahuṁ puññaṁ pasavasi p. 86. v. 569. Yo 'dha puññañ ca pāpañ ca ubhosaṅgam upaccagā 636. Aṇumattena pi puññena attho mayaṁ na vijjati 431. Puññe ca pāpe ca anūpalitto 790. 547. Jīvaṁ puññāni kāhasi 427. Yesañ ca attho puññānaṁ te Māro vattuṁ arahati 431.

Apuñña. See -āyatana.

Katapuñña.

Katapuññatā 260.

Puṭh = sphuṭ?

Caus. Seḷenti gāyanti ca vādayanti ca bhujāni poṭhenti ca naccayanti ca 682.

Puṇḍarīka. Puṇḍarīkaṁ yathā vaggu toye na upalippati 547.

Putta = putra. See -dāra. Yasmiṁ ca seti urasîva putto sa ve mitto yo parehi abhejjo 255. Na puttam iccheyya kuto sahāyaṁ 35. 60. 149. 579. 686. Puttā 24. 858. p. 102. Puttehi 33. 34. Puttesu 38. 41.

Ekaputta 149.

Kammāraputta 48.

Kulaputta p. 15.

Caṇḍālaputta 137.

Paraputta 43.

Rājaputta 455.

Sakyaputta p. 99. 112. v. 991. 996.

Puttimat 33. 34.

Puth, path (Dhātum.) = pṛth, prath.

Puthu = pṛthu. See -kāma, -vacana, -sippa. Yathā etāsu jātisu liṅgaṁ jātimayaṁ puthu evaṁ n' atthi manussesu liṅgaṁ jātimayaṁ puthu 607. Puthū vibhinnā khattiyā 314. Puthū visattā kāmesu 272. Devatānaṁ yaññaṁ akappayiṁsu puthū idhaloke 458. Iṁgha aññe pi pucchassu puthū samaṇabrāhmaṇe 189. Raṭṭhā raṭṭhaṁ vicarissaṁ sāvake vinayaṁ puthu 444. Pekkhataṁ yeva ñātīnaṁ passa lālapataṁ puthu ekameko va maccānaṁ go vajjho viya niyyati 580. Khettaṁ vatthuṁ hiraññaṁ vā gavāssaṁ dāsaporisaṁ thiyo bandhū puthu kāme yo naro anugijjhati 769. Yaṁ nisitā tattha subhaṁ vadānā paccekasaccesu puthū niviṭṭhā 824. Puthū hi aññassa vadanti dhammaṁ nihīnato samhi daḷhaṁ vadānā 905. Ye ca saṁkhātadhammāse ye ca sekhā puthū idha tesaṁ me nipako iriyaṁ puṭṭho pabrūhi mārisa 1038. Kiṁ nissitā [isayo manujā] khattiyā brāhmaṇā (ca) devatānaṁ yaññam akappayiṁsu [puthū idhaloke] 1043 etc.

Puthuso. Evaṁ hi tithyā p u t h u s o vadanti 891. Evam pi tithyā puthuso niviṭṭhā 892.

Paṭhavī = pṛthivī. Yath' indakhīlo p a ṭ h a v i ṁ sito siyā 229. Sace agāraṁ āvasati vijeyya paṭhaviṁ imaṁ adaṇḍena asatthena 1002. p. 102. v. 1097.

Puthuj = pṛthak. See -jana.

Puppha = puṣpa. Yo nâjjhagamā bhavesu sāraṁ vicinaṁ p u p p h a m iva udumbaresu 5.

Bhisapuppha 2.

Phussita = puṣpita. See -agga.

Pura. See -uttama. So ahaṁ vicarissāmi gāmā gāmaṁ purā p u r a ṁ namassamāno Sambuddhaṁ 192. 1013. Kosalānaṁ p u r ā rammā agamā Dakkhiṇāpathaṁ 976. 991.

Antepura = antaspura. So Sākiyānaṁ vipulaṁ janetvā pītiṁ a n t e p u r a m h ā niragama brahmacārī 695.

Pura, pūra, puras. See -ḷāsa.

Purima. P u r i m a ṁ pahāya aparaṁ sitāse 791. Ime va kāme p u r i m e va jappaṁ 773.

Puratthato = purastāt. Esa bhikkhu mahārājā Paṇḍavassa p u r a t t h a t o nisinno vyagghusabho va sīho va girigabbhare 416.

Pure = puro, puras, purā. See -kar, -java. Vijjācaraṇapariyiṭṭhiṁ acaruṁ brāhmaṇā p u r e 289. Tayo rogā pure āsuṁ 311. Yā me kaṁkhā pūre āsi tam me vyākāsi cakkhumā 541. Yassa pure ca pacchā ca majjhe ca n' atthi kiñcanam 645. 773.

Purā. Vītataṇho p u r ā bhedā 849.

Purāṇa. See -sālohita. Eso adhammo daṇḍānaṁ okkanto p u r ā ṇ o ahu 312. So bhikkhu jahāti orapāraṁ urago jiṇṇaṁ iva taccaṁ p u r ā ṇ a ṁ 1 etc. Khīṇaṁ purāṇaṁ navaṁ natthi-

sambhavaṁ 235. Purāṇaṁ nâbhinandeyya nave khantiṁ na kubbaye 944.

Porāṇa. Evam eso anudhammo porāṇo viññugarahito 313. Sandissanti nu kho bho Gotama etarahi brāhmaṇā porāṇānam brāhmaṇānaṁ brāhmaṇadhamme p. 50—51.

Pubba = pūrva. See -anta, -apara, -ahan, -āsava, -vāsana, -samaya. Pubbe. See -nivāsa. Pubbe va n' atthi yadidaṁ yuddhāya 831. 67. 260. 816. 817. 949. 955. 1084. 1135.

Aññatitthiyapubba p. 99.

Atiṇṇapubba v. 273.

Anupubba. Anupubbaṁ anudhammaṁ vyākaromi te 511. Tesaṁ vo 'haṁ vyakkhissaṁ anupubbaṁ yathātathaṁ 600. Anupubbena cārikaṁ caramāno yena Rājagahaṁ Veḷuvanaṁ Kalandakanivâpo yena Bhagavā ten' upasaṁkami p. 92. Āgatāni hi mantesu mahāpurisalakkhaṇā, dvattiṁsā ca viyākhyātā samattā anupubbaso 1000.

Pubbaka 284.

Purisa = puruṣa. See -anta, -ājañña, -uttama, -medha, -lakkhaṇa, -sārathi. Pahūtavitto puriso sahirañño sabhojano eko bhuñjati sādūni 102. Yasmā hi dhammaṁ puriso vijaññā Indaṁ va naṁ devatā pūjayeyya 316. 348. 740. 806. 807. p. 123. Parābhavantaṁ purisaṁ mayaṁ pucchāma Gotamaṁ 91. 112. Kiṁ sū 'dha vittaṁ purisassa seṭṭhaṁ 181. Purisassa hi jātassa kuṭhārī jāyate mukhe yāya chindati attānaṁ bālo dubbhāsitaṁ bhaṇaṁ 657.

Mahāpurisa. See -lakkhaṇa. Kaṁ brūsi 'mahāpuriso' 1040. Āgatāni kho pana asmākaṁ mantesu dvattiṁsa mahāpurisalakkhaṇāni yehi samannāgatassa mahāpurisassa dve va gatiyo bhavanti anaññā p. 102.

Sappurisa = satpuruṣa. v. 229. 323.
Porisa = pauruṣa. Vahanto porisaṁ dhuraṁ 256.
Dāsaporisa 769.
Posa (= *paurṣa, cfr. mārṣā and māriṣa). Atītayobbano poso āneti timbarutthaniṁ tassā issā na supati 110. Yo appaduṭṭhassa narassa dussati suddhassa posassa anaṅgaṇassa 662.
Puḷava = pulaka? See -āvasatha.
Pul (Dhātum., Westergaard, Radices).
Vipula. Tass' eva upanissāya gāmo ca vipulo ahu 978. Puttesu ca vipulaṁ hoti pemaṁ 41. 687. 695. 994.
Pus = puṣ. Rājakhādāya puṭṭho 831.
Posin = poṣin.
Anaññaposin 65.
Dāraposin 220.
Pūga 1073.
Pūj. Indaṁ va naṁ devatā pūjayeyya 316. Pūjetha annapānena 485.
Pūjita 316.
Devamanussapūjita 236 etc.
Pūjiya. Devamanussehi pūjiyo so 527.
Pūjanīya 259.
Pūjā 259.
Sadhammapūjā 906.
\+ paṭi. Yo ve parakulaṁ gantvā bhutvāna sucibhojanaṁ āgataṁ na paṭipūjeti 128.
Pūy.
Pubba = pūya. See -missa. Pubbañ ca lohitañ ca paggharimsu p. 122.
Pūr (Dhātum.). Ninnañ ca thalañ ca pūrayanto mahāmegho pāvassi tāvad eva 30. Nivesanāni rammāni suvibhattāni bhāgaso nānādhaññassa pūretvā brāhmaṇānaṁ adā dhanaṁ 305.
Pūrita. Ath' assa susiraṁ sīsaṁ matthaluṅgassa pūritaṁ 199.

Puṇṇa = pūrṇa. See -mā. Puṇṇāya puṇṇamāya p. 135. Muttakarīsapuṇṇa 835.

Pūra. Yad ūnakaṁ taṁ sanati, yaṁ pūraṁ santam eva taṁ, aḍḍhakumbhūpamo bālo, rahado pūro va paṇḍito 721.

Antapūra 195.

Udarapūra 195.

\+ pari. **Paripuṇṇa.** See -kāya, -mānin. Sakaṁ hi dhammaṁ paripuṇṇaṁ āhu, aññassa dhammam pana hīnaṁ āhu 904. Samannāgato kho samaṇo Gotamo dvattiṁsamahāpurisalakkhaṇehi paripuṇṇehi no aparipuṇṇehi p. 104.

Aparipuṇṇa p. 104.

Kevalaparipuṇṇa p. 100.

Pāripūra. Ath' assa gatte disvāna paripūrañ ca vyañjanaṁ 1017.

Nānākuṇapaparipūra 205.

Pāripūrī. Ajito addasa Sambuddhaṁ vītaraṁsiṁ va bhānumaṁ candaṁ yathā pannarase pāripūriṁ upāgataṁ 1016.

\+ saṁ. **Sampuṇṇa** 279.

Pūra. See -ḷāsa.

Pe (cfr. Childers, Dict., E. Müller Gr.). P. 98 etc.

Peḷa = peṭa.

Yakapeḷa 195.

Pokkhara = puṣkara. Etesu dhammesu anūpalitto bhikkhu yathā pokkhare vāribindu 392. 812.

Plav (Dhātum.), **pilu** (Dhātum. pīlu.).

\+ ava, o. Caus. Tena hi tvaṁ brāhmaṇa taṁ pāyāsaṁ appaharite vā chaḍḍehi appāṇake vā udake opilāpehîti. Atha kho Kasibhāradvājo brāhmaṇo taṁ pāyāsaṁ appāṇake udake opilāpesi p. 14.

\+ upa. Dīpā dīpaṁ upaplaviṁ v. 1145.

\+ sam-ut.

Samuppilavāsa (Ct. samuppilavanta) 670.

Phand = spand. Maccuno vasaṁ āgamma phandant'

ev' idha pāṇino 587. Phandamānaṁ pajaṁ disvā macche appodake yathā 936. Mamāyite passatha phandamāne macche va appodake khīṇasote 777.

\+ pari. Paṁke [sayāno] pariphandamāno dīpā dīpaṁ upaplaviṁ 1145. Passāmi loke pariphandamānaṁ pajaṁ imaṁ taṇhāgataṁ bhavesu 776.

Phar = sphar, sphur, sphṛ. Rattiṁdivaṁ satataṁ appamatto sabbā disā pharate appamaññaṁ 507.

Pharusa = paruṣa. Sutvā rusito bahuṁ vācaṁ samaṇānaṁ puthuvacanānaṁ pharusena ne na pativajjā 932. Pharusā 247.

Phal. Muddhā phalatu sattadhā 983.
Caus. App-ekacce kaṭṭhāni phāḷenti p. 101. Yo me cittaṁ vā khipeyya hadayaṁ vā phāleyya p. 32. Phālessāmi p. 32.

Phala. See -ānisaṁsa. Phalaṁ p. 135. Phalena 977. Phalāni 896. Phalānaṁ 576. p. 135.

Amataphala 80. p. 13.
Gavipphala v. 239.
Pattaphala 239.
Bahupphala 1134.
Mahapphala 191. 486. 227.
Mūlaphala 239.

Phāla p. 14. 13.

Phā = sphā, sphāy.
Phīta 287.

Phāsu = (parṣu from parṣ?). Vijigucchamānassa yadidaṁ phāsu rittāsanaṁ sayanaṁ sevato ce 963. Jiṇṇo 'ham asmi abalo vītavaṇṇo, nettā na suddhā, savanaṁ na phāsu 1120.

Phāsukā = parçukā.

Passa = pārçva. Ujuṁ janapado rāja Himavantassa passato 422.

Phus = spṛç, sparç. Kismiṁ vibhūte na phusanti

phassā 871. Mettāya phasse tasathāvarāni 967. Sambodhiyaggaṁ phusissat' āyaṁ kumāro 693. Mosadhammaṁ palokinaṁ phussa phussa 739.

Phuṭṭha. Piḷakāhi sabbo kāyo phuṭṭho ahosi p. 122. Khudāya phuṭṭho v. 966. Phassena yadā phuṭṭh' assa 923. Phuṭṭhassa lokadhammehi cittaṁ yassa na kampati 268.

Caus. Aṭṭhāna taṁ saṅgaṇikāratassa yaṁ phassaye sāmayikam vimuttiṁ 54. Na h' eso labbhā sapariggahena phassetu yo kevalo bhikkhudhammo 393.

Phassa = sparça. See -abhisamaya-, -nidāna, -paccaya, -pareta. Phasso nu lokasmiṁ kutonidāno 871. Ye ca phassaṁ pariññāya aññāya upasame ratā 737. 778. Phassena yadā phuṭṭh' assa 923. Phassassa tv-eva asesavirāganirodhā n' atthi dukkhassa sambhavo p. 138. Phassanidānaṁ sātaṁ asātaṁ, phasse asante na bhavanti h' ete 870. Rūpā ca saddā ca rasā ca gandhā phassā ca ye sammadayanti satte etesu dhammesu vineyya chandaṁ 387. 759. Nāmañ ca rūpañ ca paṭicca phassā 872. Kismiṁ vibhūte na phusanti phassā 871. Rūpesu saddesu atho rasesu gandhesu phassesu sahetha rāgaṁ 974. Vivekadassī phassesu 851.

Ātaṁkaphassa 966.

Manussaphassa 964.

\+ saṁ. Atha pubbalohitamisse tattha kiṁ paccati kibbisakārī, yaṁ yaṁ disataṁ adhiseti tattha kilijjati samphusamāno 671. Pādâpi naṁ samphusituṁ na icche 835.

Samphassa. Na khv-āhaṁ taṁ āvuso bhāyāmi, api ca te samphasso pāpako p. 47.

Bandh. Passive. Ko sujjhatī muccati bajjhatī ca, ken' attanā gacchati Brahmalokaṁ 508.

Baddha. Baddhā hi bhisī susaṁkhatā 21. Bahunnam idha baddhānaṁ atthipañhena āgamaṁ 957.
  Atthabaddha 382.
  Abaddha 39.
  Bhavasātabaddha 773.
Bandha. Akkosaṁ vadhabandhañ ca aduṭṭho yo titikkhati 623.
Bandhana. See -chida. Usabbo-r-iva chetvā bandhanāni 29. Sabbasaṁyoge visajja bandhanāni 522. Yass' assu lutāni bandhanāni 532.
  Abandhana 948.
  Gihibandhana 44.
  Chedabandhana 367.
  Vadhachedabandhana 242.
  Sabbakosamūlabandhana 525.
  Sabbakhettamūlabandhana 524.
  Sabbarogamūlabandhana 530.
  Sabbasaṅgamūlabandhana 532.
Bandhu 769.
  Ādiccabandhu 915. 1128. 540.
  Ñāṇabandhu 911.
  Pamattabandhu 430.
  Brahmabandhu 241. 315.
  Bandhava = bāndhava 60.
    Mantabandhava 140.
+ anu. Sattavassāni Bhagavantaṁ anubandhiṁ padā padaṁ 446.
+ ni.
Nibandhana.
  Kammanibandhanā sattā 654.
+ upa-ni. Yo yobbane na upanibajjhate kvaci 218.
+ vi-ni.
Vinibandha. Yassa vanathajā na santi keci vinibandhāya bhavāya hetukappā 16.
Bala. See -anīka, -da, -patta.
Abala 1120. 770.

Khantībala 623.
Dubbala. See -thāma.
Sudubbala 4.
Paññābala 212.
Balavat. Nadaṁ va sīho balavā migādhibhū 684.
Balin.
Dāṭhabalin 72.
Balīyati. Abalā naṁ balīyanti 770.
Bali. Divā ca ratto ca haranti ye baliṁ 223.
Balivadda = balīvarda p. 13.
Baḷisa = vaḍiça. 673.
Bah = bṛh; cfr. brah, brāh.
+ ā. Appamādena vijjāya abbahe (Ct. uddhare) sallam attano 334. 592. Tam eva sallaṁ abbuyha 939.
Abbūlha. See -salla.
+ ud-ā. Paridevayamāno ce kañcid atthaṁ udabbahe (Ct. ubbaheyya, dhāreyya) sammūḷho hiṁsam attānaṁ kayira c' enaṁ vicakkhaṇo 583.
+ pari.
Paribbūḷha.
Gomaṇḍalaparibbūḷha (Ct. goyūthehi parikiṇṇa) 301.
Bah (Dhātum.) = baṁh.
Bahu. See -jana, -jāgara, -phala, -bherava, -suta. Yajassu, bahu te dhanaṁ 302. Jānaṁ so bahu bhāsati 722. 723. Sutvā rusito bahuṁ vācaṁ 932. Evaṁ yajanto bahuṁ puññaṁ pasavasi p. 86. Kāmaṁ bahuṁ passatu appakaṁ vā 909. Bahunâbichanno 772. Āgañchuṁ tass' upaṭṭhānaṁ khattiyā brāhmaṇā bahū 138. 249. 258. So tāraye tattha bahū pi aññe 321. Saccāni sutāni bahūni nānā 885. 886. Bahūni ca duccaritāni caritvā 665. Etādisaṁ ce ratanaṁ na icchasi nāriṁ narindehi bahūhi patthitaṁ 836. Bahunnaṁ 503. 957.

Bhiyyo = bhūyas. Dukkham ettha bhiyyo 61. 584. Yadi saccā damā cāgā khantyā bhiyyo 'dha vijjati 189. p. 86. Tesaṁ chāvatiṇṇānaṁ bhiyyo taṇhā pavaḍḍhatha 306. Maṁsesu khīyamānesu bhiyyo cittaṁ pasīdati 434. 586. 589. 719. 1147.

Yebhuyyo. Addasā kho Selo brāhmaṇo Bhagavato kāye dvattiṁsa mahāpurisalakkhaṇāni yebhuyyena ṭhapetvā dve p. 103.

Bahula, -lī. See -kar.

Nibbidābahulo bhava 340.

Sambahula p. 50. 112.

Bahudhā. So tehi phuṭṭho bahudhā anoko viriyaṁ parakkamma daḷhaṁ kareyya 966.

Bhūri. See -pañña, -medhasa.

Bahi = vahis.

Bahiddhā. Ajjhattañ ca bahiddhā ca kāye chandaṁ virājaye 203. 388. 516. 521. 526. 527. 738. 917. 1111. 1113.

Bāhayati. Bāhetvā sabbapāpakāni - - asito tādi pavuccate brahmā 519.

Bāla. See -kanta. Subhato naṁ maññatī bālo 199. Yāya chindati attānaṁ bālo dubbhāsitaṁ bhaṇaṁ 657. Aḍḍhakumbhūpamo bālo 721. 879. 880. 882. 887. 888. 890. 893. Khuddañ ca bālaṁ upasevamāno 318. 662. 825. 893. Madā hi pāpāni karonti bālā 399. Sabbe va bālā sunihīnapaññā 880. 882. Daharā ca mahantā ca ye bālā ye ca paṇḍitā sabbe maccuvasaṁ yanti 578. Asevanā ca bālānaṁ paṇḍitānañ ca sevanā 259.

Bāha. Evaṁ vutte Keṇiyo jaṭilo dakkhiṇaṁ bāhaṁ paggahetvā Selaṁ brāhmaṇaṁ etad avoca p. 103.

Bindu = vindu. See -sara.

Bindu = vindu.

Udavindu yathâpi pokkhare 812.

Vāribindu. Yathâpi pokkhare v. 392.

Billi. See -matti p. 122.

Bīja. Saddhā bījaṁ tapo vuṭṭhi 77. Saṁkhāya vatthūni pamāya bījaṁ sineham assa nânuppavecche 209.

Khīṇabīja. Te khīṇabījā avirūlhi chandā nibbanti dhīrā yathâyaṁ padīpo 235.

Budh. Tato adinnaṁ parivajjayeyya kiñci kvaci sāvako bujjhamāno 395.

Buddha. See -pamukha, -vacana, -seṭṭha. Buddho jhānaṁ na riñcati 157. B. dhammesu cakkhumā 161. Yaṁ B. bhāsatī vācaṁ khemaṁ nibbānapattiyā dukkhass' antakiriyāya sā ve vācānam uttamā 454. B. bhavaṁ arahati pūraḷāsaṁ 486. Tuvaṁ B. tuvaṁ Satthā tuvaṁ Mārābhibhū Muni 545. Abhiññeyyaṁ abhiññātaṁ bhāvetabbañ ca bhāvitaṁ pahātabbaṁ pahīnam me, tasmā B. 'smi brāhmaṇa 558. Anāvaraṇadassāvī yadi B. bhavissati 1005. Tamonudo B. samantacakkhu lokantagū sabbabhavātivatto anāsavo sabbadukkhappahīno saccavhayo brahma upāsito me 1133. 191. 408. 513. 696. 993. 999. 1127. Kappāni viceyya kevalāni saṁsāraṁ dubhayaṁ catūpapātaṁ vigatarajaṁ anaṅgaṇaṁ visuddhaṁ pattaṁ jātikkhayaṁ tam āhu buddhaṁ 517. 622. 643. 646. Pucchāmi muniṁ pahūtapaññaṁ B. dhammassāmiṁ vītataṇhaṁ dipaduttamaṁ sārathīnaṁ pavaraṁ 83. Akkhātāraṁ pavattāraṁ sabbadhammāna pāraguṁ B. verabhayātītaṁ mayaṁ pucchāma Gotamaṁ 167. Tathāgataṁ devamanussapūjitaṁ B. namassāma 236. 134. 377. 957. Te tositā cakkhumatā Buddhen âdiccabandhunā brahmacariyam acariṁsu varapaññassa santike 1128. 276. 401. 1129. Idam pi Buddhe ratanaṁ paṇītaṁ 225. 233. 234. Buddhā 81. 85. 86. 386. 523.

Bodhi. See -satta.

\+ anu. Suṇantu dhammaṁ vimalenânubuddhaṁ subhāsitaṁ Vāsavassêva devā 384.

\+ paṭi. Supinena yathâpi saṅgataṁ paṭibuddho puriso na passati 807.

\+ saṁ. Ko nu aññatra-m-ariyehi padaṁ sambuddhum (Ct. jānituṁ) arahati yaṁ padaṁ samma-d-aññāya parinibbanti anāsavā 765.

Sambuddha. Addhā munī si sambuddho 541. Sambuddho paṭijānāsi dhammarājā anuttaro 555. 560. 992. 994. 998. 1003. 1147. Sudiṭṭhaṁ vata no ajja suppabhātaṁ suhuṭṭhitaṁ yaṁ addasāma Sambuddhaṁ oghatiṇṇaṁ anāsavaṁ 178. 180, 597. 995. 1016. 1145. Sambuddhena 1031. Sambuddhassa 446. Sambuddhānaṁ 559.

Sammāsambuddha. See -sāsana. 539. p. 100. 103. 104.

Susambuddha 764.

Sambodha. See -gāmin.

Sambodhi. See -agga, -kāma, -patta. Patto ca sambodhiṁ anuttaraṁ sivaṁ 478.

Beḷuvā = vailva. See -mattī.

Brah, brūh = bṛṁh, bṛh; cfr. bah. Imaṁ bhonto nisāmetha, abhirūpo brahā suci caraṇena c' eva sampanno yugamattañ ca pekkhati 410. Pasannanetto sumukho brahā uju patāpavā 550. Kiṁsīlo kiṁsamācāro kāni kammāni brūhayaṁ naro sammāniviṭṭh' assa uttamatthañ ca pāpuṇe 324.

Brahman. See -kosa, -khetta, -cariyā, -cārin, -bandhu, -bhūta. Yo nesaṁ paramo āsi brahmā daḷhaparakkamo sa vâpi methunaṁ dhammaṁ supinantena nâgamā 293. Bāhetvā sabbapāpakāni vimalo sādhusamāhito ṭhitatto saṁsāraṁ aticca kevalī so asito tādi pavuccate brahmā 519. Tīhi vijjāhi sampanno santo khīṇapunabbhavo — evaṁ Vāseṭṭha jānāhi — Brahmā Sakko

vijānataṁ 656. Tamonudo Buddho - - saccavhayo brahma upāsito me 1133. Yaṁ kho mamaṁ deyyadhammaṁ sabbaṁ vissajjitam mayā, anujānāhi me brahme, n' atthi pañca satāni me 982. Anusāsa brahme karuṇāyamāno vivekadhammaṁ 1065. Tiṭṭhaṁ caram nisinno vā sayāno vā yāvat' assa vigatamiddho etaṁ satiṁ adhiṭṭheyya, brahmaṁ etaṁ vihāraṁ idha-m-āhu 157. Na pasū brāhmaṇān' āsuṁ na hiraññaṁ na dhāniyaṁ sajjhāyadhanadhaññâsuṁ brahmaṁ nidhim apālayuṁ 285.

Sabrahmaka. Na khv-āhaṁ taṁ brāhmaṇa passāmi sadevake loke samārake sabrahmake p. 14. 32. 140. v. 135.

Brāhmaṇa. See -gāma, -dhamma, -bandhu, -mahāsāla. Kāsibhāradvājo brāhmaṇo p. 12. 13. 14. Aggikabhāradvājo brāhmaṇo p. 21. 79. 103. 112. v. 1008. Kammanā hoti brāhmaṇo v. 136. 596. 599. Na maṁ vañcesi brāhmaṇo 356. 457. Yo brāhmaṇo puññapekho yajetha 463. 469. 490 etc. Samaṇo vā brāhmaṇo vā p. 90. Kassako so na brāhmaṇo v. 612 etc. Na brāhmaṇo aññato suddhim āha 790. Sīmātigo brāhmaṇo 795. Na brāhmaṇo sīlavatena neyyo 803. 843. 946. 911. 976. 979. 1018. 1028. 1029. Brāhmaṇa p. 12. 13. 14. 21. v. 81. 460. 461. 558. 559. 560. 992. 999. 1100. 1140. 1142. 1144. Brāhmaṇaṁ p. 21. 80. v. 100. 129. 130. 518. 599. 620. 802. 1059. 1063. Brāhmaṇassa p. 12. 21. 80. 102. v. 344. 907. 1115. Brāhmaṇā 138. 140. 566. 288. 289. 290. 291. 298. 301. 382. 457. 458. 1006. 1043. p. 50. 51. 80. Brāhmaṇāse v. 1079 etc. Brāhmaṇe 287. 997. 1127. Brāhmaṇehi 303. 457. Brāhmaṇānaṁ p. 50. 51. 205. v. 303. 529. p. 104. Brāhmaṇān' v. 285. Brāhmaṇesu p. 92. 100.

Abrāhmaṇo v. 650. 457.
Samaṇabrāhmaṇa 441. 859. p. 90. 91. 189.
Sassamaṇabrāhmaṇī p. 100. 14. 32. 143.

Brū. Yassâhutiṁ labhe tass' ijjhe ti brūmi 458. 509. 596. 882. 1046. 1078. Tam ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ 620. Taṁ brūmi upasanto ti 857. 945. 1042. 1082. 1094. Duve vivādassa phalāni brumi 896. Japp' ābhilepanaṁ brūmi 1033. 1035. 'Brāhmaṇo' ce tvaṁ brūsi mañ ca brūsi 'abrāhmaṇaṁ' 457. Ki 'ssâbhilepanaṁ brūsi 1032. Kaṁ brūsi mahāpuriso ti 1040. Sace munī brūsi anoghatiṇṇe 1081. Tassâpi tvaṁ pucchito brūsi dhīra 380. Vinicchayā yāni pakappitāni te ve munī brūsi anuggahāya 838. Brūti 122. Brūhi 76. 83. 85. 93. etc. 170. 258. 346. 461. 508. 814. 862. 875. 1018. 1034. 1043 etc. 1069. 1096. Icc-abravī Bhagavā pañcaseṭṭho 355. Taṁ tathāvādinaṁ Māraṁ Bhagavā etad abravi 430. 981. 986.

\+ pa. Vibhavaṁ bhavañ câpi yam etam atthaṁ etan te pabrūmi itonidānaṁ 870. 952. 1107. Asataṁ yo 'dha pabrūti 131. Ajānantā no pabrūnti: jātiyā hoti brāhmaṇo 649. Ajānataṁ no pabrūhi yathā jānemu brāhmaṇaṁ 599. Muni pabrūhi me puṭṭho moneyyaṁ uttamaṁ padaṁ 700. 848. 869. 873. 1036. 1038. 1092. 1105.

Bhaj. Yo tādisaṁ bhajati appamatto 317. Bhajanti sevanti ca kāraṇatthā 75. Sa lokaṁ bhajate sivaṁ 115. Mitte bhajassu kalyāṇe 338. Jāgariyaṁ bhajeyya ātāpī 926. Bahussutaṁ dhammadharaṁ bhajetha 58. 323. Bhikkhuno vijigucchato bhajato rittam āsanaṁ -- kīvanto tattha bheravā 958. Patilīnacarassa bhikkhuno bhajamānassa vivittamāna-

saṁ sāmaggiyaṁ āhu tassa taṁ yo attānaṁ bhavane na dassaye 810.

Bhaga.

Bhagavat. Bhagavā p. 12. etc. 17. 21. 31. 45. 47. 50. 51. 60. 61. 66. 78. 79. 80. 86. 90. 92. 99. 100. 101. 107. 108. 112. 113. 121. 135. 145. v. 251. 355. 358. 375. 383. 430. 479. 482. 489. 504. 508. 513. 548. 566. 570. 914. 916. 934. 954. 975. 993. 1015. 1025. 1033. 1043. 1057. 1096. 1097. Bhagavantaṁ p. 12. 13. 15. 17. 21. 31. 45. 47. 48. 50. 55. 61. 66. 78. 79. 80. 86. 92. 97. 99. 100. 101. 104. 107. 113. 121. v. 31. 446. Bhagavatā p. 50. 86. 92. 100. 103. 113. Bhagavato p. 13. 14. 15. 21. 47. 51. 93. 97. 98. 99. 101. 103. 107. 145. v. 934. Bhagavati 696. Bhagavanto p. 103.

Bhaginī v. 125.

Bhāgineyya 695.

Bhaj.

Bhatta = bhakta. Adhivāsetu me bhavaṁ Gotamo svātanāya bhattaṁ saddhim bhikkhusaṁghena p. 100. Niṭṭhitaṁ bhattaṁ p. 107.

Dvārabhatta v. 286.

Bhājana. App-ekacce bhājanāni dhovanti p. 101.

Mattikabhājana v. 577.

Bhāga.

Sahassabhāga 427.

Bhāgaso = bhāga-ças. Disvāna - - nivesane nivese ca vibhatte bhāgaso mite 300. Nivesanāni rammāni suvibhattāni bhāgaso nānādhaññassa pūretvā 305.

Bhakkh = bhax.

Bhikkh = bhix.

Bhikkhā. See -cariyā.

Bhikkhu. See -dhamma, -bhāva, -saṁgha,

-sata. So bhikkhu jahāti orapāraṁ 1 etc. 202. 276. 278. 343. 359. 361. 362. 366 etc. 375. 386. 388. 392. 411. 416. 514. 551. 735. 739. 741. 751. 753. 783. 798. 915. 919. 920. 923. 925. 928. 929. 930. 933. 959. 960. 964. 975. 1039. 1041. 1056. 1104. p. 78. 121. Bhikkhu p. 123. Bhikkhunaṁ 87. 88. 513. Bhikkhunā v. 389. Bhikkhuno 221. 715. 746. 810. 958. 961. p. 122. 135. Bhikkhū p. 99. 145. Bhikkhavo v. 384. 573. Bhikkhavo 280. 385. Bhikkhave p. 78. 123. 135. Bhikkhū p. 123. 135. Bhikkhūnaṁ dhammaṁ deseti v. 1015. p. 145.

Bhaj, bhañj.

+ vi. Paramaṁ paraman ti yo 'dha ñatvā akkhāti vibhajati idh' eva dhammaṁ 87.

Vibhatta 300.

Suvibhatta 305.

Vibhaṅga.

Jātivibhaṅga. Tesaṁ vo 'haṁ vyakkhissaṁ anupubbaṁ yathātathaṁ jātivibhaṅgaṁ pāṇānaṁ 600.

+ saṁ-vi. Tato ca pāto upavutthuposatho annena pānena ca bhikkhusaṁghaṁ pasannacitto anumodamāno yathārahaṁ saṁvibhajetha viññū 403.

Bhaṇ. Kacci musā na bhaṇati 158. Na kāmakāmā alikaṁ bhaṇanti 239. Saccaṁ bhaṇe nâlikaṁ 450. Na vācam payutaṁ bhaṇe 711. Kissa hetu musā bhaṇe 1131. Bhaṇeyya 397. 967. Imā gāthā bhaṇaṁ Māro aṭṭhā Buddhassa santike 429. Bālo dubbhāsitaṁ bhaṇaṁ 657. Bhaṇataṁ nânujaññā 397.

Passive. Sake vaṇṇe bhaññamāne p. 104. Imasmiṁ kho pana veyyākaraṇasmiṁ bhaññamāne p. 145.

Caus. Sabhaggato vā parisaggato vā ekassa

c' eko na musā bhaṇeyya, na bhāṇaye bhaṇataṁ nânujaññā 397.

Bhāṇa.

Bhāṇin.

Mantabhāṇin 850.

Bhand.

Bhadda = bhadra. See -yāna. Bhaddan te 921.

Bham = bhram. Yānaṁ Bhantaṁ va 816.

Caus. Kiṁ devasaṁgho atiriva kalyarūpo, dussaṁ gahetvā bhamayatha kiṁ paticca 680.

Bhamu (= *bhramu). 608.

Bhamuka. See -antara.

Bha = bhra, bhrū. See -kuṭi.

Bhar = bhṛ. Yo mātaraṁ vā pitaraṁ vā jiṇṇakaṁ gatayobbanaṁ pahu santo na bharati 98. 124. Dhammena mātāpitaro bhareyya 404.

Bhata = bhṛta.

Attavetanabhata 24.

Bhataka = bhṛtaka. Nâhaṁ bhatako 'smi kassaci 25.

Bhati = bhṛti. Attho bhatiyā na vijjati 25.

Bhariyā = bhāryā. 314. 290.

Bhara.

Subhara. Santussako ca subharo ca appakicco ca sallahukavutti 144.

Bhāra.

Pannabhāra 914. 626.

Bhātar = bhrātṛ. 296. 125.

Bhūna = bhrūṇa. See (ghan, han) -hu.

Bhar = bhṝ (Westergaard, Radices). Abrahmacariyaṁ parivajjayeyya aṅgārakāsuṁ jalitaṁ va viññū, asambhuṇanto pana brahmacariyaṁ parassa dāraṁ nâtikkameyya 396. (Ct. asambhuṇanto ti asakkonto).

Har = hṛ. Mettaṁ karotha mānusiyā pajāya divā ca ratto ca haranti ye baliṁ 223. Na hāraye

haratam̊ nânujaññā 395. Yo brāhmaṇo sokamalam̊ ahāsi 469. Nivesanam̊ yo manaso ahāsi 470.

Desid. Anagāriyupetassa bhikkhācariyam̊ jigim̊sato muni pabrūhi me puṭṭho moneyyam̊ uttamam̊ padam̊ 700.

Jigim̊saka. Paṭiggahetvā pana Sakyapuñgavam jigim̊sako lakkhaṇamantapāragū pasannacitto giram abbhudīrayi 690.

Caus. Hāraye 395.

\+ abhi. Caus. Sa piṇḍacāram̊ caritvā vanantam abhihāraye upaṭṭhito rukkhamūlasmim̊ 708. Tato ratyā vivasane gāmantam abhihāraye 710. Agamā Rājagaham̊ Buddho Magadhānam̊ Giribbajam̊ piṇḍāya abhihāresi ākiṇṇavaralakkhaṇo 408. 414.

Abhihāra. Avhānam̊ nâbhinandeyya abhihārañ ca gāmato 710.

\+ ava, o. Ohārayitvā gihivyañjanāni 64.

\+ vi-ava.

Vohāra = vyavahāra. See -kūṭa. Yo hi koci manussesu vohāram upajīvati vāṇijo so na brāhmaṇo 614.

\+ ā.

Āhara.

Varāhara 234.

Āhāra. See -paccaya. Āhāre udare yato 78. Āhārānam̊ nirodhena n' atthi dukkhassa sambhavo 747. p. 141.

Anāhāra 985.

Appāhāra 165.

Mitāhāra 707.

Sabbāhāra 748.

\+ ud-ā. Dhammam̊ udāhareyya 389.

\+ ud. Seyyathâpi bhikkhu visatikhāriko kosalako tilavāho tato puriso vassasatassa vassatassa accayena ekamekam̊ tilam̊ uddhareyya p. 123.

\+ ni. Desid. Kiñcikkhaṁ nijigiṁsāno 131.
\+ abhi-ppa.

Abhippahāraṇa, -ṇī. Esā Namuci te senā kaṇhassâ|bhippahāraṇī, na naṁ asūro jināti 439.

\+ paṭi.

Pāṭihāraka = prātihāraka. See -pakkha.

\+ pari. Esa muñjaṁ parihare 440.

Passive. Parihīrati for pariherati = parihayrati = pariharyati. Dipādako 'yaṁ asucī duggandho parihīrati nānākuṇapaparipūro vissavanto tato tato 205.

\+ vi. Ekaṁ samayaṁ Bhagavā Magadhesu viharati p. 12. 17. 21. 31. 45. 47. 50. 61. 66. 78. 79. 86. 90. 103. 121. 135. Atha āsanesu sayanesu appasaddesu bhikkhu vihareyya v. 925. Viharanto p. 15. 205. Yathābhirantaṁ viharaṁ araññe v. 53. Tassa mêvaṁ viharato pattass' uttamavedanaṁ kāme nâpekkhate cittaṁ 435. p. 135. Upasampajja vihāsi p. 15.

Vihāra. See -vutti. Brahmam etaṁ vihāram idh-m-āhu v. 151. Piṇḍaṁ vihāraṁ sayanāsanañ ca āpañ ca saṁghāṭirājūpavāhanaṁ -- saṁkhāya seve varapaññasāvako 391.

Evaṁvihārin 375. 1056.

Jaṁghāvihāraṁ anucaṁkamāno p. 101. 112.

Divāvihāra. Sucivasane ca deve dussaṁ gahetvā atiriva thomayante Asito isi addasa divāvihāre 679.

Sādhuvihārin 45. 46.

\+ saṁ. **Saṁhīra** for saṁhera = saṁhayra = saṁharya.

Asaṁhīraṁ asaṁkuppaṁ yassa n' atthi upamā kvaci addhā gamissāmi 1149.

Bhas.

Chā = psā.

+ nis. **Nicchāta.** Sa ve icchāya nicchāto 707. (Ct. yāva icchāya chātā (cod. jāto) honti sattā khuppipāsāturā viya atittatāya icchāya aniccho hoti anicchattā ca nicchāto hoti anāturo paramatittippatto evaṁ nicchātattā nibbuto hoti vūpasantakilesapariḷāho ti). Viññāṇūpasamā bhikkhu nicchāto parinibbuto 735 etc. Te ve saccābhisamayā nicchātā parinibbutā 758.

Bhas = bhraç. Tassa sokaparetassa vīṇā kacchā abhassatha 449.

Bhā.

Bhānu.

Bhānumat. Ajito addasa Sambuddhaṁ vītaraṁsiṁ va bhānumaṁ 1016.

+ saṁ-ni.

Sannibha. See -taca.

+ pa. **Pabhāta.**

Suppabhāta. Sudiṭṭhaṁ vata no ajja suppabhātaṁ suhuṭṭhitaṁ yaṁ addasāma Sambuddhaṁ oghatiṇṇaṁ anāsavaṁ 178.

Pabhā, pabhaṁ-. See -kara.

Sayampabha = svayamprabha. Etaṁ gihī vattayaṁ appamatto Sayampabhe nāma upeti deve 404.

+ paṭi. **Paṭibhāti** maṁ Sugatā 'ti; paṭibhātu taṁ Vaṅgīsā 'ti Bhagavā avoca p. 78.

Paṭibhāna.

Paṭibhānavat. Esa bhiyyo pasīdāmi sutvāna munino vaco, vivattacchaddo Sambuddho akhilo paṭibhānavā 1147. Sātiyesu anassāvī atimāne ca no yuto saṇho ca paṭibhānavā na saddho na virajjati 853. Bahussutaṁ dhammadharaṁ bhajetha mittaṁ uḷāraṁ paṭibhānavantaṁ 58.

Bhās. Atha bhāsihi dasa disā 719. (Ct. bhāsissasi pakāsessasi).

+ ava, o. Atha kho aññatarā devatā abhikkantāya

rattiyā abhikkantavaṇṇā kevalakappaṁ Jetavanam obhāsetvā yena Bhagavā ten' upasaṁkami p. 17. 45. 123.

+ pa.

Pabhassara = prabhāsvara. Disvāna suvaṇṇassa pabhassarāni kammāraputtena suniṭṭhitāni saṁghaṭṭamānāni duve bhujasmiṁ 48.

Bhās = bhāṣ. Kacci sampham na bhāsati 158. Imaṁ bhonto nisāmetha yathā bhāsati cakkhumā 562. 'Jātiyā brāhmaṇo hoti' Bhāradvājo iti bhāsati 596. Yaṁ samaṇo bahu bhāṣati upetaṁ atthasaṁhitaṁ 722. 723. Bhāsatī 454. Idha bhikkhave bhikkhu subhāsitaṁ ñeva bhāsati no dubbhāsitaṁ dhammaṁ ñeva bhāsati no adhammaṁ piyaṁ ñeva bhāsati no appiyaṁ saccaṁ ñeva bhāsati no alikaṁ p. 78. Bhāsasi v. 241. 555. Paresaṁ bhāsate piyaṁ 452. Imam atthaṁ Dhaniyo abhāsatha 30. 409. 419. Bhāsa 346. Bhāsatu p. 51. Bhāse 400. Bhāseyya 451. 452. 930. Tassa te nāganāgassa mahāvīrassa bhāsato sabbe devā anumodanti 543. Namucī karuṇaṁ vācaṁ bhāsamāno upāgami 426. 253. 254. p. 104. Tena hi brāhmaṇa suṇāhi sādhukaṁ manasikarohi bhāsissāmi p. 21. 51.

Bhāsita. Atho pi sakkacca suṇantu bhāsitaṁ v. 222. Bhagavato bhāsitaṁ abhinanditvā p. 93. 97. 145.

Dubbhāsita p. 78. v. 657.

Subhāsita 252. 451. 384. 325. 329. 327. p. 78.

Bhassa = bhāṣya. See -samussaya.

+ adhi. Athā kho Kasibhāradvājo brāhmaṇo Bhagavantaṁ gāthāya ajjhabhāsi p. 13. 17. 32. 45. 48. 61. 66. 80. 86. 92. 108. 113.

+ paṭi. Ko nu - - manasā pucchi te pañhe, kam etaṁ paṭibhāsati 1024.

\+ pari. Yo Buddhaṁ paribhāsati atha vā tassa sāvakam paribbājaṁ gahaṭṭhaṁ vā taṁ jaññā vasalo iti 134. Yo lobhaguṇe anuyutto so vacasā paribhāsati aññe 663.

Bhid. Jālaṁ va bhetvā salil' ambucārī 62.

Bhinna. Tato naṁ dukkham anveti nāvaṁ bhinnaṁ ivôdakaṁ 770.

Bhejja.

Abhejja. Sa ve mitto yo abhejjo parehi 255.

Bheda. See -saṁkin. Vītataṇho purā bhedā pubbamantaṁ anissito vemajjhe n' ūpasaṁkheyyo tassa n' atthi purekkhataṁ 849.

Bhedana. See -pariyanta.

\+ pa. Sabrahmacārīsu khilaṁ pabhinde 973.

Passive. Billimattiyo hutvā pabhijjiṁsu p. 122.

Pabheda.

Sākkharappabheda p. 101.

Pabhedana. Aññāvimokhaṁ pabrūmi avijjāya pabhedanaṁ 1107.

\+ vi.

Vibhinna. Evaṁ dhamme viyāpanne vibhinnā suddavessikā 314.

Bhisi = bṛṣī, vṛṣī. Baddhā hī bhisī susaṁkhatā 21. Attho bhisiyā na vijjati 21.

Bhī. Bhāyasī maṁ samaṇā ti, na khv-āhaṁ taṁ āvuso bhāyāmi api ca te samphasso pāpako p. 47. Pañcanna dhīro bhayānaṁ na bhāye v. 964

Bhaya. Santhavāto bhayaṁ jātaṁ 207. 935. Disvā maṁ bhayaṁ āvisi 936. Phalānam iva pakkānaṁ pāto papatanā bhayaṁ evaṁ jātānaṁ maccānaṁ niccaṁ maraṇato bhayaṁ 576. Etaṁ bhayaṁ santhave pekkhamāno 37. 49. 51. Bhayānaṁ na bhāye 964.

Akutobhaya 561.

Mahabbhaya 1032. 1033. 753. Oghe jāte mahabbhaye 1092.

Bhīru 437.

Bherava = bhairava. Abhisaṁkharitvā kuhako bheravaṁ so akittayi 984. Kīvanto tattha bheravā yehi bhikkhu na vedheyya 959. Bheravesu ca na sampavedheyya 923.

Pahīnabhayabherava 546.

Bahubherava 965.

Bhuj.

Bhuja. Disvā suvaṇṇassa pabhassarāni kammāraputtena suniṭṭhitāni saṁghaṭṭamānāni duve bhujasmiṁ 48. Seḷenti gāyanti ca vādayanti ca bhujāni poṭhenti ca naccayanti ca 682.

Bhuj. Ahaṁ kho samaṇa kasāmi ca vapāmi ca kasitvā ca vapitvā ca bhuñjāmi p. 12. 13. Eko bhuñjati sādūni 102. Tumhādisānaṁ hi adassanena añño jano bhuñjati pūraḷāsaṁ 459. Yo hi koci manussesu gāmaṁ raṭṭhaṁ ca bhuñjati 619. So bhuñjatī Kassapa āmagandhaṁ 240. Dadāmi bhoge bhuñjassu 421. p. 12. Bhuñjatu v. 479. p. 13. Rattiṁ na bhuñjeyya vikālabhojanaṁ 400. Yo dakkhiṇaṁ bhuñjeyya mādisassa 482. p. 80. Laddhā mudhā nibbutiṁ bhuñjamānā 228. Bhutvāna sucibhojanaṁ 128.

Bhutta = bhukta. So pāyāso bhutto sammāpariṇāmaṁ gaccheyya aññatra Tathāgatassa vā Tathāgatasāvakassa vā p. 14.

Bhuttāvi p. 107.

Bhojaniya, bhojaneyya p. 107.

Abhojaneyya v. 81.

Bhoja. See -rājan.

Bhojana 667. Mattaññū hohi bhojane 338.

Parabhojana 366.

Maṁsabhojana 242.

Vikālabhojana 400.

Sabhojana 102.
Sucibhojana 128.
Bhojin.
Anavajjabhojin 47.
Bhoga, See -nagara. Uḷāraṁ mānusaṁ bhogaṁ abhijjhāyiṁsu brāhmaṇā 301. Dhammena bhoge pariyesati p. 86. v. 421. Dhammaladdhehi bhogehi dhammādhigatehi ekassa pi dadāti p. 86.
Appabhoga v. 114.
+ pari. Kāme paribhuñjeyyaṁ p. 91. Sālīnam annaṁ paribhuñjamāno v. 240.

Bhusa = bhṛça. See -pamatta.

Bhū. Dūrato āgato si Sabhiya pañhe pucchituṁ abhikaṁkhamāno, tes' antakaro bhavāmi puṭṭho 511. Kiso vivaṇṇo bhavati hiṁsaṁ attānam attanā 585. 599. 1003. Saṁsaggajātassa bhavanti snehā 36. Tay' assu dhammā jahitā bhavanti 231. Ye keci ganthā idha mohamaggā aññāṇapakkhā vicikicchaṭhānā Tathāgataṁ patvā na te bhavanti 347. Dhīra ca pajjotakarā bhavanti 349. Sabbe tayi atthabaddhā bhavanti 382. Narassa hi sujātassa ye bhavanti viyañjanā 549. Khattiyā bhojarājāno anuyuttā bhavanti te 553. Ubho pi te pecca samā bhavanti 661. Nahutāni hi koṭiyo pañca bhavanti dvādasa koṭisatāni pun' aññā 677. Kismiṁ asante na bhavanti h' ete 869. 870. Muṇḍāpi hi idh' ekacce brāhmaṇā bhavanti yan nūnâhaṁ upasaṁkamitvā jātiṁ puccheyyaṁ p. 80. 102. 104. Daḷho bhava 701. 340. Dukkhass' antakaro bhava 337. Bhavāhi 510. Adhimanasā bhavātha 692. Bhavantu 145. 222. Jātimaraṇassa pāragā dukkhass' antakarā bhavāmase 32. Khuradhārūpamo bhave 716. Bhavetha viññānaṁ tathāvidhassa 1073. Sabbe pavādā tath' ivā bhaveyyuṁ 906. Rājā ara-

basi bhavituṁ 552. Kuhiṁ gamissati bhikkhu katthavāso bhavissati 412. 414. 691. 692. 693. 694. 1005. 1084. p. 102. Kiṁ su bhavissāma ito cutāse 774. Nirāsayo sabbaloke bhavitvā 56.

Bhavat, bhavas, bho-, bhotī. See -vādin. Suvijāno bhavaṁ hoti suvijāno parābhavo: dhammakāmo bhavaṁ hoti dhammadessī parābhavo 92. Atha ca bhavaṁ Gotamo evam āha p. 13. 21. 25. 51. 100. 103. 121. Buddho bhavam arahati pūraḷāsaṁ 486. Muṇḍo ayaṁ bhavaṁ muṇḍako ayaṁ bhavaṁ p. 80. Samaṇo khalu bho Gotamo p. 99. Anusāsatu maṁ bhav|aṁ 461. Brāhmaṇo no bhavaṁ 457. Sace me yācamānassa bhavaṁ nânupadassati sattame divase tuyhaṁ muddhā phalatu sattadhā 983. Bhotī carahi jānāti tam me akkhāhi pucchitā 988. Bho Gotama p. 14. 15. 21. 25. 50. 86. 100. 121. v. 461. Bho Keṇiya p. 102. 103. Bho Sela p. 103. Jīva bho v. 427. 457. Evam bho p. 21. 51. 101. Acchariyaṁ vata bho abbhutaṁ vata bho p. 92. Kathaṁ bho brāhmaṇo hoti p. 112. Es' āhaṁ bhavantaṁ Gotamaṁ saraṇaṁ gacchāmi p. 15. 112. Bhavantaṁ puṭṭhuṁ āgamhā Sambuddhaṁ iti vissutaṁ v. 597. Bhavantaṁ puṭṭhuṁ āgamma taṁ suṇoma vaco tava 1110. Pucchām' ahaṁ bho-Gotamaṁ vadaññuṁ 487. Evaṁ bhotā Gotamena anekapariyāyena dhammo pakāsito p. 15. Yadā câhaṁ bhosamaṇen|ā Gotamena saddhiṁ manteyyaṁ mā me bhonto antarantarākathaṁ opātetha p. 103. Na kho pana mayaṁ passāma bhoto Gotamassa yugaṁ p. 12. 15. 51. 102. Bhoto dinnaṁ mahapphalaṁ v. 486. Ko nu senāpatī bhoto sāvako satthudanvayo 556. 1028. Etañ ce ruccatī bhoto Sammāsambuddhasāsanaṁ 565.

565. Kathāpariyosānam me bhavanto āgamentu p. 103. 101. v. 968 (?). Ye kho te bhonto samaṇabrāhmaṇā p. 91. Imaṁ bhonto nisāmetha v. 410. 562. p. 103. Ekamantaṁ nisinno kho āyasmā Vaṅgiso Bhagavantaṁ etad avoca: idha mayhaṁ bhante rahogatassa patisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi p. 61. 98. 99. 121. 122. 123.

Bhūta. Upādānapaccayā bhavo bhūto dukkhaṁ nigacchati 742. Bhūtā vā sambhavesī vā sabbe sattā bhavantu sukhitattā 147. Yānîdha bhūtāni samāgatāni bhummāni vā yāni va antalikkhe sabbe va bhūtā sumanā bhavantu 222. Tasmā hi bhūtā nisāmetha sabbe 223. Bhūtesu 35. 394. 629.

Abhūta. See -vādin. Sabbaṁ abhūtaṁ parivajjayeyya 387.

Ekodibhūta. Etesu dhammesu vineyya chandaṁ bhikkhu satīmā suvimuttacitto, kālena so [sammā dhammaṁ] parivīmaṁsamāno ekodibhūto (Ct. ekaggacitto) vihane tamaṁ so 975.

Tuṇhībhūta p. 135.

Pāṇabhūta. Ye keci pāṇabhūt' atthi tasā vā thāvarā vā 146.

Brahmabhūto atitulo Mārasenappamaddano sabbāmitte vasīkatvā modāmi akutobhayo 561. 563.

Yathābhūta. Chaviyā kāyo paṭichanno yathābhūtaṁ na dissati 194. 202. 653. p. 135. 143.

Visenibhūta. Sa sabbadhammesu visenibhūto yaṁ kiñci diṭṭhaṁ va sutaṁ mutaṁ vā, tam eva dassiṁ vivaṭaṁ carantaṁ ken' īdhalokasmi vikappayeyya 793. 914.

Samaṅgibhūta. Yathâpi nāvaṁ daḷhaṁ āruhitvā piyen' arittena samaṅgibhūto so tāraye tattha bahū pi aññe 321.

Sītibhūta 542. Hitvā ratiñ ca aratiñ ca

sītibhūtaṁ nirūpadhiṁ sabbalokābhibhuṁ vīraṁ 642.

Bhabba = bhavya. Bhabbā te antakiriyāya 727.

Abhabba. Cha câbhiṭhānāni abhabbo kātuṁ 231. Kiñcâpi so kammaṁ karoti pāpakaṁ kāyena vācā uda cetasā vā abhabbo so tassa paṭicchadāya 232. Abhabbā te antakiriyāya 725.

Abhabbatā diṭṭhapadassa vuttā 232.

Bhūmi.

Avivādabhūmi 896.

Vighātabhūmi 830.

Sayānabhūmi 418.

Bhumma = bhaumya. Yānîdha bhūtāni samāgatāni bhummāni vā yāni va antalikkhe 222. 236 etc.

Bhava. See -āsava, -upanīta, -upapatti, -taṇhā, -rāga, -sāta, -sota. Upādānapaccayā bhavo 742. Na te bhavaṁ aṭṭhamaṁ ādiyanti 230. Atikkamma bhavaṁ 361. Lobhañ ca bhavañ ca vippahāya 367. Vibhavañ ca bhavañ ca vippahāya 514. Ete ca nissajja anuggahāya santo anissāya bhavaṁ na jappe 839. 923. Rūpesu disvā vibhavaṁ bhavañ ca vinicchayaṁ kurute jantu loke 867. 869. 514. Yassa vanathajā na santi keci vinibandhāya bhavāya hetukappā 16. Bhavāya vibhavāya vā taṇhā yassa na vijjati 856. Etesu nandiñ ca nivesanañ ca panujja viññāṇaṁ bhave na tiṭṭhe 1055. Yo nâjjhagamā bhavesu sāraṁ 5. Ādīnavaṁ sammasitā bhavesu 69. Etam pi disvā amamo careyya bhavesu āsattim akubbamāno 777.

Itibhavābhavatā 6.

Kāmabhava. See -parikkhīṇa. Kāmabhave asattaṁ 176. 1059. 1091.

Taṇhābhava. See -parikkhīna.
Nandībhava. See parikkhīṇa.
Punabbhava. Kacci n' atthi punabbhavo 162. Ucchinnabhavataṇhassa santacittassa bhikkhuno vitiṇṇo jātisaṁsāro, n' atthi tassa punabbhavo 746. 502. Ye ca rūpūpagā sattā ye ca āruppavāsino nirodhaṁ appājānantā āgantāro punabbhavaṁ 754. 733. 730. 743.
Apunabbhava 273. 1121.
Khīṇāpunabbhava 514. 656.
Bhavābhava 496. 801. 877. 1066. 1060. 776. 786. 901.
Sabbabhava. See -ativatta.
Bhavana. Samantam asāro loko, disā sabbā sameritā, icchaṁ bhavanam attano nâddasāsiṁ anositaṁ 937. Taṁ saddaṁ sutvā Tusitā avaṁsarī so, Suddhodanassa bhavanaṁ upāgami 685. Ekaṁ samayaṁ Bhagavā Gayāyaṁ viharati taṁkitamañce Sūcilomassa yakkhassa bhavane p. 47, 31. Patilīnacarassa bhikkhuno bhajamānassa vivittamānasaṁ sāmaggiyaṁ āhu tassa taṁ yo attānaṁ bhavane na dassaye v. 810.
Bhāva.
Aññathābhāva.
Itthabhāvaññathābhāva 729. 740. 752.
Attabhāva = ātmabhāva.
Saṅgahītattabhāva 388.
Itthabhāva. Ye kec' ime khattiyā brāhmaṇā ca devatānaṁ yaññam akappayiṁsu āsiṁsamānā Puṇṇaka itthabhāvaṁ jaraṁ sitā yaññam akappayiṁsu 1044.
Tuṇhibhāva p. 101.
Pātubhāva 998.
Bhikkhubhāva p. 99.

Vinābhāva. See -santa (as). 588.

Samānabhāva 702.

Caus. Pāmujjakaraṇaṁ ṭhānaṁ pasaṁsāvahanaṁ sukhaṁ phalānisaṁso bhāveti vahanto porisaṁ dhuraṁ 256. Asubhāya cittaṁ bhāvehi ekaggaṁ susamāhitaṁ 341. 342. Evam pi sabbabhūtesu mānasaṁ bhāvaye aparimāṇaṁ 149. So vītarāgo pavineyya dosaṁ mettaṁ cittaṁ bhāvayaṁ appamāṇaṁ 507. Apārā pāraṁ gaccheyya bhāvento maggam uttamaṁ 1130.

Bhāvita. See -attan. Yass' indriyāni bhāvitāni ajjhattaṁ bahiddhā ca sabbaloke nibbijjha imaṁ parañ ca lokaṁ kālaṁ kaṁkhati bhāvito sa danto 516.

Bhāvetabba. Abhiññeyyaṁ abhiññātaṁ bhāvetabbañ ca bhāvitaṁ pahātabbaṁ pahīnam me, tasmā Buddho 'smi brāhmaṇo 558.

+ adhi.

Adhibhū.

Migādhibhū 684.

+ anu.

Anubhāva.

Mahānubhāva p. 91.

+ abhi. **Abhibhuyya.** See -cārin. Abhibhuyya sabbāni parissayāni careyya ten' attamano satīmā 45. 733. 1097.

Abhibhūta.

Anabhibhūta 934.

Abhibhū 934. 534.

Mārābhibhū 545. 561.

Sabbābhibhū 211.

Sabbalokābhibhū 642.

+ pa. Upadhīnidānā pabhavanti dukkhā 728. 1050.

Pabhava. See -anupassin. Dukkhassa ve maṁ pabhavaṁ apucchasi, taṁ te pavakkhāmi yathā pajānaṁ 1050.

+ parā. Parābhavantaṁ purisaṁ mayaṁ pucchāma

Gotamaṁ Bhagavantaṁ puṭṭhum āgamma kiṁ parābhavato mukhaṁ 91.

Parābhava. Suvijāno bhavaṁ hoti suvijāno parābhavo: dhammakāmo bhavaṁ hoti dhammadessī praābhavo 92.

\+ pari.

Paribhotabba. Samaṇo kho 'daharo' ti na paribhotabbo, daharo pi ce samaṇo hoti so ca hoti mahiddhako mahānubhāvo p. 91.

Caus.

Paribhāvita. Cittaṁ mama assavaṁ vimuttaṁ dīgharattaṁ paribhāvitaṁ sudantaṁ 23.

\+ vi. Kathaṁsametassa vibhoti rūpaṁ, sukhaṁ dukhaṁ vâpi kathaṁ vibhoti, etam me pabrūhi yathā vibhoti, taṁ jāniyāma, iti me mano ahū 873.

Vibhūta. See -saññin. Mukhadugga vibhūta-m-anariya bhūnahu pāpaka dukkkatakāri purisanta kalī avajāta mā bahubhāṇ' idha, nerayiko si 664. Rūpe vibhūte na phussanti phassā 872.

Vibhūti.

Vebhūtiya. Musā ca so na bhaṇati, atho na khīṇavyappatho, atho vebhūtiyaṁ nâha, mantā atthaṁ so bhāsati 159.

Vibhava. Rūpesu disvā vibhavaṁ bhavañ ca vinicchayaṁ kurute jantu loke 867. 869. 514. 856.

Caus. Ye ariyasaccāni vibhāvayanti gambhīrapaññena sudesitāni 230. Idh' eva dhammaṁ avibhāvayitvā 318. 320.

Vibhāva.

Vibhāvin. Viññū vibhāvī nipuṇo ca hoti 317.

\+ saṁ. Yaṁ kiñci dukkhaṁ sambhoti sabbaṁ upadhipaccayā p. 136.

Sambhūta.

Attasambhūta 272.

Sambhava. Esa dukkhassa sambhavo 742. p. 136. v. 724. 741.

Ākiñcaññāsambhava 1115.

Natthisambhava. Khīṇaṁ purāṇaṁ, navaṁ natthisambhavaṁ 235.

Mattisambhava. Na câhaṁ brāhmaṇaṁ brūmi yonijaṁ mattisambhavaṁ 620.

\+ abhi-saṁ. Kati parissayā loke gacchato amataṁ disaṁ ye bhikkhu abhisambhave pantamhi sayanāsane 960. Athâparāni abhisambhaveyya parissayāni kusalānuesī 965. 968. Sītañ ca uṇhañ ca khudaṁ pipāsaṁ vātātape ḍaṁsāsiriṁsape ca sabbāni p' etāni abhisambhavitvā 52.

Abhisambhava.

Durabhisambhava 429. 701.

Hū. Hoti 40—42. 80. 82. 85. 210. 274. 317. 322. 329. 376. 393. 528. 533. 559. 588. 589. 593. 596. 599. 620. 649. 650. 651 etc. 707. 732. 742. 757. 761. 763. 766. 788. 818. 826. 828. 829. 837. 842. 880. 890. 899. 920. p. 21. 61. 78. 91. 112. 135. 142. Honti p. 12. 90. 100—03. v. 94. 136. 200. 227. 230. 462. 468. 864. 865. 1001. Hohi 31. 338. 1029. Hotu 224 etc. 1029. Hontu 145. Ahū 312. 357. 504. 873. 1146. Ahu 139. 354. 829. 938. 978. 984. 994. 1021. Mâhu 949. Ahosi p. 15. 80. 91. 102. 103. 104. 122. Nâhosi v. 835. Hutvā 43. p. 122. Hutvāna v. 281.

\+ pa. Saṁsaggajātassa bhavanti snehā, snehanvayaṁ dukkham idaṁ pahoti 36. Sātaṁ asātan ti yam āhu loke tam ūpanissāya pahoti chando 867.

Pahūta. See -jivhatā, -dhañña, -pañña. Carato ca te brahmacariyaṁ aggihuttañ ca jūhato pahūtaṁ cīyate puññaṁ 428. Kuto pahūtā

kalahā vivādā paridevasokā sahamaccharā ca 862. 863. Chando nu lokasmiṁ kutonidāno, vinicchayā vâpi kuto pahūtā 866 etc.

Pahu. Yo mātaraṁ vā pitaraṁ vā jiṇṇakaṁ gatayobbanaṁ pahu santo na bharati 98. 124.

Maṁsa = māṁsa. See -avalepana, -bhojana. Maṁsesu khīyamānesu bhiyyo cittaṁ pasīdati 434.

Macchamaṁsa 249.

Sakuntamaṁsa 241.

Piṭṭhimaṁsa = pṛṣthamaṁsa.

Piṭṭhimaṁsika 244.

Makasa = maxa, maxikā.

Andhakamakasa 20.

Makkha = maxa. See -pahāyin 437. 631.

Nimmakkha = nirmaxa 56.

Pāpamakkha.

Pāpamakkhin 116.

Maṅku. Sutvā paresaṁ nigghosaṁ maṅku (Ct. dummano) hoti tathāvidho 818. Yutto kathāyaṁ parisāyamajjhe pasaṁsam icchaṁ vinighāti hoti, apāhatasmiṁ pana maṅku hoti, nindāya so kuppati randhamesī 826.

Maṅgala. See -vippahīna. Bahū devā manussā ca maṅgalāni acintayuṁ ākaṁkhamānā sotthānam, brūhi maṅgalam uttamaṁ 258. Yassa maṅgalā samūhatā uppādā supinā ca lakkhaṇā ca sa maṅgaladosavippahīno sammā so loke paribbajeyya 360.

Maccha = matsya. See -maṁsa 605. Mamāyite passatha phandamāne macche va appodake khīṇasote 777. 936.

Macchara = matsara.

Paridevamacchara 811.

Vītamacchara 954.

Sahamacchara 862. 863

Sokaparidevamacchara 809.

Maccharin 133. 663.

Amaccharin 852. 860.

Macchariya. See -yutta. Saha macchariyena 928.

Majj = mṛj.

Maga, miga = mṛga. See -adibhū. So ce mukhara jātiko vihesābhirato m a g o jīvitan tassa pāpiyo rajaṁ vaḍḍheti attano 275. Parassa ve dhammaṁ anānujānaṁ bālo mago hoti nihīnapañño 880. Santike na vijānanti m a g ā dhammass' akovidā 763. M i g o araññamhi yathā abaddho yenicchakaṁ gacchati gocarāya 39. Sīho yathā dāṭhabalī pasayha rājā m i g ā n a ṁ abhibhuyyacārī sevetha pantāni senāsanāni 72.

Magga = mārga. Duggo m a g g o padhānāya dukkaro durabhisambhavo 429. Maggo [so] pāraṅgamanāya tasmā Pārāyanaṁ iti 1130. Saṁkilesaṁ na jānāti m a g g a ṁ nirayagāminaṁ 277. 441. 724. Apārā pāraṁ gaccheyya bhāvento maggam uttamaṁ 1130. Mūḷhassa vā maggaṁ ācikkheyya p. 15. Yassa maggaṁ na jānāsi āgatassa gatassa vā 582. M a g g e jīvati 84. 85. 88.

Kummagga = kumārga. See -paṭipanna.

Dhammamagga 696.

Paṭiladdhamagga 55.

Maggāmagga 627.

Mohamagga 347.

Majjha = madhya. See -ga. Majjhe- see -kalyāṇa. Yo saññatatto na karoti pāpaṁ daharo ca m a j j h o ca munī yatatto arosaneyyo na roseti kañci 216. Ya-d-aggato m a j j h a t o sesato vā piṇḍaṁ labhetha paradattūpajīvī 217. M a j j h e va no bhāsa samantacakkhu Sakko va devānaṁ sahassanetto 346. Majjhe samaṇasaṁghassa ādicco va virocasi 550. 826. 829. 920. Dukkhaṁvepakkaṁ yad atthi kammaṁ uddhaṁ adho ca tiriyañ câpi majjhe 537. 1055. Yassa pure ca pacchā ca majjhe ca n' atthi kiñcanaṁ 645.

949. Ko ubhantaṁ abhiññāya majjhe mantā na lippati 1040. 1042. Majjhe sarasmiṁ tiṭṭhataṁ - - dīpaṁ pabrūhi mārisa 1092.

Vemajjha = (*vaimadhya). Vītataṇho purā bhedā pubbamantam anissito vemajjhe n' ūpasaṁkheyyo tassa n' atthi purekkhataṁ 849. (Ct. paccuppanne pi addhani ratto ti ādinā nayena na upasaṁkhātaddho).

Sahāyamajjha 40. 41.

Majjhima = madhyama. Dīghā vā ye mahantā vā majjhimā rassakā aṇukathūlā 146.

Mañca. Mañce chamāyaṁ va sayetha santhate 401.

Taṁkitamañca. Ekaṁ samayaṁ Bhagavā Gayāyaṁ viharati ṭaṁkitamañce Sūcilomassa yakkhassa bhavane p. 47.

Maṇi. See -ratana.

Maṇika.

Udakamaṇika. App-ekacce udakamaṇikaṁ patiṭṭhāpenti p. 101.

Maṇḍala. See -māla.

Gomaṇḍala. See -paribbūḷha.

Nalāṭamandala p. 104.

Sahassamaṇḍala 688.

Mattikā = mṛttikā. See -bhājana.

Mattha = masta. See -luṅga.

Math. Kāmā hi citrā madhurā manoramā virūparūpena mathenti cittaṁ 50.

Mad. Laddhā parabhojanaṁ na majje 366. Kiccakaro siyā naro na ca majje 676.

Matta. Atīsāraṁ diṭṭhiyā so samatto mānena matto paripuṇṇamānī 889.

Mada. See -pamāda. 245. 399.

Vītamada 328.

Majja = madya. See -pa, -pāna. Majjañ ca pānaṁ na samācareyya 398.

\+ ud.

Unmādana. See -anta. 399.

\+ pa. Sāsane Gotamassa na-ppamajjeyya 933. 925.

Pamatta. See -bandhu. Na tassa paññā ca sutañ ca vaḍḍhati yo sāhaso hoti naro pamatto 329. Sayaṁ na seve pasutaṁ pamattaṁ 57. Na pamattāya nametha māmako 806. Disvāna rūpesu vihaññamāne ruppanti rūpesu janā pamattā 1121. Mā vo pamatte viññāya [maccurājā] amohayittha vasānuge 332. Madā hi pāpāni karonti bālā karonti c' aññe pi jane pamatte 399.

Appamatta 70. 186. 255. 317. 404. 507. 779. 934. 1056. 1121. 1142. p. 15. v. 213. 567. p. 135. v. 223. 445. 1045.

Bhusappamatta 230.

Pamāda. See -anupatita. Pamādo rajo pamādā pamādānupatito rajo 334. Pamādena na saṁvase 942.

Appamādo ca dhammesu, etaṁ maṅgalam uttamaṁ 264. Saddhāya taratī oghaṁ appamādena aṇṇavaṁ 184. Appamādena vijjāya abbahe sallam attano 334.

Madappamāda 218.

\+ saṁ. Rūpā ca saddā ca rasā ca gandhā phassā ca ye sammadayanti satte etesu dhammesu vineyya chandaṁ kālena so pavise pātarāsaṁ 387.

Madd = mṛd. Abalā naṁ balīyanti, maddante naṁ parissayā 770.

Pamaddana.

Parasenappamaddana p. 102.

Mārasenappamaddana v. 561. 563.

Madhu.

Madhura. Kāmā hi citrā madhurā manoramā virūparūpena mathenti cittaṁ 50.

Man. Maññāmi taṁ vedaguṁ 1049. 1142. 840. 'Idaṁ saccan' ti maññati 756. 806. Dhona na hi tena maññati yadidaṁ diṭṭhasutaṁ mutesu vā

813. Subhato naṁ maññatī bālo 199. Samo visesī uda vā nihīno yo maññatī so vivadetha tena 842. Yena yena hi maññanti tato tam hoti aññathā 588. 757. Etādisena kāyena yo maññe uṇṇametave paraṁ vā avajāneyya — kim aññatra adassanā 206. Taṁ taṁ ahaṁ dhīra tath' eva maññe 349. Khīṇāsavaṁ taṁ maññe 539. Upekhako sadāsato na loke maññate samaṁ na visesī na nīceyyo 855. Seyyo na tena maññeyya nīceyyo atho vâpi sarikkho 918. 'Samo' ti attānaṁ anūpaneyya 'hīno' na maññetha 'visesi' vâpi 799. Vivekaṁ yeva sikkhetha, etad ariyānam uttamaṁ, tena seṭṭho na maññetha sa ve nibbānasantike 822. Sabbe tayī atthabaddhā bhavanti ye vâpi c' aññe vādino maññamānā 382. Saddhāpakatam esānaṁ dātave tad amaññisuṁ 286.
Desid. Vīmaṁsamāno visamaṁ samañ ca 215. Pabbajjaṁ kittayissāmi yathā pabbaji cakkhumā yathā vīmaṁsanāno so pabbajjaṁ samarocayi 405.

Vīmaṁsaka.

Pañhavīmaṁsaka 827.

Vīmaṁsin 877.

Manas, mano-, manasi-, mana. See -pañha, -padosa, -kar. Hirī īsā, mano yottaṁ, sati me phālapācanaṁ 77. Kacci mano supaṇihito sabbabhūtesu tādiso 154. Ettha me rañjatī mano 424. Pappuyya tam atthaṁ yathā mano ahu 829. Iti me mano ahū 873. Atho pi evaṁcittassa jhāne na ramatī mano 985. 1143. Mano hi me brāhmaṇa tena yutto 1144. Kuto samuṭṭhāya mano vitakkā kumārakā dhaṁkam iv' ossajanti 270. Ajjhattacintī na mano bahiddhā nicchāraye saṅgahītattabhāvo 388. Yo Sugatesu manaṁ padosaye 659. Vācaṁ manañ ca paṇidhāya pāpakaṁ 660. Vācaṁ ma-

naṁ satataṁ parirakkhe 678. Ye suppayuttā manasā daḷhena 228. Anuttarā te vacasā manasā kammanā ca 330. 365. Atha tvaṁ pavitakkam agamā manasā diṭṭhigatāni cintayanto 834. Muddhaṁ muddhādhipātañ ca manasā yeva pucchatha 1004. 1005. 1024. Manasā nâvilo siyā 1039. Passāmi naṁ manasā cakkhunā va 1142. Sayam eva sāmaṁ manasâbhisitto 889. Nivesanaṁ yo manaso ahāsi 470. Yad āvilattaṁ manaso vijaññā 'Kaṇhassa pakkho' ti vinodayeyya 967. Yaṁ kiñci manas' icchasi tassa tass' eva pañhassa ahaṁ antaṁ karomi te 512. 1030.

Attamana = āttamanas. Careyya ten' attama'no satimā 45. So Bāvarī attamano udaggo taṁ devataṁ pucchati vedajāto 995. Attamano pamodito udaggo pītisomanassajāto Bhagavantaṁ pañhaṁ pucchi p. 92. 93. 97. Attamanā te bhikkhū Bhagavato bhāsitaṁ abhinanduṁ p. 145.

Duṭṭhamana = duṣṭamanas. Vadanti ve duṭṭhamanâpi eke atho pi ve saccamanā vadanti 780.

Dummana = durmanas. Tato so dummano yakkho tatth' ev' antaradhāyatha 449.

Domanassa = daurmanasya. 592. Domanassāna c' ūbhayaṁ 1106.

Somanassadomanassa 67.

Nīcamana. Sutvāna Buddhassa subhāsitaṁ padaṁ nirāmagandhaṁ sabbadukkhappanūdanaṁ nīcamano vandi Tathāgatassa 252.

Pītimana = prītimanas. 766.

Muditamana. Disvāna deve muditamane udagge 680.

Saccamana = satyamanas 780.

Sumana. Bāvarī brāhmaṇo bhoto - - udagga-

citto sumano pāde vandati cakkhumā 1028. Sabbe va bhūtā sumanā bhavantu 222.

Somanassa. See -jātā, -domanassa.

Manasa = manas.

Adhimanasa = adhimanas. Adhimanasā bhavātha 692.

Nibbānamanasa 442.

Mānasa. Evam pi sabbabhūtesu mānasam bhāvaye aparimāṇaṁ 149. 150.

Pasannamānasa 402.

Vivittamānasa 810.

Mānasāna.

Rakkhitamānasāna 63.

Manu. See -ja.

Manussa = manuṣya. See -pūjita, -phassa, -loka. Attaṭṭhapaññā asuci manussā 75. Bahū devā manussā ca 258. 333. Yathâ āpo ca paṭhavī ca hiraññaṁ dhanadhāniyaṁ evaṁ gāvo manussānaṁ 307. Ukkhādhāro manussānaṁ kacci apacito tayā 335. Rājā mukhaṁ manussānaṁ 568. Yathā etāsu jātisu liṅgaṁ jātimayaṁ puthu evaṁ n' atthi manussesu liṅgaṁ jātimayaṁ puthu 607. Paccattam sasarīresu manussesv-etaṁ na vijjati, vokārañ ca manussesu samaññāya pavuccati 611. Yo hi koci manussesu gorakkhaṁ upajīvati 612.

Devamanussa p. 100. v. 527. 521.

Sadevamanussa. So imaṁ lokaṁ sadevakaṁ samārakaṁ sabrahmakaṁ sassamaṇabrāhmaṇiṁ pajaṁ sadevamanussaṁ sayaṁ abhiññā sacchikatvā pavedeti p. 100. 14. 32.

Mānusa, -ī. Uḷāraṁ mānusaṁ bhogaṁ abhijjhāyiṁsu brāhmaṇā 301. Rāgaṁ vinayetha mānusesu dibbesu kāmesu câpi bhik-

khu 361. Mettaṁ karotha mānusiyā pajāya 223.

Gandhabbamānusa 644.

Mānusaka 524. 641.

Mānava. Api ce vassasataṁ jīve bhiyyo vā pana mānavo ñātisaṁghā vinā hoti jahāti idha jīvitaṁ 589. Saṁghāṭivāsī agiho carāmi nivuttakeso abhinibbutatto alippamāno idha mānavehi 456.

Māṇava. Ahaṁ Pokkharasātissa Tārukkhassâyaṁ māṇavo 594. 1027. Māgho māṇavo p. 86. 112. 113. v. 1022. p. 121. v. 997. 1029. p. 112.

Māṇavaka. See -sata. p. 103.

Māna. See -atimāna, -anusaya, -pahāyin, -satta. Yassa rāgo ca doso ca māno makkho ca pātito 631. 469. 494. Sa mānaṁ eti 846. Na tena mānaṁ kubbetha 917. Yo mānam udabbadhī 4. Mānañ ca parijāneyya 943. 537. 786. Mānena matto 889. Nihīno sena mānena 132.

Amāna. See -satta.

Giddhimāna 328.

Pahīnamāna 370.

Mānin.

Paripuṇṇamānin 889.

Samaṇamānin 282.

Māyā. See -kata. Yamhi na māyā vasatī na māno 494. 245. 469. Tandiṁ māyaṁ hassaṁ khiḍḍaṁ methunaṁ vippajahe savibhūsaṁ 926. Māyañ ca mānañ ca pahāya 786. 537.

Amāya 941.

Māyāvin 89. 116. 357.

Manta. See -gu, -pāraga, -pāragū, -bhāṇin. Mūlaṁ papañcasaṁkhāya 'mantā asmîti' sabbam uparundhe 916. Akiñcano manta

carāmi 455. Mantā attham so bhāsati 159. Ko ubhantam abhiññāya majjhe mantā na lippati 1040. 1042. Mantā 249. Mante ganthetvā 302. Mante vāceti p. 101. v. 1004. Āgatāni hi mantesu mahāpurisalakkhaṇā 1000. 1018. p. 102.

Mant = mantr. Yo atthaṁ pucchito santo anatthaṁ anusāsati paṭicchannena manteti 126. Yadā câhaṁ bho-samaṇena Gotamena saddhiṁ manteyyaṁ p. 103. So pi tayā mantayitvâjjhagamā v. 379.

+ ā. Tato āmantayī sisse brāhmaṇe mantapārage 997. Upasaṁkamitvā mittāmacce ñātisālohite āmantesi p. 101. 103. 112.

Āmantanā hoti sahāyamajjhe 40.

+ ni. Tam enaṁ Bāvarī disvā āsanena nimantayi 981.

Nimantita p. 101. 102.

+ **ati.** Gottatthaddho ca yo naro saṁ ñātiṁ atimaññeti 104. Atha jīvitena paññāya sīlabbatena nâññaṁ atimaññe 931. Na paro paraṁ nikubbetha, nâtimaññetha kathaci naṁ kañci 148.

Atimāna. Atimāne ca no yuto 853. Atimāne na tiṭṭhyeya 942.

Kodhātimāna 968.

Mānātimāna 245. 830. 862. 863.

Atimānin 244.

Anatimānin 143.

+ ava. Patiṁ bhariyā avamaññatha 314.

+ pari. Desid. Kālena so [sammā dhammaṁ] parivīmaṁsamāno ekodibhūto vihane tamaṁ so 975.

+ vi. Caus. Sayam attanā so 'kusalo' vadāno aññaṁ vimāneti 888.

+ saṁ. **Sammata.**

Dukkhasammata 760.
Mūgasammata 713.
Sādhusammata p. 90. 91.
Sukhasammata v. 760.

Mu.

Muta. Na pāraṁ digunaṁ yanti, na idaṁ ekagunaṁ mutaṁ 714. Sa sabbadhammesu visenibhūto yaṁ kiñci diṭṭhaṁ va sutaṁ mutaṁ vā 793. 914. Tasmā hi diṭṭhaṁ va sutaṁ mutaṁ vā sīlabbataṁ bhikkhu na nissayeyya 798. 901. 1082. Diṭṭhe sute sīlavate mute vā 790. 797. 802. 887. Yadidaṁ diṭṭhasutam mutesu vā 812. 813.

Amuta.
Asutāmuta 1122.
Diṭṭhasutamuta 1086.

Muti. Muty- see -apekha. Na vedagū diṭṭhiyā na mutiyā sa mānam eti 846.

Mutimat. Antagū si pāragū dukkhassa, arahâsi, khīṇāsavaṁ taṁ maññe, jutimā mutimā pahūtapañño 539. Mutīmā 61. 321. 385. 881.

Muni. See -dassana, -pavara. Sa piṇḍacāraṁ caritvā nikkhamma nagarā muni Paṇḍavaṁ abhihāresi 414. 523. 527. 545. 708. 779. 780. 812. 821. 844. 850. 860. 914. 941. 946. 954. 1127. Munī 209. 210. 216. 220. 462. 541. 711. 780. 845. 877. 723. 811. Munîdha 912. Muni 508. 540. 700. 1085. Munī 838. 1052. 1058. 1075. 1081. Muniṁ 83. 87. 165. 211. 212. 218. 359. 484. 703. 1077. 1090. Mun' īdha 1078. Tam āhu ekaṁ muninaṁ carantaṁ 208. Sampannaṁ munino cittaṁ kammanā vyappathena ca 164. 221. 823. 1147. Tasmā munayo pariggahaṁ hitvā acariṁsu khemadassino 809. 1077. 1078.

Mahāmuni 31.

Sakyamuni 225.

Mona = mauna. See -patha. Ekāsanassa sikkhetha samaṇopāsanassa ca, ekattaṁ monam akkhātaṁ, eko ve abhiramissati 718. Yo ca jānaṁ saṁyatatto jānaṁ na bahu bhāsati sa munī monam arahati sa munī monam ajjhagā 723.

Moneyya. See -sampanna, -seṭṭha. Anagāriyupetassa bhikkhācariyaṁ jigiṁsato muni pabrūhi me puṭṭho moneyyaṁ uttamaṁ padaṁ 700. 701. 716.

+ saṁ.

Sammuti. Sakaṁ sakaṁ sammutiṁ āhu saccaṁ 904. Samaññā h' esā lokasmiṁ nāmagottaṁ pakappitaṁ sammuccā samudāgataṁ tattha tattha pakappitaṁ 648. Yā kāc' imā sammutiyo puthujjā sabbā va etā na upeti vidvā 897. 911.

Mand.

Manda. Dukkhaṁ mando paraloke attani passati kibbisakārī 666. 'Paṇḍito' ti samaññāto ekacariyaṁ adhiṭṭhito, athâpi methune yutto mando va parikissati 820. Yo ve avidvā upadhiṁ karoti punappunaṁ dukkhaṁ upeti mando 728. Atha Vetaraṇiṁ pana duggaṁ tiṇhadhāraṁ khuradhāraṁ upenti, tattha mandā papatanti pāpakarā pāpāni karitvā 674.

Mandira. Kusinārañ ca mandiram 1012.

Kosalamandira 996.

Mar = mṛ. Appaṁ vata jīvitaṁ idaṁ, oraṁ vassasatâpi miyyati, yo ce pi aticca jīvati atha kho so jarasâpi miyyati 804. Na hi so upakkamo atthi yena jātā na miyyare jaraṁ pi patvā maraṇaṁ 575.

Mata. Yadā ca so mato seti uddhumāto vinīlako apaviddho susānasmiṁ anapekhā honti ñātayo 200. Saṁgāme me mataṁ seyyo 440.

Amata. See -ogadha. Saccaṁ ve amatā vācā 453. Chandarāgaviratto so bhikkhu paññāṇavā idha ajjhagā amataṁ santiṁ nibbānapadam accutaṁ 204. Kati parissayā loke gacchato amataṁ disaṁ 960. Khayaṁ virāgaṁ amataṁ paṇītaṁ yad ajjhagā Sakyamunī samāhito — na tena dhammena sam' atthi kiñci 225. Te pattipattā amataṁ vigayha laddhā mudhā nibbutiṁ bhuñjamānā 228.

Mara.

Amara. Ye vâpi loke amarā bahū tapā 249.

Maraṇa. See -kovida, -saṁsāra. Santike maraṇan tava 426. Jaram pi patvā maraṇaṁ 575. Jātassa maraṇaṁ hoti 742. Idh' eva dhammaṁ avibhāvayitvā avitiṇṇakaṁkho maraṇaṁ upeti 318. Maraṇena pi taṁ pahīyati yaṁ puriso 'mama-y-idan' ti maññati 806. Evaṁ jātānaṁ maccānaṁ niccaṁ maraṇato bhayaṁ 576. Sahassabhāgo maraṇassa ekaṁso tava jīvitaṁ 427.

Jarāmaraṇa p. 205.

Jātimaraṇa. Atāri jātimaraṇaṁ asesaṁ 355. Jahetvā jātimaraṇaṁ asesaṁ 500. Jātimaraṇaṁ upātivatto 520. Jātimaraṇassa pāragā dukkhass' antakarā bhavāmase 32.

Pahīnajātimaraṇa 351.

Maccu = mṛtyu. See -tara, -dheyya, -parāyana, -parikkhaya, -pareta, -mukha, -rājan, -vasa. Evam abbhāhato loko maccunā ca jarāya ca 581. Acchidā maccuno jālaṁ tataṁ māyāvino daḷhaṁ 357. Maccuno vasam āgamma phandant' ev' idha pāṇino 587.

Macca = martya. Kāmaṁ kāmayamānassa tassa ce taṁ samijjhati addhā pītimano hoti laddhā macco yad icchati 766. Na maccha-

maṁsaṁ -- sodhenti maccaṁ avitiṇṇakaṁkhaṁ 249. Animittam anaññātaṁ maccānaṁ idha jīvitaṁ 574. Evaṁ jātānaṁ maccānaṁ niccaṁ maraṇato bhayaṁ 576. Pekkhataṁ yeva ñātīnaṁ passa lālapatam puthu ekameko va maccānaṁ go vajjho viya niyyati 580. Maccāna 577.

Māra.

Samāra.

Samāraka p. 14. 32. 143.

Maru = marut. Yadâpi āsi asurehi saṅgamo jayo surānaṁ asurā parājitā tadâpi n' etādiso lomahaṁsano, kim abbhutaṁ daṭṭhu marū pamoditā 681. Anekasākhañ ca sahassamaṇḍalam chattaṁ marū dhārayum antalikkhe 688.

Mala. See -moha. Niddhame malam attano 962.

Vimala. Virocasi vimalo sabbaloke 378. 476. 519. 1131. 637. 384.

Sokamala. Yo brāhmaṇo sokamalaṁ ahāsi 469.

Mas = mṛç.

\+ anu.
\+ paṭi. } Atha kho Bhagavā jivhaṁ ninnāmetvā ubho pi kaṇṇasotāni anumasi paṭimasi ubho pi nāsikasotāni anumasi paṭimasi p. 104.

\+ saṁ.

Sammasitar. Ādīnavaṁ sammasitā bhavesu 69.

Mass = mṛṣ.

Mārisa = māriṣa, mārṣa. 814. 1028. 1036. 1038. 1047. 1092. Mārisā 682.

Mah.

Mahat, mahab- see -bhaya; mahap- see -phala; mahā- see -anubhāva, -isi, -uda, -udadhi, -kāya, -gedha, -purisa, -moha, -yañña, -rājan, -lābha, -vīra, -sāla; mah- see -iddhi, -ogha; maha. Mahā kho Keṇiya bhikkhusaṁgho p. 100. Piṅgiyo ca mahā isi 1008. Eko ahaṁ

Sakka mahantam ogham anissito no visahāmi tāritum 1069. Ekaṁ samayaṁ Bhagavā Aṅguttarāpesu cārikañ caramāno mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ p. 99. v. 1027. Atha kho Kāsibhāradvājo brāhmaṇo mahatiyā kaṁsapātiyā pāyāsaṁ vaḍḍhetvā Bhagavato upanāmesi p. 13. Dīghā vā ye mahantā vā 146. Daharā ca mahantā ca 578.

Comp. Appamatto ayaṁ kali yo akkhesu dhanaparājayo, ayam eva mahattaro kali yo Sugatesu manaṁ padosaye 659.

Pitāmaha. See -yuga.

Mahallaka. Atha kho sambahulā Kosalakā brāhmaṇamahāsālā jiṇṇā vuddhā mahallakā addhagatā vayo anuppattā yena Bhagavā ten' upasaṁkamiṁsu p. 50. 91. Catuppade pi jānātha khuddake ca mahallake v. 603. Mahallakānaṁ p. 104.

Mā. [Mâhaṁ nassaṁ momuho antarāya] 1120. Mā jātiṁ puccha 462. Mā me bhonto antarantarā kathaṁ opātetha p. 103. Yo katvā pāpakaṁ kammaṁ 'mā maṁ jaññā' ti icchati yo paṭicchannakammanto v. 127. Tā su taṁ mā palobhayum 703. Mā te vijjittha kiñcanaṁ 1098. Mā mohayī jānam anomapañña 352. 353. Mā no kaṁkhāyitaṁ ahu 1021. 949. Mā vo pamatte viññāya [maccurājā] amohayittha vasānuge 332. Khāṇo ve mā upaccagā 333. Mā lokaṁ punar āgami 339. Mā maṁ ṭhānā acāvayi 442. 1066. 339. 664.

Mā.

Mita. See -āhāra. Nivesane nivese ca vibhatte bhāgaso mite 300.

Mātar, mātā- see -upaṭṭhāna, -pitar; mattisee sambhava. Mātā yathā niyaṁ puttaṁ āyusā ekaputtam anurakkhe 149. 296. Mātaraṁ 60. 98. 124. 125. Mātito p. 112.

Matta = mātra. See -ññ. Annañ ca laddhā vasanañ ca kāle mattaṁ so jaññā idha tosanatthaṁ 971.

Aṇumatta. Aṇumattena pi puññena attho mayhaṁ na vijjati 431.

Appamatta = alpamātra. Appamatto ayaṁ kali 659.

Okāsamatta. Acchariyaṁ vata bho abbhutaṁ vata bho, yaṁ vatâhaṁ aññesu samaṇabrāhmaṇesu okāsamattam pi nâlatthaṁ tam me idaṁ samaṇena Gotamena okāsakammaṁ kataṁ p. 92.

Pañcamatta p. 12.

Yugamatta v. 410.

Vematta = vaimātra.

Vemattatā. Api ca mêttha puggalavematattatā viditā p. 99.

Saṭṭhimatta p. 145.

Sāsapamattī = sarṣapa- etc. p. 122.

Māsa. p. 99. v. 233.

Puṇṇamā = pūrṇamā. Puṇṇāya puṇṇamāya p. 135.

Maya.

Ayomaya. See -kūṭa.

Jātimaya 601.

Tammaya = tanmaya 846.

Muñjamaya 28.

Lohamaya 670.

+ upa.

Upamā. „Dīghaṁ kho bhikkhu Padume niraye āyuppamāṇaṁ, taṁ na sukaraṁ saṁkhātuṁ ettakāni vassāni iti vā ettakāni vassasatāni iti vā ettakāni vassasahassāni iti vā ettakāni vassasatasahassāni iti vā“ ti. „Sakkā pana bhante upamā kātun“ ti p. 123. Yassa n' atthi u. kvaci 1137. Attānaṁ upamaṁ katvā 705.

Aggisikhūpama 703.

Aḍḍhakumbhūpama 721.
Khuradhārūpama 716.
Tathūpama 229. 233.

\+ ni.

Nimitta. Nimittaṁ parivajjehi subhaṁ rāgūpasaṁhitaṁ 341.

Animitta. Animittañ ca bhāvehi mānānusayam ujjaha 342.

\+ pa. Vinicchaye ṭhatvā sayaṁ pamāya (Ct. sayañ ca satthārādiṁ nimminitvā) uddhaṁ so lokasmiṁ vivādam eti 894.

Pamāṇa. Atthaṅgatassa na pamāṇam atthi, yena naṁ vajju taṁ tassa n' atthi, sabbesu dhammesu samūhatesu samūhatā vādapathâpi sabbe 1076.

Appamāṇa. So vītarāgo pavineyya dosaṁ mettaṁ cittaṁ bhāvayaṁ appamāṇaṁ 507.

Appamañña. Rattiṁdivaṁ satataṁ appamatto sabbā disā pharate appamaññaṁ 507.

Āyuppamāṇa p. 123.

\+ pari.

Parimāṇa.

Aparimāṇa. Evam pi sabbabhūtesu mānasam bhāvaye aparimāṇaṁ 149.

\+ vi.

Vimāna. See -dassin.

Māla 401.

Maṇḍalamāla. Keṇiyo pana jaṭilo sāmaññeva maṇḍalamālaṁ paṭiyādeti p. 101.

Māluvā = mālu. Puthu visattā kāmesu māluvā va vitatā vane 272.

Mith.

Mithu = mithas. Te vādakāmā parisaṁ vigayha bālaṁ dahanti mithu aññamaññaṁ 825. 882.

Mithuna.

Methuna = maithuna. Methunam anuyuttassa vighātaṁ brūhi mārisa 814. 815. Eko pubbe caritvāna methunaṁ yo nisevati yānaṁ bhantaṁ va taṁ loke hīnaṁ āhu puthujjanaṁ 816. Etam pi disvā sikkhetha methunaṁ vippahātave 817. 926. Na nisevetha methunaṁ 821. Aññatra tamhā samayā utuveramaṇim pati antarā methunaṁ dhammaṁ nâssu gacchanti brāhmaṇā 291. Sa vâpi methunaṁ dhammaṁ supinantena nâgamā 293. Virato methunā dhammā 704. Abrahmacariyā virameyya methunā 400. Muniṁ carantaṁ viratam methunasmā 218. Na sambādhe na methune 609. Athâpi methune yutto mando va parikissati 820. Disvāna Taṇhaṁ Aratiṁ Ragañ ca nâhosi chando api methunasmiṁ 835.

Micchā = mithyā. Lābho siloko sakkāro micchā laddho ca yo yaso 438. 815.

Mid (Dhātum.) = mṛd.

Mudu = mṛdu. 143. 447.

Maddava = mārdava. 292.

Ajjavamaddava 250.

Mid (Dhātum., Westergaard, Benfey, Edgren).

Mitta = mittra. See -amacca, -du. Na so mitto yo sadā appamatto bhedāsamkī randham evânupassī 255. Bahussutaṁ dhammadharaṁ bhajetha mittaṁ uḷāraṁ paṭibhānavantaṁ 58. Nikkāraṇā dullabhā ajja mittā 75. Gāvo no paramā mittā 296. Mitte suhajje anukampamāno 37. Mitte bhajassu kalyāṇe 338. Kathaṁ mittāni ganthati 185. Yo mittesu pakubbati 254.

Amitta.

Sabbāmitta 561.

Metta = maittra. Mettaṁ cittaṁ bhāvayaṁ appamāṇaṁ 507. Mettaṁ upekhaṁ karuṇaṁ

vimuttiṁ āsevamāno muditañ ca kāle 73. Mettañ ca sabbalokasmiṁ mānasam bhāvaye aparimāṇaṁ 150. Mettaṁ karotha mānusiyā pajāya 223. Mettāya phasse tasathāvarāni 967.

Meda. See -vaṇṇa. 196.

Midh = mṛdh. (Westergaard, cfr. Zachariae, Beitr. zur ind. lexic. p. 66—67).

Middha.

Thīnamiddha 437.

Vigatamiddha 151.

Miss (Dhātum.) = miç, mix (Whitney).

Missa = miçra.

Pubbalohitamissa 671.

Missita.

Asúcīkamissita 243.

Mih.

Megha.

Mahāmegha 30.

Mutta = mūtra. See -puṇṇa.

Mihi = smi. See si.

Mī, mi.

+ pa. **Pamāya** bījaṁ. (Ct. hiṁsitvā vadhitvā) 209.

Mukha. See -dugga. Kim parābhavato mukhaṁ 91 etc. Sāvittī chandaso mukhaṁ, rājā mukhaṁ manussānaṁ, nadīnaṁ sāgaro mukhaṁ etc. 568 etc. Mukhaṁ jivhāya chādeti 1022. Mukhena vamat' ekadā pittaṁ 198. Yo nindiyaṁ pasaṁsati taṁ vā nindati yo pasaṁsiyo vicināti mukhena so kaliṁ 658. 608. Purisassa hi jātassa kuṭharī jāyate mukhe yāya chindati attānaṁ bālo dubbhāsitaṁ bhaṇaṁ 657.

Aggihuttamukha 568.

Ukkāmukha 686.

Uttarāmukha 1010.

Pamukha.

Buddhapamukha p. 107.

Maccumukha 776.

Sammukha. Atha kho āyasmā Vaṅgīso

Bhagavantaṁ sammukhā sāruppāhi gāthāhi abhitthavi p. 79. 97. 104.

Sumukha 550.

Mukhara. See -jātika.

Mugga = mudga. See -mattī.

Muc. Passive. Ko sujjhatī muccati bajjhatī ca, ken' attanā gacchati Brahmalokaṁ 508.

Mutta. See -saddhā.

Abbhamutta 687.

\+ adhi. Passive. Dvīsu mahāpurisalakkhaṇesu kaṁkhati vicikicchati nâdhimuccati na sampasīdati p. 103. Vinayassu mayī kaṁkhaṁ, adhimuccassu brāhmaṇo 559.

\+ pa. Pamuñca maṁ Sakka kathaṁkathāhi 1063. Vācaṁ pamuñce kusalaṁ 973. Te uggahayanti nirassajanti kapîva sākhaṁ pamuñcaṁ gahāya 791.

Duppamuñca. Icchānidānā bhavasātabaddhā te duppamuñcā 773.

Pass. Etaṁ kasiṁ kasitvāna sabbadukkhā pamuccati 80. 170.

Pamutta. Khettamūlabhandhanā pamutto 524 etc. Saṅgā pamuttaṁ 212. Ye vītarāgā susamāhitindriyā cando va Rāhugahaṇā pamuttā 465.

Caus. Yathā ahū Vakkali muttasaddho Bhadrāvudho Āḷavi-Gotamo ca evam eva tvam pi pamuñcayassu saddhaṁ (Ct. yathā V-tthero saddhādhimutto ahosi saddhādhuren' eva arahattaṁ pāpuṇi evam eva tvam pi muñcassu sadsaddham tato saddhāya adhimuccanto sabbe saṁkhārā aniccā ti ādinā nayena vipassanaṁ ārabhitvā) gamissasi [tvaṁ] Piṅgiya maccudheyyapāraṁ 1146. Cfr. Morris in J. P. T. Soc. 1884 p. 101, 1885, 46.

Pamocana. Soraccaṁ me pamocanaṁ 78. Pucchāma maccupāsā pamocanaṁ 166.

Nâhaṁ gamissāmi pamocanāya kathaṁkathiṁ Dhotaka kañci loke 1064.

+ vi-ppa.

Vippamutta. Catūh' apāyehi ca vippamutto 231. Saṁyojaniyehi v. 363. Sabbāyatanehi v. 373. Sa vedagū sabbadhi v. 472. V. ca kāmehi 483. Sa v. diṭṭhigatehi dhīro 913. Taṁ passatha sabbhadhi vippamuttaṁ 176. 218. Akiñcanā sabbadhi vippamuttā 501.

Sabbasaṁyojanavippamutta 492.

+ vi. Pass. Nirodhe ye vimuccanti te janā maccuhāyino 755. Saṭṭhimattānaṁ bhikkhūnaṁ anupādāya āsavehi cittāni vimucciṁsu p. 145.

Vimutta 354. 475. 522. 536. 877. 992. 1071. 1073. 23. 211. 534. 1101. 1114. 491.

Paññāvimutta 847.

Suvimutta. See -citta.

Vimutti 54. 73.

Cetovimutti. See -sampanna, -hīna.

Paññāvimutti 725 etc.

Vimuttin 745.

Mokkh = mox.

Mokkha.

Aññamokkha 773.

+ paṭi.

Pātimokkha. Paṭipadaṁ vadehi, bhaddan te, pātimokkhaṁ athavâpi samādhiṁ 921. Saṁvuto pātimokkhasmiṁ indriyesu ca pañcasu satī kāyagatā ty-atthu 340.

+ vi.

Vimokho tassa kīdiso 1088.

Aññāvimokhaṁ pabrūhi avijjāya pabhedanaṁ 1105.

Saññāvimokhe parame vimutto 1071.

Mucch (Dhātum.) = mūrch.

Mucchā = mūrchā.

Sārambhakakkassakasāvamucchā 328.

Muñja. Esa m u ñ j a ṁ parihare 440. (Ct. saṅgāmāvacarā anivattino purisā attano anivattanakabhāvam ñapanatthaṁ sīse vā dhaje vā āvudhe vā muñjatiṇaṁ bandhanti taṁ ayam pi pariharati-cceva maṁ dhārehi tava senā parājit' assa).

Muṇḍa. Muṇḍo ayaṁ bhavaṁ muṇḍako ayaṁ bhavaṁ p. 80.

Muṇḍaka p. 21. 80.

Muṇḍiya = mauṇḍya. v. 249.

Mud. Sabbāmitte vasīkatvā m o d ā m i akutobhayo 561.

Mudita. See -mana. Mettaṁ upekhaṁ karuṇaṁ vimuttiṁ āsevamāno m u d i t a ñ ca kāle 73.

+ anu. Vijjācaraṇasampannaṁ dhammato a n u m o d a s i p. 29 note. Tassa te nāganāgassa mahāvīrassa bhāsato sabbe devā a n u m o d a n t i v. 543. Tato ca pāto upavutthuposatho annena pānena ca bhikkhu saṁghaṁ pasannacitto a n u m o d a m ā n o yathārahaṁ saṁvibhajetha viññū 403. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho Keṇiyaṁ jaṭilaṁ Bhagavā imāhi gāthāhī a n u m o d i p. 107. Atha kho Sabhiyo paribbājako Bhagavato bhāsitaṁ abhinanditvā a n u m o d i t v ā attamano pamodito udaggo pītisomanassajāto Bhagavantaṁ uttariṁ pañhaṁ apucchi p. 93. 97. Atha kho Bhagavā Keṇiyaṁ jaṭilaṁ imāhi gāthāhi a n u m o d i t v ā uṭṭhāyāsanā pakkāmi p. 108.

+ pa.

Pamodita. Iti attamano p a m o d i t o udaggo pītisomanassajāto Bhagavantaṁ pañhaṁ pucchi p. 92. 93. 97. Kim abbhutaṁ daṭṭhu marū p a m o d i t ā v. 681.

Pāmujja = *prāmodya. See -karaṇa.

+ saṁ. Nisajja rājā s a m m o d i 419. Upasaṁkamitvā Bhagavatā saddhiṁ sammodi p. 86. 92. 100. 103. S a m m o d i ṁ s u p. 50. 113.

Sammodanīyaṁ kathaṁ sārāṇīyaṁ vītisāretvā ekamantaṁ nisīdiṁsu p. 50. 86. 92. 100. 103. 113.

Muddhan = mūrdhan. Muddhạ- see -adhipāta, -pāta, -vāsin. Sace me yācamānassa bhavaṁ nânupadassati sattame divase tuyhaṁ muddhā phalatu sattadhā 983. Avijjā muddhā [ti] jānāhi 1026. Na so muddhaṁ pajānāti 987. Tam me akkhāhi pucchitā muddhaṁ muddhādhipātañ ca 988. 990. 1004. 1025. Setañ ca chattaṁ dhariyanta muddhani 689. Muddhani muddhapāte vā ñāṇaṁ tassa na vijjati 987.

Mudhā 228.

Mus (Dhātum. = sammose, Singhalese: mulāvīmehi = error, delusion, infatuation, straying) = mṛṣ, cfr. mus (Westerg.). Methunam anuyuttassa mussat' (Ct. nassati) evâpi sāsanaṁ, micchā ca paṭipajjati, etaṁ tasmiṁ anāriyaṁ 815. (Cfr. Morris in J. P. T. S. 1884 p. 94).

Musā = mṛṣā. See -vāda. Yo attahetu parahetu dhanahetu ca yo naro sakkhipuṭṭho musā brūti 122. Kacci musā na bhaṇati 158. 397. 967. 1131. Musā na bhāse 400. Yena yena hi maññanti tato taṁ hoti aññathā, taṁ hi tassa musā hoti, mosadhammaṁ hi ittaraṁ 757. 'Musā' ti vā so vivadetha kena 843. Yam āhu 'saccaṁ tathiyan' ti eke tam āhu aññe 'tucchaṁ musā' ti 883. p. 143.

Mosa. See -dhamma, -vajja.

Amosa. See -dhamma.

Muh.

Mūḷha = mūḍha. Mūḷhassa vā maggaṁ ācikkheyya p. 15.

Caus. Mā mohayī jānam anomapañña 352. 353. Mā vo pamatte viññāya [maccurājā] amohayittha vasānuge 332. Intens.

Momuha. [Nâhaṁ nassaṁ momuho antarāya] 1120. Maññām' ahaṁ momuham eva dhammaṁ 840. Ito ca nâddakkhi aṇum pi saññaṁ tasmā tuvaṁ momuhato dahāsi 841.

Moha. See -antara, -dhamma, -magga. Rāgañ

ca dosañ ca pahāya moham 74. 493. Kacci moham atikkanto 160. Yo imam palipatham duggam saṁsāram moham accagā 638. Asatam yo 'dha pabrūti mohena paliguṇṭhito 131. Paññāvimuttassa na santi mohā 847.

Niddhantakasāvamoha 56.

Pahīnamalamoha 1132.

Mahāmoha 730.

Vītamoha 13.

Sabbamoha 161.

Mogha.

Amogha. Addhā amoghā mama pucchanā ahū 504. 567. 354. 356.

Mohana. Etaṁ apuññāyatanaṁ vivajjaye ummādanaṁ mohanaṁ bālakantaṁ 399. Tiṭṭhaṁ naro mohanasmiṁ pagāḷho dūre vivekā hi tathāvidho so 772.

+ pa.

Pamūḷha 774.

Pamoha 841.

+ sam-pa.

Sampamūḷha. Yaṁ pare sukhato āhu tad ariyā āhu dukkhato, yaṁ pare dukkhato āhu tad ariyā sukhato vidū, passa dhammaṁ durājānaṁ, sampamūḷh' ettha aviddasū 762.

+ saṁ.

Sammūḷha 583.

Muhutta = muhūrta. 1138.

Mūga = mūka. See -sammata.

Amūga. Sa pattapāṇī vicaranto amūgo mūgasammato appaṁ dānaṁ na hīḷeyya dātāraṁ nâvajāniya 713.

Eḷamūga = eḍamūka.

Aneḷamūga. Taṇhakkhayaṁ patthayaṁ appamatto aneḷamūgo sutavā satīmā saṁkhātadhammo niyato padhānavā 70.

Mūla. See -dassāvi, -phala, -bandhana. Kodhātimānassa vasaṁ na gacche, mūlam pi tesaṁ pali-

khañña tiṭṭhe 968. M ū l a ṁ papañcasaṁkhāya 'mantā asmîti' sabbam uparundhe 916. Yassânusayā na santi keci m ū l ā akusalā samūhatāse 14. 369.

Rukkhamūla 958. p. 80. v. 708. 709.

Rogamūla 530.

Saṅgamūla 532.

Medh, midh, mṛdh, meth, mith. Cfr. Weterg.

Medha.

Assamedha 303.

Purisamedha 303.

Medhaka = medhaga (Abhidh. 400) = mṛdh, mṛdha. Sayam eva so m e d h a k a ṁ (Ct. kalahaṁ) āvaheyya 893. Hitvāna sabbāni vinicchayāni na m e d h a k a ṁ kurute jantu loke 894. Janaṁ passatha medhakaṁ 935.

Medhā.

Sumedha 177. 211. 460. 1101.

Medhāvin. M e d h ā v ī 1008. M e d h ā v i n a ṁ 323. M e d h ā v i ṁ 627.

Medhasa = medhas.

Bhūrimedhasa 1131. 1136. 1138.

Ya-d (not arranged). Y o 1—5. 8—13. 17. 33. 34. 84. 86—88. 90. 96. 98. 100. 104. 106. 116 etc. 190. 206. 214 etc. 218. 229. 254. 255. 376. 398. 473. 476. 477. 487. 503. 500. 279. 463. 467. 471. 490. 503. 536. 564. 621. 633. 638. 639. 661. 662. 623. 625. 626. 629. 728. 438. 469. 470. 482. 639. 647. 658. 659. 662. 663. 769. 1112. 383. 329. 810. 393. 376. p. 90. 86. 99. 770. 215. 948. 621. 768. 804. 782. 1071. 1129. 1136. Cutiṁ yo 643. So-yo 255. (so)-yo 1136. (So)-yo 317. Taṁ-yaṁ 54. 806. Taṁ-yo p. 32. (Taṁ)-yo 782. Tassa-yo 329. 810. Eso-yo 393. Yo-taṁ 782. 816. Yo-sa 293. 878. Yassa-sa 360. Yo-naṁ 770. Yaṁ-naṁ 280. Yo-so 322.

343. 366. 768. 804. 842. 948. 1071. Yo-taṁ 782. Yo-tassa 1088. Yo so-so 375. Yo-(so) 1129. Yo-tathāvidho 818. Ye te-te p. 90. 91. 104. Ye-te p. 91. Yaṁ-tadam p. 143. Yaṁ tad 286. 762. Yan taṁ 875. 1050. Yaṁ-taṁ 721. 883. 838. 768. 903. 949. Yaṁ-naṁ 280. Yaṁ-tena 226. Yad-taḍ 778. 797. Yad-taṁ 721. 119. 143. p. 32. 92. Yaṁ ñaṁ 671. Yaṁ yaṁ 1103. 1143. -kaṁ ñaṁ 226. Yo-'yaṁ 383. Yo koci 612. Ye keci 146. 347. Yā 38. 249. 261. 452. 541. 817. 830. Yā kāci (plur.) 897. 916. Yaṁ kiñci p. 136. v. 224. 738. 775. 914. 917. 1030. 1053. Ya-d for (yas) yo 217. 240. 458. Yad 231. 534. 537. 595. 796. Yaṁ 722. 882. 798. 910. 1053. 1069. Yadidaṁ p. 102. v. 831. Yaṁ (acc. fem.) 443. 454. Yaṁ-tattha 824. Yad ākaṁkhasi p. 32. v. 225. Yaṁ sudullabhaṁ 138. Yaṁ piyaṁ 452. Yad idaṁ 712. 812. 813. Yaṁ padaṁ 765. Yaṁ nirayaṁ 660. Yaṁ deyyadhammaṁ 982. Yam etaṁ pañhaṁ-taṁ 1037. Yam brāhmaṇaṁ 1059. Yam etaṁ atthaṁ 838. Yad (quod) 784. 570 (= yasmā). Yaṁ (quod)? 1065. 1097. Yaṁ (quod) 178. 310. 540. 459. 479. Yan nūnâhaṁ p. 80. 91. 104. Yena 145. 417. 441. 575. 859. p. 101. Yen' esā p. 103. Yena yena 588. 757. Yena-tena 831. 888. p. 12. 14. 17. 21. 31. 45. 47. 50. 61. 66. 78. 80. 86. 92. 97. 113. 121. 123. 100. 101. 107. 108. 112. Yena-taṁ 1076. Yen' atthena 430. Yena-tad p. 99. Yen' idaṁ 730. Yāya 333. 632. 657. Yāy' 451. Yasmā 316. Yassa 6. 7. 14. 15. 16. 117. 188. p. 14. 15. v. 268. 369. 458. 470. 472. 473. 474. 478. 483. 515. 516. 532. 582. 536. 631. 634. 635. 644. 645. 715. 783. 784. 856. 861. 902. 950. 951. 998. 1001. 1048. 1088. 1137. Yass' 801. Yassa-sa 360. Yasmiṁ 214. 255. 884. Yasmiṁ-tassa 1088.

Yamhi 469. Ye 135. 146. 147. 201. 223. 315. 464. 465. 497. 382. 387. 394. 490. 491. 495. 578. 636. 726. 729. 730. 737. 754. 755. 827. 832. 891. 864. 1058. 1084. 1135. p. 135. Ye-tesaṁ 1038. Ye-te 227. 228. 230. 273. 330. 549. 755. 847. 1078. 1082. 1087. p. 91. Ye te-te p. 90. 91. 104. 135. Ye keci 146. 347. 381. 382. 728. 895. 1043. 1079. Te-ye 677. Ye-tesu 833. Yā (plur.). Yā kāci 897. 916. Yāni 222. 538. 940. Yāni-tesaṁ 1035. Yehi 845. 959. 1100. p. 102. Yesaṁ 431. 560. 496. 499. 808. 974. Yes' idha 833. Yāsu 296. Yesu 494. Yato-273. p. 112.

Yaka = yakṛt, yakan. See -peḷa.

Yakkha = yaxa. Tato so dummano yakkho tatth. ev' antaradhāyatha 449. Kharo ca yakkho Sūcilomo ca yakkho p. 47. Yakkha 273. Yakkhaṁ p. 47. Yakkhassa p. 47. Mohantarā yassa na santi keci sabbesu dhammesu ca ñāṇadassī sarīrañ ca antimaṁ dhāreti patto ca sambodhiṁ anuttaraṁ sivaṁ — ettāvatā yakkhassa suddhi 478. Ettāvat' aggaṁ no vadanti h' eke yakkhassa suddhiṁ idha paṇḍitāse udāhu aññam pi vadanti etto 875. 876.

Yaj. [Yo] yācayogo dānapatī gahaṭṭho puññatthiko yajati puññapekho dadaṁ paresaṁ idha annapānaṁ kattha hutaṁ yajamānassa sujjhe 487 etc. Yo yajatī tividhaṁ yaññasampadaṁ ārādhaye dakkhiṇeyyehi tādi 509. Yajassu, bahu te dhanaṁ 302. Yajassu yajamāno Māgha sabbattha ca vippasādehi cittaṁ 506. Yo brāhmaṇo puññapekho yajetha 463 etc. Yajanto p. 86. Yajataṁ v. 569. Yajamāna v. 506. 487. Yaṭṭhu- see -kāma. Yajitvā 509. Yajitvāna 303. 979.

Yāja- see -yoga.

Yājaka 618. 652. 313. 312.

Yāga 303.
Yañña = yajña. See -kāla, -patha, -sampadā. Mantâhutī yaññaṁ utūpasevanā 249. Taṇḍulaṁ sayanaṁ, vatthaṁ sappitelañ ca yāciya dhammena samudānetvā tato yaññaṁ akappayuṁ 295. 458. 1048 etc. Yaññaṁ yaṭṭhukāmo 461. 506. Tādisaṁ yaññam āgataṁ bhakuṭiṁ vinayitvāna pañjalikā namassatha pūjetha annapānena 484. Nekā satasahassiyo gāvo yaññe aghātayi 308. Yaññe rat' āhaṁ 461. Upaṭṭhitasmiṁ yaññasmiṁ nâssu gāvo haniṁsu te 295. Aggihuttamukhā yaññā 568. Yaññehi 1047.

Mahāyañña p. 102. v. 978.

\+ ā.

Āyāga 486.
Yattha = yatra. Yattha gantvā na socati 79. 445. 995. Yattha edisakaṁ passati yājakaṁ garahati jano 313. Yattha hataṁ ijjhate brūhi me taṁ 461. 567. 706. 724. 760. 1037. Katamaṁ taṁ upādānaṁ yattha loko vihaññati 170. So 'haṁ ajja pajānāmi yattha dinnaṁ mahapphalaṁ 191.
Yathā. See -kamma, -anudhamma, -kara, -taccha, -bhūta, -vādin. Mātā yathā niyaṁ puttaṁ āyusā ekaputtaṁ anurakkhe evam pi sabbabhūtesu mānasam bhāvaye aparimāṇaṁ 149. 221. 307. 321. 547. 577. 591. 598. 607. 807. 812. 845. 920. 1074. 1134. 1146. Yathā idaṁ tathā etaṁ 203. 319. 705. 781. 1129. 1131. p. 112. v. 233. Tathā-yathā see under tathā. Sadevakassa lokassa yathā dissati cakkhumā sabbaṁ tamaṁ vinodetvā eko carati majjhagā 956. 137. 405. 562. Ajito addasa Sambuddhaṁ vītaraṁsiṁ va bhānumaṁ candaṁ yathā pannarase pāripūriṁ upāgataṁ 1016. 38. 39. 44. 64. 72. 279. 392. 669. 831. Kacciṁ su te tattha

yathā carantā atāru jātiñ ca jarañ ca mārisa 1079. 1080.

Yadā ca so mato seti uddhumāto vinīlako apaviddho susānasmiṁ anapekhā honti ñātayo 200. 696. p. 103. Phassena yadā phuṭṭh' assa paridevaṁ bhikkhu na kareyya 923. Vadâpi asurehi sañgamo -- tadâpi n' etādiso lomahaṁsano 681.

Yadi. Anāvaraṇadassāvī yadi Buddho bhavissati manasā pucchite pañhe vācāya vissajessati 1005. Iṁgha aññe pi pucchassu puthū samaṇabrāhmaṇe yadi saccā damā cāgā khantyā bhiyyo 'dha vijjati 189. N' eso samaṇo, samaṇako eso, yāva jānāmi yadi vā so samaṇo yadi vā samaṇako p. 47. Gāme vā yadi vâraññe 119. 381. Caraṁ vā yadi vā tiṭṭhaṁ nisinno uda vā sayaṁ 193.

Yāvat, yāvatā, yāva- see -tatiya. Yāva dukkhā nirayā idha vuttā tattha pi tāva ciraṁ vasitabbaṁ 678. Yāva loke avattiṁsu sukham edhitth' ayaṁ pajā 298. Yato kho ubhato sujāto hoti mātito ca pitito ca saṁsuddhagahaṇiko yāva sattamā pitāmahayugā akkhitto anupakkuṭṭho jātivādena ettāvatā kho brāhmaṇo hoti p. 112. Tato kīṭe patañge ca yāva kuntakipillike (jānātha) v. 602. N' eso samaṇo, samaṇako eso, yāva jānāmi yadi vā so samaṇo yadi vā samaṇako p. 47. Ye te bhikkhave kusalā dhammā -- tesaṁ vo bhikkhave kusalānaṁ dhammānaṁ -- kā upanisā savanāyā 'ti iti ce pucchitāro assu te evam assu vacanīyā: yāvad eva dvayatānaṁ dhammānaṁ yathābhūtaṁ ñāṇāyā 'ti p. 135. Tiṭṭhaṁ caram nisinno vā sayāno vā yāvat' assa vigatamiddho etaṁ satiṁ adhiṭṭheyya 151. Rūpā saddā rasā gandhā phassā dhammā ca kevalā iṭṭhā kantā manāpā ca yāvat' atthîti vuccati 759.

Yat.

+ ā.

Āyatana. 'Sambādho 'yaṁ gharāvāso rajassâyatanaṁ' iti 406.

Apuññāyatana 399.

Sabbāyatana 373.

Yad.

+ paṭi. Caus. Keṇiyo pana jaṭilo sāmañ ñeva maṇḍalamālaṁ paṭiyādeti p. 101. Paṭiyādentaṁ p. 102. Paṇītaṁ khādaniyaṁ bhojaniyaṁ paṭiyādāpetvā p. 107.

Yam.

Yata. See -attan, -cārin. Niccaṁ munī rakkhati pāṇine yato 220. Āhāre udare yato 78.

Vācāyata 850.

+ ā.

Āyata.

Lokāyata. See -lakkhaṇa.

Āyati. Etaṁ bhayaṁ āyatiṁ pekkhamāno 49.

Āyatika. Virattacittā āyatike bhavasmiṁ 235.

+ ni.

Niyata 70.

Niyāma. See -dassin. 55.

+ pa.

Payata. Parehi dinnaṁ payataṁ paṇītaṁ 240.

+ sam.

Saṁyata, saññata. See -attan. Kacci pāṇesu saññato 156. Udare saññato siyā 716. 88.

Asaññata 89. Ye idha kāmesu asaññatā janā 243. 247. Parapāṇarodhāya gihī asaññato 220.

Saṁyama, saññama. Ārati virati pāpā majjapānā ca saññamo appamādo ca dhammesu, etam mañgalam uttamaṁ 264. 326. 655. 898.

Yas.

+ upa-ā.

Upāyāsa. Upāyāsā ca te sabbe viddhastā vinaḷīkatā 542.

Yasas = yaças. Micchā laddho ca yo yaso 438. 817. 138.

Yasassin = yaçasvin. 343. p. 91. v. 1117. 298. 179. p. 90.

Yā. Sanantā yanti kussobbhā, tuṇhī yāti mahodadhi 720. Sabbe maccuvasaṁ yanti 578. Kammanibandhanā sattā rathassâṇîva yāyato 654. Sa yānabhūmiṁ yāyitvā yānā oruyha khattiyo pattiko upasaṁkamma āsajja naṁ upāvisi 418.

Yattā = yātrā.

Saṁkappayattā 1144. (Ct. saṁkappagamanena).

Yāna. See bhūmi. Eko pubbe caritvāna methunaṁ yo nisevati yānaṁ bhantaṁ va taṁ loke hīnaṁ āhu puthujjanaṁ 816. Yānā oruyha 418.

Devayāna 139.

Pattayāna 606.

Bhaddayāna 417.

\+ anu.

Anuyāyin.

Ananuyāyin. Saññāvimokhe parame vimutto tiṭṭhe nu so tattha anānuyāyī 1071. 1073.

Yu.

Yuta. Pesuṇeyye ca no yuto 852. 853.

Yūtha. Nāgo va yūthāni vivajjayitvā 53.

Yoni. See -ja.

\+ ā.

Āyuta.

Nārīvaragaṇāyuta 301.

\+ ud.

Uyyuta. Vihesaṁ uyyutā 247. Nicc' uyyutā pecca tamaṁ vajanti ye 248.

\+ sam.

Saṁyuta. Dukkhena s a ñ ñ u t a ṁ 574. Avijjā muddhā [ti] jānāhi, vijjā muddhādhipātinī saddhāsatisamādhīhi chandaviriyena s a ṁ y u t ā 1026.

Yuj.

Yutta. Y u t t o kathāyaṁ parisāya majjhe pasaṁsam icchaṁ vinighāti hoti 826. Athâpi methune yutto mando va parikissati 820. Mano hi me brāhmaṇa tena yutto 1144. Samantā dhajiniṁ disvā y u t t a ṁ Māraṁ savāhanaṁ yuddhāya paccuggacchāmi mā maṁ ṭhānā acāvayi 442.

Macchariyayutta 863.

Yuga. See -matta. Na kho pana mayaṁ passāma bhoto Gotamassa y u g a ṁ vā naṅgalaṁ vā phālaṁ vā pācanaṁ vā balivadde vā p. 12. Dhonena yugaṁ samāgamā 834. Ye puggalā aṭṭha satam pasatthā cattāri etāni y u g ā n i honti te dakkhiṇeyyā Sugatassa sāvakā 227.

Pitāmahayuga. Saṁsuddhagahaṇiko yāva sattamā p i t ā m a h a y u g ā p. 112.

Yoga. See -khema, -visaṁyutta. Hitvā mānusakaṁ y o g a ṁ dibbaṁ yogaṁ upaccagā 641.

Yoga = yogya.

Yācayoga. [Yo] y ā c a y o g o (Ct. yācituṁ yutto) dānapatī gahaṭṭho puññatthiko yajati puññapekho dadaṁ paresaṁ idha annapānaṁ āradhaye dakkhiṇeyyehi tādi 487. 488. 489. 505. 509. p. 86.

Yājayoga (Ct. yāgādhimutta) 1046.

Yotta = yoktra 77.

\+ anu.

Anuyutta. Yo lobhaguṇe a n u y u t t o 663. Methunam a n u y u t t a s s a vighātaṁ brūhi mārisa 814. 815. Khattiyā bhojarājāno a n u y u t t ā bhavanti 553.

Jhānānuyutta 972.

\+ pa.

Payutta. Tena kho pana samayena Kāsibhāradvājassa brāhmanassa pañcamattāni naṅgalasatāni payuttāni honti vappakāle p. 12. Caus. Payojaye dhammikaṁ so vaṇijjaṁ 404.

Suppayutta. Ye suppayuttā manasā daḷhena nikkāmino Gotamasāsanamhi v. 228.

\+ vi-ppa.

Vippayutta. Sa pannabhāro muni vippayutto na kappiyo n' ūparato na patthiyo 914.

Vippayoga.

Piyavippayoga 41.

\+ sam.

Saṁyutta, saññutta.

Ājaññasaṁyutta 300. 304.

Aṭṭhīnahārusaññutta 194.

Saṁyojana, saññojana. See -atiga, -khaya, -chida, -dassin, -vippamutta. Sandālayitvāna saṁyojanāni 62. 74.

Kiṁsaṁyojana. Kiṁ su saṁyojano loko 1108.

Nandīsaṁyojana. Ākiñcaññāsambhavaṁ nandīsaṁyojanaṁ iti 1115. Nandīsaṁyojano loko 1109.

Sabbasaṁyojanaṁ chetvā 621.

Saṁyojaniyehi vippamutto 363.

Sabbasaṁyojaniye vītivatto 375.

Saṁyoga.

Mārasaṁyoga 733.

Sabbasaṁyoga 522.

\+ paṭi-sam. Sa kena vādaṁ paṭisaṁyujeyya 843.

\+ vi-sam.

Visaṁyutta. Saṅgātigaṁ visaṁyuttaṁ tam ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ 621. 626. 634.

Sabbayogavisaṁyutta 641.

Yudh.

Yuddha. Yuddhāya paccuggacchāmi 442. Pubbe va n' atthi yadidaṁ yudhāya 831.

Yodha. See -ājīva.

Yuvan. Yuvā ca daharo câsi 420.

Yobbana = yauvana 218.

Atītayobbana 110.

Gatayobbana 98. 124.

Yūh = ūh (Dhātum.).

\+ ā. Aññāya sabbāni nivesanāni anikāmayaṁ aññataram pi tesaṁ sa ve munī vītagedho agiddho nâyūhatī, pāragato hi hoti 210. (Ct. tassa tassa nivesanassa nibbattakaṁ kusalam akusalaṁ vā na karoti). Cfr. Morris in P. T. S. J. 1885. p. 58. 1886 p. 155.

\+ vi.

Viyūha = vyūha. See -sutta.

Rac.

\+ ā.

Āracaya.

Āracayāracaya. Jivhaṁ baḷisena gahetvā āracayāracayā vihananti 673. (Ct. -ārajayārajayā - - āracayāracayā ti pi pāṭho āvichitvā āvichitvā ti attho).

Raj, rañj. Kāmesv-ādīnavaṁ disvā nekkhammaṁ daṭṭhu khemato padhānāya gamissāmi, ettha me rañjatī mano 424. Na so rajjati kāmesu 160. Dhono na hi tena maññati yadidaṁ diṭṭhasutam mutesu vā, nâññena visuddhim icchati, na hi so rajjati no virajjati 813.

Ratta = rakta.

Nānāratta. Nānārattehi vatthehi 287.

Rāgaratta 795.

Bhavarāgaratta 1046.

Rajas, raja. See -upavāhana, -siras. Pamādo rajo pamādā pamādānupatito rajo 334. Yo appaduṭṭhassa narassa dussati suddhassa posassa anaṅgaṇassa tam eva bālaṁ pacceti pāpaṁ sukhumo rajo paṭivātaṁ va khitto 662. Jīvitaṁ tassa pāpiyo, rajaṁ vaddheti attano

275. Râjam ākirasi ahitāya 665. 'Sambādho 'yaṁ gharāvāso rajas,sâyatanaṁ' iti 406. Athâparaṁ pañca rajāni loke yesaṁ satīmā vinayāya sikkhe: rūpesu saddesu atho rasesu gandhesu phassesu sahetha rāgaṁ 974.

Vigatarajam anaṅgaṇaṁ visuddhaṁ pattaṁ jātikkhayaṁ tam āhu buddhaṁ 517.

Viraja. Cittaṁ yassa na kampati asokaṁ virajaṁ khemaṁ 268. So devayānaṁ āruyha virajaṁ so mahāpathaṁ kāmarāgaṁ virājetvā brahmalokūpago ahu 139. 636. 1105.

Rāga. See -upasaṁhita, -patha, -ratta, -rāgin, -viratta. Rāgo ca doso ca kutonidānā 270. 631. Yo rāgam udacchidā asesaṁ 2. 74. 493. Rāgaṁ vinayetha mānusesu dibbesu kāmesu câpi bhikkhu 361. 974.

Kāmarāga 139.

Chandarāga. See -vinodana 364.

Bhavarāga. See -pareta, -ratta.

Vītarāga 11. 507. 529. 1071. 214. 465. 499.

Virāga. See -nirodha 225.

Sandiṭṭhirāga 891.

Rāgin.

Rāgarāgin. Na rāgarāgī na pi rāgaratto 795.

+ abhi.

Abhiratta. Sandiṭṭhirāgena hi te 'bhirattā 891.

+ vi. Evaṁ tattha virajjati 739. 813. 853.

Viratta. See -citta.

Chandarāgaviratta 204.

Saññāvirattassa na santi ganthā 847.

Caus. Ajjhattañ ca bahiddhā ca kāye chandaṁ virājaye 203. Kāmarāgaṁ virājetvā Brahmalokūpago ahu 139. Pañca kāmaguṇe loke manochaṭṭhā paveditā, ettha chandaṁ virājetvā evaṁ dukkhā pamuccati 171.

\+ sam.

Sāratta = saṁratta.

Asāratta. Virato methunā dhammā hitvā kāme parovare aviruddho asāratto pāṇesu tasathāvare 704.

Ratana = ratna. See -vara, -samannāgata. Saggesu vā yaṁ ratanaṁ paṇītaṁ na no samaṁ atthi Tathāgatena 224. 836.

Assa-, itthi-, gahapati-, cakka-, pariṇāyaka-, maṇi-ratana p. 102.

Sabbaratana p. 102.

Randha = randhra. Na so mitto yo sadā appamatto bhedāsaṁkī randhaṁ evânupassī 255.

Randhamesin 826.

Ram. Jhāne na ramatī mano 985.

Rata. Yaññe rat' āhaṁ 461. Dhamme ca ye ariyapavedite ratā 330. Ye ca phassaṁ pariññāya aññāya upasame ratā 737.

Jhānarata 503. 212. 1009.

Dhammarata 327.

Saṁgaṇikarata 54.

Sorata = surata. Ussadā yassa na santi sorato so 515. Akhila ādiccabandhu sorato si 540. Sorataṁ 513. Soratā 309.

Soracca. See -saṇṭhita. Brahmacariyañ ca sīlañ ca ajjavaṁ maddavaṁ tapaṁ soraccaṁ avihiṁsañ ca khantiñ câpi avaṇṇayaṁ 292. Soraccaṁ me pamocanaṁ 78.

Ramma = ramya. Nivesanāni rammāni 305.

Ramaṇīya 1013.

Caus. Sa jhānapasuto dhīro vanante ramito siyā 709.

Rama.

Manorama 1013. 50. 337.

Rati 41. 270. 59. 642.

Arati 270. 436. 938. 642. 969.

Rattī = rātrī. Rattiṁ- see -divaṁ. Ratta-

see -ñū. Ajja pannaraso upasatho, divyā rattī upaṭṭhitā 153. Imaṁ rattiṁ p. 123. Rattiṁ na bhuñjeyya vikālabhojanaṁ 400. Abhikkantāya rattiyā p. 17. 45. 107. 122. 123. 135. Ratyā vivasane v. 710. Divā ca ratto ca 223.

Ciraratta. Bahūni ca duccaritāni caritvā gañchisi kho papataṁ cirarattaṁ 665. 670.

Dīgharatta. See -anusayita. Gopī mama assavā alolā dīgharattaṁ saṁvāsiyā manāpā 22. 23. 649.

Sattaratta. Yan taṁ saraṇaṁ āgamha ito aṭṭhami cakkhumā sattarattena Bhagavā dant' amha tava sāsane 570.

+ abhi. Eko ve abhiramissati 718. Nâhaṁ tattha abhiramiṁ 1085.

Abhiranta.

Yathābhirantaṁ viharaṁ araññe 53.

Abhirata.

Kalahābhirata 276.

Nibbānābhirata 86.

Vihesābhirata 275.

+ ā.

Ārāma p. 17. 21. 45. 50. 66. 121.

Dhammārama 327.

Ārati virati pāpā 264.

+ upa.

Uparata. Na kappiyo n' ūparato na patthiyo 914.

+ vi. Etam pi disvā virame kathojjaṁ 828. Virame kukkuccaṁ 925. Abrahmacariyā virameyya methunā 400.

Virata. Vibhūsanaṭṭhānā virato 59. 175. 367. 530. 704. 900. 943. 953. 1070. 218.

Virati pāpā 264.

Veramaṇī. See Abhidhāna 160.

Utuveramaṇī. Aññatra tamhā samayā utuveramaṇim pati antarā methunaṁ dhammaṁ nâssu gacchanti brāhmaṇā 291.

Rasa.

Rasaṁ upasamassa ca 257. Rasena nânugijjheyya 922. Rūpā ca saddā ca rasā ca gandhā phassā ca ye sammadayanti satte 387. 759. Saccaṁ have sādutaraṁ rasānaṁ 182. Rasesu gedhaṁ akaraṁ alolo 65. Rasesu nânugijjhati 854. Rasesu giddhā 243. Rūpesu saddesu atho rasesu gandhesu phassesu sahetha rāgaṁ 974.

Dhammapītirasa 257.

Pavivekarasa 257.

Rasmi, raṁsi = raçmi.

Vītaraṁsi. Ajito addasa Sambuddhaṁ vītaraṁsiṁ va bhānumaṁ 1016.

Rassa = hrasva 683.

Rassaka = hrasvaka 146.

Rah.

Rahas, raho- see -gata. Piṇḍañ ca bhikkhu samayena laddhā eko paṭikamma raho nisīde 388.

Rahada = hrada. Rahado pūro va paṇḍito 721.

Udakarahada 467.

Rādh.

\+ apa.

Aparaddhā suddhim akevalīno 891.

\+ ā.

Āraddha. See -citta.

Caus. Ārādhaye dakkhiṇeyyehi tādi 488. 509.

\+ vi. Caus. Sa vedhatī kammaṁ virādhayitvā 899.

Ric, Riñc. Buddho jhānaṁ na riñcati 157. Paṭisallānaṁ jhānam ariñcamāno 69.

Ritta. See -āsana, -pesuṇa. Kāmehi ritto 844. Bhajato rittam āsanaṁ 958. Rittassa munino carato kāmesu anapekhino oghatiṇṇassa pihayanti kāmesu gathitā pajā 823.

Ru.

\+ vi.

Viruta 927.

Rud. Isim avocuṁ rudantaṁ 691. Khādanti hi tattha rudante sāmā sabalā kākolagaṇā ca 675.

Ruṇṇa. Na hi ruṇṇena sokena santiṁ pappoti cetaso 584.

Rukkha = vṛxa. See -mūla. 'Alatthaṁ yad idaṁ sādhu' 'nâlatthaṁ kusalām' iti, ubhayen' eva so tādī rukkhaṁ va upanivattati 712.

Tiṇarukkha 601.

Ruc. Etañ ce ruccatī bhoto Sammāsambuddhasāsanaṁ 565.

Caus. Asataṁ dhammaṁ roceti 94. Dhammaṁ imaṁ rocaye yo gahaṭṭho 398. Tatth' eva pabbajjam arocayittha 252.

Ruci. Sakaṁ hi katham accayeyya chandānunīto ruciyā niviṭṭho 781.

Suruci 548.

\+ ā. Caus. Atha kho Keṇiyo jaṭilo - - Bhagavato kālaṁ ārocāpesi: kālo bho Gotama, niṭṭhitaṁ bhattaṁ p. 107.

\+ vi. Ādicco va virocasi 550. Virocasi vimalo sabbaloke 378.

\+ sam. Caus. Yathā vīmaṁsamāno so pabbajjaṁ samarocayi 405. Sampiyen' eva saṁvāsaṁ saṅgantvā samarocayuṁ 290. Te ca tattha dhanaṁ laddhā sannidhiṁ samarocayuṁ 306.

Lok.

Loka. See -antagū, -abhibhū, -nātha, -nāyaka, -pariyāya, -vidū. Loko 168. 443. 581. 654. 937. 1108. 1117. Lokaṁ 115. 185. 219. 339. 516. 520. 756. 779. 1118. Lokena 73. Lokassa 86. 172. 377. 588. 760. 956. p. 143. Loke 9. 59. 83. 115. 135. 171. 259. 298. 359. 360. 394. 455. 466. 490. 496. 501. 522. 534. 560. 599. 633. 634. 768. 772. 775. 776. 783. 786. 794. 796. 816. 845. 847. 861. 864. 868. 886. 894. 912. 913. 940. 947. 948. 950. 960.

974. 993. 998. 1040. 1048. 1053. 1054. 1064. 1068. 1077. 1087. 1122. p. 14. 32. 103. Lokasmiṁ 544. 648. 728. 799. 864. 894. 915. 922. 998. 1035. 1048. 1103. p. 102. Lokasmi 598. 1049.

Idhaloka 458. 1043. 793. 802.

Devamanussaloka 1047. 1063.

Paraloka 579. 666.

Brahmaloka 1117. 508. 509.

Manussaloka 683.

Sabbaloka 348. 25. 56. 378. 1104. 150.

\+ ā.

Āloka. Nivutānaṁ tamo hoti andhakāro apassataṁ, satañ ca vivaṭaṁ hoti āloko passatām iva 763.

\+ anu-vi. Atha kho Sundarikabhāradvājo brāhmaṇo Aggiṁ jahitvā aggihuttaṁ paricaritvā uṭṭhāyâsanā samantā catuddisā anuvilokesi p. 80. Atha kho Bhagavā tuṇhībhūtaṁ bhikkhusaṁghaṁ anuviloketvā bhikkhū āmantesi p. 135.

Ruj.

Roga. See -bandhana, -mūla 51. Tayo rogā pure āsum: icchā anasanaṁ jarā 311.

Aroga 1075. 788. 24.

Ārogya 749.

Luj = ruj.

\+ pa.

Paloka.

Palokin. Mosadhammaṁ palokinaṁ (C*k* C*b* and Ct. palokitaṁ) 739. Ct. jarāmaraṇehi palujjanadhammaṁ.

Rudh.

Rodha.

Parapāṇarodhāya gihī asaññato 220.

\+ anu.

Anurodha. See -vippahīna.

\+ vi-ā.

Vyāruddha. Phandamānaṁ pajaṁ disvā macche appodake yathā aññamaññehi vyāruddhe disvā maṁ bhayam āvisi 936.

\+ upa. Mūlaṁ papañcasaṁkhāya 'mantā asmîti' sabbam uparundhe 916. Saṁkhāre uparundhiya 751.

Passive. Yattha ca sabbaso dukkhaṁ asesaṁ uparujjhati 724. 1037.

Uparodhana. 'Sukhan' ti diṭṭham ariyehi sakkāyass' uparodhanaṁ 761. Sabbasaṁkhārasamathā saññāya uparodhanā evaṁ dukkhakkhayo hoti 732.

\+ ni. Passive. Yattha c' ete nirujjhanti taṁ nesaṁ dukkhasammataṁ 760.

Nirodha. See -kusala, -gāmin. Āruppehi nirodho santataro p. 142. Nirodhaṁ appajānantā āgantāro punabbhavaṁ 754. Saṁkhārānaṁ nirodhena n' atthi dukkhassa sambhavo 731. 734. Viññāṇassa nirodhena etth' etaṁ uparajjhati 1037. Nirodhe ye vimuccanti 755.

Asesavirāganirodha p. 136.

Dukkhanirodha p. 135.

\+ pari. Yo hanti parirundhati gāmāni nigamāni ca 118.

\+ vi. Passive. Sabbena lokena avirujjhamāno 73. Visenikatvā pana ye caranti diṭṭhīhi diṭṭhiṁ avirujjhamānā 833.

Viruddha 248. 630.

Aviruddha 365. 704. 854. 630.

Virodha. See -vippahīna.

Rup. Sallaviddho va ruppati 767. Ruppanti rūpesu janā pamattā 1121.

Rus = ruṣ.

Rusita. Sutvā rusito bahuṁ vācaṁ samaṇānaṁ puthuvacanānaṁ pharusena ne na paṭivajjā 932. Rusito pi vācaṁ pharusaṁ na vajjā 971.

Caus. Yo mātaraṁ vā pitaraṁ vā bhātaraṁ bhaginiṁ sasuṁ hanti roseti vācāya 125. 130. 216.

Rosaneyya.

Arosaneyya. Yo saññatatto na karoti pāpaṁ daharo ca majjho ca munī yatatto arosan¦eyyo na roseti kañci 216.

Rosaka 133.

+ vi-ā.

Vyārosanā paṭighasaññā nâññamaññassa dukkham iccheyya 148.

Rūpa. See -upaga, -saññin. Kathaṁsametassa vibhoti rūpaṁ 873. 874. Nāmañ ca rūpañ ca paṭicca phassā 872. Yattha nāmañ ca rūpañ ca asesaṁ uparujjhati 1037. Rūpe snehaṁ na kubbaye 943. Rūpe vibhūte na phusanti phassā 872. Rūpā 387. 759. Rūpāni cakkhumanto dakkhinti p. 15. Rūpe pariññāya 755. Rūpehi āruppā santatarā p. 142. Rūpesu disvā vibhavaṁ bhavañ ca 867. 974. 1121.

Abhirūpa 410.

Arūpa. Ye ca rūpe pariññāya arūpesu susaṇṭhitā nirodhe ye vimuccanti te janā maccuhāyino 755.

Āruppa (= ārūpya). See -vāsin. Rūpehi āruppā santatarā p. 142. Āruppehi nirodho santataro p. 142. Ct. arūpabhavā arūpasamāpattiyo vā).

Ekarūpa.

Anekarūpa 1082. 1079. 728. 1049. 918.

Evarūpa = evaṁrūpa 279. 280.

Kalyarūpa. Kiṁ devasaṁgho atiriva kalyarūpo 680. Ten' amha tuṭṭhā atiriva kalyarūpā 683.

Akalyarūpa. Ath' attano gamanam anussaranto akalyarūpo gaḷayati assukāni 691.

Tathārūpa p. 103. 100.

Taramānarūpa = tvaramāna- v. 417.
Nāmarūpa 537. 909. 1036. 355. 756. 950. 1100.
Papañcanāmarūpa 530.
Patirūpa = prati-. See -vāsa. Atha tattha ayoguḷasannibhaṁ bhojanam atthi tathā patirūpaṁ 667. Patirūpena caraṁ 89.
Pāṭirūpika 246.
Patītarūpa 379. 380.
Piyarūpa. Pañcakāmaguṇe hitvā piyarūpe manorame 337. 1086.
Vīraṅgarūpa. Parosahassaṁ kho pan' assa puttā bhavanti sūrā vīraṅgarūpā parasenappamaddanā p. 102.
Samattarūpa = samāpta-.
Susamattarūpa 402.
Sarūpa.
Sāruppa = sārūpya. Atha kho āyasmā Vaṅgīso Bhagavantaṁ sammukhā sāruppāhi gāthāhi abhitthavi p. 79. 97. 104. Sāruppaṁ attano viditvā na ca bhikkhu hiṁseyya kañci loke v. 368.

Lakkh = lax.
Lakkhaṇa. See -gū, -sampanna. Āthabbhaṇaṁ supinaṁ lakkhaṇaṁ no vidahe atho pi nakkhattaṁ 927. Jātiṁ gottañ ca lakkhaṇaṁ mante sisse punâpare muddhaṁ muddhādhipātañ ca manasā yeva pucchatha 1004. Lakkhaṇe Itihāse ca sanighaṇḍusakeṭubhe sadhamme pāramiṁ gato 1020. Yassa maṅgalā samūhatā uppādā supinā ca lakkhaṇā ca 360. Tīṇ' assa lakkhaṇā gatte 1019. Lakkhaṇānaṁ pavicayaṁ Bāvarissa naruttama taṇhacchida pakāsehi 1021.
Akiṇṇavaralakkhaṇa 408.
Mahāpurisalakkhaṇa 549. 1000. 1001.

Lokāyatamahāpurisalakkhaṇa p. 101—104.

Salakkhaṇa. Gottaṁ brūhi salakkhaṇaṁ 1018.

Lag.

Naṅgala = lāṅgala p. 12.

Yuganaṅgala 77.

Latā.

Pūtilatā 29.

Lap. Hīnā narā maccumukhe lapanti avītataṇhāse bhavābhavesu 776.

Intens. Pekkhataṁ yeva ñātīnaṁ passa lālapataṁ puthu ekameko va maccānaṁ go vajjho viya niyyati 580.

Caus. Lābhakamyā janaṁ na lāpayeyya 929.

\+ abhi.

Abhilāpa.

Vācābhilāpa 49.

\+ pa.

Palāpa 89.

\+ sam. Sace pi so sallape sāvakena 389.

Lamb.

\+ ā.

Ālamba.

Anālamba. Ko sū 'dha taratī oghaṁ, ko 'dha tarati aṇṇavaṁ, appatiṭṭhe anālambe ko gambhīre na sīdati 173.

Ārammaṇa = ālambana. Ārammaṇaṁ yajamānassa yaññaṁ 506. Gedhaṁ brūmi 'mahogho' ti ājavaṁ brūmi jappanaṁ ārammaṇaṁ pakappanaṁ 'kāmapaṁko duraccayo' 945. Ārammaṇaṁ brūhi samantacakkhu yaṁ nissito ogham imaṁ tareyya 1069. Ārammaṇā yassa na santi keci 474.

Las.

Lasa.

Alasa 96.

Lasikā 196.
Lāsa — dāça.
Pūraḷāsa — puroḍāça 459. 467.
Liṅga. Tiṇarukkhe pi jānātha, na câpi paṭijānare, liṅgaṁ jātimayaṁ tesaṁ, aññamaññā hi jātiyo 601.
Lip. Puṇḍarīkaṁ yathā vaggu toye na upalippati evaṁ puññe ca pāpe ca ubhaye tvaṁ na lippasi 547. Vāri pokkharapatte va āragge-r-iva sāsapo yo na lippati kāmesu 625. 811. 812. Na lippatī diṭṭhasutesu dhīro 250. 778. Sa vippamutto diṭṭhigatehi dhīro na lippatī loke anattagarahī 913. Ko ubhantam abhiññāya majjhe mantā na lippati 1040. Padumaṁ va toyena alimpamāno 71. 213. Alippamāno (read: alimpamāno) idha mānavehi 456.
+ abhi.
Abhilepana. Ki 'ssâbhilepanaṁ brūsi, kiṁ sutassa mahabbhayaṁ 1032. 1033.
+ ava.
Avalepana.
Tacamaṁsāvalepana. Aṭṭhīnahārusaññutto ta|camaṁsāvalepano chaviyā kāyo paṭicchanno yathābhūtaṁ na dissati 194.
+ upa. Puṇḍarīkaṁ yathā vaggu toye na upalippati 547. Evaṁ muni nôpalippati 812.
Upalitta. Pariggahesu muni nôpalitto 779.
Anupalitta. Etesu dhammesu anūpalitto 392. 211. Anūpalitto idha huraṁ vā Tathāgato arahati pūraḷāsaṁ 468. Diṭṭhe sute sīlavate mute vā puññe ca pāpe ca anūpalitto 790. Jalena paṁkena c' anūpalittaṁ 845.
Lī.
Līna.
Alīna. See -citta.
+ ā.
Ālaya. Yassâlayā (Ct. taṇhā) na vijjanti

635. Chetvā āsavāni ālayāni vidvā so na upeti gabbhaseyyaṁ 535.

Kāmālaya. Kāmālaye asattaṁ 177.

\+ pati.

Patilīna. See -cara. 852.

\+ pati-saṁ.

Patisallīna. Atha kho āyasmato Vaṅgīsassa rahogatassa patisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi p. 61. (Ct. cittena tehi tehi visayehi paṭinivattitvā sallīnassa).

Patisallāna, paṭisallāṇa. Paṭisallāṇaṁ jhānam ariñcamāno 69. Atha kho āyasmā Vaṅgīso sāyaṇhasamayaṁ patisallānā vuṭṭhito yena Bhagavā ten' upasaṁkami p. 61.

Lu.

Luta. Yass' assu lutāni bandhanāni 532.

Luṅga.

Matthaluṅga = mastuluṅga 199.

Lup = lubh.

Lolupa.

Alolupa 707. 165.

Nillolupa 56.

Lubh.

Ludda = lubdha. (Trenckner, P. M. 63 refers it to rudra).

Dussīlaluddā pharusā anādarā 247.

Lobha. See -kodha, -guṇa, -pāpa. Lobhaṁ 367. 371. 706. 928. Ye vâpi lobhā vicaranti loke 864.

Vītalobha 10. 469. 494.

\+ pa. Caus. Nariyo muniṁ palobenti, tā su taṁ mā palobhayuṁ 703.

Lul, luḍ.

Lola. Cakkhūhi n' eva lol' assa 922.

Alola 65.

Pādalola 63. 925. 972.

Lūkhasa = lūxa, rūxa 244.

Loman = roman. See -jāta, -haṁsa, -haṁsana.

Anulomika.

Pabbajitānulomika. Iriyāpathaṁ pabbajitānulomikaṁ sevetha naṁ atthadassī mutīmā 385.

Loha. See -maya.

Lohita. See -missa.

Sālohita (= *saṁ-lohita).

Ñātisālohita. Suṇantu me bhonto mittāmaccā ñātisālohitā p. 101.

Purāṇasālohita. Tena kho pana samayena Sabhiyassa paribbājakassa purāṇasālohitāya devatāya pañhā uddiṭṭhā honti p. 90.

Vaṁsa. See -kaḷīra. Vaṁso visālo va yathā visatto puttesu dāresu ca yā apekhā 38.

Vaka = vṛka. Khādanti naṁ supāṇā ca sigālā ca vakā kimī 201.

Vakka = vṛkka 195.

Vaggu = valgu. See -vada 547. 350. 668.

Vac. Yesañ ca attho puññānaṁ te Māro vattum arahati 431. Disvāna Bhagavantaṁ etad avoca p. 12. 15. 21. 31. 47. 51. 61. 78. 80. 86. 98. 100. 102. 103. 121. 123. 124. 135. 145. 205. v. 692. Disvāna deve muditamane udagge vittiṁ karitvā idam avocāsi tattha 680. Ekamantaṁ nisinnā kho te brāhmaṇamahāsālā Bhagavantaṁ etad avocuṁ p. 50. 55. 121. v. 691. Idaṁ vatvā Sugato athâparaṁ etad avoca Satthā p. 78. 123. 124. 135.

Passive. Kāmā te paṭhamā senā dutiyā arati vuccati 436. 759. 848. 861. 946.

Vutta. Abhabbatā diṭṭhapadassa vuttā 232. 917. Evaṁ vutte Bhagavā Aggikabhāradvājaṁ brāhmaṇaṁ etad avoca p. 21. 24. 25. 55. 100. 103. 121. Ete kho vasalā vuttā v. 135. 678. 866.

Vaçanīya. Iti ce bhikkhave pucchitāro assu te evam assu vacanīyā p. 135.

Caus. Kati v ā c e t i brāhmaṇo 1018. 1020 Tīṇi māṇavakasatāni mante vāceti p. 101.

Vacana. Aññātam etaṁ v a c a n a ṁ Asitassa yathātathaṁ 699. Tassa taṁ vacanaṁ sutvā 984. 986. 997. 981.

Adhivacana, Tasmā imassa dhammapariyāyassa Pārāyanan t' eva a d h i v a c a n a ṁ p. 205.

Dūtavacana 417.

Puthuvacana 932.

Buddhavacana 202.

Vacas, vaco. Ādiccabandhussa v a c o nisamma 54. 356. 988. 994. 1006. 1057. 1110. 1147. Dhamme ca ye ariyapavedite ratā anuttarā te v a c a s ā manasā kammanā ca 330. 365. Yo lobhaguṇe anuyutto so vacasā paribhāsati aññe 663. Parassa ce hi vacasā nihīno tumo sahā hoti nihīnapañño 890.

Suvacas. Karaṇīyam atthakusalena yan taṁ santaṁ padaṁ abhisamecca sakko ujū ca sūjū ca s u v a c o c' assa mudū anatimānī 143.

Sovacassa (= *sauvacasya).

Sovacassatā 266.

Vacī. See -duccarita. Bhavāsavā yassa v a c ī kharā ca vidhūpitā atthagatā na santi 472. Cudito v a c ī b h i satimâbhinande 973.

Vāc, Vācā. See -pariyanta, -yata. Subhāsitā ca yā v ā c ā 261. 451. p. 78. Saccaṁ ve amatā vācā 453. Ananvayaṁ piyaṁ v ā c a ṁ yo mittesu pakubbati 254. Namucī karuṇaṁ vācaṁ bhāsamno upāgami 426. 454. Tasmā sucipesalasādhuguṇesu vācāṁ manaṁ satataṁ parirakkhe 678. Vācaṁ manañ ca paṇidhāya pāpakaṁ 660. Vācaṁ pamuñce kusalaṁ nâtivelaṁ 973. Sutvā rusito bahuṁ vācaṁ samaṇānaṁ puthuvacanānaṁ 932. Tam eva vācaṁ bhāseyya yāy' attānaṁ na tāpaye pare ca na

vihiṁseyya 451. Rusito pi vācaṁ pharusaṁ na vajjā 971. Na vācam payutaṁ bhaṇe 711. 930. Vāriṁ yathā ghammani ghammatatto vāc' ābhikaṁkhāmi, sutassa vassa 353. 1061. Yo brāhmaṇaṁ vā samaṇaṁ vā bhattakāle upaṭṭhite roseti vācā na ca deti 130. Kiñcāpi so kammaṁ karoti pāpakaṁ kāyena vācā uda cetasā vā 232. Yo mātaraṁ vā pitaraṁ vā -- hanti roseti vācāya 125. Manasā pucchite pañhe vācāya vissajessati 1005.

Vākya. Nānājanā janapadehi saṅgatā tava vīra vākyaṁ abhikaṁkhamānā 1102.

\+ pa. Handa te naṁ pavakkhāmi 701. Taṁ te pavakkhāmi yathā pajānaṁ 963. 1050. Yo attano sīlavatāni jantu anānupuṭṭho ca paresa pāvā anariyadhammaṁ kusalā tam āhu yo ātumānaṁ sayam eva pāvā 782. Tath' eva pāvā 888. Diṭṭhīhi naṁ pāvā tathā vadānaṁ 789. Pass. Asito tādi pavuccate brahmā 519. Pavuccati 436. 437. 513. 518. 523. 611. 808.

Pavutta. Ñatvā pavuttā Samaṇena dhammā 868.

Suppavutta 383.

Pavattar = pravaktar. Akkhātāraṁ pavattāram sabbadhammāna pāraguṁ Buddhaṁ verabhayātītaṁ mayaṁ pucchāma Gotamaṁ 167.

Vaj.

Vāja, vāca. See -peyya.

Vaj = vraj. Saṁkappayattāya vajāmi niccaṁ 1144. Yaṁ yaṁ disaṁ vajati bhūripañño sa tena ten' eva nato 'ham asmi 1143. Pecca tamaṁ vajanti 248. Jātimaraṇasaṁsāraṁ ye vajanti punappunaṁ 729. Āsavâssa na vijjanti yehi maccuvasaṁ vaje 1100. Paññāya taṁ nâtitaranti sabbe ṭhito vajantaṁ viya sīghagāmiṁ 381. Yo ve kiñcikkhakamyatā panthasmiṁ vajataṁ janaṁ hantvā kiñcikkham ādeti 121.

\+ pa. Sace sa pabbajati agārā anagāriyaṁ vivattacchaddo sambuddho arahā bhavati anuttaro 1003. p. 103. Pabbajanti p. 15. Yo maṁ icchati anvetu yo vā n' icchati gacchatu, idhâhaṁ pabbajissāmi varapaññassa santike 564. Pabbajissāma 565. Pabbajjaṁ kittayissāmi yathā pabbaji cakkhumā 405. 406. Pabbajitvāna kāyena pāpakammaṁ vivajjayi 407.

Pabbajita. See -anulomika. Dhammacariyaṁ brahmacariyaṁ etad āhu vasuttamaṁ, pabbajito pi ce hoti agārasmā anagāriyaṁ 274. Tamhā kulā pabbajito [mhi rāja] na kāme abhipatthayaṁ 423. p. 99. 112. Dussaṅgahā pabbajitâpi eke v. 43.

Cirapabbajita p. 91.

Caus. Catunnaṁ māsānaṁ accayena āraddhacittā bhikkhū pabbājenti upasampādenti bhikkhubhāvāya p. 99. Pabbājentu p. 99.

Pabbajjā. 'Sambādho 'yaṁ gharāvāso rajassâyatanaṁ' iti 'abbhokāso ca pabbajjā' 406. Svākhātaṁ brahmacariyaṁ sandiṭṭhikam akālikaṁ yattha amoghā pabbajjā appamattassa sikkhato 567. Alattha kho Kasibhāradvājo brāhmaṇo Bhagavato santike pabbajjaṁ alattha upasampadaṁ p. 15. 107. 99. Tath' eva pabbajjam arocayittha v. 252. 405. Samaṇo hi Gotamo daharo c' eva jātiyā navo ca pabbajjāya p. 91.

\+ pari. Yo 'dha kāme pahatvāna anāgāro paribbaje 639. Etam ādīnavaṁ ñatvā taṇhādukkhassa sambhavaṁ vītataṇho anādāno sato bhikkhu paribbaje 741. 751. 753. 1039. Yassa maṅgalā samūhatā uppādā supinā ca lakkhaṇā ca sa maṅgaladosavippahīno [bhikkhu] sammā so loke paribbajeyya 360.

Paribbāja 134.

Paribbājaka p. 90. 91. 97. v. 533. 537.

Vajj = varj, vṛj.

Vagga = varga. See -gata, -sārin.

\+ pari. Caus. Yo kāme parivajjeti sappassêva padā siro 768. Nimittaṁ parivajjehi subhaṁ rāgūpasaṁhitaṁ 341. Tasmā jantu sadā sato kāmāni parivajjaye tato adinnaṁ parivajjayeyya 395. 396. 397.

Parivajjayitar 537.

\+ vi. Caus. Etaṁ apuññāyatanaṁ vivajjaye 399. Pabbajitvāna kāyena pāpakammaṁ vivajjayi 407. Nāgo va yūthāni vivajjayitvā 53.

—**Vañc.** Caus. Yo brāhmaṇam vā samaṇaṁ vā aññaṁ vâpi vanibbakaṁ musāvādena vañceti 1 00 Na maṁ vañcesi brāhmaṇo 356.

Vañcana. Theyyaṁ musāvādo nikatī vañcanāni ca 242.

Vata. Lābhā vata no anappakā ye mayaṁ Bhagavantam addasāma 31. Appaṁ vata jīvitaṁ idaṁ 804. 178. 191. 358. 676. 970. Acchariyaṁ vata bho abbhutaṁ vata bho, yaṁ vatâhaṁ aññesu samaṇabrāhmaṇesu okāsamattam pi nâlatthaṁ taṁ me idaṁ samaṇena Gotamena okāsakammaṁ katam p. 92.

Vatt = vṛt. Tena kho pana samayena Kasibhāradvājassa brāhmaṇassa parivesanā vattati p. 12. Kammanā vattatī loko kammanā vattatī pajā v. 654. Yāva loke avattiṁsu sukham edittth' ayaṁ pajā 298.

Caus. Dhammena cakkaṁ vattemi cakkaṁ appativattiyaṁ 554. So ... vattessati cakkaṁ 684. So dhammacakkaṁ ... vattessat' āyaṁ bahujanahitānukampī 693. Etaṁ gihī vattayaṁ appamatto Sayampabhe nāma upeti deve 404.

Vatta = vṛtta. Tassa vattam anusikkhantā 294.

Gahaṭṭhavattaṁ pana vo vadāmi yathākaro sāvako sādhu hoti 393.

Vutti = vṛtti. Gāthābhigītaṁ panudanti buddhā, dhamme satī brāhmaṇa vuttir esā 81. Kicchā vatâyaṁ idha vutti yaṁ jano passati kibbisakārī 676.

Akusītavutti 68.

Dūravihāravutti 220.

Nivātavutti 326.

Sallahukavutti 144.

Vattin = vartin.

Cakkavattin = cakravartin. See -rathesabho. Sace agāraṁ ajjhāvasati rājā hoti cakkavattī p. 102.

Vattana = vartana.

Cakkavattana = çakravartana. Sutvāna ghosaṁ [Jina] varacakkavattane v. 698.

\+ ati. Taṇhādutiyo puriso . . . saṁsāraṁ nâtivattati 740. 752.

Ativatta.

Sabbabhavātivatta 1133.

Svātivatta = su-ativarta? Ditthīnivesā na hi svātivattā (Ct. sukhena ativattitabbā na honti) 785.

\+ upa-ati.

Upātivatta. Diṭṭhīvisūkāni upātivatto 55. Sabbaṁ rāgapathaṁ u. 370. Paravediyaṁ diṭṭhiṁ u. 474. Jātimaraṇaṁ u. 520. Kaṇhāsukkaṁ u. 526. Tasmā vivādāni u. 907. Kathaṁkathaṁ sabbaṁ upātivattā 500.

\+ vi-ati.

Vītivatta. Itibhavābhavatañ ca vītivatto 6. Sabbasaṁyojane ca vī- 375.

Avītivatta. Tasmā vivādāni avītivatto 796.

\+ sam-ati. Yo kāme parivajjeti sappassêva padā siro so imaṁ visattikaṁ loke sato samativattati 768.

\+ anu. Caus. Ko te imaṁ anuvatteti dhammacakkaṁ pavattitaṁ 556. 557.

\+ ā. Yan nūnâhaṁ hīnāyâvattitvā kāme paribhuñjeyyaṁ p. 91.

\+ ni. Nivattitu- see -kāma, nivutta- = nivṛtta, see -kesa. Viriyam me dhuradhorayhaṁ, yogakkhemādhivāhanaṁ gacchati anivattantaṁ yattha gantvā na socati 79. Aggîva daḍḍhaṁ anivattamāno 62.

\+ upa-ni. 'Alatthaṁ yad idaṁ sādhu, nâlatthaṁ kusalām' iti ubhayen' eva so tādī rukkhaṁ va upanivattati 712.

\+ pa. Caus. Mayā pavattitaṁ cakkaṁ dhammacakkaṁ anuttaraṁ Sāriputto anuvatteti anujāto Tathāgataṁ 557. 556.

\+ pati.

Pativattiya.

Appativattiya. Dhammena cakkaṁ vattemi cakkaṁ appativattiyaṁ 554.

\+ vi.

Vivatta = vivṛtta, see -chadda.

Vatthi = vasti. Vatthino 195.

Vad. Tathūpamaṁ sappurisaṁ vadāmi 229. Gahaṭṭhavattaṁ pana vo vadāmi 393. Idaṁ vadāmîti na tassa hoti dhammesu niccheyya samuggahītaṁ 837. Yam etaṁ pañhaṁ apucchi Ajita taṁ vadāmi te 1037. 'Buddho' ti bho Sela vadāmîti p. 102. Kam maggajinaṁ vadanti buddhā v. 85. 86. 523. Yasmiṁ pare [vācā] pariyantaṁ vadanti 214. Tuvaṁ hi Buddhaṁ pavaraṁ vadanti 377. Vadanti ve duṭṭhamanâpi eke, atho pi ve saccamanā vadanti, vādañ ca jātaṁ muni no upeti 780. 'Accantasuddhîti' na te vadanti 794. Taṁ vâpi ganthaṁ kusalā vadanti yaṁ nissito passati hīnaṁ aññaṁ 798. Ettāvat' aggam pi vadanti h' eke yakkhassa suddhiṁ idha paṇḍitāse 876. 875. Sakaṁ sakaṁ diṭṭhi paribbasānā viggayha nānā 'kusalā' vadanti 878. Evam pi viggayha vi-

vādiyanti, kasmā na ekaṁ samaṇā vadanti 883. 884. Kasmā nu saccāni vadanti nānā pavādiyāse 'kusalā' vadānā 885. Evam pi tithyā puthuso vadanti 891. Puthū hi aññassa vadanti dhammaṁ nihīnato samhi daḷhaṁ vadānā 905. Atisitvā aññena vadanti suddhiṁ 908. Na hi tena suddhiṁ kusalā vadanti 830. 909. 'Santi loke munayo' janā vadanti 1077. Na diṭṭhiyā na sutiyā na ñāṇena mun' īdha Nanda kusalā vadanti 1078. Ye kec' ime samaṇabrāhmaṇāse diṭṭhena sutenâpi vadanti suddhiṁ sīlabbatenâpi vadanti suddhiṁ 1079. 1080. 1081. Yā uṇṇatī sâssa vighātabhūmi, mānātimānaṁ vadate pan' eso 830. Vītagedho amaccharī na ussesu vadate muni na samesu na omesu 860. 954. Ayaṁ hi dhammo nipuṇo sukho ca yo 'yaṁ tayā Bhagavā suppavutto tam eva sabbe sussūsamānā tvan no vada pucchito buddhaseṭṭha 383. Ye diṭṭhim uggayha vivādiyanti 'idam eva saccan' ti ca vādiyanti te tvaṁ vadassu: na hi te dha atthi vādamhi jāte paṭisenikattā 832. So tesu gutto yatacāri gāme rusito pi vācaṁ pharusaṁ na vajjā 971. Yena vajju puthujjanā atha samaṇabrāhmaṇā taṁ tassa apurekkhataṁ, tasmā vādesu n' ejati 859. Atthañ gatassa na pamāṇam atthi, yena naṁ vajju taṁ tassa n' atthi 1076. Sayaṁ samattāni pakubbamāno yathā hi jāneyya tathā vadeyya 781. Upayo hi dhammesu upeti vādaṁ, anūpayaṁ kena kathaṁ vadeyya 787. Sakāyane câpi daḷhaṁ vadāno kam ettha bālo ti paraṁ daheyya, sayam eva so medhakaṁ āvaheyya paraṁ vadaṁ bālam asuddhadhammaṁ 893. Sayam attanā so 'kusalo' vadāno aññaṁ vimāneti 888. Sakāyane câpi daḷhaṁ vadāno 893. 910. Diṭṭhīhi naṁ pāva tathā vadānaṁ 789. Evam pi tithyā puthuso viviṭṭhā sakāyane

tattha daḷhaṁ vadānā 892. 824. 825. 876. 879. 885. 898. 905.

Vada.

Evaṁvagguvada 955.

Suddhiṁvada 910.

Vajja = vadya.

Avajja = avadya 534. 900.

Anavajja. See -bhojin. Catūhi aṅgehi samannāgatā vācā subhāsitā hoti na dubbhāsitā anavajjā ca ananuvajjā ca viññūnaṁ p. 78. Dānañ ca dhammacariyā ca ñātakānañ ca saṅgaho anavajjāni kammāni v. 263.

Sāvajjānavajjaṁ yad atthi kiñci 534. Silabbataṁ vâpi pahāya sabbaṁ kammañ ca sāvajjānavajjam etaṁ 900.

Kathojja ɔ: kalaha, = kathā + udya. Vadenti te aññasitā kathojjaṁ 825. 828.

Mosavajja = mṛṣodya. Kodho mosavajjañ ca kathaṁkathā ca 866. Esa khv-assa mahāgedho mosavajjaṁ (Ct. musāvāda) pagāhati 819. Mosavajje na niyyetha 931. 943.

Vadaññū = vadanya. Ahaṁ hi dāyako dānapati vadaññū yācayogo p. 86. Pucchām' aham bho Gotamaṁ vadaññuṁ v. 487.

Avadaññū. Yo lobhaguṇe anuyutto so vacasā paribhāsati aññe asaddho kadariyo avadaññū macchari pesuṇiyasmiṁ anuyutto 663.

Vadāniya = vadānya.

Avadāniya. Kāmesu giddhā pasutā pamūḷhā avadāniyā te visame niviṭṭhā dukkhūpanītā paridevayanti: kiṁ su bhavissāma ito cutāse 774.

Vāda. See- -kāma, -patha, -sīla. Sacco nu vādo katamo imesaṁ, sabbe va hîme 'kusalā'

vadānā 879. Vādaṁ hi eke paṭiseniyanti 390. Vadanti ve duṭṭhamanâpi eke atho pi ve saccamanā vadanti, vādañ ca jātaṁ muni no upeti 780. 787. Yam assa vādaṁ parihīnam āhu apāhataṁ pañhavimaṁsakā ye paridevatī socati hīnavādo, upaccagā man ti anutthunāti 827. Pasaṁsito vā pana tattha hoti akkhāya vādaṁ parisāya majjhe 829. Sa kena vādaṁ paṭisaṁyujeyya 843. Vādamhi jāte 832. Tasmā vādesu n' ejati 859.

Janavāda. See -dhamma.
Jātivāda 315. 596. p. 112.
Dhammasandosavāda v. 327.
Paravāda 819.
Musāvāda 100. 242.
Santivāda 845.
Hīnavāda 827.

Vādin. Ye kec' ime brāhmaṇā vādasīlā vuddhā câpi brāhmaṇā santi keci sabbe tayī atthabaddhā bhavanti ye vâpi c' aññe vādino maññamānā 382.

Abhūtavādin 661.
Tathāvādin 430.
Nipaccavādin 217.
Nivissavādin 910. 913.
Bhovādi 620.
Yathāvādin 357.
Saccavādin 59.

Vādiyati. Idh' eva suddhiṁ iti vādiyanti, nâññesu dhammesu visuddhim āhu 824. 892. Idam eva saccan ti ca vādiyanti 832.

Cl. 10. Buddho ti kho bho Keṇiya vadesi, Bnddho ti bho Sela vadāmi p. 102. Etādisañ ce ratanaṁ na icchasi nāriṁ narindehi bahūhi patthitaṁ diṭṭhīgataṁ sīlavatānujīvitaṁ bhavūpapattiñ ca vadesi kīdisaṁ v. 836. Kiñ ca dvayataṁ vadetha p. 135. Vadenti te

aññasita kathojjaṁ v. 825. Pahīnajātimaraṇaṁ asesaṁ niggayha dhonaṁ vadess|āmi dhammaṁ 351.

Caus. Seḷenti gāyanti ca vādayanti ca 682.

+ anu.

Anuvajja = anuvadya.

Ananuvajja. Catūhi aṅgehi samannāgatā vācā subhāsitā hoti na dubbhāsitā anavajjā ca ananuvajjā ca viññūnaṁ p. 78.

+ abhi. Aññaṁ ito y' ābhivadanti dhammaṁ v. 891. Caus. Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhāsi p. 17. 45. 61. 66. 121. 122. v. 1010.

+ ava, o. Itthaṁ sudaṁ Bhagavā āyasmantaṁ Rāhulaṁ imāhi gāthāhi abhiṇhaṁ ovadati p. 60 Te câpi nūna pajaheyya dukkhaṁ ye tvaṁ munī aṭṭhitaṁ ovadeyya v. 1058.

+ upa. Na ca khuddaṁ samācare kiñci yena viññū pare upavadeyyuṁ 145.

Upavādaṁ bhikkhu no kareyya kuhiñci 929.

Parūpavāda. Dhammaṁ paṇītaṁ tam udāhareyya na pesuṇaṁ no pi parūpavādaṁ 389.

+ pa.

Pavāda. See -sita. Sabbe pavādā tath' ivā bhaveyyuṁ suddhī hi nesaṁ paccattam eva 906.

Pavādiya. Kasmā nu saccāni vadanti nānā pavādiyāse 'kusalā' vadānā 885.

+ paṭi. Sutvā rusito bahuṁ vācaṁ samaṇānaṁ puthuvacanānaṁ pharusena ne na paṭivajjā 932.

+ vi. Ekaṁ hi saccaṁ na dutiyaṁ atthi yasmiṁ pajāno vivade pajānaṁ 884. Samo visesī uda vā nihīno yo maññatī so vivadetha tena 842. 843.

Vivāda. See -jāta. Tesan no jātivādasmiṁ vivādo atthi Gotama, 'jātiyā brāhmaṇo hoti' Bhāradvājo iti bhāsati, ahañ ca 'kammanā'

brūmi 596. Ete ca ñatvā 'upanissitā' ti ñatvā munī nissaye so vīmaṁsī ñatvā vimutto na vivādam eti 877. Vinicchaye ṭhatvā sayaṁ pamāya uddhaṁ so lokasmiṁ vivādam eti 894. Duve vivādassa phalāni brūmi 896. Ete vivādā samaṇesu jātā 828. Kuto pahūtā kalahā vivādā 862. 863. Tasmā vivādāni avītivatto 796. 907.

Avivāda. See -bhūmi.

Vivādiyati. Ye diṭṭhim uggayha vivādiyanti 832. Evam pi viggayha vivādiyanti 879. 883. 904. 'Idam eva saccan' ti vivādiyanti 895. Etam pi disvā na vivādiyetha (not -dayetha, as printed) 830. 896.

Vand. Yo 'vandati |man' na uṇṇameyya 366. Pāde vīra pasārehi, Sabhiyo vandati Satthuno 547. Bāvarī brāhmaṇo bhoto pāde vandati 1028. Pāde vīra pasārehi nāgā vandantu Satthuno 573. Candaṁ yathā khayātītaṁ pecca pañjalikā janā vandamānā namassanti evaṁ lokasmi Gotamaṁ 598. Sutvāna Buddhassa subhāsitam padaṁ nirāmagandhaṁ sabbadukkhappanūdanaṁ nīcamano vandi Tathāgatassa 252.

Vandita.

Akkuṭṭhavandita 702.

Vadh.

\+ ud-ā. Yo mānam udabbadhī asesaṁ 4. (Ct. anavasesappahānavasena ucchindanto vadheti)?

Vajjha = vadhya. Go vajjho viya niyyati 580.

Avajjhā brāhmaṇā āsuṁ ajeyyā dhammarakkhitā 288.

Vadha. See -bandhana.

Bādh.

\+ ā.

Ābādha. Atha kho Kokāliyo bhikkhu ten' evâbādhena kālamakāsi p. 122.

+ saṁ.

Sambādha. Sambādho 'yaṁ gharāvāso. Sambādhe 609.

Asambādha 150.

Vidh = vyadh.

Viddha.

Sallaviddha 767. 331.

+ apa.

Apaviddha. Yadā ca so mato seti uddhumāto vinīlako apaviddho susānasmiṁ anapekhā honti ñātayo 200.

+ nir. Yass' indriyāni bhāvitāni ajjhattam bahiddhā ca sabbaloke nibbijjha imaṁ parañ ca lokaṁ kālaṁ kaṁkhati bhāvito sa danto 516. Nibbijjha sabbaso kāme sikkhe nibbānam attano 940.

+ paṭi. Ete ca paṭivijjhi yo gahaṭṭho sutavā ariyasāvako sapañño 90.

Vedh = vyath. Sace cuto sīlavatāto hoti sa vedhatī kammaṁ virādhayitvā 899. Cutūpapāto idha yassa n' atthi sa kena vedheyya kuhiñci jappe 902. Uccāvacesu sayanesu kīvanto tattha bheravā yehi bhikkhu na vedheyya nigghose sayanāsane 959. Nindāpasaṁsāsu avedhamānaṁ 213.

Vedhā = vyathā.

Avedha = avyathā. See -dhamma.

+ pa. Nindāya na-ppavedheyya 928.

+ sam-pa. Bheravesu ca na sampavedheyya 923.

Asampavedhin. Khīlā nikhātā asampavedhī 28.

+ sam.

Saṁvedhita. Patthayamānassa hi jappitāni saṁvedhitaṁ câpi pakappitesu 902.

Van.

Vana. (Ct. v. 16 taṇhāy' etaṁ adhivacanaṁ).

Nibbana. Nikkāmo nibbano nātho 1131. (Ct. kilesavanavirahito).

Vanatha. See -ja.

Vanibbaka = vanīpaka. Yo brāhmaṇaṁ vā samaṇaṁ vā aññaṁ vâpi vanibbakaṁ musāvādena vañceti 100.

Vana. See -anta, -pagumba, -rāji, -saṇḍa. Puthū visattā kāmesu māluvā va vitatā vane 272. Sīho va nadatī vane 562. 1015. 684. Muniṁ vanasmiṁ jhāyantaṁ ehi passāma Gotamaṁ 165. Evam gihī nânukaroti bhikkhuno munino vivittassa vanamhi jhāyato 221.

Vap. Ahaṁ kho samaṇa kasāmi ca vapāmi ca kasitvā ca vapitvā ca bhuñjāmi, tvam pi samaṇa kasassu ca vapassu ca kasitvā ca vapitvā ca bhuñjassu p. 12.

Vappa = vāpya. See -kāla.

Vam. Mukhena vamat' ekadā pittaṁ semhañ ca vamati kāyamhā sedajallikā 198.

Vaṁbh (Dhātum. vabh = garahāyaṁ). Cfr. Morris in P. T. S. J. 1884 p. 95. Parassa ce vambhayitena hīno 905.

Var = vṛ.

Varattā = varatrā. Chetvā nandhiṁ varattañ ca 622.

Uru.

Ūru. Na jaṅghāhi na ūrūhi 610.

Uras, ura. See -ga. Na soṇiyā na urasā 609. Yasmiñ ca seti urasîva putto 255.

Vaṇṇa = varṇa. See -āroha, -upasaṁhita, -da. Na vaṇṇena sarena vā liṅgaṁ jātimayaṁ n' eva 610. Sake vaṇṇe bhaññamāne p. 104.

Anomavaṇṇa v. 686.

Abhikkantavaṇṇa p. 17. 122. 45.

Uttamavaṇṇa.

Uttamavaṇṇin v. 551.

Dubbaṇṇa = durvarṇa 426.

Medavaṇṇa v. 447.

Vivaṇṇa 585.

Vītavaṇṇa 1120.

Suvaṇṇa. See -daṇḍa, -nekkha. Tato kumāraṁ jalitam iva suvaṇṇaṁ ukkā mukhe va sukusalasampahaṭṭhaṁ daddallamānaṁ siriyā anomavaṇṇaṁ dassesu puttaṁ Asitavhayassa Sakyā 686. Disvā suvaṇṇassa pabhassarāni kammāraputtena suniṭṭhitāni saṁghaṭṭamānāni duve bhujasmiṁ 48.

Suvaṇṇavaṇṇa 548.

Vaṇṇayati. Khantiñ câpi avaṇṇayuṁ 292. 294.

+ pari. Yam buddhaseṭṭho parivaṇṇayī 226.

Vaṇṇavat. Sukhumālā mahākāyā vaṇṇavanto yasassino brāhmaṇā 298.

Uṇṇā = ūrṇa. Uṇṇ' assa bhamukantare 1022.

+ ā. **Āvaṭa** = āvṛta. Mohadhammena āvaṭo 276. Caus. Gāmakathāya āvaraye sotaṁ 922.

Āvaraṇa, anāvaraṇa. See -dassāvin. Pahāya pañcâv'araṇāni cetaso 66.

+ pra-ā.

Pāruta = prāvṛta. Rukkhamūle sasīsaṁ pārutaṁ nisinnaṁ p. 80.

+ ni. **Nivuta** = nivṛta. Kena-ssu nivuto loko 1032. Nâhaṁ 'sabbe samaṇabrāhmaṇāse jātijarāya nivutā' ti brūmi 1082. Nivutānaṁ tamo hoti andhakāro apassataṁ 763.

Tamonivuta. No ce hi jātu puriso kilese vāto yathā abbhaghanaṁ vihāne tamo v' assa nivuto loko na jotimanto pi narā tapeyyuṁ 348.

Caus. Na ne jāti nivāreti duggaccā garahāya vā 141. Na naṁ jāti nivāresi brahmalokūpapattiyā 139. Na ne koci nivāresi kuladvāresu sabbaso 288.

Nivāraṇa. Savanti sabbadhī sotā, sotānaṁ

kiṁ nivāraṇaṁ 1034. Kukkuccānaṁ nivāraṇaṁ 1106.

\+ nir.

Nibbuta = nirvṛta. Nibbuto gini 19. Sabbasokaṁ atikkanto asoko hoti nibbuto 593. 638. 707. 1041. Attadaṇḍesu nibbutaṁ 630.

Nibbuti. Yaṁ kiñci dhammaṁ abhijaññā ajjhattaṁ athavâpi bahiddhā na tena mānaṁ kubbetha na hi sā nibbuti sataṁ vuttā 917. Laddhā mudhā nibbutiṁ bhuñjamānā 228. Santîti nibbutiṁ ñatvā 933.

Nīvaraṇa. N' atthi nīvaraṇā tava 541. Yo nīvaraṇe pahāya pañca 17. (Ct. ettha nīvaraṇan ti cittaṁ hitapaṭipattiṁ vā, nīvarantîti nīvaraṇā paticchādentîti attho).

\+ abhi-nir.

Abhinibbuta. See -atta.

Diṭṭhadhammābhinibbuta 1087.

\+ pari-nir.

Parinibbuto nu kho me upajjhāyo udāhu no parinibbuto p. 61. Danto parinibbuto ṭhitatto v. 370. Parinibbuto udakarahado va sīto 467. Nicchāto parinibbuto 735. 737. 739. Parinibbutam vedaya 346. Pucchāma muniṁ pahūtapaññaṁ tiṇṇaṁ pāragataṁ parinibbutaṁ ṭhitattaṁ 359.

Aciraparinibbuta p. 61.

\+ sam-pa. Caus. Atha kho Keṇiyo jaṭilo buddhapamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādaniyena bhojaniyena sahatthā santappesi sampavāresi p. 107.

\+ pari.

Parivuta. Tīhi māṇavakasatehi parivuto p. 101.

Bhikkhusaṁghaparivuta p. 135.

Caus. Parivāreti.

Parivāraka. See -soḷasa.

\+ vi. Paticchannaṁ vā vivareyya p. 15. Atha kho

Bhagavā Sundarikabhāradvājassa brāhmaṇassa padasaddena sīsaṁ v i v a r i p. 80.

Vivaṭa = vivṛta. See -cakkhu. Satañ ca vivaṭaṁ hoti āloko passatām iva v. 763. V i v a ṭ ā kuṭi 19. Vivaṭaṁ disvāna pahānam āsavānaṁ 374. Tam eva dassiṁ vivaṭaṁ carantaṁ ken' īdhalokasmi vikappayeyya 793.

\+ saṁ.

Saṁvuto pātimokkhasmiṁ indriyesu ca pañcasu satī kāyagatā ty-atthu 340.

Susaṁvuta 413.

Saṁvara. Sotānaṁ saṁvaraṁ brūhi 1034.

Var = vṛ.

Vata = vrata. See -anujīvita, -upapanna, -sampanna. Sīluttamā saññamenâhu suddhiṁ v a t a ṁ samādāya upaṭṭhitāse 898. Sayaṁ samādāya v a t ā n i jantu uccāvacaṁ gacchati saññasatto 792.

Abbatā = avratā. 839.

Sīlabbata, sīlavata. S ī l a b b a t a ṁ vâpi yad atthi kiñci 231. Tasmā hi diṭṭhaṁ va sutaṁ mutaṁ vā sīlabbataṁ bhikkhu na nissayeyya 798. Sīlabbataṁ vâpi pahāya sabbaṁ 900. Diṭṭhim pi lokasmiṁ na kappayeyya ñāṇena vā s ī l a v a t e n a vâpi 799. Na brāhmaṇo sīlavatena neyyo 803. Atha jīvitena paññāya s ī l a b b a t e n a nâññaṁ atimaññe 931. Na diṭṭhiyā na sutiyā na ñāṇena s ī l a b b a t e n â p i na suddhiṁ āha 839. 1079. Sace cuto s ī l a v a t ā t o hoti sa vedhatī kammaṁ virādhayitvā 899. Na brāhmaṇo aññato suddhiṁ āha diṭṭhe sute s ī l a v a t e mute vā puññe ca pāpe ca anūpalitto attañjaho na idha pakubbamāno 790. 797. 887. Yo attano s ī l a v a t ā n i jantu anānupuṭṭho ca paresa pāvā anariyadhammaṁ kusalā tam āhu 782. Kāni s ī l a b b a t ā n' assu pahitattassa bhikkhuno 961.

Subbata = suvrata. Asamā ubho dūravihāravuttino: gihī dāraposī amamo ca subbato 220. Tañ ca maggaṁ na jānanti yena gacchanti subbatā 441. Chadanaṁ katvāna subbatānaṁ 89.

Vatavat 624.

Vara. See -āyuta, -āhara, -cakkavattana, -ññū, -da, -pañña, -medhasa, -lakkhaṇa, -sāvaka. Varo varaññū varado varāharo anuttaro dhammavaraṁ adesayi 234.

Dhammavara 233. 234.

Pavara = pravara. Sārathīnaṁ pavaraṁ 83. Tuvaṁ hi Buddhaṁ pavaraṁ vadanti 377. Usabhaṁ pavaraṁ vīraṁ 646.

Munipavara 698.

Ratanavara 683.

Vas = vaç.

Vasa = vaça. See -anuga, -gata. Kāmānaṁ vasam upāgamuṁ 315. Sokassa vasam anvagū 586. Maccuno vasam āgamma 587. Kodhātimānassa vasaṁ na gacche 968.

Atthavasa = arthavaça. Annadā baladā c' etā vaṇṇadā sukhadā tathā, etam atthavasaṁ ñatvā nâssu gāvo haniṁsu te 297.

Maccuvasa = mṛtyuvaça. Sabbe maccuvasaṁ yanti 578. Āsavâssa na vijjanti yehi maccuvasaṁ vaje 1100.

Vasin = vaçin. Vasī, see -kar. Dhammesu vasī pāragū anejo 372. Vasiṁ karitvā saṁkappaṁ satiñ ca suppatiṭṭhitaṁ raṭṭhā raṭṭhaṁ vicarissaṁ sāvake vinayaṁ puthu 444.

Vasā = vaçā. Atthi vasā atthi dhenupā 26. 27.

Vasala = vṛṣala. See -adhama. Kodhano upanāhī ca pāpamakkhī ca yo naro vipannadiṭṭhi māyāvī taṁ jaññā 'vasalo' iti 116 etc. Vasalaṁ p. 21. Ete kho vasalā vuttā v. 135.

Vasalaka p. 21.

Vas.
Us — uṣ.

Uṇha = uṣṇa. Sītañ ca uṇhañ ca 52.

Accuṇha = atyuṣṇa. Sītaṁ accuṇhaṁ adhivasayeyya 966.

Vas.

Vasana. Annañ ca laddhā vasanañ ca kāle 971.

Sucivasana 679.

Vattha = vastra. See -guyha. Taṇḍulaṁ sayanaṁ vatthaṁ sappitelañ ca yāciya 295. 304. Nānārattehi vatthehi sayaneh' āvasathehi ca --te namassiṁsu brāhmaṇe 287. Annānaṁ atho pānānaṁ khādaniyānaṁ atho pi vatthānaṁ laddhā na sannidhiṁ kayirā 924.

Kāsāyavattha 64.

Vāsa.

Vāsin.

Kāsāyavāsin 487.

Saṁghāṭivāsin 456.

+ ni. Caus. Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaraṁ ādāya yena Kasibhāradvājassa brāhmaṇassa kammanto ten' upasaṁkami p. 12. 21. 107.

Vas. Yamhi na māyā vasatī na māno 469. 494. Ye ca dūre vasanti avidūre 147. Yasmiṁ kāmā na vasanti 1088. So Assakassa visaye Aḷakassa samāsane vasī Godhāvarīkule uñchena ca phalena ca 977.

Vusita = uṣita. See -brahmacariya. Vusitaṁ brahmacariyaṁ p. 15.

Vusitavat. Pajjena katena attanā parinibbānagato vitiṇṇakaṁkho vibhavañ ca bhavañ ca vippahāya vusitavā khīṇapunabbhavo sa bhikkhu 514.

Vasitabba. Yāva dukkhā nirayā idha vuttā tattha pi tāva ciraṁ vasitabbaṁ 678.

Vatthu = vastu. See -gāthā. Na tassa puttā pasavo khettaṁ vatthuṁ na vijjati 858. Saṁkhāya vatthūni pamāya bījaṁ sineham assa nânuppavecche 209. Khettaṁ vatthuṁ hiraññaṁ vā gavāssaṁ dāsaporisaṁ thiyo bandhū puthu kāme yo naro ānugijjhati 769.

Sakhettavatthu. Dukkhaṁ pariññāya sakhettavatthuṁ 473.

Vāsa. See -upagata. Atthāya vata me Buddho vāsāyâḷavim āgamā 191. Āmantanā hoti sahāyamajjhe vāse ṭhāne gamane cārikāya 40.

Ekarattivāsa 19.

Katthavāsa 412.

Patirūpadesavāsa 260.

Samānavāsa 18.

Vāsin.

Āruppavāsin 754.

Merumuddhavāsin 682.

\+ adhi. Caus. Adhivāsetu me bhavam Gotamo p. 100. 101. Sītaṁ accuṇhaṁ adhivāsayeyya v. 966. Adhivāsesi Bhagavā tuṇhībhāvena p. 101.

\+ ā. Sace agāraṁ āvasati 1002. Iti disvā nâgāram āvase 805. Dijo yathā kubbanakaṁ pahāya bahupphalaṁ kānanam āvaseyya 1134. Dussaṅgahā pabbajitâpi eke atho gahaṭṭhā gharam āvasantā 43.

Āvasatha 287.

Puḷavāvasatha 672.

Āvāsa.

Gharāvāsa. 'Sambādho 'yaṁ gharāvāso rajassâyatanaṁ' iti, 'abbhokāso ca pabbajjā' iti disvāna pabbaji 406.

\+ adhi-ā. Sace agāraṁ ajjhāvasati rājā hoti cakkavattī p. 102. 103.

\+ upa. Tato ca pakkhass' upavass' uposathaṁ v. 402.

Upavuttha. See -uposatha.

Uposatha = upavasatha. Ajja pannaraso u p o s a t h o, divyā rattī upaṭṭhitā, anomanā maṁ Satthāram handa passāma Gotamaṁ 153. Etaṁ hi aṭṭhaṅgikam āh' u p o s a t h a ṁ 401. 402.

Upavutthuposatha 403.

Tadahuposatha p. 135.

+ ni.

Nivāsa.

Pubbenivāsa 647.

+ pa. Sa jappatī patthayatîdha suddhiṁ satthā va hīno p a v a s a ṁ gharamhā 899.

+ vippa. Nâhaṁ tamhā v i p p a v a s ā m i muhuttam api 1140. Kin nu tamhā v i p p a v a s a s i muhuttam api 1138.

Vippavāsa.

Avippavāsa. Passāmi naṁ manasā cakkhunā vá rattindivaṁ brāhmaṇa appamatto, namassamāno vivasemi rattiṁ, ten' eva maññāmi a v i p p a v ā s a ṁ 1142.

+ paṭi. Tena kho pana samayena Selo brāhmaṇo Āpane p a ṭ i v a s a t i p. 101. Tena kho pana samayena sambahulā abhiññātā· brāhmaṇamahāsālā Icchānaṁkale p a ṭ i v a s a n t i p. 112.

+ pari. Sace bhante aññatitthiyapubbā imasmiṁ dhammavinaye ākaṁkhantā pabbajjaṁ ākaṁkhantā upasampadaṁ cattāro māse p a r i v a s a n t i - - ahaṁ cattāri vassāni p a r i v a s i s s ā m i p. 99. So Nālako upacitapuññasañcayo Jinaṁ patikkhaṁ p a r i v a s ī rakkhitindriyo v. 697. 'Pāraman' ti diṭṭhīsu p a r i b b a s ā n o yad uttariṁ kurute jantu loke 'hīnā' ti aññe tato sabbam āha, tasmā vivādāni avītivatto 796. Sakaṁ sakam diṭṭhiṁ p a r i b b a s ā n ā viggayha nānā 'kusalā' vadanti 878. Parassa ve dhammam anānujānaṁ bālo mago hoti nihīnapañño, sabbe va bālā sunihīnapaññā, sabbe v' ime diṭṭhi paribbasānā 880. 895.

\+ vi. Caus. Namassamāno vivasemi rattiṁ 1142.
Vivasana. Tato ratyā vivasane gāmantam abhihāraye 710.

\+ saṁ. Pamādena na saṁvase 942.
Saṁvāsa. Suddhā suddhehi saṁvāsaṁ kappayavho patissatā 283. Na brāhmaṇā aññam agamuṁ na pi bhariyaṁ kiṇiṁsu te, sámpiyen' eva saṁvāsaṁ saṁgantvā samarocayuṁ 290.
Abhiṇhasaṁvāsa. Kacci abhiṇhasaṁvāsā nâvajānāsi paṇḍitaṁ 335.
Saṁvāsiya. Gopī mama assavā alolā dīgharattaṁ saṁvāsiyā manāpā, tassā na suṇāmi kiñci pāpaṁ 22.

Vasā 196.

Vasu. See -uttama.

Vass = vṛṣ. Vāriṁ yathā ghammani ghammatatto vāc' ābhikaṁkhāmi, sutassa vassa 353. Sutvā devassa vassato imaṁ atthaṁ Dhaniyo abhāsatha 30.
Vassa = varṣa. See -sata, -sahassa. Aṭṭhacattārīsaṁ vassāni brahmacariyaṁ cariṁsu te 289. Satta vassāni Bhagavantaṁ anubandhiṁ padāpadaṁ 446. p. 99. 123. Catunnaṁ vassānaṁ accayena p. 99. v. 1073.
Gaṇavassa.
Gaṇavassika. Gūthakūpo yathā assa sampuṇṇo gaṇavassiko yo ca evarūpo assa dubbisodho hi saṅgaṇo 279.
Vuṭṭhi = vṛṣti. Saddhā bījaṁ tapo vuṭṭhi 77. Vuṭṭhim pi saheyyum āgataṁ 20.

\+ pa. Atha ce patthayasī pavassa deva 18. Ninnañ ca thalañ ca pūrayanto mahāmegho pāvassi tāvad eva 30.

Vah. Pāmujjakaraṇaṁ ṭhānaṁ pasaṁsāvahanaṁ sukhaṁ phalānisaṁso bhāveti vahanto porisam dhuraṁ 256. Yathā naro āpagaṁ otaritvā ma-

hodikaṁ salilaṁ sīghasotaṁ so vuyhamāno anusotagāmī kiṁ so pare sakkhati tārayetuṁ 319. Caus. Tato palāpe vāhetha assamaṇe samaṇamānine 282.

Ogha. See -atiga, -tama, -tiṇṇa. Tiṇṇo pāragato vineyya oghaṁ 21. Ko sū dha taratī oghaṁ 173. 174. 183. 184. 219. 273. 471. 495. Te pahāya tare oghaṁ nāvaṁ sitvā va pāragū 771. Saññaṁ pariññā vitareyya oghaṁ pariggahesu muni nôpalitto 779. Kathan nu dhīrā vitaranti oghaṁ jātijaraṁ sokapariddavañ ca 1052. 1059. 1064. 1069. 1070. Oghe jāte 1092.

Mahogha. Yo mānam udabbadhī asesaṁ naḷasetuṁ va sudubbalaṁ mahogho 4. Gedhaṁ brūmi 'mahogho' ti 945.

Vayha = vahya.

Dhorayha. (Cfr. Subhūti, Index to the Abhidh.)

Dhuradhorayha. Viriyam me dhuradhorayha 79.

Vāha.

Tilavāha p. 123. v. 677.

Vāhana.

Savāhana. Samantā dhajiniṁ disvā yuttaṁ Māraṁ savāhanaṁ yuddhāya paccuggacchāmi mā maṁ ṭhānā acāvayi 442.

\+ adhi.

Adhivāhana.

Yogakkhemādhivāhana 79.

\+ ā. Kiṁ su suciṇṇaṁ sukham āvahāti 181. Sayam eva so medhakaṁ āvaheyya 893.

Āvahana.

Pasaṁsāvahana v. 256.

Āvāha. Kin nu bhoto Keṇiyassa āvāho vā bhavissati vivāho vā p. 102.

\+ upa.

Upavāhana.

Saṁghāṭirajūpavāhana 391. 392.

+ vi.

Vivāha p. 102.

Yūh = ūh.

Viyūha = vyūha. See -sutta.

Vā (not arranged). 49. 123. 134. 141. 145. 206. 217. 249. 564. 579. 582. 589. 610. 658. 769. 789. 790. 812. 813. 829. 843. 856. 887. 901. 909. 919. 958. 970. 987. 995. 1030. 1122. Vâpi 112. 661. 773. 951. Vā-vā 98. p. 21. v. 124. 129. 130. 147. 151. 376. 389. 397. 468. 470. 496. p. 90. 102. 104. 968. 801. Va-vā 633. 793. 798. 802. 901. 1082. Vā-va 147. 222. Va-va 795. Vâpi-vā 858. Vā-vâpi 799. Athavā 134. Athavâpi v. 917. Vā-yadivā 119. 381. 738. Vā-yadivā-udavā 193. 232. 842. 1075. Vā-vā-vā p. 32. v. 224. Vā-vā-vâpi 100. 249. 1024. Vā-vā-vā-vā p. 123. v. 146. Vā-vā-vā-vā-vā p. 12. 13.

Vā.

Vāta. See -vega. Vāto va jālamhi asajjamāno 71. 348. 433. 591. Vātaṁ va 213. Catubbhi vātehi asampakampiyo 229.

Nivāta. See -vutti. Gāravo ca nivāto ca santuṭṭhī ca kataññutā kālena dhammasavanaṁ, etaṁ maṅgalam uttamaṁ 265.

Paṭivāta. Tam eva bālaṁ pacceti pāpaṁ sukhumo rajo paṭivātaṁ va khitto 662.

+ nir. Kathaṁ disvā nibbāti bhikkhu anupādiyāno lokasmiṁ kiñci 915. Virattacittā āyatike bhavasmiṁ te khīṇabījā avirūḷhichandā nibbanti dhīrā yathâyam padīpo 235. Yad atthiyaṁ brahmacariyaṁ acāri Kappāyano kacci 'ssa taṁ amoghaṁ, nibbāyi so ādu saupādiseso, yathā vimutto ahu taṁ suṇāma 354.

Nibbāna = nirvāṇa. See -abhipatthayāna, -gāmin, -patti, -pada, -manas, -sacchikiriyā, -santika. Taṇhāya vippahānena 'nibbānaṁ' iti

vuccati 1109. 1108. Akiñcanaṁ anādānaṁ etaṁ dīpaṁ anāparaṁ 'nibbānaṁ' iti naṁ brūmi jaramaccuparikkhayaṁ 1094. Amosadhammaṁ nibbānaṁ tad ariyā saccato vidū, te ve saccābhisamayā nicchātā parinibbutā 758. Nibbijjha sabbaso kāme sikkhe nibb|ānam attano 940. 1061.

+ pari-nir. Ko nu aññatra-m-ariyehi padaṁ sambuddhum arahati yaṁ padaṁ samma-d-aññāya parinibbanti anāsavā 765.

Caus. Yathā saraṇam ādittaṁ vārinā parinibbaye evam pi dhīro sappañño paṇḍito kusalo naro khippam uppatitaṁ sokaṁ vāto tūlaṁ va dhaṁsaye 591.

Vāma. Vāmena hatthena bavyasesaṁ gahetvā dakkhiṇena hatthena kamaṇḍaluṁ gahetvā yena Bhagavā ten' upasuṁkami p. 80.

Vāri. See -gocara, -ja, -bindu. Vāri pokkharapatte va āragge-r-iva sāsapo yo na lippati kāmesu 625. Paṇṇe vāri yathā na lippati 811. Padume vāri yathā na lippati 812. Vāriṁ yathā ghammani ghammatatto vāc' ābhikaṁkhāmi sutassa vassa 353. Yathā saraṇaṁ ādittaṁ vārinā parinibbaye 591.

Vās.

Vāsana.

Vāsita.

Pubbavāsanavāsita. Paccekagaṇino sabbe sabbalokassa vissutā jhāyī jhānaratā dhīrā pubbavāsanavāsitā 1009.

Vi. See -kāla, -mala.

Vinā. See -bhāva. Api ce vassasataṁ bhiyyo vā pana māṇavo ñātisaṁghā vinā hoti jahāti idha jīvitaṁ 589.

Vic.

+ vi.

Vivitta = vivikta. See -mānasa. Yehi vivitto

vicareyya loke na tāni uggayha vadeyya nāgo 845. Mitte bhajassu kalyāṇe pantañ ca sayanāsanaṁ vivittaṁ appanigghosaṁ 338. Sikhī yathā nīlagīvo vihaṅgaṁo haṁsassa nôpeti javaṁ kudācanaṁ evaṁ gihī nânukaroti bhikkhuno munino vivittassa vanamhi jhāyato 221.

Viveka. See -dassin, -dhamma. Vivekaṁ yeva sikkhetha, etad ariyānam uttamaṁ, tena seṭṭho na maññetha sa ve nibbānasantike 822. Pucchāmi taṁ ādiccabandhuṁ vivekaṁ santipadañ ca mahesiṁ 915. Satto guhāyaṁ bahunâbhichanno tiṭṭhaṁ naro mohanasmiṁ pagāḷho dūre vivekā hi tathāvidho so, kāmā hi loke na hi suppahāyā 772. Sutvāna tava sāsanaṁ viveke sikkhissāmase 814.

\+ pa-vi.

Paviveka. See -rasa.

Vij.

Vega.

Vātavega 1074.

\+ saṁ.

Saṁvigga = saṁvigna. Atha kho Kasibhāradvājo brāhmaṇo saṁviggo lomahaṭṭhajāto yena Bhagavā ten' upasaṁkami p. 14.

Saṁvega. Attadaṇḍā bhayaṁ jātaṁ, jānaṁ passatha medhakaṁ, saṁvegaṁ kittayissāmi yathā saṁviditaṁ mayā 935.

Vid. Amosadhammaṁ nibbānaṁ tad ariyā saccato vidū 758. Yam pare dukkhato āhu tad ariyā sukhato vidū 762. Yo vedi jātimaraṇassa antaṁ 467. Cutiṁ yo vedi sattānaṁ upapattiñ ca sabbaso 643. Pubbenivāsaṁ yo vedi 647. Adhideve abhiññāya sabbaṁ vedi parovaraṁ 1148. Yo evaṁ jānāti sa vedi dhammaṁ 878. Atha kho Keṇiyo jaṭilo Bhagavato adhivāsanaṁ viditvā uṭṭhāyâsanā yena sako assamo ten' upasaṁkami p. 101. Parovaraṁ ariyadhammaṁ

viditvā mā mohayī jānaṁ v. 353. 365. Sāruppaṁ attano viditvā na ca bhikkhu hiṁseyya kañci loke 368. Ummādanantaṁ iti naṁ viditvā 398, Viditvā lokapariyāyaṁ 581. Evam pi viditvā 806. Yaṁ viditvā 1053. 1066. 1067. 1085. Etaṁ viditvāna 1068.

Vidita. Tathā hi te vidito esa dhammo 504. Api ca mêttha puggalavemattatā viditā p. 99.

Caus. Taṁ vâpi dhīrā muniṁ vedayanti v. 211. Parinibbutaṁ vedaya 346. Icc-etam attham Bhagavā punappunaṁ akkhāsi, taṁ vedayi mantapāragū 251.

Vedita. Sukhaṁ vā yadivā dukkhaṁ adukkhamasukhaṁ sahā ajjhattañ ca bahiddhā ca yaṁ kiñci atthi veditaṁ 738.

Vida.

Kovida. Maggāmaggassa kovidaṁ 627.

Akovida 763.

Kammavipākakovida 653.

Jātimaraṇakovida 484.

Vidū. So Sakyaputto vidhuro anāsavo muddhādhipātassa vidū narāsabho 996. Te gaṇitā vidūhi tilavāhā ye Padume niraye upanītā 677.

Lokavidū p. 100.

Sabbavidū v. 177. 211.

Vijjā. See -gata, -pariyiṭṭhi, -sampanna. Avijjā muddhā [ti] jānāhi vijjā muddhādhipātinī 1026. Kacci vijjāya sampanno 162. 163. Appamādena vijjāya abbahe sallam attano 334. Tīhi vijjāhi sampanno 656.

Avijjā. See -paccaya. Avijjā h' ayaṁ mahāmoho yen' idaṁ saṁsitaṁ ciraṁ 730. 1026. Subhato naṁ maññatī bālo avijjāya purakkhato 199. 277. Avijjāya nivuto loko 1033. Avijjāy' eva sā gati 729.

Tevijja. Anuññātapaṭiññātā tevijjā mayam

asm' ubho 594. Tevijjānaṁ yad akkhātaṁ tatra kevalino 'smase 595.

Vitti. Disvāna deve muditamane udagge vittiṁ karitvā idam avocāsi tattha 680.

Vidvas. Chetvā āsavāni ālayāni vidvā so na upeti gabbhaseyyaṁ 535. 792. 897. 947. 1056. 1060.

Avidvas. Yo ve avidvā upadhiṁ karoti punappunaṁ dukkham upeti mando 728.

Aviddasu. Passa dhammaṁ durājānaṁ, sampamūḷh' ettha aviddasū 762.

Veda. See -gū, -jāta. Sabbaṁ vedam aticca vedagū so 529. Tato vedena mahatā santhambhitvāna māṇavo ekaṁsaṁ ajinaṁ katvā pādesu sirasā pati 1027. Vedāni vīceyya kevalāni 529. Vidvā ca vedehi samecca dhammaṁ na uccāvacaṁ gacchati bhūripañño 792. Tiṇṇaṁ vedāna pāragū 1019.

Jātaveda. Mā jātiṁ puccha, caraṇañ ca puccha, kaṭṭhā have jāyati jātavedo 462.

Paravediya. Āsaṁ anissāya vivekadassī paravediyaṁ diṭṭhim upātivatto ārammaṇā yassa na santi keci Tathāgato arahati pūraḷāsaṁ 474.

Vedanā. See -paccaya. Ajjhattañ ca bahiddhā ca vedanaṁ nâbhinandato evaṁsatassa carato viññāṇaṁ uparujjhati 1111. Vedanānan tv-eva asesavirāganirodhā n' atthi dukkhassa sambhavo p. 139. Evaṁ tattha virajjati vedanānaṁ khayā bhikkhu nicchāto parinibbuto v. 739.

Uttamavedanā. Tassa mêvaṁ viharato pattass' uttamavedanaṁ kāme nâpekkhate cittaṁ 435.

Sabbavedanāsu vītarāgo 529.

\+ anu. Anuvicca papañcanāmarūpaṁ ajjhattaṁ bahiddhā ca rogamūlaṁ rogamūlabandhanā pa-

mutto anuvidito tādi pavuccate tathattā 530.

Anuvidita 530. Anuviditaṁ 528.

\+ pa. Caus. So imam lokaṁ -- sayaṁ abhiññā sacchikatvā pavedeti p. 100.

Pavedita. Ajjhattasantîti yam etam atthaṁ kathan nu dhīrehi paveditaṁ taṁ 838. Pañca kāmaguṇā loke manochaṭṭhā paveditā 171.

Ariyapavedita. Dhamme ca ye ariyapavedite ratā anuttarā te vacasā manasā kammanā ca 330.

\+ nir. Aladdhā tattha assādaṁ vāysa' etto apakkami, kāko va selaṁ āsajja nibbijjâpema (Ct. nibbijjaṁ apema) Gotamā 448; cfr. Samyutta-Nik. 1. p. 124.

Nibbidā. See -bahula.

\+ abhi-nir. Caus. Sabbe samaggā hutvāna abhinibbijjayātha naṁ 281.

\+ paṭi. Caus. Eko ca dūto āgantvā rājino paṭivedayi 415.

\+ saṁ.

Saṁvidita. Saṁvegaṁ kittayissāmi yathā saṁviditaṁ mayā 935.

Vind. Vicināti mukhena so kaliṁ, kalinā tena sukhaṁ na vindati 658. Kathaṁ su vindate dhanaṁ 185. Ap' ettha muduṁ vindema 447. Pass. Attho bhisiyā na vijjati 21. 25. 431. Pāpam pana me na vijjati 23. Yadi saccā damā cāgā khantyā bhiyyo 'dha vijjati 189. Samādhinā tena samo na vijjati 226. Atthi saddhā tato viriyaṁ paññā ca mama vijjati 432. 715. Paccattaṁ sasarīresu manussesv-etaṁ na vijjati 611. Na tassa puttā pasavo, khettaṁ vatthuṁ na vijjati 858. 987. Tatiyā hi na vijjati 1001. Taṇhā yassa na vijjati 856. 1088. Āsā yassa na vijjanti 634. Yassâlayā na vijjanti 635. Āsavâssa na vijjanti ye maccu-

vasaṁ vaje 1100. Andhakamakasā na vijjare 20. Nekkhammaṁ daṭṭhu khemato uggahītaṁ nirattaṁ vā mā te vijjittha kiñcanam 1098.

Vitta. Saddh' īdha vittaṁ purisassa seṭṭhaṁ 182. 181. Yaṁ kiñci vittaṁ idha vā huraṁ vā 224. Yajassu, bahu te vittam 302.

Pahūtavitta 102.

\+ abhi. Santaṁ vidhūmaṁ anighaṁ nirāsaṁ app-ev' idha abhivinde sumedhaṁ 460.

\+ saṁ. Yassa n' atthi 'idam me' ti 'paresaṁ vâpi kiñcanaṁ' mamattaṁ so asaṁvindaṁ 'n' atthi me' ti na socati 951.

Vis = viç.

Vis = viç.

Vessa = vaiçya.

Vessāyana = *Vaiçyāyana. Na brāhmaṇo no 'mhi na rājaputto na vessāyano uda koci no 'mhi 455.

Vessika.

Suddavessika. Evaṁ dhamme viyāpanne vibhinnā suddavessikā, puthū vibhinnā khattiyā 314.

Vesiyā = veçyā. Sehi dārehi asantuṭṭho vesiyāsu dissati paradāresu 108.

\+ ā. Maṁ bhayam āvisi 936.

\+ upa. Pattiko upasamkamma āsajja naṁ upāvisi 418. Disvāna vāsūpagataṁ tato dūtā upāvisuṁ 415.

\+ ni.

Niviṭṭha. Sakaṁ hi diṭṭhiṁ katham accayeyya chandānunīto ruciyā niviṭṭho 781. Pāpaṁ sahāyaṁ parivajjayetha anatthadassiṁ visame niviṭṭhaṁ 57. Anattani attamāni passa lokaṁ sadevakaṁ niviṭṭhaṁ nāmarūpasmiṁ 'idaṁ saccan' ti maññati 756. Kāmesu giddhā pasutā pamūḷhā avadāniyā te visame niviṭṭhā dukkhūpanītā paridevayanti 774. Yaṁ nissitā tattha

subhaṁ vadānā paccekasaccesu puthū niviṭṭhā 824. Evam pi tithyā puthuso niviṭṭhā sakāyane tattha daḷhaṁ vadānā 892. Kiṁsīlo kiṁsamācāro kāni kammāni brūhayaṁ naro sammā niviṭṭh' assa uttamatthañ ca pāpuṇe 324.

Nivissa. See -vādin.

Nivesa. Nivesane nivese ca 300.

Diṭṭhinivesā na hi svātivattā 785.

Nivesana. Yena brāhmaṇassa nivesanaṁ ten' upasaṁkami p. 21. Etesu nandiñ ca nivesanañ ca panujja viññāṇaṁ bhave na tiṭṭhe 1055. Nivesanaṁ yo manaso ahāsi pariggahā yassa na santi keci anupādiyāno idha vā huraṁ vā Tathāgato -- 470. Tena kho pana samayena Aggikabhāradvājassa brāhmaṇassa nivesane aggi pajjalito hoti āhutī paggahitā p. 21. Yass' ūbhayante paṇidhîdha n' atthi bhavābhavāya idha vā huraṁ vā nivesanā tassa na santi keci dhammesu niccheyya samuggahītā 801. Aññāya sabbāni nivesanāni anikāmayaṁ aññataram pi tesaṁ sa ve munī vītagedho agiddho nâyūhatī, pāragato hi hoti 210. Nivesanāni rammāni suvibhattāni bhāgaso nānādhaññassa pūretvā brāhmaṇānaṁ adā dhanaṁ 305. Diṭṭhīnivesā na hi svātivattā, dhammesu niccheyya samuggahītaṁ, tasmā naro tesu nivesanesu nirassatī ādiyati-cca dhammaṁ 785. Na kammanā no pi sutena neyyo anūpanīto so nivesanesu 846.

\+ nir.

Nibbiṭṭha. Nâhaṁ bhatako 'smi kassaci nibbiṭṭhena carāmi sabbaloke, attho bhatiyā na vijjati 25.

\+ pa. Agginisamaṁ jalitaṁ pavisanti 668. Asippattavanaṁ pana tiṇhaṁ taṁ pavisanti samacchidagattā 673. Pavisa samaṇa p. 31. Kālena so pavise pātarāsaṁ 387. Atha kho

Bhagavā -- Sāvatthiyaṁ piṇḍāya pāvisi p. 21. 32. v. 979.

\+ pati-pa. **Patipaviṭṭha.** Tasmiṁ patipaviṭṭhamhi añño āgañchi brāhmaṇo 979.

Vis = viṣ = vṛṣ. (Cfr. Westergaard's Radices, and my „Nogle Bemærkn.“ in K. D. Vidensk. Selsk. Forh. 1888 p. 34).

\+ pa. Saccena danto damasā upeto vedantagū vusitabrahmacariyo kālena tamhi havyaṁ pavecche (Ct. paveseyya) yo brāhmaṇo puññapekho yajetha 463 etc.

\+ anu-ppa. Yo jātam ucchijja na ropapeyya jāyantam assa nânuppavecche (Ct. yo ariyamaggabhāvanāya jātam ucchijja na ropayeyya jāyantaṁ anāgatam pi c'assa jāyantassa nânuppavecche tam etc.) tam āhu ekaṁ muninaṁ carantaṁ, addakkhi so santipadaṁ mahesi 208. Saṁkhāya vatthūni pamāya bījaṁ sineham assa nânuppavecche, sa ve muni jātikkhayantadassī takkaṁ pahāya na upeti saṁkhaṁ 209.

Vis = viṣ.

Visaya = viṣaya. So Assakassa visaye Aḷakassa samāsane vasī Godhāvarīkule uñchena ca phalena ca 977.

\+ pari.

Parivesanā. Tena kho pana samayena Kasibhāradvājassa brāhmaṇassa parivesanā vaṭṭati p. 12.

Visa = viṣa.

Sappavisa 1.

Visāṇa = viṣāṇa 309.

Viha. See -gama.

Vī.

Vayas. Samaṇabrāhmaṇā jiṇṇā vuddhā mahallakā uddhagatā vayo anuppattā p. 50. 91.

Vāyasa. Medavaṇṇaṁ va pāsāṇaṁ vāyas

anupariyagā 447. 448. Soṇā sigālā paṭigijjhā kulalā v ā y a s ā ca vitudanti 675.

Vīra. See -rūpa. Chetvāna v ī r o gihibandhanāni 44. Pāde v ī r a pasārehi 547. 573. 1102. Sabbalokābhibhuṁ v ī r a ṁ 642. Usabhaṁ pavaraṁ vīraṁ mahesiṁ vijitāvinaṁ 646. Sutvān' ahaṁ vīraṁ akāmakāmiṁ 1096.

Mahāvīra 562. 543.

Viriya = vīrya 79. 432. 966. 184. 1026.

Anomaviriya 353.

Āraddhaviriya 68. 344.

Dhanaviriya 422.

Viriyavat 528. 531. 548.

Vera = vaira.

Avera. Mettañ ca sabbalokasmiṁ mānasam bhāvaye aparimāṇaṁ uddhaṁ adho ca tiriyañ ca asambādhaṁ a v e r a m asapattaṁ 150.

Vīṇā. See -kacchā.

Vusīmat = vṛṣīmat? ‘Ākiñcaññāsambhavaṁ nandīsaṁyojanaṁ’ iti evam evaṁ abhiññāya tato tattha vipassati, etaṁ ñāṇaṁ tathaṁ tassa brāhmaṇassa v u s ī m a t o 1115. (Ct. vusitavāsa).

Ve = vai. (Not arranged). Sa ve 188. 209. 210. 278. 454. 477. 620. 800. 850. 861. 946. 947. 950. 451. 454. 737. 758. 838. 1082. Etaṁ ve 207. Yo ve 121. 128. 135. 215. 621. 490. Eko ve 718. Parassa ve 880. Dukkhassa ve 1050. Saṁgho ve 569. Udāhu ve 1075. 1077. Saccaṁ ve 453. Atho pi ve 780. Pucchanti ve 457. 780. Na ve 386. Ha ve 120. 181. 323. 462. Khaṇo ve mā upaccagā 333. Sandiṭṭhiyā ve 881.

Ve. Carato ca te brāhmacariyaṁ aggihuttañ ca jūhato pahūtaṁ v i y y a t e (C) puññaṁ, kiṁ padhānena kāhasi 428. Cfr. ci.

Ven.

Veni.

Paveni 26. 27. (Ct. vayappattā balivaddehi saddhiṁ methunapatthanagāvo).

Velā.

Ativela. Vācaṁ pamuñce kusalaṁ nâtivelaṁ 973.

Veviccha? Avijjāya nivuto loko, vevicchā [pamādā] (Ct. macchariyahetu ca pamādahetu ca) na-ppakāsati, japp' ābhilepanaṁ brūmi, dukkham assa mahabbhayaṁ 1033. Sacco siyā appagabbho amāyo rittapesuṇo akkodhano lobhapāpaṁ vevicchaṁ (Ct. macchariyaṁ) vitare muni 941. (The various readings are: B*d* veveccaṁ, B*i* vevecchaṁ, C*kb* vemicchaṁ, C*k* vevijja-, B*a* vevacchā-, Ct. vemicchaṁ, vevicchā).

Vyaggha = vyāghra. See -usabha.

Vyappatha (Ct. vācāya patho, cfr. vādapatha). Sampannaṁ munino cittaṁ kammanā vyappathena ca 164.

Khīṇavyappatha 158.

Vyappathi. Ky-āssa vyappathayo assu, ky-āss' assu idha gocarā, kāni sīlabbatān' assu pahitattassa bhikkhuno 961. (Ct. kīdisāni tassa vacanāni assu).

Saṁs, sas = çaṁs.

+ ā. Yassânusayā na santi keci mūlā akusalā samūhatāse so nirāsayo anāsasāno 369.

Āsā = āçā. Āsā ca niṭṭhā ca kutonidānā 864. Āsaṁ anissāya 474. Āsaṁ na kubbanti kuhiñci loke 794. Āsā yassa na vijjanti 634.

— **Nirāsa** 469. 1048. 460. 491. 494. 1078.

+ ā-ni.

Ānisaṁsa. Pakappitā saṁkhatā yassa dhammā purakkhatā santi avīvadātā yad attanī passati ānisaṁsaṁ taṁ nissito kuppapaṭiccasantiṁ 784. 797. Aniṭṭhuri ananugiddho anejo sabbadhī samo — tam ānisaṁsaṁ pabrūmi pucchito avikampitaṁ 952.

Phalānisaṁsa 256.

+ pa. Yo nindiyaṁ pasaṁsati taṁ vā nindati yo pasaṁsiyo 658. Addhā pasaṁsāma sahāyasampadaṁ 47. Saddhammapūjā ca panā tath' eva yathā pasaṁsanti sakāyanāni 906. Vādaṁ hi eke paṭiseniyanti, na te pasaṁsāma parittapaññe 390.

Pasaṁsiya 658.

Pasaṁsita 829. 928.

Pasattha 227.

Pasaṁsā. See -āvahana, -kāma, -lābha. Yutto kathāyaṁ parisāya majjhe pasaṁsam icchaṁ vinighāti hoti 826. Atho pasaṁsam pi labhanti tattha 895.

Nindāpasaṁsā 213.

Sās = çās.

Sāsana. See -kāraka. Pappuyya tava sāsanaṁ 482. Sutvāna tava sāsanaṁ viveke sikkhisāmase 814. Methunam anuyuttassa mussat' evâpi sāsanaṁ 815. Sattarattena Bhagavā dant' amha tava sāsane 570. Sāsane Gotamassa na-ppamajjeyya 933. 934.

Asitavhayasāsana 698.

Gotamasāsana 1084. 1143. 228.

Sammāsambuddhasāsana 565.

Satthar = çāstṛ. See -anvaya. Tvaṁ no satthā anuttaro 179. Tuvan no satthā, tvam anuttaro si 345. Satthā no hohi tuvaṁ mahāmuni 31. Tuvaṁ Buddho, tuvaṁ Satthā 545. Na me diṭṭho ito pubbe na-ssuto uda kassaci evaṁvagguvado satthā Tusitā gaṇi-m-āgato 955. Idam avoca Bhagavā, idaṁ vatvā Sugato uthâparaṁ etad avoca Satthā p. 135 etc. 78. 100. 124. Pañhān' antakaro Satthā kaṁkhinaṁ paṭijānataṁ 1148. Pucchāma Satthāraṁ anomapaññaṁ 343. 153. Pāde vīra pasārehi, Sabhiyo vandati Satthuno 547. 573.

Passive fut. participle sissa = çiṣya. Sissā

1006. Sisse 997. 1004. Sissehi 1028. 1029.

\+ anu. Yo atthaṁ pucchito santo anattham anusāsati 126. Dhammena-m-anusāsati 1002. Anusāsa brahme karuṇāyamāno vivekadhammaṁ 1065. Nâhaṁ pajānāmi, anusāsatu maṁ bhavaṁ 461.

Anusiṭṭha 697.

Siṁs = çiṁṣ.

\+ ā. Abbūḷhasallo caraṁ appamatto nâsiṁsati lokaṁ imaṁ parañ ca 779. Āsiṁsanti thomayanti 1046.

Āsiṁsamānā itthabhāvaṁ 1044.

Sak = çak. Te na sakkoma saññattuṁ aññamaññaṁ mayaṁ ubho 597. So vuyhamāno anusotagāmī kiṁ so pare sakkhati tārayetuṁ 319. Dhonena yugaṁ samāgamā na hi tvaṁ sagghasi sampayātave 834. Na hi sakkhinti dhenupâpi chettuṁ 28. N' eva kho asakkhi Bhāradvājo māṇavo Vāseṭṭhaṁ māṇavaṁ saññapetuṁ na pana asakkhi V. m. Bh. m. saññapetuṁ p. 112.

Sakka = çakta. Sakko ujū ca sūjū ca suvaco c' assa mudū anatimānī 143.

Sakka = çakya. Sakkā pana upamā kātuṁ p. 123.

Desid. Lābhakamyā na sikkhati alābhe na ca kuppati 854. Daḷhaṁ sikkhatha santiyā 332. Kathaṁkathī ñāṇapathāya sikkhe 868. Yā kāci taṇhā ajjhattaṁ tāsaṁ vinayā sadāsato sikkhe 916. 933. Athâparaṁ pañca rajāni loke yesaṁ satimā vinayāya sikkhe 974. Nibbijjha sabbaso kāme sikkhe nibbānaṁ attano 940. 1061. 1062. 822. Idh' eva sikkhema ath' assa suddhiṁ 898. Ekāsanassa sikkhetha samaṇopāsanassa 718. Tasmā hi sikkhetha idh' eva jantu 775. Etam pi disvā sikkhetha methunaṁ vippahātave 817. Pāgabbhiyaṁ na

sikkheyya 930. Svākhātaṁ brahmacariyaṁ sandiṭṭhikaṁ akālikaṁ yattha amoghā pabbajjā appamattassa sikkhato 567. Sutvāna tava sāsanaṁ viveke sikkhissāmase 814.

Sikkhita.

Susikkhita 261.

Sikkhā = çixā. Kaṁ so sikkhaṁ samādāya ekodi nipako sato kammāro rajatassêva niddhame malam attano 962. Tattha sikkhānugīyanti 940.

Sekha = çaixa. Ete vitakke paridevaneyye vinayetha sekho aniketasārī 970. Ye ca saṁkhātadhammāse ye ca sekhā puthū idha tesaṁ me nipako iriyaṁ puṭṭho pabrūhi 1038.

+ anu. Desid. Tasmā hi tassa Bhagavato sāsane appamatto sadā namassam anusikkhe 934. Tassa vattam anusikkhantā 294.

Sakunta = çakunta. See -maṁsa.

Saṅk = çank.

+ ā.

Āsaṅkā.

Āsaṅkin.

Bhedāsaṅkin 255.

Saṅku = çaṅku. See -ṭhāna.

Saṭha = çaṭha. Rosako kadariyo ca pāpiccho maccharī saṭho 133. Sampajāno saṭhāni na kayirā 931.

Saṇha = çlaxṇa. Sātiyesu anassāvī atimāne ca no yuto saṇho ca paṭibhānavā na saddho na virajjati 853.

Sata = çata. See -sahassa. Satasssa pi dadāmi p. 86. Satāni pañca yācati v. 980. Pañca satāni vāceti 1020.

Upāsakasata p. 66.

Koṭisata v. 677.

Tisata. Brāhmaṇā tisatā ime 566. 573.

Dasasata. Ime dasasatā yakkhā 179.

Naṅgalasata p. 12.

Bhikkhusata p. 99. 100.

Māṇavakasata p. 101.

Vassasata. Vīsaṁ vassasataṁ āyu 1019. Api ce vassasataṁ jīve 589. Appaṁ vata jīvitaṁ idaṁ, oraṁ vassasatâpi miyyati 804. Vassasatassa accayena p. 123. Ettakāni vassasatāni p. 123.

Saṇiṁ = çanais. Haṁsā va paggayha saṇiṁ nikūja bindussarena suvikappitena v. 350.

Sat = çrat. See -dhā.

Sadda = çabda. Taṁ saddaṁ sutvā 685. Saddā 387. 759. Saddesu 71. 213. 974.

Appasadda p. 103. v. 925.

Kittisadda p. 100. 112.

Padasadda p. 80.

Sabala = çavala, çabala. 675.

Sam = çam.

Santa = çānta. See -citta. Santo upādānakhaye vimutto Tathāgato 475. Santo khīṇapunabbhavo 656. Santo anuṇṇato care 702. Santo ca bhikkhu abhinibbutatto 783. Santo anissāya bhavaṁ na jappe 839. Yassa loke sakaṁ n' atthi asatā cà na socati dhammesu ca na gacchati sa ve santo ti vuccati 861. Sabbaṁ so paṭinissajja sa ve santo ti vuccati 946. Santo vidhūmo anigho nirāso atāri so jātijaraṅ ti brūmi 1048. 460. Yathâhaṁ ākāso va avyāpajjamāno idh' eva santo asito careyyaṁ 1065. Santo asantesu upekkhako so 912. Yad ūnakaṁ taṁ sanati yaṁ pūraṁ santam eva taṁ 721. Taṁ santaṁ padaṁ abhisamecca 143. Āruppehi nirodho santataro p. 142.

Santi = çānti. See -pada, -vāda, -saṇṭhita. Santîti nibbutiṁ ñatvā 933. Ajjhagā amataṁ santiṁ nibbānapadaṁ accutaṁ 204. Na hi ruṇṇena sokena santiṁ pappoti cetaso 584. Abbūḷhasallo asito santiṁ pappuyya cetaso 593. Virato care santiṁ anuggahāya 900. Nâññato bhikkhu santim eseyya 919. Kittayissāmi te

santiṁ diṭṭhe dhamme anītihaṁ 1066. Daḷhaṁ sikkhatha santiyā 332. Icchāna santyā na mamattam atthi 872.

Ajjhattasanti 838. 837.

Kuppapaṭiccasanti. Pakappitā saṁkhatā yassa dhammā purakkhatā santi avīvadātā yad attanī passati ānisaṁsaṁ taṁ nissito kuppapaṭiccasantiṁ 784.

Sama = çama. Appaṁ hi etaṁ na alaṁ samāya 896.

Samatha. Laddhān' upekhaṁ samathaṁ visuddhaṁ 67.

Sabbasaṁkhārasamatha 732.

Samitāvin. Samitāvi pahāya puññapāpaṁ virajo ñatvā imaṁ parañ ca lokaṁ jātimaraṇaṁ upātivatto samaṇo tādi pavuccate tathattā 520. Samitāvino vītarāgā akopā 499.

\+ upa. Ajjhattam eva upasame, nâññato bhikkhu santiṁ eseyya 919.

Upasanta. Tato mānābhisamayā upasanto carissasi 342. 848. 857. 949. 919. 1087.

Upasama. Pavivekarasaṁ pītvā rasaṁ upasamassa ca 257. Ye ca phassaṁ pariññāya aññāya upasame ratā 737.

Dukkhūpasama. See -gāmin.

Viññāṇūpasama 735.

\+ vi-upa.

Vūpasanta.

Kukkucavūpasanta. Aññena ca kevalinaṁ mahesiṁ khīṇāsavaṁ kukkucavūpasantaṁ annena pānena upaṭṭhahassu, khettaṁ hi taṁ puññapekhassa hoti 82.

\+ ni. Caus. Tasmā hi bhūtā nisāmetha sabbe 223. Imaṁ bhonto nisāmetha 410. Bahussutānaṁ anisāmay' (ɔ: -mayaṁ) atthaṁ 320. Nisamma = niçāmya. Ādiccabandhussa vaco nisamma 54. 317.

Sam = çram.

Samaṇa = çramaṇa. See -upāsana, -brāhmaṇa, -bhāya, -mānin, -saṁgha, .sita. Eso samaṇo p. 47. Samaṇo vā brāhmaṇo vā p. 90. Samaṇo Gotamo p. 91. 99. 101. 104. 112. Tiṇṇo samaṇo anāvilo v. 515. Samaṇo tādi 520. 722. Samaṇo p. 12. 31. 47. Samaṇaṁ v. 100. 129. 130. 518. p. 104. Samaṇena p. 103. v. 714. 866. 868. Samaṇā 83. 883. 884. Samaṇānaṁ 266. 529. 932. Samaṇesu 828. 890.

Assamaṇa 282.

Samaṇaka p. 21. 47.

\+ ā.

Assama = āçrama. Yena sako assamo ten' upasaṁkami p. 101. 107. Assamaṁ v. 979. Assame p. 107.

Keṇiyassama.

Keṇiyassamiya p. 101.

Sar = çar, çṛ.

Saraṇa = çaraṇa. Saraṇaṁ bahunnaṁ 503. Esâhaṁ bhavantaṁ Gotamaṁ saraṇaṁ gacchāmi dhammañ ca bhikkhusaṁghañ ca p. 15. 25. Yan taṁ saranaṁ āgamma (cfr. Therag. p. 80; read: āgamha) v. 570. Sabbe taṁ saraṇaṁ yanti 179. Upāsakaṁ maṁ bhavaṁ Gotamo dhāretu ajjatagge pāṇupetaṁ saraṇaṁ gataṁ p. 25. Saraṇaṁ taṁ upema cakkhuma v. 31. Yathā saraṇaṁ ādittam vārinā parinibbaye v. 591.

Sarīra. Bhiyy' ass' uppajjate dukkhaṁ sarīraṁ upahaññati 584. Sarīrañ ca antimaṁ dhāreti 478.

Antimasārīra 624.

Sasarīra 611.

\+ ava, o.

Osaraṇa 538. (Ct. ogahanāni titthāni diṭṭhiyo ti attho).

Sal = çal.

Salla = çalya. See -katta, -viddha. Itī ca upaddavo ca rogo ca s a l l a ñ ca bhayañ ca mêtaṁ, etaṁ bhayaṁ kāmaguṇesu disvā 51. Appamādenaivijjāya abbahe s a l l a m attano 334. 592. 939. Ath' ettha s a l l a ṁ addakkhiṁ duddasaṁ hadayanissitaṁ 338. Yena s a l l e n a otiṇṇo disā sabbā vidhāvati 939.

Abbūḷhasalla 593. 779.

Visalla 17. 86. 367.

Sokasalla. See -samappita.

Sarada = çarad. Disvā kumāraṁ sikhim iva pajjalantaṁ -- suriyaṁ tapantaṁ s a r a d a-r-iv' abbhamuttaṁ 687.

Salāṭuka = çalāṭu. P. 122.

Sassū = çvaçrū. S a s u ṁ for sassuṁ v. 125.

Sas = ças.

Sattha = çastra. Tato ca devā pitaro Indo asurarakkhasā 'aḍhammo' iti pakkanduṁ yaṁ s a t t h a ṁ nipatī gave v. 310. Tā visāṇe gahetvāna rājā s a t t h e n a ghātayi 309. Atha s a t t h ā n i kurute paravādehi codito 819.

Asattha p. 103. v. 1002.

Sassatī = çāsvatī. Udāhu ve s a s s a t i y ā arogo 1075.

Sā = çā, ço.

Sāta. 'S ā t a ṁ' 'asātan' ti yam āhu loke tam upanissāya pahoti chando 867. 869. 870.

Asāta 867—70.

Bhavasāta. See -baddha.

Sātiya. S ā t i y e s u anassāvī 853.

Sākhā = çākhā 791.

Anekasākha 688.

Sāma = çyāma 675.

Sāmāka = çyāmākā. See -cīnaka.

Sālā = çālā.

Mahāsāla = mahāçāla.

Brāhmaṇamahāsāla p. 50. 51. 55. 112.
Visāla. Vaṁso visālo va yathā visatto puttesu dāresu ca yā apekhā v. 38.

Sāli = çāli. Sālīnam annaṁ paribhuñjamāno 240. 241.

Si = çri.

Sita = çrita. Yath' indakhīlo paṭhaviṁ sito siyā catubbhi vātehi asampakampiyo 229. Ākāsaṁ na sito siyā 944. Yāya devā manussā ca sitā tiṭṭhanti atthikā tarath' etaṁ visattikaṁ 333. Jaraṁ sitā yaññam akappayiṁsu 1044. Purimaṁ pahāya aparaṁ sitāse ejānugā te na taranti saṅgaṁ 791.

Asita. Nirāmagandho asito durannayo 251. Nirāmagandho asito brahmacariyaparāyano 717. Bāhetvā sabbapāpakāni vimalo sādhusamāhito ṭhitatto saṁsāram aticca kevalī so asito tādi pavuccate brahmā 519. Abbūḷhasallo asito santiṁ pappuyya cetaso 593. Yathâhaṁ ākāso va avyāpajjamāno idh' eva santo asito careyyaṁ 1065. Taṁ chinnaganthaṁ asitaṁ anāsavaṁ taṁ vâpi dhīrā muniṁ vedayanti 219. Taṁ Buddhaṁ asitaṁ tādiṁ 957.

Aññasita. Te vādakāmā parisaṁ vigayha bālaṁ dahantī mithu aññamaññaṁ, vadanti te aññasitā kathojjaṁ pasaṁsakāmā 'kusalā' vadānā 825.

Samaṇappavādasita 538.

\+ sam-ud.

Samuccaya = samucchraya.

Bhassasamussaya 245. (Ct. samussitaṁ bhassaṁ attukkaṁsattā?)

\+ ni. Sīlabbataṁ bhikkhu na nissayeyya 798. (Ct. niveseyya).

Ger. Diṭṭhiñ ca nissāya anupucchamāno samuggahītesu pamoham āgā 841. 887. Ākiñcaññaṁ pekkhamāno satīmā 'n' atthîti' nissāya tarassu oghaṁ 1070. Āsaṁ anissāya vive-

kadassī paravediyaṁ diṭṭhim upātivatto 474. Ete ca nissajja anuggahāya santo anissāya bhavaṁ na jappe 839.

Nissita = niçrita. Anissito na calati nissito ca upādiyaṁ itthabhāvaññathābhāvaṁ saṁsāraṁ nâtivattati 752. Taṁ vâpi ganthaṁ kusalā vadanti yaṁ nissito passati hīnam aññaṁ 798. 910. Nissitassa calitaṁ hoti p. 142. Kiṁ nissitā v. 458. Yaṁ nissitā 824.

Anissita. Pahāya pañcâvaraṇāni cetaso upakkilese vyapanujja sabbe anissito chetvā sinehadosaṁ 66. Anissito na calati p. 142. Hitvāna piyañ ca appiyañ ca anupādāya anissito kuhiñci 363. Ādānesu vineyya chandarāgaṁ so anissito anaññaneyyo 364. Sabbāhāraṁ pariññāya sabbāhāran anissito 748. Etam ādīnavaṁ ñatvā nissayesu mahabbhayaṁ anissito anupādāno sato bhikkhu paribbaje 753. Sabbattha munī anissito na piyaṁ kubbati no pi appiyaṁ 811. Vītataṇho purā bhedā pubbamantam anissito vemajjhe n' ūpasaṁkheyyo tassa n' atthi purekkhataṁ 849. Ñatvā dhammaṁ anissito 856. 947. Eko ahaṁ Sakka mahantam oghaṁ anissito no visahāmi tārituṁ 1069.

Gehanissita 280.

Saññakkharasaññanissita 538.

Hadayanissita 938.

Nissaya = *niçraya. Ñāṇe pi so nissayaṁ no karoti 800. Ete ca ñatvā 'upanissitā' ti ñatvā munī nissaye so vimaṁsī ñatvā vimutto na vivādam eti 877. Etam ādīnavaṁ ñatvā nissayesu mahabbhayaṁ anissito anupādāno sato bhikkhu paribbaje 753.

Nissayatā. Yassa nissayatā n' atthi 856.

\+ upa-ni. Tam upanissāya pahoti chando 867. Tap'

ūpanissayā 901. Tass' eva upanissāya gāmo ca vipulo ahu 978.

Upanissita. Ete ca ñatvā 'upanissitā ti 877.

Sikhā.

Aggisikhā. See -upama.

Sikhin. Sikhī yathā nīlagīvo vihañgamo haṁsassa nôpeti javaṁ kudācanaṁ 221. Disvā kumāraṁ sikhim iva pajjalantaṁ 687.

Sigāla = çṛgāla. 221. 675.

Sippa = çilpa. Bāhusaccañ ca sippañ ca vinayo ca susikkhito subhāsitā ca yā vācā, etaṁ mañgaḷam uttamaṁ 261.

Puthusippa 613.

Sippika. Yo hi koci manussesu puthusippena jīvati sippiko so na brāhmaṇo 613. Sippiko hoti kammanā 651.

Siras = çiras. Yo kāme parivajjeti sappassêva padā siro 768. Bhagavato pādesu sirasā nipatitvā p. 14. 98. Pādesu sirasā pati v. 1027.

Avaṁsira = *avañçira. Patanti ṣattā nirayaṁ avaṁsirā 248.

Rajassira = rajaççiras. Ugghaṭṭapādo tasito paṁkadanto rajassiro 980.

Sīsa = çīrṣa. Ath' assa susiraṁ sīsaṁ matthalūgassa pūritaṁ 199. p. 80. Sīsena 608.

Sasīsa p. 80.

Siri = çrī. Daddallamānaṁ siriyā 686.

Silā = çilā.

Sela = çaila. Kāko va selaṁ āsajja 448.

Silis = çliṣ.

Silesa = çleṣa.

Semhan = çleṣman. Lohite sussamānamhi pittaṁ semhañ ca sussati 434. 198.

Siva = çiva. Sa lokaṁ bhajate sivaṁ 115. Patto ca sambodhiṁ anuttaraṁ sivaṁ 478.

Sis — çiṣ.

Sesa = çeṣa. Ya-d-aggato majjhato sesato vā piṇḍaṁ labhetha paradattūpajīvī nâlan thutun no pi nipaccavādī 217.

Asesa. See -nirodha 2. 3. 4. 351. 355. 476. 500. 724. 1037. 7.

Upādisesa p. 135.

Anupādisesa v. 876.

Saupādisesa 354.

Jīvitasesa 676.

Havyasesa p. 80.

+ ava. Nāmam evâvasissati akkheyyaṁ petassa jantuno v. 808.

Avasesa. Mamañ ca āyu naciram idhâvaseso v. 694.

Anavasesa 146.

+ vi.

Visesa.

Visesin. Samo visesī uda vā nihīno yo maññatī so vivadetha tena 842. 855. Visesi 799. 905.

Sī = çī. Yadā ca so mato seti uddhumāto vinīlako apaviddho susānasmiṁ anapekhā honti ñātayo 200. Yasmiṁ ca seti urasîva putto sa ve mitto yo abhejjo parehi 255. Aṅgāre santhate senti 668. Mañce chamāyaṁ va sayetha santhate 401. Nisinno udavā sayaṁ 193. Tiṭṭhaṁ caraṁ nisinno vā sayāno vā 151. 1145. Kuv' ajja sessaṁ 970. Dukkhaṁ vata settha 970.

Seyyā = çayyā.

Gabbhaseyyā = garbhaçayyā. Nâhaṁ puna upessaṁ gabbhaseyyaṁ 29. 535. Na hi jātu gabbhaseyyaṁ punar eti 152.

Sayana, sena. See -āsana. Taṇḍulaṁ sayanaṁ vatthaṁ sappitelañ ca yāciya 295. 304. Rittāsanaṁ sayanaṁ sevato ce 963. Aratiṁ sahetha sayanamhi pante 969. Nānārattehi

vatthehi sayaneh' āvasathehi ca phītā janapadā raṭṭhā te namassiṁsu brāhmaṇe 287. Atha āsanesu sayanesu appasaddesu bhikkhu vihareyya 925.

+ adhi. Yañ ñaṁ disataṁ adhiseti tattha kilijjati samphusamāno 671.

+ anu.

— **Anusayita.** Dīgharattam anusayitaṁ diṭṭhigatam ajānataṁ, ajānantā no pabbranti: jātiyā hoti brāhmaṇo 649.

Dīgharattānusayita 355.

Anusaya. Yassânusayā na santi keci 14. 369. Tuvaṁ anusaye chetvā tiṇṇo tāres' imam pajaṁ 545. (Ct. kāmarāgapaṭighamānadiṭṭhivicikicchābhavarāgāvijjānaṁ etaṁ adhivacanaṁ).

Mānānusaya 342.

+ ā.

Āsaya.

Takkāsaya 972.

Nirāsaya 56. 369. 634. 1090. 1091.

+ saṁ.

Saṁsaya. Dbunātha me saṁsayaṁ 682.

Chinnasaṁsaya 1112.

Sabbasaṁsaya 1030.

Sī = çyā, çyai.

Sīta. Parinibbuto udakarahado va sīto 467. Sītañ ca uṇhañ ca 52. 966. Tasito v' udakaṁ sītaṁ 1014.

Sītin. See -bhūta. Tatth' eva so sīti siyā vimutto 1072.

Sīgha = çīghra. See -gāmin, -sara, -sota.

Sīla = çīla. See -anujīvita, -uttama, upapanna, -vata. Brahmacariyañ ca sīlañ ca 292. 294. Santo ca bhikkhu abhinibbutatto 'iti 'han 'ti sīlesu akatthamāno 783.

Adānasīla 244.

Asīla.
Asīlatā 839.
Kathaṁsīla 848.
Kiṁsīla 324.
Dussīla. See -ludda.
Pāpasīla 246.
Vādasīla 381. 382.
Sīlavat. Sīlavā 152. p. 112. Sīlavantaṁ v. 624.
Sīlin.
Niddāsīlin 96.
Sabhāsīlin 96.

Su — çru. 'Buddho' ti ghosaṁ yadā parato suṇāsi 696. Sabbe va te ujjugatā suṇoma 350. Taṁ suṇoma vaco tava 988. 1110. Yathā vimutto ahu taṁ suṇāma 354. Suṇohi yakkha 273. Tena hi brāhṇama suṇāhi p. 21. Suṇotha vacanaṁ mama v. 997. Tena hi brāhmaṇā suṇātha p. 51. Suṇātha me bhikkhavo v. 385. Atho pi sakkacca suṇantu bhāsitaṁ 222. 384. Suṇantu me bhonto p. 101. Suṇeyya sakkacca subhāsitāni v. 325. Pucchaṁ hi kañci asuṇanto 1023. Sabbe c' ime bhikkhavo sannisinnā upāsakā câpi tath' eva sotuṁ 384. So 'haṁ na sussaṁ asamadhurassa dhammaṁ 694. Assosi kho Keṇiyo jaṭilo p. 99. Sutvā devassa vassato imaṁ atthaṁ Dhaniyo abhāsatha v. 30. 590. Esa sutvā pasīdāmi vaco te isisattama 356. 534. 685. 719. 818. 932. 984. 994. 1006. 1023. Āgacchi te santike nāgarājā Erāvaṇo nāma Jino ti sutvā 379. Sutvāna Buddhavacanaṁ 202. 252. 379. 380. 391. 417. 698. 814. 1061. 1101. 1149. Sutvān' ahaṁ 1096.

— **Suta.** Na me diṭṭho ito pubbe na-ssuto uda kassaci evaṁvagguvado satthā 955. Evam me sutaṁ p. 12. 17. 21. 31. 45. 47. 50. 61. 66. 78. 79. 86. 90. 112. v. 329. 1116. Yaṁ kiñci

diṭṭhaṁ va sutaṁ mutaṁ va 793. 798. 901. 914. 1082. Sutaṁ kho pana me taṁ brāhmaṇānaṁ p. 104. Sutena v. 846. 1079. Sutassa paññāya ca sāram ajjhagū 330. Sutassa vassa 353. Sute 790. 797. 802. 887. 897. Sutā 808. Sutāni 885.

Diṭṭhasuta 812. 813. 250. 778.

Bahussuta. So pūjito tasmiṁ pasannacitto bahussuto pātukaroti dhammaṁ 316. 322. 58. 323. 320.

Bāhusacca = *bāhusmṛtya = bāhuçrutya 261. (Ct. bahussutabhāva).

Sutavat 70. 90. 371.

Suti. Na diṭṭhiyā na sutiyā na ñaṇena sīlabbatenâpi na suddhim āha 839. 1078.

Assuti = açruti 839.

Sota = çrotra, çrotas. Tena hi tvaṁ brāhmaṇa odahassu sotaṁ, dhammaṁ te desessāmi 461. Samavaṭṭhitā na savaṇāya sotā 345. Sotesu gutto vijitindriyo care 250. 971.

Sottiya = çrotriya. Sutvā sabbadhammaṁ abhiññāya loke sāvajjānavajjaṁ yad atthi kiñci abhibhuṁ akathaṁkathiṁ vimuttaṁ anighaṁ sabbadhi-m-āhu sottiyo ti 534. 533.

Savana = çravaṇa. Jiṇṇo 'ham asmi abalo vītavaṇṇo, nettā na suddhā, savanaṁ na phāsu 1120. Tesaṁ - - kā upanisā savanāya p. 135. v. 345.

Dhammasavana 265.

Siloka = çloka. Lābho siloko sakkāro 438.

Desid. Sussūsamāna 383.

Sussūsa. Saddahāno arahataṁ dhammaṁ nibbānapattiyā sussūsā labhate paññaṁ 186. (Ct. sussūsāya vā ohitasoto.)

Caus. Suṇātha me bhikkhavo, sāvayāmi vo dhammaṁ dhutaṁ 385.

Sāvaka. Yathāvādī tathākārī ahū Buddhassa sāvako 357. Kathaṁkaro sāvako

sādhu hoti, yo vā agārā anagāram ete agārino vā pan' upāsakāse 376. 393. 395. 556. Yo Buddhaṁ paribhāsati athavā tassa sāvakaṁ paribbājaṁ gahaṭṭhaṁ vā taṁ jaññā 'vasalo' iti 134. 345. Sace pi so sallape sāvakena aññena vā kenaci bhikkunā vā dhammaṁ paṇītaṁ tam uddhareyya na pesuṇaṁ no pi parūpavādaṁ 389. Ye puggalā aṭṭha satam pasatthā cattāri etāni yugāni honti te dakkhiṇeyyā Sugatassa sāvakā 227. Raṭṭhā raṭṭhaṁ vicarissaṁ sāvake vinayaṁ puthu 444.

Ariyasāvaka 90.

Tathāgatasāvaka p. 14.

Varapaññasāvaka v. 391.

\+ ā.

Assava = āçrava. Gopī mama assavā alolā 22. Cittaṁ mama assavaṁ vimuttaṁ 23. Gopī ca ahañ ca assavā, brahmacariyaṁ Sugate carāmase 32.

\+ paṭi. 'Evam bho' ti kho Aggikabhāradvājo brāhmaṇo Bhagavato paccassosi p. 21. 113. Paccassosuṁ p. 51. Paṭissutvā p. 101.

\+ vi.

Vissuta = viçruta. Caṇḍālaputto sopāko 'Mātaṅgo' iti vissuto v. 137. Sv-ājja lokamhi uppanno 'Sambuddho' iti vissuto 998. Bhavantaṁ puṭṭhum āgamhā 'Sambuddhaṁ' iti vissutaṁ 597. Paccekagaṇino sabbe sabbalokassa vissutā 1009.

Suc — çuc.

Suci. See -guṇa, -bhojana, -vasana. Abhirūpo brahā suci 410. Yam Buddhaseṭṭho parivaṇṇayī suciṁ 226.

Asuci. Dipādako 'yaṁ asuci duggandho parihīrati 205. Attaṭṭhapaññā asucī manussā 75.

Asucīka. See -missita.

Sukka = çukra, çukla. See -dāṭha.

Kaṇhasukka 526.

Suc = çuc. S o c a t i puttehi puttimā, gomiko gohi tath' eva socati 34. Gacchati anivattantaṁ yattha gantvā na s o c a t i 79. Asmā lokā paraṁ lokaṁ kathaṁ pecca na socati 185. Paridevatī socati hīnavādo 827. Yassa loke sakaṁ n' atthi asatā ca na socati 861. Yo 'dha kāme accatari saṁgaṁ loke duraccayaṁ na so socati nâjjheti 948. 950. 951. Khaṇātītā hi s o c a n t i nirayamhi samappitā 333. Tasmā dhīrā na socanti viditvā lokapariyāyaṁ 581. Socanti janā mamāyite 805. Te gamissanti yattha gantvā na s o c a r e 445. Hiyyamāne na s o c e y y a 944.

Socanā. Upadhī hi narassa s o c a n ā na hi so socati yo nirūpadhi 34.

Soka. See -pariddava, -pareta, -macchara, -mala; -salla. S o k' assa tanuko āsi 994. S o k a m appajahaṁ jantu bhiyyo dukkhaṁ nigacchati 586. Paṇḍito kusalo naro khippam uppatitaṁ s o k a ṁ vāto tūlaṁ va dhaṁsaye 591. Na hi ruṇṇena s o k e n a santiṁ pappoti cetaso 584. S o k a s s a vasam anvagū 586.

Asoka. Sabbasokaṁ atikkanto a s o k o hoti nibbuto 593. A s o k a ṁ virajaṁ khemaṁ 268. 636.

Paridevasoka 862. 863.

Sabbasoka 593.

\+ anu. Nirāsattī anāgate atītaṁ n â n u s o c a t i 851.

Suñña = çūnya. S u ñ ñ a t o lokaṁ avekkhassu Mogharājā sadāsato 1119.

Sudda = çūdra. See -vessika.

Sudh = çudh. Ko s u j j h a t ī muccati bajjhati ca, ken' attanā gacchati Brahmalokaṁ 508. 789. Kattha hutaṁ yajamānassa s u j j h e 487.

Suddha. See -anupassin. S u d d h o niddoso

vimalo akāco 476. Katham hi duṭṭhena asampaduṭṭham suddham asuddhena samam kareyya 90. 636. 637. 788. 901. Suddhassa 662. Suddhā suddhehi saṁvāsaṁ kappayavho patissatā 283.

Asuddha. See -dhamma 90.

Suddhatā 435.

Suddhi. See -nāya, -paññā, -vada. Ettāvatā yakkhassa suddhi 478. Diṭṭhena suddhi narassa hoti 789. Suddhī hi nesaṁ paccattam eva 906. Na brāhmaṇo aññato suddhim āha 790. Idh' eva suddhiṁ iti vādiyanti, nâññesu dhammesu visuddhim āhu 824. 830. 839. 840. 876. 891. 892. 898. 899. 908. 909.

Accantasuddhi 794.

Asuddhi 900.

Caus. Na--sodhenti maccaṁ avitiṇṇakaṁkhaṁ 249.

\+ pari. Paññāya parisujjhati 183. 184.

Parisuddha p. 100.

Caus. Vacīduccaritaṁ hitvā ājīvaṁ parisodhayi 407.

\+ vi.

Visuddha 67. 517. 687.

Paramavisuddha. See -dassin.

Visuddhi 813. 824. 892.

Visodha.

Dubbisodha 279.

\+ saṁ.

Saṁsuddha. See -gahaṇika, -jina, -paññā.

Upekhāsatisaṁsuddha 1107.

Saṁsuddhi 788.

Subh — çubh.

Subha. Nimittaṁ parivajjehi subhaṁ rāgūpasaṁhitaṁ 341. Yaṁ nissitā tattha subhaṁ vadānā 824. 910. Subhato naṁ maññatī bālo avijjāya purakkhato 199.

Asubha 341.
Subhāsubhā 633.
Caus. Sobhayanto anīkaggaṁ 421.

Sus = çuṣ. Lohite sussamānamhi pittaṁ semhañ ca sussati 434.
+ ud. Ussussati anāhāro 985.
+ upa. Caus. Nadīnam api sotāni ayaṁ vāto visosaye, kiñci me pahitattassa lohitaṁ n' ūpasussaye 433.
+ vi. Caus. Yaṁ pubbe taṁ visosehi 949. 1099. Visosaye 433. Yo taṇham udacchidā asesaṁ saritaṁ sīghasaraṁ visosayitvā 3.

Susāna = çmaçāna 958. 200.
Susira = çuṣira 199.
Susu = çiçu. Yuvā ca daharo câsi paṭhamuppattiyā susu 420.
Sūra = çūra 831. p. 102.
Asūra 439.
Paṭisūra. Sūro yathā rājakhādāya puṭṭho abhigajjam eti paṭisūram icchaṁ 831.
Sūla = çūla.
Ayasūla 667.
Seta = çveta 689.
Seni = çreṇi? Cfr. senā under si.
Paṭiseni. See -kar.
Paṭiseniyati. Vādaṁ ti eke paṭiseniyanti (Ct. virujjhanti yujjhitukāmā hutvā) 390.
Viseni. See -kar, -bhū.
Seyyas, seyyo = çreyas. Seyyo na tena maññeyya nīceyyo athavâpi sarikkho 918. Jīva bho jīvitaṁ seyyo, jīvaṁ puññāni kāhasi 427. Saṅgāme me mataṁ seyyo yañ ce jīve parājito 440.
Seṭṭha = çreṣṭha. Tena seṭṭho na maññetha 822. Saddh' īdha vittaṁ purisassa seṭṭhaṁ 181. Na hi seṭṭhato passati dhammaṁ aññaṁ 907. Seṭṭhā samā sevitabbā sahāyā 47.
Pañcaseṭṭha 355.
Buddhaseṭṭha 226. 383. 1126.

Moneyyaseṭṭha 698.

Sel. (Cfr. M. Williams, Dict. under çel.) Seḷenti gāyanti ca vādayanti ca 682. (Ct. mukhena usseḷanasaddaṁ muñcanti.)

Sona = çvāna 675.

Soṇī = çroṇī 609.

Soṇḍa = çauṇḍa.

Itthisoṇḍī 112.

Sobbha = çvabhra 720.

Kussobbha. Tan nadīhi vijānātha sobbhesu padaresu ca: sanantā yanti kussobbhā, tuṇhī yāti mahodadhi 720.

Svātana = çvastana. Adhivāsetu me bhavaṁ Gotamo svātanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghena p. 100. 102.

Sa, so = ṣaṣ. See -dasan.

Saṭṭhi = ṣaṣṭi. See -matta. Yāni ca tīṇi yāni ca saṭṭhi samaṇappavādasitāni bhūripañña saññakkharasaññanissitāni osaraṇāni vineyya oghatam' agā 538.

Saṇḍa = ṣaṇḍa.

Jambusaṇḍa 552.

Vanasaṇḍa p. 112.

Sa = sva. See -avajja, -dhamma, -hattha. Yo naro saṁ ñātiṁ atimaññeti 104. Nihīno sena mānena 132. Samhi daḷhaṁ vadānā 905. Sehi dārehi asantuṭṭho 108. 298.

Saka = svaka. See -ayana. Yena sako assamo ten' upasaṁkami p. 101. Yassa loke sakaṁ n' atthi 861. Sakaṁ sakaṁ diṭṭhiṁ akaṁsu saccaṁ 882. 781. 878. 904. Sake vaṇṇe bhaññamāne p. 104. 107.

Sāmin, suvāmin = svāmin. Na hi nassati kassaci kammaṁ, eti ha taṁ labhat' eva suvāmī 666.

Dhammassāmin 83.

Svayam. See -pabhā. Sayaṁ na seve pasutaṁ pamattaṁ 57. p. 15. v. 320. p. 100. v.

695. 781. 782. 792. 884. 888. 889. 890. 893. 894.

Sa. See -akkhara, -aṅgaṇa, -attha, -addha, -antika, -ādāna, -upadhi, -upādi, -kiñcana, -keṭubha, -khetta, -ced, -devaka, -nigaṇḍu, -paññā, -patta, -pariggaha, -parisad, -brahmaka, -brahmacārin, -brāhmaṇī, -manussa, -māraka, -lakkhaṇa, -vāhana, -vibhūsa, -vyañjana, -hirañña.

Saha. See -anukkama. Lobhaṁ saha macchariyena kodhaṁ pesuṇiyañ ca panudeyya 928. Evaṁ dutiyena sahā mam' assa vācābhilāpo abhisajjanā vā 49.

Sa.

Sadā 255. 466. 771. 855. 933. 934. 1049. 1087?

Sakhi. 'Sakhâham asmi' iti bhāsamānaṁ 253. Yo ñātīnaṁ sakhānaṁ vā dāresu patidissati 123.

Saj, sajj, sañj. Sabbattha na sajjati 522. 536. Gāmañ ca piṇḍāya careyya kāle, akālacāriṁ hi sajanti saṅgā 386. 390. Vaṁso visālo va yathā visatto puttesu dāresu ca yā apekhā, vaṁsākalīro va asajjamāno eko care — 38. Vāto va jālamhi āsajjamāno 71. 213. Asajjamānā vicaranti loke 466.

Satta = sakta. Hitvā icchañ ca lobhañ ca yattha satto puthujjano cakkhumā paṭipajjeyya tareyya narakaṁ imaṁ 706. Satto guhāyaṁ bahunâbhichanno tiṭṭhaṁ naro mohanasmiṁ pagāḷho dūre vivekā hi tathāvidho so, kāmā hi loke na hi (pi?) suppahāyā 772.

Asatta. Akiñcanaṁ kāmabhave asattaṁ taṁ passatha sabbadhi vippamuttaṁ 176. 177. Asattaṁ sugataṁ buddhaṁ 643. Ye ve asattā vicaranti loke akiñcanā 490.

Saññasatta. Sayaṁ samādāya vatāni jantu uccāvacaṁ gacchati saññasatto 792.

Saṅga. See -atiga, -jāla, -mūla. Saṅgo eso

61. Etaṁ viditvāna 'saṅgo' ti loke 1068. Ejānugā te na taranti saṅgaṁ 791. Yo 'dha kāme accatari saṅgaṁ loke duraccayaṁ 948. Yo 'dha puññañ ca pāpañ ca ubho saṅgaṁ upaccagā 636. Bhavābhave saṅgaṁ imaṁ visajja 1060. Saṅgā pamuttaṁ 212. Saṅgātigo yassa na santi saṅgā 473. 386. 390.

+ abhi. Akakkasaṁ viññapaniṁ giraṁ saccaṁ udīraye yāya nâbhisaje kañci 632. Kayavikkaye na tiṭṭheyya, upavādaṁ bhikkhu na kareyya kuhiñci, gāme ca nâbhisajeyya, lābhakamyā janaṁ na lāpayeyya 929. (Ct. gāme ca gihisaṁsaggādīhi nâbhisajjeyya).

Abhisajjanā. Evaṁ dutiyena sahā mam' assa vācābhilāpo abhisajjanā vā 49. (Ct. tasmiṁ sinehavasena abhisajjanā ca jātā).

+ ā.

Āsaṅga.

Uttarāsaṅga. Ekaṁsaṁ uttarasaṅgaṁ karitvā p. 97.

Āsatti = āsakti. Etam pi disvā amamo careyya bhavesu āsattim akubbamāno 777.

+ nir-ā. Te uggahāyanti nirassajanti kapîva sākhaṁ pamuñcaṁ gahāya 791. (Ct. taṁ dhammaṁ ugganhanti ca nissajanti ca).

Nirāsattī anāgate atītaṁ nânusocati 851.

+ vi. **Visatta.** Vaṁso visālo va yathā visatto 38. 'Ādānasatte' iti pekkhamāno pajaṁ imaṁ maccudheyye visattaṁ 1104. Puthū visattā kāmesu māluvā va vitatā vane 272.

Visattikā. Yāya devā manussā ca sitā tiṭṭhanti atthikā tarath' etaṁ visattikaṁ 333. 768. 857. 1053. 1054. 1087. (Ct. bhavabhogataṇhaṁ).

Sattan = saptan. See -ratta, -samannāgata. Satta vassāni Bhagavantaṁ anubandhiṁ padāpadaṁ 446. Sattannaṁ p. 86. 102.

Sattama 105. 103. p. 112. v. 983. Sattamī 437.

Sattadhā. Sattame divase tuyhaṁ muddhā phalatu sattadhā 983.

Sad. Appatiṭṭhe anālambe ko gambhīre na sīdati 173.

\+ ā. Pattiko upasaṁkamma āsajja naṁ upāvisi 418. Kāko va selaṁ āsajja 448.

Āsada.

Durāsadā hi te Bhagavanto sīhā va ekacarā p. 103.

\+ pa-ā. **Pāsāda** = prāsāda p. 135. v. 409.

\+ ud.

Ussadā yassa na santi sorato so 515. (Ct. rāgadosamohamānadiṭṭhikilesaduccaritasaṁkhātā sattussadā) 783. 855. Ussadaṁ bhikkhu na kareyya kuhiñci 920.

Anussada 624. (Ct. taṇhāussadābhāvena anussada).

\+ ni. Yena sallena otiṇṇo disā sabbā vidhāvati tam eva sallaṁ abbuyha na dhāvati, nisīdati 939. Uṭṭhahatha nisīdatha, ko attho supitena vo 331. Piṇḍañ ca bhikkhu samayena laddhā eko paṭikkamma raho nisīde 388. Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi p. 61. 66. 86. 92. 107. 121. Nisīdiṁsu p. 50. 113. Nisīditvāna 1031. Nisajja rājā sammodi v. 419. 685.

Nisinna. Tiṭṭhaṁ caraṁ nisinno vā sayāno vā 151. 193. p. 61. 66. v. 416. p. 86. 92. 113. 121. 135. Nisinnaṁ p. 80. Nisinnā p. 50.

\+ upa-ni.

Upanisad = upaniṣad. See -upapanna. Ye te bhikkhave kusalā dhammā ariyā niyyānikā sambodhagāmino tesaṁ vo - - kā upanisā savanāya p. 135. (Ct. kiṁkāraṇaṁ kiṁpayojanaṁ tumhākaṁ savanāya, kimatthaṁ tumhe te dhamme suṇāthā 'ti vuttaṁ hoti).

+ saṁ-ni.

Sannisinna v. 384.

+ pa. Esa sutvā pasīdāmi vaco te isisattama 356. 1147. Maṁsesu khīyamānesu bhiyyo cittaṁ pasīdati 434. Pasīdeyya 563.

Pasanna. See -citta, -netta, -mānasa 698. Caus. Pasādehi Kokāliya Sāriputta-Moggallānesu cittaṁ p. 121.

+ abhi-pa.

Abhippasanna. Ahañ ca kho brāhmaṇesu abhippasanno p. 100. 101.

+ -p pa.

Vippasanna. Candaṁ va vimalaṁ suddhaṁ vippasannaṁ v. 637.

Caus. Yajassu yajamāno Māgha sabbattha ca vippasādehi cittaṁ 506.

+ sam-pa. Dvīsu mahāpurisalakkhaṇesu kaṁkhati vicikicchati nâdhimuccati na sampasīdati p. 103.

+ pari.

Parisad = pariṣad. See -agga. Te vādakāmā parisaṁ vigayha bālaṁ dahanti mithu aññamaññaṁ 825. Parisāya majjhe 826. 829. Parisāsu 349.

Saparisa p. 107. 108.

San = svan. Yad ūnakaṁ taṁ sanati 721. Sanantā yanti kussobbhā 720.

Sanantana = sanātana. Saccaṁ ve amatā vācā, esa dhammo sanantano 453.

Sabba = sarva. See -abhiññā, -abhibhū, -āyatana, -ārambha, -āhāra, -upadhi, -kāya, -jaha, -dukkha, -dhamma, -pajā, -pāpaka, -bandhana, -bhava, -yoga, -vidū, -vedanā, -saṁsaya, -saṁyojana, -saṁyojaniya, -saṁkhāra, -soka. Sabbo p. 122. v. 1023. Sabbaṁ 8. 13. 370. 378. 395. 397. 500. 522. p. 136 etc. v. 787. 796. 797. 900. 916. 946. 956. 982. 1082. 1084. 1103. 1148. Sabbassa 659. Sabbena 73. Sabbe 66.

90. 179. 223. 345. 542. 543. 145. 281. 381—385. 549. 577. 578. 222. 350. 879. 895. 880. 906. 1009. 1010. 1076. 1082. 163. Sabbā 507. 937. 939. 897. 1114. Sabbāni 45. 52. 210. 894. Sabbesaṁ 1030. Sabbesu 35. 394. 478. 1071. 1076.

Sabbattha = sarvatra. 269. 506. 515. 522. 536. 811.

Sabbadā 174. 197. 536.

Sabbadhi 176. 472. 501. 534. 953. Sabbadhī 952. 1034.

Sabbaso = sarvaças 288. 543. 724. 940. 950. 1100.

Sabhā. See -agga.

Sam. See -anta.

Samā, Abhidh. 116.

Agginisamā. Atha lohamayaṁ pana kumbhiṁ agginisamaṁ jalitaṁ pavisanti, paccanti hi tāsu cirarattaṁ agginisamāsu samuppilavāsā 670. 668. (Ct. samantato jalitaṁ sabbadisāsu vā samañ jalitam aggiṁ).

Sama. Samādhim ānantarikañ ñam āhu samādhinā tena samo na vijjati 226. Samo samehi visamehi dūre Tathāgato hoti anantapañño 468. ‘Samo’ ti attānaṁ anūpaneyya ‘hīno’ na maññetha ‘visesi’ vâpi 799. Samo visesī udavā nihīno yo maññati so vivadetha tena, tīsu vidhāsu avikampamāno ‘samo visesîti’ na tassa hoti 842. Aniṭṭhuri ananugiddho anejo sabbadhī samo 952. Na tena dhammena sam’ atthi kiñci 225. Yasmiṁ samaṁ visamañ câpi n’ atthi 843. Upekhako sadā sato na loke maññate samaṁ na visesī na nīceyyo 855. Vīmaṁsamāno visamaṁ samañ ca 215. Kathaṁ hi duṭṭhena asampuduṭṭhaṁ suddhaṁ asuddhena samaṁ kareyya 90. Ubho pi te pecca samā bhavanti 661. 47. Samehi 468. Samesu 860. 954.

Asama. See -dhura 220.
Brahmasama 508.
Visama 215. 775. 843. 57. 774. 243. 468.
Sabbasama 672.
Samāna. See -bhāva.
Eḷakasamāna 309.
Samāniya. Puttā ca me samāniyā ārogā 24.

Sampha. Kacci samphaṁ na bhāsati 158. (Ct. atthato anapetavacanaṁ na samphaṁ aññāṇapurekkhāraṁ hi niratthakavacanaṁ Buddhānaṁ n' atthi). Clough, Singh. Dict. sampha-pralāpa, vain or trifling talk, idle chat, nonsense. Cfr. mukhaçapha?

Sar = sṛ.
Sara.
Uddhaṁsara. Tap' ūpanissāya jigucchitaṁ vā athavâpi diṭṭhaṁ va sutaṁ mutaṁ vā uddhaṁsarā suddham anutthunanti avītataṇhāse bhavābhavesu 901.
Sīghasara = çīghrasara 3.
Saras. Majjhe sarasmiṁ tiṭṭhataṁ -- dīpaṁ pabrūhi mārisa 1092.
Sarit. Yo taṇham udacchidā asesaṁ saritaṁ sīghasaraṁ visosayitvā so -- 3.
Sarin.
Avaṁsarin = avāksarin. Taṁ saddaṁ sutvā Tusitā avaṁsarī so Suddhodanassa bhavanaṁ upāgami 685.
Salila. Yathā naro āpagaṁ otaritvā mahodikaṁ salilaṁ sīghasotaṁ 319. Jālam va bhetvā salil' ambucārī 62. Puḷavāvasathe salilasmiṁ tattha kiṁ paccate kibbisakārī 672.
Sāra. Yo nâjjhagamā bhavesu sāraṁ vicinaṁ puppham iva udumbaresu so -- 5. Te santisoraccasamādhisaṇṭhitā sutassa paññāya ca sāram ajjhagū 330. Na so upadhīsu sāram eti 364.
Asāra. Samantam asāro loko 937.

Viññātasāra 329.
Samādhisāra 329.
Sārin.
Aniketasārin. Okaṁ pahāya aniketasārī 844. Ete vitakke paridevaneyye vinayetha sekho aniketasārī 970.
Anokasārin. Asaṁsaṭṭhaṁ gahaṭṭhehi anāgārehi c' ūbhayaṁ anokasāriṁ appicchaṁ 628.
Diṭṭhisārin. Na brāhmaṇo kappam upeti saṁkhaṁ na diṭṭhisārī na pi ñāṇabandhu 911.
Vaggasārin. Saddho sutavā niyāmadassī vaggagatesu na vaggasāri dhīro 371. Sa ve viyattesu na vaggasārī 800. Vivādajātesu na vaggasārī 912.

+ ati. Yo nâccasārī na paccasārī 8—13. Atisitvā aññena vadanti suddhiṁ 908. (Ct. udāhu samudayappahānādīnaṁ aññataraṁ yato sabbathâpi atikkamitvā ariyamaggaṁ te titthiyā aññen' eva vadanti suddhiṁ atikkamitvā vā te titthiye buddhādayo aññen' eva vadanti suddhin ti). Dr. Morris refers it to atiçī, see J. P. T. S. 1886.
Atisara. See diṭṭhi.

+ anu. Saccāni sutāni bahūni nānā udāhu te takkam anussaranti 885. (Ct. anugacchanti).
Bhavasotānusārin 764. 736.

+ ava, o. Yena Āpaṇaṁ nāma Aṅguttarāpānaṁ nigamo tad avasari p. 99.

+ pa. Caus. Caraṁ vā yadivā tiṭṭhaṁ nisinno udavā sayaṁ sammiñjeti pasāreti 193. Pāde vīra pasārehi 547. 573.

+ paṭi. Yo nâccasārī na paccasārī 8—13.

+ vi.
Visata. Yo uppatitaṁ vineti kodhaṁ visataṁ sappavisaṁ va osadhehi so -- 1. Yassa ca visatā n' atthi chinnasotassa bhikkhuno kiccākiccappahīnassa pariḷāho na vijjati 715.

(Ct. visatato visato visatā taṇhā n' atthi tassa kilesavisatā taṇhā n' atthi).

\+ saṁ. Dīgham addhāna s a ṁ s a r a ṁ 740.

Saṁsita = saṁsṛta. Avijjā h' ayaṁ mahāmoho yen' idaṁ s a ṁ s i t a ṁ ciraṁ, vijjāgatā vā ye sattā nâgacchanti punabbhavaṁ 730.

Saṁsāra. Kappāni viceyya kevalāni s a ṁ s ā r a ṁ dubhayaṁ cutūpapātaṁ vigatarajam anaṅgaṇaṁ visuddhaṁ pattaṁ jātikkhayaṁ taṁ āhu buddhaṁ 517. Bāhetvā sabbapāpakāni vimalo sādhusamāhito ṭhitatto s a ṁ s ā r a m aticca kevalī so asito tādi pavuccate brahmā 519. Yo imaṁ palipathaṁ duggaṁ saṁsāraṁ moham accagā tiṇṇo pāragato jhāyī anejo akathaṁkathī anupādāya nibbuto 638. Taṇhādutiyo puriso dīgham addhāna saṁsaraṁ itthabhāvaññathābhāvaṁ saṁsāraṁ nâtivattati 740. 752.

Jātisaṁsāra 746.

Jātimaraṇasaṁsāra 729.

Sajj = sṛj.

\+ ava, o. Kuto samuṭṭhāya mano vitakkā kumārakā dhaṁkam iv' o s s a j a n t i 270.

\+ vi-ava. Ejaṁ v o s s a j j a 751.

\+ ni. Ete ca n i s s a j j a anuggahāya santo anissāya bhavaṁ na jappe 839.

\+ paṭi-ni. Sabbārambhaṁ p a ṭ i n i s s a j j a 745. 946.

\+ vi. Anāvaraṇadassāvī yadi Buddho bhavissati manasā pucchite pañhe vācāya v i s s a j e s s a t i 1005. Sabbasaṁyoge v i s a j j a bandhanāni 522. 794. 912. 1060. Yaṁ kho mamaṁ deyyadhammaṁ sabbaṁ v i s s a j j i t a m mayā 982.

\+ saṁ. **Asaṁsaṭṭhaṁ** gahaṭṭhehi anāgārehi c' ūbhayaṁ 628.

Sapp = sṛp.

Sappa = sarpa 768.

Siriṁsapa = sarīsṛpa 964.

Ḍaṁsasiriṁsapa 52.

Sappi = sarpis. See -tela.

Sar = smṛ.

Sata = smṛta. Vītataṇho anādāno sato bhikkhu paribbaje 741. 751. 753. 1039. 768. 962. 964. 1053. 1056. 1062. 1104. Sadā sato 771. 916. 933. 1041. 1119. 466. 855. Satassa 1110. Satā 1087.

Sati = smṛti. See -samādhi, -saṁsuddha. Sati me phālapācanaṁ 77. Maṁsesu khīyamānesu bhiyyo cittaṁ pasīdati bhiyyo sati ca paññā samādhi mama tiṭṭhati 434. Yāni sotāni lokasmiṁ sati tesaṁ nivāraṇaṁ 1035. 1036. Saddhā ca pītī ca mano satī ca nāmenti me Gotama sāsanamhā 1143. Satī kāyagatā ty-atthu 340. Etaṁ satiṁ adhiṭṭheyya, brahmam etaṁ vihāraṁ idha-m-āha 151. Vasiṁ karitvā saṁkappaṁ satiñ ca suppatiṭṭhitaṁ raṭṭhā raṭṭhaṁ vicarissaṁ sāvake vinayaṁ puthu 444.

Satimat. Satimā 174. 411. 973. Satīmā 45. 70. 88. 503. 515. 974. 975. 1070. Satīmaṁ 212. Satīmato 446.

Caus. Sammodanīyaṁ kathaṁ sārānīyaṁ vītisāretvā ekamantaṁ nisīdiṁsu p. 50. 86. 92. 113. Nisajja rājā sammodi, kathaṁ sārāṇiyaṁ tato kathaṁ so vītisāretvā imam atthaṁ abhāsatha 419.

\+ vi-ati. Caus. P. 50. 86. 92. 113. v. 419.

\+ anu. Nâhaṁ kumāre ahitaṁ anussarāmi 692. Atthaṁ dhammaṁ saññamaṁ brahmacariyaṁ anussare c' eva samācare ca 326. Ath' attano gamanam anussaranto akalyarūpo gaḷayati assukāni 691.

\+ paṭi. **Patissata** = pratismṛta. Sapadānañ caramāno guttadvāro susaṁvuto khippaṁ pattaṁ apūresi sampajāno patissato 413. Suddhā suddhehi saṁvāsaṁ kappayavho patissatā 283.

Sar (Dhātum.) = svṛ.

Sara = svara. Na vaṇṇena s a r e n a vā liṅgaṁ jātimayaṁ n' eva yathā aññāsu jātisu 610.

Bindussara = vindusvara. Khippaṁ giraṁ eraya vaggu vagguṁ, haṁsā va paggayha saṇiṁ nikūja b i n d u s s a r e n a suvikappitena 350.

Sah. Niddaṁ tandiṁ s a h e thīnaṁ 942. Aratiṁ s a h e t h a sayanamhi pante 969. 974. Vuṭṭhim pi s a h e y y u m āgataṁ 20.

Sayha = sahya. S a y h ā n i kammāni anādiyantaṁ 253.

Sahitar = sahitṛ. Parissayānaṁ s a h i t ā 42.

Sahas. Yo ñātīnaṁ sakhānaṁ vā dāresu patidissati s a ḷ h a s ā sampiyena vā 123.

Sāhasa. Na tassa paññā ca sutañ ca vaḍḍhati yo s ā h a s o hoti paro pamatto 329. S ā h a s ā virato care 943.

Sīha = siṁha. 71. 72. 416. 546. 562. 680. 1015. 166. 213. p. 103.

\+ pa. Yaṁ te taṁ na-p p a s a h a t i senaṁ loko sadevako 443. Sīho yathā dāṭhabalī p a s a y h a rājā migānaṁ abhibhuyyacārī 72.

Saha, sahā. See -ja, -pesuṇa, -macchara. Brāhmaṇehi s a h a 457. Saha sissehi 1028. 1029. Sukhaṁ vā yadivā dukkhaṁ adukkhamasukhaṁ s a h ā ajjhattañ ca bahiddhā ca yaṁ kiñci atthi veditaṁ etaṁ dukkhan ti ñatvāna 738. Sahā v' assa dassanasampadāya tay' assu dhammā jahitā bhavanti 231.

Sahassa = sahasra. See -netta, -bhāga, -maṇḍala.

Parosahassaṁ kho pan' assa puttā bhavanti p. 102.

Vassasatasahassa p. 123.

Vassasahassa p. 123.

Sataṁsahassa v. 660. Tato ca rājā -- nekā s a t a s a h a s s i y o gāvo yaññe aghātayi 308.

Sāgara. See -pariyanta. Nadīnaṁ s ā g a r o mukhaṁ 568.

Sād = svād.

Sādu = svādu. Eko bhuñjati s ā d ū n i 102. Kiṁ su have s ā d u t a r a ṁ rasānaṁ 181.

\+ ā.

Assāda = āsvāda. Aladdhā tattha a s s ā d a ṁ 448.

Appassāda = alpāsvāda 61.

Assādanā. Api a s s ā d a n ā siyā 447.

Sādh.

Sādhu. See -guṇa, -vihārin, -samāhita, -sammata. S ā d h u me bhavaṁ Gotamo tathā dhammaṁ desetu yathâhaṁ jāneyyaṁ vasalaṁ vā vasalakaraṇe dhamme p. 21. 50. v. 482. 1052. 1075. 1102. Nikkhama samaṇā 'ti, s ā d h' āvuso ti Bhagavā nikkhami p. 31. v. 379. Kathaṁkaro sāvako s ā d h u hoti v. 376. 393. Sādhu kho pana tathārūpānaṁ arahataṁ dassanaṁ hoti p. 100.

Sādhukaṁ manasikarohi, bhāsissāmi p. 21. 51.

Sāman = sāman.

Sāmaṁ = sāmnā. Keṇiyo pana jaṭilo s ā m a ñ ñeva maṇḍalamālaṁ paṭiyādeti p. 101. Atīsaraṁdiṭṭhiyā so samatto mānena matto paripuṇṇamānī sayam eva s ā m a ṁ manasâbhisitto diṭṭhī hi sā tassa tathā samattā v. 889. (Ct. sayam eva attānaṁ manasā ahaṁ paṇḍito ti abhisiñcati).

Sāya. See -ahan.

Sāsapa = sarṣapa. See -mattī. Āragge-r-iva s ā s a p o yo na lippati kāmesu 625. Yassa rāgo ca doso ca māno makkho ca pātito s ā s a p o-r-iva āraggā 631.

Si (Dhātum.), **so, sā.**

Senā. See -pati, -pamaddana. Kāmā te paṭhamā s e n ā 436. 439. Yaṁ te taṁ na-ppasahati s e n a ṁ loko sadevako taṁ te paññāya

gacchāmi (read: bhañjāmi?) āmaṁ pattaṁ va amhanā 443.

Paṭiseni. See -kar. Cfr. seni.

Paṭiseniyati 390.

Viseni. See -kar, -bhūta.

Setu.

Naḷasetu 4.

+ ava, o.

Osita.

Anosita. Icchaṁ bhavanam attano nâddasāsiṁ anositaṁ 938.

Osāna. Osāne tv-eva vyāruddhe disvā me aratī ahu 938.

+ pari-ava.

Pariyosāna = paryavasāna. See -kalyāṇa.

Kathāpariyosāna p. 103.

Brahmacariyapariyosāna p. 15.

+ pa.

Pasuta. Yāni loke gathitāni na tesu pasuto siyā 940. Sayaṁ na seve pasutaṁ pamattaṁ 57. Kāmesu giddhā pasutā pamūḷhā 774.

Jhānapasuta 709.

Siv.

Sibbana, sibbanī. Ko idha sibbanim accagā 1040.

Cittasibbana. Rathe câjaññasaṁyutte sukate cittasibbane 304.

Sīmantānaṁ vinetāraṁ 484.

Sīman. See -atiga.

Sutta = sūtra. Uragasuttaṁ niṭṭhitaṁ p. 3 etc.

Si = smi.

+ pari.

Parissaya = parismaya. See -vinaya. Abhibhuyya sabbāni parissayāni 45. Athâparāni abhisambhaveyya parissayāni kusalānuesī 965. Paññaṁ purakkhatvā kalyāṇapīti vikkhambhaye tāni parissayāni 969. Kati parissayā loke 960.

Maddante naṁ parissayā 770. Parissayā-naṁ sahitā 42.

Siṁghāṇikā. 198. 196.

Sic. Nāvaṁ sitvā va pāragu 771.

+ abhi.

Abhisitta. Sayam eva sāmaṁ manasâbhisitto 889.

Sid = svid.

Seda = sveda 196.

Sidh.

+ ni.

Nisedha.

Hirīnisedha. Nīcākulīno pi munī dhitīmā ājāniyo hoti hirīnisedho 462.

Siṅh = snih.

Sneha, sineha = sneha. See -anvaya. Sineham assa nânuppavecche 209. Rūpe sneham na kubbaye 943. Saṁsaggajātassa bhavanti snehā 36.

Su. See -akkhāta, -atthi, uṭṭhita, -kara, -kittita, -kumāra, -kusala, -gata, -jāta, -dāṭha, diṭṭha, duttara, dubbala, -dullabha, desita, -niṭṭhita, nihīna, -paṇihita, -patiṭṭhita, -pabhāta, -payutta, -pavutta, -pahāya, -bhāsita, -manas, -mukha, -medha, -ruci, -vacas, -vaṇṇa, -vata, -vikappita, -vijāna, -vibhatta, -vimutta, -saṁvuta, saññata, -saṇṭhāna, -saṇṭhita, -samatta, -samāhita, -sambuddha, -sikkhita, -sukkadāṭha.

Su, sū.

Itthi = strī (for sutrī, Weber in Kuhn's Beiträge I, 50). See -ratana. Thiyo bandhū puthukāme yo naro anugijjhati 769.

Sura. Yadâpi āsi asurehi saṁgamo jayo surānaṁ asurā parājitā tadâpi-- 681.

Asura. See -rakkhasa 681.

Sagga = svarga. See -apāya. Idha vā huraṁ vā saggesu vā 224.

Suriya = sūrya. Suriyan tapantaṁ sarada-r-iv' abbhamuttaṁ 687.

\+ pa. Kacc' āhaṁ bho Gotama evaṁ dadanto evaṁ yajanto bahuṁ puññaṁ pasavāmîti, taggha tvaṁ māṇava evaṁ d. evaṁ y. bahuṁ puññaṁ pasavasi, yo kho dāyako -- bahuṁ so p. pasavatîti p. 86.

Su = sru. Ath' assa navahi sotehi asucī savati sabbadā akkhimhā akkhigūthako etc. 197. Savanti sabbadhī sotā sotānaṁ kiṁ nivāraṇaṁ, sotānaṁ saṁvaraṁ brūhi, kena sotā pithiyyare 1034.

Sota = srota, srotas. See -upapanna. Acchecchi taṇhaṁ idha nāmarūpe Kaṇhassa sotaṁ dīgharattānusayitaṁ 355. Gāmakathāya āvaraye sotaṁ 922. Sotā 1034. Nadīnam api sotāni ayaṁ vāto visosaye 433. Sotehi 197. Sotānaṁ 1034.

Anusota. See -gāmin.

Kaṇṇasota p. 104.

Khīṇasota 777.

Chinnasota 948. 715.

Nāsikasota p. 104.

Bhavasota. See -anusārin.

Sīghasota 319.

\+ ava.

Avassuta.

Anavassuta. Okkhittacakkhū na ca pādalolo guttindriyo rakkhitamānasāno anavassuto apariḍayhamāno eko care khaggavisāṇakappo 63.

\+ ā.

Āsava = āsrava. See -khīṇa. Kacci 'ssa āsavā khīṇā 162. Āsavā te padālitā 546. Sabbaso nāmarūpasmiṁ vītagedhassa brāhmaṇ āsavâssa na vijjanti yehi maccuvasaṁ vaje 1100. Chetvā āsavāni ālayāni 535. Āsavehi

cittāni vimuccimsu p. 145. Pahānam ā s a v ā-naṁ 374. Āsavānaṁ parikkhayā 749.

Anāsava 996. 1133; 178. 212. 219. 1105. 1145; 765. 1082.

Khīṇāsava 471; 82. 539. 644; 493.

Pubbāsava 913.

Bhavāsava 472.

Assāva.

Anassāvin. Sātiyesu a n a s s ā v ī 853.

\+ vi. Dipādako 'yaṁ asuci duggandho parihīrati nānā-kuṇapaparipūro v i s s a v a n t o tato tato 205.

Sukhuma = sūxma. Tam eva bālaṁ pacceti pāpaṁ s u k h u m o rajo paṭivātaṁ va khitto 662.

Sup = svap. Atītayobbano poso āneti timbarutthaniṁ tassā issā na s u p a t i 110.

Supita = supta. Uṭṭhahatha nisīdatha, ko attho s u p i t e n a vo 331.

Supina = svapna. See -anta. Āthabbaṇaṁ s u p i n a ṁ lakkhaṇaṁ no vidahe atho pi nak-khattaṁ 927. S u p i n e n a yathâpi saṅgataṁ paṭibuddho puriso na passati 807. Yassa maṅ-galā samūhatā uppādā s u p i n ā ca lakkhaṇā ca 360.

Surā. See -dhutta.

Sūc.

Sūcaka. Ye pāpasīlā iṇaghā ca s ū c a k ā 246.

\+ vi.

Visūka.

Diṭṭhīvisūkāni upātivatto 55.

Sev. Bhajanti s e v a n t i kāraṇatthā nikkāraṇā dullabhā ajja mittā 75. Sayaṁ na s e v e pasutaṁ pa-mattaṁ 57. Piṇḍaṁ vihāraṁ sayanāsanañ ca āpañ ca saṁghāṭirajūpavāhanaṁ - - saṁkhāya seve varapaññasāvako 391. Virutañ ca gabbhakara-ṇaṁ tikicchaṁ māmako na s e v e y y a 927. Sīho yathā - - s e v e t h a pantāni senāsanāni 72. Iriyā-pathaṁ pabbajitānulomikaṁ s e v e t h a naṁ attha-

dassī mutīmā 385. Vijigucchamānassa yadidaṁ phāsu rittāsanaṁ sayanaṁ sevato ce 963. Anavajjapadāni sevamāno 88.

Sevitabba. Saṭṭhā samā sevitabbā sahāyā 47.

Sevanā. Asevanā ca bālānaṁ paṇḍitānañ ca sevanā 259.

Asevanā 259.

Paradārasevanā 242.

Sevin. Ārogyaṁ samma-d-aññāya āsavānaṁ parikkhayā saṁkhāya sevī dhammaṭṭho saṁkhaṁ nôpeti vedagū 749.

\+ ā. Mettaṁ upekhaṁ karuṇaṁ vimuttiṁ āsevamāno muditañ ca kāle 73.

\+ upa. Khuddañ ca bālaṁ upasevamāno 318.

Upasevanā. Nâggihuttass' upasevanā va yā 249.

Utūpasevanā 249.

\+ ni. Methunaṁ yo nisevati 816. Na nisevetha methunaṁ 821.

Ha. See -ve. Na hi nassati kassaci kammaṁ, eti ha taṁ labhat' eva suvāmī 666. Tasmā ti ha 460.

Itiha.

Anītiha. Kittayissāmi te dhammaṁ diṭṭhe dhamme anītihaṁ yaṁ viditvā sato caraṁ tare loke visattikaṁ 1053.

Itihītiha. Ye me pubbe viyākaṁsu huraṁ Gotamasāsanaṁ 'icc-āsi iti bhavissati' sabban taṁ itihītihaṁ sabban taṁ takkavaḍḍhanaṁ 1084.

Haṁs (Dhātum.) = hṛṣ.

Haṭṭha = hṛṣṭa. Ekamantaṁ ṭhito haṭṭho manopañhe apucchatha 1017.

Lomahaṭṭha. See -jāta.

Haṁsa = harṣa.

Lomahaṁsa = romaharṣa 270.

Haṁsana.

Lomahaṁsana 681.

+ sam-pa. Caus. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho Keṇiyaṁ jaṭilaṁ Bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi p. 100.

Sampahaṁsita. Atha kho Keṇiyo -- sampahaṁsito Bhagavantaṁ etad avoca p. 100.

Haṁsa 1134. 221. 350.

Hattha = hasta. P. 80. v. 610.

Sahatthā. Atha kho Keṇiyo jaṭilo Buddhapamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādaniyena bhojaniyena sahatthā santappesi sampavāresi p. 107.

Hatthin. See -ratana.

Hadaya = hṛdaya. See -nissita. P. 32. v. 195.

Suhajja = suhṛdya. Mitte suhajje anukampamāno hāpeti atthaṁ paṭibaddhacitto 37.

Handa = hanta. Anomanāmaṁ Satthāraṁ handa passāma Gotamaṁ 153. 701. 1132.

Har (Whitney).

Harita.

Appaharita = alpa-. Tena hi tvaṁ brāhmaṇa taṁ pāyāsaṁ appahar[i]te[s]vā chaḍḍehi appāṇake vā udake opilāpehi p. 14.

Hirañña v. 285. 307. 769.

Sahirañña 102.

Has. So hassatī uṇṇamati-cca tena pappuyya taṁ atthaṁ yathā mano ahu v. 829.

Hassa = hāsya 328. 926.

+ pa. Vinicchaye ṭhatvā pahassamāno 887.

Hā. So bhikkhu jahāti orapāraṁ 1 seq. Ettha patiṭṭhāya jahāti dosaṁ 506. Jahāti idha jīvitaṁ 589. Sokaparidevamaccharaṁ na jahanti giddhā mamāyite 809. Āsiṁsanti thomayanti abhijappanti jahanti 1046. Jahassu rūpaṁ apunabbhavāya 1121. Kadariyaṁ jaheyya bhikkhu 362. Pañca kāmaguṇe hitvā 284. 328. 337. 407. 463. 466. 467. 497. 641. 642. 704.

706. 809. 913. 1056. 1071. Hitvāna kāmāni yathodhikāni 60. 363. 894. Jahetvā jātimaraṇaṁ asesaṁ 500.

Pass. Yaso kittī ca yā pubbe hāyat' evâpi tassa sā 817. Hīyamāne na socaye 944.

Hīna. See -vāda. 'Samo' ti attānaṁ anūpaneyya 'hīno' na maññetha 'visesi' vâpi 799. 905. Satthā va hīno pavasaṁ gharamhā 899. Hīnaṁ 903. 904. 798. 816. Hīnāya p. 91. Hīnā narā v. 776. 796.

Cetovimuttihīna 725.

Jahita. Tay' assu dhammā jahitā bhavanti 231.

Hāyin.

Maccuhāyin = mṛtyu-. Ye ca rūpe pariññāya arūpesu susaṇṭhitā nirodhe ye vimuccanti te janā maccuhāyino 755.

Jaha.

Attañjaha 790.

Okaṁjaha 1101.

Kappaṁjaha 1101.

Nandiṁjaha 1101.

Sabbañjaha 211.

Caus. Mitte suhajje anukampamāno hāpeti atthaṁ paṭibaddhacitto 37. 'Sabbe ne tādisā' ti ñatvā iti disvā na hāpeti tassa saddhā 90.

\+ ud. Mānānusayam ujjaha 342.

\+ ni.

Nihīna. See -kamma, -pañña. Nihīno sena mānena 132. Samo visesī udavā nihīno 842. Parassa ce hi vacasā nihīno tumo sahā hoti nihīnapañño 890. Tath' eva so tattha samuggahāya nihīnato passati sabbam aññaṁ 797. 905.

Sunihīna See -pañña.

\+ pa. Ñāṇena vā so pajahāti dukkhaṁ 789. Te câpi nūna pajaheyyu dukkhaṁ 1058, 1056. Sokam appajahaṁ jantu bhiyyo dukkhaṁ ni-

gacchati 586. Addhā hi Bhagavā pahāsi dukkhaṁ 1057. Nīvaraṇe pahāya pañca 17. 46. 66. 74. 209. 493. 520. 786. 791. 800. 844. 900. 1070. 1082. 1083. 1134. Pahatvāna 639. 640.

Pass. Maraṇena pi taṁ pahīyati yaṁ puriso 'mama-y-idan' ti maññati 806.

Pahīna. See -bherava, -maraṇa, -māna, -moha.

Kiccākiccappahīna 715.

Sabbadukkhappahīna 250. 1133.

Pahātabbaṁ pahīnam me 558.

Pahāna. Vivaṭaṁ disvāna pahānam āsavānaṁ 374. 1106.

Pahāya.

Suppahāya. Kāmā hi loke na hi suppahāyā 772.

Pahāyin.

Mānamakkhappahāyin 1132.

Sabbakāyappahāyin 1113.

\+ vi-ppa. Methunaṁ vippajahe savibhūsaṁ 926. Etam pi disvā sikkhetha methunaṁ vippahātave 817. Lobhañ ca bhavañ ca vippahāya 367. 499. 514.

Vippahīna.

Anurodhavirodhavippahīna 362.

Maṅgaladosavippahīna 360.

Vippahāna 1097. 1108.

\+ pari. Tassa ce kāmayānassa chandajātassa jantuno te kāmā parihāyanti sallaviddho na ruppati 767.

Parihīna. See -pañña. Yam assa vādaṁ parihīnam āhu 827.

Hi.

Hetu. See -kappa. Na tassa hetu visamaṁ careyya 775. Kissa hetu musā bhaṇe 1131.

Attahetu, dhanahetu, parahetu 122.

Hi. Baddhā hi 21. 28. 33. 34. 50. 90. 120. 202. 307.

316. 330. 331. 347. 375. 377. 383. 386. 390. 392. 393. 399. 401. 459. 461. 502. 504. 508. 549. 575. 584. 600. 612. 648. 657. 665. 668. 670. 675. 677. 714. 730. 772. 775. 781. 785. 786. 787. 798. 805. 813. 828. 830. 832. 834. 846. 874. 881. 882. 884. 886. 889. 891. 896. 902. 904. 905. 906. 907. 908. 917. 934. 989. 992. 1000. 1001. 1023. 1051. 1057. 1059. 1062. 1097. 1144. p. 51. 86. 91. 103. 121. Taṁ vitataṁ hi 669. 348. 351. 588. 672. 757. 879. 890. 910. 1103. Attaṁ nirattaṁ na hi tassa atthi 787. Ettāvat' aggam pi vadanti h' eke 876. 869. Muṇḍâpi hi p. 80. Kāmā hi loke na hi suppahāyā v. 772.

Hirī (Dhātum.) = hrī.

Hirī, hiri. See -nisedha. Hirī 77. Hiriṁ 253. 719.

Ahirika 133.

Hīḷ (Dhātum.) = heḍ, hel. Appaṁ dānaṁ na hīḷeyya 713.

Hu, Juh = hu. Tena kho pana samayena Sundarikabhāradvājo brāhmaṇo Sundarikāya nadiyā tīre aggiṁ juhati aggihuttaṁ paricarati p. 79. Carato ca te brahmacariyaṁ aggihuttañ ca jūhato pahūtaṁ cīyate puññaṁ 428. Aggiṁ juhitvā p. 79.

Havya. See -sesa. Kālena tamhi havyaṁ pavecche 473 sq. 490.

Huto. Addhā hi tassa hutam ijjhe 469. Yattha hutaṁ ijjhate brūhi me taṁ 461. Hutañ ca mayhaṁ hutam atthu saccam 479. Kattha hutaṁ yajamānassa sujjhe 487.

Hutta = hotra.

Aggihutta = agnihotra. See -mukha. Aggihuttaṁ paricarati p. 79. v. 428. Nâggihuttass' upasevanā va yā 249.

+ ā.

Āhuti p. 21. v. 249. 458?

Hura = svar? Ye me pubbe viyākaṁsu h u r a ṁ Gotamasāsanaṁ 1084. Yaṁ kiñci vittaṁ idha vā huraṁ vā saggesu vā yaṁ ratanaṁ paṇītaṁ na no samaṁ atthi Tathāgatena 224. Anūpalitto idha huraṁ vā Tathāgato arahati pūraḷāsaṁ 468. 470. 496. Yass' ūbhayante paṇidhîdha n' atthi bhavābhavāya idha vā huraṁ vā 801. Cfr. Morris in P. T. S. J. 1884 p. 103.

Hve (Dhātum.).

\+ ā.

Avhaya = āhvaya.

Asitavhaya. Dassesu puttaṁ A s i t a v h a y a s s a Sakyā 686.

Isivhaya. Vattessatī cakkaṁ I s i v h a y e vane 684.

Kaṇhasirivhaya isi 689.

Saccavhaya 1133.

Avhāna = āhvāna. A v h ā n a ṁ nâbhinandeyya abhihārañ ca gāmato 710.

BOOKS USED.

Th. Benfey, A Sanskrit-English Dictionary. London 1866.

Fr. Bopp, Glossarium comparativum linguæ Sanscritæ. Edit. 3. Berolini 1867.

R. C. Childers, A Dictionary of the Pali Language. London 1875.

A. H. Edgren, On the Verbal Roots of the Sanskrit Language. From the Journal of the American Oriental Society, Vol. XI, 1879. Separately printed.

H. Grassmann, Wörterbuch zum Rig-Veda. Leipzig 1873.

Kaccāyana, Dhātumañjūsā Devarakkhitena visodhitā. Ceylon 1872.

C. R. Lanman, Sanskrit Reader. Boston 1884.

N. L. Westergaard, Radices Linguæ Sanscritæ. Bonnæ 1841.

W. D. Whitney, The Roots of the Sanskrit Language. Leipzig 1885.

Monier Williams, A Sanskrit-English Dictionary. Oxford 1872.

CORRECTIONS AND ADDITIONS.

Pag. 12[37] we ought perhaps with Trenckner, Pali Miscellany p. 82, to write ubh' anta-m.

— 25 atthin and the following to p. 26 line 25 ought to have been put in after atthayati at p. 24.

— 45[19] add -dosa, -moha.

— 55 before ka add kaṁs, kaṁsa see pāti.

— 65[36] after sahanukkama add (Ct. anusāyānukkamasahitaṁ).

— 94 gaḷa is to be removed to p. 110.

— 118[1] after id add see p. 18.

— 126[2] before asubhāya add mettaṁ cittaṁ bhāvayaṁ 507.

— 126[17] cancel mettaṁ iti.

— 130 after line 22 add + sam, sañchinna, see -patta.

— 162[8] tur is to be removed to tar p. 159.

— 177[21] after paritta add see -pañña.

— 204 naṅgala is to be removed to p. 304, see Benfey and M. Williams.

— 215[4] supāṇa is also written supāna, it is therefore likely to be identical with suvāna, cfr. Trenckner's P. Misc. pp. 62, 64, and Abhidhāna vv. 518. 1119.

— 215[13] cancel -phala.

— 227[7] insert Passive before Kiso, pālenti I hold a passive of Causative, contracted from pāliyanti; cfr. Trenckner, P. Misc. p. 70.

— 232[8] add -ja.

— 235[26] add See -patta.

— 236[27] after phāla add See -pācana.

— 236[30] after parṣ add cfr. E. Müller, Pāli Grammar p. 35.

— 288—89 yattha, yathā etc. are to be placed after yad at p. 285.

— 291 yā - - 1073 is to be cancelled here, it being already put rightly at p. 48.

— 294 yūh is to be removed to p. 330.

Pag. 296	randhamesin is to be cancelled here, it being already placed rightly at p. 47.
— 299[28]	add -āyata.
— 305[2.3]	is to be removed to p. 178.
— 306	loman ought to have been put under ruh at p. 50, for I agree with Bopp and Benfey in deriving this word from ruh and not from lū.
— 324[33]	add -karaṇa.
— 330[20]	add -ātapa.
— 342	after siṁs add (Dhātumañjūsā).
— 346	at the bottom add sar (Dhātum) = çṝ. + sam, saṁsīna. See -patta.
— 361	before sattan add sajj = sṛj, + sam, saṁsagga. See -jāta.

MISPRINTS NOTICED.

Pag. $1^{21,26}$ read nâpekhate, anapekhin.
— 3^{12} read anagāri-.
— 13^{1} — ummādananta.
— 48^{10} — vijjā-.
— 49^{30} — sammiñjeti, line 32 add K. F. Johansson in Actes du 8 Congrès Internat. des Orientalistes, Section II Aryenne p. 165.
— 52^{20} — issariya-.
— 61^{30} — khaggavisāṇa-.
— 69^{27} — kālakata.
— 75^{22} — nibbāna-.
— 77^{1} — pariyosāna-.
— 125^{26} — vaddhāpacāyin.
— 162^{26} — tosana.
— 165^{2} — achambhin.
— 173^{18} — paññāsat.
— 183^{11} — atisaraṁ-.
— 185^{9} — abhikkanta-.
— 199^{19} — Māra-.
— 208^{1} — mâhaṁ.
— 234^{5} — mārṣa.
— 235^{15} — paripūra.
— 239^{17} — abbūḷha.
— 242 — beḷuva.
— 244 — sassamaṇabrāhmaṇī.
— 264^{14} — Taṁkita-.
— 265^{1} — ummādana.
— 270^{25} — tiṭṭheyya.
— 283^{34} — Mâhaṇ.
— 352^{23} — dhunātha.
— 359^{37} — sayaṁ.

LSansk
S9677F

Suttanipāta
The Sutta-nipāta. Edited by V. Fausbøll.
v.2

671461

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED